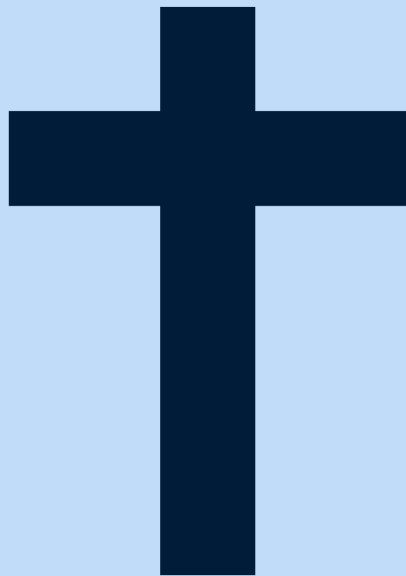

Sbö Tjlõkwo

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe
(PM:tfr:Teribe)

Sbö Tjł^{kwo}**New Testament and Shorter Old Testament in Teribe (PM:tfr:Teribe)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Teribe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teribe [tfr], Panama

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Teribe

© 2008, 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
539cf8e3-01bf-5f34-8833-610f18367f8c

Contents

Génesis	1
Rut	66
Jonás	71
Mateo	74
Marcos	127
Lucas	162
Juan	218
Hechos	258
Romanos	314
1 Corintios	336
2 Corintios	358
Gálatas	372
Efesios	381
Filipenses	389
Colosenses	395
1 Tesalonicenses	400
2 Tesalonicenses	405
1 Timoteo	408
2 Timoteo	415
Tito	420
Filemón	423
Hebreos	425
Santiago	442
1 Pedro	448
2 Pedro	455
1 Juan	459
2 Juan	464
3 Juan	465
Judas	466
Apocalipsis	468

Génesis

Kjok weno sorë

¹ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe.

² Klung ëre ïgöy llëm obi, dlung rong, kjing yët eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³ Eshko ga Sbö tjlë ga «Kjok, pja ber shjiye» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

⁴⁻⁵ Ìya ga kjok shjiy li beno pjluë. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok sï li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboyë. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja opkjos ber dboyë» le.

⁷ Lara sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo,

⁸ beno pjang ba tjrëko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

¹⁰ Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga ïya ga beno pjluë.

¹¹ Eshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

¹² Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë.

¹³ Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴ Wëshko ga tjlë ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar llë, mokllë, lu llë, e miydoklo wlo bakoe.

¹⁵ Iök, pjäy ber kälä shjiy klung kong» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

¹⁶ Iök shäryara pjök, kjwara kësbang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe.

¹⁷ Iök li iara beno lok kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo.

¹⁸ Iara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro sï li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga ïya ga beno pjluë.

¹⁹ Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, di, pjäy roshko mã wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llërba pogo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

²¹ Äya kësks chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²² Eshko ga tjlë llëbo wena tjeng li kong ga «Pjäy wapga shdärzong dlung kjwang jikong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjäy wapga shdärzong kjok kjwang jikong bebi» le. Llëbo shäryara beno pjluë ba kong lok eni.

²³ Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴ Wëshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

²⁵ Eshko ga ïya ga beno pjluë.

²⁶ Eshko ga tjlë obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwlo ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mã, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» le.

²⁷ Eni ga no, e shäryara Sbörë so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸ Eshko ga tjlëno beno pjluë ba kong. Tjlë ga «Pjäy shdärzong ara, tira llëme.

Kjok ëre dlimia. Pjây iër ber lōng ba ãga. Mã, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber lōng ba ãga bakoe» le.

²⁹ E irgo ga tjlë ga «Kjok ãzã. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong.

³⁰ Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

³¹ Eshko ga ãya ga uunkong li beno pjlu, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2

¹ Kjok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³ Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjishko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjluë. E iara beno pjang dboyë.

⁴ Kjok shäryara Sbö Jehovärë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga

⁵ kjor, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbö Jehovärë shrë klung kjing go llëm obi. Ëye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjishko.

⁶ Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷ Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së.

⁸ Ga Sbö kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko.

⁹ Eshko ga kjor shäryara oblë oblë kjloböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbëshko ga kjor iara beno lok do pjök. Kjlara, ba bo

uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjlu, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰ Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kjor li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4).

¹¹ Di bäm go li ko Pisón. E jer pjrïya buk Javilá kjokyo worbo tjok. Kjok eshko, e dbur sho shöylör ara.

¹² Dbur sho shöylör kjok eshko so li owa llëm, shöylör anmoyö. Poshtikklo lō pjleblë ko *bedelio* eshko tjok. Akkwo tjwlō ara ko *ónice* eshko tjok bakoe.

¹³ Di pjlara obi li ko Guijón. E jer buk sjöng Cus kjokyo go.

¹⁴ Di pjlara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong. Di pjlara obi li ko Éufrates.

¹⁵ Domer li iara Sbörë beno shäng Edén kjokyo roshko, kjok li ãga, kjok li daga bakoe.

¹⁶ Eni ga tjlë ba kong ga «Kjok ëreshko ga kjor bo twër ber bop kong uunkong, uëp wlo.

¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlu, llëbo owa, e miydoklo kjoryo bo, era uëy llëme. Uorop ga pja wolon jlökoyo» le.

¹⁸ Eshko ga tjlë obi ga «Domer ber sök kjlaraso ga pjlu llëme. Kong ba yorkaga shäryër kjlara, ba kjimtë wlo» le.

¹⁹ Eni ga öng, äya kjloshko so, sënwa, e shäryak beno klung sho go, ga söra uunkong, pina domer li kong, koie wlo.

²⁰ Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjrëko llëye wlëna ber ba kjimtoklo wlo llëme.

²¹ E kjishko ga domer li iara Sbörë beno buk pë ronge. Buk pë wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek iröng obi.

²² Ba shgling li go ga walë shäryara kjlara. E irgo ga söra, pina ba kong.

²³ Ìya domer lirë ga tjlë ga

«Ízong! Èrera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

* **2:23** Hebreo tjlökwo go ga tjlökwo **walë**, e so tjlökwo **domer** kjoyoe.

Koiër ber “walë”,*
shira domer go dwayo kjishko» le.

²⁴ E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber lōng kjlaraso wleni.

²⁵ Eshko ga lōng kjwor, gueniyo llëye lökyokjre lok llëme.

3

Adán, Eva, e Sbō kolono llëme

¹ Dgur, e oblë jyāpgwë äe, äya kjloshko so oblë oblë shäryara Sbō Jehovahë li kjinmo. Pjlara ga tjlë walë li kong ga «¿Jlōkoyo ga Sbō tjlëno bomi kong ga “Kjok ëreshko ga kjor bo uëy uunkong llëme” lara eni jlōre?»

² «Kjor bo uërwa uunkong ga pjlúe.

³ Gueniyo ga kjor jong kjlara kjok roworbëshko, era uërwa ga äe. Sbō tjlëno borwa kong ga “Kjwe uëy llëme. Porwëy llëm bakoe. Llëm ga pjäy wolon” lara eni» le dgur kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «E jyō. Pjäy wolon llëme.

⁵ Miyde Sbörë pjir ga kjor ëre bo uoromi ga pjäy bokkwo roshwing, ga pjäy ber lōng llëbo pjlú, llëbo owa miydë. Eni ga pjäy ber lōng Sbō dik» le.

⁶ Kuya ga ñya ga kjor bo, e wolësowae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydoklo bakoe le. Eni ga kjor bo li kjrara, ga uarae. E irgo ga twara ba lanma kong, ga omuono bakoe.

⁷ Jekdo eshko ga bokkwo roshwingö, ga opmiydono lok ga lōng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* li korga sera, pjirira ba dop go, ber lōng kjwor llëm wlo.

⁸ Kjok sēng, pjluk ri rishko ga Sbō jēk jēk shāng kjor gloriy li kura lok. Ga töktong lok zron ñ, ga opjnenno kjor li pjlōr go, ñya llēm wlo.

⁹ Eshko ga domer li rokara Sbörë. Tjlë ga «¿Pja shāng kjone?»

¹⁰ «Kuror ga pja jēk shāng kjor gloriy ga pja bangkjroror ara, ga tja shāng kjwor kjishko ga tja opjnennoe» le ba kong.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿“Pja shāng kjwor” laga ërë bop kong? ¿Eni

li kjor bo uëy llëme loror bop kong li uoropde?»

¹² «Kjor bo li twaga walë tworop bor kong lirë bor kong ga uorore» le ba kong.

¹³ Eni ga jakrokara walë li kong ga «¿Llëye shäryoropdo?»

«Tja jyāpgwaga dgurdë. E kjishko ga kjor bo li uorore» le ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjlë dgur li kong ga «Llëbo owa shäryorop. E kjishko ga pja shdun pja kjlaraso, öng, äya kjloshko so llamo tjeng lira llëme. Pja eröe. Eeri jek lēkong ga pja iër ber buk dopshik ñ klung kjing go, ga klung sho dwēp bakoe.

¹⁵ Pja, walë, pjäy ber lōng ëng moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuktushko» le.

¹⁶ Ga tjlë walë li kong ga «Pja chida buk döröshko ga iër ber bop kong bang ara, woyotjlīnor bām go sorë li kjinmo. Ga pja wo pjang bop lanma go. Ga e ber bop ichaga» le.

¹⁷ Ga tjlë domer li kong ga «“Kjor bo kjwe uëy llëme” loror bop kong, gueniyo tja kolorop llēm, bop boy wlera kolorop. E kjishko ga klung ëre äyoshtoror, ioror beno llëbo uēp wlo ga pakyo shäryēp kjang enido.

¹⁸ Klung, e kjing go kjlo sho wen ara shkō tjok, kjillgwo shkōkyo tjok bakoe. Ga pja ber shāng kjlo sho kjloshko so uako, e uopdë.

¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go llēm ga pja ië llëme. Pja tek shäryak klung sho go, klung sho li pja. Ga llono ga pja kworkwë jek ber klung sho irōng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» le.

²⁰ E irgo ga walë li koiara domer lirë Eva, e nopga uunkong mekë kjishko.

²¹ Shwong pjūya lok wlo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go.

²² Ga tjlë ga «Era domer li öötong llëbo pjlú miydë, llëbo owa miydë, beno so shji kjoyoe. Kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Uara lok ga ber lōng sē ñyado, e woydër llëme» le.

²³ E kjĩshko ga domer li shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bám goshko ga domer li sháryara klung sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klung sho li kjing go shara.

²⁴ Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tēm shwo lëkong ga Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjlöbö eshko. Dröng iara pjang kjwangna lletlet iök wleni, pjriya pjang llaw ère pogo, e beno pjang irbo li dë, èye jek äär kjor kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llēm jong lishko ga ä wlo.

4

Caín, Abel

¹ E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. Ga Eva tjlë ga «Tja wa buk kjlara domer, e twaga Jehováre bor kong» le. E kjĩshko ga koiara Caín.*

² E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caínda pak beno dwla dgaga.

³ Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara li bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sengglo.

⁴ Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bām ĩ wleniyo li zröra pjökde myare. Ga ba sho pjlu li söra jek, twara Jehová kong ba sengglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjlu Abel tjok, ba öng twara ba sengglo li tjok bakoe.

⁵ Gueniyo beno wopjlu Caín tjok llēm, ba dwla bo twara ba sengglo li tjok llēm bakoe. E kjĩshko ga Caín iirkono träk llēm, bokkwo keyeng erä.

⁶ Eni ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë ara ega?

⁷ Llëbo pjlu shäryorop kjwe ga tja ber wopjlu bop tjok. Gueniyo llëbo owa shäryëp ĩyado ga bong kjönma ga pja ber shäng llëbo owa li shäryë llēm ga äe. Bek wlo ga llëbo pjlu li shäryëp, llëbo owa li shäryëp ame wlo» le.

⁸ Dbar jek ga Abel mana Caíndë jek ba tjok. Öötong löng pjola ga ba löng li shakza pjä, ga zrörae.

⁹ E irgo ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Bop löng Abel kwonllo?»

«Miydër llëme. ¿Eni li tja iak shäng bor löng dagare?» le ba kong.

¹⁰⁻¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Bop löng zrörop. Ba srëng tjeng klung kjing li ĩnor. E kjĩshko ga pja shdun. Bop löng srëng kwono klung kjing go kjĩshko ga pja parkë ber shäng klung kjing ame.

¹² Pja parkë ara klung kjing ëmdë ga llëye botjyë bop kong ame. Pja to shäng jek klung kjing kjone pogo ëmdë ga pja shto woshtozlong wlo drete» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shdunglo ère ber kjang anmoyö.

¹⁴ Tja kuzong. Tja parkë klung kjing ame kjĩshko ga tja to jongya shäng jek kjok pjola, tja ber bop soshko ame. Tja to shäng tök wleni. Ga tja wlëna è pogorë ga tja zröya jekdo» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja zröga èrë ga e shdun, pja shdunor li kjinmo» le. Eni ga poglo jyā tara, wlëngga èrë ga zröya llēm wlo.

¹⁶ Ga Caín opshino to lano shäng lishko dwayo ga jek öötong sök Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dlo wen tēm shwo lëkong.

Caín tjëyo tek beno ba irgo

¹⁷ Dbar jek ga Caín pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caín shäng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok li kowara Enoc, ba wa li ko.

¹⁸ Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹ Lamec, e boy do pjök, kjlara ko Ada, kjlara ko Zila.

²⁰⁻²¹ Ada, e wapga domerga do pjök, kjlara ko Jabal, kjlara ko Jubal. Nopga to löng öng daga kjok shto oblë oblë,

* 4:1 Hebreo tjlökwo *Caín*, e *kjrara* loklo.

ba u shäryak öng kwota go li, shäryaga shäng bäm go li Jabal. Nopga dbonmo të, nopga kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo li të, e shäryaga bäm go li Jubal.

²² Ga Zilara wa buk kjlara domer ko Tubal Caín. Nopga parkoklo shäryë dröng shosho oblë oblë go li, shäryaga shäng bäm go li Tubal Caín. E dor shäng kjlara ko Noamá.

²³ Pjlara ga Lamec tjlä ba boyga kong ga

«Lläye lër bomi kong li kuzi yötso.

Domer zröror kjlara, tja zara kjishko.

Dwlas zröror kjlara bako, tja sh-pora kjishko.

²⁴ Caín zröga ërë ga e shdüya Sbörë, Caín shduna li kjinmo.

Tjara zröga ërë ga shdüya, Caín zröga li kjinmo obi» le.

Set

²⁵ Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kjlara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjlä ga «Tja kjimtara Sbörë, tja kong wa twara kjlara obi. E ber shäng Abel, zröra Caíndë li äska. E kjishko ga koiër Set»† le.

²⁶ E irgo ga Set, e wa buk kjlara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syöshtono Jehová kong kjwlëe.

5

Adán tjëyo tek beno ba irgo

¹⁻² Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtara, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo.

³ Adán, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kjlara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set.

⁴⁻⁵ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wolonoe.

⁶ Set, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kjlara ko Enós.

⁷⁻⁸ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo

shkaw kjingsho sak kjwara kjingsho pjökshko (912) ga wolonoe.

⁹ Enós, e öötong lu pjloglo sak shkawshko (90) ga wa buk kjlara ko Cainán.

¹⁰⁻¹¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wolonoe.

¹² Cainán, e öötong lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kjlara ko Malalel.

¹³⁻¹⁴ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak kjwarashko (910) ga wolonoe.

¹⁵ Malalel, e öötong lu pjloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjlara ko Jared.

¹⁶⁻¹⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo kjwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkëngshko (895) ga wolonoe.

¹⁸ Jared, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kjlara ko Enoc.

¹⁹⁻²⁰ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wolonoe.

²¹ Enoc, e öötong lu pjloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjlara ko Matusalén.

²²⁻²⁴ E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydë owa llëm, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkëngshko (365) ga söra Sbörë to, ñnaba ame.

²⁵ Matusalén, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kjlara ko Lamec.

²⁶⁻²⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (969) ga wolonoe.

²⁸ Lamec, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho

† 4:25 Hebreo tjläkwo **Set**, e **twara** loklo.

pjökshko (182) ga wa buk kjlara domer.

²⁹ Ga tjlë ga «Shji parkë ara kjok ëre kjing go, kjok li äyoshtara Jehovärë kjishko. Gueniyo chida ërera shji ie berl'öng woshtë» le. E kjishko ga ba wa li kowara Noé.*

³⁰⁻³¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo kjäk kjingsho sak kjäk kjingsho kjäkshko (777) ga wolonoe.

³² Noé, e öötong lu pjloglo sak dbäw pjloglo shkëngshko (500) ga wapga tjeng domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

6

Nopga jëk löng owa eröe

¹⁻² Nopga, e wapga shdöktong träk llëm kjok ëre kjing goshko. Ga wapga walëga kjong kjong wolësowa. E kjishko ga Sbö wapga orkwosmono walëga woyde kjone dey li tjok.

³ Eni ga Jehovah tjlë ga «Nopga, e iër ber löng së ñyado llëm, e wolon wlo kjishko. Eni ga iër ber löng së lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak pjök (120) eröe» le.

⁴ Sbö wapga orkwosmono walëga kjok ëre so tjokshko ga wapga weno sok kësks, oblë kjinmo. Ga nopga tjwlo ara tek dënashko so li epga.

⁵ ñya Jehovahë ga nopga löng llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga wotjlik owa erä.

⁶ Eni ga wotjlik ga «Nopga shäryoror llëm kjwe dey, bangyo ara bor pjlushko» le.

⁷ Ga tjlë ga «Nopga shäryoror tjeng klung kjing ëre kjër jushko dwayo. Shäryër öng, äya kjloshko so, sënwa tjok eni bakoe. Woyotjlin ga shäryoror llëm kjwe dey» le.

⁸ Gueniyo ga domer shäng kjlara ko Noé. Jehovah wopjlu ba tjok.

Noé kjoyong shäryono kësrange

⁹ Ère llëye shäryara Noërë dö li kjibokwoyo. E domer pjlo bek,

pogo llëye dret Sbö bokso. Llëye woyde Sbörë li shärye eni, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Nopga oblë oblë omshäryono eni llëm, Noé eröe.

¹⁰ E wapga domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹² Ga ñya Sbörë ga klung ëre kjing go llëbo owa ara, nopga ëngkjwë ara ëng tjok, llgwega ërë llëme. Nopga löng kës li beno löng llëbo owa shäryë eröe.

¹³ E kjishko ga Sbö tjlë Noé kong ga «Tja wotjlik nopga pjik uunkong lër. Löng ëngkjwë ara ëng tjok. Löng llëbo owa shäryë erä. E kjishko ga e pjir ber dret, llëbo tjeng klung ëre kjing go li tjok.

¹⁴ »Eni ga kjorkwang wlës pjlu, owa llëm wleniyo, ga kjoyong* shäryos kjlara kësrange. Kjoyong bängyos pjir kjoko, ro lëkong bako, di opzrëk llëm wlo.

¹⁵ Shäryos jyäglö eni: kur orkwo jyäglö† pjloglo sak dbäw pjloglo mya (300); bam orkwo jyäglö pjloglo sak shkëng (50); jem kjomo lëkong wop orkwo jyäglö pjloglo sak mya (30).

¹⁶ Shäryos yongyo kringgwo mya, kjëryo tjok tjok. U dbo kjing shäryos tuk, ba dirko shäryos ber ojong pjribri, kur orkwo jyäglö kjwara. U bäng shäryos ber jong kjwara ba poglo go, e opzrëkklo.

¹⁷ »Di ichër kësrange, kjok ëre pir wlo. Eshko ga llëye löng së kjok kjwang jikong kjing go ga e kjer drete.

¹⁸ Gueniyo ga tjlokwo twër bop kong, ber ñyado wlo. Pja jem opzrëk kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok, pjäy wolon llëm wlo.

¹⁹⁻²⁰ »Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng së, pjäy dik.

²¹ Dli töös llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya

* **5:29** Hebreo tjlökwo **Noé**, e **woshtë** loklo. * **6:14 Kjoyong**, e beno llëbo bapkwö kësrange kjoyoe. Ne llëm kar kar. Ro bek sdoke. Roshko beno u wleni. † **6:15 Orkwo jyäglö pjlara**, e **centimetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik**.

kjloshko so, sënwa tjeng li kong bakoe»le.

²² Llëye lara ba kong li shäryara Noëre uunkong eni.

7

Kjok ëre piktonge

¹ E irgo ga Jehovahä tjlë Noé kong ga «No kjaraso wlënor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjishko ga pja opzrës jem kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok.

²⁻³ Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Shäryos eni, jer kjok ëre kjing go llëm wlo.

⁴ Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng së li pjiga tjarë ber drete»le.

⁵ Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶ Kjok ëre piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600).

⁷ Era eni ga opzrëno jem kjoyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo.

⁸⁻⁹ Ga öng uako wleniyo, öng uako llëm wleniyo, äya kjloshko so, sënwa, e öötong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰ Öötong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ëre pir wlo.

¹¹⁻¹⁸ Mok pjök, dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kjoyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kjoyong li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehovahä beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kësbang buk kjok dorong li dloktong, tuktong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ëre kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kjoyong li beno buk di kjing wëng erä.

¹⁹ Di poyono ara, öötong dlup llë lok kjok ëre kjing go kjökshko li jnena beno drete.

²⁰ E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öötong wop orkwo jyäglo pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15).

²¹ Nopga löng kjok ëre kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li kjëton eni bakoe.

²² Llëye löng së kjok ëre kjing go, tjwlö shrë wleniyo, e kjëton drete.

²³ Gueniyo Noëra beno sök së, löng kjoyong li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjloshko so, sënwa bakoe.

²⁴ Ga kjok ëre piktong beno eni, öötong dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëng (150).

8

¹ Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjloshko so, e löng ba tjok kjoyong roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga pjluk ichara di kjing go kjrina. Wop sira ga di klän jer iröng obi.

² Dlung kësbang buk kjok dorong dloktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe.

³ Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ëre piktong beno dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di kläno jer dëgong.

⁴ Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kjoyong li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong.

⁵ Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öötong mok sak kjwara (10), dbar

kjwara dbaryo ga dlup llë kjókshko li dlup dbo go ïya ga wen'lok wëlle.

⁶ Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra.

⁷ Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek'lë, tek lë, kjok dano li koshë.

⁸ E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, klung kjing di dano beno buk dogrore ïk wlo.

⁹ Gueniyo shto wlëno opyë wlo ga ä, klung buk li kjing go di obi kjïshko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰ Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi.

¹¹ Kjok ro zar kjwlë ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga* tjaglën söra tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga klung dogrotkë jeke.

¹² Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³ Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno klung kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kjoyong li kjing, e kjara ga ïya ga klung kjing li beno buk dogroe.

¹⁴ Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga klung dano beno buk kjange.

¹⁵ Eni ga Sbö tjlë Noé kong ga

¹⁶ «Pja opshis kjoyong wle roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok.

¹⁷ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jïkong wlo» le.

¹⁸ Kuya ga opshino kjoyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok.

¹⁹ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng oblë oblë eshko li opshino tjë jïkong bakoe.

²⁰ E irgo ga Noé akkwo töno dluw ëng kjing go kjókshko, ga öng zröra,

sho sura e kjing go, pjono dret, Jehovah poshrëkklo. Ga öng uako wleniyo shara oblë oblë kjlara kjlara, sënwa uako wleniyo shara oblë oblë kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehovah kong.

²¹ Öng sho sura li lö beno pjlu, owa llëm Jehovah kong. Ga wotjlik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotjlik llëbo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga li kjïshko ame. Öng kës, äya kjloshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²² »Kjok ëre pjang obishko ga dwla dgozlong dbaryo tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo tjok, kjok kjlik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok, shunyo dbaryo tjok, dlo të dbaryo tjok, dba tjok, shkë tjok bakoe» le.

9

Sbö tjlökwo twono Noé kong, beno ïyado wlo

¹ Eshko ga Sbö tjlëno beno pjlu Noé, ba wapga kong bakoe. Tjlë ga «Pjây wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jïkong wlo.

² Öng kës, äya kjloshko so kës, e ber bomi bangkjre ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, dlung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pjäydë.

³ Dënashko ga llëbo dguëy klung kjing botjyë wleniyo, llamo oblë oblë, e tworor bomi kong uëmi wlo. Eeri ga llëbo löng së, jëk löng ï, e twër bomi kong. E ber bomi dli bakoe.

⁴ Gueniyo llëbo löng së li laga ba srëngdë. E kjïshko ga sjëngna srëng tjok, e uëy llëme.

⁵⁻⁶ »Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjïshko ga

ëye no zröno ga

e shdungga tjarë,

zröga äya kjloshko sorë, zröga öng

ushko sorë ëmdë ga

e shdun eni bakoe.

No zröga ërë ga e zröy.

* **8:11 Kjor korga** le li, e kjor ko **olivo** korga.

Lër jlőkoyo ga eni.

⁷ »Gueniyo bomi kong ga pjāy wapga wenzong ara, shdār ber lōng kjok kjwang jīkong wlo» le.

⁸ Eshko ga tjlē ba kong obi ga

⁹ «iTja kuzīa! Tjlőkwo twēr bomi kong, ber īyado wlo. E twēr bomi tjēyo tek ber bomi irgo li kong bakoe.

¹⁰ E twēr sēnwa, ōng, āya kjloshko so, e ter sōromi bomi tjok kjoyong kēsbang roy dwayo kēs li kong bakoe.

¹¹ Eni ga tjlőkwo twēr bomi kong, ber īyado wlo. Di ichēr kjok ēre kjing go, nopga, ōng, āya kjloshko so, e pjir uunkong wlo ame. Di ichēr, kjok kjwang jīkong pjir wlo ame bakoe.

¹²⁻¹³ Tjlőkwo ēre twēr bomi kong, ōng, āya kjloshko so uunkong kong, kjok kjwang jīkong kong bakoe. E twēr bomi kong, ber īyado wlo. Bor donku ēre iēr ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjlőkwo ēre jyāglo.

¹⁴ Pjāng ichēr īmi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjrēkoshko ga

¹⁵ woyoshrēr ga tjlőkwo tworor bomi kong, ōng, āya kjloshko so uunkong kong ga shunyo ichēr tjwe e kjoyo kjok pjikklo ame.

¹⁶ Donku wen pjang pjāng tjrēkoshko ga e īn, ga tjlőkwo tworor nopga uunkong kong, ōng, āya kjloshko so uunkong kong li woyoshrēr eshko.

¹⁷ Donku, e ber pjang tjlőkwo ēre jyāglo. Ber eni» le.

Noé, ba wapga

¹⁸ Noé wapga opshino kjoyong kēsbang roy dwayo li, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjlara ko Canaán.)

¹⁹ Shji lōng kjok kjwang jīkong kēs ēre beno lōng Noé wapga mya li, e tjēyo.

²⁰ Noé beno shāng dwla dgaga. Ga kjillgwo bo dyo dbo ara shārye wlo ga kjillgwo eniyo li dwlayo dgara kjwōbō. Kjillgwo eniyo dgaga bām li e.

²¹ Pjlara ga kjillgwo bo dyo dbo ara li iara, ga nelōtkonoe. Ga shwong

skwono beno buk kjwor ba u shāryak ōng kwota go li roshko.

²² Eni ga Canaán data Cam, e opzrēno jek ba data u li roshko, ga wlēna, īna buk nelō, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy lara ba shjiyga kong.

²³ Eni ga Sem, Jafet, e kjinyoklo kjrono kara, iara lok ba dbopdo, ga jēktong kokso lēkong ba data buk lishko, ga kjingara e go.

²⁴ Noé nelō jenoshko ga wolleno. Llēye shāryara ba wa irōng wleniyorē li miydarashko ga

²⁵ tjlē ba kong ga

«iBop wa Canaán, e āyoshtēr!

iE ber shāng bop shjiyga kjwe parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyo!» le.

²⁶ Ga tjlē Jehová kong ga

«Jehová, pja tjwlō kēsbange. Pja Sem Sbō.

Canaán, e ber shāng ba parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyo ga pjluē.

²⁷ Sbō, kjok twos tira llēm Jafet kong.

Ba tjēyoga ios ber lōng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shāng ba parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyo bakoe» le.

²⁸ Kjok piktong irgo ga Noé lu īno pjloglo sak dbāw pjloglo mya kjingsho sak shkēng (350).

²⁹ E lu īno ōōtong sak dbāw pjloglo shkaw kjingsho sak shkēngshko (950) ga wolonoe.

10

Noé tjēyo tek beno ba irgo

¹ Sem, Jafet, Cam, e Noé wapga. Ēre ba tjēyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jīkong li wapga tjok.

Jafet tjēyo tek beno ba irgo

² Jafet, e wapga domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³ Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴ Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵ Ère Jafet tjëyo tek beno ba irgo. Ga beno to löng dlung kjako. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶ Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷ Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸ Cus, e wa buk kjlara domer obi ko Nimrod. E ëngkjwaga dbo ara wleniyo.

⁹ Kjimtara Jehovárë kjishko ga e wlo pjlúe. E kjishko ga oba tjlë ga «Kjwe kjimtara Jehovárë kjishko ga kjwe wlo pjlú, Nimrod i dik» lëba eni.

¹⁰ Kjok tjeng pkëng (4) ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jlkong, e Sinar kjokyo oblë oblë. Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go.

¹¹ E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong. Eshko ga kjok shto oblë oblë u ywara kjwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala,

¹² Resén. Resén, e kjokyo kësrange. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjrëko.

¹³ Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo, Lehab tjëyo, Naftu tjëyo,

¹⁴ Patrus tjëyo, Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵ Canaán, ba wa domer bäm ñyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Het.

¹⁶ Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga,

¹⁷ heveoga, araceoga, sineoga,

¹⁸ Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdöktonge.

¹⁹ Ba kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰ Ère Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

²¹ Jafet shjiy Sem,* e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo li, e beno löng Sem tjëyo.

²² Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

²³ Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

²⁴ Arfaxad, e wa buk kjlara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjlara domer ko Éber.

²⁵ Éber, e wapga domerga do pjök, kjlara koiara Péleg,† eshko dbaryo ga nopga shdöktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e lëng ko Joctán.

²⁶ Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávet, Yeraj,

²⁷ Hadorán, Uzal, Diclá,

²⁸ Obal, Abimael, Sabá,

²⁹ Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga.

³⁰ Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dlupe lok dlo wen tëm shwo lëkong tjrëko.

³¹ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwo baïya tjok.

³² Tjëyoga uunkong ëre, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kjibokwo ëre go ba kjökëso tjok, ba kjok baïya tjok bakoe. Klung piktong irgo ga epga shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng

* **10:21** Hebreo tjlökwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E **Jafet shji Sem** loklo, llëm ga **Sem shjiy Jafet** loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme. † **10:25** Hebreo tjlökwo **Péleg**, e **shdök** loklo.

kjrina kjrina kjok kjwang j̄kong, e Noé wapga tjëyoga.

11

Babel kjokyo

¹ Dbar eshkoshko ga nopga uunkong tjlë tjlökwo kjwaraso.

² Opshino jek lōng dlo wen tēm shwo lēkong dwayo ga jek öötong lōng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wlēna buk kjrina, ga beno lōng eshko.

³⁻⁴ Pjlara ga tjlë ëng kong ga «Shji klung shosho shäryë, piy iök go ber kjang ak dik wlo, u shäryëy e go wlo, ak äska. Sho smoy ëng go ba smokklo dishäng kjoyo, gueniyo sho sī go, ak smokklo sho äska. E go ga kjweri shji u ywë kjwöböso, kjëryo shäryëy ak go pjribri kjókshko. Ga u shäryëy klung akyo go, e shäryëy jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llēm, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang j̄kong. Eni ga shji ber tjwlō ara» le.

⁵ Gueniyo ga nopga lōng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko, ga lōng u shäryë klung akyo go jem jong kjok dogo lēshko ga Jehová ter öör eshko ba pak li ik.

⁶ Eshko ga wotjl̄ik ga «Nopga kjwe tjëyo kjrinaso, tjlökwo jong kjwaraso bakoe. Eni ga llëye shärye woydë kës li, e slongga ërë llëme.

⁷ Shji to jer ba tjlökwo kjlopswë, tjlë ber lōng oblë oblë wlo, tjlë ga llë layde ëng kong li miyde llēm wlo. Shäryëy eni dey» le.

⁸ Nopga iara Jehovärë beno tjeng dboy dboy kjok shto oblë oblë eni. Ga ba pak shärye lōng li rayarae.

⁹ Kjok eshko ga tjlökwo kjlopswara Jehovärë beno wëllë llēmshko ga nopga shdöktong to beno lōng dboy dboy kjok kjwang j̄kong. E kjishko ga kjok ëre kowëba Babel.*

Sem tjëyo tek beno ba irgo

¹⁰ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Kjok piklong irgo ga öötong lu pjloglo pjök ga Sem, e lu pjloglo sak dbäwshko

(100) ga wa buk kjlara domer ko Arfaxad.

¹¹ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo shkëng (500) obi, ga wapga weno obi.

¹² Arfaxad, e lu pjloglo sak mya kjingsho shkëngshko (35) ga wa buk kjlara domer ko Selaj.

¹³ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁴ Selaj, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Éber.

¹⁵ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁶ Éber, e lu pjloglo sak mya kjingsho pkëngshko (34) ga wa buk kjlara domer ko Péleg.

¹⁷ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸ Péleg, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Reú.

¹⁹ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰ Reú, e lu pjloglo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk kjlara domer ko Serug.

²¹ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²² Serug, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Najor.

²³ E irgo ga lu ñno sak dbäw pjloglo pjök (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴ Najor, e lu pjloglo sak pjök kjingsho shkawshko (29) ga wa buk kjlara domer ko Taré.

²⁵ E irgo ga lu ñno sak dbäw kjingsho sak kwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶ Taré, e lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjëyo tek beno ba irgo

²⁷ Ère Taré tjëyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa kjlara ko Lot.

* 11:9 Hebreo tjlökwo **Babel**, e tjlökwo **wëllë llēm** loklo.

²⁸ Jarán li wolono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno bukshko. Wolonoshko ga ba data sök së obi.

²⁹ Walë shäng kjlara ko Saray. Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok.

³⁰ Saray, e wapga llëm, e kjong kjishko.

³¹ Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e söra jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo ga öötong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko.

³² Kjek eshko ga Taré lu ñno öötong sak dbäw pjloglo pjök kjingsho shkëngshko (205) ga wolonoe.

12

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

¹ Pjlara ga Jehovahä tjlë Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko.

² Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësang wlo. Pja kjimtër, pja ber tjwlö ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi.

³ Eye wotjlík pjlú bop kong ga tja wotjlík pjlú ba kong bebi. Eye wotjlík owa bop kong ga tja wotjlík owa ba kong bebi bakoe. Bop kjishko ga tjëyoga löng kjok ère kjing go kjimtër uunkong» le.

⁴ Kuya ga toe. Abram lu pjloglo sak kjäk kjingsho shkëngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo.

⁵ Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e söra jek uunkong Canaán kjokyo. Öötong löng eshko ga

⁶ jëktong ara ga öötong löng Moré kjokyo, kjor jong kjlara kësang lishko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi.

⁷ Eshko ga Jehovahä weno shäng Abram kong, ga tjlë ba kong ga «Kjek

ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjishko ga akkwo töna dluw ëng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkklo.

⁸ Pjir ga jëk öötong löng dluw shwo lëkong, Betel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u shäryak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Eshko ga akkwo töna dluw ëng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkklo obi. Shäryara pjir ga syöshtono Jehovahä kong eshko.

⁹ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguev kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰ Eshko ga öötong löng lishko ga pjlí shrono arae. E kjishko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar kjwöbö wlo.

¹¹ Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram tjlë ba boy kong ga «Miydër pjlú ga pja wolësowa.

¹² Pja ñya Egipto sopgarë ga pja bor boy le, ga tja zröya lok bop kjishko, pja ber ba kong wlo dani.

¹³ E kjishko ga tja zröya lok bop kjishko llëm wlo ga pja bor dor lëp ba kong eni» le.

¹⁴ Eni ga öötong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlë ëng kong ga «Ba boy kjwe wolësowa» le.

¹⁵ Egipto so pjluo parkagaga omño lok bakoe. Ga tjlë ba pjluo kong ga «Walë shrono shäng kjlara wolësowa» le, ga Saray li söra lok jekdo pjlú ushko.

¹⁶ Eni ga Saray kjishko ga Abram wlokjrara, dara lok pjlúe. Sëna öng kësks chila, ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga Saray kjishko ga pjlú li shduna Jehovahä, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara träk llëm ba ushko.

¹⁸ E kjishko ga Abram rokara pjlú lirë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Pja llëbo shäryono bor kong kjweni

ega? ¿“Walë ère bor boy” lorop bor kong llëm ega?

¹⁹ “Kjwe bor dor” lorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjroror bor boy. Bop boy shäng ère. ¡Sös bop tjok, ga pjây nomo!» le.

²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichë jek Egipto kjokyo dwayo, ba boy, ba llëbo uunkong tjok.

13

Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboy

¹ Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llëbo tjeng kës li tjok.

² Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjublún ara, öng ara bakoe.

³⁻⁴ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo lëkong. Dëna sök lishko ga akkwo tona dluw ëng kjing go kjókshko, Jehovah poshrëkklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshtono Jehovah kong obi.

⁵ Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik.

⁶ Ba kjok löng lishko ga öng ara an-moyö kjishko ga ba öng dli pjiténge. E kjishko ga ber löng eshko uunkong ga äe.

⁷ Dli ara llëm kjishko ga Abram öng dagaga ëngkwë lok ara Lot i tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sopga, fer-ezeoga, e löng eshko obi.

⁸ Eni ga pjlara ga Abram tjlë Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjishko ga shji iirke ëng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga ëngkwë ëng tjok ga ä bakoe.

⁹ Rokër bop kong sira ga pja opkjos ber sök dboy. Kjok ère ïzong. Woydëp kjone dey ga kjrozong. Pja jek milëkong ga tja jek këlä. Pja jek këläkong ga tja jek milë» le.

¹⁰ Kuya ga ïya Jordán sdamyo kjok kjwang jikong. Ìna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo

go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovah Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovah llëm obi.)

¹¹⁻¹³ Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo lëkong, ga to jek dlo wen tëm shwo lëkong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sopga, e wotjlik owa erä. Llëbo owa shäryara lok ara Jehovah bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboy eni.

¹⁴ Lot to irgo ga Jehovah tjlë Abram kong ga «Kjok is yötso llaw pogo.

¹⁵ Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twër uunkong ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong ïyado wlo.

¹⁶ Bop tjëyo li iër shdär lok träk llëm, shtëyo ga äär llëm, klung pjlungyo wleni.

¹⁷ Eni ga pja jëkzong! Kjok is kjwang jikong, e twër ber bop kong kjishko» le.

¹⁸ E irgo ga poshäryono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor këskës lok arae. Kjok eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo tona Abramdë dluw ëng kjing go kjókshko, Jehovah poshrëkklo.

14

Lot wlikara Abramdë

¹⁻² Eshkoshko ga pjlunga doglo pkëng (4), e ëngkwono pjlunga doglo shkëng (5) tjok. Pjlunga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluvo ko Amrafel, Elasar so pjluvo ko Arioc, Elam so pjluvo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluvo ko Tidal. Pjlunga doglo shkëng (5) li, e Sodoma so pjluvo ko Bera, Gomorra so pjluvo ko Birsá, Admá so pjluvo ko Sinab, Zeboyín so pjluvo ko Semeber, Bela so pjluvo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.)

³⁻⁴ Eshko dbaryo ga pjlunga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sök lu sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Gueniyo öötong luyó

sak kjwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlino ëngkjwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jikong li ëng tönö lok, ga ba ëngkjwagaga söra jek lok Sidin sdamyö, Di Bång Buk Kësbang Dlek lishko.

⁵ Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlunga löng ba shwo lëkong li tjok, ëngkjwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaitaga zana lok Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiriatayin kjokyo.

⁶ Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no llëmshko li worbo go.

⁷ Tek iröng shrono löng Enmispát kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jazezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹ Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidin sdamyö shara. Eshko ga pjlunga doglo pkëng (4) li ëngkjwono pjlunga doglo shkëng (5) li tjok.

¹⁰ Sidin sdamyö lishko ga pjlebgwo lok träk llëm, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjluo, Gomorra so pjluo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjlebgwo li roshko. Eshko ga pjlunga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹ Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli llë, llëbo tjeng kës tjwlö tjok li, e söra lok pjlunga ba kjangyoga lirë drete.

¹² Abram shtop Lot, e sök Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe.

¹³ Gueniyo ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sök Mamré kjor kës kës lok lishko. Mamré, e amorreo. Elënga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjölkwö lono ëng kong Abram tjok. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Oba ëngkjwë woydë bi tjok

wleni ga shji ëng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴ Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söra ba toe. Eshko ga Abram ëngkjwagaga tjeng doglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak kjwara kjingsho kjwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjlunga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo.

¹⁵ E shkëyo ga ba ëngkjwagaga li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjlunga li kopjrina lok pjribrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjlor kalëkong.

¹⁶ Eni ga llëbo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryö drete. Ba shtop Lot, ba llëbo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjölkwö lono beno pjlu Abram kong

¹⁷ Quedorlaómer, pjlunga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyö ga Sodoma so pjluo opshino jek ba wlokrë irbo.

¹⁸ Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjluo. E omwlokröno bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwlö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjlung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok.

¹⁹ Ga tjleño beno pjlu ba kong. Tjlë ga

«Pja kjimte Sbö Tjwlö Kësbangyorë ara. E kjok uunkong shäryaga.

²⁰ Pja kjimtara, bop moskwoga iara beno tjeng bop wloshko, ga zanop song erä.

E kjishko ga e poshrëy kësbang iyado» le.

Eni ga llëbo wlëna Abramdë kës li shtara äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara beno Melquisedec kong.

²¹ E irgo ga Sodoma so pjluo tjle Abram kong ga «llëbo uunkong dörop kjwe ber tjeng bop kong ga pjlu,

gueniyo bor nopga kjwera twos bor kong iröng obi» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno Jehovahä kong jlökoyo. E Sbö Tjwlö Kësbangyo. E kjok uunkong shäryaga.

²³ Loror ba kong jlökoyo ga llëye bopoya kjrër llëm, trer kjwara llëm, drepkwota pjrikklo pjara llëm bakoe. Eni ga llono ga tja llëbo ara wleni ga twaga pjarë bor kong lëp ga äe.

²⁴ Llëye woydër ber bor kong llëm, dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo ga domerga bor yorkaga Aner, Escol, Mamré, kjwepga wle kongda llëbo twos kjrina kjrinae» le.

15

Jehová tjlökwo twono Abram kong, beno ÿyado wlo

¹ E irgo ga Jehovahä weno shäng Abram kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Abram, llëye bangkjrëp llëme. Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber tjwlö ara. E kjishko ga llëye bangkjrëp llëme» le.

²⁻³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jehová, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë. ¿Tja ber tjwlö ara llëno? Miydëp pjluë ga tja wapga drete. Tja kong wapga tworop llëme. E kjishko ga tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong ber bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo llëm, e Damasco so» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop llëbo uunkong ber ba kong llëm, e ber bop wa domer onmo li kong» le.

⁵ Eshko ga Abram söra jek kjoko, ga tjlë ba kong obi ga «Kjok dogo ÿs yötso. Dbala shtozong, shtëp ga pjluë ip wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm kjweni bakoe» le.

⁶ Kuya ga tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Jehovahä beno pjlo bek ba bokso.

⁷ Ga tjlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo, kjok ëre twër ber bop kong wlo, kjok ëre twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo bakoe» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga Jehovahä, ¿kjok ëre ber bor kong jlökoyo miydër sorë?»

⁹ «Öng tek sös bor kong kop eni: sögla popga wapga llëm obi wleniyo kjlara, shwling ushko so popga kjlara, öng wlëp ushko so wlënggla kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo mya döe. Dunggwo tek sös kjwo pjok oblë oblë bako, kjwara kësbang wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga llëbo rokara li söra uunkong Jehovahä kong. E irgo ga zröra, sho shora wok, ga iara tjeng ëng gomyo. Dunggwora shora llëme.

¹¹ Ba öng sho shora, iara tjeng lishko ga lä tjwe lok träk llëm ba kjing go, gueniyo shgawe Abramdë shäng eshko.

¹² Kjok ro zar wleni ga Abram sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö. Buk pëshko ga ÿya yoshko go ga kjok ro beno yët, ga bangkjrara ara.

¹³⁻¹⁵ Eshko ga Jehovahä tjlë ba kong ga «Pja äär tjlablashko, ga pja wolon döreshko ga pja sök wlëp ÿyado. Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng kjok shto oblë. Eshko ga ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär jong lu pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e shdungga tjarë. Bop tjëyoga opshik ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li söya lok jek ba tjok pjire.

¹⁶ Eeri ga amorreoga löng kjok ëre kjing go, llëbo owa shärye lok ara, gueniyo llëbo owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm obi. E kjishko ga bop tjëyoga tjwe iröng maling llëme. Lu äär pjloglo sak dbäw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷ Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yö sho tur jonge. Kjur weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyikong jëk lok ba öng sho shora tjeng li tjrëko.

¹⁸ Eshko ga Jehovahá tjlě Abram kong ga «Tjłkwo twěr bop kong, ber ĩyado wlo. Kjek ěre twěr bop tjěyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kěsbang li go.

¹⁹ Eeri ga kjek ěre, e quenitaga kjokyo, Cenaz tjěyoga kjokyo, cadmo-neoga kjokyo,

²⁰ Het tjěyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo,

²¹ amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jebús so kjokyo bakoe» le.

16

Agar, ba wa Ismael

¹⁻³ Abram sök Canaán kjokyo lu pjloglo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga llēm obi. Gueniyo ga walē Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjwlēk shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjlě ba lanma kong ga «Tja kuzong. Jehovahá kjışhko ga tja kjrōng. E kjışhko ga rokēr bop kong ga pja pē Agar tjok. Ba kjışhko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jölō» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pē ba tjok wlo.

⁴ Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llēme. Eshko jeklēkong ga ba pjlu Saray bangkjre ame.

⁵ Eni ga Saray tjlě ba lanma kong ga «Bop kjışhko ga tja bangkjre ame! Twak tjarē bop kong, bop boy wlo. Era wloshko dōrō kjışhko ga wotjlīk ga e tjwlō ara, bor kjinmo le. Ėye diktong li ě, pjare, de tja miydaga ber Jehovahá» le.

⁶ Kuya ga tjlě ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga li shäng bop wloshko. Llēye shāryēp woydē ba tjok li miydaga ber pjarē» le. Eshko jeklēkong ga Agar bokrotke Saraydē ara.

E kjışhko ga tōktong to ey dwayo.

⁷ Jēk shäng kjek dogro no llēmshko ga ōōtong woshtē sök di bäng buk

kjwara li zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo li sor go. Eni ga wlēna Jehovahá parkaga kjek dogo so lirē* sök eshko.

⁸ Ga tjlě ba kong ga «Agar, ĩpja tek kjone dwayo? ĩPja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray tōywe» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlě ba kong ga «Pja nom jek bop pjlu Saray ushko irōng obi. Llēye le bop kong li kolozong» le.

¹⁰ Ga tjlě ba kong obi ga «Bop tjěyo tek ber bop irgo li iēr ber shdār trāk llēm, shtēy ga äär llēme.

¹¹ Pja shäng kjlaraso llēme.

Llono ga pja wa buk kjlara domer, e koiēp Ismael,† pja woydē ara li miyde Jehovahá pjir kjışhko.

¹² Bop wa, e ber shäng tjēkso llēm, sēgro äya kjloshko so wleni. E ber nopga uunkong moskwo.

Ėye wotjlīk pjlu ba kong llēme. E ber shäng ēngkjwē ba pjeyoga tjok ĩyado» le.

¹³ Kuya ga wotjlīk ga «Tja ĩna Sbörē, ga tja sök sē obi» le. E kjışhko ga Jehovahá, e tjlēno ba tjok li kowara Sbō, Bor Īga.

¹⁴ E kjışhko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrēko li kowēba Sbō Sök ĩyado, Bor Īga li di bäng.

¹⁵ E irgo ga wa buk kjlara domer, ga koiara ba data Abramdē Ismael.

¹⁶ Eshko ga Abram lu pjloglo sak kjwong kjingsho tjer (86).

17

Sbō tjłkwo twono Abraham kong, beno ĩyado wlo

¹ Abram lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehovahá weno shäng ba kong, ga tjlě ba kong ga «Tja ěre Sbō, llēye shāryēr woydē li shāryēr ga pjlu. Tja kolozong. Pja jēk pjlo bek bor bokso bakoe.

* 16:7 Jehovahá parkaga kjek dogo so le li, e Sbō om go layde. † 16:11 Hebreo tjłkwo Ismael, e kuya Sbörē loklo.

² Tjłkwo twër bop kong, ber ñyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär tråk llëme» le ba kong.

³ Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga Sbö tjlä ba kong ga

⁴ «Tjłkwo twër bop kong, ber ñyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data.

⁵ Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram* ame. Pja ko ber Abraham† shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko.

⁶ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär tråk llëme. E tjrëko pjłupga wen. Epga ber lōng tjëyoga oblë oblëe.

⁷ Tjłkwo ëre twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö ñyado, tja ber ba Sbö ñyado bakoe.

⁸ Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjok ëre so llëm, gueniyo kjok buk kës ëre twër ber bop kong ñyado wlo, epga kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö ñyado» le.

⁹ Ga tjlä Abraham kong obi ga «Tjłkwo twër bop kong li shäryos eni ñyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe.

¹⁰ Tjłkwo twër bop kong, ber ñyado wlo li ber eni: Domerga lōng bomi tjok kjłobi li ber lōng doyo jyā tak pjire.

¹¹ Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tjłkwo ëre kjroromi jlōkoyo li jyāglo.

¹²⁻¹³ Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjłobi li äär dbar kjwongshko (8) ga doyo jyā tēmi pjir eni, bomi wapga, bomi parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo li wapga bakoe. Bomu parkagaga tjwlēnomi shto oblë so kong li doyo jyā tēmi pjir bakoe. Pjāy domerga doyo jyā tē uunkong. Ba jyāglo ëre ber pjang bomi sho go ñyado, tjłkwo tworor bomi kong li dik.

¹⁴ Ëye doyo jyā tē llëm ga ber sök bomi tjok ga äe. Eni wleni ga tjłkwo tworor bomi kong li shäryara llëm

kjishko ga ichozī bomi shwoy dwayo» le.

¹⁵ Eshko ga tjlä ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek lëkong ga ko ber Sara shara.

¹⁶ Llëbo shäryër ber pjłú ba kong. Bop kong wa twër kjlara domer ba tjok. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo li tjrëko pjłupga wen» le.

¹⁷ Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga jar jonge. Wotjlik sök ga «¿Domer luyo sak dbāw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjok sorë?» le.

¹⁸ Eni ga tjlä Sbö kong ga «Rokër bop kong ga tjłkwo tworop bor kong li twos Ismael kong dey» le.

¹⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Loror bop kong ga bop boy Sara, e llono ga wa buk kjlara domer. E koiëp Isaac. Tjłkwo tworor bop kong, ber ñyado wlo li shäryër ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo li kong bakoe.

²⁰ Pja syōstë sök Ismael kjishko li kuror, ga kjimtër bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber shdär tråk llëme. Ga iër ber tjëyo kës bange. E tjrëko pjłupga wen doglo sak kjwara kjingsho pjök (12).

²¹ Gueniyo ga lu pjłara go ga pjāy wa buk kjlara domer ko Isaac. Tjłkwo tworor bop kong, ber ñyado wlo li, e ber ba kong eröe» le.

²² Sbö tjläno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo.

²³⁻²⁷ E dbaryo ga domerga lōng ba ushko li doyo jyā tara Abrahamdë uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwlëna shto oblë li bakoe. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu pjloglo sak kjwara kjingsho mya (13). Domerga li doyo jyā tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

18

Domerga tjwe lōng doglo mya

* 17:5 Hebreo tjłkwo **Abram**, e **data tjwlō ara** loklo. † 17:5 Hebreo tjłkwo **Abraham**, e **tjëyoga ara data** loklo.

Abraham p̄jlok

¹ Dbar kjwara ga Abraham sök Mamré kjor kēsēs lok lishko, ba u zlong bāng. Eni ga dlo dluw wleni ga Jehovah weno shāng ba kong.

² Īya jekdo ga domerga bē lōng ba zlong bāng doglo mya. Sök li kojono maling ba wlokjrē, ga kjök tono, kjujono bokdo kjlay klung go,

³ ga tjlē ba kong ga «Tjlapgaga, rokēr bomi kong sira ga pjāy brik maling llēme.

⁴ Kumi ga p̄lú wleni ga tja di rokē bomi kong, pjāy dre shkwē e go wlo. Pjir ga pjāy woshtē wop tjok kjor ēre dorko.

⁵ Pjāy lōng tōshko. Pjāy brikdē llēm obi ga pjāy sēn, pjāy jēk ga dbo tjok wlo. Pjāy shrono bor ik kjishko ga tja wop̄lúe. Bor u ēre bomipjōy bebi» le.

Kuya lok ga «P̄lúe» le lok ba kong.

⁶ Eni ga Abraham opzrēno jek ba u roy, ga tjlē Sara kong ga «P̄lung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. ĩShāryos malinge!» le.

⁷ Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek ōōtong shāng ba sōgla tjeng lishko, shara kjlara p̄lú wleniyo, twara ba parkaga kong, poshāryē jekdo wlo.

⁸ Eni ga dli li poshāryara pjir ga sōra, twara Abrahamdē ba kong lok, ue lok wlo. Ōng nā dyo, ōng nā dyo shor, e twara ba kong lok bakoe. Iē lōng kjor dorko wopro ga e shāng ba dē.

⁹ Iono lok pjir ga tjlē lok ba kong ga «ĴBop boy Sara kwonllo?»

«Shāng kjweshko, kjēr roy» le ba kong.

¹⁰⁻¹³ Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjlē Abraham kong ga «Ĵu p̄lara go ga pja ĩn tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjān» le.

Kura Sararē kjēr p̄lor go, ba lanma kokso lēkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjlābla, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo ĩya ame. E kjishko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjlāblae. Bor lanma tjlābla bakoe. ĴTja wa tjok sorē?» le.

Jar shāng li kuya Jehovahē ga tjlē Abraham kong ga «ĴSara jar ega? ĴTjlabla kjishko ga wa tjok ga āe lere?

¹⁴ ĴĴlēbo kjang, shāryako llēm Jehovah kong tjokde? Lu p̄lara go ga pja ĩn tjwe obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjān» le.

¹⁵ Kuya Sararē ga bangkjrara ara, ga tjlē ga «Tja jatong llēme» le.

«Miydēr pjir ga pja jatong» le Jehovahē ba kong.

Abraham lano Jehovahā tjok Sodoma kjokyo kjishko

¹⁶ Iono lok pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdē irbo.

¹⁷⁻¹⁸ Eshko ga Jehovahā wotjlik ga «Abraham ber tjēyo kēsbang, dbo ara data. Tja tjlēno ba kong ĵlōkoyo ga ba kjishko ga tjēyo lōng kjrina kjrina kjok kjwang ĵikong li kjimtēr. E kjishko ga llēye shāryēr li lēr ba kong dey.

¹⁹ E kjrōrōr nopga uunkong tjrēko, ba tjēyo tek ber ba irgo li p̄ya bor kolē wlo, jēk lōng bēy wlo. Eni ga llēye loror li shāryēr uunkong. Kjrōrōr parkē shāng bor tjok e kjishko» le.

²⁰ Eni ga Jehovahā tjlē ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llēbo shārye lōng owa li, e kēsbang anmoyō.

²¹ E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li ĵlōre ik wlo. Eni llēm wleni ga miydēr eshko» le.

²² Eshko ga domerga do p̄jok ba p̄loga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovahā beno shāng Abraham tjok obi.

²³ Wop tjok ga Abraham tjlē ba kong ga «ĴNopga owa li tjrēko nopga p̄lo bek tjok wleni ga p̄pip uunkongde?

²⁴ ĴKjok eshko nopga kjwe lōng p̄lo bek sak shkēng (50) wleni ga p̄pip jek enire? ĴZrōp nopga owa lōng li tjokde?

²⁵ Nopga p̄lo bek shdum nopga owa li tjok ga āe. Nopga p̄lo bek llgwep nopga owa li dik ga āe. Rokēr bop kong sira ga shāryēp eni llēme. Pja nopga lōng kjok ēre kjing go li

llgwega. Miydër ga pja kjok llgwek beke» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sodoma sopga wlënor pjlo bek llong sak shkëng (50) wleni ga epga kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

²⁷ Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Tja jnep kësbang, pja bangkjrër llëm wleni. Pja Sbö, tja domer. Tja domer song, tjwlo llëme.

²⁸ Kjwe shkëng (5) obi äär sak shkëng (50) wlo. ¿Shkëng (5) kjishko ga kjok pjip jek enire?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Wlënor pjlo bek llong sak pkëng kjingsho shkëng (45) wleni ga shdun llëme» le.

²⁹ Eshko ga tjlë obi ga «Wlëp tjeng sak pkëng (40) erö dikjoyoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pkëng (40) li kjishko ga shdun llëme» le.

³⁰ Eshko ga tjlë ga «Rokër jek bop kong obi ga pja iirkë bor kong llëm, rokër bop kong ara li kjishko. ¿Wlënop tjeng sak mya (30) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak mya (30) li kjishko ga shdun llëme» le.

³¹ Eshko ga tjlë obi ga «Tjlapga, pja bangkjrër llëm wleni. ¿Wlënop pjlo bek llong sak pjök (20) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pjök (20) li kjishko ga shdun llëme» le.

³² Eshko ga tjlë pjlara obi ga «Tjlapga, pja iirkë bor kong llëme. Kjakrokër bop kong pjir ëre döe. Pja barwër ame. ¿Wlënop tjeng sak kjwara (10) wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak kjwara (10) li kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

³³ Jehovahä tjlëno ba kong pjir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko iröng obi.

19

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjira Jehovahë

¹ Kjok ro zar jekshko ga Sbö parka-gaga kjok dogo so do pjök li jek öötong

llong Sodoma kjokyo. Ga opzrëno jek kjok li roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wlokrë, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go,

² ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjäy ber llong bor ushko shkër kjwara. Bor u, e bomipjöy bebi. Eshko ga pjäy dre shkwë ga pjluë. Pjäy brik bong, kjok shröngto jä» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjawa ber llong kjoko dey» le.

³ Gueniyo «Shji to ushko» le ba kong kjër kjishko ga to jek lok ba tjok ushko. Öötong llong eshko ga sëna dli owa llëm, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm bako, ga uara lok.

⁴ Llong poydë llëm obishko ga domerga Sodoma so öötong llong eshko uunkong, kësks chila, ga Lot u kopjrina lok pjribrie.

⁵ Eshko ga öö le lok Lot kong, tjlë ga «¿Domerga tjwe llong luna bop ushko yë kwonllo? ¿Shis borwa kong kjoko! ¿Tjawa pë woydë ba tjok!» le.

⁶ Kuya Lotdë ga opshino jek kjoko, lan ba tjok wlo, ga u bäng bängzara tuk, ba kokso lëkong.

⁷ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong ga llëbo owa shäryëmi eni llëme.

⁸ Tja wapga walëga tjeng do pjök, domerga miydoydë llëm obi. Epga twotë bomi kong dey. Llëye shäryëmi woydë ba tjok li miydaga ber pjäydë. Gueniyo rokër bomi kong sira ga domerga lëmi li maga tjarë kjishko ga kong llëye owa shäryëmi llëme» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Pja opkjös ëre dwayo! Pja na so llëme. Tjawa ichëp woydë kuzong ga pja kong llëbo owa shäryërwa, llëbo owa shäryërwa ba kong lok li kjinmo» le lok ba kong eni, ga jek ri ri ba kjing go, u bäng li dloya wlo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wlikara domerga llong ba u roshko lirë, shira jek u roy, ga u bäng bängzara tuke.

¹¹ Eshko ga domerga llong kjoko li iara lok uunkong beno llong kjok igö

llëme. Eni ga u bäng wlëya lok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pjök li tjlë Lot kong ga «Sodoma sopga ëre llëbo shäryë löng owa anmoyõ, ga roy öötong Jehová sök kjok dogo li kong. E kjishko ga tjawa ichara kjok ëre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjolae. Pja pjeyo oblë na tjok ga jek sös bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblë tjeng kjok ëreshko bako, kjok ëre pjirwa kjishko» le.

¹⁴ Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ñni rokë, tjlë ba kong ga «Kjok ëre pjiya Jehováre. E kjishko ga pjäy wlëp llëme. Pjäy tökzong pjolae» le.

Gueniyo tjlökwo kjrara lok llëme. Wotjlik lok ga «Shäng tjötoro» le.

¹⁵ Wëshko kjok shröngto ga Sbö parkagaga kjok dogo so li tjlë Lot kong ga «Pja kojös maling, bop boy, bop wapga walëga do pjök, e jek sös bop tjok. Llëm ga kjok ëre shdunwashko ga pjäy wolon jek kjok ëre sopga tjok» le.

¹⁶ Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara lok ba orkwo go, songe le Jehováre kjishko. Shäryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira lok kjok eshko dwayo, wolon llëm wlo.

¹⁷ Shira lok pjir ga kjlara tjlë ba kong ga «Pjäy zronzong. Iröng ñmi llëme. Pjäy slan kjok ëreshko llëm bakoe. Pjäy tökzong dlup lëkong, pjäy wolon woydë llëmda eni» le.

¹⁸ Kuya Lotdë ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjlapgaga,

¹⁹ tja kjimtoromi ara. Pjäy pjlu bor tjok. Tja shiromi kjishko ga tja sök së obi. Gueniyo ga tja tök dlup go ga äe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja wolon.

²⁰ Ereshko kjok buk chira kjrina soye. Tja jek äär eshko ga pjluë. Tja ichozï jek eshko, tja ber sök së obi wlo. ¿Ñmi ga chirawa jlö llëmdo?» le.

²¹ Kuya lok ga kjlara tjlë ba kong ga «Pja kuror. Llëye rokorop bor kong li shäryër eni. Kjok buk lëp li pjir llëme.

²² Pja jëkzong maling kjweshko. Pja äätë kjweshko llëm obishko ga llëye shäryër ga äe» le.

Kjok buk eshko chira li, e kowaraba beno Zoar* e kjishko.

²³ Lot äär shäng eshko ga kjok shröng tjän.

²⁴ Eshko ga akkwo ko *azufre* lono ter iök, shrono shunyo wleni, ichara Jehováre ter kjok dogo dwayo lon Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e kjing go wlo.

²⁵ Eni ga kjok eshko pjitong dret, nopga löng eshko kjlobi li wolono dret, llëbo tjeng së eshko kës li pjitong beno dret bakoe.

²⁶ Lot boyda tek shäng ba irgo, ga iröng ñya yalerbo ga posgono beno shäng dlungna akyo.

²⁷ Wëshko kjok shröngto ga Abraham jek öötong shäng lano Jehová tjok bäm go lishko,

²⁸ ga ñya ga sdam kjwang jikong pjë jong träk llëm obi äär jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yöbor erä.

²⁹ Lot sökshko sdamyo pjira Sbörë eni. Gueniyo Abraham woyoshrara kuzong ga Lot shira kjok pjira lishko dwayo.

Moab tjëyo, Amón tjëyo, e weno sorë

³⁰ E irgo ga Zoar sopga bangkjrara Lotdë ara kjishko ga opshino jek shäng dlup shwo lëkong, ba wapga walëga do pjök li tjok, ga beno löng guëng jong ööng kwara eshko li roshko.

³¹ Pjlara ga ba wa këguëyo tjlë ba lëng kong ga «Bi data kjwe tjlablae. Kjok kjwang jikong ga oba orkwosmok ñyado. Gueniyo jushko ga domerga shji orkwosmok ba tjok wlo drete.

³² Kjweri nelötkëy, shji pë ba tjok wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le.

³³ E shkëyo ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelötkono ga Lot wa bäm ñyo pono ba tjok. Gueniyo nelö kjishko ga to miydara llëme.

* **19:22** Hebreo tjlökwo **Zoar**, e **chira** loklo.

³⁴ Wëshko ga Lot wa këguëyo tjlë ba lëng kong ga «Tja kuzong. Luna shkëyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkëyo ga nelôtkey jek obi, pja pë ba tjok shara wlo, shji wapga shdâr jek këgong wlo» le.

³⁵ E shkëyo ga nelôtkey lok jek obi, ga Lot wa mite pono ba tjok shara. Gueniyo to miydara llëm obi.

³⁶ Eni ga Lot wapga li beno lëng kjlaraso llëm, ba data li i.

³⁷ E irgo ga ba wa këguëyo wa buk kjlara domer, ga koiara Moab. E beno Moab tjëyo data.

³⁸ Ga ba lëng wa buk kjlara domer bebi, ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo data.

20

Abraham, Abimélec

¹ E irgo ga Abraham wlo opshino Mamré kjokyo dwayo, to jongya jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno lëng Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko.

² Äär lëng eshkoshko ga ba boy Sara, e ba dor le uunkong kong. E kjishko ga Guerar so pjlujo Abimélec no ichono Sara wlojkrë, pë ba tjok wlo le.

³ Eshko ga Sbö tjlë Abimélec kong yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok shäng pjire. E kjishko ga pja wolon» le.

⁴ Eshko ga poydë ba tjok llëm obi kjishko ga tjlë Sbö kong ga «Tjlapga, çëye llëbo owa shäryoydë llëm ga pja wotjlík ba zrökde?

⁵ Abraham tjlëno bor kong ga «Walë kjwe bor dor» lara. «Kjwe bor sing jlöe» lara walë lirë bakoe. Eni ga tja opshäryë shäng pjlu bop bokso lër eni bor pjluško, llëye owa shäryotë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër pjlu ga pja opshäryë shäng pjlu bor bokso lëp eni bop pjluško jlöe. E kjishko ga pja ichoror ba porwë llëm, llëbo owa lër li shäryëp llëm wlo.

⁷ Walë kjwe to twëp ba lanma kong iröng obi. Domer, e bor tjlökwo

laga. E kjishko ga syöshtë bor kong bop kjishko, pja wolon llëm wlo. Gueniyo twëp ba kong iröng llëm ga lër bop kong jlökoyo ga pja wolon, bop pjeyoga uunkong wolon bakoe» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga ba dbyagaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga bangkjrara ara.

⁹ E irgo ga Abraham rokara Abimélecde ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Çllëye shäryorop borwa kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok. Gueniyo tja ichorop llëbo owa shäryë, bor nopga ichorop llëbo owa shäryë bakoe. E shäryako llëme.

¹⁰ «Kjwe bor dor» lëp bor kongshko ga pja wotjlík shäng llëro?»

¹¹ «Tja wotjlïno ga kjok ëre sopga Sbö bangkjrë llëmdo loror, ga tja zröya lok bor boy kjwe kjishko.

¹² Jlökoyo ga kjwe bor dor, bor data wa, gueniyo bor mekë wa llëme. Tja orkwosmono ba tjok ga pjlu e kjishko.

¹³ «Pja opshis bop data ushko dwayo» lara Sbörë bor kongshko ga tja tjlë bor boy kong ga «Tja kjimtëp sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing lëp eni» lër ba kong» le Abrahamdë eni.

¹⁴ Eshko ga ba boy Sara twara Abimélecde ba kong iröng obi. Öng ushko so, söglä, domerga parkagaga tjwlëk lëng pjir wleniyo, walëga parkagaga tjwlëk lëng pjir wleniyo, e twara ba kong bakoe.

¹⁵ Ga tjlë ba kong ga «Kjok ëre ïzong. Woydëp ara kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko wlo» le.

¹⁶ Ga tjlë Sara kong ga «Llëbo tworor bop sing kong kjwe tjwlö dbur sho pjlu blún kjwo sak dbäw dbäw (1,000). Tworor ba kong, pja llëbo owa shäryono llëm miydëba e go wlo, pja ber pjlu nopga uunkong ëre bokso wlo, pja owa laga ërë llëm wlo» le.

¹⁷⁻¹⁸ Sara kjishko ga walëga lëng Abimélec ushko kjlobi li shduna Jehovahë, beno lëng wapga ame. Gueniyo ga Abraham syöshtono Jehovahä kong. E kjishko ga Abimélec

poptara Sbörë. Ba boy, ba parkaga walëga poptara bako, wapga tjok obi wlo.

21

Isaac bukshko dbaryo

¹ E irgo ga llëbo shäryara Jehovahë pjlú Sara kong, lara sorë'li eni.

² Abraham tjablashko ga Sara beno shäng kjlaraso llëme. Lara Sbörë dbaryo lishko ga wa buk kjlara domer,

³⁻⁵ ga koiara ba datarë Isaac. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak dbäw (100). Öötong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jyã tara, lara Sbörë ba kong sorë'li eni.

⁶ Eshko ga Sara wotjlík ga «Tja iara Sbörë jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopjlú bor tjok bebi.

⁷ ¿Tja wa tjeng Abraham tjok kjlara laga ëro? ¡Tjabla ëmdë ga ïzong! Ba tjok ga tja wa buk kjlara domer» le.

⁸ E irgo ga Isaac kunoe. Nä döra dbaryoshko ga dli shäryara ba datarë kësbang, ba poshrëkklo.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdë to ba ushko dwayo

⁹ Ismael, e Egipto so Agar li wa Abraham tjok. Pjlara ga shäng tjör Isaac tjok.* Ìya Sararë ga

¹⁰ tjlä ba lanma kong ga «Bi parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo li ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wolonoshko ga bop llëbo tjeng kës ber Isaac kong eröe. Llëye ber bi parkaga wa kjwe kong llëme» le.

¹¹ Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjishko.

¹² Gueniyo ga Sbö tjlä ba kong ga «Pja woydë kjwozir li kjishko llëm, bop parkaga kjishko llëm bakoe. Llëye roke Sararë bop kong li shäryos eni. Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe.

¹³ Bop parkaga wa li, e bop wa kjishko ga e iër ber tjëyo oblë, kësbang bakoe» le.

¹⁴ Wëshko kjok shröngto ga dli, di, e iara Abrahamdë ba bapkwö roshko, twara Agar kong, ga iara pjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» le ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa li tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jëktong llaw pogo, to jongya shäng kjone miyde llëme.

¹⁵ Ba diwa söra li pjitongshko ga ba wa li iara beno sök tjoksa, kjor chirawa jong eshko li dorko.

¹⁶ Ga wotjlík ga «Bor wa kjwe wolon ïn woydë llëme» le. E kjishko ga opkwono, sirkeno sök pjola, ga beno sök tjoksa, ga slar träk llëme.

¹⁷ Eshko ga ba wa slar jong bebi. Kuya Sbörë ga Agar rokara Sbö parkaga kjok dogo sorë tjlä ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ¿pja oto? Llëye bangkjërëp llëme. Bop wa kjloshtono li kura Sbörë.

¹⁸ To kjërëba jeke. Rayëp ber tjoksa ame. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber tjëyo kësbage» le.

¹⁹ Di bäng shäryak jong kjwara eshko. E pina Sbörë ba kong. Eni ga jek öötong shäng eshko, ga ba di bapkwö li dlina, ga twara ba wa kong, ie wlo.

²⁰⁻²¹ Ismael kunoshko ga beno shäng kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Parán. Eshkoshko ga kjimtara Sbörë. Öötong këguë ga swlë dbuk owa llëme. Ga orkwosmona ba mekerë walë Egipto so tjok.

Abraham, Abimélec, e tjläno ëng kong jlökoyo

²² Eshkoshko ga Guerar so pjluo Abimélec öör lan Abraham tjok. Ba ëngkjwaga kägäyo ko Ficol, e söra öör ba yorkë. Öötong löng eshko ga Abimélec tjlä Abraham kong ga «Ïn ga llë pogo shäryëp ga pja kjimte Sbörë ara.

²³ Woydër ga eeri dbaryo ga los bor kong jlökoyo Sbö bokso ga llëye owa shäryëp bor kong llëm, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong llëm bakoe. Pja

* **21:9** Hebreo tjlokwo ëre, e **shäng tjör Isaac tjok** loklo. E **shäng Isaac joywë** loklo bakoe.

na so llēm, gueniyo pja sök jūshkoshko ga tja wotjlino bëy bop kong. E kjishko ga woydër ga shäryëp bor kong eni bako, bor pjeyoga kong eni bakoe. ¿Kuropde?»

²⁴ «Jölö. Lër bop kong jlökoyo ga shäryër bop kong eni» le ba kong.

²⁵ Gueniyo ga tjlë ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarë kjishko ga diyo shirwa ga äe» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «E miydër eeri jãliro. Shäryaga ërë miydër llëme. Llëye lopdë bor kong llëme. ¿Eni ga miydër sorë?» le ba kong.

²⁷ Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjlëbë Abimélec kong. E dbaryo ga tjlëno ëng kong jlökoyo beno eni.

²⁸ E irgo ga öng wlëp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹ İya Abimélecde ga tjlë ba kong ga «¿Öng kyorop tjeng kjwe llëno wlo?»

³⁰ «Woydër ga öng ëre kjrëp, ber bop kong wlo. Miydëp e go ga di bäng shäryak jong ëre botoya» le ba kong.

³¹ Tjlëno ëng kong jlökoyo kjishko ga kjok eshko kowara beno Berseba.[†]

³² Tjlëno eni pjirshko ga Abimélec sano to jek iröng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok.

³³ Abrahamda syöshtono Jehovah kong eshko Berseba kjokyo. Jehovah, e ko Sbö Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kjor dgoni kjlara ko *tamarisco*, syöshtono eshko kjishko.

³⁴ Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

22

Abraham tjlina Sbörë, kole jlökoyore miyde wlo

¹ Öötong lu kop ara ga Abraham tjlıya woydë Sbörë, kole jlökoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjlë ba kong ga «İbrahim!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

² Tjlë ga «Isaac, e bop wa kjlaraso. E woydëp ara. Sös Moria kjokyo. Pja

äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjë dret bor poshrëkklo, dlup jong kjone pin bop kong li goshko» le.

³ Wëshko kjok shröngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre töshko poshäryara, wlarglo iara ba kjing go. E irgo ga löng zara, ber Sbö poshrëkklo li sho suya wlo. Pjir ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone İara Sbörë ba kong lishko.

⁴ Jëktong lok dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok İara li ber buk wëİëe.

⁵ Eshko ga tjlë ba parkagaga kong ga «Pjây ber löng na borwa koshë, bor öng tjok. Tja jek këgong kjwozir ëre tjok. Sbö poshrërorwa pjir ga tjawa tjwe iröng obi» le.

⁶ Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bäng goshko ga

⁷ Isaac tjlë ba kong ga «İData!»

«¿Llë?» le ba kong.

Tjlë ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so llgwoklë wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸ «Twe Sbörë bi kong dani» le ba kong.

Eshko ga jëktong lok jek këgong.

⁹ Öötong lok kjokyo kjone İara Sbörë lishko ga Abraham akkwo töno dluw ëng kjing go kjókshko, ga löng iara ba kjing go. Pjir ga ba wa orkwo pjirra, dre pjirra, ga poyona buk löng li kjing go.

¹⁰ Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo lishko ga

¹¹ Jehovah parkaga kjok dogo so li* tjlë ter kjok dogo dwayo ga «İbrahim! İbrahim!»

«¿Llë?, Tjlapga» le.

¹² Tjlë ga «Bop wa kjwe wëyë. Llëye owa shäryëp ba kong llëme. Miydër ga Sbö bangkjrëp jlökoyo, bop wa kjlaraso kjwe kiyokorop bor kong llëm kjishko» le ba kong.

[†] 21:31 Hebreo tjlökwö *Berseba*, e *tjlëno jlökoyoshko di bäng* loklo. E *kjäk (7) di bäng* loklo bakoe.

* 22:11 *Jehová parkaga kjok dogo so* le li, e *Sbö om go* layde.

¹³ Īya iröng ga öng wlēp ushko so wlēnggā llgwīna sōk kjlara ba sjō go, kjor kowo tjrēko. Eni ga shara, zrōra, sho sura, pjono dret Jehová poshrēkkīo, ba wa li āska.

¹⁴ E irgo ga kjok eshko kowara beno «Īlēbo uunkong, e twaga Jehovārē.» E kjīshko ga eerishko ga oba tjlē ga «Jehová dlupyo go ga shji llēye llēm ga twe Jehovārē bi kong» lēba eni.

¹⁵ Eshko ga Jehová parkaga li tjlēno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi.

¹⁶ Tjlē ga «Jehová tjlē ga “Bop wa kjlaraso kiyokorop bor kong llēm kjīshko ga lēr bop kong om go jlōkoyo ga

¹⁷ pja kjimtēr ara. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdār trāk llēm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe. Epga ber lōng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zāya song īyado.

¹⁸ Tja kolorop kjīshko ga tjēyo lōng kjrina kjrina kjok kjwang jīkong li kjimtēr bop tjēyo li kjīshko” le Jehovārē bop kong» le Jehová parkagarē ba kong eni.

¹⁹ Kura pjir ga to tek iröng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno lōng lishko. E irgo ga opshino to iröng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sōk eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³ Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjlara Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bām īyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quésed, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴ Najor boy oblē ba parkaga wleniyo tjok kjlara ko Reumā. Wapga tjeng domerga obi ba tjok ko Téba, Gaján, Tajás, Macá.

23

Sara wolonoe

¹⁻² Kjok buk kjrina ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo

obi. Eshko ga Sara lu īno öötong sak dbāw kjingsho sak pjök kjingsho kjākshko (127) ga wolonoe. E kjīshko ga Abraham slatong, ba boy li soy-opora.

³ Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shāng lan Het tjēyoga tjok. Epga kjok eshko sopga.

⁴ Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Tja na so llēme. Gueniyo rokēr bomi kong sira ga tja kong kjok soynezī kjrina, bor boy jner ber buk eshko wlo» le.

⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga

⁶ «Tjlapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwlō ara, pjlu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjlu, owa llēm wleniyoshko. Kjakrokēp ē pogo kong wleni ga “jölō!” le bop kong» le.

⁷ Kuya ga kojono shāng, ga kā kjujono Het tjēyoga kong.

⁸⁻⁹ Ga tjlē ba kong lok ga «Īlēmī jlōkoyo ga bor boy jner ber buk sak jūshko ga pjlu wleni ga tja kjimtēmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga guēng jong ööng kwara, Macpela kjokyo buk lishko. Woydēr ga kjakrokēmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwlō ie kjöm ga tjwlēn ba kong eni. Eni ga kjok tjwlēnor li ber buk bor kong kjok ēre kjing go» le.

¹⁰ Efrón sōk ba pjeyoga tjrēko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopga lōng eshko kēs lirē pjlu wlo.

¹¹ Tjlē ba kong ga «Īlēmē, Tjlapga! Guēng jong ööng lēp li twēr ber bop kong bop sēngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok ēre so ber lōng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sēngglo kjīshko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹² Kuya ga kā kjujono jek obi kjok eshko sopga lōng li kong,

¹³ ga Efrón dboryara ba bokshto, tjlē ga «Tja kuzong. Rokēr bop kong sira ga dbur kjros, kjok li āska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» le.

¹⁴ Kuya Efróndē ga tjlē ba kong ga

¹⁵ «Tja kuzong, Tjlapga. Kjok tjwlō dbur sho pjlu blún kjwo sak dbāw pjloglo pkēng (400), dbur bayo eni.

Gueniyo bi kong ga ëre llëye drete. E kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹⁶⁻¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö» le. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok li tjwlëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjluk jonge. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok li tjwlëna Abrahamdë, guëng jong ööng li tjok, kjor lok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko.

²⁰ Eni ga guëng jong ööng soynena Het tjëyogarë Abraham kong li beno ba shinmoga jnezlong shtoyo.

24

Abraham boy wlëno Isaac kong

¹ Abraham öötong tjlabla, ga kjim-tara Jehovärë llë pogo go ñyado. E kjishko ga llëye shäryara kës li beno pjluë.

²⁻³ Pjlara ga ba parkaga shäng këguë wleniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës li daga. Tjlë ba kong ga «Woydër ga tjlokwo los bor kong jlökoyo. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglö wlo. Jehová, e Sbö sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga li e. Los bor kong jlökoyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme.

⁴ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër? ¿Enira bop wa li sör jongya bop kjok, pja to tek dënashko dwayo lishkore?»

⁶ «¡Llëme! Bor wa, e söp eshko llëme.

⁷ Jehová, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjlëno bor kong jlökoyo ga kjok ëre twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo

so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte kjoglo wlëk kjlara, tek söp bor wa kong wlo.

⁸ Gueniyo kjoglo li tek woydë bop tjok llëm wleni ga pja döktong tjlokwo lëp shäng li go. ¡Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» le.

⁹ Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara li lara ba kong jlökoyo.

¹⁰ E irgo ga llëbo wolësowa anmoyö wleniyo kjrara ba kägäyo li ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok kës kës doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi.

¹¹ Öötong shäng kjok li worbo go ga ba öng li iara löng woshtë, di bäng shäryak jong kjwara lishko. Eshko ga kjok sëng, walëga tjwe di shik eshko li dloyo.

¹² Eshko ga syöshtono Jehová kong. Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjlík pjlu bor kägäyo li kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlu wlo.

¹³ ¡ÿzong! Tja sök di bäng shäryak jong ëre zlong, kjogloga jushko so tjwe di shik lishko.

¹⁴ Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. «Tja kong di shis sira, iër wlo» lër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong li tjlë bor kong ga «Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe» le. Miydër e go ga pja wotjlík pjlu bor kägäyo kong» le.

¹⁵ Syöshtë sök obi wopro ga ñya ga Rebeca tek shäng di bapkwö söya jong ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjlarayo.

¹⁶ Rebeca, e wolësowa. Shäng kjlaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplongö jer shäng di puk. Ga di bapkwö li dlina ga toe le.

¹⁷ Eshko ga parkaga li jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjlë ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» le.

¹⁸ Kuya ga di bapkwö li lona töshko,

ga tjlë ba kong ga «Iozong, Tjlapga» le. Ga sëna, ga iarae.

¹⁹ Iara pjir ga tjlë ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lok wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» le.

²⁰ Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjlöböso, ina ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹ E wopro ga Abraham parkaga wojeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jlökoyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li kjimtara Jehovärë beno pjlú lëpde?» le.

²² Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör tjwlö ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör kësks tjwlö ara twara ba kong kjwo pjök bako,

²³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴ «Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca.

²⁵ Borwa ushko ga shto tjok. Pjây pë eshko ga pjlúe. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» le ba kong eni.

²⁶ Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehová poshrëra.

²⁷ Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja tjwlö kësange. Pja wotjlik pjlú ba kong, ga kjimtëp ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» le.

²⁸ Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko.

²⁹⁻³⁰ Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lok li ina, ga domer li tjlëno sorë li roy kura. Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wloktong wlo. Öötong shäng eshko ga iya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga

³¹ tjlë ba kong ga «Pjây tegö. Pjây kjimtara Jehovärë. Pjây ber löng

kjoko llëme. U wlënor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlënor bakoe» le.

³² Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjlë ba parkagaga kong ga «Llëbo lok öng kjing go kjwe döziä. Sëziä bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» le. Lara sorë ga shäryara eni.

³³ Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjlë ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» le.

Kuya Labándë ga tjlë ba kong ga «Llëye lëp woydë li lozong» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Abraham parkaga.

³⁵ Bor kägäyo, e kjimte Jehovärë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, söglä, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublün, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok kësks, öng so kwomglä kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara.

³⁶ Ga ba boy Sara tjlablashko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjän.

³⁷ Kjupäbäshko ga bor kägäyo tjlë bor kong ga «Woydër ga tjlokwo los bor kong jlökoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme.

³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjreko» le.

³⁹ »Kur ga tja tjlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër?»

⁴⁰ »«Tja jëktong shäng Jehová bok-shto iyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjlú wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlëk kjlara wlo.

⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wleni ga pja döktong tjlokwo lëp shäng li go» le bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjlë

ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ère ber pjlú wlo.

⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ère zlong wopro ga ‘Tja kong di shis sira, iër wlo’ lër kjogloga tjwe löng di kjrë li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrrop bor kägäyo wa kong li tjlë bor kong ga ‘Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe’ le bor kong” loror Jehová kong eni.

⁴⁵ »Tja syöshtë sök obi wopro ga ïn ga Rebeca tek shäng ba di bapkwo söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjlë ba kong ga “Tja sës di sira, iër wlo” lër.

⁴⁶ »Kuya ga ba di bapkwo lona töshko, ga tjlë bor kong ga “Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷ »E irgo ga tja tjlë ba kong ga “¿Pja data ë?”

»“Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca” le bor kong.

»Eshko ga ne ioklo ioror pjang ba ne go, ga orkwo ioklo ioror lok ba orkwo go.

⁴⁸ Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjlë ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlú bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko” lër.

⁴⁹ »Era eni ga pjäy wotjlík pjlú bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wleni ga lozï bor kong eni. Llëm ga lozï bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlú» le.

⁵⁰ Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjlë lok ba kong ga «Llëbo ère laga Jehováre. “Llëme” lërwa ga äe.

⁵¹ Ìzong. Kjoglo shäng kjwe. Sözong. Pjäy nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlú, lara Jehováre sorë li eni» le.

⁵² Kuya Abraham parkagarë ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, Jehová bokshto.

⁵³ E irgo ga llëbo shira oblë oblë, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, shwong bakoe. Ga twara Rebeca

kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjlwlo ara bakoe.

⁵⁴ E irgo ga iono ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kono, ga parkaga li tjlë ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵ Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlú» le ba sing, ba mekëre eni.

⁵⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjim-tara Jehováre, ga llëbo shäryër shäng ère beno pjlú. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Kjoglo rokëy, wotjlík sorë kjakrokëy ba kong wlo» le.

⁵⁸ Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjlë lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ère tjokde?»

«Ëng. Tja jeke» le.

⁵⁹ Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe.

⁶⁰ Ga tjlëno lok beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» le.

⁶¹ Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶² E wopro ga Isaac jek öör shäng di bäng ko «Sbö, Bor Ìga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguev kjokyo, ba u jong lishko.

⁶³ Dbar kjwara kjok säng ga opshino jek shäng woshtë. Ga ïya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴ Rebeca ëmdë ga omïno bakoe. Isaac ïya ga oplono ba öng kjing go dwayo,

⁶⁵ ga tjlë parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» le ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶ Eshko ga llëye shäryono dö li lara parkaga lirë Isaac kong pjire.

⁶⁷ E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong li roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woydara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wolono ëmdë ga beno wopjlúe.

25

Abraham wapga Cetura tjok

¹ E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok.

² Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj.

³ Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyoga ktringgwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo.

⁴ Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶ Pjlara ga Abraham tjlë ga «Tja wolonoshko ga bor llëbo tjeng kës li iër ber Isaac kong» le. Ba boyga oblë li wapga sëna Abrahamdë llëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötonglông kjok shto oblë, dlo wen tëm shwo lëkong.

Abraham wolonoe

⁷ Abraham lu ñno sak dbäw kjingsho sak kjäk kjingsho shkëng (175).

⁸ Tjlablashko ga wolonoe.

⁹ Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo li roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo.

¹⁰ Kjok, e tjwlëna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara zlong.

¹¹ E irgo ga Isaac kjimtara Sbörë ara. E beno sök di bäng ko «Sbö, Bor Ìga» jong lishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³ Ismael, e Abraham wa, Sara parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo Egipto so ko Agar li tjok. Ismael, e wa

buk domer bäm ñyo ko Nebayot. E irgo tek eni, Cedar, Adbel, Mibsán,

¹⁴ Mismá, Dumá, Masá,

¹⁵ Hadar, Temá, Jetur, Nafis, Cedema.

¹⁶ Ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kowara eni. Kjlara kjlara beno lông ba tjëyoga tek beno ba irgo li kägäyo, ga beno lông ba kjok baïya lishko. Kjok kjrina kjrina li kowaraba beno ba sogo li ko go. Ba tjëyo kjrina kjrina li kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷ Ismael lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wolonoe.

¹⁸ Ba tjëyo tek beno ba irgo li beno lông kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äär Asiria kjokyo li sor go. Wotjlño lok ëngkjwë kjishko ga beno lông Abraham wapga tjok llëm, beno lông eshko dboye.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹ Ère Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e lanyo.

²⁰ Isaac lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga lông Padán Aram kjokyo.

²¹ Rebeca, e kjriong kjishko ga Isaac syöshtono Jehová kong ba kjishko. Kuya Jehováre ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjlaraso llëme.

²² Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjishko ga tjlë Jehová kong ga «Ère owa. ¿Tja oto eniro?» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja bö roshko chida tjeng do pjök.

Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga ktring pjök.

Eeri jek lëkong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrina dbo ara, oblë li kjinmo.

Ga bäm ñyo li ichaga ber ba lëngdë» le.

²⁴ Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjlö.

²⁵ Buk bām go li poglo srēzrēn, poglo zok do jikong, ga koiara Esaú.*

²⁶ Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjishko ga koiara Jacob.† Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

Esaú wa kēguēyo shtoyo li soynena ba lēng kong

²⁷ Kjwozirga li kunoe. Öötong kēsks ga Esaú, e domer pjö gloroy so, wlo owa llēme. Jacob, era domer wlēp, ushko so.

²⁸ Isaac sjēng kjloshko so uē äe. Ga äya kjloshko so zröya Esaürē, söya ba kong ara kjishko ga Esaú woyde ba datarē ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlīk eni llēme. Jacob woydayde.

²⁹ Pjlara ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esaú tjwe shäng pjö gloroy dwayo pjli ara.

³⁰ Ga tjlē ga «Tja pjli ara anmoyō. Bop dli dyor srēzrēn kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowēba Edom.)‡

³¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja bi data wa domer bām iyo. Llēye twe bop kong e kjishko li, e iēp ber bor kong, dli ēre āska, llēm ga twēr bop kong llēme» le.

³² Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja wolonto pjli rē. Llēye twe bi datarē bor kong li tjwō bor kong eni tjok ga llēno llēme» le.

³³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Los bor kong jlōkoyo eni tjok» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Jölō» le. Ga beno eni.

³⁴ Era ga pjlung shosho suk pjir twara Esaú kong, shtagwo lik jong dyor li tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga llēye twe ba datarē ba kong li woyotjlīna ame.

26

Isaac to jek Guerar kjokyo

¹ Abraham sök sē obishko ga pjli shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjli shrono jek kjok eshko, e

kjoyo obi. E kjishko ga Isaac to jek Guerar kjokyo, filisteo pjlujo Abimélec sökshko.

² Eshko ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlē ga «Pja jek Egipto kjokyo llēme. Pja ber sök kjone lēr bop kong lishko ga pja ber sök ey.

³ Pja ber sök kjok ēreshko dbar kjwöbö. Kjok ēre twēr ber bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li kong kuzong ga tja ber shäng bop tjok, pja kjimtēr bakoe. Tjlōkwo loror bop data Abraham kong jlōkoyo li shäryēr ber eni.

⁴⁻⁵ Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdär träk llēm, dbala lok kjopkwo go wleni. Ga kjok ēre twēr ber ba kong uunkong. Ba kjishko ga tjēyo kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtēr. Tja beno wopjlú Abraham tjok. Tja bangkjrara. Tja tjlōkwo kjrara. Bor kjok ilgwekklo kolara. E kjishko ga tjlōkwo loror ba kong jlōkoyo li shäryēr pjir eni» le.

⁶ Eni ga Isaac beno sök Guerar kjokyo

⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wolēsowa kjishko ga Isaac wotjlīk ga «Tja zrökoba ba kjishko» le. Kjakroke lok ba kong Rebeca kjishkoshko ga tjlē ba kong ga «Kjwe bor dor» le.

⁸ Ga beno sök kjok eshko dbar kop ara.

Pjlara ga iya Abimélecdē ba u bäng bäng dwayo ga Isaac bē shäng Rebeca shrēk.

⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjlē ba kong ga «iMiydoror pjlu ga kjwe bop boy! ¿Kjwe bop dor lorop ega?»

«Tja zrökoba ba kjishko loror. Loror eni e kjishko» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Kjwe shäryēp borwa kong ega? Bor nopga kjok ēre so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong llēbo owashko» le.

¹¹ Eni ga tjlē ba nopga kong ga «Domer ēre barwaga ērē, ba boy barwaga ērē ga e zrökko» le.

* 25:25 Hebreo tjlōkwo **Esaú**, e **poglo zok ara** loklo. † 25:26 Hebreo tjlōkwo **Jacob**, e **kjuktu shaga** loklo. ‡ 25:30 Hebreo tjlōkwo **Edom**, e **srēzrēn** loklo.

¹² Lu e go ga Isaac dwla dgono kjok eshko, ga bo kjrara tira llëm, kjimtara Jehovárë kësbang kjishko.

¹³ E irgo ga beno sök dbur ara, llëbo träk llëm bakoe.

¹⁴ Kong öng ushko so twara kjlaraso llëm, söglä tira llëm, domerga parkaga kjlaraso llëm bakoe. Eshko ga ba llëbo li kjishko ga filisteoga wotjlino ba kong owa.

¹⁵ Eni ga ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë tjeng li, e dlina filisteogarë uunkong klung sho go.

¹⁶ Eni ga Abimélec tjlë Isaac kong ga «Pja opshis jushko dwayo. Pja tjwlo ara, borwa kjinmo anmoyö» le.

¹⁷ Eni ga Isaac to jek Guerar sdamy, ga beno sök eshko.

¹⁸ Ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë eshko, gueniyo wolono irgo ga dlina filisteogarë uunkong. Eni ga di bäng li shäryara Isaacdë jek obi, ga uunkong li koiara, koiara ba datarë dënashko sorë li eni.

¹⁹ Pjlara ga Isaac parkagaga löng klung kë, di bäng shärye wlo. Eshko ga di bokkwo wlëna kjrina.

²⁰ Gueniyo eshko ga öng dagaga Guerar so löng kjlëbö. Ga engkjwono Isaac öng dagaga tjok, tjlë ba kong ga «Di ëre borwatoy» le. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Engkjwozlong» di bäng, engkjwono lok eshko kjishko.

²¹ E irgo ga Isaac parkagaga di bäng shäryono jek kjwara obi, e goyo ga jek engkjwono lok obi. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Shji lirkë Eng Kong» di bäng.

²² Isaac to pjola eshko dwayo ga di bäng shäryara kjwara obi. Engkjwono ba di bäng li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bäng. Ga tjlë ga «Shji kjimtara Jehovárë, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ëre kjing go pjlu wlo» le.

²³ Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo.

²⁴ E shkëyo ga Jehovah weno shäng ba kong, ga tjlë ga «Tja bop data Abraham Sbö. Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le.

²⁵ Eshko ga akkwo tona dluw eng kjing go kjokshko, Jehovah poshrëkklo. Ga syöshtono Jehovah kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bäng shäryono kjwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjlökwo lono eng kong jlökoyo

²⁶ Dbar kjwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga engkjwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷ Öötong löng eshko ga Isaac tjlë ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjokshko dwayo. ¿Eni ga pjäy tek löng bor ik llëno?»

²⁸ «Inorwa ga Jehovah shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlë eng kong jlökoyo.

²⁹ Llëbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlu bop tjok iyado. Pja brikshko ga pja ichororwa jek wopjlue. Ga eeri ga pja kjimte Jehovárë shäng. E kjishko ga llëbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökoyo ga tjawa kong llëbo owa shäryep llëm bakoe» le.

³⁰ Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lok tira llëme.

³¹ Wëshko kjok shröngto ga tjlëno eng kong jlökoyo irgo ga jek brik löng kjwlëshko ga Isaac tjlë ba kong lok ga «Pjäy nome» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Shji eng ikdo» le ba kong, epenga dö wleni.

Ga «Jölö» le ba kong.

³² E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlë ba kong ga «Klung kërwa löng li, e diyo wlënorwae» le ba kong.

³³ Di bäng, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esaú lu p̄loglo sak pkēngshko (40) ga orkwosmono walē ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basemat tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjēyoga.

³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno lōng wotjlik ara walēga do pjōk li kjīshko.

27

Isaac tjlōkwo lono beno pjlú Jacob kong

¹ Isaac öötong tjablashko ga beno sök kjok īgō ame. Pjlara ga ba wa kēguēyo rokara, ga tjlē ba kong ga «Esaú.»

«¿Llē?, data» le ba kong.

² Tjlē ga «Miydēp pjlú ga tja tjabla tjan, tja wolon dōrōe.

³ E kjīshko ga bop sbōng kjros, bop kōnkowo tjok, ga pja nom wlorkē pjō gloroy, āya kjloshko so uako wleniyo zrōp kjlara.

⁴ Zrōrop ga sho shāryēp bor kong yōtso, woydēr sorē li eni. Ga sōp bor kong, uēr wlo. Eshko ga tja wolontē llēm obishko ga tjlōkwo lēr ber pjlú bop kong» le.

⁵ Gueniyo Isaac tjlē sök Esaú kong li kura Rebecarē. E kjīshko ga Esaú to pjō gloroy wlorkē āya kjloshko so uako wleniyo zrōk ba data kong wopro ga

⁶ Rebeca tjlē ba wa irōng li kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sök tjlē bop shjiy kong ga

⁷ «Āya kjloshko so uako wleniyo zrōp kjlara, ga lip bor kong yōtso, uēr wlo. Eshko ga tja wolontē llēm obishko ga tjlōkwo lēr ber pjlú bop kong Jehovahá bokshto» le.

⁸ E kjīshko ga llēye lēr bop kong li kus yōtso.

⁹ Pja nom ōng kjēryo roy, ga tja kong shwling ushko so owa llēm wleniyo tek sōp do pjōk. Woyde bop datarē sorē ga shāryēr ba kong eni.

¹⁰ E irgo ga sōga pjarē om go, ue wlo. Eni ga wolontē llēm obishko ga tjlōkwo le ber pjlú bop kong» le.

¹¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor shjiy, e poglo zok ara, tja eni llēme.

¹² Tja porwara bor datarē wleni ga miyde ga tja le. Eni ga e ioror beno tjlōkwo le ber pjlú bor kong wlo li, e le ber owa shara» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Tja kuzong! Tjlōkwo le ber owa bop kong li, e ber bor kong dey. Llēye lēr bop kong li shāryozong. Shwling ushko so li tek sōzong» le.

¹⁴ Kuya ga öör ōng li kjrē, ga sōra jek ba mekē kong. E irgo ga lira, shāryara beno uak owa llēm, woydara Isaacdē sorē li eni.

¹⁵ Esaú shwong jnek tjeng, e shira, ga Jacob doyara e go.

¹⁶ E irgo ga poglo zok llēm kjīshko ga ba orkwo popgara ōng li kwota go, ba kjwlingdo bakoe.

¹⁷ Ōng sho shāryara owa llēm li twara ba kong, pjlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

¹⁸ Eni ga Jacob opzrēno jek ba data bukshko, ga tjlē ga ba kong ga «Miga data.»

«Kjobe. ¿Pja bor wa kjone dey?»

¹⁹ «Tja Esaú, bop wa kēguēyo. Llēye lorop bor kong li shāryoror pjire. Pja kojōs sira, pja sirkes sök tōshko. Sjēng zrōror, shāryoror ēre uozong. Ga tjlōkwo lēr ber pjlú bor kong» le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Wlēnop maling sorē?»

«Bop Sbō Jehovahá, tja kjimtara ba wlēk malinge» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja tek nogo sit, pja porwēr wlo, pja bor wa Esaúre miydēr wlo» le.

²² Kuya ga tek shrono shāng ba data zlong. Eshko ga poglo kura ba datarē, ga tjlē ba kong ga «Bop tjlē li Jacob ī, gueniyo bop orkwo lira Esaú ī» le.

²³ Eni ga ba orkwo li zok ara Esaú ī kjoyo kjīshko ga e ē to miydara ba datarē llēme. Gueniyo llēbo ber pjlú ba kong laydeshko ga

²⁴ tjlē ba kong jek obi ga «¿Llōkoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Ēng. Tja Esaú» le Jacobdē.

25 Eni ga ba data tjlē ba kong ga «Dli shäryorop bor kong'li tek sös bor kong uër wlo. Eshko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong» le. Kuya ga sēna, ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pjir ga

26 tjlē ba wa kong ga «Pja tek bor zlong. Tja lõ shizong»* le.

27 Kuya ga jek öötong shäng ba zlong ga shwong lõ shira ba datarē. Eshko ga Isaac tjlēno beno pjlú ba kong. Tjlē ga

«Bor wa, e poglo lõ klung kjimtara Jehovárē'li kjoyoe.

28 Pja kjimte Sbörē, tjong borya ter kjok dogo dwayo, bop dwla llē dgorop'li wen pjlú, owa llēm wlo.

29 Pja parkaga ber ara, ga tjeyoga oblē oblē kjök tok bop bokshto.

Bop pjeyoga pjollgwega ber pjarē, ga kjök tok bop bokshto bakoe.

Eye wotjlík owa bop kong ga Sbö wotjlík owa ba kong bebi.

Eye wotjlík pjlú bop kong ga Sbö wotjlík pjlú ba kong bebi bakoe» le.

30 Lara eni pjir ga Jacob opshik jek shäng kjwlē ba data sökshko ga Esaú tek tjwe shäng pjö gloroy dwayo,

31 ga sjäng kjloshko so zröno'li shäryara uak owa llēm bakoe. E irgo ga söra ba data kong, ga tjlē ba kong ga «Data, pja kojös sira. Sjäng kjloshko so zröror ère uozong. Ga tjlökwo'los ber pjlú bor kong» le.

32 Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pja ë?» «Tja Esaú, bop wa këguëyo» le ba kong.

33 Kuya ga beno sök sēya llēme. Tjlē ga pjē llēme. Tjlē ga «¿Eni ga èye sjäng kjloshko so söno shäryak owa llēme? Uoror bām go pja tjwayde llēm obishko yē. Ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong'loror'li'loror ba kong tjän. Llēye'loror'li beno ba kong» le.

34 Kuya ga slatong jlökoyo, iir goshko. Tjlē ga «¡Data! ¡Tjlökwo'los ber pjlú bor kong bakoe!» le.

35 Kuya ga tjlē ba kong ga «Bop lëng öör shäng, ga tja jyāpgwarae. Tjlökwo lër ber pjlú bop kong'loror'li sörae» le.

36 Kuya ga tjlē ba kong ga «Koiak Jacob† e kjishko. Tja lūyotkara kjwe tjok ga pjloglo pjök. Bor shto, tja ba shjiy këguëyo, e döra bor shjiryo. Ère, tjlökwo le datagarē ber pjlú ba wapga domerga bām ī wleniyo kong'li, e söra bakoe. Data, ¿tjlökwo lëp pjlú jnenop beno bor kong oblē llēme?»

37 «Llēme. E ioror beno sök bop ichaga tjän. Ba pjeyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwla dgara'li wen träk llēme'loror ba kong. ¿Era pja kjwër llong?»

38 «¿Eni'li tjlökwo lëp ber pjlú bor kong obi ga äre? Tjlökwo'los ber pjlú bor kong bakoe» le. Ga slatong jek obi.

39 Eni ga ba data tjlē ga «Klung pjlú wleniyo, tjong borya lonshko ga pja ber sök pjolae.

40 Bop dröng'li go ga pja opwlikē. Pja ber shäng bop lëng parkaga, gueniyo pja dbokjronoshko ga pja dār» le.

Jacob Esaú töywë

41 Jekdo eshko ga Esaú beno iirkē ara ba lëng kong, tjlökwo lara ba datarē ber pjlú ba kong'li kjishko. Ga wotjlík ga «Bor data dbar beno sira döe. Wolono irgo ga bor lëng zrör kjluwe» le.

42 Wotjlík sök sorē'li miydara Rebecarēshko ga Jacob rokara, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzong. Bop shjiy, pja zröya woydē. Llēbo shäryorop, e tjwlō shiya woydē bop kong'le.

43 E kjishko ga tja kuzong. Pja poshāryozong. Pja tökzong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko.

44 Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir'li jeno guing,

* 27:26 Eshko dbaryo ga shäryēba eni. Ba pjeyo kjishko ga lõ shira miga loklo wleni, tja toe loklo wleni bakoe. † 27:36 Hebreo tjlökwo **Jacob**, e so tjlökwo **jyāpgwaga** kjoyoe.

⁴⁵ llëye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichër jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydër ga pjây ëng zrök llëme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» le.

⁴⁶ E irgo ga Rebeca tjlë ba lanma kong ga «Tja sök së woydë kjër ame. Tja kwlera Esaú boyga Het tjëyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjëyoga jüshko so tjok wleni ga rokër ga tja wolon dey» le.

28

¹ Eshko ga Jacob rokara Isaacdë ba shwoy, ga tjlëno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Pja orkwosmok walë Canaán so tjok llëme.

² Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokë Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlara.

³ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Woydër ga pja kjimte. Pja kong bop tjëyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk llëm, ie ber löng tjëyoga oblë oblë bakoe.

⁴ Woydër ga tjlökwo lara Abraham kong jlökoyo li ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ëre ber bomi kong wlo» le.

⁵ Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekë.

Esaú orkwosmono jek obi

⁶ Miydara Esaúre ga ba data tjlëno beno pjlú Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walë Canaán so tjok llëme.

⁷ Ba data, ba mekë tjlökwo kolara Jacobdë, ga to jek Padán Aram kjokyo.

⁸ Miydara Esaúre ga ba boyga Canaán so woyde ba datarë llëme.

⁹ E kjishko ga öör shäng Ismael ik, e Abraham wa. Eshko ga walë shäng kjlara ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjër. Ga

Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoïno buk Betel kjokyo

¹⁰ Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo le. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.)

¹¹ Jek irbo wenzong ga öötong kjok sänge. E kjishko ga shto wlëno pë eshko wlo le. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kä ioklo, ga opbuno buk töshko eshko.

¹² E irgo ga pë ga yoïno pjlara. İna ga tyoklo jem jong kjlara klung kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go.

¹³ Ga Jehovah kojono shäng eshko, ga tjlë ba kong ga «Tja Jehovah, bop kjokë Abraham Sbö, bop data Isaac Sbö bakoe. Kjok pja bukshko ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe.

¹⁴ Epga shdär lok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go kjimtër uunkong.

¹⁵ Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dër, ga pja sör tjwe iröng, kjok ëreshko obi. Pja rayër llëm, llëye loror bop kong jlökoyo li shäryoror bop kong pjir guing» le.

¹⁶ Jacob wollenoshko ga wotjlík ga «Jlökoyo ga Jehovah shäng kjok ëreshko, gueniyo miydoror llëme» le.

¹⁷ E kjishko ga kjok bangkjrara ara. Wotjlík ga «Kjok ëreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jüshko. Kjok ëre iak beno buk ba u bäng wleni» le.

¹⁸ Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kä ioklo li kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoïno li jyäglö wlo. E kjing go kjoy tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni.

¹⁹ Dënashko ga kjok eshko li ko Luz,* gueniyo kjlopswara, iara Jacobdë beno ko Betel.†

* 28:19 Hebreo tjlökwo **Luz**, e **argashko** loklo. † 28:19 Hebreo tjlökwo **Betel**, e **Sbö u** loklo.

²⁰ Eshko ga Jacob tjlökwö lono Sbö kong jlökoyo, tjlë ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ère wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo,

²¹ tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjlúe. Tja kjimtëp eni wleni ga Jehovah, pja bor Sbö jlökoyo.

²² Ak kojonor jong ère ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö li shtër äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le.

29

Jacob äär shäng Labán ushko

¹ Jacob to jek shäng jëk i, öötong shäng kjok dlo wen tëm shwo lëkong.

² Eshko ga İya këm jüni ga kjok tjrëko di bäng shäryak jong kjjwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjing-gwo mya, di ië eshko ä kjishko. Ak buk kjjwara kësbang ba kjing go, di bäng li kjingoklo.

³ Öng li ëng töng uunkong di bäng shäryak jong lishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lok pjir ga di bäng kjingue jek iröng obi.

⁴ Eni ga Jacob tjlë öng dagaga löng li kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa Jarán so» le ba kong.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Labán miydëmire? E Najor tjër.»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Ëng, sök yone. İzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» le lok ba kong.

⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bängzazlong dloyo äätë llëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo llëm ega?»

⁸ «Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga töno uunkong, ak buk di bäng kjing go

kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjlúe» le ba kong.

⁹ Lönglan ëng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjishko.

¹⁰ İya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bäng zlong, ga ak li kjara, ga ba öng sëna di.

¹¹ E irgo ga Raquel lö shira,* ga slatong tira llëme.

¹² Ga tjlë ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor meké» le. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roylë ba data kong ushko.

¹³ Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek maling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjlura, lö shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö li lara Jacobdë ba kong pjire.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja bor pjeyo jlöe» le.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjjlarashko ga

¹⁵ Labán tjlë ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwlën llëm ga äe. Woydëp ga pja potjwlën kjöme ga los bor kong, miydër wlo» le.

¹⁶ Labán wapga kjogloga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba lëng ko Raquel.

¹⁷ Lea bokkwo wolësowa† döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong.

¹⁸ Raquel woydara Jacobdë arae. E kjishko ga tjlë Labán kong ga «Tja parkë bop kong lu pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlú wlo ga twër bop kong dey, domer oblë kongda llëme. Pja ber sök bor shwoy dey» le ba kong.

²⁰ Eni ga Jacob parkono ba kong lu pjloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel

* **29:11 Lö shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **29:17** Hebreo tjlökwö ère llë loklo miydëy pjlú anmoyö llëme. E **ärëso** loklo, llëm ga **wolësowa** loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme.

tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyō kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyō.

²¹ E irgo ga Jacob tjlē Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo li, e luyo öötonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

²² Eni ga Labán, ba pjeyoga eshko so mana uunkong, dli llē shäryara, ää bakoe.

²³ Ga öötong kjok shkē go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok.

²⁴ Eshko ga Lea parkaga shäng kjlara ko Zilpá, ga twara ba datarē ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

²⁵ Wēshko kjok shröngto ga miydara Jacobdē ga pono Lea tjok. Ga läywara Labán kong, tjlē ba kong ga «¿llēye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyäpgworop ega?»

²⁶ «Tjawa jūshko so sgara löng wapga kēguē orkwosmok bām go, e irgo ga ba lēng.

²⁷ E kjīshko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydēr ga dbar shrēy sondē kwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkē bor kong äär jong lu pjloglo kjäk (7) obi ba āska» le.

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jölö» le. Ga orkwosmono sondēyo bām li pji-tongshko ga Raquel twara Labándē ba kong, ber ba boy wlo bakoe.

²⁹ Raquel kong parkaga twara ba datarē kjlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo.

³⁰ Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkē Labán kong lu pjloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

³¹ Īya Jehovárē ga Lea, e woyde Jacobdē llēm kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete.

³² Lea beno shäng kjlaraso llēme. E irgo ga wa buk kjlara domer ga tjlē ga «Īna Jehovárē ga tja sök woydē ara. Era ēre go ga tja woyde bor lanmarē arae. E kjīshko ga koiēr Rubén»[†] le.

³³ Lea dbar kjwöböso ga shäng kjlaraso llēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlē ga «Kura Jehovárē ga tja woydēba llēme. E kjīshko ga tja kong wa twara domer kjlara obi. E kjīshko ga koiēr Simeón»[§] le.

³⁴ E irgo ga jek beno shäng kjlaraso llēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlē ga «Era tja woyde bor lanmarē ara anmoyō, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjīshko. E kjīshko ga koiēr Leví»^{*} le.

³⁵ Lea jek beno shäng kjlaraso llēm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlē ga «Ēre go ga Jehová poshrēr. E kjīshko ga koiēr Judá»[†] le. E irgo ga beno wa ame.

30

¹ Īya Raqueldē ga wapga Jacob tjok llēm kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjlē ba lanma kong ga «Tja wapga woydē. Shäryēp sorē ga tja ber wapga tjok. Llēm ga tja wolon» le.

² Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjlē ga «¿Eni li pja wotjlīk ga tja Sbō lēpde? Pja wa llēm kjwe laga erē» le.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor parkaga Bilhá shäng ēre. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok lēr wlo» le.

⁴ Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblē ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok,

⁵ ga beno shäng kjlaraso llēme. Wa buk kjlara domer ga

⁶ Raquel tjlē ga «Tja syō kura Sbörē. Tja llgwera, ga beno pjlu bor kong, ga tja kong wa twara kjlara domer. E kjīshko ga koiēr Dan»^{*} le.

[†] 29:32 Hebreo tjlōkwo **Rubén**, e **wa ēre domer** loklo. Gueniyo e so **īna ga tja sök woydē ara** kjoyo bakoe. [§] 29:33 Hebreo tjlōkwo **Simeón**, e **tja kuya** loklo. ^{*} 29:34 Hebreo tjlōkwo **Leví**, e so **tja woyde** kjoyoe.

[†] 29:35 Hebreo tjlōkwo **Judá**, e **poshrēk** loklo. ^{*} 30:6 Hebreo tjlōkwo **Dan**, e **llgwera, ga beno pjlu bor kong** loklo.

⁷ E irgo ga Bilhá beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok.

⁸ Eshko ga Raquel tjëlë ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kjishko ga bor wa ëre koiër Neftalí»† le.

⁹ Miydara Learë ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok,

¹⁰ ga beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer ga

¹¹ Lea tjëlë ga «Tja kong llëbo weno pjlu tjän. E kjishko ga bor wa ëre koiër Gad»‡ le.

¹² E irgo ga Zilpá beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok.

¹³ Eshko ga Lea tjëlë ga «Tja woowa llëme. Ga walëga uunkong tjëlë ëng kong ga «Kjwe wopjlúe» le. E kjishko ga bor wa ëre koiër Aser»§ le.

¹⁴ Dbar kjwara ga dwla dgara bo kjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kjloshko. Eshko ga kjor lok kjwöbö ko *mandrágora*.* Bo wlëna Rubéndë ga söra, twara ba mekë Lea kong. Iya Raqueldë ga tjëlë Lea kong ga «Tja kjimtos sira. Tja kong bop kjor bo söra bop warë kjwe twos bor kong pjökde myare» le.

¹⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Bor lanma dörop bor shjiryo. ¿Ga pja wotjlík ga llëbo shäryorop li beno bor kong pjlu lëpde? ¿Era kjor bo söra bor warë ëre ëmdë ga döp woydë bor shjiryo bakore?»

«Eni ga kjor bo kjwe äska, pjesit shkëyo ga pja pë Jacob tjok ga pjlu» le ba kong.

¹⁶ Kjek sëng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlokrara Learë irbo. Tjëlë ba kong ga «Eeri shkëyo ga pja pë bor tjok. Pja tjwlnor shäng pjir tjän, *mandrágora* bo söra

bor warë bor kong li go» le. Eni ga e shkëyo ga Jacob pono ba tjok,

¹⁷ ga ba syö kura Sbörë kjishko ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglo shkëng (5) tjän.

¹⁸ Ga Lea tjëlë ga «Tja potjwlëna Sbörë, bor parkaga tworor bor lanma kong kjishko. E kjishko ga bor wa ëre koiër Isacar»† le.

¹⁹ E irgo ga Lea beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok.

²⁰ Ga tjëlë ga «Tja kjimtara Sbörë. Tja sëna llëbo owa llëme. Tja wapga tjeng domerga doglo tjer (6) bor lanma tjok kuzong ga tja poshrëya ara. E kjishko ga bor wa ëre koiër Zabulón»‡ le.

²¹ E irgo ga Lea wa tjeng kjlara obi walë. E koiara Dina.

²² Gueniyo Sbö, Raquel woyotjlina bakoe. Ba syö kura, ga wa llëm li döra.

²³ Ga Raquel wa buk kjlara domer ga tjëlë ga «Tja lok ara wa llëm kjishko li döra Sbörë bor kong.

²⁴ Woydër ga tja kong wa twe Jehovärë kjlara domer obi. E kjishko ga koiër José»§ le.

Jacob Labán jyäpgwono

²⁵ Raquel wa José buk irgo ga Jacob tjëlë Labán kong ga «Tja ichos to bor kjokshko iröng obi.

²⁶ Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kjishko tjän. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shäng bop kong sorë, e miydëp pjlu» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Miydoror bor llëbo miydoklo go ga tja kjimtara Jehovärë bop kjishko.

²⁸ Pja dbur woydë kjöme li los bor kong, ga pja potjwlën bayo eni» le.

† 30:8 Hebreo tjökwö *Neftalí*, e *dbonik* loklo. ‡ 30:11 Hebreo tjökwö *Gad*, e *llëbo wen pjlu* loklo.

§ 30:13 Hebreo tjökwö *Aser*, e *wopjlú* loklo. * 30:14 Kjek eshko sopga kjong kjong wotjlino ga kjor ëre bo, e uara walëga löng kjrong wleniyorë ga pono ba lanma tjok ga kjimte wa tjok le. † 30:18 Hebreo tjökwö *Isacar*, e *potjwlëkkio* loklo. ‡ 30:20 Hebreo tjökwö *Zabulón*, e *poshrëkkio* loklo.

§ 30:24 Hebreo tjökwö *José*, e *dök* loklo. E *obi* loklo bakoe.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Miydēp pjlú ga tja parkono bop kong pjlú, bop öng doror owa llēme.

³⁰ Dämär ga tja tjwayde llēm obishko ga pja llēbo ara llēme. Tja shäng bop tjok kjishko ga pja kjimtara Jehovärē, bop llēbo, e shdöktong träk llēme. Gueniyo eerishko ga tja parkē bor kong shara» le.

³¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Woydēp ga pja potjwlēn kjöm?»

«Tja potjwlēp llēme. Llēye rokēr bop kong li jlō lorop wleni ga tja jek bop öng dē obi.

³² Eeri ga tja ichos jek shäng bop öng ushko so tjengli tjrēko. Löng bayo tjok tjok, e kjēr dboyē. Bop öng wlēp ushko so kjlo sī wleniyo, e kjēr dboy bakoe. Tja potjwlēp e go erōe. Öng bayo eni llēm wleniyo ber bop kong.

³³ Eni bong kjönma ga pja tjwe shäng bor öng kjroror bor pak āska li īga ga pjlúe. Bor öng ber bayo tjok uunkong, ga bor öng wlēp ushko so ber kjlo sī erōe. Eni llēm ga miydēp pjlú ga pja lūyotkoror» le.

³⁴ Kuya ga «Jölö» le ba kong.

³⁵ Gueniyo e dbaryo ga ba öng bayo tjokli twara Labándē ba wapga kong, de wlo.

³⁶ E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba öngli tjok, Jacob sōkshko ga jēktong dbargwo mya āär eshko wlo.

Jacobda beno shäng Labán öng llamo tjengli dē.

³⁷ Eshko ga kjor kowo kēsōng zara kjrīnggwo mya. E irgo ga poshtara beno sī, pjlublún, īga wēlē wlo.

³⁸⁻³⁹ E irgo ga iara lok ba öng tjwe di iozlongli bokshto. Eni ga wlēnggla jēklōng ba popga pogoshko ga wapga shguin löng bayo tjok, so kjor kowo li kjoyoe.

⁴⁰ Eshko ga Labán öng bayo tjok tjeng kjlōbö. Ga wlēnggla llē jēk ba popga goshko ga ie Jacobdē ber öng bayo tjok li bokshto, öng wlēp ushko so kjlo sī li bokshto bako, ba wapga wen bayo eni wlo. Eni ga Jacob öng

weno träk llēme. Ga iara beno tjeng Labán ī tjok llēme.

⁴¹ Wlēnggla jēk löng ba popga tjokshko ga öng kēsēs, kjlo dik li kong kjor kowo li ie lok ba bokshto.

⁴² Gueniyo öng kjlo owa li kong kjor kowo li ie ba bokshto llēme.

⁴³ Eni ga Jacob beno shäng dbur ara, öng ara, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo ara bakoe.

31

Jacob Labán töywono

¹ Miydara Jacobdē ga Labán wapga to löng tjlē ēng kong ga «Bi data llēbo kjrara Jacobdē drete. E go ga beno dbur ara» le.

² İya Jacobdē ga e İya Labándē bokkwo owa, dämär dik llēme.

³ Eni ga Jehová tjlē ba kong ga «Pja nom irōng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jēk shäng bop tjok» le.

⁴ Raquel, Lea, e rokara Jacobdē ba shwoy, shäng ba öng dē lishko,

⁵ ga tjlē ba kong ga «Miydēr ga bomi data, tja woyde dämär dik llēme. Gueniyo bor data Sbō, era shäng bor tjok İyado.

⁶ Miydēmi pjlú ga tja parkono shäng bomi data kong pjlúe.

⁷ Gueniyo tja jyāpgwara, bor potjwlēkklo kjlopswara enido. Gueniyo tja kjimtara, dara Sbörē.

⁸ Pjlara ga bomi data tjlē bor kong ga «Pja parkē öng bayo tjok li āska» le. Le enishko ga wapga weno löng bayo tjok uunkong. Pjlara obi ga tjlē bor kong ga «Pja parkē öng kjlo shrit li āska» le. Le enishko ga wapga weno löng kjlo shrit uunkong.

⁹ Eni ga bomi data öngli dōra Sbörē ba shjiryo, ga twara bor kong shara.

¹⁰ »Dbar kjwara ga önglöng wlēnggla woydē dbaryo wlenishko ga yoyoīnor ga wlēnggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jēk löng ba popga tjok, wlēnggla bayo llēm li llēme.

¹¹ Era Sbō parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjlē ga «Jacob.»

»«¿Llē?, Tjlapga» lēr ba kong.

¹² »Tjlë ga «Llëye shäryara Labándë bop kong dö li ñnor. E kjishko ga ñp eshko ga öng wlënggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggla bayo llëm li llëme.

¹³ Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo li tja, ak kjing kjo tjoropshko, tjlökwo lorop bor kong jlökoyoshko. Pja nom kjok jushko dwayo, pja jek iröng bop kjokshko, pja weno bukshko» le bor kong» le.

¹⁴ Kuya Raquel, Learë ga tjlë ba kong ga «Tjawa kong llëbo twe borwa datarë, e wlënwa ame.

¹⁵ Tjawa iara beno löng tjwlö llëm, epenga llëm wleni. Tjawa soynena, ga llëye kjrara borwa kjishko li söra drete.

¹⁶ Bek wlo ga llëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryo li, e borwato, borwa wapga i bakoe. E kjishko ga llëye shäryëp lara Sbörë bop kong li shäryos eni» le.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹ Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök llëm wopro ga ba sböpga jyäglö tjeng ba ushko li lüyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono lok ba öng jëkklo sok kës kës li kjing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba llëbo baiya tjeng kës töna tjeng Padán Aram kjokyo li, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰ Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to lara ba kong llëme.

²¹ Opshino, ba llëbo tjeng kës li söra pjire. Ga jek öötong Éufrates diyo kjakoshko ga zara jek tas, ga jëktong jek löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong.

Jacob irpjana Labándë

²² Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktong» lëba.

²³⁻²⁵ Eni ga töno ba pjeyoga tjok, ga irpjana jëktong dbargwo kjäk (7),

ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong, Jacob wlo löng lishko. Labán wlo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjlëno Labán kong yoshko, tjlë ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

²⁶ Wëshko ga Labán tjlë Jacob kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Tja jyäpgworop. Bor wapga walëga lüyotkorop.

²⁷ ¿Tja jyäpgwëp eni ega? ¿Pja opjnekk lütshko ega? Llëye lopdë bor kong llëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryoshko ga pja kong dli shäryër, shji ië èng tjok, shji të, shji bër kës, shji llung llë të bakoe. Loror eni, gueniyo pja briktonge.

²⁸ Bor wapga walëga, bor tjër ga ëmdë ga iorop lö shir* wlo llëm, «Pjây nome» lër ba kong wlo llëm bakoe. Pja opshäryono kä llëm wleni.

²⁹ Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjlu, pjây uunkong kong. Gueniyo luna shkëyo ga bop data Sbö tjlëno bor kong ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

³⁰ Miydër pjlu ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglö lüyotkorop ega?» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pja bangkjroror ara. Tja wotjlino ga bop wapga walëga döb bor shjiryo loror.

³² Gueniyo ëye wlënop jushko, bop sböpga jyäglö tjok ga zröy. Bi pjeyoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglö lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴ Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglö wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök i li roshko, Lea i li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglö li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kës bang li sökklo dirko, sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel

* **31:28 Lë shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

ĩ'li roy shara. E roshko ga roĩna pjir, gueniyo llēye wlēna llēme.

³⁵ Eshko ga Raquel tjlē ba data kong ga «Pja iirkē bor tjok llēme. Tja kojong bop bokshto ga āe. Eni tjok ga tja shāng bor dbar ĩk» le. Eni ga ba sbōpga jyāglo wlēna dāw ga wlēna llēme.

³⁶ Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjlēno dbo go Labán kong. Tjlē ga «¿Tja llēye wlēnop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿Llēye owa shāryoror bop kongdo?

³⁷ Pja bor llēbo roĩno, sguinop drete. ¿Eni ga llēbo wlēnop bopoya tjokde? Wlēnop ga tek sōs jūshko, bi pjeyoga ēre bokshto, shji kjone dey ga jēk lōng pjlo bek ĩya lok wlo.

³⁸ »Łu pjloglo sak pjōk (20) ga tja öör shāng parkē bop kong ga öng ushko so wa shguino do go kĵlara llēme. Bop öng ushko so wlēnggĵa uotē kĵlara llēm bakoe.

³⁹ Bop öng uara āya kĵloshko sorēshko ga āska tworor bop kong enido. Dba ga lūyotkarabashko ga tjwlō shirop bor kong, ga lūyotkaraba shkēshko ga tjwlō shirop bor kong bakoe.

⁴⁰ Dba ga tja wloyo dlorē. Shkē ga tja wloyo smorē, tja pē eshko ga āe.

⁴¹ »Ga tja öör sōk lu pjloglo sak pjōk (20) bop ushko ga lu pjloglo sak kĵwara kĵingsho pkēng (14) ga tja parkono bop wapga walēga do pjōk kjwe āska, ga lu pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe āska. Bor potjwlēkkĵo li kĵlopsworop enido.

⁴² Sbō shāng bor tjok ĩyado. E bor data Isaac Sbō, bor kjokē Abraham Sbō bakoe. Sbō shāng bor tjok llēm kjwe ga tja ichorop jek shāng or rorēe. Gueniyo ga tja song li ĩna Sbōrē. Bor pak kēs shāryoror li ĩna bakoe. E kĵishko ga luna shkēyo ga shji ĩlgwera beno pjłú bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjlōkwo lono ěng kong jlōkoyo

⁴³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor wapga walēga kjwe botoya. Bor tjērga kjwe botoya bakoe. Öng kjwe botoya bebi. Llēbo ĩp uunkong ēre, e botoya erōe. ¿Llēye shāryēr eeri dbaryo bor wapga walēga kong, bor tjērga kong ga pjłú? Llēye shāryēr ba kong ame.

⁴⁴ E kĵishko ga shji tjlōkwo twē ěng kong, ber ĩyado wlo, ga shji jēk ber lōng e go» le.

⁴⁵ Eni ga Jacob ak kĵrono, poyona, ga iara beno jong kojong.

⁴⁶ Eshko ga tjlē ba parkagaga kong ga «Ak tōzĩ, ak jong kjwe zlong bāng» le. E irgo ga iono lok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸ Eshko ga Labán tjlē ba kong ga «Ak tjeng dluw ēre ber ba woyoshroklo bi kong» le. E kĵishko ga kjok eshko kowara Labándē arameo tjlōkwo go beno Yegar Saduta.† Jacob omkowono hebreo tjlōkwo go beno Galaad.‡

⁴⁹ Ga Labán tjlē ba kong obi ga «Shji lōng pjola, shji ěng ĩk ame ga shji ĩga, daga ber Jehovārē» le. E kĵishko ga kjok eshko kowara beno Mizpa§ bakoe.

⁵⁰ Eshko ga Labán tjlē ba kong ga «Pja bor wapga bokrotkē wleni, llēm ga pja orkwosmok walē oblē tjok wleni ga miydēr llēme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbōrē.

⁵¹ Ak tjeng dluw ēre ĩzong. Ak kō-jonor beno jong shji pjōk tjrēko jū ĩs bakoe.

⁵² Kĵring pjōyĳkong ber lōng ba miydoklo. Pja tek na lē, bor barwē wlo llēme. Tja jek kalē, bop barwē wlo llēm bakoe.

⁵³ Bop kjokē Abraham Sbō, e ber bi ĩlgwega. Bor kjokē Najor sbō, e ber bi ĩlgwega bakoe» le.

Eshko ga Jacob tjlēno jlōkoyo ba data Isaac Sbō bokshto.

⁵⁴ E irgo ga öng zrōra kĵlara, sho sura kĵrina, pjono dret Sbō poshrēkkĵo, ĩlamo beno tjeng li lira ba

† 31:47-48 Arameo tjlōkwo **Yegar Saduta**, e **ak tjeng dluw, llēbo woyoshroklo bi kong** loklo.

‡ 31:47-48 Hebreo tjlōkwo **Galaad**, e **ak tjeng dluw, llēbo woyoshroklo bi kong** loklo. § 31:49

Hebreo tjlōkwo **Mizpa**, e **shji ĩyashko** loklo. * 31:55 **Lō shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

pjeyoga kong. Uara lok pjir ga pono löng dlupshko.

⁵⁵ Wëshko kjok shröngto ga Labán kojono, ba tjërga lõ shira,* ba wapga walëga bakoe. Ga tjlëno beno pjlu ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko iröng obi.

32

Jacob oproy dbuno Esau kong

¹ Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so wen löng irbo bäng.

² İya Jacobdë ga tjlë ga «Ëre ëngkjwagaga Sbö İ» le. E kjishko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.*

³ E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bäm go, ba shjiy Esau kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi.

⁴ Roy sögaga brikdë llëm obishko ga tjlë ba kong lok ga «Pjây tjlë bor shjiy Esau kong ga “Tjlapga, bop lëng Jacob öör sök Labán ushko dawe.

⁵ Era eerishko ga öng kësks chila ara, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopjlu ba tjok wlo” lëmi ba kong eni» le.

⁶ Roy sögaga li öör, ga shrono iröng obi ga tjlë Jacob kong ga «Tjawa öör Esau İk. Eni tjok ga tek shäng om go bop wlojkrë, yorkaga domerga doglo sak dbaw pjloglo pkëng (400)» le.

⁷ Kuya ga bangjrrara ara, beno shäng sjëk. E kjishko ga ba nopga tjeng ba tjok li shdöra beno kjing pjök, ba öng shdöra eni bakoe.

⁸ Wotjlik ga «Esau tjwe ëngkjwë bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tök ga bue» le.

⁹ E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Sbö, pja bor kjokë Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehovah, pja tjlëno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko iröng obi, bop pjeyoga löngshko. Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo” lorop eni.

¹⁰ Pja wotjlik pjlu bor kong wleni ga tja kjimtër İyado. İGueniyo ga shäryëp ega? Jlökoyo ga tja bop parkaga eröe. Jordán diyo jü zër tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ëre döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kjing pjök, öng kjing pjök bakoe.

¹¹ Bangjrrër li bor shjiy Esau tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapga zrök bakoe. Tja wlikos, llëbo owa shärye bor kong llëm wlo.

¹² Pja tjlëno bor kong ga “Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni” lorop eni» le.

¹³ E shkëyo ga Jacob pono buk eshko. Wëshko ga llëbo tjeng ba tjok kës li rowlëna ba shjiy kong, ba sëngglo wleni.

¹⁴ Wlëna li ëre: shwling ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), öng wlëp ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20),

¹⁵ öng jëkklo sok kësks wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, sögla popga doglo sak pkëng (40), wlënggla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak pjök (20), wlënggla doglo sak kjwara (10).

¹⁶ E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjlë ba kong ga «Pjây jek löng bor bäm go, ga shto twozı öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» le.

¹⁷ Eshko ga tjlë ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esau dowlëp tek shäng ga tjlë bop kong ga “İBop kägäyo ë? İPja to kjone? İÖng kjwe sogo ë?” le bop kong wleni ga

¹⁸ pja tjlë ba kong ga “Tjlapga Esau, ëre bop sëngglo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» le.

¹⁹ E irgo ga tjlë ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esau dowlëmi

* 32:2 Hebreo tjlökwo *Majanayin*, e ëngkjwagaga *kjing pjök* loklo.

tek shäng kjone wleni ga llëye loror kës li lëmi ba kong eni.

²⁰ Pjây tjlë ba kong obi ga «Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo» lëmi ba kong eni» le. Wotjlîk ga «Wlëpyotkër ba sëngglo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja op-pingdo ba bokshto kjwlë jâ. Eni ga tja wlojre pjlu kjwe» le.

²¹ Eni ga ba sëngglo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴ E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës li tjok. Ba boyga do pjök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do pjök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dip-zono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröng.

²⁵ Miydara ga Jacob zäya ga äshko ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä.

²⁶ Eshko ga domer li tjlë ba kong ga «Tja rayozong! Kjok shräntoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjläkwo los ber pjlu bor kong. Llëm ga pja rayër llëme» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjae, çko llë?»

«Tja ko Jacob» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbö tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjishko ga pja ko ber Israel† shara» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «ÇPja e, ko llë?»

«ÇTja ko miydëp woydë llëno?» le ba kong, ga tjlëno beno pjlu Jacob kong eshko.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlë ga «Tja, Sbö, tjawa ëng ïno löng ëng bokshto ëmdë

ga tja iara beno sök së» le. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Peniel.‡

³¹ Jacob jek shäng kjwlë Peniel kjokyo lishko ga dlo wen tëm pjang llënge. Laga ba kworbo jöktëng lirë ga beno jek yökyöke.

³² Porwara ba kworboshko kjishko ga öng llë kworbo kjyungyo ue Jacob§ tjëyo tek beno ba irgo lirë ame.

33

Jacob ëng wlëno ba shjiy Esaú tjok

¹⁻² Döni ga ïya Jacobdë pjola dwayo ga Esaú tek shäng domerga doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400) tjokshko ga ba wapga shdöra beno ba mekë tjok tjoke. Ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li iara tjeng bäm go, ba wapga baïya tjok. Lea iara shäng ba irgo, ba wapga baïya tjok. Raquel iara beno iröng, ba wa José tjok.

³ Ga Jacob opshino jek bäm go. Jek shäng ba shjiy shwoy wopro ga jëk jek sira ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. Jëk sira obi ga kjök tono eni obi. Shäryara eni öötong pjloglo kjäk (7).

⁴ Gueniyo ga Esaúra jek zron ï äär jong ba lëng shwoy, ga pjä ba go, popjlura, lö shira.* Eshko ga slatong lok ara pjöyikong.

⁵ E irgo ga Jacob boyga, wapga ïya Esaürë ga tjlë ba lëng kong ga «ÇËye tek löng bop tjok kjwe è?»

«Tjlapga, kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong» le.

⁶ Ga ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li öötong löng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go.

⁷ E irgo ga Lea tek shrono shäng ba wapga tjok ga kjök tono, kujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshäryono eni bakoe.

⁸ Eshko ga Esaú tjlë ba kong ga «ÇÖng wlënor irbo kjwe llë loklo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjlú bor tjok wlo» le.

† 32:28 Hebreo tjlökwo **Israel**, e **dbonik Sbö tjok** loklo. ‡ 32:30 Hebreo tjlökwo **Peniel**, e **Sbö bokso** loklo. § 32:32 Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowëba eni bakoe. * 33:4 **Lö shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «l̄lēme. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wēyē» le.

¹⁰ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «l̄lēme. Rokēr bop kong sira ga tja wlojrorop pjlú lēp li jlō wleni ga llēbo twēr bop sēngglo kjwe kjrozon. Pja wotjlino pjlú bor kong kjishko ga pja bokkwo ĩnor ga Sbō bokkwo ĩnor wleni.

¹¹ Sbō kjishko ga tja llēbo ara, llēye woydēr li tjeng enido. E kjishko ga bop sēngglo sōror bop kong kjwe kjrozon» le.

Eshko ga «l̄lēbo kjrozon» lara ba kong ara kuzong ga «jōlō» le Esaúrē, ga kjrarae.

¹² Eshko ga tjlē ga «Shji toe. Tja jek shāng bop bām go» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, miydēp pjlú ga kjwozirga chilawa jēk mae. Ōng wapga chilawa tjok wleni li sōy jēk dbar kjwara jlōkoyo wleni ga e kjer drete.

¹⁴ Pjlú wlo ga pja to bām dey, Tjlapga. Tja jek ber shāng bop irgo wor, ōng kjishko, kjwozirga kjishko. Shji ēng ĩk Seir kjokyo, bop kjokshko jā» le.

¹⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «jōlō. Gueniyo nopga jēk tjeng bor tjok ēre iēr ber lōng bop tjok kjlōbō, bop yorkē» le.

Kuya ga «¿l̄lēno? Pja woydē eshko l̄lēme. Tja kjimtēp woydē kjishko ga tja ber wopjlúe» le.

¹⁶ Eni ga e dbaryo ga Esaú wlo opshino to jek irōng, āār Seir kjokyo wlo.

¹⁷ Ga Jacob wlorā opshino to jek Sucot kjokyo. Ōōtong lōng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shāryara ba ōng kong. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Sucot.†

¹⁸ E irgo ga Jacob wlo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga dōktong shrono lōng pjlú Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno lōng kjok li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo.

¹⁹ Kjok eshko li tjwlēna Jamor wapga kong, tjwlō dbur sho pjlublún kjwo sak dbāw (100). Jamor, e Siquén data.

²⁰ Era Jacob akkwo tōno dluw ēng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo, ga akkwo tōna dluw li kowara Sbō, e Israel Sbō.

34

Dina kjrara Siquéndē dbo go

¹ Jacob wa kjlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjogloga eshko so ĩk.

² Eshko ga domer shāng kjlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägāyo. Dina ĩya Siquéndē ga shara, pono ba tjok dbo go.

³ E irgo ga Dina worryara ara, ga tjlēno ba kong yōtso ba wlēpyotkoklo.

⁴ E irgo ga tjlē ba data Jamor kong ga «Kjoglo kjwe woydēr ara. Tja orkwosmok woydē ba tjok. Wlēs bor kong» le.

⁵ E wopro ga miydara Jacobdē ga ba wa Dina kjrara Siquéndē dbo go. Gueniyo eshkoshko ga ba wapga domerga lōng ōng dē kjloshko. Ga llēye lara Jacobdē ē kong llēm, ba wapga shrono guing.

⁶ E wopro ga Siquén data Jamor to jek shāng Jacob shwoy, lan ba tjok wlo. Epga lōng lanshko ga

⁷ Jacob wapga domerga to lōng kjloshko li shrono. Ga llēbo shāryono li miydara ga beno bangyo ara, ĩrkē ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e llēbo owa Israel tjēyoga kong. E shāryako l̄lēme. Epga ĩrkono ara e kjishko.

⁸ Eshko ga Jamor tjlē ba kong lok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokēr bomi kong sira ga ichēmi orkwosmok ba tjok.

⁹ Eni ga shji ber lōng epenga dō wleni, ga bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok bakoe.

† 33:17 Hebreo tjlōkwo *Sucot*, e *ukwang* loklo.

¹⁰ Pjāy ber lōng borwa tjok kjok ère kjing go ga pjlú, ga pjāy mār ber lōng e go. Pjāy jēk kjone pogo ga pjlú» le.

¹¹ Ga Siquén tjlē ba kong lok ga «Rokēr bomi kong sira ga kumi ga pjlú. Llēye rokēmi bor kong li twēr bomi kong.

¹² Tja kong llēye rokēmi bayo kjōm ga twēr bomi kong, bomi sēngglo. Gueniyo kjoglo li ichēmi orkwosmok bor tjok guing» le.

¹³ Eni ěmdē ga Dina bangkjrara Siquéndē llēm, kjrara dbo go kjīshko ga Jacob wapga tjlēno ba kong, ba data Jamor kong jlō wleni.

¹⁴ Tjlē ga «Borwa dor, e ichērwa orkwosmok domer doyo jyā tak llēm tjok ga äe. Shāryororwa eni kjwe ga tjawa ber lōng lok ara.

¹⁵ Tjlōkwo lērwa bomi kong li shāryēmi eni wleni ga «Jölō» lērwa. Llē kuzia. Pjāy domerga doyo jyā tēmi uunkong, pjāy ber tjawa dik wlo.

¹⁶ Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber lōng bomi tjok, ga shji ber tjēyo kjrinaso.

¹⁷ Gueniyo pjāy doyo jyā tē llēm ga tjawa to kjok ěreshko dwayo, borwa dor tjok» le.

¹⁸ Kuya lok ga beno pjlú ba kong.

¹⁹ Dina woyde Siquéndē ara kuzong ga ba doyo jyā tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjwlō ara ba data ushko kuzong ga

²⁰ jek öötong shāng kjok eshko opzrēzlong shtoyo, nopga tōn lōng lishko, ba data Jamor tjok.

²¹ Eshko ga tjlē lōng li kong ga «Domerga ère bi pjeyoga wleni. Kjok ère bayo ara ba kong. E kjīshko ga woydērwa ga epga ber lōng bi tjok kjok ère kjing go, mār ber lōng e go, jēk kjone pogo ga pjlú bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²² »Gueniyo shji ber lōng tjēyo kjrinaso wlo ga woyde lok ga shji domerga doyo jyā tē uunkong, epga omshāryē dik. E ba sdēkwo.

²³ Eni ga ba öng kēs, ba llēbo tjeng kēs, e ber bishīya. Epga ber lōng bi tjok wlo ga «Jölō» lēy ba kong erōe» le.

²⁴ Kuya lok ga «Jölō» le ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyā tono uunkong.

²⁵ Dbargwo mya ga doyo bang ara, poptoydē llēm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör lōng eshko ga domerga li zrōra lok drōng go dret, wlikaga èrē llēm kjīshko.

²⁶ Jamor, ba wa Siquén, e zrōra lok drōng go. E irgo ga Dina jek sōra ey dwayo.

²⁷ E irgo ga Jacob wapga llamo tjwe lōng jēktong shinmoga doyo tjeng li kjing go. Ga opzrēno jek lok u kjwara kjwara roshko, ba llēbo lūyotkara lok dret, ba dor kong llēbo owa shāryara li kjīshko.

²⁸ Llēbo uunkong tjeng kjok eshko li sōra lok dret, öng ushko so llē, sögla, kwomgla, llēbo tjeng ba ushko, llēbo tjeng kjloshko bakoe.

²⁹ Ba wapga, ba walēga, e sōra lok jek ba tjok uunkong.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlē Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, fer-ezeoga, tja iyywa lok shjiktēng shara. Shji nopga kjlōbö dö anmoyō kjīshko ga kjrīng pjök li tōn ber tjeng kjrinaso ga shji zrōya lok, bi pjeyoga uunkong tjok» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlē ba data kong ga «Borwa dor kong llēbo owa shāryara, iara beno tjwlō walē to shāng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo. Iērwa ber eni ga äe» le.

35

Sbö tjlōkwo lono beno pjlú Jacob kong shāng Betel kjokyo obi

¹ E irgo ga Sbō tjlē Jacob kong ga «Pja shāng Esaú tōywēshko ga tja weno shāng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo tōm dluw ěng kjing go kjókshko, bor poshrēkklo» le.

² Eshko ga Jacob tjlē nopga tjeng ba tjok kēs li kong ga «Bomi sbōpga jyāglo

tjeng uunkong, shizĩ, dbuzĩ drete. Pjāy nom wē, pja shwong kjłopswē oblē. Shāryēmi eni, pjāy Sbō poshrēk ga pjłú wlo.

³ Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo tōng dluw ēng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo. Tja jek shāng song, woydēshko ga tja kjim-tara. Tja jek kjone pogo ga e shāng bor tjok ĩyado» le.

⁴ Kuya lok ga ba sbōpga jyāglo li twara ba kong dret, ba kwom-gwo ioklo sōya lok li twara ba kong bakoe. Eshko ga kjor jong kjlara kēsbang, Siquén kjokyo zlong, ga llēbo twara ba kong kēs li pjłona Jacobdē uunkong klung roshko, kjor li dorko.

⁵ Opshino jek lōngshko ga kjok eshko sopga iara Sbōrē beno lōng kjok bangkjre arae. E kjishko ga Jacob wlo irpjana lok llēme.

⁶ Eshko ga öötong lōng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi.

⁷ Eshko ga Jacob akkwo tōno dluw ēng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo. Ba shjiy tōyweshko ga Sbō weno shāng ba kong eshko kjishko ga kjok eshko kowara beno El Betel.*

⁸ Eshko ga Rebeca daga Débora li wolono, ga jnena lok klung roshko, kjor jong kēsbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdē beno Alón Bacut.†

⁹ Kjok eshko ga Sbō weno shāng ba kong obi, ga tjlēno beno pjłú ba kong.

¹⁰ Tjlē ga «Pja ko Jacob, gueniyo pja ko eni ame. Eeri jek lēkong ga pja ko ber Israel shara» le.

Koiara eni pjir ga

¹¹ tjlē ba kong obi ga «Tja ěre Sbō, llēye shāryēr woydē li shāryēr ga pjłúe. Pjāy wapga wenzong ara, bop tjēyo tek ber bop irgo li shdār ber trāk llēm wlo. Epga ber lōng tjēyoga oblē oblē, ga tjē jikong ber lōng tjēyo kjrinaso. E tjreko pjłupga wen.

¹² Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twēr bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li kong bakoe» le.

¹³ Lara eni pjir ga to ey dwayo.

¹⁴ Eshko ga Jacob ak kjrono kjwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbō tjlēno ba kong lishko. E irgo ga ak li kjing go kjyo tyara, kjillgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbō kong wlo.

¹⁵ Ga kjok eshko kowara beno Betel.‡

Raquel wolonoe

¹⁶ E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kjokyo beno pjola obishko ga Raquel shara swlorē, gueniyo wloshko tjeng ga ä, beno buk owa.

¹⁷ Swlo arashko, chida buk döröshko ga ba kjimtaga tjlē ba kong ga «Llēye bangkjrep llēme. Buk domer obi» le.

¹⁸ Raquel beno buk ba llēmdo, ga tjlē ga «Koiēr Benoni»§ le. Gueniyo koiara ba datarē Benjamín* shara.

¹⁹ Eni ga Raquel wolono, ga jnen-aba beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo li sor go. Efrata kjokyo, e ko Belén bakoe.

²⁰ Ba sak li kjing go Jacob ak kojono beno jong kjwara, ba jyāglo. Eerishko ga jong eshko wēlē obi.

²¹ E irgo ga Jacob† wlo irbo shano to öötong lōng Migdal Edar‡ kjokyo pjlor kalēkong.

²² Lōng kjok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblē ba parkaga wleniyo ko Bilhá tjok. Miydara ba datarē ga iirkono tira llēme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12).

²³ Lea tjok, e Jacob wa domer bām ĩyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón.

²⁴ Raquel tjok, e José, Benjamín.

* 35:7 Hebreo tjłokwo **El Betel**, e **Betel Sbō** loklo. † 35:8 Hebreo tjłokwo **Alón Bacut**, e **slarzlong kjoryo** loklo. ‡ 35:15 Hebreo tjłokwo **Betel**, e **Sbō u** loklo. § 35:18 Hebreo tjłokwo **Benoni**, e **tja song li wayo** loklo. * 35:18 Hebreo tjłokwo **Benjamín**, e **bor wa orkwo kēļē so** loklo. Hebreo tjłokwo **bor wa orkwo kēļē so**, e **bor wa woydēr ara, oblē kjinmo** loklo. † 35:21 Hebreo tjłokwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowēba eni bakoe. ‡ 35:21 Hebreo tjłokwo **Migdal Edar**, e **öng ĩkklo kjomo** loklo.

²⁵ Raquel parkaga Bilhá tjok, e Dan, Neftalí.

²⁶ Lea parkaga Zilpá tjok, e Gad, Aser. Ère Jacob wapga weno tjeng Padán Aram kjokyo.

Isaac wolonoe

²⁷ Era Jacob öör ba data Isaac ïk, Abraham, Isaac dënashko ga löngshko ò kjokyo ko Mamré. Mamré kjokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe.

²⁸ Isaac ò lu ïno öötong sak dbäw kjingsho sak kjwongshko (180) ga wolonoe.

²⁹ Tjlablashko ga wolono, ga tño ba pjeyo shinmoga tek dënashko so tjok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, Jacobdë beno buk sakshko.

36

Esaú tjëyo tek beno ba irgo

¹ Ère Esaú tjëyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowëba Edom bakoe.

²⁻³ Esaú orkwosmono walëga Canaán so doglo mya tjok. Epga ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tjëyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

⁴⁻⁵ Esaú sök Canaán kjokyoshko ga wapga tjeng doglo shkëng (5). Ada wa buk kjlara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kjlara domer ko Reuel. Aholibama wapga tjeng doglo mya domer ko Jeús, Jalán, Coré.

⁶⁻⁷ Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kjok löngshko ò öng ara anmoyö, ga ba öng dli pjitënge. E kjïshko ga ber löng pjöyïkong ga äe. Eni ga Esaú to kjok shto oblë, ba lëng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo ò, e söra jek uunkong ba tjok,

⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

⁹⁻¹⁴ Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo.

Esaú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblë ba parkaga wleniyo ko Timná tjok ga wa domer kjlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esaú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

¹⁵ Esaú tjëyo tek beno ba irgo ò tjëyoga ko eni. Esaú wa Ada tjok Elifaz ò tjëyo tek ber ba irgo ò tjëyoga ère: Temán, Omar, Zefo, Cenaz,

¹⁶ Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁷ Esaú wa Basemat tjok Reuel ò tjëyo tek beno ba irgo ò tjëyoga ère: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁸ Esaú wapga Aholibama tjok ò tjëyo tek beno ba irgo ò tjëyoga ère: Jeús, Jalán, Coré.

¹⁹ Esaú tjëyo tek beno ba irgo ò tjëyoga, e beno eni.

²⁰ Esaú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir ò tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ère: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná,

²¹ Disón, Ezer, Disán.

²² Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

²³ Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

²⁴ Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pjlara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng wlëna kjrina kjok dogro no llëmshko.

²⁵ Aná, e wa domer kjlara ko Disón, wa walë kjlara ko Aholibama.

²⁶ Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

²⁷ Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

²⁸ Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

²⁹ Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná,

³⁰ Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

³¹ Israel tjëyoga pjlupga llëm obishko ga Edom so pjlupga, e ëre:

³² Bela, e Dinaba so, Beor wa.

³³ Bela wolonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

³⁴ Jobab wolonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

³⁵ Jusán wolonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddë Moab kjokyo.

³⁶ Hadad wolonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

³⁷ Samla wolonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyo gomyo.

³⁸ Saúl wolonoshko ga beno Baal Janán, e Achbor wa.

³⁹ Baal Janán wolonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitalbel. Mehitalbel, e mekë ko Matred. Matred, e mekë ko Mezab.

⁴⁰⁻⁴³ Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina baiya om go. Esaú beno Edom tjëyoga uunkong data.

37

José, ba shjiyga

¹ Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko.

² Ère Jacob pjeyoga to tek jong sorë, e lanyo.

José lu pjlöglo sak kjwara kjingsho kjäkshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekë ko Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblë ba parkagaga wleniyo. Llëbo shärye ba shjiygarë owa li roy sôya tjwe, le ba data kong.

³ José bukshko ga Jacob* tjlabla kuzong ga José woyde ba datarë ara, ba

wapga oblë kjinmo. Ga kong shwong sera kara wolësowae.

⁴ İya ba shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga İywa lok shjiktëng, tjlä lok ba kong llëme.

⁵⁻⁷ Pjlara ga José yoİno, ga tjlä ba shjiyga kong ga «Tja yoİno llë lër bomi kong. İTja kuzİa! Tja yoİk ga shji uunkong öötong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjlara İ kjrina kjrinae. İn ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjôy tek lok botoya zlong, ga kujono ba kong» le.

⁸ Kuya lok ga İywa lok shjiktëng ara anmoyö, ga tjlä ba kong ga «İPja wotjlik ga pja ber borwa pjluyo, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lok llëm jek këgong ara anmoyö, yoİno li kjİshko, lara ba kong li kjİshko bakoe.

⁹ E irgo ga José yoİno jek pjlara obi, ga tjlä ba shjiyga kong ga «Tja yoİk ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujono bor kong» le.

¹⁰ Lara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgö, ga tjlä ba kong dbo go ga «İPja yoİno, e llë lokloro? İTja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujong bop kong wlo lëpde?» le.

¹¹ Ga İywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyo yoİno li woyotjİya ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

¹² Dbar kjwara ga Jacob öng li söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjlo sho tjok lishko.

¹³ Eshko ga Jacob tjlä José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjİshko ga pja nom ba İk eshko» le.

Kuya ga «Jöİö. Tja to İk» le.

¹⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë İp yötso, ga roy söp bor kong iröng obi» le ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyo lëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyoshko ga

* **37:3** Hebreo tjläkwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowëba eni bakoe. Génesis 37.13 eni bakoe.

¹⁵ jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlara, ga tjëlë ba kong ga «¿Llëye wlëpdë shängdo?»

¹⁶ «Tja to shäng bor shjiyga wlëk. ¿Löng öng dë kjone lëp bor kong ga buere?» le ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyo kuror ga “Shji to Dotán kjokyo” lara lok ëng kong yë» le.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wlëya löng Dotán kjokyo.

¹⁸ İya ba shjiygarë pjola dwayo ga

¹⁹ tjëlë ëng kong ga «¿İzİa! Yoİga döröe.

²⁰ Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë'lëy eni. Eshko ga llëye wen ba yo li tjok İy» le lok ëng kong eni.

²¹ Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba'lëng wlike lara. Ga tjëlë ba lëmga kong ga «Zröy llëme.

²² Shji srëng kwong llëme. Shji or ië ba go llëm bakoe. Dbuzİ jer di bapkwo pjëlëbgwoyo kjwe roy dey» le. Wotjlİno ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi lara. Lara ba lëmga kong eni e kjİshko.

²³ E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa li skwara lok ba shjiryo,

²⁴ ga ba lëng li shara lok, dbura jer di bapkwo pjëlëbgwoyo jong eshko li roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

²⁵ E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga İya lok ga nopga tek löng träk llëme. Epga İsmael tjëyoga† tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lō pjëlëblë söra oblë oblë, ba öng llëbo shgoklo kësks kjing go, dli mokyö söra bakoe.

²⁶ Eni ga Judá tjëlë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlİk bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba llëm wlo. ¿İlëye shjiy e go?

²⁷ Bi kjlara obi kjİy ga zröy llëme. Soyney İsmael tjëyoga tek löng wle kong dey» le.

Kuya lok ga «Pjlüé» le lok ëng kong.

²⁸ Llëbo soynega li öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bapkwo pjëlëbgwoyo li roy dwayo, ga soynena İsmael tjëyoga li kong, dbur sho pjublün kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lok to Egipto kjokyo.

²⁹ Rubén tjwe iröng di bapkwo pjëlëbgwoyo jong lİshko ga José wlëya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwlëkza tjä tjä erä, woydë ara kjİshko.

³⁰ Jek äär ba lëmga tjeng lİshko ga tjëlë ba kong ga «Bi lëng shäng ame. ¿Era llëye shäryër?» le.

³¹ Eni ga öng zröra lok kjlara, ga José shwong li kjrara, shtira öng srëng li go.

³² Pjir ga söra lok jek ba data kong, ga tjëlë ba kong ga «Shwong ëre wlënorwa. ¿Bop wa İre? İİzong!» le.

³³ İya ga tjëlë ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jlöe. Zröra äya kjloshko sorë, ga uarae» le.

³⁴ Eni ga Jacob ba shwong dwlëkza tjä tjä, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga slowyara dbar kop ara.

³⁵ Data slar ëë ga wojeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer llëme. Slar ëë ba wa kjİshko, ga tjëlë ga «Tja wojer llëme. Woyoshrër İyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶ E wopro ga José söra İsmael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjluoy u daga kägäyo. Ga José soynena lok ba kong.

38

Judá, Tamar

¹ Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko.

² Domer shäng kjlara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok.

† 37:25 Epga kowëba **Madián** tjëyoga bakoe. Génesis 37.28, 36 eni bakoe.

³ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer, ga koiara Er.

⁴ E irgo ga beno jek shäng kjlaraso llëm obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Onán.

⁵ E irgo ga beno shäng kjlaraso llëm jek obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶ Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjlara ko Tamar. Judá wa domer bäm ñyo Er li orkwosmona Judaré ba tjok.

⁷ Er, e jëk shäng owa Jehová bokso. E kjishko ga zrörae.

⁸ Eshko ga Judá tjëlë Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno llëme. Wa tjeng kjlara bop shjiy ñ wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjluwe» le.

⁹ Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baïya llëm kuzong ga pë ba tjok pjlobi go ga opdë Tamar ber shäng kjlaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo.

¹⁰ Jehová boksho ga Onán llëbo owa shäryono. E kjishko ga zröra bakoe.

¹¹ Eshko ga Judá tjëlë ba pjlaydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba luyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga pjluë» le. (Woyotjlíya Judaré ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe le.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

¹² Lu to jek kop ara ga Judá boy wolonoe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjlara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³ Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba pjlaydorë pjire.

¹⁴ Judá wa Selá öötong kësbang ëmdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjishko ga ba syä shwongyo skwara, doyono oblë, kä kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek llet sirkeno sök Enayin kjokyo soyožlong,

e ber buk irbo jek jong äär Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵ Judá jek shäng irbo bäng ga ñya ga walë sök eshko kjlara. Wotjlíno ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo lara, kä kjingono pjir kjíy.

¹⁶ Walë, e ba pjlaydo miydara llëm kjishko ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjëlë ba kong ga «¿Tja pë bop tjok ga buere?»

«¿Pja pë bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» le.

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Shwling ushko so ichër tjwe bop kong kjlara» le.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölä. Gueniyo woydër ga llëbo twëp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lëp li ichorop shrono bor kong guing» le.

¹⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Llëye woydëp?»

«Bop ko jyäglo pjang bop bëngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» le. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme.

¹⁹ E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kä kjingoklo li kjara, ba syä shwongyo li pjuna jek iröng obi.

²⁰ E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llëbo iara beno tjeng walë tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walë li wlëna shäng eshko llëme.

²¹ Eni ga kjakrokara domerga eshko so kong ga «Walë Enayin so shäng kjlara, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ëre sor go. ¿E kwonllo?»

«Walë eniyo jüshko drete» le lok ba kong.

²² Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjëlë ba kong ga «Walë li wlënor llëme. Domerga eshko so tjëlëno bor kong ga «Walë eniyo jüshko drete» lara» le.

²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni ga ber tjeng wëyë ba tjok, shji joywëba llëm wlo. Miydëp ga shwling ushko so

ichoror jek ba kong, gueniyo wlēnop llēme» le.

²⁴ Öötong moglo mya dik ga oba tjlē Judá kong ga «Bop pjlāydo Tamar opsoyneno domerga oblē oblē kong, ga beno shäng kjlaraso llēme» le.

Roy kuya ga tjlē ga «¡Shizī ey dwayo, ga suziā!» le.

²⁵ Tamar shikoba lēbashko ga roy ichara ba kegue'li kong, tjlē ga «Pja tjlē bor kegue kong ga “Llēbo tjeng bor tjok ère sogo è ga tja shäng kjlaraso llēm ère baīya. Ko jyāglo ère ba kjiyo go īs yōtso, sogo è miydēp wlo. Kjorkung ère īs bakoe” lēp ba kong eni» le.

²⁶ Roy sōra öötong, lara Judá kong. Ba llēbo li īya ga tjlē ga «Tamar llēbo shāryono bëye. Llēbo owa li shāryaga tjarē, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llēm kjīy» le. Eshko jek lēkong ga pono ba tjok ame.

²⁷ Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo.

²⁸ Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bām go. Eshko ga ba kjimtaga trer srēzrēn pjrino ba orkwo go, ga tjlē ga «Ère buk bām go» le.

²⁹ Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjlarawa orkwo pjrik llēm li buk bām go. Eshko ga ba kjimtaga tjlē ba kong ga «¿Pja buk bām go sorē?» le. E kjīshko ga koiara Fares.*

³⁰ E irgo ga orkwo pjrira trer srēzrēn go li bukshko ga koiara Zera,† ba trer srēzrēn li kjīshko.

39

José parkono Potifar kong

¹ Eshkoshko ga José sōraba öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjluyo u daga kägāyo. José tjwlēga Ismael tjēyoga kong li e.

²⁻³ José sök ba ushkoshko ga Jehovah shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Llēbo beno ba kong pjlú erä, ga miyde Poti-fardē pjire.

⁴ E kjīshko ga wotjlīno pjlú ba kjīshko, ga kong pak wlēna ba kjimtaga, iara beno shäng ba llēbo tjeng kēs ba ushko li daga.

⁵ Dbar eshko jek lēkong ga José kjīshko ga Potifar kjimtara Jehovah ara. Eni ga llēbo uunkong beno pjlú ba ushko, ba kjokshko bakoe.

⁶ Eni ga Potifar, ba llēbo tjeng kēs li iara beno tjeng José wloshko. E kjīshko ga llēbo oblē woyotjlīya llēm, ba dli eröe.

José, e domer wolēsoe.

⁷ İya Potifar boydē ga worye kjēr, ga tjlē ba kong ga «Pja pē bor tjok» le.

⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Llēme! İTja kuzong! Llēbo tjeng kēs iara bor pjlurē beno tjeng bor wloshko. Tja shäng na ga woydē llē kjīshko llēme.

⁹ Èye tjwlō èreshko bor kjinmo drete. Bor pjlū, tja kong llēye wlikayde llēm, pja erö, pja ba boy kjīshko. E kjīshko ga llēbo owa shāryēr wleni Sbö bokso ga äe» le.

¹⁰ Roke walē lirē ba kong dbar kjwobi go ëmdē ga jlō lara llēm, to jek öötong ba zlong bäng llēm bakoe.

¹¹ Dbar kjwara ga José opzrēno jek u roshko, ba pak shāryē wlo. E dbaryo ga èye ushko drete.

¹² E wopro ga shakza walē lirē pjā ba shwong go, ga tjlē ba kong ga «Pja pē bor tjok» le ba kong. Gueniyo José opdös wles, opshino jek zron ī, ga ba shwong beno tjeng walē li wloshko.

¹³ İya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba wloshko ga

¹⁴ ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjlē ba kong dbo go ga «Hebreo sōra bor lanmarē li, shji ie woydē ber tjwlō llēm oba bokso. Opzrēno jek bor kjēr roshko, pē bor tjok dbo go wlo lara. Gueniyo öö loror jlōkoyo.

¹⁵ Kuya ga opshino jek zron ī, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁶ E irgo ga José shwong li jnena tjeng, ba lanma shrono ushko guing.

¹⁷ Shrono ga lara jek ba kong obi. Tjlē ga «Bop parkaga hebreo sōrop

* 38:29 Hebreo tjlōkwo **Fares**, e **dōktong** loklo. † 38:30 Hebreo tjlōkwo **Zera**, e **bolo ara** loklo.

jũshko li opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara, tja ber tjwłõ llëm oba bokso wlo.

¹⁸ Gueniyo öö loror jlõkoyo kjĩshko ga opshino jek zron ĩ, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁹ Kuya ga iirkono ara.

²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie lok ber no shdũzlong uyo roshko wlo. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjlurë tjeng lishko.

José sök eshkoshko ga

²¹ Jehovah shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Jehovah kjĩshko ga no shdũzlong uyo daga wotjlĩno pjlú José tjok.

²² Ga iara beno shäng no shdung lǝng li daga. Llëye shäryëba eshko dö ga ichaga shäng erë.

²³ Jehovah shäng José tjok, ga kjimtara ara. E kjĩshko ga llëbo shärye kës li beno pjlúe. E kjĩshko ga José parkë shäng sorë woyotjlĩya no shdũzlong uyo daga lirë llëme.

40

Domerga yoĩno li pjlollgwera Joséré

¹⁻³ Eshko ga Egipto so pjluyo li parkagaga lǝng do pjök. Kjłara, e di ioklo söga ba kong, kjłara, e ba pjlung shosho suga. Pjlara ga epga diktong kjĩshko ga pjlú iirkono ba kong, ichara jek lǝng ba u daga kägäyo li ushko, bängzaya no shdũzlong uyo roshko wlo, José shdung shäng lishko.

⁴ José iara Egipto so pjluyo u daga kägäyo lirë beno shäng domerga li dë. Shduna beno lǝng dbar kop ara eshko.

⁵ Shkër kjwara ga domerga do pjök li yoĩno lok oblë oblë, e loklo dö llëme.

⁶ Wëshko ga ĩya Joséré tjwe kjok shrǝngto ga wlëya bë lǝng woydë arae.

⁷ Eni ga tjlë ba kong ga «¿Pjây woydë ara ega?»

⁸ «Tjawa yoĩno, ga pjlollgwega erë borwa kong llëme. Tjawa woydë ara e kjĩshko» le lok ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây yoĩno li llë lozĩ bor kong. Shji yoĩk li llë loklo miyde Sbörë pjire. Ga tja kjimte wleni ga lër bomi kong» le.

⁹ Eni ga tjlapga di ioklo söga li tjlë ba kong ga «Tja yoĩk ga kjillgwo jong sok kjwara,

¹⁰ lliywono lok mya. Wārbo wen mite, lǝng tyë, e irgo ga ba longgwo opkjlopswë ber bo kwi tjän.

¹¹ Eshko ga pjlú di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjillgwo bo li kjrër ga ĩlrur shäng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twër pjlú li wloshko» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yoĩno li llë loklo lër bop kong. Kjillgwo sogwo lliywono mya li, e dbargwo mya loklo.

¹³ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurë na dwayo, pja ie ber shäng parkë bop shtoy irǝng obi, ba di ioklo sǝrop ba kong dämär sorë ga sǝp ba kong ber shäng eni obi.

¹⁴ Shäryë enishko ga tja woyoshrëba. Pja tjlë pjlú kong bor kjĩshko, tja shiya na dwayo wlo.

¹⁵ Tja ëre lüyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shäng ëreshko llëm gueniyo. Llëye owa shäryoror llëm, tja shäng jũshko wlo» le.

¹⁶ Kuya tjlapga pjlung shosho suga lirë ga ba kjłara yoĩno li pjlollgwera beno pjlú ba kong ga tjlë José kong ga «Tjara yoĩk ga shing kjwo mya, roshko pjlung shosho suk pjir, iak tjeng ëng kjing ëng kjing bor dlu kjing go.

¹⁷ Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pjlëblë sho tjeng oblë oblë pjlú kong, gueniyo ue sënwarë tjwe jonge» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yoĩno li llë loklo lër bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya loklo.

¹⁹ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurë na dwayo. Ba parkagaga iche bop kã zë tas, ga bop doyora ie lok ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lărë» le.

²⁰ Öötong dbargwo mya ga pjlú sök ië ba pjloyoga tjok, ba dbar shrëkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pjlung shosho suga li shik bakoe.

²¹ Di ioklo söga li iara beno shäng parkë ba shtoy irǝng obi, ba di ioklo

söra ba kong dämär sorë ga söya ba kong eni obi.

²²⁻²³ Gueniyo pjlung shosho suga lira, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lara Josére ba kong sorë li shäryono uunkong eni ëmdë ga José woyoshrara pflu di ioklo söga lirë llëme.

41

Egipto so pjluyo yoïno li pjlollgwera Josére

¹ Lu ploglo pjök irgo ga shkër kjwara ga Egipto so pjluyo yoïk ga shäng Nilo diyo kjako.

² İya ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge.

³ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng,

⁴ ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

Eshko ga pflu li wolleno buk ga

⁵ pono jek obi. Ga yoïno jek obi. İya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, ploglo kjäk (7).

⁶ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok ploglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pfluk kjlikyorë beno kluktënge.

⁷ Ga bo pflu li uara bo owa lirë drete. Eshko ga pflu wollenoshko ga «Tja buk yoïkdo» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga woyotjliya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi löng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lok ga yoïno llë lara ba kong, gueniyo pjlollgwega ërë ba kong llëme.

⁹ Eni ga ba di ioklo söga li tjlä ba kong ga «Woyoshrër kjlay ga tja opshäryono owa.

¹⁰ Kjpäbäshko ga pja iirkono pjlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo.

¹¹ Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e loklo dö llëme.

¹² Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pjlollgwera borwa kong pjire.

¹³ Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra loke» le.

¹⁴ Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kä shtono, shwong kjlopswono, doyono pjir ga jek pflu shwoy.

¹⁵ Eshko ga pflu tjlä ba kong ga «Tja yoïno pjlara ga pjlollgwega ërë bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pjlollgwek pflu» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pjlollgwega Sbörë ber pflu bop kong» le.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja yoïk ga tja shäng Nilo diyo kjako.

¹⁸ İnor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge.

¹⁹ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla İntë Egipto kjokyo kjlo owa eni llëme.

²⁰ Eshko ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

²¹ Uara pjir ëmdë ga bë löng sloslo sorë ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolleno buk ga

²² tja pono jek obi. Ga tja yoïno jek obi. İnor ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, ploglo kjäk (7).

²³ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok ploglo kjäk (7) obi, owa, pira pfluk kjlikyorë beno kluktënge.

²⁴ Ga bo pflu li uara bo owa lirë drete. Loror ybipga kong, gueniyo llëye miyde lok llëme» le.

²⁵ Kuya ga tjlä pflu kong ga «Pja yoïno ploglo pjök, e llëbo kjrinaso loklo döe. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong.

²⁶ Söglä doglo kjäk (7) wolëso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolëso li, e lu pjloglo kjäk (7) loklo pjöyikong. Pja yoïno pjloglo pjök li, e llëbo kjrinaso loklo döe.

²⁷ Söglä doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktëng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara loklo pjöyikong.

²⁸ Lër shäng bop kong sorë ga shäryë eni. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong.

²⁹ Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo träk llëme.

³⁰ E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe träk llëme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjishko.

³¹ Pjli tjwe träk llëm kjishko ga dli ara dbaryo li woyoshrëba llëme.

³² Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e shärye jlökoyo, e dörö bakoe. Pja yoïno pjloglo pjök e kjishko. Pja yoïno pjloglo pjök li, e wen dörö loklo.

³³ »E kjishko ga lër bop kong ga no wlës kjlara kjok miydë ara wleniyo, kjok ilgwek pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga.

³⁴⁻³⁵ Era nopga ichos kjlöbö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kkring-gwo shkëng (5) li ship kjrina, kkring-gwo sak kwara (10) li ship kkring pjök, kkringgwo sak kwara kjingsho shkëng (15) li ship kkringgwo mya. Shäryëp uun eni. Ga dli ëre jnep ber tjeng dboyë.

³⁶ Lu pjloglo kjäk (7), pjli tjwe arashko ga nopga sëm e go, wolon llëm wlo» le.

José iara pjlorë beno Egipto sopga uunkong kägäyo

³⁷ Kuya pjlorë ga beno pjlu ba kong, ba pjloyoga kong bakoe.

³⁸ Eni ga pjlu tlë ba kong lok ga «Domer ëre go Sbö Sëya. Wlëy oblë pjlu kjweni drete» le.

³⁹ Ga tlë José kong ga «Ëye kjok miydë ara äär bopoya dik llëme. Ëye kjok ilgwek pjlu bopoya dik llëm

bakoe. Bop kjok miydë li twaga Sbörë bop kong.

⁴⁰ Pja iër ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. Llëye lëp ba kong li kole lok. Tja pjlu kjishko ga tja tjwlo ber bop kjinmo, gueniyo ëye oblë llëme.

⁴¹ Eeri jek lëkong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» le.

⁴² Eshko ga pjlu, ba sakkwo ioklo goshko ba jyäglö li döra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doyë, shwong ko pjublün, pjlu tjwlo ara wleniyo go, ga bö pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go iara ba bëngshko.

⁴³ E irgo ga ichara opyë pjlu jëkklo roy. Jek jek löng ga ba parkagaga ichara öö lë, tlë ga «Ëre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴ E irgo ga pjlu tlë José kong ga «Tja pjlu ëmdë ga llëye shäryëba wlo ga kjakroke bop kong guing» le.

⁴⁵ Walë shäng kjlara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong. Eshko ga José koiara pjlorë Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jikong.

⁴⁶ José lu pjloglo sak myashko (30) ga söra lok öötong sök Egipto so pjluoy shwoy. Eshko ga «Tja toe» le pjlu kong, ga opshino to ba pak shäryë Egipto kjokyo kjok kjwang jikong.

⁴⁷ Egipto kjokyo ga dli weno ara lu pjloglo kjäk (7).

⁴⁸ Eshkoshko ga José dli töno ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. Kjrara löngshko soshko ga dli töna lok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblë oblë. Shtoyo kjrina kjrina li kjëryo shäryak ak go pjribri kjökshko.

⁴⁹ Dli töna bayo ara. Shtara ame, beno ara, la sho tjeng dlung kjako wleni kjishko.

⁵⁰ Pjli tjwe le li bäm go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Ase-nat tjok.

⁵¹ Ba wa domer bäm iyo bukshko ga José tlë ga «Tja kjimtara Sbörë, llëbo

weno bor kong owa kjöme woyojeror pjir, bor pjeyoga woyojeror bakoe. E kjĩshko ga koiër Manasés»* le.

⁵² E irgo ga ba lëng bukshko ga José tjlë ga «Bor kong llëbo weno owa ara kjok ëreshko. Jũshko ga bor kong wapga twara Sbörë» le. Koiara Efraín† e kjĩshko.

⁵³ Lu to jek kjäk (7), dli ara Egipto kjokyo li dbaryo pjitonge.

⁵⁴ E irgo ga pjli tjwe lu pjloglo kjäk (7) li soyarae. Lara Josérë sorë ga shäryono eni. Kjok shto oblë oblë dli pjitong drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga dli tjok.

⁵⁵ Pjli shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong dli rokono pjlu kong. Eshko ga pjlu tjlë ba kong ga «Pjây to José ĩk, ga llëye le bomi kong dö li shäryëmi eni» le.

⁵⁶ Pjli shdöktong Egipto kjokyo kjok kjwang jĩkongshko ga José dli jneni tjengshko uyo u bäng li döra, dli soyneya Egipto sopga kong wlo, dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö kjĩshko.

⁵⁷ Kjok shto oblë oblë dli llëm kjĩshko ga nopga tjwe löng Egipto kjokyo, dli tjwlëk José kong.

42

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

¹ Egipto kjokyo dli tjok li miydara Jacobdë, ga tjlë ba wapga kong ga «¿Pjây ëng ĩk löng drëng kar kar egaro?

² «Egipto kjokyo dli tjok» laraba bor kong. Eni ga pjây nom eshko dli tjwlëk, shji wolon pjirë llëm wlo» le.

³ Eni ga José shjiyga doglo sak kjwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli tjwlëk.

⁴ Gueniyo ga José lëng Benjamín lira ichara ba datarë jek ba shjiyga tjok llëme. Ba data wotjlik ga llëbo wen owa ba tjok kjwe le.

⁵ Pjli shrono ara Canaán kjokyo kjĩshko ga Jacob* wapga to dli tjwlëk nopga oblë tjok eni.

⁶ José, e Egipto sopga uunkong kägäyo, shäng dli li soynega bakoe. E kjĩshko ga ba shjiyga öötong löng ba zlong ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go.

⁷⁻⁸ E José miydara ba shjiygarë llëme. Era ommiydono ga ba shjiyga tjwayde löng. Gueniyo tjlëno ba kong oba oblë wleni, kjang kjange. Tjlë ba kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli tjwlëga» le lok ba kong.

⁹ Eshko ga yoĩno dënashko ba shjiyga tjok sorë ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga tjlë ba kong ga «¿Pjây tek löng borwa kjok ëre buk sorë ĩga llëmdo?»

¹⁰ «Llëme, Tjlapga. Tjawa bop parkagaga ëre. Tjawa tek löng dli tjwlëga.

¹¹ Tjawa uunkong ëre data kjlaraso. Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llëbo owa shäryaga bomi kong llëme» le lok ba kong.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Jyö! Pjây tek löng kjok ëre buk sorë ĩga erä» le.

¹³ Kuya lok ga tjlë ba kong obi ga «Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lëng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

¹⁴ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Pjây tek löng borwa kjok ëre ĩk erä. Loror bomi kong eni tjan.

¹⁵ Pjây tjlín ëre go. Lër bomi kong jlökoyo pjlu ko go ga pjây opshik na dwayo llëm, bomi lëng tek söromi shrono na guing.

¹⁶ Pjây kjlara jek bomi lëng wlojkrë, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llëye lëmi li jlöre miydër e go. Llëm ga lër jlökoyo ga pjây tek löng kjok ëre ĩk jlöe» le.

¹⁷ Eshko ga epga bängzara Josérë uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya.

* **41:51** Hebreo tjlökwo **Manasés**, e so **llëbo woyojek** kjoyoe. † **41:52** Hebreo tjlökwo **Efraín**, e **wapga tjok** loklo. * **42:5** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowëba eni bakoe.

18 E irgo ga tjlē ba kong ga «Tja Sbō bangkjrē kjīshko ga llēye lēr bomi kong li shāryēmi eni ga pjāy wolon llēme.

19 Pjāy wotjlīk bēy jlōkoyo wleni ga pjāy ēng wlēs kjlāra, ber shāng na, no shdūzlong uyo roshko wlo, llamo to irōng dli sōk bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjīshko.

20 Bomi lēng tek sōmi bor kong, pjāy tjlēno bēy jlōre miydēr e go wlo. Llēm ga pjāy wolon» le.

Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Jōlō» le.

21 E irgo ga tjlē lok ēng kong ga «Shji opshāryono owa bilēng tjok. Īnoy shāng wosong, gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy llēme. Llēbo wen bi kong owa anmoyō ēre e kjīshko» le.

22 Ga Rubén tjlē ba kong ga «“Llēye owa shāryēy bi lēng kong llēme” loror bomi kong. Gueniyo jlō loromi llēme. Wolono kjīshko ga potjwlēy lōng kjwlēe» le.

23 José tjlōkwo pjllōlgwega tjok kuzong ga lan lōng ēng kongshko ga tjlōkwo kura Josērē pjir li miydara ba shjiygarē llēme.

24 Eshko ga José opkjono ba shjiyga lōngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono irōng obi, ga tjlēno ba kong obi. Eshko ga Simeón kjara shāng dboy, ga nopga ichara ba pjrik, ba pjeyoga bokshto.

25 E irgo ga José tjlē ba parkagaga kong ga «Domerga ēre dli sho pjangglo, e dlīzī dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlēngglo li iozī ber tjeng ba dli sho pjangglo roshko, kjlāra ī īe. Dli twozī ba kong, sōya, ue lok irbo wlo bakoe» le. Lara sorē ga shāryara lok eni.

26 Eni ga ba dli sho iara ba shjiygarē ba ōng kjing go, ga to lok ey dwayo.

27 Kjēr āār slān lōng, pē wlo lara lishko ga José shjiy kjlāra, ba ōng sēyashko ga īya ga ba dburwa iak bē tjeng ba dli sho kjing go.

28 Ga tjlē ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara lok tek bor kong irōng. jīzīa! Buk bor dli sho kjing go» le.

Kuya lok ga bangkjrara lok ara, opshgawono lōng dete erä. Ga tjlē ēng

kong ga «Llē shāryayde Sbōrē bi kong jūni?» le.

29 Öötong lōng Canaán kjokyo irōng obi ga llēye shāryono ba kong dö li lara lok ba data kong. Tjlē ba kong ga

30 «Domer Egipto so kägäyo tjlēno borwa kong kjang kjange. “Pjāy tek lōng kjok ēre buk sorē īga llēmdo? Pjāy nopga owa tjwayde lōng” lara borwa kong eni.

31 Tjawa tjlēno ba kong ga “Tjawa wotjlīk bēy erōe. Tjawa tek lōng llēbo owa shāryaga bomi kong llēme.

32 Tjlapga, bop parkagaga uunkong ēre epenga dōe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa lōng Canaán kjokyo. Borwa lēng chirawa beno sōk borwa data tjok. Kjlarara sōk borwa tjok ame” lororwa ba kong eni.

33 Eshko ga tjlēno borwa kong ga “Pjāy wotjlīk bēy jlō wleni ga pjāy ēng wlēs kjlāra, ber shāng bor tjok na wlo, llamo to irōng dli sōk bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjīshko.

34 Ga bomi lēng tek sōmi bor kong. Eni ga pjāy tjlēno bēy jlōre miydēr e go. Eni ga bomi kjlāra li dör, ga pjāy to lōng llēbo tjwlēk kjok ēreshko ga pjlué” lara borwa kong eni» le.

35 Ba dli sho shiya lokshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjlāra ī īe. Eni ga yēy le lok uunkong, ba datarē bakoe.

36 Eshko ga Jacob tjlē ba kong ga «Llēye iēmi ber shāng wapga dret wlore? José sōk bi tjok ame, Simeón bakoe. Lljāy Benjamín sōmi woydē sharare? Ber song li tja» le.

37 Eshko ga Rubén tjlē ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarē. Sör tjwe bop kong irōng obi. Sör tjwe llēm ga bor wapga do pjök zröp ga pjlué» le.

38 Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone llēme. Ba kjlāra José wolono, beno shāng kjlāra kjwe erä. Llēbo wen ba kong owa irbo wleni ga tjlapga ēre wolono woydorbo ga wloyo pjāydē» le.

43

Benjamín söra lok jek Egipto kjokyo

¹ Dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyō.
² Dli söra li uara lok pjir ga Jacob tjlē ba wapga kong ga «Pjāy to dli tjwlēk bi kong Egipto kjokyo obi» le.

³⁻⁵ Eshko ga Judá tjlē ba kong ga «Domer shäng kēm tjlēno borwa kong wēlēe. “Bomi lēng tek sömi tjwe na llēm ga pjāy tjwe bor ik na llēme” lara borwa kong eni. E kjīshko ga Benjamín ichēp jek borwa tjok ga tjawa jek dli tjwlēk. Llēm ga tjawa jek llēme» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēbo shāryēmi bor kong owa ara ega? ¿Pjāy lēng shäng kjlara lēmi domer e kong llēno?»

⁷ «Llēbo kjakrokara ara borwa kjīshko, borwa pjeyoga kjīshko bakoe. Tjlēno borwa kong ga “¿Pjāy data tjokde? ¿Pjāy lēmga oblē tjokde?” lara eni. Llēbo oblē lororwa ba kong llēme. Dboryororwa eni erä. “Bomi lēng tek sömi bor kong” le borwa kong eni miydororwa llēme» le lok ba data kong.

⁸ Eshko ga Judá tjlē ba data kong ga «Kjwozirwa li ichos jek bor tjok, daga ber tjarē. Shji wolon llēm wlo ga tjawa to dli tjwlēk.

⁹ Ios ber tjeng bor wloshko, ŭga ber tjarē, llēye shāryono ba tjok wleni ga kjakrokēp bor kong. Sör tjwe iröng llēm ga tja ber pogo tjwlō bop kong ŭyado.

¹⁰ Shji löng wor llēm kjwe ga tjawa öör pjloglo pjök tjan» le.

¹¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye shāryako oblē wlo llēme. E kjīshko ga dwlo poshtikklo lō pjlēblē oblē oblē, or dyo, kjor bo oblē uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sēngglo.

¹² Dbur sözī bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng li twēmi ba kong iröng obi, dir ŭ kjwe.

¹³ Bomi lēng kjwe sözī jek bomi tjok. Pjāy nom jekdo, domer li ik.

¹⁴ Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Woydēr ga pjāy songe le, pjāy kjimte, bomi kjlara döya wlo,

Benjamín döya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» le.

¹⁵ Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sēngglo li söra lok jek ba tjok, dburwa lara ba datarē li söra jek bakoe. Eni ga jek öötong löng José shwoy Egipto kjokyo.

¹⁶ ŭya Joséré ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjlē ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sös jek bor ushko. Sögla zröp kjlara, ga liba. Eeri dlo dluw ga iē lok bor tjok» le ba kong.

¹⁷ Lara ba kong sorē ga shāryara eni. Epga söra jek ba ushko.

¹⁸ Gueniyo bangkjrara lok ara, söya jek José ushko kjīshko. Wotjlik lok ga «Shji söya lok jek löng eshko jlō wleni, dbur twara lok tek bi kong iröng li kjīshko. Shji shakoba, shji iēba ber löng ba parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, bi öng wle tjok» le.

¹⁹ Öötong löng José ushko ga epga tjlē ba u daga kägäyo kong ga

²⁰ «Tjlapga, kjupäbāshko ga tjawa öör löng na dli tjwlēk.

²¹ Gueniyo tjawa äär slan löngshko ga borwa dli sho bapkwō kjak dörorwa, ga dbur bē tjeng ba roy, kjlara ŭ ŭ, uunkonge. Dbur iak tjeng sorē ga sörorwa tek tjeng eni, twērwa bomi kong iröng wlo.

²² Tjawa dbur söno dli sho tjwlēkklo obi. Gueniyo dbur iaga erē tjeng eshko miydērwa llēme» le.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy woydē llēme. Llēye bangkjrēmi llēme. Dli tjwlēnōmi, e dburyo kjroror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwō roy li iak bomi Sbörē, e bomi data Sbō bakoe» le. Eshko ga Simeón shira, söra jek öötong ba pjeyoga tjeng lishko.

²⁴ E irgo ga söra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwē e go wlo. Ba öng sēna pjir bakoe.

²⁵ Kura lok ga José tjwe iē ba tjok kuzong ga koshe löng. E wopro ga ba sēngglo söra li poshāryara tjeng ba kong.

²⁶ José jek äär ushko ga ba sëngglo söra li twara lok ba kong, ga kjök tono, kujono bokdo klay klung go.

²⁷ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Pjây yonde? Pjây tjlë bor kong ga bomi data tjablae. ¿Sök yonde?»

²⁸ «Tjlapga, borwa data sök yone» le lok ba kong, ga kä dono jek obi.

²⁹ Ba shjiyga kjing iya Joséré. Benjamín, ba lëng data, mekë kjaraso li iya ga tjlë ga «¿Bomi lëng lëmi kjupä kjwere?» le. Ga tjlë Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörë» le ba kong.

³⁰ Ba lëng iya ga wopjlú anmoyö, slarwö erä. Eni ga opzrëno jek maling ba kjër roshko, ga slatong ba lëng kjishko.

³¹ Woroyono pjir ga bokkwo shk-wono, opshino, ga tjlë ba parkagaga kong ga «Dli shizä» le.

³² Eshko ga José kong dli shira lok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjwlö llëme. E kjishko ga ië lok ba tjok llëme.

³³ Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba këguëyo äär jong ba lëng mite go. E kjishko ga epga opshgawono, ga ëng ik lëng drëng erä.

³⁴ Sëna Joséré ba dli baiya. Ga Benjamínda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pjeyoga tjok, ga uunkong beno lëng woowa llëme.

44

José di ioklo

¹ E irgo ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ëre dli sho pjangglo, e dlis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara ië.

² Bor di ioklo shäryak dbur sho pjublún go li ios ber buk ba lëng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwlëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lara ba kong sorë ga shäryara eni.

³ Wëshko kjok shröngto ga José ba pjeyoga ichono to iröng obi ba öng tjok.

⁴ Jek lëng pjola llëm obi ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Pja

nom domerga jek lëng yë irpjang. Dosharop ga pja tjlë ba kong ga «¿Pjây kjimtak pjlu ga tjwlëmi owa ega? ¿Di ioklo shäryak dbur sho pjublún go, e lüyotkoromi ega?

⁵ E bor kägäyo di ioklo. E ba llëbo miydoklo. Pjây llëbo owa shäryono» lëp ba kong eni» le.

⁶ Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lara Joséré ba kong li lara ba kong pjire.

⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlë borwa kong eni ega? E shäryororwa llëme. Borwa kong ga e shäryako llëme.

⁸ Tjawa tek lëng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlënorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë?

⁹ Di ioklo wen tjeng ë tjok ga e wolon wlo, tjawa ber lëng bomi parkagaga tjwlëklëng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlúe. Shäryer eni. Gueniyo wen tjeng ë tjok ga ber shäng bor parkaga tjwlëklëng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjlu» le.

¹¹ Ba dli sho pjangglo lona lok töshko, ga kjak döra lok jekdo.

¹² Roína José u daga kägäyorë ba shjiy këguë i äär jong ba lëng mite i go, ga di ioklo li wlëna buk Benjamín dli sho pjangglo roy.

¹³ E kjishko ga ba shwong dwlëkza lok tjä tjä erä, woydë lok ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴ Judá, ba pjeyoga öötong lëng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tono lok, kujono bokdo klay klung go.

¹⁵ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ëre llëbo miydoklo tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶ Kuya Judaré ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryororwa owa li iara

Sbörë beno ïkoba wëlle. Tjawa löng na. Tjawa bop parkagaga tjwëlëk löng pjir wleniyo, borwa lëng bop di ioklo söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni llëme. Di ioklo tjeng ë tjok ga e ber shäng bor parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo. Pjäyda to jek iröng ushko ga pjluë. Pjäy barwaga ërë llëme» le.

Judá tjëlëno José kong Benjamín kjïshko

¹⁸ Era eni ga Judá jek José zlong bäng, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjëlë bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llëme. Pja tjwëlö ara bor kong, Egipto so pjluo dik.

¹⁹ Pja tjëlëno borwa kong ga «¿Pjäy data tjokde? ¿Pjäy lëmgä oblë tjokde?» lorop borwa kong.

²⁰ Eshko ga tjawa tjëlë bop kong ga «Borwa data, e tjlablae. Ga tjawa lëng shäng kjlara mite obi. E bukshko ga borwa data tjlablae. Ba meyo li tjok ga wapga tjeng do pjök, gueniyo kjlara shinmotkonoe. E kjïshko ga ba wa beno shäng li woyde borwa datarë ara» lërwa bop kong eni.

²¹ »Eshko ga pja tjëlë borwa kong ga «Bomi lëng tek sömi bor kong ïn wlo» lëp.

²² Ga tjawa tjëlë bop kong ga «Kjwozirwa ba data rayë ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon» lërwa.

²³ Gueniyo pja tjëlë borwa kong ga «Bomi lëng tek sömi na llëm ga pjäy tjwe bor ïk na llëme» lëp.

²⁴ Tjawa jek äär iröng borwa data shwoy ga llëye lorop borwa kong li lororwa ba kong pjire.

²⁵ »Eshko ga borwa data tjëlë borwa kong ga «Pjäy nom iröng dli sho tjwëlëk sira» le.

²⁶ Gueniyo tjawa tjëlë ba kong ga «Tjawa yorke borwa lëngdë llëm ga tjlapga sök, e ïnwa ga äe» lërwa ba kong.

²⁷ »Kuya ga tjëlë borwa kong ga «Miydëmi pjlu ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok.

²⁸ Kjlara to bor shjiryo dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydër ga uara äya kjloshko sorë.

²⁹ Era ba lëng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llëbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjäydë» le.

³⁰⁻³¹ »E kjïshko ga bor lëng woyde bor datarë ara ba pjlugwo baïya wleni. Kjwozirwa, e äär borwa tjok iröng llëm ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjawarë.

³² Tja tjëlëno bor data kong ga «Ios ber tjeng bor wloshko, ïga ber tjarë. Llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwëlö bop kong ïyado» loror.

³³ »E kjïshko rokër bop kong sira ga tja ios ber shäng bop parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira.

³⁴ Tja jek äär iröng bor data shwoy ba tjok llëm ga äe. Bor data sök woydë, song, e ïn woydë llëme» le.

45

José oppino ba pjeyoga kong

¹⁻³ Eshko ga José slarwö, ga tjëlë ba parkagaga löng li kong ga «¿Pjäy opshis uunkong na dwayo!» le, ga beno shäng tjoksa ba pjeyoga tjok, ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirë ga roy shdöra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluo ushko bakoe.

Eshko ga José tjëlë ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sërë?» le. Kuya lok ga beno löng sëya llëme. Dbo-rye lok ga äe. Tjlokwo drete.

⁴ Eshko ga José tjëlë ba kong ga «Pjäy tek bor zlong sira» le. Ga tjëlë ba kong obi ga «Bomi lëng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José.

⁵ Gueniyo ga pjäy woydë llëme. Tja wloyo pjäydë llëme. Tja ichara Sbörë na bomi bäm go, nopga kjimtë, wolon llëm wlo.

⁶ »Pjli ara kjok ëre kjing go lu pjloglo pjök tjän. Kjwe lu pjloglo shkëng (5)

obi ga dli llë wen llëm, llëye dguëy ga wen llëm bakoe.

⁷ Gueniyo tja ichara Sbörë bomi bäm go, bomi kjimtë, pjây wolon llëm wlo, bomi tjëyo tek ber bomi irgo li wen wlo. Shäryara Sbörë oblë, ba dbo kësbang go.

⁸ Tja ichaga Sbörë na, pjäydë llëme. Tja iara beno shäng Egipto so pjluo dboryaga, ba u daga kägäyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

⁹ »Pjây nom maling bor data shwoy, ga pjây tjlë ba kong ga «Bop wa José tjlë ga ‘Tja ichara Sbörë beno shäng Egipto so kägäyo. Pja tek bor ik wop äe.

¹⁰ Pja ber sök Gosén kjokyo, bop wapga, bop tjërğa, bop öng, bop llëbo tjeng kës’li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko.

¹¹ Èreshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjây pjli kuk llëm wlo, dli llëm kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko’ le Josérë” lëmi ba kong eni.

¹² »Miyde bor lëng Benjamíndë, pjây ommydë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjlëno li kuromi uunkong.

¹³ Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye inomi na dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjây nomo. Bor data tek sömi wop äe» le.

¹⁴ Eshko ga José, Benjamín, e ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok.

¹⁵ Eshko ga ba pjeyoga uunkong lõ shira,* slatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjlëno ba tjok.

¹⁶ José pjeyoga shrono löng li roy kuya pjlorë ga beno wopjlú, ba pjloyoga uunkong tjok.

¹⁷ Eni ga pjlu tjlë José kong ga «Lëp bop pjeyoga kong ga dli sho ie lok ba öng kjing go, ga to Canaán kjokyo,

¹⁸ ga bop data, ba pjeyoga tek söya bor kong. Egipto kjok pjluo twër ber ba kong, Egipto dli pjluo twër ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹ Ichos jek na dwayo jëkklo sök, ba boyga sökklo, ba wapga sökklo, bop data sökklo bakoe.

²⁰ Wotjlík lok ba llëbo ber li kjishko llëm, llëbo pjluo tjeng Egipto kjokyo ëre twër ber ba kong kjishko» le.

²¹ Shäryara Jacob† wapgarë eni. Ba jëkklo lara pjlorë li twara Josérë ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe.

²² Shwong twara tjaqlën ba shjiyga kong. Gueniyo Benjamínda kong dbur sho pjublún twara kjwo sak dbäw pjloglo mya (300), shwong twara kjringswo shkëng (5) bakoe.

²³ Ba data kong öng llëbo sökklo ichara sak kwara (10) llëbo pjluo tjeng Egipto kjokyo tjok, öng doglo sak kwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo wlo.

²⁴ «Tjawa toe» le lokshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «jölö. Pjây nome. Pjây ëngkwë ëng tjok irbo llëme» le ba kong.

²⁵ Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öötong löng Canaán kjokyo, ba data Jacob sökshko.

²⁶ İya lok ga tjlë ba kong ga «José sök sël jE tjlapga tjwlo kësbang, Egipto so kägäyo!» le lok ba data kong, gueniyo tjlökwo kjrara llëm, yëy le erä.

²⁷ Gueniyo llëye lara Josérë kjöme li kura. Ga İna ga jëkklo ichara Josérë jong ba wlokjroklo. Eni ga beno wopjlú,

²⁸ ga tjlë ga «jölöe! Era miydër ga José sök sël. Tja wolontë llëm obi ga tja to ba ik» le.

46

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

¹ E irgo ga Jacob* opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba llëbo uunkong tjok bakoe. Jek öötong löng Berseba kjokyo ga öng zröra, sho sura, pjono dret, ba data Isaac Shö poshrëkklo.

* **45:15 Lõ shik**, lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **45:21** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowëba eni bakoe. * **46:1** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowëba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

² E shkëyo ga Sbö weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjëlë ba kong ga «¡Jacob!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

³ Tjëlë ga «Tja Sbö, tja bop data Sbö. Pja jek Egipto kjokyo ga llëye bangkjrëp llëme. Kjok eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber tjëyo kësbanqe.

⁴ Tja jek shäng bop tjok eshko. Llono ga bop tjëyoga shir ey dwayo, ga tek sör na iröng obi. Ga pja wolonshko ga José sök bop zlong bäng» le.

⁵⁻⁷ E irgo ga Jacob iara ba wapgarë opyë sök jëkklo ichara Egipto so pjलयorë ba kong li roshko, ba pjलयoga, ba tjërga tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjëyo tek beno ba irgo uunkong li tjok. Ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li söra jek ba tjok Egipto kjokyo.

⁸⁻¹⁵ Jacob tjëyo tek beno ba irgo li öötong löng Egipto kjokyo ko lok eni. Epga beno löng Israel tjëyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak mya kjingsho mya (33).

Rubén, e ba wa domer bäm iyo.

Rubén, e öötong ba wapga domerga Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerga Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e mekë Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerga Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerga Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerga Er, Onán, e wolono beno löng Canaán kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yalel tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

¹⁶⁻¹⁸ Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Erí, Ar-odí, Arelí tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Beriá tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Beriá, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

¹⁹⁻²² Raquel wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Ase-nat tjok ko Manasés, Efraín. Ase-nat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

²³⁻²⁵ Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Bilhá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

²⁶ Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjलयoga tjok bakoe.

²⁷ José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

²⁸ Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ik, wlokjre tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Josërë ga

²⁹ ba parkagaga ichara ba jëkklo posharyë. E irgo ga José jek ba data wlokjre. Öötong shäng ba data

sökshko ga ëng popjłuno lok, ga slatong wop ara ëng tjok.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «Pja ĩnor om go bor bokkwo go, ga pja shång sê jlõe. Era tja wolon ga pjlúe» le.

³¹⁻³² Kuya ga tjlë ba data, ba pjeyoga kong ga «Tja to tjlë pjlú kong ga “Bor data, bor pjeyoga lõng Canaán kjokyo li shrono lõng na, ber lõng bor tjok wlo. Epga öng daga kjışhko ga ba öng, ba llëbo uunkong söra tek ba tjok” lër ba kong.

³³ Pjây roke pjlurëshko ga “¿Pjây pak llë?” le bomi kongshko ga

³⁴ pjây tjlë ba kong ga “Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna ĩ dik” lëmi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga lõng öng dagaga tjok woydë llëm kjışhko ga pjây ie ber lõng Gosén kjokyo» le.

47

¹⁻² Eshko ga ba pjeyoga kjrara doglo shkëng (5), ga söra jek öötong lõng Egipto so pjluyo shwoy, ga tjlë ba kong ga «Bor data, bor pjeyoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono lõng Gosén kjokyo ba öng tjok, ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe» le. Eshko ga ba pjeyoga li pina pjlú kong, miyde wlo.

³ Eni ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pjây pak llë?»

«Tjłapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna ĩ dik.

⁴ Canaán kjokyo pjlí ara, borwa öng dli drete. E kjışhko ga tjawa to tek ber lõng na wlo lërwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» le lok ba kong.

⁵ Kuya ga tjlë José kong ga «Bop data, bop pjeyoga tek shrono ber lõng bop tjok wlo le.

⁶ Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjlúyo ku-zong ga twos ba kong, ber lõng eshko wlo. ĩp ga domerga kjone kjone parkë

pjlú ga ios ber lõng bor öng dë bakoe» le.

⁷ E irgo ga ba data söra, pina pjlú kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong.

⁸ Ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pja lu pjlóbi?»

⁹ «Tja lu pjlóglo sak dbäw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor llëm, tja jëkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokë, e jëk to lõng shtor llëm bako, gueniyo lu ĩno bor kjinmo» le ba kong.

¹⁰ E irgo ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong obi, ga toe.

¹¹ Eshko ga lara pjlurë sorë ga shäryara Josërë eni. Egipto kjok pjlúyo twara ba data, ba pjeyoga kong, ber lõng eshko wlo. Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo.

¹² Ba pjeyoga uunkong sëna dli bakoe.

José pak shäryono sorë pjli ara dbaryo

¹³ Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjlí tjwe ara anmoyö. Nopga wolonto pjlirë.

¹⁴ Eni ga dli soynena Josërë Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjlú dbur jnezlongshko.

¹⁵ Dbur pjitongshko ga Egipto sopga tjwe tjlë José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sëm dli. Llëm ga tjawa wolon pjlirë» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây dbur pjitong ga bomi öng sömi bor kong, ga kjłopswër dli sho go» le.

¹⁷ Eni ga Egipto sopga, ba öng oblë oblë,* e söra José kong, kjłopswe dli sho go wlo. Shäryara eni lu pjlara.

¹⁸ E irgo ga tjwe tjlë José kong obi ga «Llëye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa öng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä.

¹⁹ Tjawa iëp wolon llëme. Borwa kjok iëp ber tjoksa llëme. Tjawa tjwłës, borwa kjok tjok bebi, dli sho äska. Eni ga tjawa ber lõng parkë borwa kjok li kjing go pjlú kong. Dwla

* **47:17** Öng oblë oblë söra lokli, e kwomgla, öng włëp ushko so, shwłing ushko so, sögla, öng so kwomgla kjoyo dre töshko bakoe.

twos borwa kong, tjawa wolon llëm wlo, kjok ëre kjing go nopga tjok obi wlo» le.

²⁰ Pjli tjwe ara anmoyō kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwlēna Joséré uunkong pjlu kong.

²¹ Nopga uunkong beno lōng ba parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo.

²² Gueniyo syōshtagaga Egipto so sbōpga kong, epgara kong dli twe pjlrē ñyado. E kjishko ga ba kjok soynena llēme.

²³ E irgo ga José tjlē nopga kong ga «Pjāy tjwlēnor uunkong bomi kjok tjok pjlu kong. Dwla tjeng ëre to dguēmia.

²⁴ Gueniyo ba bo kjrozlong dbaryo ga dli tōmi li ktringgwo shkēng (5) li shimi kjrina pjlu kong, ktringgwo sak kjwara (10) li shimi ktring pjok ba kong, ktringgwo sak kjwara kjingsho shkēng (15) li shimi ktringgwo mya ba kong. Shāryēmi uun eni» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Pja opshāryono pjlu borwa tjok. Tjawa iorop wolon pjlishko llēme. E kjishko ga tjawa to ber lōng pjlu parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo» le.

²⁶ Eni ga José kjok ilgwekklo shāryono kjrina Egipto so kjlobi kong, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dli tōya li twe lok pjlu kong, lara sorē li eni. Kjok ilgwekklo li eeri ga buk eni. Gueniyo syōshtagaga Egipto so sbōpga kong lira llēye twe llēm, ba kjok beno pjlu kong llēm kjishko.

Jacob wolon dōrōe

²⁷ Israel tjēyoga beno lōng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga trāk llēm bakoe.

²⁸ Jacob beno sök eshko lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjäk (17). Lu ñno sak dbāw kjingsho sak pkēng kjingsho kjäk (147).

²⁹ Dbar kjwara ga Jacob† sök sē obishko ga wolon dbaryo woyotjlīya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjlē ba kong ga «Tja woydēp jlōkoyo

wleni ga los bor kong jlōkoyo ga pja wotjlīk pjlu bor kong, ga tja kjimtēp ñyado. Pja kā dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyāglo wlo. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llēme.

³⁰ Tja wolonoshko ga tja ship Egipto kjokyo ëre dwayo, tja sōp āār ber buk bor pjeyoga iak tjengshko» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Shāryēr eni» le.

³¹ Eshko ga tjlē ba wa kong obi ga «Los bor kong jlōkoyo» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bop kong jlōkoyo ga shāryēr eni» le. Eshko ga Jacob kā dono, syōshtono Sbō kong buk ba bukklo kjing go.

48

Jacob tjlōkwo lono beno pjlu José wapga kong

¹ E irgo ga oba tjlē José kong ga «Bop data swlo ara» lēba ba kong. Eni ga José jek ba ñk, ba wapga Manasés, Efraín tjok.

² Öötong lōng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shāng bop ñk» lēba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sök ba bukklo kjing go,

³ ga tjlē José kong ga «Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Sbō weno shāng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga tjlēno beno pjlu bor kong.

⁴ Tjlē ga «Pja iēr ber shdār trāk llēme. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber lōng tjēyoga oblē oblē, ga tjē jīkong ber lōng tjēyo kjrinaso. Kjok ëre twēr ber ba kong ñyado wlo» le.

⁵ Bop wapga Efraín, Manasés, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde tōntē bop tjok llēm obishko. Epga ber bor wapga onmo wleni, Rubén, Simeón dik.

⁶ Pja wapga tjok obi wleni ga ep-gara bopoya. Kjok twe datagarē ba wapga kong li twe Efraín, Manasésdē ba kong, epga ba lēmga kjishko.

⁷ Tja jek shāng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola

† 47:29 Hebreo tjlōkwo go ga tak beno pjang **Israel**. **Jacob** kowēba eni bakoe. Génesis 47.31 eni bakoe.

obishko ga bop mekë Raquel wolono bor shjiryo eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» le. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

8-10 Eshko ga Jacob tjläbla, kjok ïgö pjlú ame. E kjishko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjlë José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong na Egipto kjokyo» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjlökwö lër ber pjlú ba kong wlo» le. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjlura Jacobdë, ga l'ö shira.*

11 Ga tjlë José kong obi ga «Pja ïn ame loror. Gueniyo tja kjimtara Sbörë sök së obi, pja ïnor, bop wapga ïnor bakoe» le.

12 Eshko ga ba wapga kjara Josërë ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go.

13 E irgo ga ba wa Efraín shara ba or këlle go, Manasés ba or milë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or milëkong, Manasés ba or këllekong.

14 Gueniyo Jacob orkwo ië ba tjërga kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm ïyo ëmdë ga ba orkwo këlle li iara beno Efraín kä kjing go, orkwo milë li iara Manasés kä kjing go.

15 Eni ga tjlëno beno pjlú José kong. Tjlë ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë Abrahamdë. E bor daga, tja bukshko tek lëkong.

16 Llëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,† e bor kjimtaga. Kjwozirga ëre kjimte eni bakoe. Kjwepga kjishko ga tja woyoshreba, bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshreba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär träk llëme» le.

17 ïya Josërë ga ba data orkwo këlle li iara Efraín kä kjing go ga beno ba kong owa. E kjishko ga orkwo shara, kje Efraín kä kjing dwayo, ie Manasés kä kjing go wlo lara.

18 Ga tjlë ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ëre. Bop orkwo këlle kjwe ios ba kä kjing go» le.

19 Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër tjan. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyo kësbang, tjwlö ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwlö ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblë» le.

20 Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba tjërga kong. Tjlë ga «Llono ga Israel tjëyoga tjlë ga “Pja kjimte Sbörë ber Efraín, Manasés ï dik” le ber pjlú nopga kong wlo» le. Efraín iara beno Manasés bäm go eni.

21 E irgo ga tjlë José kong ga «Tja wolon e, gueniyo ga Sböra ber shäng bomi tjok, pjäy kjimte äär iröng obi bomi tjëyoga kjokyo.

22 Tja ëngkjwono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li döror. Kjok, e pjlú, owa llëme. E twër ber bop kong erö, bop pjeyoga kong llëme» le.

49

Jacob tjlökwö lono beno pjlú ba wapga kong

1 E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Llëye wen bomi kong llono li lër bomi kong, miydëmi wlo.

2 Pjäy tek löng bor zlong bäng. Tja kuziä. Pjäy bor wapga, pjäy uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

3 »Rubén, pja bor wa domer bäm ïyo. Pja bukshko ga tja dwlas lë jã. Pja tjwlö ara, dbo ara, bop lëmgä kjinmo.

4 Gueniyo pja domer tjëkso llëm, kä llëm wleniyo.

Pja pono bor boy oblë tjokshko ga tja iorop beno sök lökshko. E kjishko ga pja tjwlö bop lëmgä kjinmo ame.

5 »Simeón, Leví, pjäy epenga döe. Pjäy wotjlík no barwë erä.

6 Pjäy ëng töng lanshko ga tja tön woydë bomi tjok llëme.

* 48:8-10 *Lö shik* lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † 48:16 *Ba parkaga kjok dogo so* le li, e *Sbö om go* layde.

Pjāy iirkonoshko ga
no zrömi äe.
Öng dre kjungyo zëmi
llë kjishko llëme.

7 Pjāy iir ara.
Pjāy iir äya kjloshko so wleni.
E kjishko ga pjāy äyoshtër.
Eni ga bomi tjëyo tek ber bomi irgo'li
ber löng kjok drete.
Epga shdär ber löng Israel tjëyoga
tjrëko.

8 »Judá, bop moskwoga zam song erä.
E kjishko ga pja poshrëya bop
pjeyogarë.

Epga kjök tok, kujong bokdo
kjlaj klung go bop kong.
9 Dbong dli shano, uara pjir ga
bojong iröng woshtë ba shtoshko.
Dbo ara kjishko ga
barwaga ërë llëme.

Judá, pja dbong wleni.
10 Pja dbo kjaga ërë llëm,
bop kjë döga ërë llëm,
ba sogo shrono om go guing.
Era kole tjëyoga uunkongdë.

11 Pja ber sök dli ara, opzang i,
bop kjor bo pjlyo twëp bop öng
kong.*

Pja ää ara anmoyö,
shwong kwoshkwëp e go ga
pjir llëm, ber obie.

12 Pja bok ro srëzrën,
pja ää ara kjishko.

Pja kowo pjlyubün,
pja öng nä dyo ara kjishko.

13 »Zabulóna ber sök dlung kjako,
kgyong kësks tjwe tyyëshko.
Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo
go.

14 »Isacarda öng llëbo shgaga dbo ara
woshtë sök ba llëbo tjok wleni.

15 İya ga woshtozlong pjly kjishko ga
kojono dbo go jek ba llëbo shguë.
Eni ga beno shäng oblë parkagaga
tjwlëk löng pjir wleniyo.

16 »Danda ba tjëyo llgwek om go,
Israel tjëyoga oblë dik.

17 Dgur buk irbo sor go.
Kwomgla jek ba zlongshko ga
ba dre uakza ga
no sök ba kjing go'li lon.
Dan, pja bangjreba dgur wleni» le.

18 Eshko ga Jacob tjlä ga «İJehová, tja
dözong!» le.

19 Ga tjlä ba wapga kong obi ga
«Gadda, moskwoga tjwe ba zrök
leshko ga
epga zäya, irpjäya erë shara.

20 »Aserda dli ara, uak pjly,
pjlyuga dli dik.

21 »Neftalíra shwling kjloshko so jek
zron oojong,
wapga wolëso wleni.

22 »Joséra, e kjillgwo jong diksor go,
bo ara,
llywë shdär äär di dlupyo wleni.

23 İywa lok shjiktëng ba moskwogarë,
könkowo dbuya lok ara ba kjing
go,
twe lok tjötö İyado.

24 Gueniyo ba sböng shaya jlökoyo,
wir llëme.

Orkwo ber golong,
Jacob Sbö dbo ara kjishko,
e Israel tjëyoga daga, guëng wleni.

25 Pja kjimte bop data Sbörë.
Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga
pjlye.

Llëbo tve bop kong pjlye.
Shunyo iche shrë kjok dogo
dwayo,
diwa iche tur klung roy dwayo,
pja wapga shdär träk llëm,
bop öng wapga shdär eni bakoe.

26 Llëbo weno pjly bor kong träk llëm,
äär jong kjókshko, dlup llë kësks
kjinmo.

Llëbo pjly li ber bop kong,
pja bop pjeyo kägäyo kjishko.

27 »Benjamínda, e shjiti kjloshko so iir
ara wleni.
Kjok shröngto ga ba sëng ue,
kjok sëng ga llamo pjlyorgue» le.

* 49:11 E kjörkö sho twëy köchi kong wleni.

28 Ère Israel tjëyoga kjtinggwo sak kjwara kjingsho pjök (12). Tjläkwö lara ba datarë beno pjlu tjëyo kjrina kjrina kong eni.

Jacob wolonoe

29 E irgo ga Jacob tjlä ba kong ga «Tja wolontoe. Tja wolonoshko ga tja sömi äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko, guëng jong ööng Het tjëyo ko Efrón kjokshko li roshko.

30 E ber buk Macpela kjokyo, Mamré kjokyo gomyo, e Canaán kjokyo obi. Guëng li tjwläna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo.

31 Abraham, ba boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca, e iak tjeng eshko, Lea iak buk eshko bakoe.

32 Kjok buk eshko, guëng jong ööng tjwläna Het tjëyoga kong» le.

33 Tjläno eni pjir ga opbuno buk töshko, ga wolonoe.

50

1 Eshko ga doyo popjlura Joséré, lõ shira,* ga slar ëëe.

2-3 E irgo ga no dwlomnega ichara ba data doyo poshtik, an llëm wlo. Shinmo doyo poshtiya lok eshko sorë ga Jacob doyo poshtira lok dbargwo sak pkëng (40) eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarë dbargwo sak kjäk (70).

4 Sopono lok pjir irgo ga José tjlä pjlu pjloyoga kong ga «Rokër bomi kong sira ga pjäy tjlä pjlu kong bor kjishko.

5 Pjäy tjlä ba kong ga bor data wolon döröshko ga tja ichara tjlä ba kong jlökoyo ga «Pja wolonoshko ga pja sör äär ber buk Canaán kjokyo, sak shäryorop om go li roshko» loror. Eni ga rokëmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe iröng obi lëmi ba kong eni» le.

6 Kuya pjürë ga tjlä José kong ga «Pja jek ga pjluë. Rokara bop kong sorë li shäryos eni» le.

7-9 Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjlapgaga parkë löng pjlu kong kjlobi lirë, pjlu ëngkjwagaga jëk kwomgla go, jëkklo roy tjok. Nopga öör träk llëme. Ba öng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarë beno tjeng Gosén kjokyo erä.

10 Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalëkong pjir ga öötong löng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjloshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok.

11 İya Canaán sopga löng eshko lirë ga tjlä ga «Egipto sopga woydë ara» le. E kjishko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,† e ber buk Jordán diyo dlo wen tëm shwo lëkong.

12-13 E irgo ga Jacob söra ba wapgarë Canaán kjokyo, iara beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guëng li tjwläna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Llëye lara Jacobdë ba kong li shäryara ba wapgarë eni.

14 Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo iröng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjläno ba pjeyoga kong, woydë lok llëm wlo

15 Jacob wolono kuzong ga José shjiyga wotjlük ga «José wotjlük bi kong owa dikjoyoe. Llëbo shäryoroy ba kong owa kuzong ga llëbo shärye bi kong owa kjwe» le.

16 E kjishko ga no ichara tjlä ba kong ga «Bop data wolontë llëm obishko ga tjlä bop shjiyga kong ga

17 «Pjäy tjlä bop lëng kong ga ‘Bop data tjläno beno bop kong ga ‘Bop shjiyga llëbo shäryono bop kong owa li rokër bop kong sira ga epga shdum e kjishko llëme. Epga jnep kësrange» lara bop datarë bop kong eni lëmi ba kong» lara. Eni ga roke lok bop kong

* 50:1 Lõ shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. *sopga woydë ara* loklo.

† 50:11 Hebreo tjläkwö *Abel Misrayin*, e *Egipto*

sira ga epga jnep kësbanqe, epga bop data Sbö parkagaga» le.

Kuya Joséré ga slar jonge.

¹⁸ Eni ga José shjiyga tjwe löng kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ba kong ga «Tjawa löng ëre, tjawa bop parkagaga tjwläk löng pjir wleniyo» le.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Läye bangjrëmi llëme. Tja Sbö llëm, pjäy shdun wlo.

²⁰ Pjäy wotjlino llëbo shäryë bor kong owa. Gueniyo bomi wotjlík owa li kjlopswara Sbörë beno pjlu, nopga ara kjimtoklo, wolon llëm wlo.

²¹ E kjishko ga llëye bangjrëmi llëme. Pjäy kong dli twër, bomi wapga kong bakoe» le. Eni ga José tjläno ba shjiyga kong yötso, wotöye. Ga epga beno löng wopjlu, woydono ame.

José wolonoe

²²⁻²⁵ José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlabla, ba wa Efraín tjërqa, e wapga ina, Manasés wa Maquir, e wapga ina bako, wlokrara ba wapga wleni. Pjlara ga tjlä ba pjeyoga kong ga «Tja wolon döröe. Pjäy kjimtaga ber Sbörë. Pjäy shiya na dwayo. Pjäy söya äär löng kjok twara Abraham, Isaac, Jacob kong-shko. Pjäy tjläs bor kong jlökoyo ga pjäy shiya Sbörë na dwayoshko ga bor doyo sömi jek bomi tjok lozi bor kong jlökoyo eni» le.

²⁶ José lu ino öötong sak dbäw kjing-sho sak kjwarashko (110) ga wolono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llëm wlo, ga iara beno buk shinmoga bapkwö roshko.

Rut

Elimélec pjeyoga

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Elimélec, boy ko Noemí,* wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjlyo llëm obi dbaryoshko ga pjli shrono ara kjok eshko. E kjishko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeyoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok.

⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjlara ko Orfa, kjlara ko Rut. Gueniyo öötong luyo sak kjwara (10) ga

⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono lok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, lanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjim-tara Jehovärë, ga pjli dbaryo li pjirae. Roy kura Noemirë eshko Moab kjokyo. E kjishko ga wotjlik to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjlaydoga do pjök li tjok le. Opshik kjok eshko dwayo kjwlëshko ga

⁸ tjlä ba kong lok ga «Pjäy nom jek iröng bomi mekëga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjim-toromi ara. E kjishko ga rokër Jehová kong ga pjäy woyde, pjäy kjimte eni bakoe.

⁹ Pjäy kong lanma wlëya jek obi, pjäy ber löng wopjlú bomi ushko wlo» le. E irgo ga lö shira,† tja toe loklo.

Kuya lok ga slar tira llëm,

¹⁰ ga tjlä ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeyoga löng lishko» le.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong lok ga «Toguëga, pjäy to iröng obi. ¿Pjäy jek bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wlo ame.

¹² Pjäy to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyö, tja orkwosmok obi wlo. Tja kjwe orkwosmono eeri jä, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga

¹³ pjäy orkwosmok llëm, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjäy jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjange. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyö, Jehová opyono shäng bor wloyo kjishko» le.

¹⁴ Kuya lok ga slatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba ëm lö shira, ga brik-tong toe. Gueniyo Rutda jek pjä ba ëm li go, to rayara llëme.

¹⁵ Eshko ga Noemí tjlä ba kong ga «Bop kjlara kjwe ïzong. To jek iröng ba pjeyoga löng lishko. To ba sböpga baïya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga

«Pja yorkër woydë jlökoyo.

Tja ichëp bop rayë llëme.

Pja jek kjone ga

tja jek bop tjok eshko.

Pja äär sök kjone ga

tja äär sök bop tjok eshko.

Bop pjeyoga lëp li,

e ber bor pjeyoga bakoe.

Bop Sbö lëp li,

e ber bor Sbö bakoe.

¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga

tja shinmotkë ber eshko bakoe.

Pja jnekoba kjone ga

tja jnekoba eshko bakoe.

Tja tjlä bop kong jlökoyo ga

shji löng së obishko ga

pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme.

Rokër Jehová kong ga

shäryoror eni llëm wleni ga

tja shdüya» le.

¹⁸ İya Noemirë ga raye woydë Rutdë llëm kuzong ga llëye lara ba kong ame.

¹⁹ Eni ga jek lok pjöyikong.

Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjlä ara. Walëga eshko so

* **1:1-2** Hebreo tjläkwo **Noemí**, e **wolë**sowa loklo.

† **1:9** **Lö shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

tjlê lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí llëmdo?» le lok eni.

²⁰ Kuya Noemíre ga tjlê ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehovah, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjishko ga tja kowëmi Mara[‡] shara.

²¹ Tja opshino na dwayoshko ga llë pogo woydër li tjok. Gueniyo tja söra Jehovahë tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor wloyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» le.

²² Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjlado Rut, Moab so li tjok. Öötong löng Belén kjokyo shko ga dwla bo kjrozlong dbaryo li soyëba löng kjwlëe.

2

Rut ëng wlëno Booz tjok

¹ Domer shäng kjlara ko Booz, e Elimélec, Noemí lanma dëna li pjeyo. E dbur ara bakoe.

² Dbar kjwara ga Rut tjlê Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwla skok löng lishko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwla bo beno tjeng ba irgo li töng» le.

Kuya ga tjlê ba kong ga «Jölö, toguë» le.

³ Eni ga Rut jek öötong shäng dwla bo kjrëba löng li irgo. Shäng parkëshko li kjokyo sogo, e Booz, Elimélec li pjeyo.

⁴ Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjlê ba parkagaga löng li kong ga «Miga. Pjây kjimtaga ber Jehovahë» le.

Kuya lok ga tjlê ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehovahë bakoe» le.

⁵ Eshko ga tjlê ba parkagaga tjeng li kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjeyo?»

⁶ «Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo li kjwe.

⁷ Kjok shröngto ga tjlê bor kong ga «Tja ichos dwla bo llë beno tjeng ba skogaga irgo li töng sira» le. Ga «Jölö» lër ba kongshko ga jek parkë, ga beno

shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jã ukwang kjwe dorko» le ba kong.

⁸ Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjlê ba kong ga «Chiya, tja kuzong. Pja dwla bo töng shto oblë llëme. Pja ber shäng jüshko bor parkagaga walëga tjeng wle tjok.

⁹ Domerga to löng dwla bo skok tjeng li töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lok tjötö llëme loror bor parkagaga domerga kong tjan. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bap-kwo dlina domergarë tjeng wle roy dwayo» le.

¹⁰ Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlê ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjlúe lëp ega?»

¹¹ «Pja roy kuror uunkong. Bop lanma wolono tek lëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydëp llëm löng li tjok.

¹² Jehovah, e Israel tjëyo Sbö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wleni, pja de wlo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwlëya, llëye shäryorop li kjishko» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlê ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjlúe lëp iyado. Bop tjlökwo, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwlö llëm, bop parkagaga walëga tjeng wle dorko. Eni ëmdë ga pja tjlê shäng bor kong yötso, wlëpe» le.

¹⁴ Ga öötong iozlong dloyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjlê ba kong ga «Pja tegö. Pjlung shosho suk pjir wle kjros, ga pös kjillgwo bo dyo sh-poä wle go, ga uozong» le. Kuya ga wloktëng sök parkagaga tjeng li tjrëko, ga kong dwla jnena tjeng li twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjlú, ga beno obie.

¹⁵ E irgo ga jek dwla skok tjeng li töng obi, ga Booz tjlê ba parkagaga löng li kong ga «lëmi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dluw wleshko ëmdë ga wëyë.

[‡] 1:20 Hebreo tjlökwo **Mara**, e **kë ara** loklo. Ba kong ga tjlê ga «Tja iara sök kë ara», e «Tja iara sök woydë ara» loklo.

¹⁶ Dwla skomi, tōmishko ga lomi pjlöbö pjlöbö, tōya bomi irgo wlo. Ga kong llëye lëmi llëme» le.

¹⁷ Eni ga Rut dwla bo tōno shäng kjok eshko äär jong kjok sēnge. E irgo ga kjwokära bayo gök kēsbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).*

¹⁸ E irgo ga söra jek u lok lishko, ga pina ba em kong. Dli twara ba kong ilamo li shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹ İya ga tjlë ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo tōng shäng kjone? ¿Pja parkë shäng kjone? Pja kjimtara kjok sogo lirë ara kjishko ga rokër Jehovah kong ga e kjimte ara bakoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja parkono domer shäng kjlara ko Booz tjok» le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga rokër Jehovah kong ga e kjimte. Jehovah, shji nopga löng sē obi li kjimte jlökoyo. Nopga wolono tjän li kjimte bakoe. Shji kjimte bi pjeyoga soshko tjeng lirë kjluwe. Ga bi pjeyoga kjlara jüni, e Booz» le.

²¹ Eshko ga tjlë ba em kong ga «Tja ichara ber shäng eshko, ba parkagaga walëga tjeng li tjok, äär dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, pja ber shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok ga ber bop kong pjlúe. Pja jek shto oblë kjwe ga llëbo wen bop kong owa kjwe» le.

²³ Eni ga Rut beno shäng parkë Booz parkagaga walëga tjeng li tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba em shwoy.

3

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

¹ Dbar kjwara ga Noemí tjlë Rut kong ga «Toguë, pja kong lanma wlën kjlara, pja ber sök shtoyo pjlú wlo.

² Booz, pja parkë shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkëyo ga to ba dwla kjwokäk.

³ Eni ga pja nom wë, pja poshtis poshtikklo lö pjlëblë go, ga pja doynos shwong pjlú wleniyo go. E irgo ga pja to parkë shäng lishko, gueniyo pja opping wëllë ba kong llëm, äär iono, di iono pjir guing.

⁴ Eshko ga pë buk kjoneshko ga ip yōtso. E irgo ga pja jek ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjëp, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga llëye shäryëp wlo li le bop kong» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye lëp bor kong li shäryër eni» le.

⁶ Eni ga opshino to jek eshko, ga llëye lara ba emdë ba kong kës li shäryara eni.

⁷ Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shäng wopjlúe. E irgo ga jek opbuno, pë buk dwla tōng tjeng dluw li zlong bäng. Wop tjok ga Rut jek shäng wora wora, öötong shäng ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjara, ga opbuno buk eshko.

⁸ Kjok rong dik ga Booz buk li polläk, ga wolleno. Ga workwë jek kalëkongshko ga kuya ga walë buk ba dre zlong bäng kjlara,

⁹ ga tjlë ba kong ga «¿Pja ëro?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jüni lirë kjluwe. Ga kjlara jüni, e pja. Woydër ga pja orkwosmok bor tjok» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Chiya, rokër Jehovah kong ga pja kjimte. Domerga dwlas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Wlënop kjlara jüni kjwe, orkwosmok bop tjok wlo. Gueniyo shäryorop eni llëme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjishko ga pja opshäryono beno ba kong pjlú, llëye shäryorop pjlú ba kong dënashko li kjinmo.

¹¹ Chiya, llëye bangkjrep llëme. Llëye lëp bor kong li shäryër. Bor pjeyoga kjok ëre so löng kës li ommiydë ga pja walë wotjlük pjlú wleniyo.

* **2:17 Gök kēsbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.**

¹² »Jlōkoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shäng kjlara obi, bop pjeyo soshko anmoyō bor kjinmo.

¹³ Eeri shkëyo ga pja ber buk na. Bong kjok shrōngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydë llēmde, e miydër wlo. Pja de woydë ga pja de. Gueniyo woyde llēm ga lër bop kong jlōkoyo Jehová ko go ga pja dër. Pja pos buk bop shtoshko kjwey äär jong bong kjok shrōng guing.

¹⁴ Gueniyo pja öör buk na, woydër ga miydëba llēme» le.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bäng. Gueniyo wëshko kjok shrōng, kjok sī obishko ga kojono, opshik ey dwayo wlo.

¹⁵ Eshko ga Booz tjlē ba kong ga «Bop kjinyoklo kjwe skwos, ga shas yōtso, roshko dwla iër wlo» le. Shäryara eni, ga dwla iara Boozdë ktringgwo tjer (6) söya wlo, ga toe.

¹⁶ Rut öötong shäng ba ëm shwoy ga Noemí tjlē ba kong ga «Toguë, ¿pja öör sorë?» le.

Kuya ga llëye'lara Boozdë ba kong'li lara ba kong pjire.

¹⁷ Ga tjlē ba kong ga «Dwla ëre twara bor kong, ga tjlē bor kong ga “Pja jek shäng irōng bop ëm shwoy or rorë llēme” le bor kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Toguë, koshos, llëye wen ip wlo. Eeri ga domer'li woshtë llēm, llëbo'li llgweya pjir guing» le.

4

Booz orkwosmono Rut tjok

¹ E wopro ga Booz jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, ga wloktëng sök eshko. Ga ïya wop tjok ga Rut pjeyo soshko lara'li jek shäng eshko ga tjlē ba kong ga «Kjlara, pja tegö. Pja sirkes sök jüşko» le. Kuya ga jek sirkeno sök ba tjok.

² Eshko ga tjlapgaga rokara Boozdë doglo sak kjwara (10), tjlē ba kong'lok ga «Pjây tegö. Pjây sirkek lōng jüşko» le. Kuya lok ga jek lōng sirkerögö tjeng ba tjok bakoe.

³ Eshko ga tjlē domer'li kong ga «Noemí tek shrono sök irōng Moab kjokyo dwayo, ga wotjlīk sök kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono'li ï.

⁴ Ba pjeyo soshko anmoyō'li pja. E kjīshko ga woydoror ga pja om-miydë, tjwlēp wlo. E tjwlēp jlōkoyo los tjlapgaga tjeng jüşko, tjlapgaga kjok llgweya wleniyo bokshto. Tjwlēp woydë ga tjwlēzong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bām go, irgo tja. E kjīshko ga tjwlēp woydë llēm ga los bor kong, miydër wlo» le.

Kuya ga tjlē ga «Enira tjwlēn» le.

⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syāyo'li ï. Ba wa shinmotkono'li syāyo ko Rut, e Moab so. Kjok'li ber Elimélec tjëyo tek ber ba irgo'li ï ïyado wlo, ga tjwlēnopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kjluwe» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Enira kjok'li tjwlēn llēm dey. Tjwlēnor ga kjok botoya jer bor shjiryo kjwe. Tjwlēn ga äe. E kjīshko ga tjwlēs pjarë dey» le.

⁷ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga sdëkwo tjok obi. Kjok llë soynek wlo ga ba soyneka, kjupkwo ioklo skwe kjwara, ga twe ba tjwlēga kong. Kjok soyneka, tjwlēya eni.

⁸ Eni ga domer'li, kjupkwo ioklo skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjlē ga «Kjok'li tjwlēs pjarë» le.

⁹ Eshko ga Booz tjlē tjlapgaga lōng'li kong, nopga lōng kës'li kong ga «Eeri ga pjây uunkong ber lōng ba miydaga. Elimélec, Quilión, Majlón, e kjok kës'li tjwlēnor Noemí kong.

¹⁰ Ga Majlón syāyo ko Rut, Moab so'li kjrōror beno sök bor boy, kjok'li ber Majlón tjëyo tek ber ba irgo'li ï ïyado wlo, Majlón roy jer llēm wlo bakoe. Pjây uunkong ber ba miydaga» le.

¹¹ Tjlapgaga lōng'li, nopga lōng kës'li, Booz tjlōkwo kuya lok ga tjlē ga «Jlō. Tjawa ber lōng ba miydaga jlōkoyo. Ga rokërwa Jehová kong ga walë'li kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong sorë ga eni. Rokërwa ba kong obi ga efrateoga tjrëko ga pja ie ber domer'li tjwlō ara

wleniyo, ga Belén sopga tjrëko ga pja ie ber roy kësbanqe.

¹² Judá, Tamar, ba wa Fares kjîshko ga ba tjëyo tek beno ba irgo 'li shdöktong träk llëme. Eni ga rokërwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong 'li kjîshko ga pjäy ie ber'löng eni bakoe» 'le.

¹³ Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëm, kjimtara Jehovärë kjîshko. E irgo ga wa buk kjlara domer.

¹⁴ Eshko ga walëga eshko so tjlä 'lok Noemí kong ga «Jehová poshrëy jlökoyol Eeri ga kjimtaga twara Jehovärë bop kong kjlara. Rokërwa Jehová kong ga chida 'li roy ie shdär Israel tjëyoga uunkong kong.

¹⁵ Pja woyde bop pjlaydorë ara. Bop kong ga tjwlö ara, wapga domerga doglo kjäk (7) kjinmo. Ga chida 'li weno ba kong. E kjîshko ga pja ie ber mite wleni, ga pja këguëshko ga pja de» 'le.

¹⁶ Eshko ga chida 'li kjrara Noemírë ba wloshko, ga kuna shäng ba tjok.

¹⁷ E koiara walëga eshko so lirë Obed, ga tjlä 'lok ga «Noemí wa buk kjlara» 'le.

E irgo ga Obed, e wa Isaí. Isaí, e wa David.

David dataga, kjökëga

¹⁸ Fares tjëyo tek beno ba irgo 'li beno eni: Fares, e wa Jezrón;

¹⁹ Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab;

²⁰ Aminadab, e wa Naasón; Naasón, e wa Salmón;

²¹ Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed;

²² Obed, e wa Isaí; Isaí, e wa David.

Jonás

Jonás Jehovahä töywono

¹ Domer shäng kjlara ko Jonás, e Amitay wa. Pjlara ga Jehovahä tjlä ba kong ga

² «Kjok buk kjrina kësbang, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sös ba kong ga llëbo owa shärye löng kës li roy kuror, ga epga shdun e kjishko» le.

³ Gueniyo ga kolara Jonásdë llëm, jek Joje kjokyo shara. Öötong shäng eshko ga kyyong wlëna buk kjlara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjokyo, Jehovahä töywe wlo le. Eni ga opotjwlëno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵ Gueniyo ga pjluk ichara Jehovahärë dlung kjing kësbang, dbo ara. Eni ga kyyong sögaga li bë löng dete erä. Wotjlik lok ga kyyong dlar le, bangkjre lok träk llëm, ga kjlara kjlara kjarga löng syöshtë, kjloshtë ba sböpga kong. Eshko ga ba kyyong jer pir llëm wlo ga kyyong roshko llëbo tjeng kës li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pë dew, kyyong roshko.

⁶ Eni ga kyyong söga kägäyo jer Jonás bukshko ga tjlä ba kong ga «¿Pja pë kjër ega? ¿Pja kojös maling kjwey dwayo! ¿Pja syöshtos bop sbö kong, shji songe le kjwe, shji wolon llëm wlo!» le.

⁷ E irgo ga kyyong sögaga li tjlä lok ëng kong ga «Kjweri, shji llëbo jyäglo dbuk, llëbo owa jü laga ërë ÿy wëlle wlo» le. Shäryara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdë.

⁸ Eni ga tjlä lok ba kong ga «Los borwa kong ga ¿llëbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llë? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjëyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰ «Tja hebreo. Jehovahä, e bangkjrotë. E Sbö, kjok uunkong

shäryaga, dlung ëre shäryaga bakoe. Tja ëre to shäng ba töywë» le ba kong.

Kuya lok ga bangkjrrara ara, tjlä ba kong ga «¿Shäryëp eni ega?» le.

¹¹ Eshko ga dlung poyong dbo kjrë jek këgong këgong, ga tjlä lok ba kong ga «¿Llëye shäryërwa bop tjok, dlung ëre slan ber buk tjëkso wlo?»

¹² «Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjëkso dani. Miydër pjlu ga pjluk to tek löng kës bi kjing go ëre wloyo tjarë» le.

¹³ Eshko ga kjra lara lok dbo go, kyyong tjye lok pjöshko lara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyö kjishko ga tjye ga äe.

¹⁴ Eni ga rokara Jehovahä kong ga tjlä lok ga «Jehová, tjawa iëp wolon, domer ëre zrörwa kjishko llëme. Llëbo owa shäryara llëm wleni ga owa ëre iëp ber pjang borwa go llëme. Jehovahä, llëbo uunkong ëre shäryaga li pja» le.

¹⁵ Lara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kjing shkuno, beno buk tjëkso.

¹⁶ Iya lok ga Jehovahä bangkjrrara lok, ga llëbo söra, twara ba kong, ga tjläkwo lara ba kong jlökoyo bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga mã dlung roy so ichara Jehovahärë kësbang kjlara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sök mã li bö roy dbargwo mya, shkër dbae.

2

Jonás syöyo

¹ Eni ga Jonás sök mã li bö roshkoshko ga syöshtono ba Sbö Jehovahä kong. Tjlä ga

² «Jehová, tja woydëshko ga

pja rokoror,

ga tja kar dboryorop.

Tëm dlung dorong dwayo, tja wolon döröshko ga

pja rokoror,

ga tja kurop.

³ Tja ichorop jer dlung dorong, ga tja popnena dlung mãs lirë.

Ba pjublún kësks li to jek bor kjing go.

⁴ Kur ga tja iorop beno sök tjoksa. Bop u ñn ame loror.

⁵ Tja jnena dlung dyorë uunkong,
tja kjingara dlung rong'lrë,
dlung kjlo sho opllgwing jong
bor dlu go.

⁶ Tja oplono jer öötong shäng dlung
dlupyo jer äärshko.
Kur ga tja shduna, iara beno sök
eshko ñyado.

Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja
dörop.

Pja bor Sbö Jehovah.

⁷ Kur ga tja wolon döröshko ga
Jehová, pja woyoshroror,
ga bor syö öötong bop shwoy,
öötong bop u jong'lishko.

⁸ Ëye mär sböpga jyäglo go ga
kjimtëp ame.

⁹ Gueniyo bor tjlökwo pjlu go ga
llëbo sör, twër ber bop kong.
Llëye loror bop kong jlökoyo li
shäryër eni.

¡Jehová, bor döga li pja eröe!» le.

¹⁰ Eni ga mã li ichara Jehovahë
Jonás tjwë dlung kjako.

3

*Nínive sopga, llëbo owa shärye löng li
rayara*

¹ E irgo ga Jehovah tjlëno Jonás kong
jek obi. Tjlë ga

² «Kjok buk kjrina kësang, kjëryo
shäryak ak go pjribri kjókshko ko
Nínive. Pja nom eshko. Ga llëye lër
bop kong'li lëp ba kong eni» le.

³ Eni ga Sbö tjlökwo li kolara, ga to
jek Nínive kjokyo. Kjok, e kësang, shji
jek u ik ba roshko wlo ga woydara
dbargwo mya.

⁴ Jonás jëktong shäng ba roshko
dbar kjwara ga tjlë nopga kong ga
«Äär dbargwo sak pkëng (40) ga
Nínive kjokyo ëre pjiya Sbörë» le.

⁵ Kuya lok ga tjlökwo kjrarae. Ga tjlë
lok ëng kong ga «Shji ië llëm Sbö kong»
le. Eshko ga nopga uunkong shwong
pjuno shtëgro së ä wleniyo, ba woowa
li ñya Sbörë wlo le.

⁶ Roy öötong Nínive so pjluo
kongshko ga kojono ba sökklo sökshko
dwayo, ga shwong onmo pjlu li

skwara, shwong shtëgro së ä wleniyo
pjuna, ga wloktong sök töshko bakoe.

⁷ E irgo ga pjlu, ba pjloyoga, e
kjibokwo tono kjwara, miyde kjok
eshko sopga uunkongdë wlo. Kji-
bokwo li tjlë ga

«Shji ië llëme. Öng llë sëy llëm,
kong di twëy llëm bakoe.

⁸ Shwong shtëgro së ä wleniyo, e
pjüzï, bi woowa li ñya Sbörë wlo.

Ga pjäy kjloshtos jlökoyo Sbö
kong. Llëye owa shäryëmi löng ñyado
li rayozïa. Pjäy opshäryë owa, oba
zrök, oba shpok, e rayozï bakoe.

⁹ Eni wleni ga Sbö wotjlík li
kjlopswë, ba iir li löya, slöya, ga shji
pjiya llëm kjwe.»

¹⁰ ñya Sbörë ga llëbo owa shärye löng
li rayara kjishko ga epga songe lara,
ga llëye shärye ba tjok lara li shäryara
eshko llëme.

4

Jonás iirkono ara

¹ E kjishko ga Jonás iirkono ara,

² ga syöshtono Jehovah kong, tjlë ga
«Jehová, tja kuzong. Tja shäng bor
kjokshko obishko ga miydoror ga ëre
shäryë jüni, ga loror bop kong pjire.
E kjishko ga tja töktong jek Tarsis
kjokyo. Miydër ga pja Sbö, pja wopjlú
anmoyö, nopga songe lëp ñyado, pja
iirkë wlo ga kjange. Nopga shdum
lëpshko ga llëbo wlëp woydë oblë oblë
enido, shdum llëm wlo.

³ »Eni ga rokër bop kong ga tja ios
wolon jekdo. Tja ber sök së ame dey»
le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë
kjweni ga pjlu?» le.

⁵ Eshko ga Jonás opshino kjok
eshko dwayo, jek öötong sök kjok buk
dlo wen tëm shwo lëkong. Eshko ga
ukwang shäryara kjwara, ga beno sök
ba dirko, llëye shäryë kjok buk li tjok
ñya wlo.

⁶ Eshko ga kji sho iara Sbö Jehovahë
wen jong kjlara Jonás kopshko, ber
sök wopjlú wlo. Kji sho li kjishko ga
Jonás woowa llëme.

⁷ Gueniyo wēshko kjok shrōngto ga shtātā ichara Sbörē, kji sho li ue wlo, ga sho dano beno drete.

⁸ Dlo wenoshko ga pjluk kjlik ichara Sbörē weno jong dlo wen tēm shwo lēkong dwayo, ga dlo jong bek Jonás kā kjing go. Eni kuzong ga kuya mae, wopjir kjoyo, wolon woydē erä. Ga tjlē ga «Tja sök sē woydē ame» le.

⁹ Kuya Sbörē ga tjlē ba kong ga «¿Pja iirkē kji sho dano li kjīshko ga pjlúre?»

«Ēng. Bor kong ga pjlúe. Tja sök ēreshko wolon iirdē» le.

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Kji sho kjwe dgaga pjarē llēm, kungga pjarē llēm bakoe. Shkēr kjwara ga weno, wēshko ga kjētonge. Gueniyo ga songe lēp.

¹¹ Nínive kjokyora nopga ara, sak dbāw dbāw pjloglo sak dbāw kjing-sho sak dbāw dbāw pjloglo sak pjök (120,000) kjinmo. Llēye pjlúre, de oware, e miyde lok llēme. Eshko ga öng ara bakoe. ¿Eni ga songe lēr llēm sorē?» le.

Evangelio según Mateo Jesucristo roy pjlú ëre, e jyã tara Mateorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjlara ga sōk ba pak'lishko ga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjluyo iche le Sbörë li koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjishko ga Jesús wolono, ga woshrra Sbörë irōng obi irgo ga kjibokwo ëre tara Mateorë. Llëbo ña, kura om go li jyã tara beno lok kjibokwo ëre go, ber judíoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ëre go ga miyde lok ga koshe löng li, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjlapgaga tek dënashko dwayo

¹ Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. Ëre ba data, ba kjokë, ba tjlapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data.
Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe. Epga mekë ko Tamar.

Fares, e Esrom data.
Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.
Aminadab, e Naasón data.
Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.

Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjlu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.

Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acaz data.

Acaz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjlē ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong no pjluyo iche le Sbörë li buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjoglo shäng kjlara ko María. Domer

shäng kjlara ko José. Tjlokwo twono ëng kong, orkwosmok wlo. Gueniyo orkwosmoydë lok llëm obishko ga María beno shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya ĭ.

¹⁹ José, e domer pjlo bek, ga María rote woydë ë kong llëme. E kjishko ga raye kjingtëng'lara.

²⁰ Woyotjlïya shärye eni leshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara yoshko, ga tjlä ba kong ga «José, David tjëyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjrep llëme. Shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya ĭ.

²¹ Llono ga María wa buk kjlara domer. Eshko ga koiëp Jesús.* Koiëp eni, ba tjëyoga döya llëbo owa shärye löng'li dbo dorko dwayo kjishko» le.

²² Shäryono eni, tjlokwo lara Tjlapgarë ba tjlokwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

²³ «Kjoglo domer miydoydë llëm obi'li, e ber shäng kjlaraso llëme.

Wa buk kjlara domer, ga koiëba Emanuel.»†
(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» loklo.)

²⁴⁻²⁵ José wollenoshko ga llëye lara Tjlapga parkaga kjok dogo sorë li shäryara eni, ga María wlokrara. Gueniyo José pono ba tjok llëm, äär jong chida li buk guing. Eni ga wa buk kjlara domer, ga koiara Josére Jesús. E irgo ga beno löng pjöyikong.

2

Domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e shrono löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo

¹ Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjluoyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e tek shrono löng Jerusalén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga

² tjlä oba kong ga «¿Judío pjluoyo weno buk kjone? Ba dbala ĩnorwa, ga tjawa tek löng ba poshrëk» le.

³ Kuya Pjlu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén sopga beno löng eni bakoe.

⁴ Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e rokara pjlorë uunkong, ga tjlä ba kong lok ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë li wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tjlokwo laga tek dënashko sorë li eni.

⁶ »«Belén kjokyo, pja Judá tjëyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjëyo pjluoyo wen kjlara bop kjok kjing go.

E kjishko ga pja tjwlo tira llëm kjok ëre kjing goshko.»*

⁷ Eni ga domerga shrono dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li rokara pjlorë tjoksa lütshko. Ga epga kjishko ga miydara ga dbala weno pjang llonoshko.

⁸ E irgo ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa wlëmi yotso. Wlënomi ga pjäy tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wlo» le.

⁹ Kuya lok ga toe. Ga dbala ĩna weno pjang li jek pjang ba bäm go, ga slan äär pjang kjwozirwa sök li kopshko.

¹⁰ Dbala li ĩya lok ga beno löng wopjlue.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek lok u li roshko, ga kjwozirwa ĩna sök ba mekë María tjok. Eshko ga kjök tono, ga kjwozirwa li poshrëra. E irgo ga dbur sho shöylör, llëbo lö pjläblë tjwlo ara wleniyo, dwlo poshtikklo lö pjläblë, e shira, twara ba kong ba sëngglo.

¹² E irgo ga Sbö tjlä ba kong yoshko ga «Pjäy jek pjlu shwo lëkong llëme» le. E kjishko ga irbo shano oblë, ga to jek lok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³ Domerga li briktong irgo ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjlara yoshko, ga tjlä ba

* **1:21** Grecia so tjlokwo **Jesús**, e **shji döya Tjlapgarë** loklo. † **1:23** Isaías 7.14. * **2:6** Miqueas 5.2.

kong ga «Kjwozirwa li wlëya Pjlu Herodesdë, zröya wlo le. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjây nom tök Egipto kjokyo. Pjây ber löng eshko, äär jong ilono lër bop kong guing» le.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo.

¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjlu Herodes wolono guing. Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»†

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe dlo wen tëm shwo lëkong dwayo lirë ga iirkono ara an-moyö. Dbala weno pjang ilonoshko lara domerga lirë ba kong kjishko ga nopga ichara kjwozirga domerga lu pjloglo pjök ter lëkong löng Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni löng ba soshko li tjök bakoe.

¹⁷ Eni ga tjlökwö lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö pjluk ara, slar ara, kjloshtë ara.

E Raquel,
ba wapga wolono,
ga slar sök ba kjishko,
wojekoba woyde llëme.»‡

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi María, Jesús tjök, ber löng eshko wlo

¹⁹ Herodes wolonoshko ga Tjlapga parkaga kjök dogo so weno shäng kjlara José kong yoshko Egipto kjokyo,

²⁰ tjlä ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä li wolonoe. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjây nom jek Israel kjokyo iröng obi» le.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo.

²² Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sök Judea so pjluo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjlä ba kong yoshko ga «Pjây jek Judea kjokyo llëme» le. E kjishko ga to jek Galilea kjokyo shara.

²³ Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wlo. Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö lagaga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «No pjluo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

3

Juan No Waga shäng kjök dogro no llëmshko

¹⁻² Lu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjlara ko Juan No Waga. E jök to shäng Judea kjök dogro no llëmshko, tjlä oba kong ga «Sbö ber no pjluo wlo li, e dbaryo äätoe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia» le.

³ Kjibokwo tara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: «Kjök dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga

“Irbo poshäryozï Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozï ber beke.”»*

Ëbo tjlä shäng dbo go lara li, e Juan layde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doyë shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjloshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk.

⁶ Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko fariseoga, saduceoga. Iya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga

† 2:15 Oseas 11.1. ‡ 2:18 Jeremías 31.15. * 3:3 Isaías 40.3.

tjlê ba kong ga «Pjây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga pjây dâr laga èrè bomi kongdo?

⁸ Pjây jêk pjlo beke. Miydêba e go ga llêbo owa shäryëmi löng li, e owa jlê loromi, ga rayoromi jlökoyo.

⁹ Lër bomi kong ga akkwo èrè ëmdê shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llême” lëmi llême.

¹⁰ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjør botjyë pjluë llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹ »Ëye, llêbo owa shärye löng li, e owa jlê lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok.

¹² Tjwe kjwle tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri iyado, sjer llême» le.

Jesús wara Juandë

¹³ Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo.

¹⁴ Gueniyo we woydë Juandë llême. Tjlê ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga pjarë dey» le.

¹⁵ Kuya ga tjlê ba kong ga «Ios ber eni guing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjishko» le.

Kuya ga «Jölö» le.

¹⁶ Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno ojong erä. Ga iya Jesúsde ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go.

¹⁷ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlê ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjluë ba tjok» le.

4

Jesús tjilina Äre, llêbo shärye owa wlo le

¹ E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, tjliya Äre wlo.

² Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlik, llêbo shärye owa wlo le. Tjlê ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng èrè posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlê ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni:

»“No mär dli goshko dö llême.

Mär tjlokwo le Sbörë li go bakoe” * le.

⁵ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go,

⁶ ga tjlê ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwö go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”†

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

⁷ Kuya ga tjlê ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjliy llême” ‡ le.

⁸ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong, wolësowa iya wlo.

⁹ Eshko ga tjlê ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong èrè twër ber bop kong» le.

¹⁰ Kuya ga tjlê ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni:

† 3:11 Eshko dbaryo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, ba sogoga drepkwota döra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llêye le Juandë ga e «Tja tjwlo äär ber Jesús parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ëmdê llême» loklo. * 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:6 Salmo 91.11-12. ‡ 4:7 Deuteronomio 6.16. § 4:10 Deuteronomio 6.13.

»“Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe.
E kolomirë döe.”S

E kjishko ga Ä, pja opkjos na dwayo»
le.

¹¹ Eni ga Ä opkjono ey dwayo ga toe.
Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so
shrono lok Jesús kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹² Juan bängzaraba shäng no
shdüzlong uyo roshko li roy kuya
Jesúsdë ga to jek Galilea kjokyo iröng
obi.

¹³ Gueniyo beno sök Nazaret
kjokyo llëme. To jek Capernaúm
kjokyo, ga beno sök eshko shara.
Capernaúm kjokyo, e ber buk di bäng
buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li
sor go, Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga
dëna löngshko.

¹⁴ Shäryono eni, tjlökwö lara ba
tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë li
ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga,
e kjokyo ber buk Jordán diyo
kjwo kalëkong,
di bäng buk kësbang, shkung, so
dlung kjoyo ko Galilea li kjako,
nopga judío llëm wleniyo
löngshko.

¹⁶ Kjok eshko sopga jëk löng kjok ro si
roshko wopro ga
iök shjiy ina lok kësbang kjwara.
“Nopga li wolono tjeng pjire” laraba,
gueniyo iök shjiy weno ba kong
kjjwara,
dlo wen tëm pjang kjok shröngto
wleni.”»*

¹⁷ Eshko jek lëkong ga Jesús beno
shäng tjlä oba kong ga «Sbö ber no
pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E
kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e
owa jlöe lozi, ga rayozia» le.

Nopga mã shaga kjrara Jesúsdë doglo pkëng (4)

¹⁸ Domer shäng kjlara ko Simón, e
kowëba Pedro bakoe. Domer shäng
kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng.
Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba
kjla mã shakklo dbuk Galilea di bäng
buk kësbang shkung, so dlung kjoyo

li roshko. Eshko ga Jesús jek shäng
diksor go, ga iya ga domerga li bë
löngë.

¹⁹ Eshko ga tjlä ba kong ga «Pjây tek
bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã
shak ame. Pjây iër to ber löng no töng
bor kong shara» le.

²⁰ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo,
ga to jek ba tjok.

²¹ Jek këgo sit ga domerga löng do
pjök ko Santiago, Juan. E data Zebe-
deo. Epga löng ba kjla mã shakklo
bängyë kjoyong roshko ba data tjok.
Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga
do pjök li ina, ga rokara jek ba tjok,
opping ba tjok wlo.

²² Kuya lok ga ba data rayara jekdo,
beno sök ba kjoyong roshko, ga to jek
lok Jesús tjok.

Jesús oba pino, swlopga poptono träk llëme

²³ Eshko ga Jesús jëk to shäng
Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.
Kjok kjrina kjrina ga oba pïya judioga
syö uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber
no pjluyo sorë li roy pjlú le oba kong,
ga oba swlo llë ara, llayo boyo bang
ara, e popte.

²⁴ Eni ga Jesús roy shdöktong
Siria kjokyo kjok kjwang jikong, ga
swlopga sökoba tjwe ba kong, no swlo
llërba pogo tjok, no poglo llë bang
ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä
wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo,
ga poptara uunkong.

²⁵ Galilea sopga, Decápolis sopga,
Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán
diyo kjok ber buk dlo wen tëm shwo
lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

5

Jesús tjläno oba kong dlup go

¹ Iya Jesúsdë ga nopga ara ga poy-
ono sök dlup go. Eshko ga ba opping-
gaga tek shrono löng ba zlong ga

² pina. Tjlë ba kong ga

Llëye shäryëy, shji ber wopjlú wlo

³ «Ëye songe le, llëye pjlú twe Sbö kong
wlo drete le ga

* 4:16 Isaías 9.1-2.

- era ber wopjlú,
Sbõ ber ba pjluyo kjishko.
- ⁴ Ëye slar ëë ga
era ber wopjlú,
wojeya Sbõrë kjishko.
- ⁵ Ëye wotöy ga
era ber wopjlú,
llono ga kjok uunkong twe Sbõrë
ba kong, ber baïya wlo kjishko.
- ⁶ Ëye, llëye woyde Sbõrë 'li shärye
woydë ara, no pjli ara 'li dli uë
woydë wleni, no wodogro 'li di
ië woydë wleni bako ga
era ber wopjlú,
kjimte Sbõrë ba shäryë kjishko.
- ⁷ Ëye, oblë songe 'le iyado ga
era ber wopjlú,
songe 'le Sbõrë bako kjishko.
- ⁸ Ëye Sbõ woydë jlökoyo ba pjlúshko, 'le
kjamo go dö llëm ga
era ber wopjlú,
llono ga Sbõ iya kjishko.
- ⁹ Ëye oba wlëpyotkë, ber löng wopjlú
ëng tjok wlo ga
era ber wopjlú,
kowe Sbõrë ba wa kjishko.
- ¹⁰ Ëye shdungoba, llëye woyde Sbõrë
'li shärye kjishko ga
era ber wopjlú,
Sbõ ber ba pjluyo kjishko.
- ¹¹ »Pjây wlongoba, pjây shdungoba,
pjây jyöyotkëba bor kjishkoshko ga pjây
ber wopjlúe.
- ¹² Eshkoshko ga pjây woydë llëme.
Pjây ber wopjlú dey. Pjây äär
kjok dogoshko ga pjây potjwlën
ara. Dënashko ga Sbõ tjlökwö 'lagaga
shdunaba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

¹³ »Pjây so dlungna kjoyo, nopga
löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo
dlungna pjlä ameshko ga iëy ber pjlä
ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga
llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang,
shglëkoba wlo.

¹⁴ »Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga
löng kjok ëre kjing go kong. U'lok dlup
dbo go jney ga äe.

* **5:22** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong llë kjishko llëm ga e shdungko.»

¹⁵ Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko
wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey, kälä
të shjiy nopga löng ushko kjlobi 'li
kong.

¹⁶ Pjây ber löng iök shjiy wleni.
Pjây jëk löng bëy oba bokshto, llëye
shäryëmi 'li ikoba wlo, bomi Data sök
kjok dogo 'li poshrëkoba wlo.

Kjok llgwekklo tara Moisésdë

¹⁷ »Tja shrono shäng kjok llgwekklo
tara Moisésdë 'li kjaga lëmi llëme. Tja
shrono shäng llëye 'lara Sbõ tjlökwö
'lagaga tek dënashko sorë 'li kjaga lëmi
llëm bakoe. E eni llëme. Tja shrono
shäng llëye 'lak jlökoyo 'li, e llë 'loklo lë
bomi kong, miydëmi wlo.

¹⁸ Lër bomi kong jlökoyo ga kjop-
kwo, kjok ëre pjité llëm obishko
ga tjlökwö tak 'lok kjok llgwekklo 'li
jer kjwara llëm, shäryono uunkong
guing, tjlökwö chirawayo ëmdë eni
bakoe.

¹⁹ »Eni ga ëye kjok llgwekklo tara
Moisésdë 'li kjë kjrina, ba chirawayo
ëmdë, ga oblë pïya eni bako ga Sbõ sök
no pjluyo iyado lishko ga tjwlö sira 'li
e lëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga
oblë pïya ba kolë bako ga Sbõ sök no
pjluyo iyado lishko ga tjwlö ara 'li e
lëba eshko.

²⁰ ¡Tja kuzïa! Woyde ga llëye woyde
Sbõrë 'li shäryëmi pjlu, fariseoga
kjinmo, no pinggaga kjok llgwekklo
tara Moisésdë 'li go kjinmo bakoe.
Shäryëmi eni llëm ga pjây äär ber löng
Sbõ sök no pjluyo iyado lishko llëme.

Iir

²¹ »«Shji no zrök llëme. Ëye no zröno
ga e shdungko» 'laraba tjlapgaga tek
dënashko so kong eni. Tjlökwö ëre
kuromi tjän.

²² Gueniyo lër bomi kong ga
ëye iirkono ba kjlara kong* ga e
shdungko. Ëye «Pja makrae» lono
ba kjlara kong ga sökoba Judío Kjok
Llgwegaga Këskësyö kong, shdüya
wlo. Ëye ba kjlara äyoshtono ga e jek

shäng irbo äär jong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li go.

²³ »E kjishko ga pjây jek äär öng sho sukklo Sbö sëngglo tjokshko ga woyoshrëmi ga bomi kjlara shäng iirkë bomi tjok wleni ga

²⁴ Sbö sëngglo'li rayëmi ber sök eshko, pjây nom ba llgwek bomi kjlara tjok, pjây ber wopjlú ëng tjok wlo. Pjir ga pjây jek iröng Sbö sëngglo söromi'li twë ga pjlúe.

²⁵ »Pjây sökoba no llgweka shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga'li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlappa wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlappa lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko.

²⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong'li potjwlënomi pjir guing.

Shji pë oma boy oblë tjok llëme

²⁷ »“Shji pë oma boy oblë tjok llëme” laraba kuromi eni tjan.

²⁸ Gueniyo lër bomi kong ga ëye walë oblë ik, wotjlik ba pjlúshko ba woydë dö wleni ga llëbo owa shäryara, pono ba tjok wleni.

²⁹ »Bomi bokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, dbumi pjola, e bomi bokkwo pjlúyo ëmdë. Bomi doyo, e dbuya jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey.

³⁰ Bomi orkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjola, e bomi orkwo pjlúyo ëmdë. Bomi doyo, e jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey.

Shji ëng rayë

³¹ »“Ë pogo ba boy rayono ga ëng rayono kjibokwoyo twe ba kong dey” laraba kuromi eni bakoe.

³² Gueniyo lër bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblë tjok kjây llëm ga ba boy orkwosmok

oblë tjok wleni ga owa'li ber ba go, gueniyo ba go dö llëme. Owa'li ber ba rayaga'li go, e ber ba lanma kjlara obi'li go bakoe.

Shji tjlë ëng tjok jlökoyo

³³ »“Tjlökwo loromi jlökoyo Tjlapga ko go'li shäryozï eni iyado” laraba bi tjlappaga tek dënnashko so kong eni bakoe.

³⁴ Gueniyo lër bomi kong ga pjây tjlë jlökoyo Tjlapga ko go llëme. Pjây tjlë jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok dogo, e Sbö pjlú sökklo wleni kjishko.

³⁵ Pjây tjlë jlökoyo kjok ëre so ko go llëm bako, kjok ëre, e ba kjupkwo shto wleni kjishko. Pjây tjlë jlökoyo Jerusalén kjokyo kjishko llëm bako, e no pjluyo kësbang'li† kjokyo kjishko.

³⁶ Pjây tjlë jlökoyo bomi kägä kjishko llëm, bomi käkzong, e iëmi ber sï, llëm ga pjlublún pjlara llëm kjishko.

³⁷ Pjây lan ëng tjokshko ga “Ëng” lëmi, “Llëme” lëmi. Pjây lan ber ëng tjok eni döe. Tjlökwo lëmi oblë obi ga e laga Ärë.

Shji tjlwlo shik ëng kong

³⁸ »“Ëye oblë bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ëye oblë orkwo zono tas kjwara ga e orkwo zoko tas kjwara bakoe” laraba kuromi eni.

³⁹ Gueniyo lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar llëbo owa shäryë ba kong llëme. Pjây kwomso këllë shpora oblërë ga mlëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe.

⁴⁰ Pjây rote oblërë tjlappaga kjok llgweka wleniyo kong, bomi shwong ter lëkong'li döya wlo'le ga bomi shwong kop lëkong'li twëmi ba kong bakoe.

⁴¹ Ëngkjwaga, pjây iche ba llëbo sök dbo go äär wop kjöme'le bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjlara obi.

⁴² Ë pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe llëbo

† 5:35 No pjluyo kësbang'le'li, e Sbö'loklo.

poskwong bomi kong ga “Llëme” lëy ba kong llëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

⁴³ »“Bi kjlara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llëme” laraba kuromi eni bakoe.

⁴⁴ Gueniyo lër bomi kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Pjây syôshtos Sbö kong, bomi shdunggaga kjïshko.

⁴⁵ Enira pjây jëk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shäryara li ie tē nopga pjlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy li kjing go, nopga jëk owa li kjing go bakoe.

⁴⁶ ¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? ¿Pjây tjlë ga nopga dbur tōngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo llëmdo?

⁴⁷ ¿“Miga” lëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga llë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe.

⁴⁸ Bomi Data sök kjok dogo li, e pjlo bek, dir llëme. Pjây ber löng pjlo bek, dir llëm, baïya dik bakoe.

6

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

¹ »Pjây llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjây potjwlëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

² »E kjïshko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjlökwö söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjluhshko li omshäryë eni judioga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng goshko, opposhrek e go wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

³⁻⁴ »Gueniyo pjâyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syôshtë Sbö kong sorë

⁵ »Pjây syôshtë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlökwö söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjluhshko li dik llëme. Epga syôshtë löng kojong nopga arashko, judioga syö uyo roy, irbo pjlobi bäng goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

⁶ »Gueniyo pjâyda syôshtëshko ga pjây opzrëk jek kjër roshko, ga kjër bängzami tuke. Pjây syôshtë bomi data kong lütshko. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

⁷ »Pjây syôshtëshko ga tjlökwö lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjlökwö le ara kjïshko ga kuya Sbörëro le.

⁸ Pjây opshäryë baïya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjïshko.

⁹ »Pjây syôshtë Sbö kong eni.

»“Data, pja sök kjok dogo, bop ko, e ber kësbang, dboye.

¹⁰ Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo. Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

¹¹ Dli woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

¹² Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwlö llëm sorë ga

owa pjang borwa go li löš ber dret eni bakoe.

¹³ Tjawa iëp ber löng borwa tjlizlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.”*

¹⁴ »Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe.

¹⁵ Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.

* **6:13** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Tjawa dös Ä wloshko dwayo. Pja nopga uunkong pjluwo. Pja dbo ara. Pja dbo kälä ara iyado. Ber eni.»

Shji ië llëm Sbö kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶ »Pjây ië llëm Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlökwö söga jlökoyo le, gueniyo wotjlík owa ba pjlushko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

¹⁷ »Gueniyo pjâyda ië llëm Sbö kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây poshäryë yôtso,

¹⁸ pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwlënga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji llëbo töng kjok dogo

¹⁹ »Pjây parkë bomi kong om go, llëbo tjwlö ara tömi kjok ëre kjing go wlo llëme. Llëye tömi jushko li ue ba sëyarë dret, srer dret, lüyotkëba bomi shjiryö dret bakoe.

²⁰ Pjây parkë ber löng Sbö kong dey, llëbo tjwlö ara li ber bomi kong kjok dogo wlo. Eshko ga llëbo li ue ba sëyarë llëm, srer llëm, lüyotkëba llëm bakoe.

²¹ Bomi llëbo tjwlö ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlík eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

²² »Iök shjiy igömi wëlle bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlu wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni.

²³ Gueniyo bomi bokkwo owa wleni ga bomi doyo uunkong kjok ro sî wleni. Eni ga pjây kjok igö llëm ga pjây löng kjok ro yet erä.

Sbö, dbur

²⁴ »Ëye parkë pjlu do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlu kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjây wo pjang dbur go iyado wleni ga pjây parkë Sbö kong ga äe.

Shji woydë llëbo kjïy llëme

²⁵ »Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, di kjïy llëm, shwong kjïy llëm bakoe. Pjây löng së, e tjwlö ara, bomi dli kjinmo.

Bomi doyo, e tjwlö ara, bomi shwong kjinmo.

²⁶ Sënwa dbuk to löng sorë izia. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya bomi Data sök kjok dogo lirë. iGa pjâyda tjwlö ara, sënwa kjinmo!

²⁷ »iPjây woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe.

²⁸ iPjây woydë bomi shwong kjïshko ega? Nana kjloshko so izia. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe.

²⁹ Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme.

³⁰ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlu, bong ga sukoba gueniyo. iPjây doye e kjinmo anmoyö llëmdo? iPjây mär Sbö go jlökoyo llëm ega?

³¹ »E kjïshko ga pjây woydë llëme. “iLlëye uëy? iLlëye iëy? iShji doye llë go?”, e lëmi llëme.

³² Llëbo tjeng kës ëre kjïshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo pjâyda Data sök kjlara kjok dogo. Llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän.

³³ Sbö ber bomi pjluo sorë li woyotjlïmi ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Tjlökwo lara li shäryozî eni. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³⁴ »Pjây woydë llëye wen bong li kjïshko llëme. E woyotjlïmi bong jä ga pjluë. Dbar kjwara kjwara ga llëbo wen bomi kong owa ara.

7

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

¹ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëm, pjây llëbo owa shäryono le Sbörë llëm wlo.

² Oblë woyotjlïmi sorë ga pjây woyotjlïya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe.

³ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo iimi kjër. E wopro ga bomi bok roshko

kjorkwang buk kjwangna li ïgömi llême. ¿Shäryëmi eni egaro?

⁴ ¿Pjây bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro?

⁵ ¡Pjây Sbö tjlökwö söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjúlshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizí bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li ïgömi wëlle, shimi ba kong wlo.

⁶ »Llëbo Sbö ï li twëmi ba wloyoga kong llëm, e so shjiti kjloshko so sëmire wleni. Eni ga tek workwë bomi kjing go iröng obi, ga pjây ue. Bomi obrikkwo tjwlö ara wleniyo dbumi köchi kong llême. Eni ga sho shglëya bomi shjiryo drete.

Llëbo rokë, llëbo wlëy, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷ »Llëbo rokozí Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi, ga där bomi kong.

⁸ Ëye llëbo rokë ga e kjre. Ëye llëbo wlëk ga e wlëya. Ëye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

⁹ »¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero?

¹⁰ ¿Ga kong mã rokesko ga kong dgur twaydero?

¹¹ Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlík llëbo pjúl twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong llëbo twe pjúl anmoyö.

¹² »Eni ga pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjây omshäryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwö lara Sbö tjlökwö lagaga tek dëdashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³ »Pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li,

e kjang llëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go.

¹⁴ Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlöbö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵ »No kjone kjone to löng tjlä ga “Tja Sbö tjlökwö laga” le, gueniyo ichaga Sbörë llême. Tek löng bomi shwoy öng wlëp ushko so wleni, miga pjây shaywa, ue wlo le, shjiti kjloshko so dik.

¹⁶ Kjillgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llême. Kjor bo kjrëy shklík doyo go llëm bakoe. Eni ga llëye shärye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëlle.

¹⁷ Kjor doyo pjúl ga ba bo, e pjúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa.

¹⁸ Kjor bo owa wlëy kjor doyo pjúl goshko llême. Kjor bo pjúl wlëy kjor doyo owa go llëm bakoe.

¹⁹ Kjor lok bo owa kjlobi li köy, suy wlo.

²⁰ Eni ga Sbö tjlökwö lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹ »Oba ara tjlä bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlökoyo” le. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbö sök no pjluo iyado lishko llême. Ëye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe.

²² No llgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjlä bor kong ga “Pja borwa Tjlapga jlökoyo. Bop tjlökwö lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichororwa toe. Bop ko go ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryororwa ara” le.

²³ Gueniyo eshko ga tja tjlä ba kong ga “Pjây bor nopga llême. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjos bor shwoy ëre dwayo” lër ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵ »Ëye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäyarashko ga shwleyo pjlonarong, ga ak iara ba so bäng pjiribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk

llëm, pjono u li goshko ga to wito llëm, ba shwleyo pjlong lok rong, ak roshko kjishko.

²⁶⁻²⁷ »Gueniyo ëye, tja tjlokwo kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonga uriso, rong llëme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

²⁸ Tjlëno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy le erä, pina sorë li kjishko.

²⁹ Tjlokwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme.

8

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús oplono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok.

² Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba bok-shto, tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjluë» le.

³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlu shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjluë.

⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja iya wlo eröe. Sbö sengglo lara Moisésdë li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

Engkwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsde kjlara

⁵ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaüm kjokyo. Domer Roma so shäng kjlara eshko, e engkwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga

⁶ «Tjlapga, bor parkaga buk swlo ara bor ushko. Dre kuga llëm, doyo bang ara» le.

⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja llëno llëm, tjwlo llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani.

⁹ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryer eni iyado. Tja engkwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni iyado bakoe. «Pja nomo» lër kjlara kong ga toe. «Pja tegö» lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yëy le erä, ga tjlä nopga jek löng ba tjok li kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga domer ëre mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo.

¹¹ Lër bomi kong ga nopga judío llëm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, äär löng ië Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbö sök no pjluo iyado lishko.

¹² Judíogara, epga uunkong äär löng eshko wlo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sī roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjishko» le.

¹³ Eshko ga tjlä engkwaga kägäyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjlinop sorë ga shäryoror bop kong eni» le, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

Pedro em poptara Jesúsde

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba em wlëna buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme.

¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sëyaga söraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjläno ba kong dö ga Ä sëyaga li to lok ba go dwayo. Swlopga löng kjlobi li poptara bakoe.

17 Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö laga tek dënashko so Isaías kong'li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

«Shji döra bi swlo tjeng kës li dbo dorko dwayo.»*

Shji jëk Jesús tjok ga soyo buke

18 E irgo ga İya Jesúsdë ga oba tjwe tön ara shäng'lishko ga ba oppinggaga ichara dipzë jek di bäng buk kësbang'li kjwo kalëkong.

19 Eshko ga no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go 'li tek shäng ba zlong bäng kjlara ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

20 Kuya ga tjlä ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

21 E irgo ga Jesús oppingga kjlara tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

22 Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsdë

23 E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe.

24 E irgo ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang'li kjing go. Di iöya ara, ga kjoyong'li pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe.

25 Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa kjimtozong, tjawa shten llëm wlo!» le.

26 Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Bangjrëmi ega? Pjây löng mär bor go jlökoyo llëme» le. E irgo ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjëkso.

27 Eni ga epga beno löng yëy le erä. Ga tjlä lok ëng kong ga «¿Domer kjwe

ëro? İzİa. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

28 Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang'li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjloshko so wleni. E kjishko ga ëye jëk irbo e go llëme. Eshko ga domerga li opshino tek sakshko dwayo, tjwe löng Jesús zlong bäng ga

29 tjlä ba kong dbo go ga «Sbö Wa, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlöng dbaryo li äätë llëm obi» le.

30 Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm, ië.

31 Eni ga Ä sëyaga li tjlä ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wleni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

32 Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjây nomo» le. Ga Ä sëyaga li opkjono to lok domerga li go dwayo, jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang'li roshko, ga shteno lok dret eshko.

33 Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye İna domerga goshko Ä sëyaga tjok li roy lara nopga kong pjire.

34 Eni ga nopga löng eshko li opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng'lishko ga tjlä ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

9

Domer dre kuga llëm wleniyo pop-tara Jesúsdë kjlara

1 E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi.

* 8:17 Isaías 53.4.

² Eshko ga domer buk tōshko kjlara, dre kuga llēm wleniyo, ga sōra nopga oblērē lok poglo roshko Jesús zlong bāng. Īya Jesúsdē ga swlo sōgaga li mār ba go ga tjlē swlo buk tōshko li kong ga «Pja wosong llēme. Owa pjang bop go li lōnor beno drete» le.

³ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go lōng eshko kjlōbō. Kuya lok ga wotjlik ga «ǀDomer kjwe shāng Sbō lāywē owa, ber tjwlō llēm wlo le!» le.

⁴ Wotjlik lōng llē li miydara Jesúsdē pjir kuzong ga tjlē ba kong ga «ǀPjāy wotjlik owa eni ega?

⁵ «Owa pjang bop go li lōnor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lōnorde, de lōnor llēm, e ĩgōmi llēme. Gueniyo ga «Pja kojōzong. Pja jēkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llēm, era ĩgōmi wēĭēe.

⁶ Kjok ēre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ēre dbo ara, owa pjang nopga go li lōn ber dret wlo ga pjluē. Miydēmi wlo ga llēbo shāryēr e» le. Eni ga tjlē swlo buk tōshko li kong ga «Pja kojōzong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le.

⁷ Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko.

⁸ Īya lōng eshko lirē ga beno lōng yēy le erā, ga Sbō poshrēra, dbo twara domer kong eni kjishko.

Mateo rokara Jesúsdē

⁹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jēk shāngshko ga domer sōk kjlara eshko ko Mateo, e dbur tōngga Roma so kong. E sōk ba pak lishko. Īya Jesúsdē ga tjlē ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰ E irgo ga Jesús jek öötong sōk iē Mateo tjok ba ushko,* ba oppinggaga

tjok. Ga nopga dbur tōngga Roma so kong öötong lōng iē ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblē öötong lōng iē ba tjok eshko bakoe.

¹¹ Īya fariseogarē ga tjlē Jesús oppinggaga lōng li kong ga «ǀBomi pingga kjwe iē nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹² Kuya Jesúsdē ga tjlē ba kong lok ga «Nopga lōng pjluē, swlo llēm ga e dwlomnega woydē llēme. Swlopgara dwlomnega woydē.

¹³ Pjāy to opping Sbō tjlōkwo go. Tjlēno beno eni: «Woydēr ga oblē songe lēmi. E tjwlō ara, öng zrōmi, sho sumi, pjē dret bor poshrēkklo li kjinmo.»† Eni ga tja shrono shāng kjok ēreshko, nopga pjlo bek rokaga llēm, nopga owa rokaga erōe» le.

Jesús lano shji iē llēm Sbō kong dbaryo kjishko

¹⁴ Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono lōng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjawa iē llēm Sbō kong dbar kop ara. Fariseoga omshāryē eni bakoe. ǀBop oppinggagara omshāryē eni llēm ega?»

¹⁵ «Orkwosmozlōng dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li‡ shāng ba tjok obishko ga nopga mak lōng eshko liš woydē llēme. Gueniyo domer li sōraba ba shjiryoshko ga epga iē llēm eshko jā.

¹⁶ »Shwong kēguē* bāngyēy shwong likyo tja glēn† go llēme. Shāryoroy eni kjwe ga shwong likyo tja glēn li, shwong kēguē li, e sreya, dwler jek kēgong.

¹⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tja glēn‡ tyēy ba bapkwo kēguē shāryak öng kwota go§ roshko llēme. Shāryoroy eni kjwe ga bapkwo li böptur. Eni ga

* **9:10** Grecia so tjlōkwo ēre llē loklo miydēy yōtso llēme. E **Jesús jek öötong sōk iē Mateo tjok Jesús ushko** loklo, llēm ga **Jesús jek öötong sōk iē Mateo tjok Mateo ushko** loklo. E ushko miydēy yōtso llēme. † **9:13** Oseas 6.6. ‡ **9:15** Domer orkwosmok wlo le li, e **Jesús** loklo. § **9:15** Nopga mak lōng eshko le li, e **Jesús oppinggaga** loklo. * **9:16** Shwong kēguē le li, e **tjlōkwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jtlōkoyo dēnashko** li loklo. † **9:16** Shwong likyo tja glēn le li, e **tjlōkwo twara Sbōrē jtlōkoyo tja glēn Jesús kjishko** li loklo. ‡ **9:17** Kjillgwo bo dyo dbo ara tja glēn le li, e **tjlōkwo twara Sbōrē jtlōkoyo tja glēn Jesús kjishko** li loklo. § **9:17** Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwo kēguē shāryak öng kwota go le li, e **tjlōkwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jtlōkoyo dēnashko** li loklo.

kjillgwo bo dyo li ber llëno ame, ba bapkwoli ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën tyëy wlo ga woyde bapkwoli tjaqlën, pjöyikong ber tjeng pjlu wlo» le ba kong.

Kjoglo kjlara wolono buk, walë kjlara swlo ara

¹⁸ Jesús shäng tjlë wopro ga judío ichaga tjwe shäng kjlara ba zlong bäng, ga kjök tonon, tjlë ba kong ga «Bor wa walë wolono buk eeri jã. Gueniyo pja jek orkwoli ie ba kjing go ga woshre iröng obi» le.

¹⁹ Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

²⁰ Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, poptë llëme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong, ga ba shwong worbo porwara.

²¹ Wotjlük ga «Ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le.

²² Iya Jesúsde iröng ga walë bë shäng. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wosong llëme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le. Ga walë li poptono jekdo eshko.

²³ E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga li ushko ga iya ga nopga dbonmo bakwaga posharyë löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wopjluk jong träk llëme.

²⁴ Eshko ga tjlë löng li kong ga «Pjây opshis na dwayo. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä.

²⁵ Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, shara ba orkwoli go, ga kojono.

²⁶ Llëbo sharyono eshko li roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok igö llëm wleniyo poptara Jesúsde do pjök

²⁷ Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok igö llëm wleniyo. Öö le jek löng ba irgo, tjlë

ba kong ga «David tjëyo, tjawa songe lozong» le.

²⁸ Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok igö llëm wleniyo li jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Woyotjlümi ga pjây bokkwo poptër ga pjluë lëmere?»

«Eng, Tjlapga» le lok ba kong.

²⁹ Eni ga ba bokkwo porwara Jesúsde, ga tjlë ba kong ga «Pjây mär bor go kuzong ga sharyë bomi kong eni» le.

³⁰ Bokkwo poptono pjir ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjây poptoror lëmi ë kong llëme» le.

³¹ Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llëye sharyara Jesúsde ba kong li roy shdöra kjok eshko kjwang jikong.

Domer tjlë llëm poptara Jesúsde kjlara

³² Domerga li opshino pjir ga domer söraba tjwe shäng kjlara, tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara.

³³ Eshko ga sëya li ichara Jesúsde toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlë. Iya löng lirë ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë eng kong ga «Llëye ikdoy Israel kjokyo kjweni llëme» le.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko li tjlë ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyore ba kong li go» le.

Dwla bo ara

³⁵ Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judioga syö uyo roshko. Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu le oba kong. Oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e poptara.

³⁶ Iya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjishko ga songe le. Wotjlük ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni le.

³⁷ Eni ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlobö döe.

³⁸ Eni ga rokozï dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo» le.

10

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëyaga tjeng oba goshko 'li iche to wlo, swlo oblë oblë, llayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe.

² Domerga kjrara parkë löng Sbö tjlökwö roy lagaga ba äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li ko'lok eni:

Simón, e kowëba Pedro, e ba bäm iyo;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo;

³ Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur töngga

Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe;

⁴ Simón, e cananita*;

Judas Iscariote, e Jesús soynege.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li poshduna Jesúsde

⁵ E irgo ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li ichara jek Sbö tjlökwö lë. Bäm goshko ga tjläno ba kong ga «Pjäy jek judíoga shwoy eröe. Pjäy jek nopga judío llëm wleniyo shwoy llëme. Pjäy jek opzrëk Samaria kjokyo llëm bakoe.

⁶ Pjäy to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wlëp ushko jeno löng wleni kjishko.

⁷ Pjäy nom Sbö ber no pjluyo wlo 'li, e dbaryo ääto 'li roy shdök.

⁸ Swlopga poptëmia. Shinmoga woshremia. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptëmia. Ä sëyaga tjeng oba goshko 'li ichëmi toe. Pjäy kong dbo twak iguing kuzong ga oblë kjimtëmi iguing bakoe.

⁹ Dbur sho sömi bomi tjok llëme.

¹⁰ Shwong oblë sömi llëm, drepkwota oblë llëm, llëbo bapkwö llëm,

kjorkung llëm bako, ëye parkë ga mär ba potjwlëkklo ba pak äska 'li go kjishko.

¹¹ »Pjäy äär kjone pogo ga no wlëmi kjlara, miydëmi ga wotjlik bëy wleniyo, ga pjäy ber löng ba ushko, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing.

¹² Pjäy äär ushko ga «Pjäy kjimte Sbörë» lëmi ba kong eni.

¹³ E irgo ga e beno bomi kong pjlü wleni ga kjimte Sbörë jlökoyo. Eni llëm wleni ga tjlökwö'loromi pjlü'li ber ba kong llëme.

¹⁴ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko.

¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga no llgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶ »Tja kuzia. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjäy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjäy ber löng wlëp bakoe.

¹⁷ Pjäy sjëke. Pjäy iëba ber tjeng tjlapgaga wloshko, pjäy sökoba äär judíoga syö uyo roshko, pjäy shpokoba no shpökklo go eshko wlo.

¹⁸ Bor kjishko ga pjäy sökoba äär tjeng no ichagaga bokshto, pjlupga kësks bokshto bakoe. Eshko ga llëbo inomi, kuromi 'li roy lëmi ba kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe.

¹⁹ Gueniyo ga pjäy shakobashko ga pjäy woydë llëm, «¿Llëye lër?» lëmi llëm, «¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjäy tjläshko ga tjlökwö twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. Pjäy woydë llëm e kjishko.

²⁰ Eshko ga pjäy 'li tjläkdo llëme. Bomi Data Sëya 'li tjläkdo bomi kjishko.

²¹ »Nopga epenge dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya'lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga

* **10:4 Cananitaga** 'le 'li, ba tjëyoga baia woyde'lok ara, woyde ga iche nopga kjok shto oblë sorë ame, ga llëbo shäryara lok ara ber löng opichë om go wlo.

iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo.

²² Pjây iŷwa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjîshko. Gueniyo ga ëye mâr Sbö go äär jong ba dbo go ga era dâr ber shäng pjîlú iŷyado.

²³ Pjây löngshko ga pjây shdungoba wleni ga pjây tök kjok shto oblë. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga pjây äätë Israel kjokyo uunkong llëm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono tjän.

²⁴ »Oppinggaga tjwlö ara, ba pingga kjinmo llëme. Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëm bakoe.

²⁵ Woyde oppingga lirë ga äär ber ba pingga dik erö dey. Woyde parkaga lirë ga äär ber ba sogo î dik erö dey bakoe. Tja bomi kägäyo. ¿Tja ga kowëba Beelzebú† ga era pjâyë?

Nopga bangkjrëy llëme

²⁶ »Llëbo shäryak lûtshko kës li wen wëlëshko. Llëbo jnek tjeng kës li wlëkoba pjire. E kjîshko ga nopga bangkjrëy llëme.

²⁷ Tjîlökwo lër bomi kong shkëshko li, e lëmi oba kong kjok shjiyshko. Tjîlökwo lër bomi kong lûtshko li, e lëmi oba uunkong kong kjone pogo.

²⁸ Nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjîlú, gueniyo bomi sëyara zröya lok ga äe. Bomi sëya, bomi doyo, e zröga, dbuga iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjîlú li, e bangkjrëmirë dey.

²⁹ »¿Sënwa kjwo pjök, e soynek dburwa kjwara äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li iche bomi Datarë lon töshko, enira lon. Gueniyo iche llëm ga lon kjwara llëme.

³⁰⁻³¹ Pjâyda tjwlö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi kâkzong pjlobi li shtara Sbörë pjir tjän. E kjîshko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjîshko

³² »Pjây tjîlëno oba kong ga pjây löng bor tjok loromi wleni ga bomi kjîshko ga tja tjîlë bor Data sök kjok dogo

li kong ga pjây löng bor tjok lër eni bakoe.

³³ Gueniyo pjây tjîlëno oba kong ga pjây löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjîlë bor Data li kong ga pjây löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴ »Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lëmi llëme. Tja shrono shäng nopga ichë ëngkjwë wlo, ber löng wlëp ëng tjok wlo llëme.

³⁵ Tja shrono shäng wapga domerga ichë ëngkjwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë ëngkjwë ba mekëga tjok, pjîlaydoga ichë ëngkjwë ba ënga tjok.

³⁶ Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷ »Ëye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe.

³⁸ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjîshko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlôs go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

³⁹ Ëye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llëme le wleni ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ga ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjîshko ëmdë ga era ber sök së iŷyado Sbö tjok.

Bi potjwlëkklo

⁴⁰ »Ëye, pjây wlokrara ga tja wlokrara wleni. Ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe.

⁴¹ Ëye Sbö tjîlökwo laga wlokrara, e Sbö tjîlökwo laga kjîshko ga Sbö tjîlökwo laga li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. Ëye no pjlo bek wleniyo wlokrara, e pjlo bek kjîshko ga no pjlo bek li potjwlëkklo ber ba kong bakoe.

⁴² Ëye bor oppingga song ëre kjim-tara, e bor oppingga kjîshko ga sëna di zeng erö ëmdë ga lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän» le.

11

Juan No Waga

† 10:25 Ä, e kowëba *Beelzebú* bakoe.

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna pjir ga to jek lok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping wlo.

² Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjök mya,

³ llëbo kjakrokë Jesús kong. Öötong löng Jesús shängshko ga tjlä lok ba kong ga «¿No pjuyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴ «Lläye kuromi, ñnemi li to lëmi Juan kong.

⁵ Nopga kjok ñgö llëm wleniyo kjok ñnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlökwö roy pjlu lak ba kong.

⁶ Eye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlúe» le ba kong.

⁷ Epga brikshko ga Jesús tjläno oba kong Juan kjishko. Tjlä ga «¿Pjäy jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire?»

⁸ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlo ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlu ga nopga eniyo löng pjlu ushko.

⁹ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwö laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlo ara, Sbö tjlökwö lagaga oblë kjinmo.

¹⁰ Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjläno Juan kjishko. Tjläno beno eni:

«No ichër kjlara bop bäm go, bop roy laga, irbo posharyë bop kong wlo.»*

¹¹ »Lër bomi kong jlökoyö ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwlo ara, Juan No Waga kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no

pjluyoshko kjlobi li tjwlo ara, Juan kjinmo.

¹² »Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbö kong, e ber ba pjuyo wlo. Ga nopga owa ëngkjwë ara, Sbö ber no pjuyo llëm wlo.

¹³ Juan tjwayde llëm obishko ga Sbö tjlökwö lagaga uunkong tjläno ga llono ga Sbö, e ber no pjuyo le. Kjok llgwekklo tara Moisésdë li tjlä eni bakoe.

¹⁴ Eye, tja tjlökwö kuya woydë li kong ga lër ga Sbö tjlökwö laga Elías tjwe irönglara koshëmi löng li, e Juan.

¹⁵ Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁶ »Eerishko dbaryo sopga, ¿pjäy so llë kjoyo lër bomi kong? Pjäy so kjwozirga öö le löng ëng kong llëbo soynezlöng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjlä lok ga

¹⁷ »«Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tükwo woydoklo ga pjäy slatong llëm bakoe» le lok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »Lër ega lër bomi kong. Juan shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga «Kjwe goshko Ä sëya kjlara» loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga «Domer kjwe ië sïyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe» lëmi eni. Lër bomi kong ga pjäy so kjwozirga löng li kjoyo e kjishko. Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba pak shäryara beno li go» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwö kjrëba woydë llëm kjishko ga kjok eshko sopga wlona Jesúsde

²⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde kjok shto oblë oblë tjän, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe loromi llëm,

* 11:10 Malaquías 3.1.

ga rayara llëm bakoe. E kjışko ga e dbaryo ga epga włona Jesúsdë, tjlë ga

²¹ «¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlō, pjây shdungko! Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li İna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye lōng li, e owa jlōe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li İya Sbörë wlo tjan.

²² Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaüm sopga, ¿pjây wotjlík ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li İna Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba tjëyoga lōng eshko obi.

²⁴ Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

²⁵ Eshko ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga lōng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjışko ga pja poshrër ara.

²⁶ Shäryorop eni, woydorop eni kjışko» le.

²⁷ Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber lōng woshtë.

²⁹ Tja wlëp, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shäryozl, pjây oppis bor go. Enira pjây woshtë jlōkoyo.

³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

12

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre lōng, ue lok wlo.

² İya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «¡Bop oppinggaga kjwe İzong! Lōng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlōkwo go li, e lōmirë llëmdo?

⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagagarë erö ëmdë ga uara loke.

⁵ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li tjlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë lōng Sbö u roshko li, llëye owa shärye lōng llëme. ¿E lōmirë llëmdo?

⁶ Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlō ara anmoyō, Sbö u kjinmo.

⁷ Sbö tjlōkwo tak pjang eni: «Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlō ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.»* Tjlōkwo ëre llë loklo miydëmi kjwe ga «Pja owa shäryono» lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme.

⁸ Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

⁹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judíoga syō uyo jong kjok eshko li roshko.

¹⁰ Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga lōng eshko kjlōbö, llëbo wlëya lōng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjlë lok ba kong ga

* 12:7 Oseas 6.6.

«¿Woshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjlúre?»

¹¹ «¿Bomi öng, e lono pjlëbgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo?

¹² No, e tjwlō ara, öng kjinmo an-moyō. Eni ga llëbo pjlú, e shäryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjlúe» le ba kong.

¹³ Eshko ga Jesús tjlë domer li kong ga «Pja orkwo roshwīzong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlú, ba orkwo kar go dik.

¹⁴ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlú?» le.

Sbö parkaga

¹⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong,

¹⁶ ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

¹⁷ Shäryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Bor parkaga kjroror shäng ëre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlú ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,
ga kjok llgwer sorë li roy shdöya
tjeyoga uunkong kong.

¹⁹ Kjwe ënglë kar kar ë tjok llëm,
öö le kukoba irbo bäng llëm
bakoe.

²⁰ Sjro shūktong tjeng li, e toya llëm,[†]
shwomzrëng pjë jer jong ba seto
li, e sjëya llëm,[‡]
kjok llgwera beno bek pjir guing.

²¹ Llono ga tjeyoga uunkong ber löng
ba koshë.»[§]

*Jesús, Beelzebú**

²² Eshko ga domer shäng kjlara kjok
ïgö llëm, tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara

kjishko. E söraba Jesús shwoy, ga pop-tara beno shäng kjok ïgö pjlú, tjlë pjlú bakoe.

²³ Nopga löng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Ëre David tjëyo shrono shäng bi dögaro llëm?» le lok eni.

²⁴ Kuya fariseogarë lok ga tjlë lok ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúrë ba kong li go» le.

²⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlë ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe.

²⁶ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo?

²⁷ Ä sëyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebúrë bor kong li go lëmi. ¿Eni ga bomi opping-gaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche lok wlo? E kjishko ga epga omik wëë ga pjäy diktong löng jlöe.

²⁸ Ä sëyaga ichër to, Sbö Sëya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo shrono tjan.

²⁹ »¿Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjlúe.[†]

³⁰ »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

³¹ E kjishko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwo lë owa ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme.

³² Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret

[†] 12:20 Sjro shūktong *tjeng li, e toya llëm* le li, e *domer li ber kjang, nopga dbo ara llëm li tjok llëme* loklo. [‡] 12:20 Shwomzrëng *pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm* le li, e *domer li ber wotöy,*

nopga mär ba go sira dö li tjok loklo. [§] 12:21 Isaías 41.1-4. * 12:21 Ä, e kowëba *Beelzebú* bakoe.

[†] 12:29 *Domer dbo ara* le li, e *Ä* loklo. *Shrono shäng ba llëbo lüyotkë* le li, e *Jesús* loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

wlo ga pjlúe. Gueniyo eye Sbö Sëya lāywē owa ga owa li löya eerishko llēm, llonoshko llēm bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

³³ »Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go.

³⁴ ¡Pjāy so dgur kjoyoe! ¿Pjāy owa kjishko ga pjāy tjlē pjlú sorëro? Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamog.

³⁵ No pjlú ga tjlē pjlú, wotjlík pjlú kjishko. No owa ga tjlē owa, wotjlík owa kjishko.

³⁶ Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlökwo owa lono kjwobi li kjishko.

³⁷ Eshko ga pjāy ie ber löng pjlú, llēm ga pjāy ie ber löng shdungko, tjlökwo loromi li kjishko» le.

Jonás jyāglo

³⁸ Eshko ga fariseoga, no ping-gaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjlē Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyāglo shäryos kjrina borwa kong, llëbo ñydëba llēm wleniyo ñnwa wlo» le.

³⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa. Pjāy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyāglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llēm, Sbö tjlökwo laga Jonás, e jyāglo shäryotë bomi kong eröe.

⁴⁰ Dënashko ga e beno sök mã dlung roy so kësbang bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe.

⁴¹ Nínive sopga, e Jonás tjlökwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlē ga «Kjwepga shdungko» le.

⁴² Sabá so pjluyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlē ga «Kjwepga shdungko» le.

⁴³ »Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme.

⁴⁴ Eshko ga wotjlík ga «Tja to bor ushko iröng obi» le. Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni.

⁴⁵ Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shängbäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa, ga pjāy ber löng domer ëre dik eni» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

⁴⁶ Jesús sök tjlē oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo.

⁴⁷ Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlē ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le.

⁴⁹ Eni ga ba oppinggaga löng li pīya ba sakkwo go, ga tjlē ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga.

⁵⁰ Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

13

Dwla sguingga

¹ E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go.

² Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako.

³ Eshko ga tjlëno ba kong ara llëbo jyāglo go, tjlē ga «Domer shäng kjlara

dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing.

⁴ Sguĩyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lok drete.

⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko.

⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe.

⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkō sho roshko, ga shkō sho li kunoshko ga dwla li llgwĩnae.

⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30).

⁹ Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlēno llēbo jyāglo go erā ega

¹⁰ E irgo ga ba oppinggaga tek shrono lōng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Pja tjlē oba kong llēbo jyāglo go erā ega?»

¹¹ «Sbō ber no pjluyo sorē li roy miy-daydēba llēm li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llēme.

¹² Ēye llēbo tjok ga sēya jek obi, ber llēbo ara wlo. Ēye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li dōya ba shjiryo drete.*

¹³ Kuya lōng ga llē loklo miyde lok llēme. Īya lōng ga llē ĩyde miyde lok llēm bakoe. Tja tjlē ba kong llēbo jyāglo go e kjishko.

¹⁴ Llēye lara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaíasdē li beno epga li kjishko. Tjlēno beno eni:

»«Kuya lōng kjēr ga llē loklo miyde lok llēm,

īya lōng kjēr ga llē ĩyde miyde lok llēm bakoe.

¹⁵ Nopga ēre, llēye kuya woydē llēme.

* **13:12 Llēbo tjok** le li, e Sbō tjlōkwo loklo. Eni ga ēye Sbō tjlōkwo kjrē ga kong tjlōkwo twe Sbōrē obi, gueniyo ēye omkjrē llēm ga Sbō tjlōkwo miyde tjan li dōya ba shjiryo.

Kwomgwo bäng bängzara lok tuke.

Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shāryara eni,

llēye ĩya lok ba bokkwo go llēm wlo,

llēye kuya lok ba kwomgwo go llēm wlo,

opping lok sira llēm wlo,

optwē ber bor kong llēm wlo,

epga dōr llēm wlo bakoe.”

¹⁶ »Gueniyo pjāyda kjok ĩgō bomi bokkwo go, pjāy kjok kugō bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjāy ber lōng wopjlúe.

¹⁷ Lēr bomi kong jlōkoyo ga llēbo ĩmi, kumi lōng ēre tjlō ara. Dēnashko ga Sbō tjlōkwo lagaga, nopga oblē pjlo bek wleniyo, e omīk woydē, omkuk woydē, gueniyo omīno llēm, omkuno llēm bakoe.

Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lara Jesúsde

¹⁸ »Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lēr bomi kong. Kuzīa.

¹⁹ Ēye Sbō ber no pjluyo sorē li roy kuno, gueniyo llē loklo miyde llēm ga e so dwla lono irbo bäng li kjoyoe. Tjlōkwo li dgak pjang ba pjlúshko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga dōya ba shjiryo.

²⁰ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ēye tjlōkwo li kuno, ga beno shäng wopjlú li loklo.

²¹ Gueniyo tjlōkwo li äär ber ba pjlúshko jlōkoyo llēm kjishko ga llēye wen ba kong sirashko, shdungoba tjlōkwo li kjishkoshko ga tjlōkwo li raye, sōya ame.

²² Dwla lono shkō sho roshko li, e ēye tjlōkwo li kuno li loklo. Tjlōkwo li kura, gueniyo llēbo tjeng kjok ēre kjing goshko li woyotjlīya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjishko ga tjlōkwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlōkwo li kjishko llēme.

²³ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ēye tjlōkwo li kuno, ga llē loklo miyde pjlú li loklo. Eni ga e ber

shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» le ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko

²⁴ Ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo lër bomi kong? Domer shäng kjlara. Pjlara ga dwla pjlú wleniyo dgara ba kjok kjing go.

²⁵ Gueniyo dwla dgaga li ponoshko ga ba moskwo shrono shäng kjlara dwla dgak buk lishko. Kjlo sho owa dwlayo, e söra, dgara dwla buk pjlú li roshko, ga to ey dwayo.

²⁶ Eni ga dwla pjlú li weno, botjyë kjwlëshko ga kjlo sho owa li weno ba tjrëko bakoe.

²⁷ »Iya dwla sogo li parkagagarë ga öör lok ba rotë ba kägäyo kong, tjlë ga «Tjlapga, pja dwla dgono bop kjok kjing go pjlú eröe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorë?»

²⁸ »«Söga, dgaga bi moskworë» le ba kong.

»Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Kjlo sho owa kjwe shirware?»

²⁹ »«Llëme. Kjlo sho owa kjwe skwëmishko ga dwla pjlú kjwe skwe tëm ba tjok äe.

³⁰ Pjlú wlo ga iozī ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichër kjlo sho owa li zë bäm go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shäryara lok eni pjir ga dwla pjlú li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko» le ba kong le.

Kjor dwlayo chirawa

³¹ Ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so kjor dwlayo chirawa ko mostaza dgoroy klung roy kjoyoe.

³² Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

³³ Ga Jesús tjlëno ba kong, llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so walë pjlung shosho llruno bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10)[†] ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jlkong» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go

³⁴ Llëbo uunkong ëre lara Jesúsde nopga kong llëbo jyäglo go erä. Eni llëm ga llëye lara ba kong llëme.

³⁵ Shäryono eni, tjlökwö lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko sorë li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

«Tja tjlë llëbo jyäglo go;

tjlökwö lër li, e iak Sbörë tjeng lütshko,
kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong.»[‡]

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

³⁶ Jesús to ey dwayo ga opzrëno jek shäng u roshko. Eshko ga ba opping-gaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo los borwa kong sira» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Dwla pjlú dgaga li, e no to ter kjok dogo dwayo ëre loklo.

³⁸ Dwla dgara kjokyo li, e kjok kjwang jlkong loklo. Dwla pjlú li, e Sbö nopga loklo. Kjlo sho owa li, e Ä nopga loklo.

³⁹ Ba moskwo, kjlo sho owa dgaga li, e Ä loklo. Dwla bo kjrozlong dbaryo li, e kjok pjir dbaryo loklo. Ga dwla skogaga li, e Sbö parkagaga kjok dogo so loklo.

⁴⁰ »Kjlo sho owa li töya, dbuya iök roshko, suya wlo sorë ga kjok pjir dbaryoshko ga Ä nopga suya eni bakoe.

⁴¹ Eshkoshko ga nopga ber löng llëbo owa shäryë, nopga ber löng oblë ichë llëbo owa shäryë bakoe. Eshko

[†] 13:33 Gök kësbang **tjung wleni kjwo sak kjwara (10)**, e **bayo litro sak pjök (20) dik**. [‡] 13:35 Salmo 78.2.

ga bor parkagaga kjok dogo so ichër no to ter kjok dogo dwayo ërerë nopga owa li töng.

⁴² Ga dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy.

⁴³ Ga nopga pjlo bek löng li ber löng kälä lletilet dlo wleni, ba Data sök lishko. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yôtso.

Llëbo tjwlō ara jnek buk

⁴⁴ »Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo tjwlō ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, llëbo tjwlō ara li wlëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa llëme. Eni ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga kjok li tjwlëna beno ba kong.

Obrikkwo tjwlō ara

⁴⁵ »Sbö ber no pjluo sorë, e so domer llëbo tjwlëga, soynega to shäng obrikkwo tjwlō ara wlëk kjoyo bakoe.

⁴⁶ Obrikkwo wlëna kjwara tjwlō ara wleniyoshko ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga obrikkwo li tjwlëna beno ba kong.

Kjla mã shakklo

⁴⁷ »Sbö ber no pjluo sorë, e so kjla mã shakklo kjoyo bakoe. Dbuya lok di roshkoshko ga mã shaya llërba pogo.

⁴⁸ Kjla li dlinoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mã pjlu wleniyo töngoba shing roshko, ga owa li dbukoba.

⁴⁹ Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjwe lok nopga owa li kjë nopga pjlo bek tjeng lishko dwayo,

⁵⁰ ga nopga owa li dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy» le.

Llëbo tjaglën, llëbo këguë

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «¿Tjläkwo lër shäng li llë loklo miydëmi löngde?»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong ga «Eye no ping pjlu, Sbö ber no pjluo sorë li kjishko ga e so domer u sogo kjoyoe. Llëbo jnek tjeng ara, llëbo tjaglën, llëbo këguë bakoe. Ga llëbo li shiya, twe oba kong ga pjluë» le. §

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³ Jesús tjläno llëbo jyäglö go pjir ga to ey dwayo.

⁵⁴ Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judioga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlä lok ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye sorë?»

⁵⁵ ¿Domer kjwe u shäryaga li wa llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Simón, Judas llëmdo?

⁵⁶ ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wlëya kjone?» le lok ëng kong eni.

⁵⁷ Ga tjläkwo kjre lok woydë llëm, iirkono lok ara erä.

Eshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjläkwo laga, e iëba tjwlō ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlō llëme» le.

⁵⁸ Kjok eshko sopga mär Jesús go llëm kuzong ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara ara eshko llëme.

14

Juan No Waga zrörabae

¹ Dbar eshkoshko ga Pjlu Herodes* parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga

² tjlä ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye ga pjlu e kjishko» le.

³⁻⁴ Kjupäbäshko ga Juan tjlä Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko» le. E kjishko

§ 13:52 Llëbo *tjaglën*, llëbo *këguë* le li, e *tjläkwo tjaglën*, *tjläkwo këguë* loklo. * 14:1 Pjlu Herodes, e kowëba *Herodes Antipas* bakoe.

ga Juan shara, bängzara Herodesdë, shdüya wlo.

⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjlökwö 'laga» lëba, ga oba bangkjre ara. E kjishko ga zröra llëme.

⁶ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodías wa walë li bërkonno oba löng kjlobi li boksho, ga Herodes beno sök wopjlú e kjishko.

⁷ E kjishko ga tjlëno ba kong jlökoyo ga llëye roke li twe ba kong.

⁸ Poshduna ba mekerë kjishko ga tjlë Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo tjlëno jlökoyo nopga mana löng li boksho kuzong ga no ichara ba shäryë ba kong.

¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko,

¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lok ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsde ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kjoyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ara ba irgo pjö lëkong.

¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ina, ga songe le, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Brik lok llëm ga pjlúe. Sëzi pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sözi bor kong» le.

¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo iya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga löng kës li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjoyong roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko.

²³ Briktong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zok-tong shäng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kjoyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jöya di iöya ararë, pjluk tek jong ba shwo lëkong kjishko.

²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jek shäng di li kjing go, ba oppinggaga löng li shwo lëkong.

²⁶ Iya lok ga bangkjre lok ara, ga tjlë ëng kong ga «iKjwe äya jlöe!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «iPjäy wokjange! iTja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja jlö ga tja ichos jek jek di kjing go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorē ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jëktong jek di kjing go, Jesús shwo'lekong.

³⁰ Eshko ga ŷya ga pjluk tjwe jong dbo ara ga bangkjrara, ga pir jer jong, ga tjlē ga «iTjlapga, tja kjimtozong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsdē jekdo ba orkwo go, ga tjlē ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo llēme. ¿Pja kjimtēr llēme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kjoyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjëksoe.

³³ Eshko ga beno löng kjoyong roshko li, Jesús poshrēra, ga tjlē lok ba kong ga «Pja Sbö Wa jlōe» le.

Swlopga poptara Jesúsdē Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo.

³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarëshko ga roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong. Eni ga swlopga söra lok ba kong,

³⁶ tjlē ba kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwē sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

15

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorē

¹ Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdē li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlē lok ba kong ga

² «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok llēm ega? Iē lokshko ga orkwo shkwē llēme» le.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Bomi sdëkwo kjishko ga Sbö kjok ilgwekklo kolēmi llēm ega?

⁴ Sbö tjlēno ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozi, iozi ber tjwlo

ara.”* Sbö tjlēno obi ga “Ëye ba data, ba mekë läywono owa ga e zrökko.”

⁵ Gueniyo ga ëye tjlēno ba data, ba mekë kong ga “Pja kjimtēr ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga

⁶ ba data, ba mekë kjimte ame ga pjlue lēmi eni. Eni ga bomi sdëkwo kjishko ga Sbö tjlökwo ioromi beno tjwlo llēme.

⁷ iPjāy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! Llēye lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdē bomi kjishko li, e jlōe. Tjlēno beno eni:

⁸ »“Nopga ëre, tja poshrēya ba kjamo go,

gueniyo tja woyotjlīya ba pjlúshko llēme.

⁹ Tja poshrēya löng li llēno llēm, nopga pīya kjok ilgwekklo tak norē go erö kjishko»† le.

¹⁰ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzīa.

¹¹ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli ue lirē llēme. Miga ber löng eni li laga ba tjlökwo le om go lirē» le.

¹² Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Llēye lorop li kjishko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydēpde?»

¹³ «Dwīa dgara bor Data sök kjok dogo lirē llēm ga e skwako sleng go.‡

¹⁴ Kjwepga löng wēyē. Kjok igö lok llēm, gueniyo löng oblē kjok igö llēm wleniyo wlosök. Eni ga no kjok igö llēm wleniyo wlosöya no kjok igö llēm wleniyorē ga lon tjeng pjöyikong pjlëbgwo kjwaraso roy» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Llēye lorop llëbo jyäglō go li pjlollgwes borwa kong sira» le.

¹⁶ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿Llēye lēr shäng li llē loklo miydomirē llēm obire?

¹⁷ Dli uēy li jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. ¿E miydēmi llēmdo?

* 15:4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. † 15:9 Isaías 29.13. ‡ 15:13 Dwīa dgara ba Data sök kjok dogo lirē llēm le li, e nopga mär Sbö go llēm li loklo. Epga ber skwako sleng go le li, e epga kje Sbörē ba bokshto dwayo loklo.

¹⁸ Gueniyo ga tjlōkwo lēy li wen tēm bi pjlúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbō bokso laga erē.

¹⁹ No wotjlīk owa, no zrōk, pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, lūrķē, jyōrkē, oblē jyōyotķē, oblē lāywē owa, e wen tēm ba pjlúshko dwayo uunkong.

²⁰ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llēbo tjeng kēs ērerē. Gueniyo ēye ber pjlo bek Sbō bokso, iono orkwo shkwono llēm kjīshko llēme» le.

Walē judío llēm wleniyo mār Jesús go jlōkoyo

²¹ E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shäng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko.

²² Walē sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shäng Jesús shwoy ga tjlē ba kong dbo go ga «¡Tjlapga, David tjēyo, tja songe lozong! Bor wa walē, goshko Ä sēya kjlara, in ga songe» le.

²³ Kuya ga dboryara llēme. Eni ga ba oppinggaga tjlē ba kong ga «“Pja nom na dwayo” los walē kjwe kong, tek shäng öö le ara bi irgo kjīshko» le.

²⁴ Kuya ga tjlē walē li kong ga «Tja ichara Sbörē Israel tjēyoga kong döe. Epga öng wlēp ushko so jeno lōng wleni» le.

²⁵ Eni ga walē li tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, tjlē ba kong ga «¡Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

²⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bi wapga dli li döy, twēy shjitiš kong wlo ga äe» le.

²⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iēshko ga dli pjloyo lon ter tōshko ga ue shjitirē ga pjlúe» le.

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja mār bor go jlōkoyo. Woydorop sorē li shäryē eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlopga poptara Jesúsde ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk

kēsbang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go.

³⁰ E irgo ga nopga shrono lōng trāk llēm sök lishko. Swlopga söra lok ara, nopga jēk llēm wleniyo, nopga kjok īgō llēm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjlē llēm wleniyo, nopga swlo oblē oblē bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae.

³¹ Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjlē llēm wleniyo, e tjlēno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jēk llēm wleniyo, e jēktong, nopga kjök īgō llēm wleniyo, e kjok īno bakoe. İya lōng lirē ga beno lōng yēy le erä, ga Israel tjēyo Sbō poshrēra lok ara.

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kjwe lōng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llēye uako llēme. E kjīshko ga songe lēr. Jek ichēr lōng ba ushko iē llēm ga äe. Wopjir irbo kjwe» le.

³³ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Nopga trāk llēm kjwe sēy sorē? ¿Kjok no llēmshko ēre dli wlēy kjone?» le.

³⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?» «Tjeng kjwo kjäk (7), mā chilawa tjeng kjwöbō bakoe» le lok ba kong.

³⁵ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong tōshko.

³⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mā li, e kjrara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjīshko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kēs li kong.

³⁷ Nopga uunkong iono beno lōng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

§ 15:26 Eshko dbaryo ga nopga judío llēm wleniyo kowara judiogarē **shjiti**, woyde lok llēm kjīshko.

³⁸ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw p̄loglo pkëng (4,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

³⁹ E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono k̄yong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

16

Llëbo jyāglo kjok dogo dwayo

¹ Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba t̄lik wlo. T̄l̄l̄ ga «Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryos borwa kong k̄rina, p̄ja ichaga Sbörë j̄lōre miydërwa e go wlo» le.

² Kuya ga t̄l̄l̄ ba kong ga «ÿmi kjok säng ga kjok dogo srëzrën ga bong ga kjok p̄lue lëmi.

³ ÿmi kjok shröngto ga kjok dogo srëzrën, p̄jäng sho ara ga eeri ga kjok owa lëmi. Eni ga llëbo wen kjok dogo, e llë loklo miydëmi p̄lue. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro?

⁴ Eerishko dbaryo sopga, p̄jäy owa. P̄jäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyāglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö t̄l̄l̄kwo laga Jonás, e jyāglo shäryotë bomi kong eröe» le.

Fariseoga, saduceoga, ba p̄lung shosho uukklo

⁵ E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bäng buk kësang li kjwo na lëkong ga p̄lung shosho suk pjir söra lok llëme.

⁶ Eshko ga Jesús t̄l̄l̄ ba kong ga «P̄jäy sjëk, fariseoga, saduceoga, ba p̄lung shosho uukklo wle tjok» le.

⁷ Kuya lok ga t̄l̄l̄ äng kong ga «Shji p̄lung shosho suk pjir söno llëme. Lë shäng bi kong eni e k̄jishko» le.

⁸ T̄l̄l̄ löng äng tjok llë li miydara Jesúsdë kuzong ga t̄l̄l̄ ba kong ga «¿“Shji p̄lung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿P̄jäy mār bor go j̄lōkoyo llëm ega?

⁹ ¿Bor t̄l̄l̄kwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw p̄loglo shkëng (5,000), p̄lung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tōnomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰ ¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw p̄loglo pkëng (4,000), p̄lung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tōnomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëm bakoro?

¹¹ ¿T̄ja t̄l̄l̄ shäng p̄lung shosho suk pjir k̄jishko llëm li miydëmi llëm sorë? P̄jäy sjëk fariseoga, saduceoga, ba p̄lung shosho uukklo wle tjok» le.

¹² Eshko ga miydara lok ga Jesús shäng t̄l̄l̄ li, e p̄lung shosho uukklo layde llëme. No p̄ya fariseoga, saduceogarë löng sorë, e layde shäng.

No p̄luyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹³ Jesús jek öötong Filipino Cesarea kjokyo ga t̄l̄l̄ ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ëre, e ë lëba?» le.

¹⁴ Kuya lok ga t̄l̄l̄ ba kong ga «No kjone kjone t̄l̄l̄ ga p̄ja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone t̄l̄l̄ ga p̄ja Sbö t̄l̄l̄kwo laga tek dënashko so Elías li tjwayde shäng le. Kjone kjone t̄l̄l̄ ga p̄ja Sbö t̄l̄l̄kwo laga tek dënashko so Jeremías li woshrokdo le. Kjone kjone obi t̄l̄l̄ ga p̄ja Sbö t̄l̄l̄kwo lagaga tek dënashko so k̄lara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

¹⁵ Kuya ga t̄l̄l̄ ba kong ga «E ga p̄jäy e, ¿t̄ja ë lëmi?» le.

¹⁶ Kuya Simón Pedrorë ga t̄l̄l̄ ba kong ga «No p̄luyo ichara Sbörë shrono shäng li, e p̄ja. P̄ja Sbö Sök ÿyado li Wa j̄lōe» le.

¹⁷ Kuya ga t̄l̄l̄ ba kong ga «Simón, Jonás wa, p̄ja t̄l̄l̄no li laga norë bop kong llëm, laga bor Data sök kjok dogo lirë bop kong. E k̄jishko ga p̄ja ber wop̄lue.

¹⁸ Lër bop kong ga p̄ja kowër Pedro.* Oba u ywë wlo ga ak kjang iëba bām go, ber ba shakklo wlo. Eni ga

* **16:18** Grecia so t̄l̄l̄kwo **Pedro**, e **ak** loklo.

nopga tjëyo shäryër kjrina bor tjlökwö kjrägaga kjlobi li go, so u kjoyo, ga ak lër li, e ber u li shakklo wleni. Tjëyo li zäya Äre ga äe.

¹⁹ Ga pja kong dbo twër, pja ber Sbö nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichëp sorë kjok ëre kjing go ga epga iche Sbörë kjok dogo eni bakoe» le.

²⁰ E irgo ga tjëlë ba oppinggaga kong obi ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, tja shdüya lok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²² Eni ga rokara Pedrorë tjoksa, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, woydër ga e wen bop kong eni llëme!» le.

²³ Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lëkong, ga tjëlë ba kong ga «Ä, pja opkjös bor zlong dwayo! Tja ichëp woydë dir eröe. Llëye woyde Sbörë li woyotjlip shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlipdë shäng eröe» le.

²⁴ Eshko ga tjëlë ba oppinggaga kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlipk iyado, wotjlipk llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme.

²⁵ Ëye wotjlipk opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo.

²⁶ Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁷ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eshko

ga no kjlara kjlara potjwlën, llëbo shäryara dö li kjishko.

²⁸ Lër bomi kong jlökoyo ga pjây kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga tja ber no pjluyo sorë li imi wëllëe» le.

17

Jesús kjlopsono beno kälä lletlet

¹ Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjökshko li go.

² Eshko ga ina ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopsono, bokkwo beno kälä lletlet dlo wleni, ga shwong beno pjlublün shjiye.

³ İya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bë löng lan Jesús tjok eshko.

⁴ Eni ga Pedro tjëlë Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjlue. Woydëp wleni ga tja ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵ Shäng tjëlë wopro ga pjäng sho shjiy lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjëlë ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Tja wopjlü ba tjok. Ba tjlökwö kuzia» le.

⁶ Kuya ba oppinggaga löng lirë ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko.

⁷ Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjëlë ba kong ga «Pjây kojözong. Llëye bangkjre mi llëme» le.

⁸ İya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsda beno shäng tjoksa erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjëlë ba kong lok ga «Llëye inomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrara Sbörë iröng obi guing» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjëlë lok ga «Borwa pjluyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Le lok eni ega?»

11 «Elías tjwe bām go jlōe. E tjwe llēbo uunkong poshāryaga.

12 Gueniyo lēr bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llēme. Kong llēbo owa shāryaraba, woydaraba sorē li eni. No to ter kjok dogo dwayo ère kong llēbo owa shāryēba e kjoyo bakoe» le ba kong.

13 Miydara ba oppinggaga lirē eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwlas goshko Ä sēya poptara Jesúsde kjlara

14 Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär lōng irōng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjlara, kjök tono,

15 ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lozong. Llēbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete, wopjir kjlulu erä. Olō ga dguē iök roshko, llēm ga lon dishko.

16 E kjishko ga söror bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara lok llēme» le.

17 Kuya ga tjlē ba oppinggaga beno lōng li kong ga «Pjāy wotjlik owa. Pjāy mär Sbō go llēme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjēr äär jong llono, pjāy mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

18 Eshko ga Ä sēya li wlona, ichara to dwlas li go dwayo, ga dwlas li poptono jekdo beno shäng pjlue.

19 Döni ga ba oppinggaga lōng tjoksa Jesús tjokshko ga tjlē lok ba kong ga «¿Ä sēya li to ichororwa llēm ega?»

20-21 «Pjāy mär Sbō go jlōkoyo llēm kjishko. Lēr bomi kong jlōkoyo ga pjāy mär ba go sirawa kjwe emdē ga pjāy tjlē dlup ère kong ga «Pja opkjös jek pjola» lēmi, ga opkjē jek pjolae. Eni wleni ga llēye shāryēmi ga ä wlo li drete»* le ba kong.

* 17:20-21 Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Eni kjwe ga llēye shāryēmi ga ä wlo li drete. Ä sēya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjāy iē llēm Sbō kong, pjāy syōshtē Sbō kong ara dey.»

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

22 Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ère twēba ber tjeng nopga wloshko,

23 ga tja zrōya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē irōng obi» le. Kuya lok ga woydē lok ara.

Kä potjwlēkklo Sbō u kong

24 Jesús, ba oppinggaga, e öötong lōng Capernaúm kjokyoshko ga kä potjwlēkklo dburyo li tōngga Sbō u kong lōng eshko li tjlē Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwlēk llēmdo?»

25 «Eng, potjwlēya» le ba kong.

Döni ga Pedro opzrēno jek u roshko. Ga llēye layde Pedrorē ba kong llēm obishko ga Jesús tjlē ba kong ga «¿“Pjāy kä potjwlēk bor kong” le pjlupgarē è kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblē kong?»

26 «Oba oblē kong eröe» le ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga ba nopga baiyara kä potjwlēk llēme.

27 Gueniyo èye barwēy llēm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mā ship kjlara bām go li kjak roshko dburwa buk kjwara. Ship, söp, twēp dbur tōngga li kong, bi kä potjwlēkklo wlo» le.

18

Èye tjwlō ara anmoyō

1 Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono lōng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Sbō sök no pjluyo iyado lishko ga tjawa lōng ère tjrēko, tjwlō kēsbangyo li kjone dey?» le.

2 Kuya ga kjwozirwa rokara kjlara, iara shäng ba tjrēko,

3 ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Lēr bomi kong jlōkoyo ga pjāy opkjlopswē ber kjwozirwa jūni llēm ga pjāy äär

ber'löng Sbö sök no pjluyo ñyado'lishko llême.

⁴ Ëye opkjlopswë ber wotöy, kjwozirwa jñni ga tjwlö kësbangyo Sbö sök no pjluyo ñyado'lishko'li e.

⁵ Ga ëye, kjwozirwa jñni wlokjrara bor kjishko ga tja wlokjrara wleni.

«Shji nopga ichë llëbo owa shäryë llême» lara Jesúsde

⁶ »Ëye, kjwozirwa mär bor go jñni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey.

⁷ Llëbo tjeng ara kjok kjwang jikong no ichë llëbo owa shäryë wleni. Llëbo wen eni ñyado. Gueniyo ëye no ichë llëbo owa shäryë ga e song jlöe.

⁸ »E kjishko ga bomi orkwo, bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm, orkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjäy pjë bomi orkwo pjök'li tjok, bomi dre pjök'li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li roshko llëm wlo.

⁹ Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjäy pjë bomi bokkwo pjök'li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li roshko llëm wlo.

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

¹⁰⁻¹¹ »Kjwozirga kjwe tjwlö llême'lëmi llême. Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo ñyado'li, e kjwozirga kjwe daga.*

¹² »¿Llë lëmi? Domer shäng kjlara, e öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbäw (100). ¿Kjlara jeno wleni ga llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) 'li ie ber tjeng dlupshko, ga to jeno sök 'li wlëk llëmdo?

¹³ Wlëdashko ga lër bomi kong jlökoyo ga öng doglo sak shkaw

kjingsho shkaw (99) jeno llëm 'li woyotjlïya ara llême. E ber sök wopjlú kjlara jeno, wlëna'li kjishko.

¹⁴ Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirë ga kjwozirga kjwe jer kjlara llëm bakoe.

Shji llëbo llgwek ëng kong sorë

¹⁵ »Bop kjlara opshäryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, llëye owa shäryara'li jlöe'le wlo. Jlö lara ga pjäy beno löng wopjlú ëng tjok.

¹⁶ Jlö'le llëm ga oblë rokëp jek bop tjok kjlara pjök, llëye lanyotkëp'li, e jlöe'le lok wlo, Sbö tjlökwö tjlä ga «Shji oblë rotëshko ga nopga söy pjök mya, e jlöe'le lok wlo»† kjishko.

¹⁷ Jlö'le llëm obi ga pja nom syö uyo, ga lëp bor tjlökwö kragaga löng 'li kong. Lano lok ba tjok pjir ga jlö'le llëm obi ga iëp ber shäng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik, dbur töngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸ »Lër bomi kong jlökoyo ga no llgwemi sorë kjok ëre kjing go ga llgweya Sbörë kjok dogo eni bakoe.

¹⁹⁻²⁰ Lër bomi kong obi ga bor tjlökwö kragaga tön löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy tön wotjlïk kjrinaso kjok ëre kjing go, pjäy löng do pjökde dö ëmdë ga llëbo rokëmi syö go ga twe bor Data sök kjok dogo lirë bomi kong» le.

Domer, ba parkaga pogo tjwlö ba kong'li raye woydë llême

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿bor kjlara llëbo owa shäryono bor kong 'li iër ber tjwlö llëm pjlobi ga pjlú? ¿Shäryër eni pjloglo kjäk (7) ga pjluré?»

²² »Pjloglo kjäk (7) lër bop kong llême. Llëbo owa shäryara bop

* **18:10-11** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo ñyado'li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng no jeno löng'li döga.» † **18:16** Deuteronomio 19.15.

kjlararë bop kong li iëp ber tjwlō llēm p̄jloglo sak kjäk kjingsho kjäk (77).‡

23 »Eni ga Sbō ber no p̄luyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. P̄lu sōk kjlara. P̄lara ga ba parkagaga rokara, pogo tjwlō ba kong kjōme le lok ba kong wlo.

24 Shärye shäng kjwlëshko ga ba parkaga sōraba ba shwoy kjlara, pogo tjwlō ba kong ara, domerga doglo sak dbāw dbāw p̄jloglo sak kjwara (10,000) parkë lu p̄jloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15) āska wleni.

25 Tjwlëya ba parkaga lirë llë go llēm kuzong ga p̄lu tjlë ga «Kjwe soynezī jek ba boy, ba wapga, ba llëbo baīya uunkong tjok, ber lōng parkë oblë kong, pogo tjwlō li tjwlëya bor kong e go wlo» le.

26 »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tonο, tjlë ba kong dbo go ga «Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong» le.

27 İya p̄lurë ga songe le, ga tjwlō shira ba kong ame, dōra beno shäng ojong shara.

28 »E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wlëna kjlara obi bē shäng eshko, pogo tjwlō ba kong sira dōe, domer parkë dbargwo sak dbāw (100) āska wleni. Eni ga shakza pjā ba bēngso go, ga tjlë ba kong ga «Pja pogo tjwlō bor kong li tjwlës bor kong jekdo, eeri eröe!» le.

29 »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tonο, tjlë ba kong dbo go ga «Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong» le.

30 Gueniyo ga songe le llëme. Shduna, iara beno shäng no shdūzlong uyo roshko pogo tjwlō li tjwlëna ba kong pjir guing.

31 »İya p̄lū parkagaga oblërë ga beno ba kong owa, woydë lok ara. Ga llëye ina lok li roy lara p̄lu kong.

32 Eni ga ba parkaga li rokara p̄lurë, ga tjlë ba kong ga «Pja parkaga owa. Pja pogo tjwlō bor kong ara

ëmdë ga tjwlō shiror bop kong llëme. Pja kjloshtono bor kong ga pja songe loror.

33 ¿Eni ga bop kjlara, e songe lorop botoya dik llëm ega?» le.

34 Eni ga p̄lu iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdūzlong uyo roshko, pogo tjwlō kjōme li tjwlëna ba kong pjir guing.

35 »İlëbo owa shäryara bomi kjlararë bomi kong li iëmi ber tjwlō llëm wleni llëm ga bor Data sōk kjok dogo li omshäryë bomi tjok eni bakoe» le ba kong.

19

Shji ëng rayë

1 Jesús tjlëno pjir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong.

2 Nopga to jek ara ba tjok, ga swlopga poptara uunkong.

3 Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono lōng Jesús zlong bäng, ba tjlīk wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë llë pogo kjīshko ga p̄lūre?»

4 «Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Dāmārshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.»* ¿E lomirë llëmdo?

5 E kjīshko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber lōng kjlaraso wleni.

6 Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. Tōna Sbörë ga e dōy llëme» le ba kong.

7 Kuya fariseogarë ga tjlë ba kong ga «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ¿İara eni ega?»

8 «İlëye kumi woydë llëm kjīshko. Pjāy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjīshko. Gueniyo ga tek dāmārshko ga e eni llëme.

9 Lër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok llëm ga raye ga äe. Llëm ga shäryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa

‡ 18:22 Grecia so tjlōkwo ëre llë loklo miydëy yōtso llëme. E sak kjäk kjingsho kjäk (77) loklo, llëm ga sak kjäk (70) p̄jloglo kjäk (7) loklo. (Era sak dbāw p̄jloglo pkëng kjingsho sak shkaw (490) loklo.) Kjone dey miydëy yōtso llëme. * 19:4 Génesis 1.27.

shäryayde, e pono oma boy oblë tjok wleni» le ba kong.

¹⁰ Kuya ba oppinggagarë ga tjlë ba kong ga «Eni kuzong ga ëye orkwosmok llëm dey» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjłkwo ëre kjraga uunkongdë llëme. Ëye kjimte Sbörë ga era omkjrë.

¹² Domerga kjone kjone orkwosmok llëm, weno beno pë walë tjok ga ä kjışko. Kjone kjone orkwosmok llëm, shäryaga norë beno löng eni kjışko. Kjone kjone orkwosmok llëm, parkë Sbö, ba pjłuyo li kong ga pjłú wlo. Ëre llë loklo, ëye ommydë woydë ga miyde ga pjłú» le.

Llëbo shäryara Jesúsdë pjłú, kjwozirga kong

¹³ Pjlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo, syöshtë Sbö kong ba kjışko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng.

¹⁴ Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Ëye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjłuyo» le.

¹⁵ E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶ Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjłapga no pingga, ¿llëye pjłú shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷ «¿Llëye pjłú kjakrokëp bor kong li llëro? Pjłú li, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolozong» le ba kong.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme.

¹⁹ Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara,[†] ga pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe»[‡] le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjłkwo lëp shäng kës li shäryër shäng eni tjän. ¿Llëye shäryër obi?»

²¹ «Pja ber pjlo bek woydë ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjışko.

²³ E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjłuyo iyado lishko wlo ga kjange.

²⁴ Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjłuyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵ Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Enira ëye dardo?» le.

²⁶ Kuya ga iya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. ¿Llëye wlënwa e kjışko?» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga kjok tjaglënshe ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkek äär sök bor pjlu sökklo kälä lletlet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga ktringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo.

²⁹ Ga ëye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjışko ga äska wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi. Ga ber löng së iyado Sbö tjok bakoe.

³⁰ Gueniyo eerishko ga nopga tjwlö ara wleniyo löng ara li, e ber löng

[†] 19:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. [‡] 19:19 Levítico 19.18.

tjwlō chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlō chira lōng ara li, e ber lōng tjwlō ara eshko» le.

20

Nopga parkono kjillgwo bo ara kjokyo

¹ Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «sbō ber no pjluyo sorē, e so llēbo lēr bomi kong ēre kjoyoe. Domer shāng kjlara kjillgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shrōngteng, nopga wlēk parkē ba kong wlo.

² Eshko ga tjlēno parkagaga li kong ga potjwlēya dbar kjwara āska lara, ga ichara jek parkē ba kjok buk lishko.

³ »Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlēna lōng kjlōbō pak dret, llēbo soynezlong.

⁴ Eshko ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom parkē bor kjokshko, ga pjāy potjwlēn bēye» le.

⁵ Eni ga to jek lok parkē ba kong.

»Dlo dluw ga shāryara eni jek obi. Dlo pjō lē wleni ga jek shāryara obi.

⁶ »Dlo tōy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlēna lōng kjlōbō pak drete. Eshko ga tjlē ba kong ga «Pjāy dbo ga lōng parkē llēm ega?»

⁷ »«Tjawa parkē ē tjok llēm kjishko» le lok ba kong.

»Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom parkē bor kjokshko» le.

⁸ »Öötong kjok shkē ga kjok sogo li tjlē ba parkaga kägāyo kong ga «Parkagaga to rokēp, ga potjwlēma. Shrono parkē irōng li potjwlēp bām go, shrono parkē bām go li potjwlēp ber irōng» le

⁹ Eshko ga parkagaga shrono dlo tōy li potjwlēna dbar kjwara āska.

¹⁰ »Roy kuya parkagaga shrono bām go lirē ga wotjlīk ga potjwlēya lok irōng li kjinmo le. Gueniyo potjwlēna dbar kjwara āska bakoe.

¹¹ Potjwlēna lok pjirshko ga kjok sogo li lāywe lok owa ēng kong,

¹² tjlē lok ga «Nopga tjwe lōng irōng kjwe parkono wop tjok erā, ga potjwlēna borwa tjok bēy ega? iTjawa

song parkono dlo roshko dboe!» le lok ēng kong eni.

¹³ »Eni ga kjok sogo li tjlē parkaga kjlara kong ga «Tja shāng llēbo owa shāryē bop kong llēme. Pja potjwlēn eni loror bop kong, ga jölō lorop bor kong.

¹⁴ Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe lōng irōng li potjwlēn woydē bopoya dik bako ga

¹⁵ miydaga ber tjarē, dbur li botoya kjishko. «Pjāy wotjlīk owa bor kong, tja no sēng ā kjishkore?» le.

¹⁶ »Eni ga tjwlō ara eerishko li, e ber lōng tjwlō chira eshko, e ga eerishko tjwlō chira li, e ber lōng tjwlō ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

¹⁷ Jesús jek shāng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjōk (12) li rokara dboshko, ga tjlē ba kong ga

¹⁸ »Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre twēba ber tjeng syōshtaga kägāyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go wloshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrōkoba wlo,

¹⁹ ga tja twe lok nopga judío llēm wleniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpökklo go, ga tja zrōya lok pjang kjlōs go. Gueniyo āar dbargwo mya ga tja woshre Sbörē irōng obi» le.

Santiago, Juan, e mekē llēbo rokono Jesús kong

²⁰ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekē tek shrono lōng Jesús zlong bāng ga kjōk tonō, tjlē ba kong ga «Llēbo shāryēp bor kong sira» le.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye woydēp?»

«Pja ber sök no pjluyoshko ga bor wapga do pjōk ēre iēp ber lōng bop tjok, or mlē kjlara, or kēlē kjlara» le ba kong.

²² Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Llēye rokēmi lōng bor kong li, e llē

miydëmi l'öng llëme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkëba botoya dik ga pjlúre?»

«Ëng» le lok ba kong.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ër bomi kong ga pjāy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlëe. Gueniyo ga pjāy kjrër ber tjeng bor or këlë, or mlë, e laga tjarë llëm, e laga bor Datarë. Shto bor or këlë, or mlë, e ber ëye kjrara bor Datarë tjeng'li kong» le.

²⁴ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono ba pjeyoga pjök'li kong.

²⁵ Gueniyo rokara Jesúsdë uunkong, ga tjlë ba kong ga «Miydëmi pjlú ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ëye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä.

²⁶ Gueniyo woydër ga pjāy omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey.

²⁷ Ëye opyë woydë ber bām go ga opyë ber shäng parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey.

²⁸ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga dār wlo» le.

Domerga kjok ïgö llëm wleniyo pop-tara Jesúsdë do pjök

²⁹ Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok.

³⁰ Eshko ga domerga l'öng irbo sor go do pjök kjok ïgö llëm wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjlëno dbo go, tjlë ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe lozong!» le.

³¹ Eni ga nopga jëk l'öng Jesús tjok'li tjlë ba kong ga «Pjāy kjinkozong» le.

Kuya lok ga gueniyo kjinkë lok llëme. Tjlë lok dbo go jek obi ga

«¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe lozong!» le.

³² Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë ba kong ga «¿Llëye woydëmi ga shäryër bomi kong?»

³³ «Tjlapga, tjawa kjok ïk woydë» le ba kong.

³⁴ Eshko ga songe le Jesúsdë, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno l'öng kjok ïgö wëllë, ga to jek lok Jesús tjok.

21

Jesús opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlú dik

¹ Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong l'öng Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek l'öng ba tjok'li rokara do pjök,

² ga tjlë ba kong ga «Pjāy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Kjweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga wlëmi sök kjlara kjro go, ba wa wlënggla tjok. Komì, ga tek sömi bor kong.

³ Eshko ga ëbo llëbo lë bomi kong wlenishko ga «Woyde Tjlapgarë» lëmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» le.

⁴ Shäryono eni, tjlökwö lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko sorë li ber jlökwö wlo. Tjlëno beno eni:

⁵ «Lëmi Sión* sopga kong ga
“Bomi pjlú tek sök dörö bomi shwoy wlëp,
öng so kwomgla kjoyo dre töshko kjing go.
Tjwe öng llëbo shgoklo wa kjing go” lëmi ba kong eni.»†

⁶ Kuya lok ga shäryara eni.

⁷ Öng li söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lëkong li iara öng do pjök li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go.

⁸ Eshko ga nopga jek l'öng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok

* **21:5** Sión kjokyo, e kowëba **Jerusalén** bakoe. † **21:5** Zacarías 9.9.

irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go bakoe.‡

⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlë ga «David tjëyo kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kijimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» le.

¹⁰ Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko li shdöktong uunkong llaw pogo, ga tjle ga «¿Kjwe ëro?» le.

¹¹ Nopga jek löng Jesús tjok li tjle ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjlokwo laga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» le.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë drete

¹² E irgo ga Jesús jek opzrëno öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwlëk li ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynega sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe.

¹³ Ga tjle ba kong lok ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo. § Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”» le.

¹⁴ Eshko ga nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, e tek shrono löng Jesús zlong bäng, ga poptara.

¹⁵ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko. Jesús shäng llëbo ãydëba llëm wleniyo shäryë li ãna lok. Eshko ga öö le kjwozargarë löng Sbö u zlong bäng, tjle ga «David tjëyo kjwe pjlu jlöe» le li kura lok bakoe. Eni ga iirkë lok ara,

¹⁶ ga tjle lok Jesús kong ga «¿Llëye le lok li kup shängde?»

«Eng. Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Kjwozirga, chidaga, e ichorop bop

poshrëk, ba tükwo go.”* ¿E lomirë llëmdo?» le ba kong.

¹⁷ E irgo ga nopga li beno löng eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shäng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkër kjwara eshko.

Tjlokwo lara Jesúsdë beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyoshko ga pjli arae.

¹⁹ Eshko ga kjor jong kjlara irbo li sor go ko *higuera*. Ìya ga jek äär ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga tjle kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» le ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰ Ìya ba oppinggagarë ga beno löng yëy le erä. Ga tjle ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹ «Pjäy mär bor go jlökoyo, ga bor dbo ara äär llë go llëme lëmi llëm wleni ga lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäryoror ëre shäryëmi ga pjlu, ga pjäy tjle dlup ëre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lëmi ga shäryë eni bakoe.

²² Pjäy llëbo rokë syö goshko ga woyotjlëmi ga twe Sbörë lëmi jlökoyo ga wlëmi» le ba kong.

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²³ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba pïya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga tjle lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁴⁻²⁵ «Pjäy kong llëbo jakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

Kuya lok ga tjle lok eng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga

‡ 21:8 Eshko dbaryo ga pjlunga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni. § 21:13 Isaías 56.7. * 21:16 Salmo 8.2.

“¿Tjłkwo kjrromi llēm ega?” le bi kong.

²⁶ Gueniyo Juan, e Sbō tjłkwo laga le nopga uunkongdē. E kjışko ga ichaga norē lēy ga ā bakoe. Nopga li bangkjrey ara kjışko» le.

²⁷ Eni ga tjlē lok Jesús kong ga «Miydērwa llēme» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «E kjışko ga tja ichaga ērē lēr bomi kong llēm bakoe» le.

Wapga do pjök domerga

²⁸ E irgo ga Jesús tjlē ba kong ga «Llēye lēr bomi kong ēre woyotjlizīa. Domer shāng kjlara, wapga tjeng domerga do pjök. Pjlara ga tjlē ba wa kjlara kong ga “Pja nom parkē bor kjokshko, kjillgwo bo ara lishko” le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga “i Tja jek parkē woydē llēme!” le. Gueniyo dōni ga wotjlīno oblē, ga to jek parkē.

³⁰ E irgo ga domer li tjlē ba wa kjlara obi kong ga “Pja nom parkē bor kjokshko” le. Kuya ga tjlē ba kong ga “Jölō, Data. Tja to parkē” le, gueniyo to jek llēme.

³¹⁻³² ¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» le.

Nopga lōng eshko li tjlē ba kong ga «Bām go lira ba data kolono» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong jlōkoyo ga nopga dbur tōngga Roma so kong, walēga to lōng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo, e āār ber lōng Sbō sōk no pjluyo iyado lishko bomi bām go. Juan No Waga shrono shāng irbo pjlo bek li ping bomi kong, ga tjłkwo kjrromi llēme. Gueniyo ga nopga owa lēr li, epgara omtjłkwo kjrono. Īnomi eni emdē ga llēbo owa shāryēmi lōng li, e owa jlōe loromi llēm, ga rayoromi llēm, ga tjłkwo kjrromi llēm obi. E kjışko ga nopga owa lēr li kongda, Sbō, e ber ba pjluyo, bomi bām go.

Parkagaga owa

³³ »Tja tjlē bomi kong llēbo jyāglo go. Kuzīa. Domer shāng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo

dgara ba kjokshko, kjēryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shāryara jong kwara ba dwla li doklo. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlōbō kong, potjwlēya ī, ga to kjok shto oblē.

³⁴ »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara kjlōbō, kjillgwo bo ber ba kong li rokē parkagaga beno lōng ba kjok daga li kong.

³⁵ Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe lōng li shara kjok dagaga lōng lirē, kjlara shpora, kjlara zrōra, kjlara lōra ak go.

³⁶ E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjlōbō obi, ichara bām go li kjinmo. Öötong lōng kjok buk lishko ga llēye shāryara kjok dagaga lōng lirē bām go sorē ga shāryara jek eni obi parkagaga ichara obi li tjok.

³⁷ »E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjlīk ga “Miydēr ga bor wa ērera bangkjre lok” le.

³⁸ Gueniyo öötong shāng eshko ga ba wa li īya kjok dagaga lōng lirē ga tjlē lok ēng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ēre sogo. Zrōroy wleni ga kjok ēre kjrēy, ber bi kong wlo” le.

³⁹ Eni ga shara lok, shira kjok li roy dwayo, ga zrōra lok.

⁴⁰ »¿Eni ga kjok sogo li tjwe irōng obishko ga llēye shārye ba tjok lok lēmi?» le.

⁴¹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Parkagaga owa li songe le llēme. Zrōya jekdo. Pjir ga parkagaga wlēya oblē, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dwla ba kong bayo kjōme li twe ba kong wlo» le.

⁴² Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbō tjłkwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shāryagagarē lok llēm li,

e iak beno buk bām go,
beno tjwlō ara, oblē kjinmo.

Shāryara Tjlapgarē eni,

ga tjawa beno lōng yēy lērwa erä.”†

¿E lomirē llēmdo?

† 21:42 Salmo 118.22-23.

⁴³ E kjĩshko ga lër bomi kong ga pjāy kjrara Sbörë, e ber bomi pjlú wlo. Gueniyo pjāy omkolë llëm kuzong ga oblë omkolë pjlú li kjayde, e ber ba pjlú shara wlo.

⁴⁴ Eye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjās erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

⁴⁵ Tjlëno llëbo jyāglo go li kuya syōshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara lok ga ba layde shäng.

⁴⁶ Eni ga shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara, Jesús, e Sbö tjlökwo laga lëba kjĩshko.

22

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

¹ Jesús tjlëno ba kong llëbo jyāglo go jek obi. Tjlë ga

² «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshäre shäng.

³ Eni ga ba parkagaga ichara kjlëbö nopga mana li rokë, gueniyo tek lok woydë llëme.

⁴ E irgo ga ba parkagaga oblë ichara jek tjlë nopga mana löng li kong ga «Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e posharyak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga sharyak tjeng pjir tjän. Pjāy tek malinge» le.

⁵ »Kura lok, gueniyo kolara lok llëme. Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone kjone jek lok ba pakshko.

⁶ Kjone kjone, pjlú parkagaga li shara lok, shpokza tjā tjā, ga zrörae.

⁷ »Roy kuya pjlurë ga iirkonoe. Eni ga ba ëngkwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe.

⁸ Döni ga tjlë ba parkagaga kong ga «Dli llë sharyak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm go li tjwlö llëm, tek tjwe na wlo.

⁹ Eni ga pjāy nom irbo bäng, nopga tön arashko ga ë pogo wlënomi

li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lok bi tjok wlo» le.

¹⁰ Eni ga ba parkagaga opshino jek, ga nopga pjlú, nopga owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹ »Pjlú opzrëk jek äär nopga mana löng li ikshko ga iya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wleniyo drete.

¹² Eni ga tjlë ba kong ga «¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wleniyo go llëm ega?» le. Kuya kjing erä.

¹³ Eni ga pjlú tjlë ba parkagaga löng li kong ga «Kjwe shazĩ, pjrizĩ ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzĩ jek kjoko, kjok ro sĩ roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjĩy» le.

¹⁴ Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlëbö erä» le.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵ E irgo ga fariseoga töno, lano lok ëng kong. Woydara ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote wlo.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga ichara kjlëbö, Herodes pjloyoga tjok. Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë beke. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. No tjlëshko ga tjlökwo kup llëm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek ë pogo kong.

¹⁷ ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjluré?» le.

¹⁸ Kuya ga miyde ga löng wotjlík owa. E kjĩshko ga tjlë ba kong ga «¿Pjāy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjāy wotjlík owa bomi pjlúshko! ¿Tja tjlími ega?

¹⁹ Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kwara, in wlo» le, ga tek söra lok ba kong kwara.

20 Eni ga tjlē ba kong ga «¿Domer jyāglo sök dburwa ēre go jū ē? ¿Ko tak pjang ēre go jū ē?»

21 «Kjwe pjlū kēsbangyo sök Roma kjokyo'li i» le lok ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga llēye pjlū i li, e twozī pjlū kong, gueniyo llēye Sbō i li, e twozī Sbō kong bakoe» le.

22 Kuya lok ga beno lōng wotjlīk ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozlong dbaryo

23 Saduceoga wotjlīk ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono lōng Jesús shwoy kjlobō ga tjlē ba kong ga

24 «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdē beno pjang li tjlē ga “Eye wolono, wapga beno ba boy tjok llēm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga ber shinmo li i wleni wlo.”

25 »Pjlara ga borwa tjrēko ēreshko ga domerga lōng doglo kjäk (7), epenga dōe. Ba kēguēyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llēm kuzong ga ba lēng orkwosmono ba syā tjok.

26 Eni ga ba lēng wolono jek bakoe. Ba lēnga kjlobi li orkwosmono ba syā tjok eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llēme.

27 E irgo ga walē li to wolono bakoe.

28 ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walē li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walē li ber domerga kjone dey li boy?»

29 «iPjāy diktong lōng jlōe! Sbō tjlokwo tak pjang li miydēmi llēm, ba dō kēsbang li miydēmi llēm bakoe.

30 No woshrozlong dbaryoshko ga ēye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber lōng Sbō parkagaga kjok dogo so wleni shara.

31-32 Pjāy wotjlīk ga no wolono, ga woshre ame lēmi. Gueniyo ga Sbō tjlēno bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbō”^{*} lara. ¿E lomirē

llēmdo? E shinmoga Sbō llēme. E nopga lōng sē li Sbō» le ba kong.

33 Kuya nopga lōng lirē ga beno lōng yēy le erā.

Kjok llgwekklo tjwlō kēsbangyo

34 Saduceoga kjinkara Jesús dē li kuya fariseogarē ga ēng tōno lok.

35 Eshko ga fariseo shāng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydaga pjlū wleniyo. E tek shrono shāng Jesús zlong bāng, ba tjlik wlo. Tjlē ba kong ga

36 «Tjlapga no pingga, ¿kjok llgwekklo tjwlō kēsbangyo li kjone dey?»

37 «“Llēbo woydēpshko, llēbo woyotjlīpshko, llēbo shāryēpshko, pja sök sē obishko ga Tjlapga, bop Sbō li woydos jlōkoyo i yado.”[†]

38 Kjok llgwekklo tjwlō kēsbangyo li e.

39 Kjok llgwekklo kjrina obi tjwlō ara, e so bām li kjoyoe. Tjlē ga “Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”[‡]

40 Kjok llgwekklo kkring pjok ēre tjwlō ara anmoyō. Kjok llgwekklo llamo tak lok li, llēye tara Sbō tjlokwo lagagarē li, e beno shji Sbō woydē sorē, shji ēng woydē sorē, e pingglo bi kong erōe» le ba kong.

¿No pjluyo iche le Sbörē li, e ē?

41 Fariseoga lōng eshko obi wopro ga

42 Jesús tjlē ba kong ga «¿No pjluyo iche le Sbörē li, e ē tjēyo lēmi?»

«E David tjēyo» le ba kong.

43 Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga David go Sbō Sēyashko ga no pjluyo li kowara ba Tjlapgayo ega? Eshko ga David tjlē ga

44 »“Tjlapga tjlēno bor Tjlapgayo kong ga

‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo kēlēkong,

äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twēr ber bop kong ichēp wlo’le.”[§]

^{*} 22:31-32 Éxodo 3.6. [†] 22:37 Deuteronomio 6.5. [‡] 22:39 Levítico 19.18. [§] 22:44 Salmo 110.1.

45 »¿Eni ga no pjluyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.

46 Kuya lok ga to dboryara ërë llëme. Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wok-jang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

23

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wloni Jesúsdë

1 E irgo ga Jesús tjëlë nopga tjeng ara li kong, ba oppinggaga kong ga

2 «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wotjlík lok ga no pinggaga Sbö tjlökwo go jlökoyo li epga, ëye oblë drete le lok eni.

3 E kjishko ga pjây pïya sorë ga shäryozï eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë li, pjây omshäryë eni llëme. Nopga kjwe tjëlë ga “Llëbo shäryëy jüni” le, gueniyo omshäryë löng oblë.

4 »Oba pïyashko ga tjlökwo le lok ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twe oblë kong söya wlo kjoyoe. Shärye lok eni, gueniyo epga om go omkjimtë ba sök llëm, ba sakkwo go ëmdë llëm bakoe.

5 Llëbo shärye lok kës li, e ikoba wlo erä. Sbö tjlökwo tak pjang kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go, ba sjäksö go iyado. Ba shwong kjarbo shëshë li shärye lok kur may, pjë äär kjlay klung go wlo.*

6 Oba tön, iëshko ga woyde ga löng bäm goshko, sökklo pjlú goshko, shärye lok eni judíoga syö uyo roshko bakoe.

7 Woyde lok ga miga llë'lëba ba kong yötso llëbo soynezzlong, ga kowëba no pingga.

8 »Gueniyo ga pjâyda epenga dö wleni. Pjây pingga sök kjlaraso. E kjishko ga pjây kowëba no pingga llëm dey.

9 Pjây Data kjlaraso, Sbö sök kjok dogo li e. E kjishko ga kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey.†

10 Pjây bapshiga kjlaraso. Tja, no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ëre li e. E kjishko ga pjây kowëba no bapshiga llëm dey bakoe.

11 Ëye opyë woydë tjwlö kësbang, oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey.

12 Ëye opyono tjwlö ara ga ie ber tjwlö llëme. Ëye opkjlopswono beno wotöy ga ie ber tjwlö ara.

13-14 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjlúshko! Nopga, Sbö ie ber ba pjluyo wlo li le ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko llëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe.‡

15 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjlúshko! Pjây to löng dlung kjing, kjok shto oblë oblë, no wlëk ber bomi oppingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyö.

16 »iPjây song jlö, pjây shdungko! Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Pjây tjëlë oba kong ga “Shji tjëlëno jlökoyo Sbö u kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjëlëno jlökoyo dbur sho shöylör smok lok Sbö u goshko li kjishko ga llëye loroy jlökoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni.

* 23:5 Shäryara lok eni, ikoba ga Sbö woyde lok ara anmoyö wlo. † 23:9 *Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey* le li, e *ëye iëmi ber Sbö shtoshko llëme* loklo. ‡ 23:13-14 Tek dënnashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe. Syäpga jyäpawëmi, ga ba u li dömi ba shjiryo. E irgo ga pjây syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba wlo lëmi. E kjishko ga pjây shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo.»

17 Pjāy kjok miydē sira llēme. Pjāy so no kjok īgō llēm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shōylōr smok lok Sbō u goshko li iak beno tjeng dboy Sbō kong, Sbō u li kjīshko. ĴEni ga llēye tjwlō ara anmoyō li llē, dbur sho shōylōr lire, de Sbō u li?

18 »Pjāy tjlē oba kong ga “Shji tjlēno jlōkoyo ōng sho sukklo li kjīshko ga e llēno llēme. Gueniyo shji tjlēno jlōkoyo ōng twara, zrōra, suya buk ōng sho sukklo kjing go li kjīshko ga llēye loroy jlōkoyo li shāryēy kļuwe” lēmi oba kong eni.

19 Pjāy so no kjok īgō llēm wleniyo kjoyoe. Ōng twara, zrōra, suya buk ōng sho sukklo kjing go li iak beno buk dboy, ōng sho sukklo li kjīshko. ĴEni ga llēye tjwlō ara anmoyō li llē, ōng lire, de ōng sho sukklo li?

20 »E kjīshko ga ēye tjlē shāng jlōkoyo ōng sho sukklo li kjīshko ga tjlē shāng jlōkoyo ba kjīshko dō llēme. Tjlē shāng jlōkoyo llēbo buk ba kjing go li kjīshko bakoe.

21 Ēye tjlē shāng jlōkoyo Sbō u kjīshko ga tjlē shāng jlōkoyo Sbō sōk eshko li kjīshko bakoe.

22 Ēye tjlē shāng jlōkoyo kjok dogo kjīshko ga tjlē shāng jlōkoyo Sbō pļu sōkklo kjīshko bako, Sbō sōk ba sōkklo kjing go kjīshko bakoe.

23 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlīk owa bomi pļlúshko! Llēbo wlēnomi li shtēmi āār ba sakyō (10) go, ba sakyō (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twēmi Sbō kong. Bomi dli mokyo oblē oblē tjok ga shāryēmi lōng jlōkoyo eni bakoe. Gueniyo kjok llgwekklo tak pjang tjwlō ara, ba kjinmo lira kolēmi lōng llēme. Pjāy kjok llgwek bek llēme. Oblē songe lēmi llēme. Llēbo lēmi oblē kongshko ga shāryēmi llēm bakoe. Pļlú wlo ga kjok llgwekklo tjwlō ara ēre shāryomirē dey, kjok llgwekklo oblē li shāryozī īyado bakoe.

24 Pjāy so no kjok īgō llēm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosōmi lēmi. Kjok llgwekklo, e llē loklo miydēmi llēme. E kjīshko ga llēye tjwlō ara llēm li, e shāryomirē lōng. Gueniyo llēye tjwlō ara li, e shāryēmi lōng llēme. Pjāy so no sōk di iē kjoyoe. Llgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo ōng kēsbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llēme.

25 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlīk owa bomi pļlúshko! Pjāy llēbo shāryē ara, pjāy pļlúe lēba wlo, gueniyo ga pjāy kirkē ara, pjāy wotjlīk dbur tōng bomi kong erō. Pjāy so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie.

26 iFariseoga, pjāy so no kjok īgō llēm wleniyo kjoyoe! Pļlú wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwēmi bām goshko. Pjir ga ber drēpdre jlōe.

27 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlīk owa bomi pļlúshko! Pjāy so shinmo bapkwo poshtik pļlublún, wolēsowa kjoyoe. Īkoba ga poglo go pļlú, gueniyo roshko shinmo dboglo, llēbo wliwli tjeng ara eshko.

28 Pjāy so e kjoyo bakoe. Īkoba ga pjāy pļlo beke lēba, gueniyo pjāy wotjlīk owa erā, llēye lēmi ga shāryēmi llēme.

29 »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlīk owa bomi pļlúshko! Sbō tjlōkwo lagaga shinmotkono tjeng dēnashko li, ak sho shāryēmi ba sak kjing go, ber lōng kjone miydēba wlo. Nopga pļlo bek shinmotkono li sakyō poshāryēmi, ber wolēsowa wlo.

30 E irgo ga pjāy tjlē ga “Tjawa kjwe lōng borwa tļlapgaga tek dēnashko so dbaryoshko ga Sbō tjlōkwo lagaga zrōrorwa llēme” lēmi eni.

³¹ Eni ga miydëmi ga pjây Sbô tjlôkwo lagaga zrôga li tjëyoga.

³² Shâryara bomi tjlapgaga tek dënashko so lirë sorë ga pjây omshâryë jek eni bakoe.

³³ ¡Pjây so dgur kjoyoe! Pjây shdungko, pjây ber'lông iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. ¿Pjây dâr, äär eshko llëm wlo ga sorëro?

³⁴ »E kjîshko ga Sbô tjlôkwo lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrômi, kjone kjone zrômi lok kjlôs go, kjone kjone shpomi no sh-pokklo go judíoga syô uyo roshko, ga tóktong lok. Eni ga irpjami to'lông kjok shto oblë oblë go.

³⁵ Tek dâmär ga nopga pjlo bek li srëngkwono ara. Tek jong Abel go äär jong Zacarías, Berequías wa li go eni. Zacarías pjlo bek, gueniyo zrôromi Sbô u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjrëko. Llono ga owa ëre ber pjang bomi go. Pjây shdungko e kjîshko.

³⁶ Lër bomi kong jlôkoyo ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdungko llëbo owa ëre uunkong kjîshko.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjîshko

³⁷ »¡Jerusalén sopga, tja kuzîa! Sbô tjlôkwo lagaga zrômi. Sbô tjlôkwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrômi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme.

³⁸ Tja kuzîa. Bomu, e raye Sbörë ber jong tjoksa.

³⁹ Lër bomi kong ga tja ëre ïmi ame, äär jong pjây tjlë'lông ga

»«Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë"šlëmi'lông gu-ing» le.

24

«Sbô u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbô u jong lishko dwayo. Jëk shängshko ga

ba oppinggaga tek'lông ba zlong bäng ga tjlë lok ba kong ga «U lok ëre ïzong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok ëre ïmi'lôngde? Lër bomi kong jlôkoyo ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong lông Olivos dlupyo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek lông ba zlong bäng, tjlë ba kong tjoksa wlo. Eshko ga tjlë lok ga «¿Llëye lëp shäng li, e shâryë llono? ¿Pja tjwe iröng dörö li jyäglo wen llë? ¿Kjok pjir dörö li jyäglo wen llë?»

⁴ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llëm wlo.

⁵ Eshko ga nopga wen tjwe ara tjlë ga "No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li tja" le. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shâryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

⁷ Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Pjli tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe.

⁸ Gueniyo llëbo wen tjwe owa an-moyö li soye llëbo kës ëre go kjwlë jä.

⁹ »Eshko ga pjây twëba kjok llgwegaga kong, pjây shdüya lok wlo, ga pjây zröya lok bakoe. Bor kjîshko ga pjây ïywaba shjiktëng kjok kjwang jlkong.

¹⁰ Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng ïywö shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok llgwegaga kong bakoe.

¹¹ Eshko ga nopga ara to lông tjlë ga "Tja Sbô tjlôkwo laga" le, gueniyo e ichaga Sbörë llëme. E go ga oba jyäpgwe ara.

¹² Eshko ga nopga wotjlik owa ëng kong ara. E kjîshko ga nopga lông ara ëng woydë ame.

¹³ Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlú ÿyado.

¹⁴ Sbö ber no pjluyo sorë 'li roy pjlú, e shdär kjok kjwang jìkong, miyde tjëyoga uunkongdë wlo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵ »Dënashko ga Sbö tjlökwo 'laga Daniel, e tjlökwo tono llëbo shäryë owa anmoyö Sbö shto zrek roshko kjishko. Ère woydër ga kumi yötso.

¹⁶ Eshko ga pjây löng Judea kjokyo ga pjây tökzong dlup lëkong;

¹⁷ pjây löng bop u dbo kjing sdok li kjing go ga pjây tökzong maling, pjây opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme;

¹⁸ pjây löng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong 'li kjrë llëm bakoe.

¹⁹ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe.

²⁰ Rokozi Sbö kong ga pjây tök kjok owa dbaryo llëm, woshtozlong dbaryo llëm bakoe.

²¹ »E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ìkdaba tek dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame.

²² Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara 'li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²³ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga “iNo pjluyo ichara Sbörë 'li shäng na ÿzia!” le. Oblë tjlë ga “iShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme.

²⁴ Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng 'li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwo 'laga kjok ëre so” le. Gueniyo e ichaga Sbörë llëme. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryë lok kësbang oblë oblë ara. Llëbo jyäglo shäryë lok oblë oblë bakoe. Shäryë lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara 'li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe.

²⁵ Gueniyo miydëmi pjir wlo ga llëye wen eshko 'li loror bomi kong tjan.

²⁶ E kjishko ga ëye tjlë ga “iNo pjluyo ichara Sbörë 'li shäng kjok dogro no llëmshko!” le bomi kongshko ga pjây jek eshko llëme. Èye tjlë ga “iOpjneni sök na!” le bomi kongshko ga jlö lëmi llëm bakoe.

²⁷ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obishko ga e ber so llgwllëng ller kälä lletllet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja ÿga nopga uunkongdë wëlle.

²⁸ Shinmo doyo buk kjone ga lã tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁹ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga

»“Dlo ber pjäng yët,

ga mok kälä të ame.

Dbala lon ter kjok dogo dwayo,

ga kjopkwo ber dete erä.”*

³⁰ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre jyäglo 'li wen kjok dogo ga bangkjrëba kjok kjwang jìkong, ga slar lok ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjäng sho roy ga bor dbo kälä ikoba wëlle.

³¹ Bor parkagaga kjok dogo so ichër wli kësbang të, ga bor nopga kjrara 'li kjrë lok kjok kjwang jìkong, töya wlo.

³² »Tja kuzia. Pjây pin, kjor ko *higuera* 'li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tja glënsheko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe.

³³ Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë 'li ÿmishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo 'li ääto eni bakoe.

³⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong.

³⁵ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjäng ÿyado.

³⁶ »E dbaryo llono, kjok orë, ëye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga

* 24:29 Isaías 13.10; 34.4.

kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa ërerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe.

³⁷ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ëre kjing go 'li, e ber so llëbo shäryono Noë dbaryoshko 'li dik.

³⁸ Eshko ga kjok ëre pitë llëm obishko ga nopga to löng wlëp dli uë, di ië, orkwosmok ëng tjok öötong Noë opzrëno jem kyyong kësbang roshko dbaryoshko.

³⁹ Llëye tjwe shäryë eshko 'li miydaraba llëme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga 'li söra dirë, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ëre tjweshko ga e shäryë eni bakoe.

⁴⁰ Eshko dbaryo ga domerga löng do pjök parkë ba kjokshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.

⁴¹ Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.

⁴² »E kjishko ga pjäy löng sjëk iyado, bomi Tjlapga ëre tjwe dbar llono miydëmi llëm kjishko.

⁴³ Tja kuzia. Eye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga koshe, ba u de, llëbo lüyotkëba llëm wlo.

⁴⁴ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe llono miydëmi llëm kuzong ga pjäy ber löng bor koshe, posharyak pjir iyado.

Parkaga pjlu, parkaga owa

⁴⁵ »Parkaga ie ba pjurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dloyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye 'le ba kong 'li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara wleniyo bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë?

⁴⁶ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjurë shäng ba pak shäryë pjlu 'li, e kongda ber pjluë.

⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo.

⁴⁸ Gueniyo ga parkaga 'li wotjlik owa wleni ga wotjlik ga ba pjlu tjwe maling llëme 'le,

⁴⁹ ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara nelöga tjok.

⁵⁰ Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjlu tjwe.

⁵¹ Eshko ga parkaga owa 'li shdüya, iche nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo 'le, gueniyo wotjlik owa ba pjluhko tjeng lishko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjy.

25

Kjogloga doglo sak kjwara (10)

¹ »Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga orkwosmozlong dbaryo ga kjogloga töno tjeng doglo sak kjwara (10), kjoglo orkwosmok wlo 'li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwö söra ba tjok kjlara iï, ga beno löng domer orkwosmok wlo 'li koshe.

² Kjogloga doglo shkëng (5) wotjlik llëm wleniyo, kjogloga doglo shkëng (5) obi, era wotjlik pjlu wleniyo.

³ Kjogloga wotjlik llëm lira iök dyo söno ba tjok llëme.

⁴ Kjogloga wotjlik pjlu lira iök dyo söno ba bapkwö roy, ga iök dyo söra lok bapkwö oblë roy bakoe.

⁵ Eshko ga domer orkwosmok wlo 'li shrono maling llëm kuzong ga poywö lok uunkong, ga ponoe.

⁶ »Kjok rong ga oba tjle dbyo go ga «Domer 'li tek shäng döröe! iPjäy opshis ba wlokrë!» 'le.

⁷ »Kuya kjogloga lirë ga kojono lok uunkong, ba iök shjiy 'li posharye wlo.

⁸ Kjogloga wotjlik llëm 'li tjle lok llamo löng 'li kong ga «Borwa iök sjer woydë. E kjishko ga tjawa sëzi iök dyo sira» 'le.

⁹ »Gueniyo kuya wotjlik pjlu lirë ga tjle lok ba kong ga «Llëme. Borwatoy kjwör shji uunkong kong wlo llëme. Twërwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjishko ga pjäy to ba tjwlëk bomi kong om go dey» 'le.

¹⁰ »Gueniyo jek lok ba tjwlëk wopro ga domer 'li shronoe. Kjogloga löng iyado ba koshe 'li opzrëno jek orkwosmozlong uyo 'li roshko. Ga u bäng 'li bängzaraba tuke.

¹¹ E irgo ga kjogloga kjrinali shrono lok iröng obi ga tjlë ga “Tjlapga, Tjlapga, u bäng dös borwa kong!” le.

¹² »Gueniyo kuya domer ork-wosmok wlo lirë ga tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga pjây ë miydër llëme” le.

¹³ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng dbar llono, kjok orë, e miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng sjëk iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴ »Sbö ber no pjluoy sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga domer shäng kjlara. To kjok shto oblë go kjwlë wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber löng ba dbur dë wlo.

¹⁵ Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö li kong dbur sho pjluublün twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjlu li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶ »Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwlëna dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi.

¹⁷ Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li omshäryono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe.

¹⁸ Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lira pjlebgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.*

¹⁹ »Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo.

²⁰ Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba pjluoy kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjluublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000).

Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlú wlo” le.

²² »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjluublün tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²³ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlú wlo” le.

²⁴ »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, miydër pjlu ga pja kjange. Pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko. Dwla sguinop llëmshko ga dwla bo jöp eshko bakoe.

²⁵ E kjishko ga pja bangkjrör ora, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre” le ba kong.

²⁶ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjlu ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko. Dwla sguinor llëmshko ga dwla bo jör eshko bakoe.

²⁷ E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop dbur jnezlóng uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” le ba kong.

²⁸ »Eshko ga ba pjluoy tjlë oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shano kjwo

* **25:18** Eshko dbaryo ga nopga dbur jnenor tjeng klung roy, lüyotkëba llëm wlo.

sak dbäw dbäw p̄loglo sak dbäw (10,000) li kong.

²⁹ Ēye llēbo tjok ga sēya jek obi, ber llēbo ara wlo. Ēye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li dōya ba shjiryō drete.

³⁰ Parkaga llēno llēm kjwe dbuzī jek kjoko, kjok ro sī roshko, ber shāng slar eshko, kowo uē, llēbo bang ara ba kong kjīy” le.

No llgwezlong dbaryo

³¹ »No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe bor dbo kālā go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wlar sōk bor p̄lu sōkklo kālā lletilet li kjing go.

³² Eshko ga tjēyoga kjrina kjrina kjok kjwang j̄ikong tjwe tōn uunkong bor bokshto. Ōng daga, ba ōng wlēp ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorē ga nopga kjēr dboy dboy eni bakoe.

³³ »Nopga so ōng wlēp ushko so kjoyo li iēr ber tjeng or kēlēkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iēr ber tjeng or milēkong.

³⁴ E irgo ga no p̄luyo ēre tjlē nopga tjeng or kēlēkong li kong ga “Pjāy kjim-tara bor Datarē. Pjāy tek lōng kjok ēreshko. Kjok ēre poshāryak buk pjir, kjok ēre shāryara Sbōrē tek lēkong.

³⁵ Tja p̄li arashko ga tja sēnomi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi. Tja song, tjwe shto oblē so dwayoshko ga tja wlokjroromi bomi ushko.

³⁶ Tja shwong llēmshko ga tja kong shwong tworomi. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromi. Tja sōk no shdūzlong uyo roshko ga tja īnomi ōōr jong ey” lēr.

³⁷ »Kuya nopga p̄lo bek lirē ga tjlē lok bor kong ga “Tjlapga, ėpja īnorwa p̄li arashko ga pja sēnorwa lēp li, e llonoshko? ėPja wodogroshko ga pja kong di twororwa lēp li, e llonoshko?

³⁸ ėPja song, tjwe shto oblē so dwayoshko ga pja wlokjrororwa borwa ushko lēp li, e llonoshko? ėPja shwong llēmshko ga pja kong shwong twororwa lēp li, e llonoshko?

³⁹ ėPja swlo arashko, pja sōk no shdūzlong uyo roshko ga pja īnorwa ōōr jong lēp li, e llonoshko?” le.

⁴⁰ »Eshko ga tja tjlē ba kong ga “Lēr bomi kong jlōkoyo ga shāryoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong wleni ga shāryoromi bor kong wleni” lēr.

⁴¹ »E irgo ga tja tjlē nopga tjeng or milēkong li kong ga “Pjāy shdungko. Pjāy opkjos bor zlong dwayo. Iōk jong kjwara pjē jong ri ri īyado. Shāryak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjāy nom ber lōng eshko īyado.

⁴² Tja p̄li arashko ga tja sēnomi llēme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi llēme.

⁴³ Tja song, tjwe shto oblē so dwayoshko ga tja wlokjroromi bomi ushko llēme. Tja shwong llēmshko ga tja kong shwong tworomi llēme. Tja swlo arashko, tja sōk no shdūzlong uyo roshko ga tja īnomi ōōr llēm bakoe” lēr.

⁴⁴ »Kuya lok ga tjlē lok bor kong ga “Tjlapga, ėpja īnorwa sorē lēp li ga pja kjimtororwa llēm llonoshko?” le.

⁴⁵ »Eshko ga tja tjlē ba kong ga “Lēr bomi kong jlōkoyo ga llēye shāryoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llēm wleni ga shāryoromi bor kong llēm wleni” lēr.

⁴⁶ »E irgo ga epga jongya ber tjeng shdūya īyado wlo. Ga nopga p̄lo bek li jongya ber tjeng sē īyado Sbō tjok wlo» le ba kong.

26

«ĖJesús, e shay, zrōy wlo sorē ga p̄lú?» lara ba wloyogarē

¹ Jesús tjlēno pjir ga tjlē ba opping-gaga kong ga

² «Miydēmi p̄lú ga Israel tjēyoga dōktong tek Ėgipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo li kjōnma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ēre twēba bor wloyoga kong, tja zrōya lok pjang kjlōs go wlo» le.

³ Eshkoshko ga syōshtaga kägāyoga, judío tjlapgaga kjok llgweza wleniyo,

e tōno lok syōshtaga kēsbangyo ko Caifás ushko,

⁴ ga tjlē lok ēng kong ga «¿Jesús, e shay, zrōy wlo sorē ga pjlú? Shay wlo ga jyōyotkēy.

⁵ Gueniyo dbar shrēzlong dbaryo llēme. Llēm ga nopga ara ga wlike lok aē» le.

Walē kjlara, poshtikklo lō pjlēblē tjwlō ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dēnashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe.

⁷ Jesús sök Simón ushkoshko ga walē shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwō tjwlō ara shäryak akkwo ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lō pjlēblē tjwlō ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök iē lishko, ga tyara ba dlu kjing go.

⁸ İya ba oppinggagarē ga iirkē jong, ga tjlē lok ēng kong ga «¿Kjwe zāya kjweni ega?

⁹ Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le.

¹⁰ Tjlē löng llē li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlē ba kong ga «¿Walē kjwe läywēmi eni ega? Llēye shäryara bor kong ēre beno pjlúe.

¹¹ Oba song wleniyo löng bomi tjok İyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok İyado llēme.

¹² Poshtikklo tyara bor doyo go ēre, e bor doyo poshäryoklō, tja iēba sakshko wlo.

¹³ Lēr bomi kong jlōkoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbō tjlōkwō roy pjlú lēbashko ga llēye shäryara walē kjwerē bor kong ēre woyoshreba, ga roy lēba bakoe» le.

«Jesús soyner, twēr ba wloyoga kong» lara Judasdē

¹⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko

Judas Iscariote. E öör shäng syōshtaga kägäyoga İk,

¹⁵ ga tjlē ba kong ga «¿Jesús, e twēr bomi kong ga tja potjwlēmi kjöm?» le. Eni ga potjwlēna lok dbur sho pjlublún kjwo sak mya (30).

¹⁶ Eshko jek lēkong ga Judas beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twēr ba kong sorē ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Israel tjēyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo li dliyo shäryēra kjone ga pjlú?»

¹⁸ «Pjāy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjlara eshko. Pjāy tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga tjlē ga «Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjēyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrēra wlo'le» lēmi ba kong eni» le ba kong.

¹⁹ Kuya lok ga shäryara lok eni, ga dbar shrēkklo li dliyo poshäryara lok pjire.

²⁰ Öötong kjok shkē ga Jesús sök iē, ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li tjok.

²¹ Löng iē wopro ga Jesús tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong jlōkoyo ga pjāy kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng woydē arae. Ga kjlara kjlara tjlē Jesús kong ga «Tjlapga, ¿tja llēm llēmdo?» le.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir li pōya sök bor tjok ioklo kwarasō roy ga bor soynega li e.

²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ēre wolon, tak pjang Sbō tjlōkwō go sorē li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlōe. Weno llēm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

* **26:7 Alabastro**, e ak pjlublún wleni, ga poshtikklo bapkwō shäryēba e go.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega li tjlë ba kong ga «No pingga, ¿tja llëm llëmdo?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

²⁶ Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozï, uozï, ëre bor sho wleni» le.

²⁷ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga tjlë ba kong lok ga «lozi pjäy uunkongdë sira sira.

²⁸ Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno iyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber drete.

²⁹ Gueniyo lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjluyo dbaryoshko jä. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» le.

«Pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

³⁰ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo.

³¹ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.”†

Eni ga eeri shkëyo ga pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire.

³² Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrra Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy koshër shäng eshko» le.

³³ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús,

e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³⁵ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omloño e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

³⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemani kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjäy wlar ber tjeng na» le.

³⁷ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara.

³⁸ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjäy ber tjeng na, ga pjäy sjëke» le.

³⁹ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö li, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjlú kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» le.

⁴⁰ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «¿Pjäy löng së wop sira ga äre?

⁴¹ Pjäy pë llëme. Pjäy sjëke. Pjäy syöshtozong. Eni ga pjäy tjlíya Äreshko ga pjäy kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjlú shäryë woydë jlö, gueniyo pjäy womae» le.

⁴² E irgo ga jek syöshtë obi. Tjlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» le.

⁴³ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko

† 26:31 Zacarías 13.7.

ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko.

⁴⁴ Eni ga jek syöshtë pjara obi, öötong pjoglo mya. Eshko ga tjëno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjë ba kong ga «¿Pjã löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. İza. Bor soynega tek shäng dörö tjän. Pjã kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpokklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë.

⁴⁸ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjëno ba kong ga «İmi ga ëye lõ shir† ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjë ba kong ga «¡Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lõ shira.

⁵⁰ Kuya ga tjë ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjlara. Llëye shäryëp wlo li shäryozong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lok pjä erä.

⁵¹ Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵² Eni ga Jesús tjë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eë engkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe.

⁵³ Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok

dogo so iche träk llëm ga pjlu, kjring-gwo sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydëp llëmde?

⁵⁴ Gueniyo llëye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjlokwo go tjän. Rokër bor Data kong eni kjwe ga llëye tak pjang li shäryë eni llëme» le.

⁵⁵ Ga Jesús tjë nopga li kong ga «¿Pjã tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja engkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro?

⁵⁶ Gueniyo ëre shäryë jüni, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li ber jlokoyo wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kã kjwaraso kã kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, llëye shäryëba pjir ber sorë İya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e töno löng u li roshko tjän.

⁵⁹ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo.

⁶⁰ Jyöyotkara lok ara, gueniyo llëye to wlëna llëme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo.

⁶¹ Tjë lok ga «Domer ëre tjëno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶² Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le.

† 26:48 Lõ shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁶³ Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjëlë ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökoyo, Sbö Sök İyado li ko go» le.

⁶⁴ Kuya ga tjëlë ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre İmi sök ba orkwo këlëkong, § tja İmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjëlë ga «¿Domer kjwe shäng Sbö lăywë owa, ber tjwłö llëm wlo le! ¿Ëye wlëy ba rotë obi llëno? Llëye lara li kuromi pjr tjän.

⁶⁶ ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tōno tjeng uunkong lirë ga tjëlë ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁷ Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono,

⁶⁸ ga tjëlë ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li jlökoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁹ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Nopga jëk lōng Jesús, Galilea so li tjok, e kjlarayo pja» le.

⁷⁰ Kuya ga tjëlë ga «¿Jyō! Llëye lëp shäng li miydër llëme» le.

⁷¹ E irgo ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omİno, ga tjëlë nopga lōng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷² Kuya Pedrorë ga tjëlë nopga li kong ga «¿Jyō! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme» le.

⁷³ E irgo ga nopga lōng eshko li tek shrono lōng ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Miydërwa pjlú ga pja ba kjlarayo. Pja ba pjeyo jlōe, bop tjëlë wle go ga wëlëe» le.

⁷⁴ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Jyō! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

⁷⁵ Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjëlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

27

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e llgwera lok pjire.

² E irgo ga Jesús orkwo pjrira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolonoe

³ Jesús roy kura Judas, ba soynega lirë, ga miydara ga Jesús, e zrökko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pjlublún kjwo sak mya (30) ba potjwlëkklo li twara iröng syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kong, ga tjëlë ba kong lok ga

⁴ «Llëbo owa shäryoror. Domer pjlo bek tworor bomi kong, zrömi wlo» le.

Gueniyo kuya lok ga tjëlë ba kong ga «E borwa kong ga llëye drete. E miydaga ber pjarë om go» le.

⁵ Eni ga dbur sho li dbukza Judasdë shlăw, beno tjeng Sbö u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶ Dbur sho li tōna syöshtaga kägäyogarë, ga tjëlë ëng kong ga «Dbur sho ëre, e domer potjwlëkklo, zrökoba wlo. E kjışhko ga iëy ber jong Sbö u li dburyo jnezlong ga äe» le.

§ 26:64 Ëye sök pjlū orkwo këlëkong ga e tjwłö ara anmoyō.

⁷ Eni ga lanyotkara lok pji ga kjok tjwlēna kjrina ko Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblē so kong wlo.

⁸ E kjishko ga kjok eshko kowaraba beno srēng kjokyo, ga eerishko ga kowēba jong eni obi.

⁹ Eni ga tjlōkwo'lara Sbō tjlōkwo'laga tek dēnashko so Jeremíasdē 'li beno jtlōkoyo. Tjlēno beno eni:

«Dbur sho pjublūn kjwo sak mya (30) 'li kjrara lok,
e tjwlō iara Israel tjēyogarē beno eni.

¹⁰ Ga Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo 'li tjwlēna lok dbur 'li go,
tja ichara Tjlapgarē sorē 'li eni.»*

Jesús sōraba Pilato bokshto

¹¹ Jesús sōra lok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko ga Pilato tjlē ba kong ga «¿Judío pjluo 'li pjare?»

«Lēp sök om go 'liro» le ba kong.

¹² Eshko ga Jesús rote syōshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorē löng ara. Gueniyo dboryara Jesúsdē llēme.

¹³ Eni ga Pilato tjlē ba kong ga «¿Pja rote löng ara 'li kugöp llēmdo?» le.

¹⁴ Gueniyo dboryara kjak kjwara llēme. E kjishko ga woyotjlīya Pilatorē arae.

Jesús ichara Pilatorē, zrōkoba wlo

¹⁵ Äär lu pjlobi go ga Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkkloshko ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko 'li, enido ga raye Pilatorē kjlara. Woyde nopgarē kjone dey ga e rayayde.

¹⁶ Eshko ga no bāngzak shäng kjlara ko Barrabás, roy kēsbange.

¹⁷ Eni ga nopga shrono löng arashko ga Pilato tjlē ba kong lok ga «¿Woydēmi ga ēye dōr, Barrabásde, de Jesús, e kowēba no pjluo ichara Sbōrē shrono shäng 'li?» le.

¹⁸ Miydara pjlu ga Jesús woydēba ara kjishko ga ymoyotke ba wloyogarē ara, ga sōra lok ba kong e kjishko.

¹⁹ Pilato sök no llgwezlong shtoyo wopro ga ba boy tjlōkwo ichono ba kong. Tjlē ga «Domer llgwep sök 'li, e pjlo beke. Kjupke shkēyo ga e yoyoñor owa anmoyō. ¡E kjishko ga wēyē, barwēy llēme!» le.

²⁰ Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko 'li poshduna syōshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorē arae. Tjlē ga «Rokozī ba kong ga Barrabás, e dōyde bi kong dey lozī eni. Rokozī obi ga Jesúsda zrōkko lozī eni» le.

²¹ Eshko ga Pilato tjlē nopga löng 'li kong ga «¿Nopga do pjök ēre dōr bomi kong kjone dey?»

«¡Barrabás, e dōpdē!» le lok ba kong.

²² Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga llēye woydēmi ga shäryēr Jesús, no pjluo ichara Sbōrē shrono shäng'lēba 'li kong?»

«¡Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llē kjīy? Llēbo owa shäryara 'li lozī bor kong» le.

Gueniyo nopga tjlē jek obi ga «¡Zrös pjang kjlös go!» le eni.

²⁴ Eni ga iya Pilatorē ga nopga 'li tjlōkwo jong kjwaraso, nopga shdōktong ēngkjwē woydē wleni, llēye le ba kong, kjlopswē ber wotjlik oblē wlo ga äe. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga 'li bokshto.† Tjlē ga «Kjwe ichēr zrōkoba wlo, gueniyo miydaga ber tjarē llēme. Miydaga ber pjāydē om go» le.

²⁵ Kuya nopga lirē ga tjlē ba kong ga «Wołono ga miydaga ber tjawarē, borwa wapgarē bakoe» le.

²⁶ Eni ga Barrabás, e shira, ga raryarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ēngkjwagaga kong, shpoya lok no shpökklo go wlo, zrōya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

Jesús joywara ēngkjwagagarē

* **27:10** Zacarías 11.12-13; Jeremías 19.1-13; 32.6-9. Jesús tjok 'li miydaga ber erē llēme loklo.

† **27:24** Pilato orkwo kwoshkwono, llēye shärye

²⁷ Eni ga söra lok, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkwagaga töno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie.

²⁸ Eshko ga Jesús shwong skwara lok, äska wlëna lok kara pjlunga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go.

²⁹ Ga shkô sho ywara lok kwara, beno pjlü dlu ioklo wleni, ga iara lok pjang ba dlu go, ga kong kjë twara kwangna, ba orkwo këlkong. Eshko ga tjëlë lok ba kong dbo go ga «judío pjluyo, pja pjlú, pja tjwölö arae!» le lok eni, ba joywoklo.

³⁰ Eshko ga go tröng twara, shpokza lok tjä tjä kjëli go ara ba käshko bakoe.

³¹ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go li skwara lok, ga ba shwong baiya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

³² Jek löng kjwlë irbo bäng go ga domer wlëna lok kjlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

³³ E irgo ga jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.)

³⁴ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara roprära lok llëbo këä wleniyo[‡] tjok, ga twara lok Jesús kong, ie wlo. Tjlina sira, gueniyo iara llëme.

³⁵ Eshko ga löra lok pjang kjlös go irgo ga ëngkwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo. §

³⁶ E irgo ga sirkeno löng eshko ba dë.

³⁷ Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kwara, e zröya lok llë kjy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjluyo.»

³⁸ Jesús löra pjangshko ga nopga lü ä wleniyo löra lok do pjök kjlös go

bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or mlë, kjlösyo dboy dboy.

³⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe.

⁴⁰ Tjlë ga «Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop eni. Pja Sbö Wa jllökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le.

⁴¹ Jesús joywe syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga

⁴² «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjëyo pjluyo le. Woyde ga oplong töshko kjlös kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe.

⁴³ «Tja mär Sbö go» lara. Enira woyde Sbörë ga döya. «Tja Sbö Wa» lara bi kong om go» le.

⁴⁴ Nopga do pjök lü ä wleniyo lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë löng eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni.

⁴⁶ Dlo öötong eni ga Jesús tjëlëno dbo go, tjëlë ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

⁴⁷ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjëlë ëng kong ga «Sbö tjllökwo laga tek dënashko so Elías, e rokayde pjang» le.

⁴⁸ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara.

⁴⁹ Eshko ga llamo löng li tjëlë ba kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba dökde iya» le.

⁵⁰ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go obi, ga wolonoe.

[‡] 27:34 Llëbo **këä wleniyo** le li, e dwlo wleni, ga twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bäng kuga ara llëm wlo. § 27:35 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

⁵¹ Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko 'li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno ktring pjök. Klung iano jek shkik shkik, guëng woktong aas,

⁵² ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng 'li, e woshrara Sbörë iröng obi, beno löng sê,

⁵³ ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrara Sbörë iröng obi irgo ga epga jek öötong opzrëno löng kjok zrek ko Jerusalén 'li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴ Jesús lök pjang kjlös go 'li bokshto ga ëngkwagaga löng kjlöbö ba dë, ba kägäyo shäng ba tjok. Yo 'li kura lok, ga llëbo shäryono 'li ina lok uunkong. Eni ga bangkjrara lok tira llëm, ga tjälë lok ëng kong ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlöe» le.

⁵⁵ Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtë wlo. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong 'li iya tjeng pjola sit.

⁵⁶ E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekë.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁷ Domer dbur ara wleniyo shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E op-pino ara Jesús tjok. Kjok sëng ga

⁵⁸ jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorë, Jesús doyo twë ba kong wlo.

⁵⁹ Eni ga kjrara Joséré, popgara shwong ko pjublún, pjlu wleniyo go,

⁶⁰ ga söra jek öötong sak baïyashko. Eshko ga pjlebgwo jong kwara guëmkwota roshko, kara Joséré om go. Shinmo iaydëba eshko llëm obi. Eshko ga doyo 'li iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kësbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹ María Magdala so, María oblë 'li, e sirkeno beno löng sak 'li bokshto.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶² Wëshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lok Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga

⁶³ tjälë lok ba kong ga «Tjlapga, woyoshrërwa ga jyögwang 'li shäng sê obishko ga tjälëno ga «Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lara eni.

⁶⁴ E kjishko ga rokërwa bop kong sira ga nopga ichëp ba doyo buk sakshko 'li dë, äär jong dbargwo mya. Eni llëm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkë kjwe. Eni kjwe ga tjälë lok oba kong ga «E woshrara Sbörë iröng obi» le kjwe. Eni ga jyö ëre ber owa anmoyö, jyö lara bäm go 'li kjinmo» le.

⁶⁵ Kuya ga tjälë ba kong ga «Jölö. Ëngkwagaga sözi kjlöbö, doyo buk kjone 'li dëmi yötso wlo, miydëmi sorë 'li eni» le.

⁶⁶ Eni ga jek öötong löng sak lishko ga jyä iara lok beno pjang ak jong ba bängzakklo 'li go, dökoba llëm wlo, ga ëngkwagaga 'li iara beno löng ba dë eshko.

28

Jesús woshrara Sbörë iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo 'li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblë 'li, e jek lok jongya sak 'li ik.

² Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shrono shäng eshko kjlara. E kjishko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbö parkaga 'li jek öötong shäng sakshko ga ak iak beno jong ba bängzakklo 'li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go.

³ Sbö parkaga 'li kälä ara so llgwölëng kjoyo, shwong ko pjublún so pjäng sho kjoyo bakoe.

⁴ Iya ëngkwagaga löng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgoni jek rish rish tjeng töshko, beno wolono löng wleni.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga 'li tjälë walëga 'li kong ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Miydër ga pjäy tek löng ëre

Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wlëga.

⁶ Gueniyo ga e buk na llëme. E woshrono iröng obi, lara om go sorë li eni. Pjây tek iak beno buk li shtoyo ïmia.

⁷ Ìnomi ga pjây nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjây tjëlë ba kong ga “Jesús, e woshrara Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. Ìmi eshko” lëmi ba kong eni. Llëye lër bomi kong wlo li e» le.

⁸ Eshko ga kjok bangkjre lok ara, gueniyo löng wopjlú bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo.

⁹ Eshko ga Jesús ëng wlëno ba tjok ga tjëlë ba kong ga «Miga» le. Ìya lok ga tek ba zlong bäng, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo.

¹⁰ Eni ga Jesús tjëlë ba kong ga «Llëye bangkjre ñi llëme. Pjây nom tjëlë bor pjeyoga kong ga “Pjây nom Galilea kjokyo. Jesús ñi eshko” lëmi ba kong eni» le.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹ E wopro ga ëngkjwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga ñk. Öötong löng eshko ga llëye shäryono kës li lara lok ba kong pjire.

¹² Kuya lok ga to lan judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo tjok, llëye shärye wlo li woyotjlïya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur twara lok ëngkjwagaga li kong arae.

¹³ Ga tjëlë lok ba kong ga «Llëye ñnomi li roy lëy ë kong llëme. Pjây to löng tjëlë oba kong ga “Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe” lëmi oba kong eni.

¹⁴ Roy kuya nopga kjok ëre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yötso eshko. Pjây woydë llë kjïy llëme» le.

¹⁵ Kuya ëngkjwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorë li eni. E kjïshko ga dbar eerishko ga judioga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsdë ba kong li go.

¹⁷ Eshko ga Jesús ñna lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlïk ga e Jesús llëm dikjoyoe le.

¹⁸ Eshko ga Jesús tek ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ëre sopga löng kës li, e ichaga wlo.

¹⁹ Eni ga pjây jongya jong kjok kjwang jïkong, tja roy lëmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ëre ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia.

²⁰ Ga llëye loror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok ñyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» le.

Evangelio según Marcos Jesucristo roy pjlú ëre, e jyã tara Marcosdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Marcos. E kowëba Juan Marcos bakoe. E Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo llëme. Gueniyo woyotjlikoba ga e lan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorë kjibokwo ëre të. Woyotjlikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ëre kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llëbo shäryara, lara Jesúsdë li ina, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga ba tjlokwo kragaga judío llëm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjishko. E kjishko ga kong kjibokwo ëre tara Marcosdë, Jesús roy pjlú li miyde lok pjlú wlo, epga mär ber löng Jesús go jlökoyo wlo.

Jesús öör kjok ëre kjing go, ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara ara nopga ara bokshto sorë li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjlös go sorë li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrra Sbörë iröng obi sorë li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde lok kjibokwo ëre go ga Jesús dbo ara, bi moskwo Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

¹ Jesucristo, e Sbö Wa. E roy pjlú li soyozlong eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

² Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: «Sbö tjlëno ba Wa kong ga
“No ichër kjlara bop bäm go,
bop roy laga,
irbo posharyë bop kong wlo” le.

³ Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga
“Irbo posharyozĩ Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozĩ ber beke”* le.»

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjlara ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkklo sok kësang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Dli ba kong ue wlo li, e sekwa, or kjloshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llëmshko ga shäng oba wë jer di roshko ga tjlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozĩ, ga rayozĩ, ga pjây wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Ga Juan tjlë oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.†

⁸ Pjây wër shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësang bomi tjok» le.

Jesús wara Juandë

⁹ Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandë jer Jordán diyo roshko.

¹⁰ Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga İya ga kjok dogo roshwino beno ojong erä, ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go.

¹¹ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús tjläna Ärë, llëbo owa shäryë wlo lara

¹² E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko,

* 1:3 Isaías 40.3. † 1:7 Dreppkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

¹³ äya kjloshko so tjeng ara lishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng (40). Eshko ga tjilina Äre ara, ilëbo owa shäryë wlo lara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlöbö ba kjimtä.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlokwo roy pjlu le shäng oba kong,

¹⁵ tjilë ga «Dbar iara Sbörë li öötonge. Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo döroe. E kjishko ga ilëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia. Sbö tjlokwo roy pjlu lër shäng bomi kong li, e kjrozia» le.

Jesús, domerga mã shaga kjrara doglo pkëng (4)

¹⁶ Domer shäng kjlara ko Simón. Kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba kjla mã shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësang, shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek jek shäng diksor go, ga iya ga domerga li bë lönge.

¹⁷ Eshko ga tjilë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le.

¹⁸ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjoyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li ina,

²⁰ ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjoyong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsde kjlara toe

‡ **1:32** Eshko ga e woshtozlong dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jek pjola lëm kjishko ga swlopga söra ba Jesús shwoy kjok ro zar kjwleshko.

²¹ E irgo ga to lok öötong löng Capernaüm kjokyo. Öötong woshtozlong dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina.

²² Tjlokwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde go lirë dik lëme. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yë le erä.

²³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Ga Jesús iya sëya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjilë ga

²⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjluë. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

²⁵ Kuya ga sëya li wlona, tjilë ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» le.

²⁶ Kuya ga domer li iara jek klan kjlulu erä. Eshko ga öö le sëya lirë dbo goshko, ga opkiono to domer li go dwayo.

²⁷ Iya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yë le erä, ga tjilë ëng kong ga «¿Kjwe lëro? ¿Tjlokwo tjaqlën wleniyo bi kongdo lëm? Tjlokwo kjwe dbo ara. Ä sëyaga iche ga kole bakoe» le.

²⁸ Eshko jek lëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsde

²⁹ E irgo ga Jesús opshino judioga syö uyo li roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong löng Simón, Andrés ushko.

³⁰ Eshko ga Simón ëm buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk lëme. Roy lara Jesús kongshko ga

³¹ jek öötong shäng swlo buk lishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

³² Jek kjok ro zar ga swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söraba ara Jesús kong.[‡]

³³ Kjok eshko sopga uunkong töno shrono lok u bäng li bokshto.

³⁴ Nopga swlo llë ara poptara Jesúsde, Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichara to bakoe. Jesús, e ë miyde Ä sëyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. E kjishko ga ichara Jesúsde tjë llëme.

Jesús, Sbö tjëkwo roy pjlú le judíoga syô uyo oblë oblë roshko

³⁵ Wëshko kjok shröngto ga Jesús kojono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, syöshtë Sbö kong wlo.

³⁶ E irgo ga Simón to shäng ba pjeyoga oppingga tjok ba wlëk.

³⁷ Wlëdashko ga tjë lok ba kong ga «Oba uunkong to löng bop wlëk» le.

³⁸ Kuya ga tjë ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö tjëkwo roy lër eshko wlo, miydëba wlo. Tja shrono shäng e kong wlo» le.

³⁹ Eni ga to shäng Sbö tjëkwo roy pjlú lë Galilea kjokyo kjrina kjrinashko, judíoga syô uyo lok kjwobi li roshko. Ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to bakoe.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

⁴⁰ Pjlara ga domer shrono shäng kjlara Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonobokshto, tjë ba kong ga «Tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlú» le.

⁴¹ İya ga songe le, ga porwara ba orkwo go, ga tjë ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le.

⁴² Jekdo eshko ga domer li poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴ Eshko ga Jesús tjë ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésde, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú

wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le, ga ichara toe.

⁴⁵ Gueniyo ga domer poptono li to shäng kjone pogoshko ga tjë ga «Tja poptara Jesúsde» le ë kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrëk u ara tjeng lishko ga äe. To jek wleni ga oba tönba shwoy ara anmoyö kjishko. Eni ga beno shäng no llëmshko. Eni ëmdë ga İkoba äär träk llëme.

2

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ Dbar kjwöbö irgo ga Jesús shrono sök Capernaúm kjokyo iröng obi ba ushko. Miydaraba ga shrono sök iröng ga

² oba shrono löng träk llëm ba shwoy, ga u li dlino tjung no eröe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. İye äär u bäng zlong ga äe.

Jesús sök Sbö tjëkwo roy lë oba kong kjër roshkoshko ga

³ domerga tjwe löng doglo pkëng (4), swlo söno kjlara. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo.

⁴ Eshko ga söra lok shrono u bongkjako ga söya kjër roshko, Jesús sökshko lara, gueniyo to öötong ey llëm, oba ara kjıy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, Jesús sök lishko.

⁵ İya Jesúsde ga swlo sögaga li märba go ga tjë swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁶ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go löng eshko kjlëbö. Wotjlik lok ga

⁷ «İkjwe ëro? İDomer kjwe shäng Sbö lăywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjë ba kong ga «İPjăy wotjlik owa eni ega?

⁹ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Bop bukklo

kjwe kjrozon. Pja jëkzon” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era ïgömi wëlle.

¹⁰ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga

¹¹ «Lër bop kong ga pja kojözon. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le.

¹² Kuya ga kojono, ba bukklo kjrara, ga to jek ba ushko.

Ïya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlë lok ëng kong ga «Llonoshko ga llëbo ïydë kjweni llëme» le.

Leví rokara Jesúsdë

¹³ E irgo ga Jesús jek öötong shäng di bäng buk kësbang li kjako obi. E irgo ga nopga öötong löng ara ba zlong, ga epga pïya Jesúsdë shäng.

¹⁴ Jek jek shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur tönnga Roma so kong. E Alfeo wa. E sök ba paklishko. Ïya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁵ E irgo ga Jesús jek öötong sök ië Leví ushko,* ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tönnga Roma so kong öötong löng ië ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblë öötong löng ië ba tjok eshko bakoe. Nopga eniyo jek löng Jesús tjok ara.

¹⁶ Eshko ga nopga löng kjlöbö no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, epga fariseoga bakoe. Ïya lok ga Jesús sök ië nopga eniyo tjok ga tjlë ba oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹⁷ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlö bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

¹⁸ Olö ga Juan oppinggaga, fariseoga, e ië llëm Sbö kong. Pjlara ga löng ië llëm enishko ga nopga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Juan oppinggaga ië llëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llëm ega?»

¹⁹ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe.

²⁰ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã.

²¹ »Shwong këguë§ bängyëy shwong likyo tjaqlën* go llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaqlën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

²² »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaqlën» le ba kong.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jek shäng dwla dgak buk li tjrëko

* 2:15 Grecia so tjlökwö ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E **Jesús jek öötong sök ië Leví ushko** loklo, llëm ga **Jesús jek öötong sök ië Jesús ushko** loklo. E ushko miydëy yötso llëme. † 2:19 **Domer orkwosmok wlo** le li, e **Jesús** loklo. ‡ 2:19 **Nopga mak löng eshko** le li, e **Jesús oppinggaga** loklo. § 2:21 **Shwong këguë** le li, e **tjlökwö twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dëdashko** li loklo. * 2:21 **Shwong likyo tjaqlën** le li, e **tjlökwö twara Sbörë jlökoyo tjaqlën Jesús kjishko** li loklo. † 2:22 **Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën** le li, e **tjlökwö twara Sbörë jlökoyo tjaqlën Jesús kjishko** li loklo. ‡ 2:22 **Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go** le li, e **tjlökwö twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dëdashko** li loklo.

ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ue lok wlo.

²⁴ İya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «İBop oppinggaga kjwe İzong! İLöng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë ega?»

²⁵ «İDënashko ga David, ba yorkagaga pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo?

²⁶ Abiatar sök syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko kësbangyo dbaryoshko ga David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagagarë erö gueniyo» le ba kong.

²⁷ E irgo ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlong dbaryo kjimtoklo llëme.

²⁸ E kjishko ga woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

3

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop-tara Jesúsde kjlara

¹⁻² Woshtozlong dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore İya lok wlo, rote e go wlo.

³ Eshko ga Jesús tjlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le.

⁴ E irgo ga Jesús tjlë fariseoga li kong ga «İWoshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? İLlëbo pjluë, de llëbo owa? İËre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? İWëyëre, de kjimtëy?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dboryara lok llëme.

⁵ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li İna, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llëm kjishko. Ga tjlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjluë.

⁶ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tönö lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «İJesús, e zröy sorë ga pjlu?» le.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁷⁻⁸ Dbar kjwara ga Jesús opkjono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësbang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba İk, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe.

⁹⁻¹⁰ Jesús shäng nopga poptë ara, e miydaraba kuzong ga swlopga shrono lok ara ba zlong bäng, porwe lok wlo. E kjishko ga ba oppinggaga ichara kyyong wlëk kjlara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kyyong li roy wlo, İlikoba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjlobö. Jesús İya lokshko ga tjwe löng ba zlong bäng, ga kjök torgö, öö le lok, tjlë ba kong ga «İPja Sbö Wa!» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong llëme. İKuromire?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³ E irgo ga Jesús to jem dlup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng kjlobö,

¹⁴ ga kjrara doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12), ber löng Sbö tjlökwo roy İaga ba äska wlo, ber tjeng jëk ba tjok wlo, iche Sbö tjlökwo roy pjlu shdök kjok shto oblë oblë wlo,

¹⁵ Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wlo bakoe.

¹⁶ Domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni: Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kɫarayo, pjöyɫkong
li kowaraba Boanerges (e epga so
kjrik kjoyo loklo);*

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú†

²⁰ E irgo ga Jesús jer dlup li dwayo, ga opzrëno jek u roshko. Jesús ïkoba shrono löng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar ië lok wlo ëmdë ga drete.

²¹ Eni ga llëye shärye shäng li roy kuya ba pjeyoga epenga lirë ga woy-otɫiɫya lok ga «E skwërkono dikjoyoe» le. E kjishko ga tɫlë lok ëng kong ga «Shji to wlokrjë» le.

²² No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go tek shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kɫlëbë, ga tɫlë lok ga «ɟDomer kjwe goshko Beelzebú! Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúrë ba kong li go» le.

²³ Eni ga nopga löng li rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tɫlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tɫlë ga «ɟÄ, e iche Äre opshik om go sorëro?

²⁴ Pɫlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go.

²⁵ Nopga tjeng u kjaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe.

²⁶ ɟEni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo?

²⁷ »Domer sök kɫlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko ga äe. Woyde ga domer li shara, pjrira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pɫlue.‡

* **3:17** Grecia so tɫlëkwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. Gueniyo kjone kjone tɫlë ga **epga so kjrik kjoyo loklo** le li, e **domerga iir ä wleniyo** loklo. † **3:19** Ä, e kowëba **Beelzebú** bakoe. ‡ **3:27** **Domer dbo ara** le li, e **Ä** loklo. **Lürkaga** le li, e **Jesús** loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

²⁸ »Iër bomi kong ɫlëkoyo ga ëye llëbo owa shäryë, tɫlëkwo lë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pɫlue.

²⁹ Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme. To beno pjang ba go ïyadoe» le.

³⁰ Tɫlëno eni, lunashko ga no ping-gaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go tɫlëno lok ga «Domer kjwe goshko Ä sëya kɫlara» lara eni kjishko.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

³¹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, ga no ichara lok kɫlara ba rokë.

³² Eni ga nopga sirkeno tjeng Jesús zlong bäng li tɫlë ba kong ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop wlëk kjoko» le.

³³ Kuya ga tɫlë ba kong ga «ɟBor mekë, e ë? ɟBor lëmga, e ë?» le.

³⁴ Eni ga ba oppinggaga sirkeno tjeng ba tjok li iya ga tɫlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga.

³⁵ Eëye Sbö kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

4

Dwla sguingga

¹ Jesús öötong sirkeno sök di bäng buk kësang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako.

² Eshko ga epga pina ara llëbo jyäglo go. Tɫlë ga

³ «Tja kuziä. Domer shäng kɫlara dwla sguingga. Pɫlara ga opshino to jek dwla sguing.

⁴ Sguïyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete.

⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjërëko, klung sho ara llëmshko, ga

weno maling, klung sho rong llëm kjishko.

⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe.

⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkō sho roshko, ga shkō sho li kunoshko ga dwla li llgwīna beno bo llëme.

⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbäw (100)» le.

⁹ E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyāglo go erä ega

¹⁰ Nopga tjeng kës li briktong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, oba oblë jëk löng ba tjok wleniyo, e tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyāglo go yë, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyāglo go erä.

¹² Eni ga

»«Ëya löng kjër ga llë ïyde miyde lok llëm,

kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.

Eni llëm kjwe ga

optwë ber Sbö kong,

ga owa pjang ba go li löya ber drete» le.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹³ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo lër shäng llëbo jyāglo go ëre llë loklo miydëmi llëmde? Miydëmi llëm ga tjlökwo lër llëbo jyāglo go obi ga miydëmi llëm bakoe.

¹⁴ Dwla sguingga li, e Sbö tjlökwo laga oba kong li loklo.

¹⁵ Kjone kjone, e so dwla lono tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li kuya,

gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo.

¹⁶ »Kjone kjone, e so dwla lono ak ara tjrëko li kjoyoe. Tjlökwo li kuya ga kjre lok wopjlúe.

¹⁷ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdun-goba tjlökwo li kjishkoshko ga raye, söya ame.

¹⁸ »Kjone kjone, e so dwla lono shkō sho roshko li kjoyoe. Tjlökwo li kura,

¹⁹ gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme.

²⁰ »Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla lono tjeng klung sho pjlú kjing go li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbäw (100)» le.

Iök shjiy

²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey.

²² Llëbo jnek tjeng li, e woyde Sbörë ga ber ikoba wëllë wlo. Ga llono ga e ber miydëba dret, iök shjiy poyong jong kjókshko wleni.

²³ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.

²⁴ »Ga llëye kumi löng li kuzi yōtso. Kumi yōtso wleni ga pjây opping ara. Kumi yōtso llëm wleni ga pjây opping ara llëme. Kumi sorë ga pjây opping eni, ga pjây opping e kjinmo obi.

²⁵ Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷ E irgo ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pë, wollen, ga bë sök wlëpe.

E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, shäryë eni sorë miyde domer lirë llëm gueniyo.

²⁸ Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye.

²⁹ Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwle jä» le.

Kjor dwlayo chirawa

³⁰ E irgo ga Jesús tjlëno ba kong jek obi. Tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlú?»

³¹ E so kjor dwlayo chirawa ko mostaza dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko.

³² Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

³³ Nopga pina Jesúsde llëbo jyäglö go eni. Kura lok, gueniyo llë loklo miydara lok uunkong llëme.

³⁴ Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglö go erä. Gueniyo nopga tjeng kës li briktong lok pjrshko ga llëye lara llëbo jyäglö go li, e llë loklo pjlollgwera ba oppinggaga kong pjire.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

³⁵⁻³⁶ Kjek säng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ëre kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjawa toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong oblë sökoba jek tjeng ba tjok bakoe.

³⁷ Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

³⁸ Eshko ga Jesús buk pë kjoyong sigwolekong, kä iak buk kä ioklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlë ba kong ga «¿Tjlapga no pingga! ¿Shji ba pitoe! ¿Pja buk wlëp ega?» le.

³⁹ Kuya ga kojono, ga tjlë pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjëkso» le, ga beno buk tjëkso.

⁴⁰ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Kjek bangkrëmi ara ega? ¿Pjây mär bor go llëm obire?» le.

⁴¹ Eni ga epga shgawara löng ara. Ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? ¿Zia. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

5

Domer goshko Ä sëya kjlara

¹ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo.

²⁻⁶ Eshko ga domer goshko Ä sëya kjlara. Kjra lëba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjlögo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy llong llëme. Shaga ërë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús İya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon.

⁷⁻⁸ İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwölö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë ega? ¿Rokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa sëya ara domer ëre go kjy» le.

¹⁰ Eshko ga tjlë lok ba kong obi ga «Rokër bop kong sira ga tjawa ichëp kjok ëreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië.

¹² Eni ga sëyaga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³ Kuya ga «Jöölö» le, ga sëyaga li opkjono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm

ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) dik.

¹⁴ Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik.

¹⁵ Shrono löng Jesús shäng lishko ga iya lok ga domer dämär ga goshko Ä sëya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjluë. Iya lok eni ga beno löng sëya llëme.

¹⁶ Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba igaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong.

¹⁷ Eshko ga nopga li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸ Kuya ga jlõ lara. Jer opyë kjong royshko ga domer poptono li tjlä ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lëp bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰ Kuya ga jlõ lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsdë sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlíkoba beno löng arae.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

²¹ E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö löng träk llëm eshko.

²² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syõ uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Jesús iya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go,

²³ tjlä ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkokdoe. Rokër bop kong sira ga kayo ip bor kong. Pja

orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» le.

²⁴ Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae.

²⁵ Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, poptë llëme.

²⁶ Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno shäng ro bang ara jek këgong.

²⁷⁻²⁸ Bäm go ga Jesús roy miydara, ga wotjlík ga «Tja to ik. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara,

²⁹ ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjluë, swlo ame.

³⁰ Jekdo eshko ga Jesús wotjlík ga «Miydër ga ëbo poptono, llëbo shäryono bor dbo kësang go» le. E kjishko ga iya iröng ga tjlä oba kong ga «¿Bor shwong porwaga ërë?» le.

³¹ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. ¿Eni ga «¿Tja porwaga ërë?» lëp sorëro?» le.

³² Gueniyo jlõ lara llëme. Iya beno shäng obi kjlarashko kjlarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³ Eni ga walë lira ommyidë shäng pjluë. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonö sök kjlo dete erä. Eshko ga llëye shäryono ba kong li lara ba kong pjire.

³⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlú bop ushko. Pja woydë ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» le.

³⁵ Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

³⁶ Kuya Jesúsdë ga jlō lara llëme. Tjlë Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go erä» le.

³⁷ Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya li jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjlarayo Juan bakoe. Llamo söra jek ba tjok llëme.

³⁸ Öötong löng ushko ga iya Jesúsdë ga nopga slar wopjluk jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe.

³⁹ Eni ga opzrëno jek shäng u li roy ga tjlë löng li kong ga «¿Pjây slar ara kjweni ega? Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le.

⁴⁰ Kuya lok ga joywe lok jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buklishko, kjoglo li data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok li tjok bakoe.

⁴¹ Eshko ga kjoglo li orkwo shara, ga tjlë ba kong ga «¡*Talita cum!*!» le. (E «Kjwozirwa, pja kojōzong» loklo.)

⁴² Jekdo eshko ga kjoglo li kojono, ga jëktonge. Kjoglo li lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12). Iya löng lirë ga beno löng yëy le erä.

⁴³ Gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono jüşhko ëre lëmi ë kong llëme» le. Ga ba data, ba mekë, e ichara ba wa li sëng.

6

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko.

² Ga öötong woshtozlong dbaryo ga Jesús opzrëno jek judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. Kuya lok ga nopga ara beno löng yëy le erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Kjok miydë ara li twaga ërë? ¿Llëbo iydëba llëm wleniyo shärye sorë?

³ ¿U shäryaga wle kjwe llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago,

José, Judas, Simón llëmdo? ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo?» le eni. Ga tjlökwo kjre lok woydë llëm, iirkë lok ara erä.

⁴ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlö llëme» le.

⁵ E kjishko ga llëbo iydëba llëm wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara llëme. Orkwo iono swlopga pjökde myare kjing go, ga poptara. Llëbo oblë shäryara llëme.

⁶ Ga Jesús beno shäng wotjlík ara, kjok eshko sopga mär ba go llëm kjishko.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsdë

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblë oblë ber lok soshko wleniyoshko.

⁷ Öötong shäng shto kjrinishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, Ä sëyaga iche wlo.

⁸ Brikdë lok llëm obishko ga tjlë ba kong lok ga «Pjây brikshko ga llëbo sömi ara llëm, bomi kjorkung döe. Pjây dli sök llëm, kjla llëm, dbur sho llëm bakoe.

⁹ Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, drepkwota bako, gueniyo shwong oblë, drepkwota oblë, e sömi llëme.

¹⁰ Pjây äär kjone pogo ga pjây ber löng u kjwaraso, äär jong pjây opshik kjok eshko dwayo guing.

¹¹ Pjây öötong löng kjone ga pjây wlokjre llëm, pjây kuya llëm wleni ga pjây opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjây kura lok llëm li jyäglö, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹² Eni ga epga to jek löng tjlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia» le.

¹³ Eshkoshko ga nopga goshko Ä sëyaga wlëna ara, ga sëyaga li ichara

* **6:13** Eshko dbaryo ga kyo kwonaba swlopga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

to drete. Swlopga ara, e dlu kjing go kjoy kwona, ga poplara.*

Juan No Waga zrörabae

¹⁴ E dbaryoshko ga Jesús roy shdöktong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesdë. No kjone kjone tjlë ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye ga pjlu e kjishko» le.

¹⁵ Kjone kjone tjlë ga «E Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so oblë li kjoyoe» le.

¹⁶ Gueniyo ga oba tjlëno li kuya Herodesdë ga tjlë ga «E Juan. Tja no ichono ba kägä zë kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸ Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodías. Kjupäshko ga Herodías kjrara Herodesdë beno sök ba boy shara. E kjishko ga Juan tjlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko. Tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go eni» le. E kjishko ga nopga ichara Herodesdë Juan shak, bängzaya wlo, shdüya wlo.

¹⁹⁻²⁰ Eni ëmdë ga Juan bangkjre Herodesdë ara. Wotjlik ga e domer pjlo bek, iara Sbörë beno shäng dboy Sbö kong le. Juan tjlökwo lë li kuya pjloglo ara, kuya ä kjishko, woyotjlïya ara ëmdë. E kjishko ga Juan wlikara. Herodíasda omïywō shjiktëng, e tjlëno sorë li kjishko. Zröya woydë, gueniyo Juan wlikara Herodesdë kuzong ga zröya ga äe.

²¹ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba ëngkwaga kägäyoga, domerga Galilea so tjwlo ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li ÿya Herodíasdë ga wotjlik ga «Juan, e wolon dbaryo öötong» le.

²² E irgo ga Herodías wa walë shrono shäng ga bërkono nopga löng kës li bokshto. ÿya lok ga beno löng

wopjlue. E kjishko ga Herodes tjlë ba kong ga «Llëye woydëp li rokos bor kong, ga twër bop kong.

²³ Lër bop kong jlökoyo ga kjok ichër sök li ëmdë ga “Woydër bëye” lëp bor kong ga twër bop kong» le.

²⁴ Kuya ga opshino jek ba mekë shwoy. Tjlë ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kägä rokopdë» le ba kong.

²⁵ Eni ga kjoglo li jekdo shäng maling pjlu shwoy, ga tjlë ba kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga li kägä zë, ga tek söp bor kong kjwle roshko» le.

²⁶ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo «Llëme» le ba kong woydë llëm, tjlëno jlökoyo nopga mana löng li bokshto kjishko.

²⁷ Eni ga no ichara kjlara Juan kägä li zë no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo.

²⁸ Eni ga no li jek öötong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoglo li kong kjwle roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppinggagarë ga öörlok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

³⁰ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok, Sbö tjlökwo lara oba kong sorë, e lara lok Jesús kong pjire.

³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong ië wlo ëmdë ga äe. E kjishko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë, kjok kjing, no llëm wleniyoshko, shji woshtë wlo» le.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opyono jem lok kjoyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber löng tjoksa wlo le.

³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ïna nopga ararë. Ga nopga kjok shto oblë oblë so to jek lok ba irgo pjö lëkong. Jesús opshino kjoyong roshko

dwayoshko ga nopga ëng tōno trāk llēm li ña, ga songe le. Wotjlik ga epga öng wlēp ushko so daga llēm wleni le. E kjishko ga epga pina ara.

³⁵ Kjek ro zar kjwlē kuzong ga ba oppinggaga tjlē lok ba kong ga «Kjek sēng tjān. Kjek ëreshko llēye drete.

³⁶ Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llēbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlēk wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sēzi pjāydē dey» le.

Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Sēy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbāw pjloglo pjok (200) āska wleni. ħShāryērwa sorēro?» le.

³⁸ Eni ga tjlē ba kong lok ga «ħPjāy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi? To ĩmia» le.

Öör ña, ga tjwe löng iröng ga tjlē ga «Ĕreshko pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjok bakoe» le.

³⁹ Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjlobi li ichē wlar uunkong tōshko, shkwamsho kjing go.

⁴⁰ Kuya lok ga nopga wloktong tōshko, shtor shtor, kjoneshko ga doglo sak dbāw (100), kjoneshko ga doglo sak shkēng (50).

⁴¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) li, mā do pjok li, e kjrara Jesúsdē, ga kjok dogo ĩya jem drēng ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lok nopga tjeng kēs li kong. Mā do pjok li shdōra uunkong kong bakoe.

⁴² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlūe.

⁴³ E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjok (12), tjung tjunge.

⁴⁴ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbāw dbāw pjloglo shkēng (5,000). Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

Jesús jēktong di kjing go

⁴⁵ E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyē kjyong roshko, dipzē di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkong wlo, āär ber löng Betsaida kjokyo shwo lēkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shāng eshko.

⁴⁶ Nopga briktong pjir ga Jesús jem öötong shāng dlup go tjoksa, syōshtë Sbō kong eshko wlo.

⁴⁷ Kjek ro zoktong ga shāng eshko tjoksa.

Eshko ga ĩya ga kjyong li jek öötong buk di bāng buk kēsbang li roworbēe.

⁴⁸ Ga pjluk tek jong ba shwo lēkong. E kjishko ga kjra le lok ba kjyong li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kjek ba shrānto ga Jesús jek jek shāng di bāng buk kēsbang li kjing go, dipzē kjwo kalēkong wlo lara. Gueniyo öötong jek shāng ba oppinggaga li soy ga

⁴⁹ ĩya lok ga tjlē ëng kong ga «ħKjwe āya jlōel» le, ga öö le lok ara.

⁵⁰ ĩya lok uunkongdē ga bangkjre beno löng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «ħPjāy wokjange! ħTja li jekdo shāng! Llēye bangkjre ĩllēme» le.

⁵¹⁻⁵² E irgo ga jem opyono kjyong li roy, ga pjluk li beno tjēksoe. Eshko ga epga beno löng yēy le erā. Llēye kuya woydē llēm kjishko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llē loklo to miydara lok llēm, ga beno löng wotjlik ara e kjishko.

Swlopga poptara Jesúsdē Genesaret kjokyo

⁵³ Dipzono lok di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo.

⁵⁴ Eshko ga opshik lok kjyong roy dwayoshko ga nopga löng eshko kjlōbö. Miydara lok ga kjwe Jesús le eni.

⁵⁵ Eni ga roy shdōra lok kjok eshko kjwang jikong. E kjishko ga swlopga sökoba swlo sökklo roy, tjwe jong llaw pogo, öötong löng Jesús jek shāng lishko.

⁵⁶ Eni ga āär kjone pogoshko ga swlopga sōraba, iaraba tjeng

llëbo soynezzlong irbo sor go llögong llögong. Ga tjlë lok Jesús kong ga «Swlöpga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

7

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

¹ Pjlara ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga kjone kjone, e tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono löng Jesús shwoy.

² Eshko ga iya lok ga Jesús oppinggaga kjong kjong iono, orkwo shwoyde llëm obishko. E kjishko ga lāywe lok owa.

³ (Fariseoga, judíoga llamo li, e ioydë llëm obishko ga orkwo shkwë yōtso enido, ba tjlapgaga tek dēnashko so sdëkwo sorë ga eni.*

⁴ To llëbo soynezzlong ga tjwe ushko iröng ga orkwo shkwë e kjoyo enido, llëm ga ië llëme. Ga ba llëbo ioklo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bap-kwo shäryak klung shosho go, ba sbi shäryak dröng sho go, ba ioklo bako, lara ba pjeyoga tek dēnashko so lirë sorë ga eni. Sgara beno löng llëbo shäryë oblë oblë, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵ E kjishko ga tjlë lok Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «iPjāy Sbö tjlōkwo söga jlōkoyo lëmi, gueniyo pjāy wotjlík owa bomi pjlúshko! Llëye lara Sbö tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaíasdë bomi kjishko li, e jlōe. Tjlëno beno eni:

»«Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go,
gueniyo tja woyotjlīya pjang ba pjlúshko llëme.

⁷ No pīya kjok llgwekklo taga norë li go eröe.

E kjishko ga tja poshrëya löng li llëno llëme.»†

⁸ »Sbö kjok llgwekklo li sömi iyo do llëme. Pjāy ber löng no sdëkwo shäryë döe.

⁹ Sbö kjok llgwekklo li kolëmi llëm, bomi sdëkwo shäryëmi wlo.

¹⁰ Moisés tjlëno tek dēnashko ga «Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara.»‡ Tjlëno obi ga «Ëye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e zrökko.»§

¹¹ Gueniyo ga pjāy tjlë ga ëye tjlëno ba data, ba mekë kong ga «Pjāy kjimtër ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire» lara ba kong pjir ga

¹² ba data, ba mekë, e kjimte ame ga pjlúe lëmi eni.

¹³ Eni ga bomi sdëkwo pimi oba kong li kjishko ga Sbö tjlōkwo li ioromi beno tjwlō llëme. Ga pjāy llëbo shäryë owa oblë oblë e kjoyo bakoe» le.

¹⁴ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng obi, ga tjlë ba kong ga «Tja kuzī uunkong, miydëmi wlo.

¹⁵⁻¹⁶ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli ue lirë llëme. Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlík wen ba pjlúshko lirë*» le.

¹⁷ Tjlëno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrëno jek öötong shäng u jong kjwara eshko li roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lëp shäng oba uunkong kong yë, e llë loklo los borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁸⁻¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lër shäng li llë loklo miydomirë llëm obire? Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli uara lirë llëme. Dli uëy li jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjlúshko llëme. E kjishko ga shji äär ber

* 7:3 Shäryara lok eni, woydara Sbörë eni kjishko lara, miga eni llëme. † 7:7 Isaías 29.13. ‡ 7:10 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. § 7:10 Éxodo 21.17; Levítico 20.9. * 7:15-16 Tek dēnashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlík wen ba pjlúshko lirë. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.»

pjlo bek Sbö bokso dli kjishko llême» le. Tjlokwo lara Jesúsdë shäng li, e dli uunkong uëy ga pjluë loklo.

²⁰ Pjir ga tjle obi ga «Nopga äär ber owa Sbö bokso laga ba wotjlik wen ba pjluushko lirë.

²¹⁻²² No wotjlik owa, pë no orkwos-mono ba tjok llëm li tjok, no zrök, pë walë ba boy llëm li tjok, lürkë, wotjlik dbur töng ba kong erö, llëbo shäryë oblë kong owa, oba jyäpgwë, llëbo owa shäryë lötkë llëm wleniyo, wotjlik owa oblë tjok ba llëbo kjishko, oblë läywë owa, opyë woydë ber tjwlo ara oblë kjinmo, llëbo shäryë wotjlik llëm, e wen tëm ba pjluushko dwayo uunkong.

²³ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga llëbo tjeng kës ëre wen ba pjluushko lirë» le.

Walë judío llëm wleniyo mär Jesús go jlökoyo

²⁴ Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shäng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlëna jong kjwara ber sök eshko miydëba llëm wlo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae.

²⁵⁻²⁶ Kjok eshko ga walë sök kjlara, e judío llëm, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjlara walë, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sëya kjlara. Jesús roy miydara walë lirëshko ga tekdo shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjle ba kong ga «Tja wa sök kjlara ushko walë, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bop kong sira ga sëya li ichëp to bor kong» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjle ba kong ga «Woyde ga bi wapga ië bäm go. Bi wapga dli li döy, twëy shjiti kong wlo ga äe» le.†

²⁸ Kuya ga tjle ba kong ga «Jlõe, Tjlapga. Gueniyo wapga li iëshko ga ba dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjiti-rë ga pjluë» le.

²⁹ Kuya ga tjle ba kong ga «Tja dboyorop eni kjishko ga pja woydë ame. Pja nom iröng bop ushko. Ä sëya pjang bop wa go li to tjän» le.

³⁰ Walë li to ey dwayo. Öötong shäng ba ushko ga ba wa li wlëna buk ba bukklo kjing go. Ä sëya li to tjän.

Domer kjok kugö llëm, tjle ma wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

³¹ E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bäng buk kësbang bukshko. Jek shäng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shäng Decápolis kjokyo.

³² Eshko ga domer sök kjlara kjok kugö llëm, tjle ma wleniyo. Domer li söraba Jesús zlong bäng, ga tjle lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga pja orkwo ios domer ëre kjing go sira, poptëp wlo» le.

³³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek nopga ara löng lishko dwayo pjola sira. Öötong löng eshko ga Jesús sakkwo zrëno domer li kwomgwo bäng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira iröng, ga pöra ba tröng go, ga domer li kjoyorkwo porwara ba sakkwo go.

³⁴ Eshko ga kjok dogo ñya jem drëng ga tjwlo shrono rong, domer li songe le kjishko. Ga tjle domer li kong ga «¡Efata!» le. (E «Kwom ro, pjäy roshwizong» loklo.)

³⁵ Jekdo eshko ga domer li kwom ro tuk li roshwino beno kjok kugö pjluë. Ba kjoyorkwo li döktong beno tjle pjlu bakoe.

³⁶ E irgo ga Jesús tjle nopga löng li kong ga «Domer ëre poptoror lëmi ë kong llême» le. Gueniyo jlö lara llême. «Lëmi llême» le Jesúsdë jek obi. Enira kuya lok ga roy shdöra lok jek këgong.

³⁷ Eni ga nopga beno löng yëy le erä. Ga tjle lok ëng kong ga «Llëbo shärye kës li, e owa llême. Nopga kjok kugö llëm wleniyo ie ber shäng kjok kugö

† 7:27 Eshko dbaryo ga nopga judío llëm wleniyo kowara judiogarë shjiti, epga pjeyo oblë kjishko. Eni ga shjiti lara walë li kongshko ga e nopga judío llëm wleniyo layde. Ga llëbo ichara Sbörë judioga kong li, e ber nopga judío llëm wleniyo kong llême layde.

wělee. Nopga tjlē llēm wleniyo ěmdē ga ie ber shāng tjlē bakoe» le.

8

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (4,000)

¹ Dbar kjwara ga nopga shrono tōno lōng ara Jesús sōk lishko. Dli llēm kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsdē tek ba zlong bāng, ga tjlē ba kong ga

² «Nopga kjwe lōng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llēye uako llēme. E kjishko ga songe lēr.

³ Jek ichēr ba ushko iē llēm ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjishko ga wopjir irbo kjwe» le.

⁴ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Nopga trāk llēm kjwe sēy sorē? ¿Kjok no llēmshko ěre dli wlēy kjone?» le.

⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?» «Tjeng kjwo kjāk (7)» le ba kong.

⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsdē wlar uunkong tōshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjāk (7) li, e kjrara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlgara lok nopga tjeng kēs li kong.

⁷ Mā tjeng kjlōbō chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga mā li twara ba oppinggaga kong, pjlgue lok nopga tjeng kēs li kong wlo.

⁸ Eshko ga nopga uunkong iono beno lōng bō tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjāk (7), tjung tjunge.

⁹ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (4,000) dik. Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga

¹⁰ Jesús opyono kjong roshko ba oppinggaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong lōng Dalmanuta kjokyo.

Llēbo jyāglo shāryara Jesúsdē llēme

¹¹ Eshko ga fariseoga tek shrono lōng Jesús shwoy, ba tjlik wlo. Tjlē ba kong ga «Llēbo ūydēba llēm wleniyo shāryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbōrē jlōre miydērwa e go wlo» le.

¹² Kuya ga tjwlō shrono rong, ga tjlē ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sopga, woydēmi ga llēbo jyāglo shāryēr bomi kong ega? Lēr bomi kong jlōkoyo ga shāryēr llēme» le,

¹³ ga rayara beno lōng eshko. E irgo ga opyono kjong roy, ga dipzono jek di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo

¹⁴ Ga jek lōng kjong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarē lok ga dli sōra lok llēm, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara erōe.

¹⁵ Ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Pjāy sjēk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹⁶ Eni ga epga tjlē lok ěng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir sōno llēme. Le shāng bi kong eni e kjishko» le.

¹⁷ Tjlē lōng ěng tjok llē li miydara Jesúsdē kuzong ga tjlē ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir sōno llēme” lēmi ega? ¿Bor tjlokwo li llē loklo miydomirē llēm obire? ¿Llēye kumi woydē llēm obire?

¹⁸ Pjāy bokkwo tjok, gueniyo pjāy kjok ĩgō llēme. Pjāy kwomgwo tjok, gueniyo pjāy kjok kugō llēm bakoe. ¿Llēye woyo bomi kong llēmdo?

¹⁹ ¿Domerga sēnor doglo sak dbāw dbāw pjloglo shkēng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) goshko ga dli beno obi tōnomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kjwara kjingsho pjōk (12)» le lok ba kong.

²⁰ Eshko ga tjlē ba kong lok obi ga «¿Domerga sēnor doglo sak dbāw dbāw pjloglo pkēng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjāk (7) goshko ga dli beno obi tōnomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjāk (7)» le lok ba kong.

²¹ Eni ga tjlë ba kong lok ga «¿Eni ga bor tjlökwo llë loklo miyde mi llëm obire?» le.

Domer kjok igö llëm wleniyo pop-tara Jesúsde kjlara

²² E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok igö llëme. E söra shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptöp wlo» le.

²³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lokshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo igöpdë?» le.

²⁴ Eshko ga kjok roino, ga tjlë ga «In ga no jek jonge. Gueniyo ga igör yötso llëme. E kjy ga nopga jek löng li in ga so kyor kjoyoe» le.

²⁵ Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok igö wëlle.

²⁶ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äär Betsaida kjokyo guing llëme»* le.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

²⁷ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblë oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ëlëba?»

²⁸ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë llëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë llëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

³¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungkoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, tja wlokre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le eni.

³² Llëbo shäryëba ba kong tjwe li, e lara ba oppinggaga kong wëlle, miyde lok wlo.

Kuya Pedrorë ga Jesús rokara tjoksa, ga wlona.

³³ Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga llamo beno tjeng li ik wlo. Eshko ga tjlë Pedro kong ga «¿Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Llëye woyde Sbörë li woyotjlip shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlipde shäng eröe» le.

³⁴ Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, nopga tjeng li rokara eni bakoe. Ga tjlë ba kong ga «Eye jek woyde bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlip iyado, wotjlip llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme.

³⁵ Eye wotjlip opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo eye jek bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo.

³⁶ Eye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

³⁷ Shji ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga tjwlëkklo kjok ëre kjing goshko drete.

* **8:26** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja nom bop ushko. Pja jek llëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing llëme.»

³⁸ »Nopga löng eerishko dbaryo li owa, so domer orkwosmok shäng pji, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kãã goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre nopga owa bokshto ga eshko ga lökyokjrer eni bakoe» le.

9

¹ Ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluvo dbo ara go sorë li ïmi wëlle» le.

Jesús kjloswono beno kãã lletlet

² Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsdë jem dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. Öötong löng tjoksa eshko ga ïna ba oppinggaga jem löng ba tjoklirë ga Jesús kjloswono,

³ shwong beno pjublún shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjublún stek lëy wleni, gueniyo äär eni llëme.

⁴ Eshko ga ïya lok ga Moisés, Elías, e weno löng lan Jesús tjok eshko.

⁵⁻⁶ Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e llëye lako ba kong wlo drete. Eni ëmdë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjluë. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁷ E wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlë ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Ba tjlökwo kuzïa» le.

⁸ Jekdo eshko ga ïya lok ba sor go obi ga ëye beno drete. Jesúsdä beno shäng erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye ïnami yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰ Eni ga llëye lara lok ë kong llëme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo

dwayo ëre woshrono iröng obi guing» lara li, e llë loklo lanyotke beno löng ëng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjlë lok ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjlë lok ga «Borwa pjluvo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluvo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Lë lok eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong posharyaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing, ga tja wlokjrëba llëm bakoe. ¿Tak pjäng Sbö tjlökwo go eni bako jlöre?»

¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjän. Ga kong llëbo owa shäyaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjäng Sbö tjlökwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsdë kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ïna lok ga nopga töno ara eshko. E tjrëko no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng kjlöbö. Epga löng ënglë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

¹⁵ Jesús tek shäng li ïya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlokjre lok wlo.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Pjäy löng ënglë kar kar, llëro?» le.

¹⁷⁻¹⁸ Kuya domer kjlararë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng kjlara domer, goshko Ä sëya kjlara. Lara beno shäng tjlë llëme. Shaya sëya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptëp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga «Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër

bomi kong ga ichozĩ to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llème» le.

¹⁹ Eni ga Jesús tjlẽ ba oppinggaga li kong ga «Pjãý mär Sbõ go llème. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjãý mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

²⁰ Eni ga dwlas li söra lok tek ba zlong bäng. Jesús ÿya sëya lirẽ ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwẽ to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

²¹ Eshko ga Jesús tjlẽ dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryẽ kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko.

²² Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjĩshko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lozong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

²³ Kuya ga tjlẽ ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Ëye mär Sbõ go ga llëye shärye ga ä wlo drete» le.

²⁴ Jekdo eshko ga domer li tjlẽ ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek këgong» le.

²⁵ Tjlẽ löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. ÿya Jesúsdẽ ga tjlẽ sëya li kong ga «Ä sëya, dwlas ère iorop beno kjok kugö llëm, tjlẽ llëm bakoe. Lër bop kong ga pja opkjös dwlas ère go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

²⁶ Kuya sëya lirẽ ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga opkjono toe. Eshko ga dwlas li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjlẽ ga «Kjwe shinmotkono ïzong» le.

²⁷ Eshko ga dwlas li shara Jesúsdẽ ba orkwo go, ga kojonaë.

²⁸ E irgo ga Jesús opzrëno jek u jong kjwara roshko. Döni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjlẽ lok ba kong ga «¿Ä sëya li to ichororwa llëm ega?»

²⁹ «Ä sëya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjãý syöshtẽ Sbõ kong ara guing»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjĩshko pjłara obi

³⁰⁻³¹ E irgo ga to lok eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga pĩya woydẽ tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga èrẽ llème. Eni ga tjlẽ ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ère twëba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörẽ iröng obi» le.

³² Llëye le shäng li llẽ loklo miydara lok llème. E llẽ loklo kjakroke lok woydẽ ba kong, gueniyo kjakrokara lok llëm, bangkjre lok ara kjĩshko.

Ëye tjwłõ ara anmoyõ

³³⁻³⁴ Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaúm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjłara tjlẽ ga «Tja ber tjwłõ ara, pjãý uunkong kjinmo» le kjłara obi kong.

Kuya ga tjlẽ ga «llème. Ber tjwłõ ara li tja» le. Ga llamo omłẽ jong e kjoyo bakoe. Tjlẽ jek löng lan èng tjok eni irgo ga jek öötong löng Capernaúm kjokyo ga opzrëno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjlẽ ba kong lok ga «¿Llëye lëmi tek löng kar kar èng kong yẽ llẽ?» le. Kuya lok ga beno löng kjing erä. Dboryara lok llème. Miydara lok pjłú ga llëye lara tek löng èng kong li, e bëy llème.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara tek löng ba zlong bäng, ga tjlẽ ba kong ga «Ëye opyẽ woydẽ ber tjwłõ ara oblẽ kjinmo ga woyde ga opyẽ ber tjwłõ chira, ber shäng parkaga oblẽ kong dey» le.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsdẽ kjłara, ga iara shäng ba tjrëko.

* **9:29** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyã shiraba oblẽ oblẽ ara. Ga kjone kjone tjlẽ ga «Ä sëya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjãý iẽ llëm, syöshtẽ Sbõ kong wlo ara guing.» † **9:37** Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwłõ ara llème.

Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga

³⁷ «Ëye, kjwozirwa jüni wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni.† Ga ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe» le.

«Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» lara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Juan tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, domer ñorwa shäng kjlara, Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llëm kjishko ga tjawa tjlëno ba kong ga “Ä sëyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» le.

³⁹ Kuya ga tjlë ba oppinggaga kong ga «jWëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Ëye llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryë bor ko go ga tja owa le jekdo ga äe.

⁴⁰ Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong.

⁴¹ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, pjäy kjimtara, pjäy bor nopga kjishko ga pjäy sëna di erö ëmdë ga potjwlëkklo tjok tjän.

«Shji no ichë llëbo owa shäryë llëme» lara Jesúsde

⁴² »Ëye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey.

⁴³⁻⁴⁴ Eni ga bomi orkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlu, pjäy pjë bomi orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.‡

⁴⁵⁻⁴⁶ Bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm

dey ga pjlu, pjäy pjë bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.§

⁴⁷ Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjuse. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sök no pjluo ñyado lishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlu, pjäy pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.

⁴⁸ Kjek eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

⁴⁹ »Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wlo. Sbö omshäryë bi kong eni wleni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdungglo, shji ber pjlu jek këgong wlo.

⁵⁰ »Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. Pjäy ber löng dlungna wleni. Pjäy ber löng wopjlu ëng tjok ñyado» le.

10

Shji ëng rayë

¹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga töno ara Jesús shäng lishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

² Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlük wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjluë?» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy ichara Moisésde llë shäryë?»

⁴ «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésde kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara guing» le lok ba kong

⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lëye kumi woydë llëme. Pjäy ichara Moisésde ëng rayë eni e kjishko.

† 9:43-44 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlu, pja pjë bop orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjek eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» § 9:45-46 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlu, pja pjë bop dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjek eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» * 10:6 Génesis 1.27.

⁶ Gueniyo ga dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.*

⁷ E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.†

⁸ Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara.

⁹ Töna Sbörë ga e döy llëme» le.

¹⁰ Döni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿llëye lëp shäng yë, e llë loklo?»

¹¹ «Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde.

¹² Walë ba lanma rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde bakoe» le ba kong.

Llëbo shäryara Jesúsdë pjlú, kjwozirga kong

¹³ Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng.

¹⁴ İya Jesúsdë ga iirkono, tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Əye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo.

¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga əye Sbö tjlökwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjluyo İyado lishko llëme» le.

¹⁶ E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

¹⁷ Jesús opshik to jongya kjok shto oblë le shäng kjwlë ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono, tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿llëye shäryër, tja ber sök së İyado Sbö tjok wlo?»

¹⁸ «¿Tja pjlúe lëp ega? Pjlú li, e Sbö eröe.

¹⁹ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjän. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji

oblë jyäpgwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara»‡ le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlökwo lëp shäng kës li shäryër shäng enido tja tek dwlas lë obishko» le.

²¹ Eni ga domer li İya Jesúsdë, ga woydara ara. Tjlë ba kong ga «Llëbo shäryorop kës li, e pjlúe. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga İya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjange» le.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae.§ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjeyoga, əye äär ber sök Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjange.

²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkö bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek këgong, ga tjlë lok ba kong ga «¿Enira əye dardo?» le.

²⁷ Kuya ga İya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jëk bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga əye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjrara li kjishko ga

³⁰ äska wlëya ara anmoyö. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi: u, pjeyoga,

† 10:7 Génesis 2.24. ‡ 10:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. § 10:24 Eshko dbaryo ga oba wotjlik ga nopga dbur ara wleniyo tjwlö ara Sbö kong, nopga song wleniyo kjinmo lëba.

mekëga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llëbo tjwe owa bako, ïwaba shjiktëng, ga bokrotkëba. Gueniyo llono ga ber sök së ïyado Sbö tjok.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga tjwlö ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlö chira eshko. Ga eerishko ga nopga tjwlö chira wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³² Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyosho ga ba oppinggaga jek löng wotjlík ara, ga oba jek löng ba tjok li kjok bangkjërë ara. Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara Jesúsde jek dboshko, lan ba tjok, llëye wen ba kong li kjishko wlo. Eshko ga tjlä ba kong ga

³³ »Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng syöshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go wloshko bakoe. Tja iche lok, zröya wlo, ga tja twe lok nopga judío llëm wleniyo kong.

³⁴ Eshko ga tja joywe lok, tröng twe lok bor go, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

Santiago, Juan, e llëbo rokono Jesús kong

³⁵ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono löng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga »Tjlapga no pingga, llëye rokërwa bop kong li shäryos borwa kong sira» le.

³⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga »¿llëye shäryër bomi kong ga pjlu?»

³⁷ »Pja ber sök no pjluo, bop dbo kälä ikoba wëleshko ga tjawa iëp ber löng bop tjok, or milë kjlara, or kële kjlara» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga »llëye rokëmi löng bor kong li, e llë miydëmi löng llëme. ¿Pjäy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik ga pjlu?»

³⁹ »Eng» le lok ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong lok ga »Pjäy shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlëe.

⁴⁰ Gueniyo ga pjäy kjrër ber tjeng bor or kële, or milë, e laga tjarë llëm, e laga bor Datarë. Shto bor or kële, or milë, e ber ëye kjrara bor Datarë tjeng li kong» le.

⁴¹ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono Santiago, Juan kong.

⁴² Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjlä ba kong ga »Miydëmi pjlu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ëye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä.

⁴³ Gueniyo woydër ga pjäy omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey.

⁴⁴ Ëye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey.

⁴⁵ No to ter kjok dogo dwayo ëre ëmdë ga shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga där wlo» le.

Domer kjok igö llëm wleniyo ko Bartimeo poptara Jesúsde

⁴⁶ E irgo ga Jesús öötong shäng Jericó kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino löng eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjlara eshko kjok igö llëm wleniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokë irbo li sor go.

⁴⁷ Kura ga »Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba. Eni ga tjlä ba kong dbo go ga »Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁸ Kuya löng lirë ga tjlä ba kong ga »Pja kjinkozong» le lok ba kong, gueniyo ga kjinkë llëme.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «iDavid tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁹ Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë löng'li kong ga «Rokozi tek bor shwoy» le.

Ga nopga li tjlë ba kong ga «Pja kojözong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» le.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go'li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng'lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿lëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ik woydë» le ba kong.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok igö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok.

11

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök,

² ga tjlë ba kong ga «Pjây nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko ilgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggä, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong.

³ Eshko ga ëbo tjlë bomi kong ga «¿Shäryëmi kjweni ega?» le bomi kong wleni ga «Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi» lëmi ba kong eni» le.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kjwara zlong. Ga köya löngshko ga

⁵ İya nopga tjeng eshko kjlöbörë ga tjlë lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara, lara Jesúsde ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjlë lok ba kong ga «jölö» le.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go eni bakoe.*

⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlë ga «Kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjluoyo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» le.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko. Gueniyo öötong kjok säng kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlökwo lara Jesúsde beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹² Wëshko kjok shröng ga opshino to lok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjli ara.

¹³ Eshko ga İya pjola dwayo ga kjor jong kjlara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äär shäng ba zlong, bo tjokde İya wlo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kjor li bo dbaryo äätë llëm obi kjishko.

¹⁴ Eni ga tjlë kjor jong li kong ga «Eye tjwe bop bo uë ame» le, ga

* **11:8** Eshko dbaryo ga pjluypa opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

tjłokwo lara li kura ba oppinggagarë lok pjire.

Llëbo soynegaga lōng Sbō u zlong bāng li ichara Jesúsdë toe

¹⁵ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo, ga öötong shāng Sbō u zlong bāng ga nopga lōng eshko llëbo soynek, llëbo tjwlëk li ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bapkwō kjłopswozlong oba kong li poskara beno tjeng tōshko. Dunggwō soynega sökkłō li poskara beno tjeng tōshko bakoe.

¹⁶ Eshko ga ëye llëbo soynekko li sök tek kalëkong dwayo jek Sbō u roshko jer oplong pjlor kalëkong ga ä, slona Jesúsdë kjışko.

¹⁷ Eni ga oba pīya shāng ga tjlē ba kong ga «Sbō tjłokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syō uyo wlo, tjëyoga uunkong kong.”† “Gueniyo ioromi beno jong lū uyo”‡ le.

¹⁸ Jesús tjłokwo li kura syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekkłō tara Moisésdë go lirë, ga ĩna ga nopga lōng ba kuga li beno lōng yëy le erä. E kjışko ga Jesús bangkjre lok ara. Eni ga ëng tōno ga tjlē lok ëng kong ga «¿Jesús, e zrōy sorë ga pjłú?» le lok eni.

¹⁹ Kjok sëng ga Jesús opshino jek Jerusalén kjokyo dwayo, ba opping-gaga tjok.

Shji syōshtë Sbō kong sorë

²⁰ Wëshko kjok shrōng ga jek lōng kjor äyoshtara Jesúsdë jong li soy obi. Eshko ga ĩna ga kjor li bë jong dogro, dano ba sleng dwayo äär jong ba dbo go.

²¹ Eni ga Pedro tjlē Jesús kong ga «¿Tjłapga no pingga, kjor äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, ĩzong!» le.

²²⁻²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy mār Sbō go jlōkoyo. Llëbo shārye Sbörë ga äe lëmi llëme. Eni ga lër bomi kong jlōkoyo ga pjāy tjlē dlup kësbang ëre

kong ga “Dlup, pja opkjōs jer dlung roy” lëmi ga shāryë bomi kong eni.

²⁴ Pjāy llëbo rokë syō goshko ga woyotjlīmi ga “Wlënor beno bor kong tjān” lëmi jlōkoyo ga wlëmi.

²⁵⁻²⁶ »Pjāy lōng syōshtëshko ga llëbo owa shāryara oblërë bomi kong, e woyotjlīmi wleni ga iozī ber tjwlō llëme. Shāryëmi eni ga owa pjang bomi go li lōya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe» le. §

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²⁷ E irgo ga jek opzrëno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong lōng Sbō u zlong bāng. Eshko ga Jesús jek shāng wopro ga syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekkłō tara Moisésdë li go, judío tjłapgaga kjok ilgwegaga wleniyo, e tek shrono lōng ba zlong bāng ga

²⁸ tjlē lok ba kong ga «¿Llëye shāryëp shāng li shāryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰ »Pjāy kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

³¹ Kuya lok ga tjlē ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjłokwo kjroromi llëm ega?” le bi kong.

³² Gueniyo Juan, e Sbō tjłokwo laga jlōkoyo le nopga uunkongdë. E kjışko ga e ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkë lok ara bi kong» le.

³³ Eni ga tjlē lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «E kjışko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

12

Parkagaga owa

¹ Eshko ga Jesús tjlēno ba kong lok llëbo jyāgłō go. Tjlë ga «Domer

† 11:17 Isaías 56.7. ‡ 11:17 Jeremías 7.11. § 11:25-26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Shāryëmi eni ga owa pjang bomi go li lōya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. Gueniyo llëbo shāryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlō llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li lōya bomi Datarë llëm bakoe.»

shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjëryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kjwara ba dwla li doklo bakoe. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë.

² »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong.

³ Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shakza lok pjä, ga shpokza lok tjä tjä, ga ichara to iröng or go.

⁴ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga shpokza lok tjä tjä ba kashko, ga läywara lok owa.

⁵ E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zröra lok. E irgo ga ichara jek kjlëbö obi. Kjone kjone shpora lok, kjone kjone zröra lok.

⁶ »E irgo ga beno sök kjlaraso döe. Ba wa li e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer lirë shara. Wotjlík ga «Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok» le.

⁷ »Gueniyo ga öötong shäng eshko ga parkagaga kjok dagaga löng li tjlä lok ëng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo» le.

⁸ Eni ga shara lok, zröra lok, ga doyo dbura kjok li roy dwayo.

⁹ »Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo.

¹⁰⁻¹¹ Sbö tjläkwo tak pjang eni:

»«Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlo ara, oblë kjinmo.
Shäryara Tjlapgarë eni,
ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.»*
¿E lomirë llëmdo?» le.

¹² Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya ba wloyoga löng lirë ga miydara ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara kjishko ga rayara lok toe.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹³ E irgo ga woydara ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok, ga rote lok e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlëbö, Herodes pjloyoga tjok.

¹⁴ Öötong löng Jesús shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlä beke. No tjläshko ga tjläkwo kup llëm, tjwlo kjöm pogo, e bop kong ga tjwlo beke. Pja tjlä bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjläre?» le.

¹⁵ Kuya ga miyde ga löng wotjlík owa, nopga Sbö tjläkwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlík owa ba pjläshko li dik. E kjishko ga tjlä ba kong lok ga «¿Tja tjlämi ega? Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara, in wlo» le,

¹⁶ ga tek söra lok ba kong kjwara. Iya ga tjlä ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi ber Sbö kong bakoe» le. Kuya lok ga beno löng yëy le erä.

No woshrozlong dbaryo

¹⁸ Saduceoga wotjlík ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlëbö ga tjlä ba kong ga

¹⁹ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlä ga «Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa

* **12:10-11** Salmo 118.22-23. † **12:19** Deuteronomio 25.5-6.

tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.”†

20 »Pjlara ga domerga lōng doglo kjäk (7) epenga dōe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llême.

21-22 Eni kuzong ga ba lēng orkwosmono ba syā tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llēm bakoe. Ba lēmga orkwosmono ba syā tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llême. E irgo ga walē li to wolono bakoe.

23 ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walē li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walē li ber domerga kjone dey li boy?»

24 «iPjāy diktong lōng jlōe! Sbō tjlōkwo tak pjang li miydēmi llēm, ba dō kēsbang li miydēmi llēm bakoe.

25 No woshrozlong dbaryoshko ga ēye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber lōng Sbō parkagaga kjok dogo so wleni shara.

26 Pjāy wotjlīk ga no wolono ga woshre ame lēmi. Gueniyo ga dēnashko ga kji sho pjē jong ri ri lishko ga llēye lara Sbōrē Moisés kong li, e tara Moisésdē beno pjang kjibokwo go. Tjlē ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbō.”‡ ¿E lōmirē llēm dō?

27 E shinmoga Sbō llême. E nopga lōng sē li Sbō. Pjāy diktong lōng jlōe» le ba kong.

Kjok llgwekklo tjlō kēsbangyo

28 Eshko ga domer shāng kjlara, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go. Jesús lano saduceoga tjok li kura, ga wotjlīk ga Jesús omboryono beke le. Eni ga tjlē ba kong ga «¿Kjok llgwekklo tjlō kēsbangyo li kjone dey?»

29 «Tjlōkwo tak pjang kjwara tjlē ga “Israel tjēyoga, tja tjlōkwo kuzīa. Tjlapga, e bi Sbō, e kjlaraso.

30 Llēbo woydēpshko, llēbo woyotjlīpshko, llēbo shāryēpshko, pja sōk sē obishko ga Tjlapga, bop Sbō li woydos

jlōkoyo iyoado.”§ Kjok llgwekklo tjlō kēsbangyo li e.

31 Kjok llgwekklo kjrina obi tjlō ara. Tjlē ga “Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”* Kjok llgwekklo tak pjang tjlō ara, kjing pjōk ēre kjinmo drete» le ba kong.

32 Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, eni jlōe. Sbō, e kjlaraso, e pjlor kar go oblēyo dret, lēp shāng sorē li eni.

33 Ga llēbo woydēyshko, llēbo woyotjlīyshko, llēbo shāryēyshko ga woyde ga Sbō, e woydēy jlōkoyo iyoado, e jlōe. Shji opwoydē sorē ga woyde ga bi kjlara, e woydēy eni bako, e jlō bakoe. Kjok llgwekklo kjing pjōk ēre tjlō ara, ōng llē, dli llē twēy Sbō kong, suy ōng sho sukklo kjing go wlo tjeng kēs li kjinmo» le.

34 Kuya ga wotjlīk ga domer li tjlē shāng bēye le. Eni ga tjlē ba kong ga «Sbō ber bop pjluo wlo ga kjwe sira obi erōe» le. Eshko dbaryo jek lēkong ga ēye wokjang llēbo kjakrokē ba kong wlo ame.

¿No pjluo iche le Sbōrē li, e ē?

35 Ga Jesús sōk oba ping Sbō u zlong bāng wopro ga tjlē oba kong ga «Tjlapga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go tjlē lok ga “No pjluo iche le Sbōrē li, e David tjēyo tek ber ba irgo li” le. ¿Le lok eni ega?

36 Pjlara ga David go Sbō Sēyashko ga no pjluo li kowara ba Tjlapgayo. Eshko ga David tjlē ga

»“Tjlapga tjlēno bor Tjlapgayo kong

ga
‘Pja tek wlar ber sōk bor orkwo

kēlēkong,
äär jong bop moskwoga zanor

ppir guing,
eshko ga twēr ber bop kong ichēp

wlo’ ” le.†

37 ¿Eni ga no pjluo li kowara Daviddē ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjēyo tek ber ba irgo li sorē?» le.‡ Llēye le Jesúsdē shāng li, e kukoba ga beno lōng woowa llême.

‡ 12:26 Éxodo 3.6. § 12:30 Deuteronomio 6.4-5. * 12:31 Levítico 19.18. † 12:36 Salmo 110.1.

‡ 12:37 Eshko dbaryo ga ēye, nopga mite ba dorko kowe tjlapga llême.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlonə Jesúsde

³⁸ Ga Jesús sök oba ping obi ga tjlë ba kong ga «¡Pjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjwlö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezzlong shtoyo.

³⁹ Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlu goshko. Oba tön, iëshko ga woyde lok eni bakoe.

⁴⁰ Gueniyo syäpga llëbo döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlué” lëba wlo le. E kjishko ga epga shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

Syä kjlara dburwa twono Sbö kong

⁴¹ E irgo ga Jesús sök Sbö u zlong bäng ga dbur bapkwö jong soy ba bokshto kjwara, ga iya sök ga oba tjwe dbur ië jong ba bapkwö li roy. Ga nopga dbur ara wleniyo omië jong bayo arae.

⁴² E irgo ga syä song wleniyo shrono shäng kjlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjökdewa. Ba dburwa iara li, e tjwlö chira anmoyö wleniyo.

⁴³⁻⁴⁴ Iya Jesúsde ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlöe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syä song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jlökoyo ga syä kjwe, dburwa iara sira tjwlö llëm wleni jlöe. Gueniyo Sbö kong ga tjwlö ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

13

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo, ba oppinggaga tjok. Eshko ga kjlara tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö u ëre akyo lok kësëse. U lok ëre wolëso izong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok kësëse ëre ip shängde? Llono ga ëreshko akkwö ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglö

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo, Sbö u jong li bokshto, ga Jesús sirkeno sök eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono löng ba zlong bäng, tjlë lok ba kong dboshko wlo. Tjlë ga

⁴ «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë döro li jyäglö wen llë?»

⁵ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llëm wlo.

⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlë ga “No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwë lok ara.

⁷ »Roy kumi ga oba ëngkwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjreba llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

⁸ Tjeyoga oblë oblë ëngkwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkwë lok ëng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjli tjwe ara bakoe. Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kjwlë jä.

⁹ »Eshko ga pjây sjëke. Pjây twëba kjok llgwegaga kong, pjây shpoya lok no shpokklo go judíoga syö uyo roshko wlo. Bor kjishko ga pjây iche lok äär löng no ichagaga bokshto, pjluuga kësëse bokshto bakoe. Eshko ga llëbo inomi, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁰ Kjok pjité llëm obishko ga Sbö tjlokwo roy pjlu äär tjëyo kjrina kjrina kong, kukoba wlo.

¹¹ Ga pjây shakoba, sökoba äär löng tjlapgaga kësëse bokshto ga pjây woydë llëm, “Llëye lër” lëmi llëme. Eshko ga pjây tjleshko ga tjlokwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. E kjishko ga pjây woydë llëme. Eshko ga pjây li tjlekdo llëme. Sbö Sëya li tjlekdo bomi kjishko.

¹² »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya'lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo.

¹³ Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mâr bor go äär jong ba dbo go ga era dâr ber shäng pjläu ïyado.

¹⁴ »Llëbo lër bomi kong miydëmi wlo. Llono ga llëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek li roshko. E kjishko ga shto li ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjây löng Judea kjokyo ga pjây tökzong jem dlup lëkong;

¹⁵ pjây löng bomi u dbo kjing sdok li kjing go ga pjây tökzong jek maling, pjây opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme;

¹⁶ pjây löng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong kjrë llëme.

¹⁷ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe.

¹⁸ Rokozï Sbö kong ga pjây tök eni kjok owa dbaryo llëme.

¹⁹ E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ïkdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame.

²⁰ Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye dâr ber sök së kjlara llëme.

²¹ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlä ga “ïNo pjluo ichara Sbörë li shäng na ïzïa!” le, llëm ga tjlä ga “ïShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme.

²² Eshko ga nopga ara to löng tjlä ga “No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwö laga kjok ëre so” le. Gueniyo epga ichaga Sbörë llëme. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye lok ara. Llëbo jyäglö shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe.

²³ ïEshko ga pjây sjëke! Llëye wen eshko li loror bomi kong pjir tjän.

No to tjer kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁴ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga

»“Dlo ber pjang yët,

ga mok kälä tē ame.

²⁵ Dbala lon ter kjok dogo dwayo, ga kjopkwo ber dete erä.”

²⁶ »Eshko ga ïkoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ïkoba wëlle.

²⁷ Bor parkagaga kjok dogo so ichër bor nopga kjrara li wlokjrë lok kjok kjwang jlkong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjopkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga töya wlo.

²⁸ »Tja kuzïa. Pjây pin, kjor ko higuera li go. Kjur kowo wen mite, korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe.

²⁹ Eni ga llëbo kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe.

³⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong.

³¹ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang ïyado.

³² »E dbaryo llono, kjok orë, ëye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa ërerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe.

³³ E kjishko ga koshëmi löng sjëk ïyado, e dbaryo wen äär llono miydëmi llëm kjishko.

³⁴ Tjlökwö lër bomi kong llëbo jyäglö go, shäryëmi eni wlo. Domer shäng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblë wlo ga ba parkagaga ie ber löng ba u li dë. Kjlara kjlara kong pak twe ber oblë oblëe. Ga tjlä u bäng daga li kong ga “ïPja shäng sjëke!” le.

³⁵ Eni ga u sogo tjwe iröng llono miydëmi llëm, kjok ro zar kjwlëre, kjok rongde, kjörkö kjlunshkore, de

kjok shräntore. E kjishko ga pjäy löng sjëk ïyado.

³⁶ U sogo li tjwe maling wleni ga woyde ga pjäy wlëya löng pë wleni llëme.

³⁷ Llëye lër bomi kong'li, e lër nopga uunkong kong, "¡Pjäy löng sjëkel!" le ba kong.

14

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo kjwe dbar pjök obi. Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok, ga tjlëno lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú? Shay wlo ga jyöyotkëy.

² Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga oba ara ga wlikëba äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo tjwlö ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

³ Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlö ara shäryak akkwö ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö pjläblë tjwlö ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga ba bapkwö li dlora, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go.

⁴ Ìya no kjone kjone tjeng eshko lirë ga iirkë jong, tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega?

⁵ Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. Ga walë li wlona lok ara.

⁶ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «¡Wëyë! ¿Walë kjwe läywëmi kjweni egaro?

Llëye shäryara bor kong ëre beno pjlúe.

⁷ Oba song wleniyo löng bomi tjok ïyado, ga kjimtëmi, woydëmi llono ga eshko. Gueniyo tjara ber shäng bomi tjok ïyado llëme.

⁸ Llëye shärye bor kong ga pjlú li, e shäryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ëre bor poshäryayde, tja iëba ber buk sakshko wlo.

⁹ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roy lëba bakoe» le.

«Jesús twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, Jesús soyneya, twe ba kong lok wlo le.

¹¹ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong jlökoyo ga «Enira pja potjwlënwa» le.

Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo.

¹⁴ Ìmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjlë u sogo kong ga «Tjlapga no pingga tjlë ga ¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e

* **14:3 Alabastro**, e ak pjlublún wleni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

dliyo uër bor oppinggaga tjok'li kjëryo kjone?' le" lëmi ba kong eni.

¹⁵ Eni ga pjây kong, kjër pîya jong kjomo kjwara kësbang, posharyak pjire. Llëye uëy wlo'li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga do pjök'li to jek öötong löng u'lok arashko ga llëye lara Jesúsdë ba kong'li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo posharyara lok.

¹⁷ Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)'li tjok.

¹⁸ Löng ië wopro ga Jesús tjëlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjây löng ië bor tjok kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

¹⁹ Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjëlë Jesús kong ga «¿Tja llëm llëmdo?» le.

²⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjây doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara. Ëye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynega li e.

²¹ No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë'li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlu'ba kong dey» le.

²² Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu' bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjëlë ba kong'lok ga «Kjrozï, ëre bor sho wleni» le.

²³ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlu' bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga iara lok sira sira uunkong.

²⁴ Ga Jesús tjëlë ba kong'lok ga «Ëre bor srëng wleni. E go ga tjlökwö twara Sbörë, beno iyado wlo'li, e shärye. Bor srëng'li kwon, nopga ara kong.

²⁵ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjlu'yo dbaryoshko jã. Eshko ga iër obi» le.

«Pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

²⁶ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem'lok Olivos dlupyo.

²⁷ Öötong löng eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Sbö tjlökwö tak pjang eni:

»“Öng daga'li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng'li shdär ber kjloro erä.”†

Eni ga pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire.

²⁸ Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjây koshër shäng eshko» le.

²⁹ Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo'li omilono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemaní kjokyo

³² E irgo ga jek öötong löng Getsemaní kjokyo. Eshko ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong wopro ga pjây wlar ber tjeng na» le.

³³ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng'li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara ba pjlu'shko.

³⁴ Ga tjëlë ba kong'lok ga «Tja woydë ara bor pjlu'shko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

† 14:27 Zacarías 13.7.

³⁵ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonö sök, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen owa ba kong llëm wlo,

³⁶ tjlä ga «Abba,† Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjä. Rokër bop kong sira ga llëbo wen owa döro li, e tjwe bor kong llëm kjwe dey. Woydër eni, gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë» le.

³⁷ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng'lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlä Pedro kong ga «Simón, ¿pja buk përe? ¿Pja sök së wop sira ga äre?» le.

³⁸ Ga tjlä mya jikong li kong ga «Pjäy pë llëm, pjäy syöshtos dey. Eni ga pjäy tjläya Äreshko ga pjäy kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjäy shäryë woydë jlö, gueniyo pjäy womae» le.

³⁹ E irgo ga jek syöshtë obi. Ga tjläno jek obi, lara bäm go sorë li eni.

⁴⁰ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng'lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni ga to dboryara lok llëme.

⁴¹ E irgo go ga öör pjära obi. Shrono shäng iröng pjloglo mya go ga tjlä ba oppinggaga kong ga «¿Pjäy löng pë, woshtë obire? ¿Kjweni ga bue! No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Ízä.

⁴² Bor soynega kjwe tek shäng tjän. Pjäy kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³ Jesús tjläydë pjité llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjära ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpokklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë.

⁴⁴ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjläno ba kong ga «Imi ga ëye lö shir§ ga domer li e. E shami, ga sömi, dëmi yötso» lara eni.

⁴⁵ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «¡Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira.

⁴⁶ Eni ga shakza lok pjä erä.

⁴⁷ Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjära dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësangyo li parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlä nopga li kong ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro?

⁴⁹ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjäy löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjläkwo tak pjang li ber jlökoyo wlo» le.

⁵⁰ Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

⁵¹ Eshko ga dwlas jek shäng kjära ba irgo, taywono kjingoklo pjäublün wleniyo go döe. İya nopga jek tjeng Jesús söga lirë ga shakza lok pjä le,

⁵² miga shara lok uriso, beno löng ba shwong li shayde erä. Eni ga opdöno jek wles, ba shwong lira beno tjeng nopga li wloshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjlop drete.

Jesús söra ba öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyö bokshto

⁵³⁻⁵⁴ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësangyo sök lishko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga

† 14:36 Arameo tjläkwo **abba**, e **datawa** loklo.

§ 14:44 **Lö shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e tōno tjeng uunkong u li roshko tjän.

⁵⁵⁻⁵⁶ Syōshtaga kägäyoga, Judío Kjok Ilgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zrōya lok woydë. E kjīshko ga nopga rokara ara tōno tjeng lishko, Jesús rotë wlo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotë wlo, gueniyo ba jyōyotkayde lok erōe. Kjlara kjlara tjlēno oblē oblē erä. E kjīshko ga Jesús rotoklo wlo wlēna lok llēme.

⁵⁷ E irgo ga domerga kojono oblē, ga Jesús jyōyotkara jek obi. Tjlē ga

⁵⁸ «Kjwe kurorwa, tjlē ga “Sbō u ēre shāryak norë, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shāryēr kjwara obi shāryak norë llēme” le eni» le.

⁵⁹ Gueniyo epga tjlēno bek llēm, tjlēno lok oblē oblē erä.

⁶⁰ Eni ga syōshtaga kësbangyo li kojono nopga tōno tjeng li bokshto, ga tjlē Jesús kong ga «Pja rote lōng ara. ¿Dboryēp llēmde?» le.

⁶¹ Kuya ga beno shāng kjinge. Dbor-yara llēme. Eni ga syōshtaga kësbangyo li tjlē ba kong ga «¿No pjlyo ichara Sbörë shrono shāng li, e pjare? ¿Sbō poshrērwa li, pja ba Ware?» le.

⁶² Kuya ga tjlē ga «Ēng, e tja. Sbō, llēye shārye woydë li shārye ga pjlye. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ēre ĩmi sök ba orkwo këlēkong, tja ĩmi ter tjwe kjok dogo pjāng sho tjrēko bakoe» le.

⁶³ Kuya syōshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjā tjā ĩrdë. Tjlē ga «¿Rotaga wlēy obi llēno?»

⁶⁴ ¿Domer kjwe shāng Sbō lāywë owa, ber tjwlō llēm wlo le! E kuromi pjir tjän. ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tōno tjeng uunkong lirë ga tjlē ga «¿Kjwe zrōkko!» le.

⁶⁵ Eshko ga kjone kjone, Jesús go trōng twara lok, bokkwo go shwom-zrēng kjrochara lok tuke. Eni ga yokza lok pjök pjök, ga tjlē ba kong ga «Pja yoga ērë los borwa kong» le. E irgo ga Sbō u dagaga omsōno, ga shpokza lok pjök pjök erä.

«Jesús, e ē miydër llēme» lara Pedrorë

⁶⁶ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shāng kjlara, syōshtaga kësbangyo parkaga wleniyo.

⁶⁷ ĩya ga Pedro sök iōkkok. Ga ĩya yōtso robyë wēlēshko ga tjlē ba kong ga «¿Nopga jēk lōng Jesús, Nazaret so tjok li kjlarayo pja llēmdo?»

⁶⁸ «¿Jyō! E ē miydër llēme. Llēye lēp shāng li miydër llēm bakoe» le ba kong. Ga jek öötong shāng kjēr pjlor kalēkong. Eshko ga kjörkō sök kjwara, ga kjluno pjlara.

⁶⁹ Eshko ga ĩya kjoglo lirë jek obi ga tjlē nopga tjeng li kong ga «Kjwe ēmdë ga ba kjlarayo» le.

⁷⁰ Kuya Pedrorë ga tjlē nopga li kong ga «¿Jyō!» le obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko li tjlē ba kong ga «¿Pja Galilea so llēmdo? E kjīshko ga miydërwa pjlyu ga pja ba kjlarayo» le.

⁷¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Jyō! Lēr bomi kong jlōkoyo ga domer lēmi lōng li, e ē miydër llēme. Eni llēm ga rokër Sbō kong ga tja shdūya» le.

⁷² Jekdo eshko ga kjörkō li kjluno jek pjlara obi, öötong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjlēno ba kong ga «Kjörkō kjluntë pjloglo pjök llēm obishko ga “Jesús, e ē miydër llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

15

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ Wēshko kjok shrōng ga syōshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e tōno lok Judío Kjok Ilgwegaga Këskësyo uunkong tjok, llēye shārye lok Jesús tjok li ilgweya lok ba tjok wlo. Lanyotkara lok pjir ga Jesús orkwo pjirra, ga söra, twara Pilato kong.

² Öötong lōng ba bokshto ga Pilato tjlē Jesús kong ga «¿Judío pjlyo li pjare?»

«Lēp sök om go liro» le ba kong.

³ Eshko ga Jesús rotara syōshtaga kăgăyogarë, llëbo ara kjîshko.

⁴ E kjîshko ga Pilato tjlë Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote lōng ara. ¿Dboryëp llëmdë?» le.

⁵ Gueniyo dboryara llëme. E kjîshko ga woyotjlîya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

⁶ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkîoshko ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde.

⁷ Eshko ga domer bāngzak shāng no shdūzlong uyo roshko kjlara ko Barrabás. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjîshko ga ëng tōno oblë tjok kjlōbō, ga ëngkjwono lok pjlu li nopga tjok, ga nopga zrōra lok. E kjîshko ga bāngzak shāng eshko, no zrōga oblë li tjok.

⁸ Eni ga nopga shrono lōng ara ga tjlë Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko li rayos kjlara borwa kong, shāryëp enido sorë ga eni» le.

⁹ Kuya ga tjlë nopga li kong ga «¿Woydëmi ga judío pjluo lëmi li dōtë bomi kongde?» le.

¹⁰ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjîshko ga ymoyotke syōshtaga kăgăyogarë ara, ga sōra lok ba kong e kjîshko.

¹¹ Gueniyo ga nopga tjeng eshko li poshduna syōshtaga kăgăyogarë arae. Tjlë lok ba kong ga «Rokozi ba kong ga Barrabás, e dōyde bi kong dey» le ba kong. Ga rokara lok eni.

¹² Eni ga Pilato tjlë nopga li kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shāryër judío pjluo lëmi li kong?» le.

¹³ Kuya lok ga tjlëno dbo go, tjlë ga «¡Zrös pjang kjlōs go!»

¹⁴ «¿Llë kjîy? Llëbo owa shāryara li lozi bor kong» le ba kong.

Gueniyo ga nopga öö le, tjlë jek obi ga «¡Zrös pjang kjlōs go!» le.

¹⁵ Eni ga woydara Pilatorë ga nopga berlōng wopjlú ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zrōya lok pjang kjlōs go wlo bakoe.

¹⁶ Eni ga sōra lok öötong shāng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba pretorio. Ga ëngkjwagaga tōno tjeng uunkong eshko.

¹⁷ Eshko ga kong shwong wlëna lok kara pjlunga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. Ga shkō sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu go.

¹⁸ Eni ga tjlë lok dbo go ga «¡Judío pjluo, pja pjlu, pja tjwlō arae!» le lok ba kong, joywe lok wlo.

¹⁹ Eshko ga shpokza lok ara kjorkung go ba kashko, go trōng tjwara lok bakoe. E irgo ga kjök tono ba zlong bāng, poshrëya lōng wleni, miga ba joywayde lok erä.

²⁰ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë li skwara lok, ga ba shwong baiya li pjuna lok jek irōng obi. E irgo ga sōra lok to, zrōya lok pjang kjlōs go wlo.

Jesús zrōraba pjang kjlōs go

²¹ Jek lōng irbo bāng go ga domer tek shāng kjlara ko Simón, e Cirene so. E wapga domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón li tek shāng kjloy dwayoshko ga iya ëngkjwagaga jek lōng lirë ga ichara lok dbo go Jesús kjlōs li sök.

²² Ga Jesús sōra lok jem öötong lōng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kă Dboglo dlupyo» loklo.)

²³ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara ropsrāra lok dwlo lō pjlēblë* tjok. Ga pina lok Jesús kong ie wlo, gueniyo iara llëme.

²⁴⁻²⁶ Öötong dlo wenzong ga lōra lok pjang kjlōs go. Ga Jesús lōk pjang lishko, kjibokwo iak pjang kwara, e zrōya lok llë kjîy miydëba wlo. Kji-bokwo tak pjang li tjlë ga «Domer ëre,

* **15:23 Dwlo lō pjlēblë** le li, e twaraba nopga lōk lok kjlōs go li kong, bang kuga ara llëm wlo.

e judío pjluyo.» E irgo ga ëngkwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglö go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo.†

27-28 Jesús löra lokshko ga lügwangga löra lok do pjök lok kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or mlë, kjlösyo dboy dboy.‡

29 Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. Tjlë ga «¿Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop ga pja oto?

30 Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le ba kong eni.

31 Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e omläywono lok eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe.

32 No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, Israel tjëyo pjluyo li, e pjang om go. Tjawa mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjlös kjwe go dwayo. Eni ga inwa, ga jlöe lërwa bakoe» le. Nopga do pjök lok lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë lok eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

33 Öötong dlo dluw ga kjok ro zoktong kjok kwang jikong beno yët erä. Benoni äär jong dlo pjö lë wleni.

34 Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dboy go, tjlä ga «Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

35 Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbö tjläkwo laga tek dëdashko so Elías, e rodayde pjang» le.

36 Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dboy go, ga poyona, shuya Jesús dë wlo. E irgo ga tjlä nopga tjeng eshko li kong

ga «Wëyë. Elías tjwe ba long kjlös kjwe go dwayore iya» le.

37 E irgo ga ay le Jesús dë dboy go, ga wolonoe.

38 Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kkring pjök.

39 Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolono sorë li iya ga tjlä ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlöe» le.

40-41 Eshko ga walëga tjeng kjläbö, kjupäshko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li iya tjeng pjola sit. E tjräko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtara lok dawe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena José

42 Jesús wolono lishko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok säng tjän.

43 Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjok llgwegaga Këskësyö kjlarayo, tjwlo ara wleniyo. Sbö ber no pjluyo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

44 Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolono maling jlöre le. Eni ga ëngkwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Jesús wolono tjände?»

45 «Ëng, wolono tjän» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

† 15:24-26 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. ‡ 15:27-28 Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Kjlara pjang or këläkong, kjlara pjang or mlëkong, kjlösyo dboy dboy. “Domer kjwe llëbo owa shäryaga” laraba ara.»

⁴⁶ Eni ga José shwong tjwłēno kara ko pjlublún, pjlú wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lõk pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter tōshko, popgara shwong li go, ga sōra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjlēbgwo kak jong guēmkwota roshko, ga ak kēsbang dira beno jong ba u bāng bāng go, bāngzaya wlo.

⁴⁷ María Magdala so, María José mekē, Jesús doyo li iak buk kjone, e ĩya beno lõng eshko.

16

Jesús woshrono iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo pjitong, öötong kjok shkē ga walēga doglo mya ko María Magdala so, María Santiago mekē, Salomé, poshtikklo lõ pjlēblē tjwłēna lok Jesús doyo li poshtiya lok wlo le.

² Wēshko kjok shröng sondēshko ga jek lok jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk lishko.

³ Jek lõng irboshko ga tjlē lok ēng kong ga «¿Ak jong ba sak bāngzakklo li kjaga ēre bi kong dani?» le.

⁴ Öötong lõng eshko ga ak kēsbang li włēna lok dik beno jong pjlēbgwo li sor go.

⁵ Eni ga opzrēno jek pjlēbgwo li roy, ga ĩya or kēlēkong ga domer sök kjlara mite jā, shwong ko pjlublún, kur maye. Ga beno lõng sēya llēme.

⁶ Eshko ga domer sök eshko li tjlē ba kong lok ga «Llēye bangkjrēmi llēme. Jesús, Nazaret so li zrōraba pjang kjlös go, ga wolonoe. Pjāy tek lõng ēre ba doyo wlēga. Gueniyo buk na llēme. ¡E woshrono iröng obi! ¡Iak buk li shtoyo kjwe ĩzā! ¡Bukde ĩzā!

⁷ ĩnomi ga pjāy nom tjlē Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga «Jesús jek Galilea kjokyo bomi bām go. ĩmi eshko, lara bomi kong sorē li eni» lēmi ba kong eni» le.

⁸ Eshko ga sēya llēm kjīshko ga walēga töktong to lok ey dwayo, jek

zron jonge. Llēye ĩna li bangkjrara lok ara kuzong ga llēye lara ē kong llēme.

*Jesús weno María Magdala so kong**

⁹ Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sondē. E dbaryo kjok shröng ga Jesús weno shäng María Magdala so kong bām go. Walē, e dēnashko ga goshko Ä sēya doglo kjäk (7), ga ichara Jesúsde to drete.

¹⁰⁻¹¹ Jesús weno ba kong irgo ga walē li jek öötong shäng nopga jēktong Jesús tjok lõng lishko, ga wlēya ga lõng woydē, slar ara. Eshko ga tjlē ba kong ga «¡Jesús woshrono shäng sē obi, ga oppino shäng bor kong!» le. Gueniyo kuya lok ga tjlōkwo kjre lok llēme.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹² E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jēk lõng irbo bāng goshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Dāmār ga Jesús weno María Magdala so kong sorē ga weno shäng ba kong lok e kjoyo llēm, ĩya lok ga oblē shara.

¹³ Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba pjeyoga llamo lõng lishko. Öötong lõng eshko ga llēye ĩna li lara lok ba kong pjire. Gueniyo kuya lok ga tjlōkwo kjre lok llēme.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁴ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li lõng iēshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Ga epga wlona ara. Epga mār ba go jlōkoyo llēme. E ĩnaba shäng sē li roy kura, gueniyo jlō lara lok llēm bakoe. Epga wlona ara e kjīshko.

¹⁵ E irgo ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy jongya kjok kjwang jīkong, ga Sbō tjlōkwo roy pjlú lēmi nopga uunkong kong.

¹⁶ Ėye tjlōkwo pjlú li kjrono, ga wono jer di roshko ga dōya Sbörē. Gueniyo ėye omkjrono llēm ga e shdungko.

* **16:8** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga Marcos 16.9-20 wen pjang kjibokwo kēguē anmoyō li go llēme.

¹⁷ Tjłökwö pjlú kjraga li kong ga dbo twe Sbörë, ga llëbo jyãglo shärye eni: Ä sëyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; tjlä tjłökwö tjaqlën;

¹⁸ dgur shaya or goshko, dwlo bi zrökklo ieshko ga llëye shäryë ba kong llëme; orkwö ie swlopga kjing goshko ga poptë eshko bakoe»le.

Jesús to jem kjok dogo

¹⁹ Tjlapga Jesús tjläno ba kong pjir ga söra Sbörë to jem kjok dogo, ga öötong sirkeno beno sök ba orkwö këlëkong.

²⁰ E irgo ga Jesús oppinggaga jëktong to kjok shto oblë oblë, Sbö tjłökwö roy pjlú lë oba kong. Jek löng lishko ga kjimte Tjlapga Jesúsde arae. Ga dbo twara ba kong, llëbo jyãglo shärye lok ara wlo, tjłökwö le lok li, e jlöe woyotjlikoba wlo.

Evangelio según Lucas Jesucristo roy pjlú ëre, e jyã tara Lucasdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llëm wleniyo. E jëktong shäng parkë ba kjlara Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ëre tara Lucasdë ba kjlara Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Jesús öör kjok ëre kjing go judíoga döga, nopga judío llëm wleniyo döga, e tara ba kong. E öör, Data Sbö li miyde nopga uunkongdë wlo, e tara ba kong bakoe.

1-4 Miga, Tjlapga Teófilo.

Llëbo shäryara Sbörë bi tjrëko li, e tër bop kong, miydëp wlo. Tja omĩno llëm, gueniyo nopga omĩno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy laga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjle ga «E jyã tëy, llëye inaba li ber wële wlo» le. Ga jyã tara lok beno bi kong. Ba jyã tagaga li kjlëböso, ga tjlokwo tara lok li beno bi kong kjibokwo oblë oblë go. Tjara omtë eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjlino ga «¿E sorëro?» loror, «Tja omkjakrokë ba miydagaga kong» loror bakoe. Ga kjakrokror shäng yotso, eeri ga öötong luyo kop arae. E kjishko ga tja wotjlino ga e jyã tër ber bop kong beke. Miydëp e go wlo ga llëbo pinaba bop kong li, e jlöe.

«Chida buk dörö kjlara ko Juan» le Tjlapga parkaga kjok dogo so kjlararë

5 Tjlapga Herodes sök Judea so pjluyoshko ga tjlapga sök kjlara syöshtaga Sbö kong nopga kjishko wleniyo ko Zacarías, e Abías tjëyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjëyo bakoe.

6 Epga pjök li pjlo bek Sbö bokso, ba tjlokwo köle lok iyado.

7 Epga wapga llëm, Elisabet kjrong kjishko. Eshko ga epga öötong tjlabla tjan.

8 Dbar kjwara ga Zacarías tjëyoga parkë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li öötonge.

9 E ba sdëkwo kjishko ga jyã shira lok, ga lono Zacarías kong, opzrëk jek Sbö u roshko, llëbo lö pjleblë suya eshko wlo.

10 Eni ga opzrëno jek öötong shäng ba llëbo lö pjleblë li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kës li beno tjeng syöshtë Sbö kong.

11 Eshko ga këm kjër roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacarías kong kjlara, shäng llëbo lö pjleblë sukklo jonglishko e sor go, or këlekong.

12 Iya ga beno shäng sëya llëm erä.

13 Eshko ga Tjlapga parkaga li tjle ba kong ga «Zacarías, llëye bangkjrep llëme. Llëye rokorop Sbö kong bop syö go li, e kura, ga shärye bop kong. E kjishko ga llëye bangkjrep llëme. Llono ga bop boy, e wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Juan.

14 Eshko ga pja ber wopjlú, woowa llëme. Nopga ara ber löng wopjlú eshko bakoe.

15 Bop wa, e ber kësbang Sbö bokso. Kjillgwo bo dyo ie wlo llëm, ää dbo ara ie wlo llëm bakoe. Buk llëm obishko ga ba go Sbö Sëya tjwe ber kësbang ba tjok.

16 »Ba kjishko ga Israel tjëyoga ara wotjlik owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbö li köle iröng obi.

17 Sbö Sëya ber ba tjok kësbang, beno kësbang tjlapga tek dënashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bäm go. Eshko ga dataga ie ber wotjlik pjlú ba wapga kong obi, nopga Sbö bangkjre llëm wleniyo, e ie ber ba tjlokwo köle. Eni ga nopga poshäre, Tjlapga wlokjre wlo» le.

18 Kuya ga tjle ba kong ga «Tja tjlabla, bor boy, e tjlabla bakoe.

¿Tjłkwo lëp shäng li, e jlöre miydër sorë?»

¹⁹ «Tja Gabriel. Tja parkë Sbö kong ba bokshto. Tja ichara lan bop tjok, chida li roy pjlú söga bop kong.

²⁰ Ga tja tjłkwo kjrrop llëm kuzong ga pja ber shäng tjłë llëm äär jong tjłkwo loror bop kong li shäryono eni pjir guing» le ba kong.

²¹ E wopro ga nopga beno löng Zacarías koshë kjoko li wotjlik lok arae. «¿Shäng wop ara oto lëba? ¿Opshik Sbö u kjwe roy dwayo maling llëm ega?» le ëng kong eni.

²² Eshko ga opshinoshko ga tjłë ga äe. Eni ga miydara lok ga llëbo ño yoshko këm kjër roshko. Tjłë ga ä e kjışhko. Beno shäng tjłë or goshko erä.

²³ Ga ba pak shäryë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li pjitongshko ga to iröng obi ba ushko.

²⁴ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Beno sök ba ushko, opshino llëm öötong moglo shkëng (5). Wotjlik ga

²⁵ «Tja wapga llëm kjışhko ga tja kong wa twe Tjlapgarë bor kong, tja wa tjokshko ga tja lëba ame wlo» le.

«Jesús buk döröe» le Sbö parkaga kjok dogo sorë

²⁶⁻²⁷ Kjoglo shäng kjlara ko María. E sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydë llëm obi, gueniyo tjłkwo twono José kong, orkwosmok ba tjok wlo le. José, e David tjëyo. Elisabet shäng kjlaraso llëm moglo tjershko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbörë María ik.

²⁸ Eni ga Sbö parkaga li tjwe shäng ba shwoy ga tjłë ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjlapgarë ara. Ba kong ga pja tjwłö ara. E shäng bop tjok» le.

²⁹ Kuya ga woyotjliya beno sök ara. «¿Tjłkwo le shäng eni bor kong ega?» le ba pjlúshko.

³⁰ Eshko ga Sbö parkaga li tjłë ba kong ga «María, llëye bangkjrep llëme. Sbö ber shäng wopjlú bop tjok.

³¹ Pja ber shäng kjlaraso llëme. Pja wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Jesús.

³² E ber tjwłö kësbang. E kowëba Sbö Tjwłö Kësbangyo li Wa. E ie Sbö Tjwłö Kësbangyorë ber shäng Israel tjëyo pjluyo, ba pjeyo tek dënashko so David i dik,

³³ ber Israel tjëyo pjluyo ñyado wlo. E ber pjlú dbaryo li, e pjir llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjłë ga «¿Tja wa tjok sorë? Tja domer miydoydë llëm obi.»

³⁵ «Bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok, ga pja kjingue Sbö Tjwłö Kësbangyo dbo lirë. Eshko ga pja ber shäng kjlaraso llëm, laga Sbörë eni. E kjışhko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbö kong, e kowëba Sbö Wa bakoe.

³⁶ Lër bop kong kjrina obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjlabla tjän ëmdë ga wa buk kjlara döröe. Lâywëba ga e wapga llëm wleniyo laraba. Gueniyo shäng kjlaraso llëm moglo tjer (6) tjän.

³⁷ Llëye shäryë Sbörë ga ä wlo drete» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjłë ba kong ga «Jölö. Tja ichaga Tjlapgarë. Eni ga llëye lorop li, e miydaga ber Sbörë» le.

E irgo ga Sbö parkaga li toe.

María öör Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰ E irgo ga María to jek maling Elisabet ik. Elisabet sök Judea kjokyo dlup shwo lëkong. E sök eshko ba lanma Zacarías tjok. María öötong shäng eshko, opzrëno jek ba u roshko ga «Miga» le Elisabet kong.

⁴¹ Kuya chida buk Elisabet roshko lirë ga wiktong jlökoyo. Ga ba mekë go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok.

⁴² E kjışhko ga tjłëno dbo go, tjłë ga «María, pja kjimtara Sbörë ara, walëga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe.

⁴³ Bor Tjlapga mekë li pja. Tjara tjwłö llëme. ¿Tja ip tjwe llë kjïydo?

⁴⁴ Bop ybö kur ga chida li wiktong jekdo bor bö roshko, wopjlú kjışhko.

⁴⁵ Llëye lara Tjlapgarë bop kong li tjłkwo kjrrop. E kjışhko ga pja ber wopjlú» le ba kong.

⁴⁶ Kuya ga tjlē ga
 «Tja bor Tjlapga poshrēk arae.
⁴⁷ Tja wopjlú Sbō tjok,
 e bor dōga.
⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwlō llēm
 wleniyo,
 gueniyo ga tja ĩna, tja miydara.
 Llēbo shāryara Sbō Kjangyo lirē bor
 kong kēsbange.
 E kjīshko ga eeri jek lēkong ga
 tja roy shdār nopga uunkong
 kong.
 “Walē kjwe kjimtara Sbōrē
 kēsbang jlōe” le ĩyado.
 E ko Erōe. E bishīya dik llēme.
⁵⁰ Pja songe le ba bangkjruga
 uunkong kong ĩyadoe.
⁵¹ Llēbo kēsbang shārye ĩyado, e dbo ara
 kjīshko.
 Nopga opposhrēk ä wleniyo, opyē
 woydē ber kēsbang li,
 e shdōra kjloroe.
⁵² Pjlapga kēskēs wleniyo,
 e lona beno tjwlō ame.
 Nopga wlēp wleniyo,
 e poyona beno kēskēse.
⁵³ Nopga pjli ara wleniyo kong,
 llēye woyde li, e twara ba kong
 pjire.
 Nopga tjeng llēbo ara wleniyo,
 e ichara jek or rorēe.
⁵⁴ Shji Israel tjēyoga ber lōng ba park-
 aga.
 Shji kjimtara.
 Shji songe le ĩyado.
⁵⁵ Lara eni jlōkoyo bi pjeyoga tek
 dēnashko so kong, Abraham
 kong bako,
 ga shāryara eni» le.
⁵⁶ Ga María beno sōk Elisabet tjok
 ba ushko moglo mya dik. E irgo ga tek
 shrono shāng irōng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

⁵⁷ Elisabet dbaryo öötongshko ga wa
 buk kjlara domer.
⁵⁸ Eshko ga ba mekē beno wopjlúe.
 Roy kura nopga tjeng ba zlong bāng
 li, ba pjeyogarē, ga beno lōng wopjlú
 ba tjok eshko bakoe. Miydara lok ga
 llēbo shāryara Tjlapgarē pjlu ba kong.

⁵⁹ Öötong dbargwo kjwongshko (8)
 ga chida li sōra lok, doyo jyā te wlo.
 «Koiēy Zacarías, ba data li ko» lara
 nopga lōng lirē,
⁶⁰ gueniyo ga ba mekē tjlē ga «Eni
 llēme. E ko Juan» le.
⁶¹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni
 ega? Pja pjeyo ko eni drete» le.
⁶² Ga tjlēno lok chida data li kong or
 goshko, koie ber llē miyde lok wlo.
⁶³ Eshko ga ba data kjorkwang
 rokono kjwangna, llēbo jyā tē e go
 wlo. Twara lok ba kong ga jyā tara ga
 «E ko ber Juan» le. ĩya nopga uunkong
 lirē ga beno lōng yēy le erā.
⁶⁴ Jekdo eshko ga chida data li tjlēno
 jek obi, ga Sbō poshrēra arae.
⁶⁵ Kuya lok ga yēy le uunkong lirē.
 Ga llēbo shāryono li, e lanyotkēba
 ara Judea kjokyo dlup shwo lēkong
 kjwang jīkong.
⁶⁶ Kuya nopga lōng eshko lirē ga
 beno lōng wotjlik ara uunkong. Tjlē
 ēng kong ga «jlōkoyo ga Tjlapga shāng
 chida li tjok. ¿E kjīshko ga e ber llē
 shāryē?» le lok eni.

Tjlapga poshrēra Zacaríasdē

⁶⁷ Eshko ga Zacarías go Sbō Sēya
 shrono beno kēsbang ba tjok, ga
 tjlōkwo lara Sbō Sēyarē ba kong. Kuya
 ga lara jekdo eshko obi. Tjlē ga
⁶⁸⁻⁶⁹ «Tjlapga, e poshrēy ara.
 Shji Israel tjēyo Sbō li e.
 E shrono, shji kjimte wlo, shji dōya
 wlo bakoe.
 Bi dōga ichara kjlara bi kong, e
 kēsbang,
 e ba parkaga tek dēnashko so
 David li tjēyo.
 E poshrēy trāk llēm e kjīshko.
⁷⁰ Tek dēnashko ga tjlōkwo twara beno
 bi kong,
 lak ba tjlōkwo lagagarē drete.
 Tak pjang eni:
⁷¹ “Tja tjwe ber bomi dōga, bomi
 wloyoga wloshko dwayo,
 bomi woydaga llēm li wloshko
 dwayo bakoe.
⁷² Pjāy songe lēr ĩyado.

Bor tjłkwo tworor bomi kong
beno iŷado wlo li woyojer
llēme.”
73 Tjłkwo lara bi tjlapga Abra-
ham kong jlōkoyo li beno jong
eni.
74-75 Shji dōya bi wloyoga wloshko
dwayo.
Eni ga llēye bangkjrēy llēm,
dbar kjwobi go, shji lōng sē
obishko ga
ba tjłkwo li sōy ga pjłú, pjlo bek,
owa llēme.
76-77 Ga pja, bor wa,
pja jek Tjlapga tjwe li bām
goshko, irbo poshāryēp shāng
ba kong wleni.
E kjishko ga pja kowēba Sbō Tjwlō
Kēsbangyo tjłkwo laga.
Ba tjłkwo lorop ba nopga kong li go
ga
miyde lok ga owa pjang ba go li
lōna Sbōrē beno dret,
ga dōra llēbo owa shārye lōng li dbo
dorko dwayo,
shdūya Sbōrē ame wlo.
Lōrop ba kong li, e irbo poshāryēp
shāng ba kong wleni.
78-79 Bi Sbō, shji woyde ara, shji songe
le iŷado.
Miyde ga shji tjeng kjok ro sī roy
wleni,
shji wolon li, e bangkjrēy arae.
Eni kuzong ga bi kong bi dōga iche
tjwe kjlara kjok dogo dwayo,
kāļā shjiy dlo wleni,
dba, e ie ber bi kong tjaglēn
wleni.
Dlo li kāļā tē shjiy shji lōng lishko,
shji ber tjeng kjok ro sī roy ame
wlo,
shji wolon li, e bangkjrēy ame
wlo bakoe.
Irbo pjłú li, e pīya bi kong, shji ber lōng
wlēp wlo» le.
80 Ga chida li kun jem, ga ba
wotjlik pjłú li kun jem bakoe. Ōōtong
kēsbangshko ga ōōtong sōk kjok dogro
no llēmshko, āār jong ba dbar opping
Israel tjēyoga kong, Sbō tjłkwo roy le
ba kong wlo li ōōtong guing.

2

Jesucristo bukshko dbaryo

1 Chida li buk chirawa obishko ga
pjlu kēsbangyo sōk Roma kjokyo li ko
Augusto. Dbar kjwara ga ba parka-
gaga ichara jek ko kjrē kjok kjwang
jīkong, nopga tjeng kjłobi miyde wlo.

2 E bām goshko ga ko kjayde eni
llēm, kjre eshko jā. Kjreshko ga Cire-
nio parkē sōk Siria so ichaga.

3 Eshko ga nopga uunkong jek
jongya ba tjlapgaga tek dēnashko so
li kjokshko irōng obi, ko twē ba ko
kragaga kong wlo.

4 Eshkoshko ga José sōk Nazaret
kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga
José opshino jek ey dwayo, to jek
shāng Judea kjokyo, ga ōōtong shāng
Belén kjokyo, David weno buk lishko.
To shāng eshko, David, e ba tjlapga
tek dēnashko so kjishko.

5 Dēnashko ga tjłkwo twono María
kong, orkwosmok ba tjok wlo le,
gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydē
ba tjok llēm obi. Eni ga jek shāng ko
twēshko ga María jek shāng ba tjok
bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng
dōrōe.

6 Lōng Belén kjokyo wopro ga María
chida bukshko dbaryo li ōōtonge.

7 Ga wloshko wa buk kjlara domer,
ba wa bām iŷo. Ga popgara shwong
chida popgoklo wleniyo go, ga iara
beno buk ōng dli ioklo bapkwō kjing
go, ōng tjeng lishko. Sōya jek no
pozlong uyo roy ga ā, shtoyo dret
kjishko.

Sbō parkagaga kjok dogo so weno lōng ōng dagaga kong

8 Eshko soshko ga ōng wlēp ushko
so dagaga lōng kjłōbō, ber tjeng ba ōng
li dē ba kjokshko. Shkē ga

9 Tjlapga parkaga kjok dogo so
weno shāng kjlara ba kong eshko,
Tjlapga dbo kāļā tono lletlet pjribri
lōng lishko. Īya lok ga bangkjre lok
ara.

10 Gueniyo Tjlapga parkaga li tjlē
ba kong ga «llēye bangkjrēmi llēme.
Tja tjwe shāng llēbo roy pjłú sōga bomi
kong. Kuromi ga pjāy ie ber lōng

wopjłú trāk llēme. Kuromi ga pjāy ber wopjłú li, e ber nopga uunkong kong bakoe.

¹¹ Lunashko ga David kjokshko ga chida buk kjlara. Chida li, e bomi dōga. No pjłuyo ichara Sbörē shrono buk li e. E ber bomi pjłuyo bakoe.

¹² Chida li miydēmi wēlē wlo ga wlēmi ga popgak iak buk öng dli ioklo bapkwō kjing go» le.

¹³ Jekdo eshko ga Sbō parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjlara li sor go. Ga Sbō poshrēra lok ara, tjlē ga

¹⁴ «Kjok dogo ga Sbō, e poshrēya lok trāk llēme.

“Pja kēsbanke” le lok ba kong.

Kjok ēre kjing go ga nopga woyde Sbörē ara li, e ber lōng wopjłú ēng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbō parkagaga li to jem lok kjok dogo irōng obi. E irgo ga öng dagaga li tjlē lok ēng kong ga «Llēbo roy ichara Tjlapgarē bi kong. Eni ga shji to ik Belén kjokyo» le.

¹⁶ Eni ga jek lok shēstēng, ga tjwe lōng ga chida li wlēna bē buk öng dli ioklo bapkwō kjing go. Mariá, José, e wlēna lōng eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjir ga llēye lara Sbō parkagarē ba kong li roy shdōra lok nopga uunkong kong.

¹⁸ Kuya lok ga beno lōng wotjlīk arae.

¹⁹ Gueniyo Mariára omkuno, ga beno sök kjing erā. Woyojeya llēm, sōya tjeng ba pjłushko erā.

²⁰ Ga öng dagaga lira to irōng obi, ba öng iara beno tjeng lishko. Llēye lara Sbō parkagarē ba kong li ina lok, kura lok pjire. E kjīshko ga Sbō poshrēra lok ara, tjlē ga «Sbō, pja kēsbanke» le lok eni.

Chida Jesús sōra ba mekē, ba datarē Sbō u zlong bāng

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li doyo jyā tara pjire. Eshko ga koiara Jesús, ko li lara Sbō parkagarē Mariá kong, e shāng kjlaraso llēm li llēm obishko.

²²⁻²³ Ga so pono, dbar tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē li go sorē ga eni.

Tjlapga tjłōkwo tak pjang eni: «Wapga domerga bām iyo, e kje ber tjeng dboy Tjlapga kong.»* E kjīshko ga chida li sōra ba mekē, ba datarē jek Jerusalén kjokyo, kje ber shāng dboy Tjlapga kong wlo.

²⁴ Tjlapga tjłōkwo tak pjang eni: «Dunggwo kjing pjök, dunggwo kjwo kēsks wleniyo, llēm ga dunggwo kjwo chilawa wleniyo twe Tjlapga kong kjwo pjök.»† E kjīshko ga Tjlapga sēngglo li shāryara eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök kjlara Jerusalén kjokyo ko Simeón. E domer pjlo bek, Sbō poshrēya shāng ara, Israel tjēyoga dōga dbaryo li koshe sök iyo, e goshko Sbō Sēya bakoe.

²⁶ Pjlara ga Sbō Sēya tjlē ba kong ga «Pja wolon llēm, no pjłuyo iche le Sbörē li inop om go guing» le.

²⁷ Jesús sōra ba mekē, ba datarē jek Sbō u zlong bāng, llēye tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē go li shārye eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara Sbō Sēyarē jek eshko ba koshē. Öötong lōngshko ga

²⁸ chida li ina, ga kjrara ba wloshko, ga Sbō poshrēra ara, tjlē ga

²⁹⁻³² «Borwa pjłuyo ēre ichorop, iya tjēyoga lōng kēs lirē wlo.

Ēre ber iök shjiy wleni, nopga judío llēm wleniyo kong.

Bop tjēyo Israel, e poshrēkoba ara ba kjīshko.

Tjlapga, tja bop parkaga.

Llēye lorop bor kong jlōkoyo li, e shāyorop eeri.

Borwa dōga ēre inor bor bokkwo go.

E kjīshko ga tja shinmotkē wopjłú ga pjłue» le.

³³ Lanyotke Simeóndē shāng eni li kuya ba mekē, ba datarē ga beno lōng wotjlīk arae.

³⁴ E irgo ga tjłōkwo lara Simeóndē beno pjłú ba kong lok. Ga tjlē chida

* 2:22-23 Éxodo 13.2, 12. † 2:24 Levítico 12.8.

mekë Maríá li kong ga «Israel tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng no kjone kjone longga, ber tjwlõ ame wlo, no kjone kjone poyongga, ber tjwlõ ara wlo bakoe. E ber shäng llëbo jyäglõ ichara Sbörë wleni, ga läywëba owa ara,

³⁵ oba wotjlík sorë ba pjlúshko li ñgöy wëllë wlo. Gueniyo llono ga ba kjishko ga pja ber woydë ara, pja shorkera söglorë wleni» le.

³⁶ Eshko walë shäng kjlara ko Ana, e Sbö tjlökwö laga. Ba data ko Fanuel, e Aser tjëyo. Ana, e tjláblae. Mite obishko ga orkwosmono, ga beno sök ba lanma tjok lu pjlöglö kjäk (7).

³⁷ E irgo ga ba lanma shinmotkono, ga beno sök syä. Eshko ga öötong sök lu pjlöglö sak kjwong kjingsho pkëng (84). Beno sök Sbö u zlong bäng Sbö poshrëk shkë dba, opshik llaw llëme. Syöshtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong bäng. İya ga beno shäng wopjlúe. Ga tjlë ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjluyo. E kjishko ga tja wopjlú bop tjok» le. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjluyo tjwe dbaryo li koshë. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjlökwö tak pjang Tjlapga kjok llgwekklo go shärye wlo li shäryara lok pjirshko ga chida li söra José, Maríarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öötong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo.

⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong bäng nopga kjok miydë tjok

⁴¹ Lu pjlöbi go ga ba data, ba mekë, e jek lok Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk wlo.

⁴² Ga Jesús öötong lu pjlöglö sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjok bebi, sgara judíogarë sorë ga eni.

⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra lok pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjok. Jesús lira tek shäng ba tjokdo lara lok, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong lok dbar kjwarashko ga wlëya lok ba pjeyoga tjrëko,

⁴⁵ gueniyo wlëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wlëya lok eshko wlo.

⁴⁶ Kjöshko ga wlëna lok bë sök Sbö u zlong bäng, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëko. E sök ba tjlökwö le lok li kuk, ga omk-jakrokë jong bakoe.

⁴⁷ Kuya nopga löng lirë lok ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjakroke kjöme li dboryara pjlúe. E kjishko ga yëy le lok erä.

⁴⁸ İya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjrëko ga yëy le erä. Eshko ga ba mekë tjlë ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop data, tjawa to löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjishko» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja wlëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» le.

⁵⁰ Gueniyo tjlökwö lara li llë loklo miydara lok llëme.

⁵¹ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Llëye lara lok ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, llëye shäryara li woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlúshko erä.

⁵² Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjlúe» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹ Tiberio sök pjlú kësbangyo öötong lu pjlöglö sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluyo, ba shjiy Felipe sök Iturea so pjluyo, Traconite so pjluyo bako, Lisantias sök Abilene so pjluyo,

² Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbökong nopga kjishko kësksyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacarías wa li sök kjok dogro no llëmshko. Eshko ga tjlökwö lara Sbörë Juan kong, le oba kong wlo.

³ Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjlä oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjây wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

⁴ Shäryono eni, tara Sbök tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga
 “Irbo poshäryozï Tjlapga tjwe li kong.
 Shäryozï ber beke.

⁵ Dipkwö uunkong li,
 e klungyo dlingko, kjing ber bek wlo.

Dlup kësks, chilawa li,
 e löngko, kjing ber bek wlo.

Irbo sjöng li,
 e llgwekko, ber pjlo bek wlo.

Irbo pjläbgwoyo ara li,
 e kjingako, ber kjing bek wlo bakoe.

⁶ Ga no pjluoyo iche Sbörë no döya wlo li,
 e ÿya nopga tjeng kjok kjwang jikong lirë” le.»*

⁷ Eni ga nopga tjwe jong Juan shwoy ara, we jer di roshko wlo. Ga Juan tjlä ba kong ga «Pjây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga pjây dâr laga ërë bomi kongdo?

⁸ Pjây jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. Lër bomi kong ga akkwö ërë ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme.

⁹ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ga llëye shäryërwa?»

¹¹ «Ëye shwong ko pjök ga twe kara ëye shwong llëm li kong, ëye dli tjok ga shdüya, twe ëye dli llëm li kong» le ba kong.

¹² Nopga dbur töngga Roma so kong li shrono löng eshko, we wlo bakoe. Epga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryërwa?»

¹³ «Pjây ichara bomi kägäyorë dbur töng bayo kjöme li, e shimirë erö, shimi e kjinmo llëme» le ba kong.

¹⁴ Ëngkwagaga löng eshko li tjlä ba kong ga «¿Tjawa orwë llong?»

«Llëye dömi oblë shjiryo llëme. Llëye dömi dbo go llëm, jyöyotkëmi i llëm bakoe. Pjây tjwlekoba kjöme ga pjây ber löng wlëp ba tjok» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga nopga beno löng wopjlu anmoyö, ga wotjlik lok ga «¿No pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Juan kjwe lëpde?» le.

¹⁶ E kjishko ga Juan tjlä ba kong ga «Pjây wër shäng di goshko. Gueniyo no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbökëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok.

¹⁷ Tjwe kjwle tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri ÿyado, sjer llëme» le.

¹⁸ Eni ga nopga poshduna Juandë tjlökwö oblë oblë go ara, ga Sbök tjlökwö roy pjlu lara ba kong bakoe.

¹⁹ Eshkoshko ga Pjlu Herodes, ba shjiy boy li kjrara beno sök ba boy. Llëbo owa shäryara oblë ara bakoe. E kjishko ga wlona Juandë ara.

²⁰ Gueniyo Juan kolara llëm, llëbo owa shäryara jek këgong, Juan iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

Jesús wara Juandë

* **3:6** Isaías 40.3-5. † **3:16** Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

²¹ Iayde shäng no shdüzlong uyo roy llëm obishko ga Juan shäng oba wë ara. Pjlara ga Jesús jek öötong shäng eshko, ga wara Juandë jer di roshko. Wara pjir ga Jesús shäng syöshtë Sbö kong wopro ga kjok dogo roshwino beno oojong erä,

²² ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go, ikoba ga wëlle. Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús data, kjokë, tjlapgaga tek dëna dwayo

²³ Ga Jesús lu pjloglo sak myashko (30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa lëba.

José, e Elí wa.

²⁴ Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

²⁵ José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

Amós, e Nahúm wa.

Nahúm, e Esli wa.

Esli, e Nagai wa.

²⁶ Nagai, e Maat wa.

Maat, e Matatías wa.

Matatías, e Semei wa.

Semei, e José wa.

José, e Judá wa.

²⁷ Judá, e Joanán wa.

Joanán, e Resa wa.

Resa, e Zorobabel wa.

Zorobabel, e Salatiel wa.

Salatiel, e Neri wa.

²⁸ Neri, e Melquí wa.

Melquí, e Adi wa.

Adi, e Cosam wa.

Cosam, e Elmodam wa.

Elmodam, e Er wa.

²⁹ Er, e Josué wa.

Josué, e Eliézer wa.

Eliézer, e Jorim wa.

Jorim, e Matat wa.

³⁰ Matat, e Leví wa.

Leví, e Simeón wa.

Simeón, e Judá wa.

Judá, e José wa.

José, e Jonán wa.

Jonán, e Eliaquim wa.

³¹ Eliaquim, e Melea wa.

Melea, e Mainán wa.

Mainán, e Matata wa.

Matata, Natán wa.

³² Natán, e David wa.

David, e Isaí wa.

Isaí, e Obed wa.

Obed, e Booz wa.

Booz, e Salmón wa.

Salmón, e Naasón wa.

³³ Naasón, e Aminadab wa.

Aminadab, e Aram wa.

Aram, e Esrom wa.

Esrom, e Fares wa.

Fares, e Judá wa.

³⁴ Judá, e Jacob wa.

Jacob, e Isaac wa.

Isaac, e Abraham wa.

Abraham, e Taré wa.

Taré, e Najor wa.

³⁵ Najor, e Serug wa.

Serug, e Ragau wa.

Ragau, e Péleg wa.

Péleg, e Heber wa.

Heber, e Selaj wa.

³⁶ Selaj, e Cainán wa.

Cainán, e Arfaxad wa.

Arfaxad, e Sem wa.

Sem, e Noé wa.

Noé, e Lamec wa.

³⁷ Lamec, e Matusalén wa.

Matusalén, e Enoc wa.

Enoc, e Jared wa.

Jared, e Malalel wa.

Malalel, e Cainán wa.

³⁸ Cainán, e Enós wa.

Enós, e Set wa.

Set, e Adán wa.

Adán, e Sbö wa.

4

Jesús tjläna Ärä, llëbo owa shäryë wlo le

¹ Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga tjwe iröng Jordán diyo dwayoshko ga söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko.

² Eshko ga tjläna Ärä shäng dbargwo sak pkëng (40), llëbo owa shäryë wlo le. Dbar eshko ga Jesús iono llëme. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “No mār dli go dö llëme”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong jekdo.

⁶⁻⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong. Ba llëbo wolësowa tjeng kës kjwe, ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba ichaga. E twak beno bor kong uunkong, ga twër woydë ë kong ga twër» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe”»† le.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësang jong lishko. Eshko ga söra jem öötong shäng Sbö u dbo go, ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”‡

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjli llëme”»§ le.

¹³ Tjlina Äre pjir ga rayara to ey dwayo. Ga barwara ame äär jong llono jä.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ E irgo ga Jesús to jek Galilea kjokyo iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya dbo ara li tjok. Ga e roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

¹⁵ Kjok kjrina kjrina ga oba pïya judioga syö uyo roshko, ga poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶ Pjlara ga Jesús jek öötong shäng Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judioga syö uyo jong eshko li roy. Eshko ga kojono shäng, Sbö tjlökwo lë nopga tjeng li kong wlo, sgara shäng enido sorë ga eni.

¹⁷ Ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li twara tjeng ba kong. Eshko ga kjibokwo li koshwina, ga lara nopga li kong. Tjlökwo tak pjang lara li tjlë eni:

¹⁸ «Tja kjrara Tjlapga Sëyarë, ba tjlökwo roy pjlú lë oba song wleniyo kong wlo.

E kjishko ga Tjlapga Sëya pjang bor go.

Tja ichara

tjlë nopga shdung löng li kong ga

“Pjây dār malinge”,

tjlë nopga kjok igö llëm li kong ga

“Pjây kjok ik shara”,

tjlë nopga bokrotkëba ara li kong

ga “Pjây bokrotkëba ame”,

¹⁹ tjlë nopga uunkong kong ga

“Sbö nopga dār dbaryo li

öötonge.”»*

²⁰ E irgo ga kjibokwo li llira, twara iröng ba kjimtaga parkë shäng judioga syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök eshko. Eshko ga iya nopga löng lirë beno löng drëng erä.

²¹ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo ëre kuromi li, e shäryono eeri» le.

²² Tjlë shäng ga ba kugaga löng li tjlë ëng kong ga «Kjwe pjlúe. Ba tjlökwo le li, e wolësowa» le, ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe José wa llëmdo?» le.

²³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Llëye lëmi woydë bor kong li, e miydoror pjir tjän. ¿No dwlomnega shäng kjlara swlo ara ga shji tjlë ba kong ga “Pja no dwlomnek pjlúra pja opdwlomnes om goshko” lëy eni llëmdo? Eni ga “Pja no dwlomnek pjlúra nopga tjeng bop kjok ëreshko dwlomnezong” lëmi woydë bor kong

* 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:8 Deuteronomio 6.13. ‡ 4:9-11 Salmo 91.11-12. § 4:12 Deuteronomio 6.16. * 4:19 Isaías 61.1-2.

eni. “Capernaúm kjokyoshko ga llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy kurorwa pjire. Eni ga bop kjok ëreshko ga shäryos eni bakoe” lëmi woydë bor kong eni bakoe.

²⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo 'laga, e iëba tjlwlo ara ba kjok om go 'lishko llëme.

²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo 'laga Elías dbaryoshko ga shunyo shrono llëm lu pjloglo mya kjingsho bëy, ga pjli shrono ara kjone pogo. Eshkoshko ga syäpga tjeng ara Israel kjokyo, Elías sök 'lishko,

²⁶ gueniyo ichara Sbörë syäpga löng eshko li kjimtë llëme. Miga ichara Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón kjokyo worbo go, syä sök kjlara eshko kjimtë wlo.

²⁷ Sbö tjlökwo 'laga Eliseo dbaryoshko ga nopga tjeng Israel tjëyoga ara poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo, gueniyo poptara kjlara llëme. Miga domer Siria so ko Naamán, era poptara» le.

²⁸ Kuya nopga tjeng judíoga syö uyo roshko lirë ga iirkono ara ba kong.

²⁹ Ga kojono lok, ga Jesús söra lok jek kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e pjang dlup poglo go. Eni ga söra lok jek öötong lok dlup li dbo go, dbuya lon jer töshko wlo lara.

³⁰ Miga Jesús opdöno jek ba tjrëko, ga toe.

Ä säya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹ E irgo ga jek öötong shäng Capernaúm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina.

³² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

³³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Ga Jesús iya säya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlë ga

³⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng

borwa pjigare? Pja ë miydër pjluë. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

³⁵ Kuya ga säya li wlona, tjlë ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» le. Kuya ga domer li dbura buk töshko, gueniyo llëye owa shäryara ba kong llëme. Eshko ga opkono ba go dwayo.

³⁶ Eni ga nopga tjeng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlë eng kong ga «¿Tjlökwo kjwe llëro? Dbo ara go ga Ä säyaga iche opkjë ga kole jlökoyo» le.

³⁷ Ga Jesús roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong.

Simón em poptara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo, ga jek öötong shäng Simón ushko. Eshko ga Simón em buk swlo ara, wloyo kjlikdë. Eni ga nopga tjeng eshko li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» le.

³⁹ Öötong shäng ba zlong bäng ga kjlik li zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁴⁰ Jek kjok ro zar ga nopga swlo oblë oblë wleniyo söra ara Jesús kong. Ga orkwo iono kjlara kjlara kjing go, ga poptara.

⁴¹ Jesús, e no pjluo ichara Sbörë shrono shäng li miyde Ä säyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. Epga toshko ga tjlë löng dbo go ga «Pja Sbö Wa!» le. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlë llëme.

Jesús Sbö tjlökwo roy pjlu lono judíoga syö uyo oblë oblë roshko

⁴² Wëshko kjok shröngto ga Jesús opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, ber sök tjoksa wlo. E irgo ga nopga to löng ba wlëk. Ga wlëna lok, ga tjlë lok ba kong ga «Pja brik llëme» le.

⁴³ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu shdök, miydëba wlo. Tja ichak shäng e kong wlo» le.

⁴⁴ Eni ga to shäng ba lë judíoga kjokyo kjrínashko kjrínashko, judíoga syô uyo lok kjwobi li roshko.

5

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁻³ Pjlara ga Jesús shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Genesaret* li kjako. Eshko ga nopga shrono löng ara ba zlong bäng, Sbô tjlôkwo kuya lok wlo, ga Jesús lliya lok ara. Eshko ga ina Jesúsde ga kjoyong tjeng do pjök di bäng li kjako, roy no llëme. Nopga tjeng ba roy li opshino tjeng ba kjla mã shakklo kwoshkwë. Eni ga Jesús opy-ono kjoyong buk kjlara roshko, kjoyong li sogo ko Simón. Eshko ga tjlë Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo lëkong» le. Ga ichara jeke. Eshko ga Jesús sirkeno sök kjoyong li roshko, ga nopga beno tjeng pjöshko li pïya sök.

⁴ Tjlëno pjir ga tjlë Simón kong ga «Kjoyong ëre ichos jek këgong sit di rong wleshko, ga bomi kjla mã shakklo kjwe dbuzi dishko, pjây mã shak wlo» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa parkono löng shkë ga mã sharorwa kjlara llëme. Gueniyo tjawa ichaga pjarë ga kjla dburwa» le.

⁶ Shäryara eni ga mã shara lok träk llëme. Shiya lokshko ga kjla li kjiyo kjone kjone skoktong tjän.

⁷ İya ga dwleto ga ba pjeyoga tjeng kjoyong oblë roshko li rokara or go, tek ba kjimtë wlo. Ga epga shrono, ga parkono tjë jikong. Ba kjoyong do pjök li pito, roy dlina tjung mã erö kjishko.

⁸⁻⁹ Ga İya lok ga mã shara lok ara ga beno löng yëy le erä. Eni ga Simón Pedro kjök tono Jesús bokshto, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja opkjos bor zlong dwayo sira. Tja domer owa wleniyo» le.

¹⁰ Ba pjeyoga tjeng kjoyong oblë roshko li beno löng eni bakoe. Tjeng

kjoyong oblë roshko li, epga ko Santi-ago, Juan. E Zebedeo wapga.

Eshko ga Jesús tjlë Simón kong ga «Llëye bangkjrëp llëme. Pja to shäng mã shak ame. Pja iër to ber shäng no töng bor kong shara» le.

¹¹ Eni ga kjoyong li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek lok Jesús tjok.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹² Pjlara ga Jesús öötong shäng kjok kjrínashko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Jesús İya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjluë» le.

¹³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlë ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlu shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono beno pjluë.

¹⁴ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbô kong nopga kjishko li kong, pja İya wlo eröe. Sbô sengglo lara Moisésde, pja äär Sbô poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

¹⁵ Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjishko ga shäng lishko ga oba tön löng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe.

¹⁶ Gueniyo olöshko ga Jesús opkwë jek shäng ëye llëmshko, syöshtë Sbô kong tjoksa wlo.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹⁷ Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no ping-gaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, e shrono löng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako, ga sirkeno löng eshko. Eshko ga

* **5:1-3 Genesaret** di bäng, e ko **Galilea** di bäng bakoe.

Tjlapga dbo kësbandg tjeng Jesús tjok, swlopga poppte wlo.

¹⁸ Eni ga domerga tjwe löng eshko kjlöbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lok kjër roshko, ie buk Jesús bokshto wlo lara.

¹⁹ Gueniyo jek opzrëk kjone go llëm, oba ara kjÿ. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, oba ara tjërko, Jesús bokshto.

²⁰ İya Jesúsde ga swlo sögaga li mär ba go ga tjë swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

²¹ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga löng eshko, e wotjlík lok ga «¿Kjwe ëro? ¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

²² Wotjlík löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjë ba kong ga «¿Pjây wotjlík owa eni ega?»

²³ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Pja jëkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle.

²⁴ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjluë. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjë swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le.

²⁵ Kuya ga kojono nopga löng li bokshto, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko Sbö poshrëk ara.

²⁶ İya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjë lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo İydë llëm obi, e İnoy jlöe» le.

Leví rokara Jesúsde

²⁷ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba paklishko. İya Jesúsde ga tjë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²⁸ Kuya ga kojono, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹ E irgo ga Leví dli shäryono kësbandg ba ushko, Jesús poshrëkklo. Eshko ga oba shrono löng ara ië, tjërko nopga dbur töngga Roma so kong shrono löng ara bakoe.

³⁰ İya fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë ga tjë lok Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Pjây ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹ Kuya Jesúsde ga tjë ba kong lok ga «Nopga löng pjlu, swlo llëm ga e dwlornega woydë llëme. Swlopgara dwlornega woydë.

³² Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

³³ Eshko ga tjë lok ba kong ga «Juan oppinggaga ië llëm syöshtë Sbö kong wlo dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara ië enido ega?»

³⁴ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe.

³⁵ Gueniyo domer li söra ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã» le ba kong.

³⁶ Eshko ga tjëno ba kong lok llëbo jyäglo go obi. Tjë ga «Shji shwong tjaglën§ zëy sira, shwong këguë* bängyëy e go wlo llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong tjaglën li sreya, ga shwong këguë li ber owa bakoe.

† 5:34 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ 5:34 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo. § 5:36 Shwong tjaglën le li, e tjlökwö twara Sbörë jlökoyö tjaglën Jesús kjishko li loklo. * 5:36 Shwong këguë le li, e tjlökwö twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyö dëdashko li loklo.

37 »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën† tyëy ba bapkwō kēguē shāryak öng kwota go‡ roshko llēme. Shāryoroy eni kjwe ga ba bapkwō li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llēno ame, ba bapkwō li ber eni bakoe.

38 Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën tyëy wlo ga woyde bapkwō tjaqlën.

39 Ëye kjillgwo bo dyo dbo ara kēguē li iono ga kjillgwo bo dyo tjaqlën li ie woydē llēme. Eshko ga tjlē ga “Kēguē li pjlú, tjaqlën li kjinmo” le eni» le.

6

Woshtozlong dbaryo ga Jesús op-pinggaga dwla bo kjrono

1 Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jēk shāng dwla dgak buk li tjrēko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrē, ga kjwokāya or go, ue lok wlo.

2 Eni ga fariseoga kjone kjone tjlē ga «¿Llēbo shāryako woshtozlong dbaryoshko llēm li shāryēmi löng kjweni ega?» le.

3 Kuya Jesúsde ga tjlē ba kong ga «¿Dēnashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llēye shāryara tak pjang Sbō tjlōkwo go li, e lomirē llēmdo?

4 David opzrēno jek shāng Sbō u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbō kong li uara, ga twara ba nopga jēk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syōshtagararē erō gueniyo» le.

5 Ga tjlē ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kāgāyo li, no to ter kjok dogo dwayo ēre li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop-tara Jesúsde kjlara

6 Woshtozlong dbaryo oblēshko ga Jesús opzrēno jek judíoga syō uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shāng kjlara eshko orkwo kēlē slosloe.

7 Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, e löng eshko bako, Jesús de, swlo li popte woshtozlong dbaryore iya lok wlo, rote e go wlo.

8 Wotjlík löng llē li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlē swlo li kong ga «Pja kojōs shāng nopga löng kēs ēre tjrēko» le. Kuya ga shāryara eni.

9 E irgo ga Jesús tjlē nopga tjeng li kong ga «Pjāy kong llēbo kjakrokēr kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llēye shāryēy oblē kong ga pjlú? ¿Llēbo pjlúre, de llēbo owa? ¿Ère dbaryo ga kjlara buk ba llēmdo shinmotkē wlo ga llēye shāryēy? ¿Wēyēre, de kjimtēy?» le.

10 Eshko ga löng ba zlong bāng pjribri li ina uunkong, ga tjlē swlo li kong ga «Pja orkwo roshwīzong» le.

Kuya ga shāryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjlúe.

11 Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjlē lok ēng kong ga «¿Llēye shāryēy Jesús kjwe kong ga pjlú?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

12 Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shāng dlup jong kjwara bigdo go, syōshtë Sbō kong wlo, ga syōshtono shkēe.

13 Wēshko kjok shröng ga ba oppinggaga rokara tek löng ba zlong bāng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbō tjlōkwo roy laga ba āska wlo. Epga ko lok eni:

14 Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón lēng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

15 Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

16 Judas, e Santiago wa;

† 5:37 *Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën* le li, e *tjlōkwo twara Sbōrē jlōkoyo tjaqlën Jesús kjīshko* li loklo. ‡ 5:37 *Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwō kēguē shāryak öng kwota go* le li, e *tjlōkwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong jlōkoyo dēnashko* li loklo.

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino trāk llēme

17-18 E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öötong löng sdam lëkong. Eshko ga nopga tjeng trāk llēm, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llē li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Eye tjeng eshko goshko Ä sëyaga ga e poptara Jesúsdē.

19 Eshko ga eye ba shwong porwono ga poptono ba dbo kësbang go. E kjishko ga uunkong wotjlík lok ba porwē le.

Llëye shäryë, shji ber löng wopjlú wlo

20 Eshko ga ba oppinggaga iya Jesúsdē ga tjlē ba kong ga

«Nopga song wleniyo,
pjây ber wopjlú,
Sbō ber bomi pjłuyo kjishko.

21 Pjây löng pjli ara wleniyo,
pjây ber wopjlú,
llono ga pjây ber löng bö tjung kjishko.

Pjây löng slar ëë wleniyo,
pjây ber wopjlú,
llono ga pjây ber löng jar kjishko.

22 Pjây iywaba shjiktëng, pjây wlokrëba llēm, pjây lāywëba owa, bomi ko e owa lëba, shäryëba eni no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishkoshko ga pjây ber wopjlúe.

23 Eni ga pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwlën ara. E kjishko ga shäryëba owa bomi kong enishko ga pjây woydë llëme. Pjây ber woowa llēm dey. Sglik lëmi, öö lëmi ara, pjây löng wopjlú kjishko bakoe.

Dënashko ga Sbō tjlökwo lagaga shdunaba eni bakoe.

24 Gueniyo ga pjây nopga dbur ara wleniyo,
pjây song jlō,

llono ga pjây löng pjłú dbaryo li pjitong kjishko.

25 Pjây löng bö tjung wleniyo,
pjây song jlō,
llono ga pjây ber löng pjli ara kjishko.

Pjây löng jar wleniyo,
pjây song jlō,
llono ga pjây ber löng slar ëë kjishko.

26 Pjây poshrëkoba arashko ga pjây song jlōe.
Dënashko ga nopga to löng tjlē ga “Tja Sbō tjlökwo laga” le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Eshko ga epga poshrëraba ara bakoe.

Bi moskwoga woydë ara

27 »Gueniyo ga lër pjây bor kuga li kong ga bomi moskwoga woydozī ara. Eye, pjây iywa shjiktëng ga kong llëbo shäryozī pjłú dey.

28 Eye wotjlík owa bop tjok ga pjây wotjlík pjłú ba tjok. Eye, pjây bokrotke ga pjây syöshtë Sbō kong ba kjishko dey.

29 Pjây kwomso shpora oblërë pjłara ga kalëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. Bom shwong kop lëkong dōra ga bom shwong ter lëkong twëmi ba kong bakoe.

30 È pogo tjwe bom shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. Llëbo dōra bop shjiryo ga wëyë.

31 Pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni.

32 »¿Bomi woydagaga woydomirë dō wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe.

33 ¿Bomi kjimtagaga kjimtomirë erō ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyo bakoe.

34 ¿Dbur poskwomi, tjwlō shimi irōng wlo dō ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe.

35 Eni llëme. Nopga kong llëbo shärye Sbörë pjłú bako, “Tja kjimtara

Sbörë” le llëm gueniyo. E kjishko ga bomi moskwoga woydozĩ ara. Llëbo shäryozĩ pjłú ba kong. Dbur poskwōzĩ oba kong, ga tjwlō shimi llëme. Eni ga bomi potjwlëkkło ber kësbanke. Ga pjāy ber lōng Sbō Tjwlō Kësbangyo li wapga jlōkoyo.

³⁶ Pja songe le bomi Datarë oba kong. Pja songe lozĩ oba kong eni bakoe.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

³⁷ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjāy llëbo shäryono owa” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. “Pja shdungko” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjāy shdungko” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li iozĩ ber tjwlō llëme. Eni ga owa pjang bomi go li lōya Sbörë ber dret eni bakoe.

³⁸ Oba sēzĩa. Eni ga pjāy sēya Sbörë bakoe. Pjāy kong llëbo tve bayo ara, so resgwo bapkwō tjug kjoyo, resgwo bapkwō li roshko resgwo yoroy, kjing lliy or go, sigwo yoy ber lliktēng wlo, kjing goshko iëy jek obi, ber tjug kjopkwō shopte jong om go wleni. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe» le.

³⁹ E irgo ga tjlëno ba kong llëbo jyāgłō go obi. Tjlë ga «Nopga tjeng do pjök kjok ĩgō llëm wleniyo. ¿Kjlara wlosōya ba kjlara lirë le ga lon jer tjeng pjōyĩkong pjłëbgwo kjwaraso roy llëmdo?

⁴⁰ Oppinggaga tjwlō ara, ba pingga kjinmo llëme. Gueniyo ga oppino pjirshko ga äär ber ba pingga dik.

⁴¹ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjłoyo ĩmi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li ĩgōmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro?

⁴² ¿Kjorkwang buk bomi bok roshko li ĩgōmi llëm ga “Kjor pjłoyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? ¡Pjāy Sbō tjlōkwō sōga jlōkoyo lëmi, gueniyo pjāy wotjłik owa bomi pjłúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizĩ

bām go. Enira kjor pjłoyo buk bomi kjlara bok bäng li ĩgōmi wëllë, shimi ba kong wlo.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³ »Kjor doyo pjłú ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjłúyo dret bakoe.

⁴⁴ Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëme. Kjillgwo bo kjrëy shkō sho doyo go llëm bakoe.

⁴⁵ No pjłú ga tjlë pjłú, wotjłik pjłú ba pjłúshko kjishko. No owa ga tjlë owa, wotjłik owa ba pjłúshko kjishko bakoe. Llëbo tjeng bomi pjłúshko lomirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶ »Pjāy tjlë bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlōkoyo” lëmi, gueniyo tja kolëmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro?

⁴⁷⁻⁴⁸ Ĕye tjwe bor shwoy, tja tjlōkwō kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäyarashko ga shwleyo pjłona rong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llëm, u li shäryara pjłú kjishko.

⁴⁹ Gueniyo ĩye, tja tjlōkwō kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäyarashko ga ba shwleyo pjłona uriso, rong llëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga skwara pjir, sōra dirë drete» le.

7

Ĕngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús tjlëno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo.

² Domer sök kjlara eshko, e Roma so, e Ĕngkjwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo buk kjlara, woyde ara wleniyo, e swlo ara, wolontoe.

³ Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjlapgaga kjok llgwegaga

wleniyo ichara kjlōbō, Jesús rokē, ba parkaga li poptē wlo.

⁴⁻⁵ Öötong löng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, rokērwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishīya dik llēm, gueniyo bi tjēyoga woyde ara. Tjawa kong syō uyo shāryara kjwara om go. E kjimtako jlōe» le.

⁶ Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga engkwaga kägāyo li, ba pjeyoga ichara kjlōbō, lan Jesús kong obi wlo. Öötong löng ba shwoy ga tjlē lok ba kong ga «Domer li tjlokwo ichono bop kong. Tjlē ga «Tjlapga, pja tek bor ushko llēm ga bue. Tja llēno llēm, tjwlō llēm, pja opzrēk tek bor u roshko wlo.

⁷ Pja ĩnor jek om go bop shwoy llēm e kjīshko. Bor parkaga poptē lēp erō ga poptē dani.

⁸ Tja kägāyo tjok. Llēye le bor kong li shāryēr eni ĩyado. Tja engkwagaga ara kägāyo. Llēye lēr ba kong li shārye lok eni ĩyado bakoe. 'Pja nomo' lēr kjlara kong ga toe. 'Pja tegō' lēr kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlēk shäng pjir wleniyo ichēr llēbo shāryē ga shārye eni» le bop kong eni» le.

⁹ Kuya ga beno shäng yēy le erä. Ga nopga jēk löng ba tjok li ĩya ga tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong ga domer, e mār bor go jlōkoyo, Israel tjēyoga uunkong kjinmo» le.

¹⁰ E irgo ga domerga ichara li öötong löng engkwaga kägāyo li ushko irōng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlēna shäng pjilú tjän.

Syā wa shinmotkono woshrra Jesúsdē kjlara irōng obi

¹¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya kjok ko Naín, ba oppinggaga tjok. Oba jek löng ara ba tjok bakoe.

¹² Jek löng ääto eshko ga shinmo sökoba jek pjang kjlara, iēba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syā, ga wa domer oblē drete. Kjok eshko sopga jek löng ara ba yorkē.

¹³ ĩya Tjlapga Jesúsdē ga songe le, ga tjlē ba kong ga «Pja slar ame» le.

¹⁴ E irgo ga jek öötong shäng shinmo li zlong bäng ga ba bapkwō sōya lok pjang li porwara. Ba sōgaga jek löng li slongtēng löngē. Eshko ga Jesús tjlē shinmo li kong ga «ĭDwīas, lēr bop kong ga pja kojōzong!» le.

¹⁵ Ga shinmo li wloktēng sök, ga tjlēno. Eshko ga ichara Jesúsdē to irōng ba mekē tjok obi.

¹⁶ ĩya löng lirē ga bangkjre lok trāk llēme. Ga Sbō poshrēra lok ara. Tjlē lok ga «Sbō tjlokwo laga weno shäng bi tjreko kjlara kēsbange» le. Ga tjlē lok obi ga «Sbō shrono shäng, ba nopga kjimtē wlo» le.

¹⁷ Jesús roy shdōktong Judea kjokyo kjok kjwang jīkong, kjok shto oblē oblē ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸ E irgo ga llēbo shāryak eni li, e roy kura Juandē pjir, laga ba oppinggarē ba kong. Eni ga ba oppinggaga rokara ba shwoy do pjök,

¹⁹ ga ichara tjlē Tjlapga Jesús kong ga «ĭNo pjiluyo iche le Sbörē koshērwa löng li pjare, de oblē koshorwarē?» le.

²⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarē tjlē bop kong ga «ĭNo pjiluyo iche le Sbörē koshērwa löng li pjare, de oblē koshorwarē?» le lok ba kong eni.

²¹ Jekdo eshko ga nopga swlo oblē oblē wleniyo, nopga goshko Ä sēyaga, e poptara Jesúsdē ara. Ga nopga kjok ĩgō llēm wleniyo poptara ara, beno löng kjok ĩgō pjilú.

²² E irgo ga Jesús tjlē Juan oppinggaga li kong ga «Llēye ĩnomi, kuromi li to lēmi Juan kong. Nopga kjok ĩgō llēm wleniyo kjok ĩnoe. Nopga jēk llēm wleniyo jēktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugō llēm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono irōng obi. Nopga song wleniyo kong Sbō tjlokwo roy pjilú lak ba kong.

²³ ĩye mār bor go, ga tja raye llēm ga era ber sök wopjilú» le.

²⁴ Epga toshko ga Jesús tjlëno oba kong Juan kjishko. Tjlë ga «¿Pjây jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjây äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire?

²⁵ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlö ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlu ga nopga dbur ara eniyo löng pjlu ushko.

²⁶ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwo laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlö ara, Sbö tjlökwo lagaga oblë kjinmo.

²⁷ Sbö tjlökwo tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno Juan kjishko. Tjlëno beno eni: “No ichër kjlara bop bäm go, bop roy laga, irbo posharyë bop kong wlo.”*

²⁸ Lër bomi kong ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwlö ara, Juan kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluoyoshko kjlobi li tjwlö ara, Juan kjinmo» le.

²⁹ (Jesús tjlökwo kugaga uunkong, nopga dbur töngga Roma so kong ëmdë ga tjlë ga «Sbö tjlökwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li kjishko.

³⁰ Gueniyo ga fariseoga, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo llëme. E kjishko ga Sbö tjlökwo kjrara lok llëme.)

³¹ Ga Jesús tjlë obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so llë kjoyo lër bomi kong?

³² Pjây so kjwozirga öö le löng ëng kong llëbo soynezlong shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjlë lok ga

»“Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tækwo woydoklo ga pjây slatong llëm bakoe” le lok eni.

³³⁻³⁴ »Lër ega lër bomi kong. Juan No Waga shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga

“Kjwe goshko Ä sëya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië siyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe” lëmi eni. Lër bomi kong ga pjây so kjwozirga löng li kjoyo e kjishko.

³⁵ Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba sögaga li go» le.

Fariseo ko Simón

³⁶ Fariseo shäng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko ië, ga Jesús jek öötong sirkeno sök ië ba tjok eshko.

³⁷ Kjok eshko ga walë shäng kjlara, llëbo owa shäryaga wleniyo. Kuya ga Jesús sök ië fariseo li ushkosho ga jek öötong shäng eshko, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlö ara, roshko poshtikklo lö pjleblëe.

³⁸ Öötong shäng Jesús zlong bäng ga slar ëëe. Ba boryo li tjöno Jesús dre kjing go, ga döya sök ba käkzong go. Eni ga ba dre li lö shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹ İya fariseo, Jesús maga lirëshko ga wotjlik ga «Domer kjwe Sbö tjlökwo laga wleniyo jlökoyo kjwe ga walë sök ba porwë kjwe owa miydara pjire» le.

⁴⁰ Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Simón, tjlökwo lër woydë bop kong sira» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, lozong» le.

⁴¹ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjök, pogo tjwlö dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjwlö ba kong bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo shkëng (500) äska wleni. Kjlara obi pogo tjwlö ba kong bayo domer parkë dbargwo sak shkëng (50) äska wleni.

⁴² Ga potjwlëya lok ga ä kuzong ga dbur poskwongga li tjlë ba kong lok ga “Wëyë, tja potjwlëmi ame” le. ¿Eni ga kjone dey ga e woyde ara an-moyö?»

* 7:27 Malaquías 3.1.

⁴³ «Bor kong ga kɣlara pogo tjwłō ara, potjwłēkklo ame'li e» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «İēp'li eni jlōe» le.

⁴⁴ Eni ga walē'li ĩya ga tjlē Simón kong ga «Walē kjwe ĩzong. Tja shrono tek shäng bop u roshkoshko ga tja kong di tworop, tja dre shkwē e go wlo llēme. Gueniyo bor dre pōra kjwerē ba boryo go, ga dona ba kākzong go.

⁴⁵ Tja wlokjroropshko ga tja lō shirop llēme. Gueniyo tja shrono tek lēkong ga bor dre lō shiya kjwerē wop sit wop site.

⁴⁶ Kjyo kwonop bor dlu kjing go llēme. Gueniyo poshtikklo kwona kjwerē bor dre kjing go.

⁴⁷ E kjīshko ga lēr bop kong ga owa pjang ba go ara'li lōnor beno drete. E kjīshko ga tja woyde ara anmoyō. Gueniyo ēye kong, owa pjang ba go'li lōnor sira dō ga tja woyde ara anmoyō llēme» le.

⁴⁸ E irgo ga Jesús tjlē walē'li kong ga «Owa pjang bop go'li lōnor beno drete» le.

⁴⁹ Eshko ga nopga mana tjeng iē ba tjok'li tjlē ēng kong ga «¿Kjwe ēro? ¿Owa pjang oba go'li lōya sorē?» le.

⁵⁰ Gueniyo ga Jesús tjlē walē'li kong ga «Pja mār bor go kuzong ga pja dōktonge. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

8

Walēga Jesús kjimtaga

¹ E irgo ga Jesús jēk to shäng kjok kjrina kjrina, ga Sbō ber no pjluyo sorē'li roy pjlú le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)'li jek'lōng ba tjok,

² walēga jek'lōng ba tjok kjlōbö bakoe. Walēga'li bām goshko ga kjone kjone swlo oblē oblē, kjone kjone goshko Ä sēyaga, ga poptara Jesúsde beno pjlúe. Kɣlara ko María Magdala so. Dāmārshko ga Ä sēyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7)'li ichara to uunkong.

³ Kɣlara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkē shäng Herodes kong, ba llēbo daga. Kɣlara obi ko Susana. Jesús kjimte walēga lirē'lōng, ba dbur baĭya'li go.

Dwla sguingga

⁴ Pɣlara ga oba shrono kjok shto oblē oblē dwayo ga tōno ara Jesús sōk lishko. Eshko ga Jesús tjlēno ba kong llēbo jyāglo go. Tjlē ga

⁵ «Domer shäng kɣlara dwla sguingga. Pɣlara ga opshino to jek dwla sguing. Sguĩyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga shglēraba, uara sēnwarē drete.

⁶ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrēko. Gueniyo klung sho'li shglēk llēm kjīshko ga dwla'li wenoshko ga danoe.

⁷ Dwla kjrina obi, e'lono tjeng shkō sho roshko, ga wenoshko ga llgwīna drete.

⁸ Dwla kjrina obi, e'lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbāw (100)» le.

E irgo ga tjlē ba kong jek sira obi ga «Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlēno llēbo jyāglo go erä ega

⁹ E irgo ga Jesús oppinggaga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga llēye lorop llēbo jyāglo go'li, e llē loklo pjlollgwes borwa kong, miydērwa wlo» le.

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbō ber no pjluyo sorē'li roy miydaydēba llēm'li pinaba bomi kong, miydēmi wlo. Gueniyo nopga oblē kongda, lēr llēbo jyāglo go erä. Eni ga

»«Īya lōng ga llē ĩyde miyde lok llēm, kuya lōng ga llē loklo miyde lok llēm bakoe.»*

Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lara Jesúsde

¹¹ »Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lēr bomi kong. Dwla'li, e Sbō tjlōkwo loklo.

* 8:10 Isaías 6.9.

¹² Dwla lono irbo bäng li, e ëye Sbö tjlökwö kuno li loklo. Gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba pjlúshko dwayo, tjlökwö li kjre llëm wlo. Eni ga epga där llëme.

¹³ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwö li kuno ga beno shäng wopjlú li loklo. Gueniyo tjlökwö li äär ber ba pjlúshko jllökoyo llëm kjishko ga tjlökwö li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga llëye wen ba kong sira tjlökwö li kjishko ga raye, söya ame.

¹⁴ Dwla lono shkö sho roshko li, e ëye tjlökwö li kuno li loklo. Tjlökwö li kura, gueniyo wotjlík sök ara, wo pjang dbur go, llëbo pjlú kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara bakoe. E kjishko ga tjlökwö li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwö li kjishko llëme.

¹⁵ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlökwö li kuno, ga kjre jllökoyo ba pjlúshko li loklo. Kjre, ga söya iyado, ga bo wen tjlökwö li kjishko arae.

Iök shjiy

¹⁶ »Iök shjiy borkey, kjinguëy wlo llëm, jney bi bukklo dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kälä të shjiy wëlle wlo.

¹⁷ Llëbo jney, miydëba jekdo llëm wlo. Gueniyo lono ga e miydëba dret, iök shjiy iak jong kjókshko wleni.

¹⁸ E kjishko ga bor tjlökwö kuzi yötso, miydëmi pjlú wlo. Eëye llëbo tjok ga sëya jek obi. Eëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

¹⁹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng Jesús söklishko, gueniyo öötong ba soshko llëm, oba ara kjishko.

²⁰ E kjishko ga roy laraba Jesús kong ga tjlë ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» lëba.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eëye, Sbö tjlökwö kura, ga kole ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²² Dbar kjwara ga Jesús opyono kjyong roshko ba oppinggaga tjok, ga tjlë ba kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ëre kjwo kalëkong» le. Ga jek lok.

²³ Jek löng dipzë wopro ga Jesús ponoe. Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kyyong li roy, pir sek seke.

²⁴ Eni ga ba oppinggaga äär löng ba wolleng, tjlë ba kong ga «i Tjlapga, shji ba pitoe!» le.

Kuya ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjékso.

²⁵ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Pjây oto? ¿Pjây mâr bor go llëm ega?» le.

Eshko ga epga beno löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara bakoe. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

²⁶ E irgo ga öötong löng Gadara kjokyo, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

²⁷⁻²⁹ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Shäng dbar kop ara ga shwong pjung llëm, sök u roshko llëm, jëk to shäng sakshko erä. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, där llëm wlo laraba, gueniyo shaya sëya lirëshko ga ba dröng sho li skoya jek tas tas erä, ga iche sëya lirë kjok dogro no llëmshko.

Eni ga Jesús opshino jek shäng kyyong roy dwayo li iya sakshko dwayoshko ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono.

Iya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «i Ä sëya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

E kjishko ga sëya li tjlë ba kong dbo go ga «i Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! i Pja tek shäng bor barwë llëme! i Rokër bop kong sira ga tja shdum llëme!» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae» le ba kong. Lara eni, Ä säyaga tjeng domer li go ara kjishko.

³¹ Eni ga rokara Jesús kong ga iche Ä säyaga shdüzlong shtoyo llëme le.

³² Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. Eni ga rokara Jesús kong ga iche jek köchi tjeng li go.

Kuya ga «Jölö» le,

³³ ga säyaga li opkiono lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³⁴ İya köchi dagaga tjeng lirë ga töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire.

³⁵ Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. Shrono Jesús shäng lishko ga İya lok ba zlong bäng ga domer dämär ga goshko Ä säya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjlúe. İya lok eni ga beno löng säya llëme.

³⁶ Domer goshko Ä säya li poptara sorë, e lara ba İgaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong.

³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko sopga uunkong tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le. Lara eni, kjok bangkjre lok ara kjishko.

Kuya ga jlö lara, jer opyë sök kjoyong li roy. Eshko ga domer poptono li tjlä ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Sbörë bop kong li, e lëp oba kong, miydëba wlo» le ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jlö lara domer lirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kësang li kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk llëm eshko ba wlokjre.

⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Ba wa walë kjlaraso li wolontoe. E lu pjloglo sak kwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús İya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «Jölö» le, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jek shängshko ga pollikoba arae.

⁴³ Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar İya İyado, poptë llëme. Öör shäng dwlomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme.

⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjlä oba kong ga «¿Tja porwaga ërë?» le.

Kjlara kjlara tjlä ga «Tja llëme» le lok ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlor kar kare» le.

⁴⁶ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kësang go» le.

⁴⁷ Eni ga miydara walë lirë ga Jesús porwara li beno lütshko llëme. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e lara ba kong pjire.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

⁴⁹ Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjlara ga tjlä Jairo kong

ga «Bop wa yě shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

⁵⁰ Kuya Jesúsdë ga jlō 'lara llëme. Tjlë Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mār bor go ga bop wa poptë dani» le.

⁵¹ E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkoshko ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrëk jek ba tjok. No oblëra ichara opzrëk llëme.

⁵² Eshko ga nopga slar wopjluk jong trāk llëm, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzrëno jek u 'li roshkoshko ga tjlē löng'li kong ga «Pjāy slar ame. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le.

⁵³ Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. Miyde lok ga kjoglo 'li shinmotkonoe.

⁵⁴ Eni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk'lishko, orkwo shara, ga tjlē ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojōzong» le.

⁵⁵ Jekdo eshko ga kjoglo 'li woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsdë ba sëng.

⁵⁶ Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Gueniyo ga Jesús tjlē ba kong lok ga «llëye shäryono jūshko ëre lëmi ë kong llëme» le.

9

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsdë

¹ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëya oblë oblë tjeng oba goshko 'li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe.

² Ga ichara Sbö ber no pjluo sorë 'li roy lë oba kong, swlopga popte bakoe.

³ Eni ga tjlē ba kong ga «Pjāy brikshko ga llëye sömi llëme. Pjāy kjorkung sök llëm, kjla llëm, dli llëm, dbur sho llëm bakoe. Shwong pjang bomi do go 'li sömi ga pjlu, gueniyo shwong oblëra sömi llëme.

⁴ Pjāy äär kjone pogo ga pjāy ber löng u kjwaraso, äär jong pjāy opshik kjok eshko dwayo guing.

⁵ Pjāy öötong löng kjone ga pjāy wlokjre llëm wleni ga pjāy opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjāy kura lok llëm 'li jyäglo, ga owa 'li ber pjang ba go» le.

⁶ Eni ga epga to jek löng kjok kjri-nashko kjrinasashko, Sbö tjlökwö roy pjlu lë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zröraba

⁷ E dbaryo ga llëye shärye Jesúsdë shäng 'li roy shdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesdë, ga beno sök wotjlük ara. No kjone kjone tjlē ga «E Juan No Waga 'li woshrokdo» le.

⁸ Kjone kjone obi tjlē ga «E Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlē ga «E Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko so kjlara 'li woshrokdo» le.

⁹ Gueniyo Herodes tjlē ga «E lanyotkëba ara. ¿Eni ga ë lëba? ¿E Juan woshrokdo? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» le eni. Eni ga dröno ara, iya wlo.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹⁰ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska 'li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok 'li lara lok Jesús kong pjire. E irgo ga epga tōna Jesúsdë tjeng dboy, ga söra jek öötong löng kjok ko Betsaida.

¹¹ Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ba irgo. Shrono löng ba shwoy ga nopga 'li wlokjrara, ga Sbö ber no pjluo sorë 'li roy lara ba kong, ga swlopga söra lok tjeng eshko 'li poptara.

¹² Kjok sëng ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) 'li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Kjok ëreshko llëye drete. Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo, pozlong shtoyo wlëk wlo bakoe» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjökdewa erä. ¿Woydëp ga tjawa jongya dli tjwlëk nopga tjeng kës ëre kongde?» le.

¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.)

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Nopga kjwe ichozĩ wlar tjeng töshko, shtor shtor, doglo sak shkëng (50) sak shkëng (50)» le.

¹⁵ Kuya lok ga shäryara eni, ga nopga li wloktong tjeng töshko uunkong.

¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo ÿya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹⁸ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Ba oppinggaga löng ba tjok eröe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäye, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²² Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tja wlokre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²³ E irgo ga tjlë uunkong kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlik ÿyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme.

²⁴ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ÿyado kjok dogo.

²⁵ Ëye, llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁶ »Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä goshko, Data Sbö dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre oba bokshto ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe.

²⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo sorë li ïmi wëllë» le.

Jesús kjloswono beno kälä lletlet

²⁸ Dbargwo kjwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem ba tjok dboshko, ga öötong löng dlup jong kjwara kjökshko li go, syöshtë Sbö kong wlo.

²⁹ Eshko ga Jesús syöshtë Sbö kong wopro ga ba bokkwo kjloswono, shwong beno pjublún, kälä lletlete.

³⁰⁻³¹ Eshko ga Moisés, Elías, e weno löng lan ba tjok, kälä të shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorë li lanyotke lok ëng tjok.

³² Ba oppinggaga tjeng eshko li löng poywō erä. Gueniyo polläk ga ña lok ga Jesús kãã shjiye. Domerga löng do pjök ba tjok li ña lok bakoe.

³³ Domerga li brik lok kjwlëshko ga Pedro tjlê Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjlué. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le. Lara eni, gueniyo llê layde shäng li miyde shäng llême.

³⁴ Shäng tjlê wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga li beno kjok bangkjre ara.

³⁵ Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok ga tjlê ga «Bor wa li ëre. E kjröror. Ba tjlökwo kuziä» le.

³⁶ Kura lok pjir ga ñya lok ga Jesús beno shäng kjlaraso. Dbar eshko ga beno löng kjing, llêye ña lok li lara ë kong llême.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsde kjlara

³⁷ Wëshko ga ter shrono dlup li dwayoshko ga nopga shrono löng träk llêm, Jesús ik.

³⁸ Eshko ga domer shäng kjlara nopga tjeng li tjrëko. Tjlê Jesús kong dbo go ga «Tjlapga no pingga, rokër bop kong ga bor wa domer ëre is sira. Tja wa oblê drete.

³⁹ Olö ga shaya Ä sëyarë, ie öö le, dbukza rish buk töshko, jek kjlo dete, ga kjamo ber bung erä. Shärye owa eni wop sit wop sit.

⁴⁰ Tja tjlêno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga «Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozĩ to bor kong sira» loror, gueniyo to ichara lok llême» le.

⁴¹ Kuya ga tjlê löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go llême. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän» le. Eshko ga tjlê domer li kong ga «Bop wa tek sös bor kong» le.

⁴² Eni ga dwlas li söya lok jek shäng äätë ba zlong bäng ga dwlas li dbura

sëya lirë rish buk töy, jek kjlo dete erä. Eshko ga sëya li wlona Jesúsde, ga dwlas li poptara, ga twara iröng ba data kong.

⁴³ Ñya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, Sbö dbo ara kjishko.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

Llêye shäryara Jesúsde li woyotjlikoba löng wopro ga tjlê ba oppinggaga kong ga

⁴⁴ «Llêye lër bomi kong li kuzi yötso, woyojemi llême. No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko» le.

⁴⁵ Gueniyo ga llêye le shäng li llê loklo miydara lok llêm, e jnena Sbörë beno, miyde lok llêm wlo kjishko. Ga llê loklo jakrokara lok ba kong llêm, bangkjre lok ara kjishko.

Ëye tjwlö ara anmoyö

⁴⁶ E irgo ga ba oppingga kjlara tjlê ga «Tja ber tjwlö ara pjäy uunkong kjinmo» le kjlara obi kong. Kuya ga tjlê ga «Llême. Ber tjwlö ara li tja» le. Ga llamoga omlê jong eni bakoe.

⁴⁷ Llêye le löng li miydara Jesúsde drete. Eni ga kjwozirwa kjrara kjlara, ga iara shäng ba zlong bäng,

⁴⁸ ga tjlê ba oppinggaga kong ga «Ëye, kjwozirwa ëre wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni. Ga ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe. Bomi tjrëko ga ëye shäng kjlara wotöy anmoyö ga tjwlö ara anmoyö li e» le.

«Ëye shäng bi wloyo llêm ga shäng bi shwo lëkong» lara Jesúsde

⁴⁹ E irgo ga Juan tjlê ba kong ga «Tjlapga no pingga, domer ñnorwa shäng kjlara, Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llêm kjishko ga tjawa tjlêno ba kong ga «Ä sëyaga ichëp Jesús ko go ame» lororwa eni» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlê ba kong ga «!Wëyë! «Shäryëp ame» lëmi ba kong llême. Ëye

shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» le.

Jesús wlokrara Samaria sopgarë llëme

⁵¹ Eshko ga Jesús jem kjok dogo iröng obi wlo dbaryo li ääto, ga wotjlik ga to jongya Jerusalén kjokyo, lara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok.

⁵² Jëk löngshko ga nopga ichara pjök mya ba bäm go ba roy söga wleniyo. Eni ga ba roy sögaga li öötong löng bäm go Samaria kjokyo kjrina, pozlong shtoyo wlëk lara.

⁵³ Gueniyo ga miydara Samaria sopgarë ga jongya jong Jerusalén kjokyo. E kjishko ga wlokrara lok llëme.

⁵⁴ Roy kuya ba oppinggaga Santiago, Juan lirë ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, ¿woydëp ga tjawa iök long ter kjok dogo dwayo, epga pjir wlore?» le.

⁵⁵ Kuya ga bojono ba shwo lëkong ga wlongza tjä tjä erä.

⁵⁶ Eshko ga jek lok kjok shto oblë.

Shji jëk Jesús tjok ga soyo tjok

⁵⁷ Eni ga jek löng irbo wopro ga no shäng kjlara eshko tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

⁵⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

⁵⁹ E irgo ga tjlë oblë kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë. Pja nom Sbö ber no pjluoy sorë li roy lë oba kong dey» le.

⁶¹ E irgo ga no shäng kjlara obi tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tja jek bop tjok lër. Gueniyo tja koshëp sira, «Tja toe» lër bor pjeyoga kong guing» le.

⁶² Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye ba pak soyono, ga wotjlik llëbo beno iröng li kjishko ga e llëno llëm Sbö ber no pjluoy lishko» le.

10

Nopga ichara Jesúsde jek doglo sak kjäk kjingsho pjök (72)

¹ E irgo ga nopga jek löng ba tjok li kjrara Jesúsde doglo sak kjäk kjingsho pjök (72). To kjok shto oblë oblë le lishko ga epga ichara jek löng pjök pjök ba bäm go.

² Eshko ga tjlë ba kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlobö döe. Eni ga rokozi dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo.

³ Eni ga pjäy nomo. Pjäy to löng sjëke. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so ilgwoklë jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni.

⁴ Pjäy brikshko ga pjäy dbur sök llëm, kjla sök llëm, drepkwota sök llëm bakoe. Pjäy jëkko eröe. No wlëmi irbo ga «Miga» lëmi ba kong llëm, pjäy jek bek eröe.

⁵ Pjäy äär ber löng kjone ga pjäy opzrëk jek u jong kjwara eshko li roshko, ga pjäy tjlës nopga tjeng eshko li kong ga «Miga. Rokër Sbö kong ga pjäy löng u ëreshko uunkong ie ber löng wlëpe» lozi ba kong eni.

⁶ Eshko ga pjäy wlokre lok wopjlu wleni ga epga ie Sbörë ber löng wlëp jlökoyo. Gueniyo pjäy wlokre eni llëm ga epga kjimte Sborë llëme.

⁷ Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy to löng u kjwara kjwara llëm, pjäy ber löng u kjwaraso dey. Ëye parkë ga e potjwlëkko ba pak li äska. E kjishko ga pjäy sëya llë ga uozi, bomi potjwlëkklo li e.

⁸ »Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy wlokre nopga eshko sorë wleni ga pjäy sëya llë ga uozi,

⁹ swlopga löng eshko li poptozi, ga pjäy tjlë nopga löng li kong ga «Sbö ber no pjluoy wlo li, e dbaryo döröe» lëmi ba kong eni.

¹⁰ »Gueniyo ga pjây öötong löng kjok kjrina ga pjây wlokjre nopga eshko sorë llëm ga pjây to löng jëk irbo pjlara pjlara tjwe lok li go, ga pjây tjëlë kjok eshko sopga li kong ga

¹¹ «Bomi kjokshko pjlungyo pjono borwa dre go li lönwä ber tjeng jüshko, pjây shdungko loklo. Gueniyo miydozi pjlu ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo döroe» lëmi ba kong eni.

¹² Lër bomi kong ga no ilgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjëlökwo kjrëba woydë llëm kjishko ga kjok eshko sopga wlona Jesúsde

¹³ E irgo ga tjëlëno nopga kjok shto oblë oblë li kjishko. Tjëlë ga «Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dëdashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöë lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ÿya Sbörë wlo tjan.

¹⁴ Eni ga no ilgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵ »Capernaüm sopga, ¿pjây wotjlik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko» le.

¹⁶ Eshko ga tjëlë ba oppinggaga kong ga «Pjây tjëlökwo kjräga ërë ga e bor tjëlökwo kjayde wleni. Ëye, pjây wlojrrara llëm ga tja wlojrrara llëm wleni. Ga ëye, tja wlojrrara llëm ga bor ichaga wlojrrara llëm wleni bakoe» le.

Nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li shrono iröng obi

¹⁷ Eni ga nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li toe. Tjëlökwo lara lok kjok shto oblë oblë pjir ga tek shrono löng wopjlü iröng obi. Eshko ga tjëlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sëyaga ëmdë ga tjawa bangkjre. Epga

ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolara» le lok eni.

¹⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni jlöë. Ñnor ga Äzana Sbörë, ga e lono ter kjok dogo dwayo ilgwlëng wleni.

¹⁹ Ga pjây kong dbo tworor kësbang, bi moskwo kësbang li zami wlo, ga llëye wen owa bomi kong llëme. Dgur shglëmi, dyë shglëmi ëmdë ga llëye wen owa bomi kong llëme.

²⁰ ¿Gueniyo pjây löng wopjlü, pjây kole Ä sëyagarë kjishko egaro? Pjây kole eni li tjwlö ara llëme. Pjây ko tak lok kjibokwo go kjok dogo lira tjwlö ara. Woyde ga pjây ber löng wopjlü e kjishko shara» le.

²¹ Jekdo eshko ga go Sbö Sëya jlökoyo kjishko ga Jesús beno shäng wopjlü ara, tjëlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» le.

²² Eshko ga tjëlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröë. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröë. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin» le.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ÿya ga tjëlë ba kong tjoksa ga «Llëye shäryër li ñmi löng bomi bokkwo go. Ëye omño ga era ber wopjlüë.

²⁴ Lër bomi kong ga llëbo ñmi, kumi löng ëre tjwlö ara. Dëdashko ga Sbö tjëlökwo lagaga, pjlapga, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omño llëm, omkuno llëm bakoe» le.

Samaria so kjlara pjlu wleniyo

²⁵ Domer shäng kjlara, kjok ilgwekklo tara Moisésde li miydaga pjlu wleniyo. Pjlara ga kojono shäng Jesús zlong bang, tjliya wlo. Tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

26 «¿Llëye tara Moisésdë pjang kjok ilgwekklo kjiwokwoyo li go? ¿Bop kong ga e pjlollgwep ber sorë?»

27 «“Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo ñyado”,* ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”† Kjok ilgwekklo tak pjang li e» le.

28 Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja dbyorop beke. Shäryorop eni ga pja beno sök së ñyado Sbö tjok» le.

29 Eshko ga domer li opwlikë woydë. Eni ga tjlä ba kong ga «¿Bor kjlara le li ë?»

30 «Domer opshino kjlara Jerusalén kjokyo dwayo, jongya jer shäng Jericó kjokyo wlo lara. Jek jek shängshko ga wlëna nopga lürkë ä wleniyorë irbo. Llëbo söya tjeng ba tjok li döra lok ba shjiryo dret, ba shwong pjang ba do go li tjok, shpora lok träk llëm, ga iara beno buk eshko ba llëmdo.

31 E bër ga syöshtaga Sbö kong ba nopga kjishko wleniyo tek shäng kjlara irbo li go. Buk li ñna, gueniyo kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä.

32 E irgo ga Leví tjëyo tek shäng kjlara irbo li go bakoe. Omño, ga kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe.

33 E irgo ga tek shäng irbo li go kjlara obi, Samaria so shara. Buk li ñna, ga songe le.

34 Eni ga jek öötong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyäglö lok li dwlomnena kjo go, kjillgwo bo dyo dbo ara go, ga pjrira shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjing go, söra jek no pozlong uyoshko, ga dara buk eshko.

35 Wëshko ga pozlong uyo sogo li potjwlëna dbur sho pjlublún kjwo pjök go, ga tjlä ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jushko sira. Dbur zanop ëre kjinmo wleni ga tja tjwe iröng obishko ga pja potjwlën eshko” le.

36 «¿Eni ga bop kong ga nopga doglo mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjlarayo?»

37 «Songe laga ba kong li e» le kjok ilgwekklo miydaga lirë.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjoyo bakoe» le.

Jesús öötong sök Marta, María, e ushko

38-39 Kjok kjrinishko ga walë shäng kjlara ko Marta, lëng ko María. Jesús jek shäng irbo ba oppinggaga tjok, ga öötong shäng eshko ga wlojrrara Martarë ba ushko. Eshko ga María wloktong sök ba dre zlong, tjlökwö le sök li kuya wlo.

40 Martara shäng wotjlík ara, llëbo shärye wlo li ara kjishko. E kjishko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, bor lëng kjwe ichos jek bor kjimtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E ñgöp llëmdo?»

41 «Marta, pja woydë ara, llëbo woyotjlip shäng ara kjishko.

42 Gueniyo llëbo tjwlö ara li kjri-naso, ga tjwlö ara li kjayde Maríarë, ga döga ërë ba shjiryo llëme» le ba kong.

11

Shji syöshtë Sbö kong sorë

1 Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjir ga ba oppingga kjlara tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa pñs syöshtë, Juan ba oppinggaga pino dik» le.

2 Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga lëmi eni: »“Data, bop ko, e ber kësbang, dbye. Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo.

3 Dbar kjwobi go ga dli woydërwa li twos borwa kong.

4 Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iërwa ber tjwlö llëme.

E kjishko ga owa pjang borwa go li löš ber dret eni bakoe.

Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.”»

5-6 E irgo ga tjlä ba kong lok ga «Kjok rong bek ga pjäy kjlara shwoy, no

* 10:27 Deuteronomio 6.5. † 10:27 Levítico 19.18.

tjwe shäng kjlara pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjlä ba kong ga “Bor kjlara shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E kjishko ga tja sëm pjlung shosho suk pjir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷ »Pja kuya ga tjlä bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” le.

⁸ »Gueniyo lër bop kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjäy ëng tjok pjlu kjishko llëme. Kojono, e barworop ara kjishko.

⁹ »Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi ba kong, ga där bomi kong.

¹⁰ Ëye llëbo rokë ga e kjre. Ëye llëbo wlëk ga e wlëya. Ëye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

¹¹ »¿Data kjone dey ga kong mā roke ba warëshko ga kong dgur twaydero?

¹² ¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokesko ga kong dyë twaydero?

¹³ Eni ga pjäy nopga owa ëmdë ga pjäy wotjlik llëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmkshko ga pjäy kong ba Sëya twe» le.

*Jesús, Beelzebú**

¹⁴ Pjlara ga domer shäng kjlara tjlä llëm, goshko Ä sëya kjlara kjishko, ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlä. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä.

¹⁵ Gueniyo kjong kjong tjlä ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le lok eni.

¹⁶ Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlä ba kong ga «Llëbo

ıydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹⁷ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe.

¹⁸ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä sëyaga iche to, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi kjishko.

¹⁹ ¿Eni kjwe ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche wlo? E kjishko ga pjäy diktong löng jlöe laga epgarë om go.

²⁰ Ä sëyaga iche to, Sbö dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

²¹⁻²² »Domer shäng kjlara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüyotkëba ba shjiryo ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjishko. Gueniyo ga tjwe kjlara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryo, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.†

²³ »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴ »Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmkshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” le.

²⁵ Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni.

²⁶ Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo» le.

* 11:13 Ä, e kowëba **Beelzebú** bakoe. † 11:21-22 **Domer dbo ara** le li, e Ä loklo. **Ba llëbo döga** le li, e **Jesús** loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

²⁷ Tjlë shäng wopro ga walë shäng oba tjeng'li tjrëko kjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlú bop kjishko» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ga «Ëng. Gueniyo ga ëye Sbö tjlökwo kuno, ga kole ga era ber shäng wopjlú anmoyõ» le.

Jonás jyāglo

²⁹ Eshko ga nopga töno ara, tjwe jong obi Jesús shäng lishko. Ga Jesús tjlë ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Woydëmi ga llëbo jyāglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwo laga Jonás, e jyāglo shäryotë bomi kong eröe.

³⁰ Dënashko ga Jonás, e beno llëbo jyāglo Nínive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ber llëbo jyāglo nopga löng eerishko li kong eni wleni bakoe.

³¹ Sabá so pjluoyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlë ga «Kjwepga shdungko» le.

³² Nínive sopga, e Jonás tjlökwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlë ga «Kjwepga shdungko» le.

Iök shjiy bi doyo kong

³³ »Iök shjiy borkey, jney wlo llëm, iëy sbi dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kälä tē shjiy wëllë wlo.

³⁴ Iök shjiy ïgömi wëllë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlu wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. Gueniyo bomi bokkwo owa ga bomi doyo uunkong kjok ro sī wleni.

³⁵ Eni ga pjây sjëke. ¿Tjlökwo kjoromi li, e jlöre? Bomi iök shjiy li e.

E kjishko ga tjlökwo kjroromi li jyö wleni ga pjây löng kjok ro sī roy wleni.

³⁶ Gueniyo bomi doyo uunkong iök shjiy tjok, kjok ro yët eshko llëm ga kjok ïgömi wëllë, pjây jëk löng iök shjiy tjok wleni» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wloni Jesúsde

³⁷ Tjlëno eni pjir ga e mana fariseo shäng kjlara lirë ië ba tjok ba ushko. Eni ga opzrëno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sök, ië wlo.

³⁸ Iya fariseo lirë ga Jesús orkwo shkwono judíoga i dik llëm ga beno shäng wotjlík ara.

³⁹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjây fariseoga llëbo shäryë ara, pjây pjluë lëba wlo, gueniyo pjây wotjlík dbur töng bomi kong erö, pjây wotjlík llëbo owa shäryë. Pjây so di iöklo, dli uöklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie.

⁴⁰ »Pjây wotjlík llëme! Shji shäryara Sbörë pjir, bi doyo dö llëm, bi sëya bakoe. ¿E miydëmi llëmdo?

⁴¹ Gueniyo pjây wotjlís llëbo pjlu shäryë oba song wleniyo kong. Eni ga pjây ber löng pjlo bek Sbö bokso jlökoyo.

⁴² »iFariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo wlënomi li shtëmi äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbö kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ëmdë ga shäryëmi jlökoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjây jëk löng pjlo bek oblë tjok llëm, Sbö woydëmi llëm bakoe. Pjlu wlo ga pjây jëk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbö woydëmi pjlu bakoe. Gueniyo woyde ga llëbo wlënomi li twëmi Sbö kong, shäryëmi löng wleni bakoe.

⁴³ »iFariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Judíoga syö uyo roshko ga woydëmi ga pjây löng sökklo pjlu goshko erä. Woydëmi ga miga llë lëba bomi kong yötso llëbo soynezzlong shtoyo bakoe.

⁴⁴ ¡Pjāy song jlō, pjāy shdungko! Pjāy so shinmo doyo iak buk jyāglo llēm kjoyoe. Nopga jēk ba kopshko ga llēye miyde lok llēme»[‡] le.

⁴⁵ Domer shāng kjlara eshko, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydaga pjlu wleniyo. Eshko ga tjlē Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llēye lēp shāng li, e borwa barwoklo» le.

⁴⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydaga pjlu wleniyo, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Oba pimi lōngshko ga tjlokwo lēmi ara li shāryēba uunkong ga äe. E so llēbo kwing ä twēmi oblē kong sōya wlo kjoyoe. Shāryēmi eni, gueniyo pjāy om go omkjimtē ba sök llēm, bomi sakkwo go ëmdē llēm bakoe.

⁴⁷ ¡Pjāy song jlō, pjāy shdungko! Dēnashko ga Sbō tjlokwo lagaga, e zrōra bomi tjlapgagarē ara, ga jnena lok. E ga pjāy eerishko ga lōng ba sak li poshāryē ber wolēsowa wlo.

⁴⁸ E goshko ga pimi lōng oba uunkong kong ga pjāy wotjlīk ga zrōra lok li, e pjluē lēmi. Zrōra, jnena epgarē lok, ga pjāyda beno lōng ba sak shāryaga.

⁴⁹ »E kjīshko ga Sbō tjlēno ba kjok miydē li go. Tjlēno ga «Epga kong bor tjlokwo lagaga ichēr oblē oblē. Kjong kjong zrōya lok, kjong kjong shdūya lok, bokrotke lok ara» lara.

⁵⁰ E kjīshko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy shdūya Sbōrē, ba tjlokwo lagaga zrōra lok tek dāmārshko dwayo li kjīshko,

⁵¹ soyara lok Abel go, äär jong Zacarías go. Zacarías, e zrōra lok Sbō u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjreko. Lēr bomi kong ga pjāy shdūya Sbōrē, llēbo shāryara lok ba tjlokwo lagaga lōng kēs kong li kjīshko.

⁵² »¡Kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydagaga pjlu wleniyo, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Pjāy opping kjok llgwekklo li go ara kjīshko ga shji Sbō miydē sorē miydēmi lōng pjlu, gueniyo lēmi ë kong llēme. Nopga

oblē somi, Sbō miydē lok llēm wlo, ga pjāy om go ëmdē ga Sbō miydē lōng llēm bakoe» le.

⁵³ E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lēkong ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llēbo kjakroke lok ara,

⁵⁴ tjliya lok wlo, rote lok llēbo lara li go wlo le.

12

Bangkjrēy li, e Sbō erōe

¹ E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong trāk llēm, sho llik llik lē. Eshko ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «¡Pjāy sjēk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! ¡Epga Sbō tjlokwo sōga jlōkoyo le, gueniyo wotjlīk owa ba pjlušhko!

² Llēbo shāryak lūtshko kēs li wen wēlēshko. Llēbo jnek kēs li wlēkoba pjire.

³ Eni ga tjlokwo loromi shkēshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjlokwo loromi lūtshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴ »Pjeyoga. Lēr bomi kong ga nopga bangkjrēmi llēme. Bomi doyo zrōya lok ga pjlu, gueniyo llēye shārye lok bomi kong obi ga äe.

⁵ Bangkjrako li ë lēr bomi kong. Sbō, e bangkjromirē dey. Pjāy zrōya ga pjluē. E irgo ga pjāy iche äär ber lōng iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko ga pjlu bakoe. Era bangkjrozīa.

⁶ »¿Sēnwa kjwo shkēng (5) soynek dburwa kjwo pjök āska llēmdo? Eni ëmdē ga sēnwa li woyojeya Sbōrē kjwara llēme.

⁷ Pjāyda tjwlō ara, sēnwa ara kjinmo. Bomi kākzong pjlobi shtara Sbōrē pjir tjān. E kjīshko ga llēye bangkjrēmi llēme.

Shji lan oba tjok Jesús kjīshko

⁸ »Lēr bomi kong ga pjāy tjlēno oba kong ga pjāy lōng bor tjok loromi wleni ga no to ter kjok dogo dwayo

‡ 11:44 Fariseoga ikoba ga nopga pjlu wleniyo, gueniyo jlōkoyo ga epga owa.

ëre tjlë bor parkagaga kjok dogo so li kong ga pjây löng bor tjok lër eni bakoe.

⁹ Gueniyo pjây tjlëno oba kong ga pjây löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlë bor parkagaga li kong ga pjây löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

¹⁰ »Ëye no to ter kjok dogo dwayo ërelâywë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Sëya lâywë owa ga owa li löya llëme.

¹¹ »Pjây shakoba, sökoba judíoga syô uyo roshko, llëm ga tjlapgaga bok-shtoshko ga pjây woydë llëm, “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëm, “¿Llëye lër?” lëmi llëm bakoe.

¹² Pjây tjlëshko ga llëye lëmi wlo li, e twaga Sbö Sëyarë bomi kong eshko» le.

Domer dbur ara kjlara

¹³ Domer shäng kjlara eshko oba tjrëko, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bor data wolono, ga ba llëbo beno tjeng li, e shdöya woydë bor shjiydë bor kong llëme. E kjishko ga los ba kong ga llëbo botoya li twe bor kong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja iaga ërë beno shäng bomi llgwega, bomi llëbo lëp li shdör wloro?» le.

¹⁵ Eshko ga tjlë oba kong ga «¿Pjây sjëke! Shji wotjlík llëbo töng bayo ara wlo llëme. Shji wopjlú laga bi llëbo tjeng ara lirë llëme» le.

¹⁶ E irgo tjlëno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara dbur ara wleniyo. Ba kjok buk li kjing go dwla dgara, ga bo kjrara arae.

¹⁷⁻¹⁸ Eni ga wotjlík ga “¿Tja orwë llong? ¿Bor dwla bo kjröror ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwla bo jnekklo uyo lok kjwe, e chilawa anmoyö» le. Wotjlíno sök dāw ga tjlë ga “Llëye shäryër miydër tjän. Bor dwla bo jnekklo uyo kjwe shdör, äska shäryër kësks anmoyö. E roshko bor dwla bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor llëbo oblë oblë tjeng kjwe jner eshko bakoe.

¹⁹ Shäryöror eni pjir ga lër bor pjlúshko ga ‘Tja llëbo jnek tjeng ara,

äär lu pjloglo ara kong wlo. Tja woshtë, tja ië ara, tja ber wopjlúe’ lër eni eshko jã» le.

²⁰ »Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga “Pja kä llëme. Eeri shkëyo ga pja wolon. ¿Eshko ga bop llëbo jnenop tjeng li ber ë kongdo?” le.

²¹ »Eni ga ëye dbur töng, jneya ber ba kong om go wlo, gueniyo llëbo tjwlö ara Sbö kong li shärye llëm ga era kong, llëbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» le.

Shji woydë llëme

²² E irgo ga Jesús tjlë ba opping-gaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, shwong kjïy llëm bakoe.

²³ Pjây löng së, e tjwlö ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlö ara, bomi shwong kjinmo.

²⁴ Sënwa so ëp uaga kjoyo li woyotjlíza. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya Sbörë. ¿Pjâyda tjwlö ara, sënwa kjinmo!

²⁵ ¿Pjây woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe.

²⁶ ¿Eni ga llëbo chirawayo li shäryëmi ga ä kuzong ga pjây woydë llëbo oblë kjishko llëno?

²⁷ »Nana kjloshko so woyotjlíza. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme.

²⁸ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjinmo anmoyö llëmdo? ¿Pjây mär Sbö go jlökoyo llëm ega?

²⁹ »E kjishko ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, di kjïy llëm bakoe.

³⁰ Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo bomi Data, llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän.

³¹ Sbö ber bomi pjluyo sorë li woyotjlími ara, llëbo oblë oblë kjinmo.

Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës'li ber bomi kong bakoe.

³² »Pjây bor öng wlëp ushko so wleni. Pjây ara llëm, gueniyo woyde Sbörë ga pjây ber löng no ichagaga ba tjok, sök no pjluo ÿyado lishko. E kjishko ga llëye bangkjreëmi llëme.

³³ Pjây llëye tjok ga soynezï, ga dburyo twozï oba song wleniyo kong. Llëbo tjwlö ara li iëmi ber tjeng ba bapkwö roy kjok dogo, eshko ga llëbo li pjir llëm, lüyotkëba llëm, ue ba sëyarë llëm bakoe.

³⁴ Bomi llëbo tjwlö ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlïk eshko bakoe.

Shji ber löng bi kägäyo koshë ÿyado

³⁵⁻⁴⁰ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe llono miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng bor koshë, poshäryak löng pjir ÿyado. Woyde ga pjây ber löng parkagaga löng ba kägäyo koshë wleni. Ba kägäyo li jek kjok shto oblë orkwosmozlong dbaryo shrëk. Woyde ga ba parkagaga löng ba ushko obi li ber löng ba koshë ÿyado, wloshko iök borkek tjeng shjiy, tjwe iröng obishko ga wlokjre lok jekdo ga pjlu wlo. Tjwe kjok rong, llëm ga kjok ba shränto ëmdë ga woyde ga löng ba koshë eni. Ga shronoshko ga epga wlëna lok eni ga e ber ba kong lok pjluë. Lër bomi kong jlökoyo ga eni ga epga ie wlar löng sökkïo go, ië wlo, ga dli shiya, söya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuzïa. Æye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga ëye opzrëk jek ba ushko llëbo lüyotkë wlo llëme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe dbar llono miydëmi llëm kuzong ga pjây ber löng bor koshë, poshäryak löng pjir ÿyado» le.

Parkaga pjlu, parkaga owa

⁴¹ Eshko ga Pedro tjlä ba kong ga »Tjlapga, ÿtjlokwo lëp shäng li lëp shäng borwa kong döre, de oba uunkong kong?»

⁴² »Parkaga ie ba pjurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dloyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye

le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë?

⁴³ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjurë shäng ba pak shäryë pjlu li, e kongda ber pjluë.

⁴⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo.

⁴⁵ Gueniyo ga parkaga li wotjlïk owa wleni ga ba pjlu tjwe maling llëme le wleni ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara, nelötkë ara bakoe.

⁴⁶ Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjlu tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche jek nopga kä llëm wleniyo llamo tjeng lishko.

⁴⁷ »Parkaga llë, llëye woyde ba pjurë li miyde pjlu, gueniyo shäryara eni llëm, ba tjlokwo kolara llëm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe.

⁴⁸ Gueniyo parkaga llë, llëbo owa shäryara, miydara llëm kjishko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira döe. Æye kong llëbo twara ara ga kong llëbo roke ara, oblë kjinmo. Æye kong llëbo iara beno tjeng ba wloshko ara ga kong llëbo roke, oblë kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹ »Tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök borkek wlo wleni. ¿Ga woydër ga iök li pjë jong ri ri tjän!

⁵⁰ Tja kong llëbo wen tjwe owa kjluwe. E kjishko ga tja woydë ara, äär jong llëbo li shäryono bor kong pjir guing.

⁵¹ ¿Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lëmi? Eni llëme. Lër bomi kong ga tja shrono shäng no shdüga, ber löng dboy dboy wlo.

⁵² Eeri jek lëkong ga nopga tjeng u kjwaraso doglo shkëng (5) ga e shdär ber kjing pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber löng ëng moskwö.

⁵³ Dataga, ba wapga domerga, e ber löng ëng moskwö; mekëga, ba wapga walëga, e ber löng ëng moskwö;

walëga, ba pjäydogä, e ber löng ëng moskwo eni bakoe» le.

Llëbo wen li llë loklo

⁵⁴ Eshko ga Jesús tjlë nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjäng dlo jer shwo lëkong li ïmishko ga miydëmi e go ga shunyo shrë lëmi, ga shrë jlëe.

⁵⁵ Pjluk tjwe kjok dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjlirkë lëmi, ga shäryë eni jlëe.

⁵⁶ ¡Pjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlík owa bomi pjúlshko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë loklo miydëmi pjluë. ¿Eni ga llëbo shäryë Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷ »¿Llëye ber pjlu, llëye ber owa, e miydëmi llëmde?

⁵⁸ Pjäy sökoba no llgwega shwoy lëbashko ga pjäy lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjäy ie ber tjeng tjlappa wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjäy twe tjlappa lirë ba parkagaga kong, pjäy shdüya wlo, ga pjäy ie ber löng no shdüzlong uyo roshko.

⁵⁹ Lër bomi kong ga pjäy opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing» le.

13

Woyde ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlëe lëy, ga rayëy

¹ Eshko ga nopga löng kjlëbö tjlë Jesús kong ga «Galilea sopga löng kjlëbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjluo Pilatorë ba zrök, ga zröra lok eshko» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy wotjlík ga Galilea sopga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmire?

³ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlëe lozï, ga rayozïa. Llëm ga pjäy pjir bakoe.

⁴ ¿E ga pjäy wotjlík ga nopga wolono Siloë kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kjwong (18), ak sho jong kjókshko eshko li dgono jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sopga llamo li kjinmo lëmire?

⁵ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlëe lozï, ga rayozïa. Llëm ga pjäy pjir bakoe» le.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶ E irgo ga tjlëno nopga kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjillgwo bo ara kjokyo li tjrëko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde ïya wlo, gueniyo bo drete.

⁷ Eni ga tjlë ba kjok daga li kong ga “Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe ïnshko ga bo wlën kjwara llëme. ¡Kjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llëno?” le ba parkaga li kong.

⁸ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Tjlappa, wëyë. Rayos ber jong lu pjlara obi, sor pokër, ga dwlomner,

⁹ botjyëre ïy wlo, llëm ga köm eshko jã ga pjluë” le ba pjlu kong» le.

Woshtozlong dbaryo ga walë pop-tara Jesúsde kjlara

¹⁰ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sök oba ping judíoga syö uyo jong kjwara li roshko.

¹¹ Walë sök kjlara eshko, swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18) tjan, wloyo Ä sëya kjlararë. Walë li beno shäng wozöngë.

¹² ïya Jesúsde ga rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Pja döktong, pja rayara bop swlo wlerë» le,

¹³ ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga walë li poptono beno shäng kjlo bek ba shtoshko. Ga opyono beno shäng Sbö poshrëk.

¹⁴ Gueniyo judíoga syö uyo kägäyo li shäng eshko. ïya ga iirkono ara, tjlë nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjäy poptë woydë ga pjäy tek

eshko dbaryo ga pjlúe. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llême» le.

¹⁵⁻¹⁶ Kuya Jesúsde ga tjlê ba kong ga «¡Pjây Sbô tjlôkwo sôga jlôkoyo lêmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjlúshko! Walê kjwe, e Abraham tjêyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18). ¿Pjây uunkong bomi öng dök, sömi di iê woshtozlong dbaryo llêmdo? ¿Eni ga walê kjwe dörör Ä wloshko dwayo dbar êreshko ga owa lêmi sorêro?» le.

¹⁷ Kuya ba wloyoga lirê ga lökkjrono ara. Gueniyo llamoga löng lira beno löng wopjlú, llêbo shäryara kês li kjîshko.

Kjor dwlayo chirawa

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlê löng li kong ga «¿Sbô ber no pjluyo sorê, e so llê kjoyo? ¿Lêr bomi kong sorê ga pjlú?

¹⁹ E so kjor dwlayo chirawa ko mostaza dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kêsbang, kjor wleni. Eshko ga sênwa llê usho ywê ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

²⁰ E irgo ga tjlê ga «¿Sbô ber no pjluyo sorê, e so llê kjoyo?

²¹ E so walê pjlung shosho llruno bayo ara ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jîkong» le.

Kjêr bäng bam chira

²² Jesús to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo le. Eshko ga jêk shäng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrînashko ga slan oba ping.

²³ Pjlara ga no kjlara llêbo kjakrokono ba kong. Tjlê ga «Tjlapga, ¿no kjre Sbörê dâr wlo li kjlôbö döre?»

²⁴ «Pjây drön êê, pjây opzrêk jek kjêr bäng bam chira li go wlo. Lêr bomi kong ga nopga ara opzrêk woydê jek e go wlo, gueniyo jek ga äe.

²⁵ U sogo li u bäng bängzano pjir ga pjây beno löng kjoko li, u bäng li porwêmi kjöw kjöw, ga öö lêmi, pjây tjlê ga «Tjlapga, u bäng dös borwa kong sira» lêmi eni.

»Kuya ga tjlê bomi kong ga «Pjây ë, pjây kjone so, e miydêr llême» le.

²⁶ »Eshko ga pjây tjlê ba kong ga «Dênashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe» lêmi eni.

²⁷ »Kuya ga tjlê bomi kong ga «Pjây ë, pjây kjone so, e miydêr llême. Pjây llêbo owa shäryaga eröe. Pjây opkjös bor shwoy êre dwayo» le.

²⁸⁻²⁹ »Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbô tjlôkwo lagaga löng kês li, e ber löng Sbô sök no pjluyo iyado lishko. Ga nopga kjok kjwang jîkong so sirkek äär ber löng iê ba tjok. Îmi eni ga pjây iak beno tjeng kjoko kjîshko ga pjây ber tjeng slar eshko, kowo uê, llêbo bang ara bomi kong kjîshko.

³⁰ Eerishko ga kjong kjong tjwlô ara li, e ber löng tjwlô chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwlô chira li, e ber löng tjwlô ara eshko» le.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjîshko

³¹ Eshko ga fariseoga shrono löng kjlôbö, ga tjlê ba kong ga «Pjlu Herodes, pja zröya woydê. E kjîshko ga pja nom jüy dwayo» le.

³² Kuya ga tjlê ba kong ga «Domer lêmi löng li, e oba jyâpgwaga erä. Pjây nom ba shwoy, ga pjây tjlê ba kong ga «Eeri, bong ga tja shäng Ä sêyaga tjeng oba goshko li ichê to, ga tja shäng oba poptê bakoe. Pak shäryêr wlo li, e pjir kjönma» lêmi ba kong eni.

³³ Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo. Tek kégongshko ga Sbô tjlôkwo lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴ »Jerusalén sopga, tja kuzîa! Sbô tjlôkwo lagaga zrömi. Sbô tjlôkwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llême.

³⁵ Tja kuzîa. Bomi u, e raye Sbörê ber jong tjoksa. Lêr bomi kong ga tja êre îmi ame, äär jong pjây tjlê löng ga

»«Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko.
Kjwe kijmte Sbörë»*lëmi löng gu-
ing» le.

14

Woshtozlong dbaryo ga swlo pop- tara Jesúsde kjlara

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öötong shäng fariseo tjwlö ara wleniyo, e ushko, ië ba tjok wlo. Nopga löng eshko li löng ba dë, llëye shärye li iya lok yötso wlo.

² Domer sök kjlara eshko swlo ara, poglo dguë do jikong.

³ Iya Jesúsde ga tjlä fariseoga löng li kong, kjok ilgwekklo tara Moisésde li miydagaga pjlu wleniyo löng li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swlo poptë ga pjluë?» le.

⁴ Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwo iono swlo li go, ga poptara, tjlä ba kong ga «Pja nom ga pjluë» le. Kuya ga toe.

⁵ Eshko ga Jesús tjlä nopga li kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e lono di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo maling llëmdo?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara llëm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji llë shäryë

⁷ E irgo ga iya Jesúsde ga nopga mak li shrono löngshko ga sökklo wlëya lok pjlu wleniyo, oba tjwlö ara tjeng lishko. Eni ga tjläno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlä ga

⁸ «Ëbo orkwosmok wlenishko ga pja mana ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba tjwlö ara tjeng lishko llëme. No tjwlö ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wleni ga

⁹ bomi maga li tjwe tjlä bop kong ga «Pja kojözong. Sökklo kjwe twos kjlara wle kong» le kjwe. Eshko ga pja lötkë ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰ »Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök

sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjlä bop kong ga «Tjlapga, pja tjwlö ara. Pja tek sirkek sök sökklo ëre pjlu anmoyö kjing go shara» le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjwlö tjok.

¹¹ Eye opyë ber tjwlö ara ga iëba ber tjwlö llëme. Eye opyë ber tjwlö llëm ga iëba ber tjwlö ara» le.

¹² Eshko ga tjlä ba maga li kong ga «Pja dli shäryono bayo arashko ga woyde ga oba llëbo ara wleniyo mapdë dö llëm, bop pjeyoga mapdë dö llëm bakoe. Shäryorop eni wleni ga dbar oblë go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlëkklo tjok.

¹³ Pja dli shäryono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, e mapdë dey.

¹⁴ Epgara, pja potjwlëya ga äe. Gueniyo shäryorop eni wleni ga pja ie Sbörë ber wopjlu, ga pja potjwlëga erë, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdë ara, ië ba tjok wlo

¹⁵ Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjlä ba kong ga «¿Sbë ber no pjluo dbaryo öötongshko ga eye öötong sök ië ba nopga tjok eshko li ber wopjluë!» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Domer shäng kjlara, nopga mana träk llëm, tjwe ba ushko ië ba tjok wlo, ga opy-ono beno shäng dli shäryë ba kong bayo ara.

¹⁷ Öötong iozlong dloyo go ga ba parkaga ichara kjlara, tjlä nopga mana li kong ga «Pjây tegö. Dli kwirkonoe» le eni.

¹⁸ »Gueniyo kuya lok ga kjlara kjlara llëbo wlëno, jek mana lishko llëm wlo. Bäm go li tjlä ga «Tja kjok tjwlëno kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kësban» le.

¹⁹ »Kjlara obi tjlä ga «Tja sögla klung workwoklo dopshiga wleniyo

* 13:35 Salmo 118.26.

tjwlëno doglo sak kjwara (10). Tja jongya ba tjlik. Tja jnep kësbanje” le.

20 »Kjlara obi tjle ga “Tja ork-wosmok sök eeri jä. Tja jek ga äe” le.

21 »E irgo ga parkaga li tek shrono shäng iröng obi ba pjluoy shwoy, ga roy lara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjle ba kong ga “Pja to u lok ara wleniyo tjrëko, irbo pjara pjara bäng go, irbo chilawa oblë oblë bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jek yökyök wleniyo, e tek söba” le.

22 »Shäryara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjle ba pjluoy kong ga “Tjlapga, llëye lorop bor kong li shäryoror pjire. Gueniyo iozlong shtoyo obie” le.

23 »Kuya ga tjle ba kong ga “Pja nom nopga wlëk kjok shto oblë shara. Pja to u lok kjwöbö kjwöbö wleniyo tjrëko. Eshko ga ëye wlënop ga ichëp tek bor ushko, bor u ëre dlin ber jong tjung wlo.

24 Lër bop kong ga nopga manor löng bäm go li, bor dli li ue sira llëme” le ba parkaga kong» le.

Shji jëk Jesús tjok wlo li, e tjwlö tjok

25 Jesús jek jek shäng irbo go, ga oba jek löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjle ba kong lok ga

26 «Ëye jek woydë bor tjok jlökoyo ga woyde ga ba data, ba mekë, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame. Woyde ga wotjlik ga “Tja wolonde, de tja wolon llëmdë, tja jek ba tjok” le iyado bakoe. Shärye eni llëm ga e ber bor oppingga ga äe.

27 Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

28 »Ëpjäy kjlara wotjlik ak sho shäryë jong kjökshko wleni ga pja sirkek sök ba woyotjlik ga “ËTjwlö kjöm? ËDburyo kjwörde?” lëp bäm go llëmdo?

29 Eni llëm ga u shakklo li shäryoror pjirshko ga dbur pjir eshko wleni ga pja ikoba ga pja joywëba,

30 tjle ga “Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra lara ga pjitong llëm izia” lëba eni.

31 »ËPjlu llë opshik jek ba ëngkjwagaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) tjok, ëngkjwë pjlu oblë tjok wleni ga iya ga pjlu oblë li ëngkjwagaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök (20,000) wleni ga llëye shärye eshko lëmi? ËWotjlik ga “ËNo kjwörde? ËShji ëngkjwë ba tjok sorë? ËShji kjangde, de llëmdë?” le eni llëmdo?

32 Eni ga “Shji songe” le wleni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjlöbö, lan pjlu oblë li tjok wlo, ie ber sök wlëp wlo, ëngkjwë ba tjok llëm wlo.

33 Bomi llëbo tjeng kës li iëmi ber iröng llëm ga pjäy ber bor oppingga llëm eni bakoe.

34 »Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe.

35 Eshko ga llëno ame, ioroy klung kjing go ëmdë ga llëno llëme. E dbukko erä. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

15

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

1 Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur töngga Roma so kong, nopga owa wleniyo oblë, e shrono löng ara ba kuk eshko.

2 Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko kjlöbö bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjle ëng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokre, ga ië ba tjok bakoe» le.

3 Eni ga Jesús tjle no ba kong llëbo jyäglö go. Tjle ga

4 »ËPjäy kjlara öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbäw (100), ga kjlara jeno wleni ga llëye shäryëp eshko? ËLlamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li iëp ber tjeng ba kjok kjing go,

ga pja to jeno li wlëk, äär jong wlënop guing llëmdo?

⁵ Wlënopshko ga pja wopjlúe. Eshko ga iëp buk bop dbopdo,

⁶ söp tek iröng bop ushko, ga bop pjeyoga rokëp uunkong tek eshko. Ga pja tjlë ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjäy ber wopjlú botoya dik bakoe” lëp eni.

⁷ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga löng wopjlú ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woyotjlíya lok ara llëme.

Dbur jeno kjwara

⁸ »¿Walë shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kjwara (10) ga jeno kjwara wleni ga llëye shärye? ¿lök borkeya, ga u ro pjloke yötso, ba dbur jeno li wlëna guing llëmdo?

⁹ Wlënashko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjlë ba kong ga “Bor dbur jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjäy ber wopjlú botoya dik bakoe” le eni.

¹⁰ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng wopjlú eni bakoe» le.

Wa jeno kjlara

¹¹ Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Domer sök kjlara wapga do pjök.

¹² Pjlara ga ba wa miteyo tjlë ba data kong ga “Data, bop llëbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” le. Kuya ga ba llëbo tjeng kës li shdöra ba wapga do pjök li kong.

¹³ »Dbar kjwöbö ga ba wa miteyo li, llëbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öötong beno sök kjok shto oblë pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorë pogo.

¹⁴ Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kësbang, ga llëye wlëya, ue wlo drete.

¹⁵ »Eni ga to shäng pak wlëk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dë ba kjokshko.

¹⁶ Parkëshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydë, gueniyo twëba ba kong llëme.

¹⁷ »Eni ga wotjlík tjwe kjlay ga “Bor data ushko ga dli trák llëm, ba parka-gaga löng kës li bö tjung íyado, ga dli ber obie. ¡Na ga tja sök wolonto pjirë!

¹⁸ Tja to bor data shwoy iröng obi dey. Tja äär eshko ga lër ba kong ga ‘Data, tja llëbo owa shäryono Sbö kong, bop kong bakoe.

¹⁹ Bek ga tja tjwlö bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wleni dey lër ba kong eni” le.

²⁰ Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng ääto ga ñna ba datarë pjola dwayo, ga songe le. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlokrë, popjlura, ga lö shira.*

²¹ »Eshko ga ba wa li tjlë ba kong ga “Data, tja llëbo shäryono owa Sbö kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwlö bop wa dik ame” le.

²² »Eshko ga ba data tjlë ba parkagaga löng li kong ga “Pjäy shwong shis maling, pjlu wleniyo, ga doyozi e go. Kong sakkwo ioklo iozi kjwara, drepkwota iozi bakoe.

²³ Söglä ilgwoklë kjlo pjlu wleniyo li tek sözi, ga zrözi. Shji dli shäryë, ba shrëkklo.

²⁴ Bor wa ëre shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jeno bor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng” le. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵ »E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjloshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng bërë.

²⁶ Eni ga parkaga rokara kjlara, tjlë ba kong ga “¿E llëro?”

²⁷ »“Bop lëng shäng së, shrono shäng pjlu. E kjishko ga söglä ilgwoklë kjlo pjlu wleniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo” le.

* **15:20 Ló shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

28 »Kuya ga iirkono, opzrëk jek woydë u roshko llëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wlëpyotkë, opzrëk wlo.

29 Gueniyo tjlë ba data kong ga “Miydëp pjlú ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjlara llëme.

30 Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wleniyo tjok li, era kong sögla llgwoklë pjlú wleniyo li zrörop” le.

31 »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor llëbo tjeng kës li, e bopoya.

32 Gueniyo bop lëng, e shinmotkoe loror, miga shäng së. Jenor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjishko ga shrëy llëm ga äe” le ba kong» le.

16

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlík maling wleniyo

1 Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Domer shäng kjlara dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlara, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo. E rotaraba ga ba pjluyo li dbur zäya ara sorë pogo.

2 Eni ga rokara ba pjluyorë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara lëba. ¿E sorëro? Llëbo soynenop kjöm, tjwlënop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor llëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame” le.

3 »Kuya ga wotjlík ga “Tja ie bor pjluyorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjloshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë llong?

4 Woydër ga tja pak llëmshko ga tja wlokjrëba ba ushko. ¿Gueniyo llëye shäryër ga pjlú? Ää, llë miydoror tjän” le.

5 »Eshko ga ë pogo tjwlö ba pjluyo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjlë shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwlö bor pjluyo kong kjöm?”

6 »“Tja pogo tjwlö kjyo bayo ba bapkwo kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” le.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Bop tjwlö kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Pja sirkes maling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwo kësbang tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” le.

7 »E irgo ga tjlë shrono shäng kjlara obi li kong ga “¿Pja pogo tjwlö ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwlö dwla bayo ba bapkwo kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” le.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Bop tjwlö kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bapkwo kësbang tjung wleni kjwo sak kjwong (80) dik” le.

8 »Roy kura ba pjluyorë, ga wotjlík ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlík owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlík malinge” le. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go pakyo shärye lok pjlú wlo ga epga wotjlík maling, nopga Sbö i li kjinmo.

9 »Lër bomi kong ga pjäy dbur tjok ga zäzi oba kjimtoklo, epga ber wopjlú bomi tjok wlo. Eni ga bomi dbur pjitongshko, pjäy wolonoshko ga pjäy wlokjraga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

10 »Ëye kong llëbo twëy tjwlö chira ga de pjlú wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlö ara ga de pjlú eni bakoe. Ga ëye kong llëbo twëy tjwlö chira ga de ma wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlö ara ga de ma eni bakoe.

11 Eni ga bomi dbur, bomi llëbo, e doromi pjlú llëm kjok ëre kjing goshko wleni ga llëbo tjwlö ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong llëme.

* 16:6 *Kjyo bapkwo kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjloglo mya kjingsho sak dbäw pjloglo kjäk (3,700) dik loklo.*

12 ¿Ga llëbo oma ï'li doromi pjlú llëm ga llëbo twe oblërë ber bomipjõy wlo sorëro?

13 »Ëye parkë pjluyo do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjäy wo pjang dbur go ïyado ga pjäy parkë Sbö kong ga äe» le.

14 Fariseoga löng eshko kjlëbö. Dbur sïyo kjishko ga tjlökwö'li kuya lok ga joywakza lok tjä tjä erä.

15 Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ara oba bokso, pjäy pjlúe lëba wlo. Gueniyo pjäy wotjlik llë li miyde Sbörë pjire. Nopga kong ga llëbo tjwlo ara le'li, e Sbö kong ga llëbo owa anmoyö.

Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, Sbö ber no pjluyo sorë li, e roy

16 »Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwö tara Sbö tjlökwö lagaga tek dëdashko sorë li, e beno bi kong, kolëy wlo, äär jong Juan No Waga shrono guing. Eshko tek lëkong ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbö ber ba pjluyo wlo.

17 Gueniyo kjok llgwekklo li, e pjir wlo llëme. Kjopkwö, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjlökwö tak lok kjok llgwekklo go li löngko kjwara llëme.

Shji ëng rayë

18 »Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga llëbo owa shäryayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjlara

19 »Domer shäng kjlara dbur ara, doyë shwong pjlú, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë shärye kësbang, dli opzang i.

20 Eshko obi domer sök kjlara ko Lázaro, poglo go üta ara do jikong, sirkek sök töshko, domer dbur ara li u bäng zlong.

21 Sök oma dli worbo lon töshko li koshë, ue wlo, pjli ara kjïy. Shjiti llë tjwe ba zlong bäng ba üta li shuk.

22 Dbar kjwara ga domer song li wolono, ga ba sëya söra Sbö parka-gaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wolono bako, jnenaba to sakshko.

23 Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Eshko ga song, suya iökdë, bang ara. Eni ga ïya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok,

24 ga öö le, tjlä ba kong ga «Kjokë Abraham, tja songe lozong! Tja suya iökdë, bang ara. E kjishko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor kong iër wlo, bor kjyorkwo zëya wlo» le.

25 »Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja wotjlis sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa llëme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjlú jushko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara.

26 E pjlor kar go ga jushko kjok tjrëk pjang ojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjishko ga ëye jek ga ä, ëye tek ga ä bakoe» le.

27 »Kuya ga tjlä ba kong ga «Kjokë, rokër bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko,

28 kjok owa anmoyö ëre roy sök bor lëmgä doglo shkëng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ëreshko llëm wlo» le.

29 »Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Epga kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li beno tjeng ba kong, tjlökwö tara Sbö tjlökwö lagaga tek dëdashko sorë li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok» le.

30 »Kuya ga tjlä ba kong ga «E kole lok llëme. Gueniyo ëbo wolono, ga woshrono iröng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye eshko» le.

31 »Kuya ga tjlä ba kong ga «Moisés tjlökwö, Sbö tjlökwö lagaga tjlökwö, e kjre lok llëm ga ëye wolono, ga woshrono iröng obi li tjlökwö kjre lok llëm bakoe» le ba kong eni» le.

17

Shji oblë ichë llëbo owa shäryë llëme

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Llëbo tjeng ara, pjây ichë llëbo owa shäryë wlo. E ber eni ÿyado. Gueniyo ëye oblë ichono llëbo owa shäryë ga era song jlô, shdungko.

² Kjwozirwa bor tjlôkwo kjruga kjlara ichayde llëbo owa shäryë llëm obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bêngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey.

³ E kjîshko ga pjây sjëke.

»Bop kjlara, e llëbo owa shäryono ga pîzong, «Shäryëp eni ame» los ba kong. Eni ga «E owa jlôe. Shäryër ame» lara bop kong wleni ga llëbo shäryara owa li ios ber tjwlô llëme.

⁴ Dbar kjwara ga llëbo shäryara bop kong owa pjloglo kjäk (7) ëmdë ga tjwe bop shwoyshko ga tjlë bop kong ga «E owa jlôe. Shäryër ame» leshko ga owa li ios ber tjwlô llëme» le.

Shji mär Sbô go ga shji llëbo shäryë kësbang ga pjluë

⁵ Eshko ga Sbô tjlôkwo roy lagaga ba äska li tjlë ba kong ga «Tjawa mär löng Sbô go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek këgong wlo» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Dwlagwo chirawayo ëmdë ga kun jem ga pjluë. Eni wleni ga pjây mär Sbô go sirawa dö ëmdë ga pjây tjlëno kjor kësbang kjwe kong ga «Pja opshis ëre dwayo, pja nom wen jong dlung roy» loromi ga pjây köle, ga shäryë eni.

Shji parkë Sbô kong sorë

⁷ »Pjây kjlara, parkaga shäng kjlara wleni ga brik shäng klung workwë, llëm ga öng dë. ¿Tjwe shäng iröng bop shwoyshko ga llëye lëp ba kong eshko? ¿Pja tjlë ba kong ga «Pja tegö. Pja sirkes sök ië jekdo» lëp ba kong enire? Eni llëme.

⁸ Pja tjlë ba kong ga «Bor dli shäryos bor kong jekdo. Pja poshäryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguëp bor kong wlo. Tja iono pjir ga ië pja shara» lëp ba kong eni dani.

⁹ ¿Shäryara bop kong eni pjir ga pja tjlë ba kong ga «Tja kjimtorop ara, tja wopjlú bop tjok» lëp ba kong enire? Eni llëm bakoe.

¹⁰ Pjây parkaga eniyo wleni bakoe. Pjây ichara Sbörë parkë ga pak li shäryoromi pjir ga woyde ga pjây tjlë ga «Tjawa tjwlô ara llëme. Tjawa parkaga eröe. Llëye lara Sbörë borwa kong li shäryorwarë erä» lëmi eni» le.

Domerga poglo go swlo ara, sho an do jîkong wleniyo poptara Jesúsde doglo sak kjwara (10)

¹¹ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyo wlo leshko ga jëk shäng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjrëko.

¹² Jek äär shäng kjok kjrïnashko ga domerga wen tjeng doglo sak kjwara (10), poglo go swlo ara, sho an do jîkong wleniyo. Tek shrono löng pjola sit,

¹³ ga öö le, tjlë ba kong ga «¿Tjlapga Jesús, tjawa songe lozong!» le.

¹⁴ Iya ga tjlë ga ba kong lok ga «Pjây nom opping syöshtagaga Sbô kong ba pjeyoga kjîshko li kong, pjây iya lok wlo» le.

Jek löng jëkko wopro ga poptonoe.

¹⁵ Kjlara opîno ga beno drëpdrë, sano iröng, ga Sbô poshrëya shäng pjluk ara.

¹⁶ Eni ga jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlë ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno wopjlú bop tjok e kjîshko» le. Domer li, e Samaria so.

¹⁷ Kuya ga tjlë nopga löng li kong ga «¿Domerga poptono, e doglo sak kjwara (10) llëmdo? ¿Llamo doglo shkaw (9) li kjwono llong?»

¹⁸ Domer ëre Samaria so, e judío llëme. Era shrono iröng obi Sbô poshrëk. ¿Judíogara kjwono llong?» le.

¹⁹ Eshko ga tjlë domer li kong ga «Pja kojözong. Pja nomo. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Sbô ber no pjluëo dbaryo

²⁰ Pjlara ga fariseoga kjone kjone tjlë Jesús kong ga «¿Sbô ber no pjluëo wlo li, e dbaryo tjwe llono?»

«Sbō ber no pjluyo li, e llēbo ĩkko wleni llēme.

²¹ «Sbō, e no pjluyo shāng ĩzong”lëy ga äe, ĩgöy llēme. Sbō ber no pjluyo li, e llēbo wen bomi pjlúshko»le ba kong.

²² Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ěre ĩmi woydē ara jek pjlara obi. Gueniyo eshko ga tja ĩmi llēme.

²³ Eshko ga no tjwe shāng tjlē bomi kong ga “ĭshāng na ĩzĭa!” le. Oblē tjlē ga “ĭshāng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlō lēmi llēm, pjāy jek eshko llēme.

²⁴ Tja tjwe irōng obishko ga e ber so ĩlgwlēng ĩler kālā lletllet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja ĩga nopga uunkongdē wēlēe.

²⁵ Gueniyo e bām go ga tja shdun-goba ara guing. Tja wlokjre nopga lōng eerishko dbaryo lirē llēme.

²⁶ »No to ter kjok dogo dwayo ěre tjwe irōng obi dōrōshko ga llēbo shāryē kjok ěre kjing go li, e ber so llēbo shāryono Noé dbaryoshko li dik.

²⁷ Eshko ga kjok ěre pitē llēm obishko ga nopga to lōng wlēp dli uē, di iē, orkwosmok ěng tjok, ōōtong Noé opzrēno jem kjong kēsbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kēsbang, ga nopga li sōra dirē, shtena drete.

²⁸ »Lot dbaryo ga nopga opshāryono eni bakoe. To lōng dli uē, di iē, llēbo tjwlēk, llēbo soynek, dwla dguē, u ywē, beno lōng llē le.

²⁹ Gueniyo Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo lono ter iōk, shunyo shrono wleni, ga nopga li pjira drete.

³⁰ Ga tja wen obishko ga shāryē eni bakoe.

³¹ »Eshko dbaryo ga ěye sōk ba u dbo kjing sdok li kjing go ga jek llēbo beno tjeng ba u roshko li kjrē llēm, tōk jekdo dey. ěye shāng ba kjokshko ga jek ba ushko irōng, llēbo beno tjeng li kjrē llēm bakoe.

³² Llēye weno Lot boy kong dēnashko li woyotjlīzĭa.

³³ »ěye wotjlĭk opdē om go, zrōkoba bor kjĭshko llēm wlo le ga āār kjok dogo llēme. Gueniyo ěye jēk bor tjok jlōkoyo, e zrōraba bor kjĭshko ěmdē ga era ber sōk sē ĩyado kjok dogo.

³⁴ Lēr bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjōk bukklo kjwaraso kjing go. Kjlara sōya, kjlara ie ber buk eshko.

³⁵⁻³⁶ Ga walēga lōng do pjōk llēbo klāk. Kjlara sōya, kjlara ie ber shāng eshko»*le.

³⁷ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, ĭshāryē eni li, e kjone?»

«Shinmo doyo buk kjone ga lā tjwe tōn tjeng ara eshko»le ba kong.

18

Kjok ĩlgwega kjlara, e ga syā kjlara

¹ Eshko ga Jesús tjlēno ba oppinggaga kong llēbo jyāglo go, epga syōstē ber lōng Sbō kong ĩyado wlo, wosonkē llēm wlo.

² Tjlē ba kong ga «Kjok buk kjri-nashko ga no shāng kjlara no ĩlgwega, ěye bangkjre llēm, Sbō ěmdē ga bangkjre llēm bakoe.

³⁻⁴ Kjok eshko ga syā shāng kjlara. Tjwe tjlapga kjok ĩlgwega wleniyo li shwoy enido, tjlē ga “Bor wloyo, e ĩlgwep bor kong sira. Tja wlikozong” le ba kong eni enido. Kjok ĩlgwega sōk li ĩya ōōr ga ĩlgweya woydē tjlapga lirē ba kong llēme. Eni ga ĩya jek tjwe obi, ĩya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlara ga tjlapga li wotjlĭk ga “Tja, ěye bangkjrēr llēm, Sbō ěmdē ga bangkjrēr llēm bakoe.

⁵ Gueniyo walē kjwe tjwe shāng bor barwē ara enido. E kjĭshko ga llēbo li ĩlgwer ba kong, tja barwe ame wlo. Llēm ga tjwe bor barwē jek obi, ga tja ie ber sōk wlēp llēme”le.

⁶ »Llēye lara no ĩlgwega owarē li, e woyotjlīzĭa.

⁷ ĭPjāy wotjlĭk ga Sbō, ba nopga kjrara tjeng li wlike llēme lēmīro?

* **17:35-36** Tek dēnashko ga kjibokwo ěre jyā taraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Kjlara sōya, kjlara ie ber shāng eshko. Ga domerga lōng do pjōk parkē kjloshko. Kjlara sōya, kjlara ie ber shāng eshko.»

Epga syöshtë lok ba kong shkë dba, wlike wlo. ¿Pjây wotjlik ga dborye maling llëme lëmiro?

⁸ Lër bomi kong ga wlike maling. ¿Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe kjok ëre kjing goshko ga nopga wlën lōng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlara, e ga dbur tōngga Roma so kong kjlara

⁹ Nopga lōng eshko kjlōbō, wotjlik ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblëra jëk bëy llëme» le eni. Eni ga Jesús tjlēno ba kong llëbo jyāglo go. Tjlë ga

¹⁰ «Domerga öötong lōng Sbō u zlong bāng do pjök syöshtë. Kjlara, e fariseo, kjlara obi, e dbur tōngga Roma so kong.

¹¹ Eshko ga fariseo li syöshtono shāng kojong, tjlē ga «Sbō, tja no oblë dik llëme. Tja lürkë llëm, tja llëbo owa shäryë llëm, tja pë oma boy oblë tjok llëm bakoe. Dbur tōngga kjwe jëk owa, tjara jëk eni llëme. Tja wopjlú bop tjok e kjishko.

¹² Sondë kjwobi go ga tja ië llëm bop kong dbar pjök. Llëbo wlënor li shtër äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le eni.

¹³ »Dbur tōngga lira beno shāng ro pjola sira. Llëbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shāng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem iya woydë sira llëm, löktkë ara Sbō bokso kjiy. Eni ga syöshtono, tjlē ga «Sbō, tja llëbo owa shäryono ara. Tja songe lozong» le.

¹⁴ »Lër bomi kong ga brik lokshko ga dbur tōngga li beno shāng pjlo bek Sbō bokso, fariseo lira llëme. Eye opyë ber tjwlō ara ga ie ber tjwlō llëme. Eye opyë ber tjwlō llëm ga ie ber tjwlō ara» le.

Llëbo shäryara Jesúsdë pjlu, kjwozirga kong

¹⁵ Eshko ga kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Iya ba oppinggagarë ga kjwozirga sōgaga li wlona.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga li rokara Jesúsdë tek ba shwoy, ga tjlē ba kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Eye ber kjwozirga jūni ga Sbō ber ba pjluo.

¹⁷ Lër bomi kong jlōkoyo ga eye Sbō tjlōkwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbō sök no pjluo iyado lishko llëme» le.

Domer dbur ara kjlara

¹⁸ Tjlapga shāng kjlara eshko tjwlō ara wleniyo. Tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjluë. ¿Llëye shäryër, tja ber sök së iyado Sbō tjok wlo?»

¹⁹ «¿Tja pjluë lëp ega? Pjlú li, e Sbō eröe.

²⁰ Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjän. «Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlō ara»* le.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlōkwo lëp shāng kës li, e shäryër shāng enido, tja tek dwlas lë obishko» le.

²² Kuya ga tjlē ba kong ga «Llëbo shäryorop kës li, e pjluë. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²³ Kuya ga beno shāng woydë ara, dbur ara kjishko.

²⁴ Woydë ara li iya Jesúsdë ga tjlē ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber lōng Sbō sök no pjluo iyado lishko wlo ga kjange.

²⁵ Öng jëkklo sok kës bang wleniyo opzrëk jek shkō bokkwo bāng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber lōng Sbō sök no pjluo iyado lishko wlo ga kjang an-moyō» le.

²⁶ Kuya lōng eshko lirë ga tjlē lok ba kong ga «¿Enira eye dardo?»

²⁷ «Llëye shärye norë ga ä li, e shärye Sbörë ga pjluë» le.

* 18:20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

28 Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo» le.

29 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, ba u, ba boy, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, e rayara, Sbö ber ba pjluoy wlo ga

30 äska wlëya ara anmoyö. Kjek ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo ara obi. Ga llonoshko ga ber sök së iyado Sbö tjok» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

31 Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga llëye tara Sbö tjlökwo lagagarë no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishko li, e shäryë eni.

32 Tja twëba nopga judío llëm wleniyo kong, ga tja joywe lok, tja läywe lok owa, tröng twe lok bor go,

33 tja shpoya lok no shpökklo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

34 Llëye lara li, e llë loklo miydara lok llëme. E tjlökwo rong kjishko ga llë loklo miydara lok llëme.

Domer kjok igö llëm wleniyo pop-tara Jesúsde kjlara

35 Jesús jëk shäng ääto Jericó kjokyoshko ga domer sök kjlara eshko kjok igö llëm wleniyo. E sök dbur rokë irbo li sor go.

36 Kuya sök ga nopga jëk löng träk llëm ga tjlë ga «¿Oba jëk löng llë kjishko?»

37 «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba ba kong.

38 Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

39 Kuya nopga jëk löng Jesús bäm go lirë ga tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong» le ba kong, gueniyo kjinkë llëme.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «¡David tjëyo, tja songe lozong!» le.

40 Eni ga Jesús kojongö shäng ga tjlë löng li kong ga «Tek sözi bor shwoy» le, ga söra lok jek ba shwoy. Eshko ga tjlë ba kong ga

41 «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga, tja kjok ik woydë» le ba kong.

42 Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjek is jek obi. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

43 Jekdo eshko ga beno shäng kjok igö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok Sbö poshrëk. Iya nopga löng eshko lirë ga beno löng Sbö poshrëk bakoe.

19

Zaqueo

1 E irgo ga Jesús opzrëno jek Jericó kjokyo roshko, tur pjlor kalëkong wlo le.

2 Domer sök eshko kjlara ko Zaqueo, e dbur ara. E parkë shäng dbur töngga Roma so kong li kägäyo.

3 Jesús, e sorë iya woydë. Gueniyo domer li sok chirawa töshko, ga oba ara. E kjishko ga iya ga äe.

4 Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bäm go këm jüni. Ga tyyono jem kjor jong eshko kjlara li ko roy, iya wëllë wlo.

5 Jesús jek shäng irbo e goshko ga iya sök kjomo, ga tjlë ba kong ga «Zaqueo, pja oplös kjwey dwayo ter töshko maling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» le.

6 Kuya ga oplono ter töshko maling, ga Jesús wlojrrara shäng wopjlue.

7 Eni ga iya löng eshko lirë ga Jesús läywe lok owa ara. Tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëbo owa shäryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko llëno?» le lok eni.

8 Eshko ga Zaqueo kojongö shäng, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, bor llëbo tjeng kës li twër bëy oba song wleniyo kong. Ga ëbo llëbo lüyotkoror jyäpgwër i wleni ga äska twër iröng bayo llëbo kjroror li pjloglo pkëng (4)» le.

⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Eeri ga pja dōktong, bop pjeyoga lōng bop ushko li tjok. Jlōkoyo ga pja Abraham tjēyo.

¹⁰ No to ter kjok dogo dwayo ēre shrono shāng no jeno lōng wleniyo, e wlēga, e dōga» le.

Parkagaga doglo mya

¹¹ Jesús jek jēk shāng ääto Jerusalén kjokyoshko ga nopga jēk lōng ara ba tjok, llēye le li kuya lok wlo. Wotjlik lok ga äär Jerusalén kjokyo ga Sbō ber no pjluyo dbaryo li eshkoro lara. Miga eni llēme. E kjishko ga Jesús tjlēno ba kong llēbo jyāglo go.

¹² Tjlē ga «Pjlara ga domer shāng kjlara, tjwlō ara wleniyo. To kjok shto oblē pjola, iēba ber sōk ba kjokshko sopga pjluyo wlo, ga tjwe irōng ba kjokshko wlo le.

¹³ Opshiydē llēm obishko ga ba parkagaga rokara doglo sak kjwara (10). Kjlara kjlara kong dbur twara bayo ara, ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy ber lōng dbur shak ēre go, tja tjwe irōng obi guing» le ba kong, ga toe.

¹⁴ »Gueniyo iywa kjok eshko sopga lirē shjiktēng. E kjishko ga nopga ichara kjlōbō ba irgo, tjlē ga «Kjwe woydērwa ber borwa pjluyo llēme» le lok eni.

¹⁵ Woydara lok eni llēm emdē ga iaraba beno sōk ba pjluyo.

»E irgo ga tek shrono irōng ba kjokshko. Shrono shāng ga ba parkagaga kong dbur twara li, e rokara, dbur shano e go kjōme miyde wlo.

¹⁶ »Parkaga shrono shāng bām go li tjlē ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor ktringgwo sak kjwara (10) obi» le.

¹⁷ »Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjlue. Pja parkaga pjlū wleniyo. Pja kong llēbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga pja iēr ber no ichaga kjok ktringgwo sak kjwara (10)» le.

¹⁸ »E irgo ga parkaga shrono shāng kjlara obi, tjlē ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor ktringgwo shkēng (5) obi» le.

¹⁹ »Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga pja iēr ber no ichaga kjok ktringgwo shkēng (5)» le.

²⁰ »E irgo ga parkaga shrono shāng kjlara obi, tjlē ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros irōng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer llēm wlo.

²¹ Miydēr pjlū ga pja kjange. Pja parkono llēmshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrē, dwla dgorop llēmshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjrōrōr ara» le.

²² »Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja llgwer, tjlokwo lēp shāng om go li go. Miydēr pjlū ga tja kjange. Tja parkono llēmshko ga tja dbur shak eshko, ga tja dwla bo kjrē, dwla dgorop llēmshko bakoe.

²³ E kjishko ga bor dbur ēre sōrop, jnenop beno dbur jnezlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe irōng obi ga tja dbur tōno e kjinmo kjwe» le ba kong.

²⁴ »Eshko ga pjlū li tjlē ba parkagaga oblē lōng eshko li kong ga «Ba dbur tjeng ba wloshko kjwe dōzī, twozī kjlara shāng dbur shara ktringgwo sak kjwara (10) li kong» le.

²⁵ »Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, kjwera dbur tjeng ktringgwo sak kjwara (10) tjan» le.

²⁶ »Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong ga ēye llēbo tjok ga sēya jek obi. Eye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li dōya ba shjiryō drete.

²⁷ E ga bor wloyoga lira, tja woydara ber ba pjluyo llēme. Epgara to shami, ga tek sōzī, zrōmi bor bokshto wlo» le.

Jesús öötong opzrēno jek Jerusalén kjokyo, pjlū wleni

²⁸ Jesús tjlēno eni pjir ga jek jongya Jerusalén kjokyo obi,

²⁹ ga öötong shāng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber lōng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba opping-gaga jek lōng ba tjok li rokara do pjök,

³⁰ ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko

llgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong.

³¹ Eshko ga ëbo tjlë bomi kong ga “¿Komi kjweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde Tjlapgarë” lëmi ba kong eni» le.

³² Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng wlëna sök kjlara, lara ba kong sorë li eni.

³³ Kōya löngshko ga ïya ba sogogarë ga tjlë lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?»

³⁴ «Woyde Tjlapgarë» le ba kong.

³⁵ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús kjimtara lok opyë sök öng li kjing go, ga jeke.

³⁶ Jek sökshko ga nopga jëk löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go.

³⁷ Jek sök ääto kujözlöng ir-boyoshko ga nopga jëk löng ba tjok li, öö le lok, wopjlú kjishko. Ga Sbö poshrëya lok träk llëm, llëbo ïydëba llëm wleniyo ïna lok ara kjishko.

³⁸ Tjlë ga

«Pjlu kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Löng kjok dogo li löng wopjlú Sbö tjok, poshrëya lok träk llëme.

“Pja kësbange” le lok ba kong» le.

³⁹ Fariseoga löng eshko kjlëbë, nopga li tjreko. Kuya lok ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjinkozong» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga kjwepga kjinkoror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, öö le shara» le.

⁴¹ Jek sök ääto Jerusalén kjokyo ga kjok li ïna, ga slatong ara,

⁴² tjlë ga «Jerusalén sopga, pjäy iaga ber löng wlëp li ë, e miydomirë llëm obi. Woydoror ga miydoromi tjän, gueniyo jnek tjeng pjir bomi kong, miydëmi llëm wlo.

⁴³⁻⁴⁴ Sbö shrono sök bomi ïkshko ga wlokjroromi llëme. E kjishko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrina. Eshko ga pjäy popde bomi moskwogarë lok, ga pjäy kopjrïya lok pjribri, pjäy opshik tök llaw llëm wlo. Bomi kjok kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko kjwe dloya lok ber tjeng töshko, akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kwara llëme. Eshko ga pjäy zröya lok» le.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde drete

⁴⁵ Jesús opzrëno jek Jerusalén kjokyo roshko irgo ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek li ichara opshik ey dwayo,

⁴⁶ tjlë ga «Sbö tjlökwö tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo.* Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”†» le.

⁴⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbö u zlong bäng. Ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tjlapgaga tjwlö ara wleniyo, e tjlë ëng kong ga «¿Zröy sorë ga pjlu?» le lok eni enido.

⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjishko.

20

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

¹ Dbar kwara ga Jesús Sbö tjlökwö roy pjlu lono oba kong Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba pïya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng

² ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

³ «Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. Kjakrokër ga tja dboryozia.

⁴ ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë?» le ba kong.

* 19:46 Isaías 56.7. † 19:46 Jeremías 7.11.

⁵ Kuya lok ga tjlē ñng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjłkwo kjrromi llēm ega?” le bi kong.

⁶ Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjışko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» le.

⁷ Eni ga tjlē lok Jesús kong ga «E ichaga ërë miydërwa llēme» le.

⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «E kjışko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llēm bakoe» le.

Parkagaga owa

⁹ Eshko ga Jesús tjlēno nopga kong llēbo jyāglo go. Tjlē ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjlōbō kong, potjwlēya i, ga to kjok shto oblē dbar kop ara wlo.

¹⁰ Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjā tjā, ga ichara lok to irōng or go.

¹¹ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga lāywara lok owa, shpokza lok tjā tjā, ga ichara to irōng or go bakoe.

¹² E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Era shpokza lok tjā tjā, dbukza lok jek kjoko, srēng llē kwono llaw pogo.

¹³ »Eni ga domer li wotjlīk ga “¿Tja orwë llong? Bor wa woydër ara ëre ichotë shara. Èrera bangkjre lok kjwe” le.

¹⁴ »Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li iya parkagaga kjok daga löng lirë ga tjlē lok ñng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo” le.

¹⁵ Eni ga shira lok kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

»¿Eni ga llēye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok lēmi?

¹⁶ E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlēya oblē, kjok li de lok ba kong wlo» le.

Kuya lok ga tjlē lok ga «¡Ay! ¡Eni llēme!» le.

¹⁷ Eshko ga nopga li iya Jesúsde jek drēng ga tjlē ba kong lok ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llēm li,

e iak beno buk bām go,

beno tjwlō ara, oblē kjinmo.”*

¿E llē loklo lēmiro?

¹⁸ Eye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

¹⁹ Tjlēno llēbo jyāglo go li kuya no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, syöshtaga kägäyogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara.

Shji kä potjwlēk pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong

²⁰ Eshko ga nopga ichara lok kjlōbō oba li tjrëko, Jesús tjlökwo kuk wlo. Nopga li ikoba ga pjlo bek wleniyo, miga llēme. Woydara lok ga llēbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llēm ga doshaya lok e go, rote no ichaga Roma so li kong wlo.

²¹ Eshko ga nopga ichara li tjlē lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlē bek, oba pim tjlökwo bek li go bakoe. Nopga tjwlō kjöm pogo, e bop kong ga tjwlō beke. Pja tjlē bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jek sorë li lēp jlökoyo.

²² ¿Eni ga shji kä potjwlēk pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

²³ Kuya ga miyde ga löng wotjlīk owa. E kjışko ga tjlē ba kong ga

²⁴ «Dburwa kä potjwlēkklo li tek sözī bor kong kjwara» le, ga tek söra lok ba kong kjwara, in wlo. Eni ga kjrara, ga tjlē ba kong lok ga «¿Domer jyāglo sök

* 20:17 Salmo 118.22.

dburwa ëre go jũ ë? ¿Ko tak pjang ëre go jũ ë?»

«Kjwe p̄lu kësbangyo sök Roma kjokyo'li i» le lok ba kong.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Eni ga llëye p̄lu i li, e twozī ber p̄lu kong, gueniyo llëye Sbō i li, e twozī ber Sbō kong bakoe» le.

²⁶ Eni ga llëbo lara oba kong li go ga llëbo wlëya lok, rote wlo le li, e wlëna llëme. E kjishko ga beno lōng yëy le erä, jek kjingtēng lōng erä.

No woshrozlong dbaryo

²⁷ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono lōng Jesús shwoy kjlobö ga tjlë ba kong ga

²⁸ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlë ga «Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.»†

²⁹ »Pjlara ga domerga lōng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, gueniyo wapga beno llëme.

³⁰⁻³¹ Eni kuzong ga ba lēng orkwosmono ba syā tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lēmga orkwosmono ba syā tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, gueniyo wapga beno ba boy tjok llëme.

³² E irgo ga walë li to wolono bakoe.

³³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

³⁴ «Eerishko ga nopga orkwosmok ëng tjok kjok ëre kjing go.

³⁵ Gueniyo llono ga nopga tjwlo ara Sbō bokso woshre ber lōng ba tjok wlo li, era orkwosmok ame,

³⁶ ga wolon ame bakoe. Eshko ga ber lōng Sbō parkagaga kjok dogo so wleni shara. Woshrrara Sbörë kjishko ga beno lōng Sbō wapga.

³⁷ »Dēnashko ga Moisés oōtong shäng kji sho pjë jong ri rishko ga tjlë ga “Sbō, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbō”‡ le. Miydëy e go ga shji wolono ga shji woshre irōng obi.

³⁸ Sbō, e shinmoga Sbō llëme. E nopga lōng sē li Sbō. Ba kong ga shji nopga uunkong lōng sē, shji wolono ëmdë ga eni» le ba kong.

³⁹ No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go lōng eshko kjlobö. Kuya kjone kjonerë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, dboryorop beke» le.

⁴⁰ Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No p̄luyo iche le Sbörë li, e ë?

⁴¹ Eshko ga Jesús tjlë nopga lōng li kong ga «¿“No p̄luyo iche le Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” lëba eni ega?

⁴² Kjibokwo ko Salmos go ga David tjlokwo tono om go, tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga

‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,

⁴³ äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ ”Š le.

⁴⁴ ¿Eni ga no p̄luyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.

No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go wlon a Jesús dë

⁴⁵ Eshko ga Jesús tjlëno ba oppingaga kong shara. Gueniyo nopga lōng eshko li omkuno lok bakoe. Tjlë ga

⁴⁶ «iPjāy sjëk, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk lōng doyono shwong kur may, tjwlo ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezlong shtoyo. Judio ga syō uyo roshko ga woyde lok ga lōng sökklo p̄lú goshko. Oba tön, iëshko ga shärye lok eni bakoe.

† 20:28 Deuteronomio 25.5-6. ‡ 20:37 Éxodo 3.6. § 20:43 Salmo 110.1.

⁴⁷ Gueniyo ga walëga song, beno löng syã wleniyo, ba u döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshhtë wop ara, “Nopga kjwera pjluë” lëba ba kjishko wlo le. Nopga eniyo, e shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

21

Syã kjlara dburwa twono Sbö kong

¹ Pjlara ga Jesús sök Sbö u zlong bängshko ga ñya ga nopga dbur ara wleniyo tek löng dbur ië jong ba bap-kwo roy.

² Eshko ga syã song wleniyo shrono shäng kjlara, ga dburwa iara kjwo pjökdewa. Ba dburwa iara li, e tjwlö chira anmoyö wleniyo. Ñya Jesúsde ga

³⁻⁴ tjlä ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlöe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jlökoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwlö llëm wleni jlöe. Gueniyo Sbö kong ga tjwlö ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

⁵ Eshko ga ba oppinggaga kjong kjong löng Sbö u läywë, tjlä lok ga «Ak lok kjwe wolëso. Llëbo oblë oblë twaraba, iaraba beno tjeng dboy Sbö kong kjwe wolëso bakoe» le lok eni.

Eshko ga Jesús tjlä ga

⁶ «Dbar tjwe kjwara ga llëbo ñmi löng kës kjwe, e pjir ber drete. Akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglö

⁷ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë döro li jyäglö wen llë?»

⁸ «Pjäy sjëk, pjäy jyäpgwëba llëm wlo. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlä ga “No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. Tjlä jek obi ga “Dbaryo li shronoe” le. Gueniyo pjäy jek ba tjok llëme.

⁹ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë ara, llëm ga oba ëngkjwë ba pjluo sök li long wloshko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

¹⁰ »Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe.

¹¹ Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe kësks, pjli tjwe ara, swlo tjwe oblë oblë bakoe. Ga kjok dogoshko ga llëbo ñydëba llëm wleniyo wen kësks, ga bangkjrëba ara.

¹² »Gueniyo llëbo tjeng kës ëre bäm go ga pjäy shakoba, shdungkoba wlo. Pjäy sökoba judioga syö uyo roshko, pjäy llgweya lok eshko wlo, ga pjäy ie lok ber löng no shdüzlöng uyo roshko. Bor kjishko ga pjäy sökoba pjluo kësks bokshto, no ichagaga bokshto bakoe.

¹³ Eshko ga llëbo ñnami, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁴ »Gueniyo pjäy äätë eshko llëm obishko ga pjäy wotjlök ga “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëme.

¹⁵ Eshko ga pjäy kong tjlökwö twër, pjäy opwlikë wlo. Kuya lok ga wotjlök ga pjäy kjok miyde ara le, ga pjäy kar dborye lok ga äe.

¹⁶ Gueniyo pjäy wloyo ber bomi dataga, bomi mekëga, bomi pjeyoga bakoe. Pjäy twe lok tjlapgaga kong, pjäy shdüya lok wlo, ga pjäy kjone kjone zröya lok bakoe.

¹⁷ Pjäy ñywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko.

¹⁸ Gueniyo pjäy dër ñyado, pjäy jer kjlara llëm wlo. Bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëme.

¹⁹ Ga pjäy mär Sbö go äär jong ba dbo go ga pjäy ber löng së ñyado.

²⁰ »Ñmi ga Jerusalén kjokyo kopjina ëngkjwagaga ararë pjirbrishko ga miydëmi e go ga ba pjirzlong dbaryo li döroe.

²¹ Eshko ga ëye löng Judea kjokyo ga tök jem dlup lëkong, ëye löng Jerusalén kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga ëye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalén kjokyo ame.

²² Jerusalén so shdungglo dbaryo li eshko, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni.

²³ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlõe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sopga song ara anmoyö, shdüya Sbörë ara.

²⁴ Kjong kjong zrökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë. Ga nopga judío llëm wleniyo äär ber löng Jerusalén kjokyo, ga llëbo owa shäryë lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵ »Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo wen dlo go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjlublunyo kësks ara, pjlukyo ara bakoe. E kjishko ga tjëyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara.

²⁶ Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ikobashko ga kjone kjone wopjir jek kjlulu erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe.

²⁷ Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlle.

²⁸ Llëbo ëre ïmi kjwlë enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döröe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjây dbokjrozong. Ga pjây wotjlis llëye wen dörö li kjishko» le.

²⁹ Eshko ga tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe ïzia. Kjor oblë oblë kjwe ïzi bakoe.

³⁰ Korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe.

³¹ Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo dbaryo li ääto eni bakoe.

³² Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong.

³³ Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang ÿyado.

³⁴ »Pjây sjëk, bor tjlökwo woyotjlizi ÿyado. Pjây sgara löng nelötkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go woyotjlík wleni ga eshko dbaryo ga pjây wlëya löng llë lëmi.

³⁵ Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jikong kës li kong.

³⁶ »Eni ga pjây sjëke! Pjây syöshtos Sbö kong ÿyado, pjây döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ëre ber wopjlú bomi tjok wlo bakoe» le.

³⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok säng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko.

³⁸ Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

22

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döröe.

² Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» le, gueniyo oba bangkjre lok ara.

³ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjono ba go.

⁴ Eni ga Judas öör shäng syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ïk, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotkë ba kong lok wlo.

⁵ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong ga «Enira pja potjwlënwa» le.

⁶ Kuya ga «Jölö. Enira pjlúe» le. Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlík ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú? Woyde ga dbar oba ara llëm wlenishko» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo.

⁸ Eshko ga Jesús tjlë Pedro, Juan kong ga «Pjây nom dli shäryë, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëy wlo» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Shäryërwa kjone ga pjlu?»

¹⁰ «Pjây nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwo sök jong kjwara ba dlu kjing go, roshko di. Pjây jek ba irgo äär jong opzrëk jek u roy jong kjone ga eshko.

¹¹ Eshko ga pjây tjlë u sogo kong ga «Tjlapga no pingga tjlë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le”lëmi ba kong eni.

¹² Eni ga pjây kong, kjër pïya jong kjomo kjwara kësang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le ba kong.

¹³ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng eshko ga llëye lara Jesúsdë li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁴ Öötong ba dloyo go ga Jesús öötong shäng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska li tjok, ga sirkeno löng tjë jikong dli ioklo jong li zlong.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja wotjlino ara ga tja shdüydëba llëm obishko ga dbar shrëkklo ëre dliyo uër bomi tjok loror.

¹⁶ Lër bomi kong ga uër ame, äär jong Sbö ber no pjluo dbaryoshko jã, dbar shrëkklo ëre llë loklo shäryono pjir ga eshko» le.

¹⁷ Eshko ga di ioklo kjrara kjwara, roshko kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga tjlë

ba oppinggaga kong ga «Kjrozï, shdözi ëng kong.

¹⁸ Lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluo dbaryoshko jã» le.

¹⁹ E irgo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le.

²⁰ Ga uara lok irgo ga shäryara eni obi, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok, tjlë ga «Tjlökwo twara Sbörë tja glën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo ëre, e ba jyä glo.

²¹ Gueniyo bor soynega li sök ië bor tjok jüshko.

²² Llëbo wen no to ter kjok dogo dwayo ëre kong owa, lara Sbörë sorë li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlöe» le.

²³ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «¿Ë layde lëba?» le lok ëng kong eni.

²⁴ E irgo ga opyono lok ënglë kar kar, tjlë lok ga «¿Shji kjone dey tjwlö ara, llamo li kjinmo?» le lok ëng kong eni.

²⁵ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Miydëmi pjlu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Ba nopga dbo ara wleniyo opyë lok ko no kjimtaga.

²⁶ Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber tjwlö llëm dey. Ëye opyë woydë ber oblë ichaga ga ber shäng oblë kjimtaga dey.

²⁷ Nopga tjeng do pjök ga kjlara sök ië, kjlara shäng dli pjlorguë ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlö ara lëba? Sök ië li lëba. Gueniyo tjara shäng bomi tjreko, parkaga bomi kong wleni.

28 »Pjây lōng bor tjok ïyado. Llëbo kës li weno bor kong owashko ga tja rayoromi llëme.

29 E kjîshko ga llono ga pjây iër ber lōng no pjluvo, tja iara bor Datarë beno sök no pjluvo sorë ga eni.

30 Ga Sbö ber no pjluvo lishko ga pjây äär ber lōng ië bor tjok eshko, ga pjây sirkek äär lōng pjlu sökklo kjing go, Israel tjëyoga ktringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo» le.

«Pjây tjliya Äre» lara Jesúsde ba oppinggaga kong

31 Eshko ga tjle Pedro kong ga «Simón, tja kuzong! Shji dwla pjloyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber llëno ame. Pjây tjliya woydë Äre eni, pjây ber llëno ame eni bako wlo. Ga pja iara Sbörë beno shäng tjliya eni wlo.

32 Gueniyo Simón, tja syöshtono Sbö kong bop kjîshko, pja kjimte mär ber shäng bor go wlo, pja mär bor go jlökoyo irōng obishko ga bop pjeyoga kjimtëp mär bor go eni bako wlo» le.

33 Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlapga, tja sökoba no shdüzlong uyo roshko bop tjok, llëm ga tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga tja shäng bop tjok, pja rayër llëme» le.

34 Kuya ga tjle ba kong ga «Pedro, lër bop kong ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

35 E irgo ga Jesús tjle ba kong lok ga «Kjupä ga pjây ichoror jek lōng dbur sho tjok llëm, kjla tjok llëm, drepkwota tjok llëm bakoe. ¿Eshko ga llëye söromi llëm li kjîshko ga songyo kjromire?»

«Llëme» le lok ba kong.

36 Eshko ga tjle ba kong lok ga «Eni. Gueniyo eeri ga ëye dbur tjok ga söya. Ëye kjla tjok ga söya bakoe. Ëye drōng llëm ga ba shwong kop lëkong soyneya, drōng tjwlëkklo.

37 Sbö tjlökwō tak pjang eni: «‘Domer kjwe llëbo owa shäryaga’ laraba ara.»* E bor layde, ga wop ä ga shäryë bor kong eni kjluwe» le.

38 Kuya lok ga tjle ba kong ga «Tjlapga, jûshko drōng tjeng kjwang pjök» le.

Kuya ga tjle ba kong ga «Erö ga bue» le.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

39 E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara lōng sorë ga eni.

40 Öötong lōng eshko ga tjle ba kong lok ga «Pjây syöshtos Sbö kong ara, pjây tjliya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryë llëm wlo» le.

41 E irgo ga opkjono jek ba zlong bäng dwayo wop ak dburoy lonshko wleni. Eshko ga kjök tōno, syöshtono Sbö kong,

42 tjle ga «Data, woydër ga llëbo wen owa bor kong dörö li, e wen tjwe bor kong llëme. Woydëp eni wleni ga shäryos eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëm, e laga ber pjarë» le.

43 Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong, kong dbo twe obi wlo.

44 Ga woydë ara llëbo wen tjwe ba kong owa li kjîshko ga syöshtono ara, shorya tjök tjök klung kjing go srëng dik.

45 Syöshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shäng ba oppinggaga tjeng lishko ga wlëya bë tjeng pë, woydë lok ara kjîshko.

46 Ga tjle ba kong lok ga «¿Pjây pë egaro? Pjây kojōzong. Pjây syöshtos Sbö kong ara, pjây tjliya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryë llëm wlo» le.

Jesús shara ba wloyogarë

47 Jesús tjlejdë pjité llëm obishko ga nopga tjwe jong träk llëme. Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e tek shäng

* 22:37 Isaías 53.12. † 22:47 Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

ba bām go. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng, lõ shiya† wlo.

⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Judas, ¿no to ter kjok dogo dwayo ère lõ ship, iēp ber tjeng oba wloshko wlore?» le.

⁴⁹ Tek löng llēno miydara ba oppinggaga löng lirēshko ga tjlē lok ba kong ga «Tjlapga, ¿shji ēngkjwē ba tjok dröng gore?» le.

⁵⁰ Jekdo eshko ga kjlara jūni dröng shino, ga syōshtaga kēsbangyo li parkaga kwomgwo kēlēkong zakza tas jer lon pjik buk tōshko erä.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlē ba oppingga li kong ga «¡Wēyē! ¡Kjweni llēme!» le, ga parkaga li kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjlēno ba kragaga kong. Epga syōshtaga kägäyoga, Sbō u daga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo bakoe. Tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy tjwe bor shak dröng tjok, wlēng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ēngkjwē bomi tjok lēmiro?

⁵³ Tja öör shäng oba ping ara, Sbō u zlong bäng, pjāy löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llēm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi li, e öötonge. Eni tjok ga kjok ichaga li beno Äre» le.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara lok, söra to jongya syōshtaga kēsbangyo li ushko. Pedro jek shäng kē kjwaraso kē kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrēno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, iök borkegaga löng li tjok.

⁵⁶ Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syōshtaga kēsbangyo parkaga wleniyo. İna ga Pedro sök iökkok. Ga İya yōtso robyē wēlēshko ga tjlē nopga löng li kong ga «Domer sök kjwe jēk shäng Jesús tjok bakoe» le.

⁵⁷ Kuya sök ga tjlē kjoglo li kong ga «¡Jyō! ¡E ē miydēr llēme!» le.

⁵⁸ Wop tjok ga oblē omīno, ga tjlē ba kong ga «Pja ēmdē ga ba kjlarayo» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Tja llēme!» le.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblē tjlē ga «Domer kjwe Galilea so. E kjīshko ga miydērwa pjlu ga kjwe jēktong shäng ba tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Llēye lēp shäng li miydēr llēme!» le.

Pedro shäng tjlē obishko ga kjörkö kjlunoe.

⁶¹ Eshko ga Tjlapga Jesús bojono tek, Pedro İya drēng, ga woyoshre Pedrorē kjlay ga Jesús tjlēno ba kong ga «Kjörkö kjluntē llēm obishko ga “Jesús, e ē miydēr llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara.

⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jlōkoyo.

Jesús joywara ba dagagarē

⁶³ E irgo ga nopga löng Jesús daga li ba joywono, ga shpora lok ara.

⁶⁴ Ga bokkwo go shwomzrēng kjrochara lok tuke. Ga tjlē lok ba kong ga «Pja yoga èrē los borwa kong» le.

⁶⁵ Ga lāywara lok owa oblē oblē ara bakoe.

Jesús söra öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo bokshto

⁶⁶ Kjok shröngto ga Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo tōno lok uunkong, syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go bakoe. Eshko ga Jesús söra lok, jek öötong shäng tjlapgaga li bokshto.

⁶⁷ Ga tjlē lok ba kong ga «¿No pjlu yo ichara Sbörē shrono shäng li, e pjare? Los borwa kong» le.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «İloror bomi kong wleni ga tjlokwo kjrēmi llēme.

⁶⁸ Ga pjāy kong llēbo kjakrokēr kjwe ga tja dboryēmi llēm bakoe.

⁶⁹ Gueniyo Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Ga eeri jek lēkong ga no to ter kjok dogo dwayo ère sirkeno öötong sök ba orkwo kēlēkong» le.

⁷⁰ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pja Sbō Ware?»

«Lēmi löng pjāydē om go eni» le ba kong.

⁷¹ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Lë shäng om go ba kjamo go. ¿Nopga wlëy ba rotë obi llëno?» le lok eni.

23

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ E irgo ga löng eshko li kojono uunkong, ga Jesús söra lok, jek öötong löng Pilato bokshto.

² Eshko ga rote löng ara. Tjlë ga «Domer kjwe wlënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jïkong. Oba pïya shäng kã potjwlëk pïlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong llëme le eni. Tjlë obi ga “No pïluyo ichara Sbörë shrono shäng’li, e tja” le eni bakoe» le.

³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pïluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

⁴ Eni ga Pilato tjlë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara li kong ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le.

⁵ Gueniyo tjlë lok jek obi ga «Tjïkwo le shäng’li go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jïkong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jïshko bakoe» le.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Domer ëre Galilea sore?»

⁷ «Ëng» le lok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pïluyo kjïshko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

⁸ Eni ga söra lok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopïlú anmoyö. Jesús, e lanyotkëba ara li kura tek kjupäbäshko, ga ïya woydë, llëbo ïydëba llëm wleniyo pïya ba kong wlo.

⁹ E kjïshko ga kong llëbo jakrokara ara, gueniyo dboryara llëme.

¹⁰ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

¹¹ Eshko ga joywara Herodesdë ara. Ba ëngkjwagaga omshäryono eni bakoe. Doyara lok shwong tjwlö ara go, pïlu shwongyo dik, joywe lok wlo, ga ichara jek iröng obi Pilato shwoy.

¹² Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopïlú ëng tjok. Bäm go ga löng iirkë ëng tjok erä.

Jesús ichara Pilatorë, zröya lok wlo

¹³ E irgo ga nopga rokara Pilatorë uunkong tek ba shwoy, syöshtaga kägäyoga, no ichagaga, e tjok.

¹⁴ Töna löng pjir ga tjlë ba kong ga «Domer ëre söromi shäng bor bokshto, oba shdöya ara kjïshko lëmi. E kjïshko ga llëbo jakrokoro ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotëmi löng’li, e bor kong ga llëye drete.

¹⁵ Herodes kong ga llëye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong iröng obi e kjïshko. Miydër pïlú ga llëye owa shäryara ber zrökko wlo drete.

¹⁶⁻¹⁷ E kjïshko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.*

¹⁸ Kuya lok ga öö le lok uunkong, tjlë Pilato kong ga «¿Domer kjwe zrösong! ¿Barrabás döpdë borwa kong dey!» le.

¹⁹ (Domer le löng’li, e bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko. Dënashko ga ba pïlu, e woyde llëme. E kjïshko ga ëng töno oblë tjok kjlöbö, ga ëngkjwono lok pïlu nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjïshko ga bängzak shäng eshko.)

²⁰ Jesús döya woydë Pilatorë, ga tjlëno nopga löng’li kong jek obi.

²¹ Gueniyo öö le lok uunkong, tjlë ba kong ga «¿Zrös pjang kjlös go! ¿Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²² Eni ga Pilato tjlëno ba kong jek pïlara obi, öötong pïloglo mya. Tjlë ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozï bor kong. Llëye wlënor ba go owa ber zrökko wlo drete. E kjïshko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.

²³⁻²⁴ Kuya ga öö le lok jek tjë jïkong, Jesús iche zröya lok pjang kjlös go wlo. Eni ga nopga löng’li wlëpyotke Pilatorë

* **23:16-17** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Äär lu pïlobi go ga dbar shrëkköshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li raye no ichagarë kjlara kjluwe.

ga ä kuzong ga wotjlino oblë, llëye woyde lok li shäryara ba kong eni.

²⁵ Eni ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko lara lok li döra, ga Jesúsda twara ba engkwagaga kong, llëye woydara nopgarë ba kong li shärye lok ba kong wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²⁶ Jesús söya lok jek zröya pjang kjlös go wlo wopro ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. Tek shäng iröng ba kjokshko dwayo ga shara engkwagaga jek löng lirë, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök ba irgo.

²⁷ Oba jëk löng ara ba irgo, tjërko walëga löng ara, slar ara ba kjishko.

²⁸ İya Jesúsdë bojono iröng, ga tjëlë ba kong ga «Walëga Jerusalén so, pjây slar bor kjishko llëme. Pjây slar bomi kjishko dey, bomi wapga kjishko bakoe.

²⁹ Llono ga oba tjëlë ga «Walëga kjröng, wapga llëm wleniyo, löng wopjlú li epga» lëba eni.

³⁰ Ey dbaryo ga nopga tjëlë dlup tjeng li kong ga

»«Pjây lon ter borwa kjing go, tjawa jek jëktëng ber dret wlo»† le eni.

³¹ ¿Shäryëba eni kjor kësöng kong ga llëye wen kjor dogro li kong?»‡ le.

³² Eshko ga domerga owa wleniyo söra tjeng do pjök, zröya lok Jesús tjok wlo.

³³ Ga öötong löng kjokyo ko No Kä Dboglo dlupyoshko ga Jesús löra lok pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlara pjang or këlë, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboy.

³⁴ Eshko ga Jesús tjëlë ga «Data, llë shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ëre löb ba kong ber drete» le.

Eshko ga engkwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong İya lok wlo.§

³⁵ Nopga löng ara eshko ba İk. No ichagaga löng li omläywono lok owa ara, tjëlë ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjëlëno ga no pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjruga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlö wleni ga woyde ga opdök om go» le lok eni.

³⁶ Engkwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjillgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo.

³⁷ Ga tjëlë lok ba kong ga «Pja judío pjlyo jlö wleni ga pja opdös om go» le.

³⁸ Ga Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjïy miydëba wlo. Kji-bokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre, e judío pjlyo.»

³⁹ Domerga owa wleniyo lök lok ba tjok kjlara omläywono eni bakoe. Tjëlë ga «¿No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa dös eni bakoe» le.

⁴⁰ Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjëlë ba kong ga «¿Pja Sbö bangkjërë llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo?

⁴¹ Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kjwera, llëye owa shäryara llëme» le.

⁴² Eshko ga tjëlë Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjlyoshko ga tja woyoshreba» le.

⁴³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «İër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso* lishko» le.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁴⁻⁴⁵ Öötong dlo dlup bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësöng iak pjang eshko li dwlëton ter aas beno kjröng pjök.

† 23:30 Oseas 10.8. ‡ 23:31 *Kjor kësöng* le li, e *Jesús* loklo. *Kjor dogro* le li, e *nopga owa* loklo. Eni ga Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdungko kjang anmoyö. § 23:34 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. * 23:43 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba *Paraíso*.

⁴⁶ Ga Jesús tjlēno dbo go, tjlē ga «Data, bor sēya ēre iēr ber tjeng bop wloshko» le, ga wolonoe.

⁴⁷ Lök pjang kjlös go li bokshto ga ĕngkwaga Roma so li kăgăyo shăng eshko kjlara. Llēbo weno li ĩya ga Sbō poshrēra, ga tjlē ga «Shinmo lōk pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlōe» le.

⁴⁸ ĩya nopga lōng eshko lirē ga to irōng ba ushko pjlu kjing shpok, woydē ara kjishko.

⁴⁹ Gueniyo nopga Jesús miydē pjlu wleniyo li beno tjeng llēbo tjeng kēs ēre ĩk pjola sit, walēga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁰⁻⁵¹ Eshko ga domer shăng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjlik pjlu, pjlo bek Sbō bokso. Sbō ber no pjluo dbaryo li koshe sōk bakoe. Domer li Judío Klok Llgwegaga Kēsksyo kjarayo, gueniyo llēye shăryara lok Jesús kong li woydara llēm, ba kong ga beno bēy llēme.

⁵² Jesús wolono irgo ga domer li jek ōōtong shăng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁵³ E irgo ga jek ōōtong shăng shinmo lōk pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter tōshko, popgara shwong ko pjublún, pjlu wleniyo go, ga sōra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjlēbgwo kak jong guēmkwota roshko. Eshko ga ēye iaydēba llēm obi.

⁵⁴ Dbar eshko ga poshăryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok sēng tjăn.

⁵⁵ Walēga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek lōng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorē li, e ĩna lok pjire.

⁵⁶ E irgo ga jek ōōtong lōng ushko, poshtikklo llē lō pjlēblē wleniyo, e shăryē, shinmo doyo poshtik e go wlo lara. Gueniyo shăryayde pjitē llēm obishko ga woshtozlong dbaryo li ōōtonge. E kjishko ga woshtono lok, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē go sorē li eni.

24

Jesús woshrono irōng obi

¹ Ōōtong sondē kjok shrōngto ga jek lok jongya sakshko, Jesús doyo iak buklishko. Poshtikklo shăryara li sōya tjeng ba tjok.

² Ōōtong lōng eshko ga ak kēsbang jong ba sak bāngzakklo li wlēna lok dik beno jong pjlēbgwo li sor go.

³ Eni ga opzrēno jek pjlēbgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete.

⁴ Woyotjlīya lōng obishko ga domerga weno tjeng do pjōk, shwong kălă lletlet.

⁵ ĩya lok ga beno lōng sēya llēm, ga kjōk tono, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjlē ba kong lok ga «¿Shăng sē li wlēmi shinmo tjrēko llēnoro?

⁶ Buk na llēme. Woshrara Sbōrē irōng obi. Zrōydēba llēm obishko ga llēye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshrozīa. Tjlēno ga

⁷ “No to ter kjok dogo dwayo ēre iēba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zrōya lok pjang kjlös go wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbōrē irōng obi” lara bomi kong eni» le.

⁸ Kuya lok ga tjlōkwo lara li woyoshrrae.

⁹ Eni ga opshino lok eshko dwayo, ga jek ōōtong lōng Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho kjlara (11) li lōngshko. Eshko ga llēbo ĩna, kura kēs li lara lok pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe.

¹⁰ Tjlōkwo roy sōgaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekē, walēga llamo oblē li bakoe.

¹¹ Kuya Jesús oppinggaga lirē lok ga tjlōkwo kjre lok llēme. Wotjlik lok ga walēga li skwē kjoyoe le.

¹² Eni ĕmdē ga Pedro jek zron jong sakshko. Ōōtong shăng eshko ga opzrēno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li ĩna beno buk eshko erōe. E irgo ga to irōng ushko, llēbo weno shinmo kong li woyotjlīya jek shăng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³ E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jék lōng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bäng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jék Jerusalén kjokyo dwayo kjok shrōngto ga shji äär kjok eshko dlo dluw dik wleni.*

¹⁴⁻¹⁵ Jék lōng llēbo shäryono Jesús tjok li lanyotkē äng tjok. E wopro ga Jesús tek shrono shäng ba zlong, ga jek jék shäng ba tjok,

¹⁶ gueniyo e ë miydara lok jekdo llēm, woydara Sbörē eni llēm kjīshko.

¹⁷ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «¿Pjāy jek jék lōng llē lanyotkē äng tjok?» le.

Kuya lok ga slongtēng lōng, woydē ara.

¹⁸ Kjlara ko Cleofas tjlē ba kong ga «¿Kjakrokēp ega? Llēbo shäryono Jerusalén kjokyo tjaglēn jā, e miydara nopga uunkongdē. U īga llē emdē ga ommyidono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommyidono llēm sorēro?»

¹⁹ «¿Llēbo shäryono eshko li llē?» le.

Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Domer shäng kjlara ko Jesús, e Nazaret so. E Sbō tjlōkwo laga, llēye shärye li, llēye le li, e dbo ara. Sbō kong ga tjwlō ara, nopga kong ga eni bakoe.

²⁰ Gueniyo syōshtaga kägäyoga, bi tjlapgaga, e twara lok oba kong, zrōkoba wlo, ga zrōraba pjang kjlōs go.

²¹ Tjawara wotjlīno ga e shji Israel tjēyoga dōga lororwa. Gueniyo shäryono eni eeri ga öötong dbargwo mya tjan.

²² »Eerishko kjok shrōngto ga walēga jék lōng borwa tjok kjong kjong jek öör lōng sakshko,

²³ gueniyo shinmo li doyo wlēna llēme. Tek shrono lok irōng obi ga tjlē borwa kong ga “Sbō parka-gaga kjok dogo so weno lōng borwa kong yoshko wleni, ga tjlē ga ‘Jesús, e woshrrara Sbörē irōng obi’ le lok borwa kong eni” le.

²⁴ E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek öör lōng sakshko bebi, ga llēbo wlēna lok, lara walēga lirē sorē li eni. Gueniyo Jesúsda īna lok llēme» le.

²⁵ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy kā kjange! ¿Pjāy opping llonoro? ¿Tjlōkwo lara Sbō tjlōkwo lagagarē lok tek kēgongshko kēs li, e kjrēmi llonoro?»

²⁶ ¿No pjlyo iche le Sbörē li, e shdungkoba bām go wlo, e irgo ga ie Sbörē ber tjwlō ara llēmdo?» le.

²⁷ E irgo ga tjlōkwo tak pjang ba kjīshko Sbō tjlōkwo go li, e pjllōlgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo li go, äär pjē jong Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko so kjibokwoyo tjeng kēs li go bakoe.

²⁸ Ga jek lōng ääto kjok äär woydē lishkoshko ga Jesús jek jék shäng obi, äär jek kēgong woydē wleni.

²⁹ Gueniyo mana lok ber sök ba tjok. Tjlē lok ba kong dbo go ga «Pja jek kēgong ame. Kjok sēng tjan, kjok ro zatoe. Pja ber sök borwa tjok kjok ēreshko dey» le. Kuya ga opzrēno jek shäng ba tjok, ber sök ba tjok eshko wloro lara lok.

³⁰ Eshko ga sirkeno sök ba tjok lok, iē wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjīshko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba kong lok.

³¹ Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wleni, e ë miydara lok pjir, gueniyo sök li jek jēktēng erä.

³² Eshko ga tjlē lok äng kong ga «Shji tek jék lōng ba tjok irbo bängshko ga Sbō tjlōkwo pjllōlgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji wopjlú ara anmoyō llēmdo?» le.

³³ Jekdo eshko ga sano jek irōng Jerusalén kjokyo. Öötong lōng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li wlēna tōno lōng eshko, nopga oblē tjok.

³⁴ Ga tjlē lok shrono lōng li kong ga «Tjlapga Jesús woshrono irōng obi

* **24:13** Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wlo ga e wop kilómetro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

jlõe. E weno shäng Simón kong tjän» le.

³⁵ Kuya lok ga llëbo weno ba kong irbo bäng li, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ë miydara lok sorë li, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjuwara kjingsho kjlara (11) li kong

³⁶ Ga lanyotke lōng obi wopro ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjây ber lōng wlëpe» le.

³⁷ İya, kuya lok ga beno lōng sëya llëm, bangkjre lok ara. Wotjlik lok ga ba shingyo le.

³⁸ Eni ga Jesús tjlë ba kong obi ga «¿Pjây sëya llëm ega? ¿Tja woshrono irōng obi woyotjlimi llëm ega?

³⁹ ¿Tja li shängdo! Bor orkwo ëre İzİa. Bor dre ëre İzİa. Tja porwozİa. Bi shingyo, e sho dret, dboglo dret, botoyara tjok» le.

⁴⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba dre bäng, e pina ba kong lok.

⁴¹ Kuya, İya lok ga tjlōkwo kjayde lok jlōkoyo llëm obi, gueniyo beno lōng wopjlú anmoyō, yëy le lok bakoe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Pjây jūshko llëbo uako tjokde?» le.

⁴² Kuya lok ga kong mã sho suk pjir wleniyo twara ba kong bok kjuwara,

⁴³ ga kjrara, uara ba bokshto.

⁴⁴ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja shäng bomi tjok obishko ga tja tjlëno bomi kong ga “Tjlōkwo tak pjang bor kjİshko Moisés kjibokwoyo li go, Sbō tjlōkwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go, kjibokwo ko *Salmo*s go, e shäryë uunkong kjuuwe” loror bomi kong eni» le.

⁴⁵ Eshko ga epga kjimtara Sbō tjlōkwo tak pjang li llë loklo miydë pjlúe.

⁴⁶ Tjlë ba kong ga «Tjlōkwo tak pjang li tjlë eni: “No pjluyo iche le Sbörë li, e wolon wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga woshre Sbörë irōng obi.”

⁴⁷ Tjlōkwo tak pjang obi tjlë eni: “Ba ko goshko ga tjlōkwo lëba tjëyo kjrina kjrina lōng kjok ëre kjing go li kong.

Tjlōkwo lëba li ëre: ‘Llëbo shäryëy lōng owa li, e owa jlõe lëy, ga rayëy ga owa pjang bi go li lōya Sbörë ber drete.’ ”

⁴⁸ Pjây beno lōng llëbo İnomi, kuromi li roy laga oba kong.

⁴⁹ Ga bomi go Sbō Sëya ichër kjok dogo dwayo äär ber kësbang bomi tjok, lara bor Datarë jlōkoyo sorë li eni. Gueniyo pjây ber lōng ëreshko Jerusalén kjokyo, ëye lër shäng bomi kong li shrono guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰ E irgo ga epga sōra jek Jerusalén kjokyo dwayo, öötong lōng Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjlōkwo lara beno pjlú ba kong lok.

⁵¹ Shäng tjlë obishko ga opkjono eshko dwayo, ga sōra Sbörë to jem kjok dogo.

⁵² E irgo ga poshrëra lok ara, ga sano to tek lōng wopjlú irōng Jerusalén kjokyo.

⁵³ Eshko ga beno lōng Sbō poshrëk, ba u zlong bäng enido.

Evangelio según Juan Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. E judío. Dënashko ga e ma shaga ba kjlara Santiago tjok. Pjlara ga löng parkë di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno löng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno löng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga judíoga ara löng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Woy-otjlikoba ga kjibokwo ère tara Juandë judíoga löng kjok shto oblë oblë li kong. Kjibokwo ère tara ba kong llëno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlë ga «Ère toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe. Ga pjäy mär ba go wleni ga pjäy ber löng së ñyado Sbö tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

¹ Shäng kjlara ko Tjlökwo.*

Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga e sök tjän.

E sök Sbö tjok, ga e Sbö.

² Llëye llëm obishko ga e sök Sbö tjok.

³ Ba go ga llëbo tjeng kës ère shäryara Sbörë Llëbo tjeng kës ñy löng ère, e shäryara ba go.

⁴ Llëbo tjeng së kës ère, e laga erë. Shji uunkong ber löng së tjaqlën wleni, e laga erë bakoe.

Shji kong kjok miydë twaga li e, e bi kong ga iök jong shjiy wleni.

⁵ Kjok ro sñlishko ga iök li jong shjiy ñyado, e sjëya kjok ro sñlirë ga äe.

⁶ Eebor ga domer weno shäng kjlara ko Juan, e ichaga Sbörë.

⁷ Ichara Iök Shjiy li† roylë oba kong, nopga uunkong mär ber löng ba go wlo.

⁸ Juan, e Iök Shjiy li llëme. E shrono shäng Iök Shjiy li roy laga erë.

⁹ Iök Shjiy jlökoyo li, shji uunkong ber löng kjok miydë ara li laga erë, ga eshko ga tjwe dörë.

¹⁰ Eshkoshko ga sök kjok ère kjing go, ga kjok ère shäryara kës ëmdë ga e ë miydaraba llëme.

¹¹ Öör shäng kjok baíya lishko, gueniyo wlokjrara ba tjëyogarë llëme.

¹² Gueniyo no kjong kjongda omwlokjrano, ga beno löng mär ba go. Epga iara beno löng Sbö wapga.

¹³ E weno beno Sbö wapga, shji nopga wen kjok ère kjing go dik llëme. E laga domerdë llëm, e laga Sbörë.

¹⁴ Ga Tjlökwo li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbö Wa kjlaraso, e Sbö bakoe. E kjishko ga e dbo ara, ga ba dbo kãã ñnoy wëñë. E go ga Sbö wopjlú li, Sbö tjlökwo bek li, e shrono beno sök bi tjok, ñy, kuy wlo.

¹⁵ Juan tjlëno ba kjishko, tjlë ga «Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe» le.

¹⁶ Ba wopjlú ara li kjishko ga shji uunkong kjimte ñyado.

¹⁷ Dënashko ga kjok llgwekklo twara Sbörë Moisés kong, le bi kong wlo. E goshko ga e llë miydooroye. Ga Sbö wopjlú li sorë, Sbö tjlökwo bek li llë, era miydooroy Jesucristo go.

¹⁸ Sbö, e ñga èrë llëme. Gueniyo ba Wa kjlaraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa llëm, ga e sorë laga erë bi kong.

* **1:1** Tjlökwo le li, e **Jesucristo** loklo. † **1:7** Iök **Shjiy** le li, e **Jesucristo** loklo.

Juan No Waga tjlëno Jesús kjishko

¹⁹⁻²⁰ Pjlara ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng Jerusalén kjokyo lirë tjlë Juan kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng'li, e pjare?»

«Tja llëme» le ba kong wëlle.

²¹ Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Llëme» le ba kong.

Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Sbö tjlökwo laga tjwe lëba li pjare?»

«Llëme» le ba kong.

²² Eni ga tjlë lok ba kong ga «Eni ga pja ë los borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wlo» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni: » «Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozï ber bek Tjlapga tjwe li kong’ le.”[‡]

Ëbo tjlë shäng dbo go lara li, e tja layde» le.

²⁴ Fariseoga löng eshko kjlöbö.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li llëm, pja Elías llëm, pja Sbö tjlökwo laga tjwe lëba li llëm bakoe lëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

²⁶ «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjreko shäng kjlara, era ë miydëmi löng llëme.

²⁷ No tjwe bor irgo kjlara li e. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko»[§] le ba kong.

²⁸ Llëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko lishko.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

²⁹ Wëshko ga Jesús ïya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjlë ga «¿Izïa! Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë

ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo. Domer kjwe öng ushko so eniyo wleni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong.

³⁰ Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga e sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe.

³¹ Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde Israel tjëyogarë wlo, gueniyo tja ëmdë ga ommiydono llëme» le.

³²⁻³³ Ga Juan tjlë jek obi ga «E ë miydër shäng llëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjlëno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësang ba tjok” lara bor kong eni. E irgo ga tja omïno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono beno sök ba go.

³⁴ Tjara omïno eni, ga lër bomi kong ga e Sbö Wa jlöe» le.

Jesús oppinggaga bäm ïyo

³⁵ Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok.

³⁶ Jesús ïya shäng ga tjlë ga «¿Izïa! Öng Wlëp Usho So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» le.

³⁷ Kuya Juan oppinggaga lirë ga to jek lok Jesús irgo.

³⁸ ïya Jesús dë iröng ga tjlë ba kong lok ga «¿Llëye woydëmiro?»

«Tjlapga no pingga, ¿pja pë buk kjone?» le ba kong.

³⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, ïmi wlo» le. Ga to jek lok ba tjok, öötong löng u jong kjone sök lishko. Dlo töy kuzong ga beno löng ba tjok eshko äär jong shkë go.

⁴⁰ Kjlara jüni ko Andrés, e Simón Pedro lëng.

⁴¹ Andrés opshino eshko dwayoshko ga jek öötong shäng ba shjiy li shwoy

[‡] 1:23 Isaías 40.3. § 1:27 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. * 1:41 Mesías, e Hebreo tjlökwo.

ga tjëlë ba kong ga «¡Mesías* li, e wlënorwael!» le ba kong. (Mesías, e no pjluyo iche le Sbörë li loklo).

⁴² Eshko ga ba shjiy li söra jek Jesús shwoy. İya Jesúsdë ga tjëlë ba kong ga «Pja ko Simón. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowëba ber Cefas shara» le. (Cefas, e Pedro loklo.)†

Felipe, Natanael, e rokara Jesúsdë

⁴³⁻⁴⁴ Wëshko ga Jesús jek jongya Galilea kjokyo le. Jek jëk shängshko ga domer wlëna shäng kjlara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrés, e kjokyo. Felipe İya ga tjëlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

⁴⁵ Kuya ga jek öötong shäng domer oblë ko Natanael shwoy ga tjëlë ba kong ga «Tjëlökwo tara Moisésdë kjok ilgwekklo go, ëbo tjwe kjlara ilono li kjishko. Sbö tjëlökwo lagaga löng li omtono ba kjishko bakoe. Domer lara lok li İnorwa. E ko Jesús, e Nazaret so, José wa»‡ le.

⁴⁶ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Nazaret kjokyo lëpdo? ¿İlëbo pjlú wen eshko laga ëro?»

«Kjweri shji to İk» le ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek öötong löng Jesús shäng lishko. Natanael İya Jesúsdë ga tjëlë ba kong ga «Domer tek shäng kjwe, e Israel tjëyo jlökoyo, tjëlökwo le ga jlökoyo, jyörkë İlëm wleniyo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Tja no eniyo miydëp sorë?»

«Pja ro kayde Feliperë İlëm obishko ga pja İnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko» le ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö Wa li pja, Israel tjëyo pjluyo li pja bakoe» le.

⁵⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjëlëno bop kong ga “Pja İnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko” loror eni. Tja tjëlökwo kjrorop e kjishko. Ga İlëbo İp kësang, İnop kjwe kjinmo» le.

⁵¹ Ga tjëlë ba kong obi ga «İër bop kong jlökoyo ga ilono ga İp ga kjok dogo roshwing, ga Sbö parkagaga

kjok dogo so jem löng, ter löng no to ter kjok dogo dwayo ëre go» le.

2

Di kworkwara Jesúsdë beno kjillgwo bo dyo dbo ara

¹⁻² Dbargwo mya irgo ga oba orkwosmok löng Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga Jesús öötong shäng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga İrë kjİy. Jesús mekë sök eshko bakoe.

³ Oba löng orkwosmozlong dbaryo li shrëk wopro ga kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge. Eni ga Jesús mekë tjëlë ba kong ga «Kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge» le.

⁴ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Mekë, ¿İlep shäng bor kong eni ega? Tja dbaryo äätë İlëm obi» le.

⁵ Eshko ga ba mekë tjëlë parkagaga löng li kong ga «İlëye le bomi kong li shäryozİ eni» le.

⁶ Judıoga sgara löng orkwo shkwë yötso enido, ba pjeyoga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni. E kjishko ga di bapkwö tjeng eshko kjwo tjer (6), shäryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkö kësang tjung wleni* kjwo sak pjök (20) dik, İlëm ga sak mya (30) dik.

⁷ Eshko ga Jesús tjëlë parkagaga löng li kong ga «Di bapkwö kjwe dlİzİ di go» le ba kong, ga uunkong li dlİna lok beno tjeng tjung di go.

⁸ Eshko ga tjëlë ba kong lok jek obi ga «Shizİ sira, ga sözİ jek këm bomi kägäyo shäng wle kong» le.

Kuya lok ga shäryara eni.

⁹ Twara lok ba kägäyo kongshko ga miydara lok ga di li kworkwara Jesúsdë beno kjillgwo bo dyo dbo ara, gueniyo İlë miydara ba kägäyorë shäng İlëme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy,

¹⁰ ga tjëlë ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrëkshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara

† 1:42 Arameo tjëlökwo **Cefas**, e **ak** loklo. Grecia so tjëlökwo **Pedro**, e **ak** loklo bakoe. ‡ 1:45 Eshko dbaryo ga Jesús, e José wa lëba, miga eni İlëme. * 2:6 Bonkö kësang **tjung wleni**, e **bayo litro pkëng (4) dik**.

iako owa llëm wleniyo twe nopga mak pjir löng li kong bäm go, ie lok wlo. Iara lok ara irgo ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjwöl chira wleniyo twe ba kong lok shara. Gueniyo pjara omshäryono eni llëme. ¿Iako owa llëm wleniyo lira ship shäng kjwlë jã egaro?» le.

¹¹ Llëbo ãydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë bäm li e, shäryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kãlã pina ba oppinggaga kong, ga beno löng mär ba go.

¹² E irgo ga to jek öötong shäng Capernaúm kjokyo ba mekë, ba lënga, ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë drete

¹³ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judíoga kong li döörö kjishko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo.

¹⁴ Eshko ga opzrëno jek shäng Sbö u zlong bäng ga nopga wlëna löng llëbo soynëk, söglä, öng wlëp ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblë wlëna wloktong löng dbur kjlopswë.

¹⁵ Ìya Jesúsdë eni ga no shpokklo shäryara pjara kjillgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llë tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bapkwö kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko.

¹⁶ Ga tjlë dunggwo soynegaga löng li kong ga «¡Bomi dunggwo kjwe shizí ëre dwayo! ¡Bor Data u ëre iëmi ber jong llëbo soynëzlong uyo llëme!» le.

¹⁷ Eshko ga tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li woyoshrara ba oppinggagarë lok kjrina. Tak pjang li tjlë ga «Tja wo pjang bop u li go ãyado. Tja ymo ara ba kjishko.»†

¹⁸ Eshko ga judíoga tjeng li tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë? Pja ichaga Sbörë wleni ga llëbo ãydëba

llëm wleniyo shäryos borwa kong, e miydërwa e go wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Sbö u ëre shdözí ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Sbö u ëre shäryëba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkëng kjingsho tjer (46). ¿Ga pja omshäryë dbargwo mya lëp sorëro?» le.

²¹ Gueniyo Sbö u le shäng li, e ba doyo om go li layde.

²² E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörë iröng obishko ga llëye lara li woyoshrara ba oppinggagarë lok. Eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li, e kjrara lok, ga Jesús tjlökwo kjrara lok eni bakoe.

No wotjlík sorë, e miydara Jesúsdë pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëkshko ga Jesús shäng llëbo ãydëba llëm wleniyo shäryë Jerusalén kjokyo. Ìya nopga löng eshko lirë ga kjone kjone beno löng mär ba go.

²⁴ Gueniyo nopga wotjlík sorë li miyde Jesúsdë shäng pjire. E kjishko ga tjlökwo lëba li kjre uunkong llëme.

²⁵ Nopga wotjlík llë, e miyde shäng pjir ãyado. E kjishko ga wotjlík sorë li lëba ba kong guing llëme.

3

Jesús, Nicodemo

¹ Domer shäng kjlara ko Nicodemo, e fariseo, judío tjlapga kjok llgwegä wleniyo bakoe.

² Shkër kwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok llëm kjwe ga llëbo ãydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li shäryëp ga äe» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ìër bop kong jlökoyo ga shji uunkong weno

† 2:17 Salmo 69.9.

pjlara. Gueniyo ëye wen jek pjlara obi llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Shji öötong këguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji wëya jek obi wlo ga äe» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga ëye we Sbö Sëyarë, ga wëya ber tjaglën wleni llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe.

⁶ Ëye wengga norë ga ber no eröe. Ëye äär ber Sbö i wlo ga woyde ga wengga Sbö Sëyarë.

⁷ «Nopga uunkong wen jek obi kjluwe» lër bop kongshko ga pja ber sök polläk llëme.

⁸ Pjluk, e shrono ga kup ga wëlle, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydëp llëme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga wëya Sbö Sëyarë li, e so e kjoyo bakoe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e sorëro?»

¹⁰ «Pja Israel tjëyoga pingga. ¿Eni ga e miydëp llëm sorëro?

¹¹ Lër bop kong jlökoyo ga tjlökwo lërwa bomi kong, e miydërwa kjïy, llëbo ñorwa om go li, e lorwarë, gueniyo tjlökwo lërwa löng li, e kjrëmi llëme.

¹² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjlökwo kjrëmi llëme. ¿Eni ga llëbo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjlökwo kjrëmi sorëro?

¹³ »Ëye öör jem kjok dogo llëme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ëre ter shrono ey dwayo.

¹⁴ Dgur jyäglo poyona Moisésdë dënashko sorë ga llono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako,

¹⁵ ëye mär bor go ga ber löng së ÿyado Sbö tjok wlo.

¹⁶ »Nopga löng kjok ëre kjing go woyde Sbörë ara. E kjishko ga ba Wa kjlaraso ëre ichara zrökoba nopga kjishko wlo, ëye mär bor go ga jer llëm wlo, ber löng së ÿyado Sbö tjok wlo.

¹⁷ Tja ichara kjok ëre kjing go no dök wlo, no shdung wlo llëme.

¹⁸ Ëye mär bor go ga ber shdungko llëme. Gueniyo ëye mär bor go llëm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjlaraso ëre go llëm kjishko.

¹⁹⁻²⁰ »Ëye llëbo owa shäryë ga woyde ga ïga ërë llëme. Ga tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjishko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë llëm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëlle llëm wlo le. Epga beno shdungko e kjishko.

²¹ Gueniyo ëye jëk tjlökwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lishko, llëbo pjlú shärye löng Sbö kjishko li ber wëlle wlo» le ba kong.

Juan Jesús läywono

²² E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë jer di roshko.

²³⁻²⁴ Kjok buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lishko ga di ara. E kjishko ga Juan bängzaydëba no shdüzlöng uyo roshko llëm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵ Eshko ga Juan oppinggaga opy-ono löng ënglë kar kar judío shäng kjlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng.

²⁶ Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Ëye llëbo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjishko.

²⁸ «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja llëme. Tja ichara jek ba bäm go erä» loror bomi kong tjän, ga kuromi wëlle.

²⁹ »Kjoglo shäng kjlara orkwosmok wlo wleni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wlo li eröe. Domer orkwosmok wlo li yorkaga shäng li, e ber shäng wopjlú, ba kjlara tjlëno shäng li kura kjishko. Tjara so domer

yorkaga li kjoyoe. Tja wopjlú ara anmoyō e kjishko.

³⁰ Bek wlo ga era ber tjwlō ara jek kēgong kēgong, ga tjara ber tjwlō chira.

³¹ »Ter shrono shāng kjok dogo dwayo lira tjwlō ara, oblē kjinmo. Ēye kjok ēre so ga e jūshko so erā, ga llēbo jūshko so li lāywayde. Ter shrono shāng kjok dogo dwayo lira tjwlō ara, oblē kjinmo.

³² Llēbo ĩna, kura eshko li, e lāywayde, gueniyo ba tjlōkwo kjrēba llēme.

³³ Gueniyo tjlōkwo kjrāga ē li kong ga tjlōkwo lara Sbörē ba kjishko li, e beke le.

³⁴ Jesús ichara Sbörē ba tjlōkwo roy lē oba kong, ga e go ba Sēya twara beno ba kong kēsbang anmoyō.

³⁵ Ba Wa woyde Data Sbörē ara, ga llēbo tjeng kēs li iara beno tjeng ba wloshko.

³⁶ Ēye mār ba Wa go ga beno lōng sē Sbō tjok tjan, ga ber lōng eni ĩyado. Gueniyo ēye omwlokjrē llēm ga āār ber lōng Sbō tjok eni llēm, ga shdūya Sbörē ber ĩyado wlo bakoe» le.

4

Jesús lano walē Samaria so tjok

¹⁻³ Jesús roy kura fariseogarē lok ga nopga pīya shāng, we shāng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shāng no wē om go llēm, waga ba opping-gagarē lok. E miydara Jesúsde, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo irōng obi.

⁴ Irbo li jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga

⁵ jek öötong shāng kjok buk kjrina ko Sicar, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobdē beno ba wa José kong dēnashko li buk soshko.

⁶ Eshko ga di bāng jong kwara, shiga Jacobdē dēnashko. Dlo dluw dik ga Jesús sjeno jērbo kuzong ga sirkeno sōk di bāng jong li zlong.

⁷⁻⁸ Ba oppinggaga jek lok u lok arashko dli tjwlēk, Jesúsda beno sōk eshko.

Eshko ga walē Samaria so tek tjwe shāng kjlara di shik. Walē li ĩya sōk ga tjlē ba kong ga «Tja sēs di sira» le.

⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja judío, ga tja walē Samaria so. ĩEni ga tja kong di rokēp sorēro?» le. (Lara ba kong eni, judíoga pjē Samaria sopga tjok llēm kjishko.)

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēbo twe woydē Sbörē bop kong, gueniyo e llē miydēp shāng llēme. Ga di rokaga sōk ēre, tja ē miydēp shāng llēm bakoe. Miydēp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber lōng sē jlōkoyo wleniyo» le.

¹¹ Eshko ga walē li tjlē ba kong ga «Tjlapga, di bāng ēre jong rong, ga pja di shikklo drete. ĩEni ga di shji ie ber lōng sē lēp sōk li ship sorēro?

¹² Bi tjlapga tek dēnashko so Jacob di shino di bāng ēre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba ōng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ĩPja tjwlō ara ba kjinmore?»

¹³ «Ēye di ēre iono ga pjesit ga jek wodogro obi.

¹⁴ Gueniyo di twak tjarē li, ēye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shlālā wleni, ga ie ber lōng sē ĩyado Sbō tjok bakoe» le ba kong.

¹⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, di lēp sōk li twos bor kong sira, tja wodogro ame wlo, tja tek shāng di shik kjēr jūshko ame wlo bakoe» le.

¹⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja nom bop lanma wlokjrē. Wlēnop ga tek sōba» le.

¹⁷ Kuya walē lirē ga tjlē ba kong ga «Tja lanma drete» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «“Tja lanma drete” lēp shāng li, e lorop beke.

¹⁸ Jlōkoyo ga pja lanmaga rayono öötong doglo shkēng (5) tjan, ga eerishko ga domer sōk bop tjok li, e bop lanma llēme. Lēp shāng li, e lorop beke» le.

¹⁹ Kuya walē lirē ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, miydēr ga pja Sbō tjlōkwo laga.

²⁰ Borwa tjlapgaga Samaria so tek dēnashko so li Sbō poshrēno dluw

ëreshko. Gueniyo pjây judíogara tjlê ga «Sbö, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey» lëmi eni» le.

²¹ Kuya ga tjlê ba kong ga «Tja tjlôkwo kjrozong. Dbar tjwe kjwara ga Data Sbö poshrëmi wlo ga pjây tek dlup ère go ame, pjây jek Jerusalén kjokyoshko ame bakoe.

²² Samaria sopga, Sbö poshrëmi lóng li miydëmi lóng llëme. Gueniyo tjawa judíoga tjrëko no shäng kjlara, kjrara Sbörë ber no döga wlo. E kjîshko ga Sbö poshrërwa lóng li, e miydërwa lóng pjlué.

²³ Gueniyo dbar tjwe kjwara ga ëye Data Sbö poshrëk woydë jlôkoyo ga e poshrëya jlôkoyo ba pjluushko, Sbö Sëya go, woyde Sbörë sorë li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjan.

²⁴ Sbö, e sëya. E kjîshko ga woyde ga e poshrëy jlôkoyo bi pjluushko, ba Sëya go» le.

²⁵ Kuya ga tjlê ba kong ga «Miydër ga no pjluoyo iche le Sbörë li tjwe.* Shrono ga llëbo tjeng kës li pjolllgweya borwa kong drete» le.

²⁶ Kuya ga tjlê ba kong ga «Tjwe lëp shäng li, e tja» le.

²⁷ E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lok iröng obi. İya lok ga sök lan walë tjok ga yëy le erä, ga wotjlik lok ga «İlëye woyde? İsök lan walë kjwe tjok llëno?» le, gueniyo jakrokara lok ba kong llëme.

²⁸ Eshko ga ba di bapkwö iara walë lirë beno jong eshko, ga to jongya u lok arashko. Öötong shäng eshko ga tjlê nopga kong ga

²⁹ «Domer sök këm kjlara, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga lara bor kong pjire. İNo pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li ero llëm? Pjây tegö. Shji to ik» le.

³⁰ Kuya lok ga opshino to jek lok ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

³¹ E wopro ga Jesús oppinggaga tjlê ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» le lóng eni.

³² Kuya ga tjlê ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi lóng llëme» le.

³³ Kuya lok ga tjlê lok ëng kong ga «İEbo dli söno ba kongdo?» le.

³⁴ Gueniyo tjlê ba kong lok ga «İlëye woyde bor ichagarë ga shäryër le li, e shäryër woydë äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ère, e bor dli wleni.

³⁵ Pjây tjlê ga «Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye» lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe İzİa. Nopga koshëy Sbö tjlôkwo kjrë ame, tek lóng Sbö tjlôkwo kjrë eniwa tjok wlo.

³⁶ »Eëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlong dbaryo ga dwla skogaga li lóng wopjlú, dwla dgagaga tek dënashko li lóng wopjlú bakoe. Sbö tjlôkwo, e eni wleni bakoe. Eëye tjlôkwo kjrono ga ber lóng së İyado Sbö tjok. Gueniyo eshko ga tjlôkwo pjolllgwegaga ba kong, kjre wlo li, e lóng wopjlú, tjlôkwo lagaga ba kong tek dënashko li lóng wopjlú bakoe.

³⁷ Oba tjlê ga «Kjlara dwla dguë, kjlara obi ba bo töng» lëba eni. Eni jlöe.

³⁸ Pjây ichër tjlôkwo pjolllgwek oba kong, kjrëba wlo. Gueniyo tek dënashko ga nopga oblë öör lóng tjlôkwo lë oba kong. Ba pak li kjange. Ga llëbo weno pak shäryara lok kjîshko li, e beno bomi kong» le.

³⁹ Eshko ga Samaria sopga lóng kjok eshko li mär beno lóng Jesús go ara, llëye lara walë lirë ba kong li kjîshko. Tjlëno ga «İlëye shäryoror dö li, e miyde shäng pjir, ga lara bor kong pjire» lara ba kong lok eni.

⁴⁰ Eni ga öötong lóng Jesús shwoy ga rokara ber sök ba tjok, ga beno sök eshko ba tjok dbar pjök.

⁴¹ Eshko ga nopga mär beno lóng ba go ara obi, tjlôkwo lara om go ba kong li kjîshko.

⁴² Eni ga tjlê lok walë li kong ga «Bäm go ga tjawa mär Jesús go, llëye lorop borwa kong li kjîshko. Gueniyo

* 4:25 No pjluoyo iche le Sbörë li, e kowëba Cristo bakoe.

kurorwa tjawarë om go shara. E kjîshko ga miydërwa pjlú ga nopga kjok ëre so dōga li e» le.

Domer parkaga pjlú kong li wa poptara Jesúsde

⁴³ Dbar pjök irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo.

⁴⁴ (Pjlara ga Jesús tjlë ga «Kjok kjone pogo ga Sbō tjlōkwo laga, e iëba tjlwō ara. Gueniyo ba kjok om go lishko ga iëba tjlwō llëme» le eni.)

⁴⁵ Gueniyo kjupäbä ga Jesús sök Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëzlong dbaryoshko. Eshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara ara. Galilea sopga kjone kjone öör löng eshko bako, ga llëye shäryara kës li ina lok. E kjîshko ga Jesús öötong shäng Galilea kjokyoshko ga e wlokrara lok wopjlúe.

⁴⁶ Dbar kwara ga Jesús jek öötong shäng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di kjloswara beno kjillgwo bo dyo dbo ara kjupäbäshko lishko. Domer shäng kjlara Capernaúm kjokyo, parkaga pjlú kong wleniyo. Wa buk kjlara swlo ara.

⁴⁷ Kuya domer lirë ga Jesús shrono shäng Judea kjokyo dwayo ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Bor wa swlo ara, buk wolontoe. Rokër bop kong sira ga pja jek bor tjok bor ushko, poptëp wlo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryër bomi kong llëm ga pjäy mär bor go llëme» le.

⁴⁹ Kuya domer lirë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, shji to jekdo, bor wa wolontë llëm obi tjok» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjän» le.

Kuya ga tjlōkwo kjrara, ga toe.

⁵¹ Wëshko ga jëk shäng ääto ba ushko ga ba parkagaga tek löng ba

wlokrë irbo, ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, bop wa, e poptono beno pjlúe!» le.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿Kayoyonkë kjok orë?»

«Kjlik li zeno kjupke dlo jōya kwlëshko» le lok ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer lirë ga Jesús tjlëno ga «Bop wa poptono tjän» lara ba kong li, e dloyo e go. Eni ga beno shäng mär Jesús go, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shäng Galilea kjokyo irgo ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara e tjok ga öötong pjloglo pjök tjän.

5

Woshtozlong dbaryo ga domer jëk llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ Öötong dbar shrëzlong dbaryo judioga kong oblëshko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo obi.

² Shji opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp Ushko So li goshko ga shji jek jëk sira wleni ga di bapkwō shäryak buk eshko kwara kësbang, roshko di, arameo tjlōkwo go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwo shkëng (5), di bapkwō li sor go pjribrie.

³⁻⁴ Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, nopga kjok ïgō llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga dre kuga llëm wleniyo bakoe.*

⁵ Buk kjlara eshko jëk llëm wleniyo. E öötong lu pjloglo sak mya kjingsho kwong (38).

⁶ Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ina, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlë ba kong ga «¿Pja poptë woydëre?»

⁷ «Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplong woydë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara,

* **5:3-4** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, no kjok ïgō llëm wleniyo, no jëk llëm wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olō ga Sbō parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rorwe, dgön wlo. Eshko ga ëye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

oplong om go wlo lërshko ga oblë oplono bor bäm go tjän» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja kojōzong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» le ba kong.

⁹ Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo.

¹⁰ Eni ga domer li iya judío tlapgagarë lok ga tjlë lok ba kong ga «Eri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e söy wlo ga äe» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Bor poptaga tjlëno bor kong ga “Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong” lara bor kong eni» le.

¹² Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» le.

¹³ Gueniyo e ë miydara llëm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjrëko kjishko.

¹⁴ E irgo ga domer li wlëna Jesúsdë öötong sök Sbö u zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjlúe. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» le.

¹⁵ Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong shäng judío tlapgaga shwoy, ga tjlë ba kong lok ga «Bor poptaga, e Jesús» le.

¹⁶ Eni ga llëbo shärye Jesúsdë eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opy-ono beno löng ba wloyo.

¹⁷ Gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» le.

¹⁸ Kuya lok ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llëm, Sbö, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lok ga e opy-ono tjwlo Sbö dik layde shäng. E kjishko ga zröya lok woydë ara anmoyö.

Sbö Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërerë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme.

²⁰ Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e pïya bor kong drete. Ga llëbo pïya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyö.

²¹ Eye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga eye iër woydë ber shäng së ga iër ber eni ga pjlú bakoe.

²² Ga eye llgweya Data Sbörë ber shdungko wlo llëme. No llgwega iara beno shäng li, e tja.

²³ Shäryara eni, tja bangkjrëba wlo, e bangkjrëba sorë ga eni. Eye, tja bangkjre llëm ga bor ichaga bangkjre llëm bakoe.

²⁴ »Lër bomi kong jlökoyo ga eye, bor tjlökwo kjrara, ga mär bor ichaga go ga beno löng së iyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wolono wleni, gueniyo iara beno löng së jlökoyo shara.

²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga dbar tjwe kwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono löng wleni lirë, ga eye omtjlökwo kjrë ga ie Sbörë ber löng së jlökoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän.

²⁶ Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë eröe. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe.

²⁷ Ga dbo twara bor kong no llgwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸ »Pjây kong llëbo loror li, pjây opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono iak öötong tjeng sakshko lirë,

²⁹ ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga eye wolono löng llëbo pjlú shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo, ga eye wolono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo.

³⁰ Llëbo shäryër bor woshko llëme. No llgwer, tja ichara ba llgwek sorë li eni. Llgwershko ga woydër ga bor ichaga ber wopjlú bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

Tjlökwo lagaga Jesús kjishko

³¹ »Tja tjlē bor kjīshko om go kjwe ga e tjlwō llēme.

³² Gueniyo shäng kjlara obi tjlē bor kjīshko, ga miydēr ga llēye le li, e jlōe.

³³ »Pjāy nopga ichono llēbo kjakrokē Juan kong, ga llēye lara bomi kong li, e jlōe.

³⁴ Bor kong ga tjlōkwo lara norē li, e tjlwō llēme. Gueniyo lēr shäng bomi kong, ba tjlōkwo kjrēmi wlo, pjāy dār e go wlo.

³⁵ Juan Sbō tjlōkwo lono shäng bomi kong, iök jong shjiy wleni, ga pjāy beno lōng wopjlú ba kälā li goshko dbar kjwōbō.

³⁶ »Gueniyo llēbo shäryēr kēsbange. Shäryēr eni, tja ichara Data Sbörē ba shäryē kjīshko. Miydēmi e go ga tja ichaga erē. Eni ga bor tjlōkwo tjlwō ara, tjlōkwo lara Juandē bor kjīshko li kjinmo.

³⁷ »Tja ichara Data Sbörē, ga tjlēno bor kjīshko bakoe. Gueniyo e imirē llēm, ba tjlē li kumirē llēm bakoe.

³⁸ Ba tjlōkwo kumi woydē llēme. Tja ichara ba lē bomi kong, gueniyo pjāy mär woydē bor go llēme.

³⁹ »Pjāy opping Sbō kjibokwoyo go ara, pjāy opping äär ber lōng sē iyado Sbō tjok wlo. Ga llēbo tak lok ara eshko bor kjīshko.

⁴⁰ Eni emdē ga pjāy ber lōng sē iyado Sbō tjok wlo ga pjāy mär woydē bor go llēme.

⁴¹ »Tja poshrēkoba li, e bor kong ga tjlwō llēme.

⁴² Miydēr pjlú ga Sbō woydēmi llēme.

⁴³ Tja ichaga bor Datarē, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjlōkwo kjrēmi woydē llēme. Gueniyo oblē tjwayde shäng ba woshko kjwe ga era tjlōkwo kjrēmi owa llēme.

⁴⁴ Woydēmi ga oba ber lōng wopjlú bomi tjok, gueniyo Sbō sök kjlaraso li ber wopjlú bomi tjok li, e bomi kong ga llēno llēme. ¿Eni ga tja tjlōkwo kjrēmi sorēro?

⁴⁵ »Gueniyo pjāy rotaga Data Sbō kong li, e tja llēme. Bomi rotaga, e

Moisés. Pjāy mär lōng tjlōkwo tara li go lēmi.

⁴⁶ Ga tjlōkwo li tara bor kjīshko. Eni ga ba tjlōkwo li kjrromi jlōkoyo kjwe ga bor tjlōkwo kjrromi bakoe.

⁴⁷ ¿Gueniyo ba tjlōkwo tara pjang li kjrromi llēm kuzong ga bor tjlōkwo kjrēmi sorēro?» le.

6

Jesús nopga sēno doglo sak dbāw dbāw pjloglo shkēng (5,000)

¹ E irgo ga Jesús jek dipzono öötong shäng di bäng buk kēsbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalēkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe.

² Eshko ga nopga jēk lōng ara ba tjok, llēbo iydēba llēm wleniyo shärye shäng ara li ina lok kjīshko.

³ Ga Jesús jem öötong wloktong sök dlup jong kwara eshko li go ba oppinggaga tjok.

⁴ Eshko dbaryo ga Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo judioga kong li dörōe.

⁵ Eshko ga nopga tēm lōng trāk llēm ba shwoy li kop iya ga tjlē Felipe kong ga «¿Shji dli tjlwēk oba lōng kēs tēm tjeng kjwe kong kjone?» le.

⁶ Llēye shärye eshko li miydara shäng pjir tjän, gueniyo lara ba kong eni, ba tjlīkklo, dborye sorē kuya wlo.

⁷ Eni ga Felipe tjlē ba kong ga «Kjwepga kjwe sēy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbāw pjloglo pjök (200) āska wleni. Shäryoroy eni emdē ga dliyo shdöy sira sira ga pjitēnge» le.

⁸ Eshko ga ba oppingga kjlara obi ko Andrés, Simón Pedro lēng li tjlē ba kong ga

⁹ «Kjwozirwa shäng jūshko kjlara, pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjök bakoe. ¿Gueniyo kjwe llēno oba lōng kēs kjwe kong?» le.

¹⁰ Kuya Jesúsdē ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozī wlar tjeng töshko» le. Eni ga ichara lok wloktong tjeng shkwamsho ara eshko li kjing go. Domerga tjeng

eshko doglo sak dbäw dbäw p̄loglo shkëng (5,000) dik.

¹¹ Pjir ga p̄lung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li kjrara Jesúsdë, ga t̄lë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wop̄lú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga p̄lung shosho li shdöra nopga sirkeno tjeng kës li kong, woydara lok bayo kjöm ga eni. Ga shäryara eni mã li tjok bakoe.

¹² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wop̄lú irgo ga Jesús t̄lë ba oppinggaga kong ga «Worbo tömi, opzang llëm wlo» le ba kong.

¹³ Eni ga p̄lung shosho li worbo tona lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

¹⁴ Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë li ÿya nopga tjeng lirë ga t̄lë lok ëng kong ga «Jlökoyo ga Sbö t̄lökwo laga tjwe wlo li kjwe» le.

¹⁵ Ga wot̄l̄ik lok ga shaya, iche ber sök ba p̄luyo dbo go wlo le. E miydara Jesúsdë pjir kuzong ga opshino jem llögong sit, ber sök tjoksa wlo.

Jesús jëktong di kjing go

¹⁶⁻¹⁷ Kjek ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dlup li go dwayo öötong di bäng buk kës bang li sor go. Eshko ga Jesús tjwayde llëm obishko ga opyono jem lok kjoyong roshko, jek dipzë löng Capernaüm kjokyo wlo le, di bäng buk kës bang li kjwo kalëkong.

¹⁸ Jek löng kjoyong roshkoshko ga p̄luk shrono dbo ara, di iöya ara bakoe.

¹⁹ Jek löng kjoyong roshguë wop ara, öötong löng di bäng roworbëshko* ga Jesús ÿya lok ga tek jëk shäng di li kjing go, ba kjoyong jek pjang li shwo lëkong, ga bangkjrara lok ara.

²⁰ Eshko ga t̄lë ba kong lok ga «Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjrëmi llëme» le.

²¹ Kuya lok ga wlokjrara lok kjoyong li roshko. Jekdo eshko ga ba kjoyong öötong pjang di bäng li kjako, äär woydë lok kjone lishko.

²² Nopga beno tjeng di bäng kjwo kalëkong li ommydono ga Jesús oppinggaga brikong lok kjoyong kjlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok llëme. Ga kjoyong oblëra drete. Wëshko ga

²³ kjoyong tek lok kjlëbö Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko li shtoyoshko.

²⁴ Ga miydara lok ga Jesús sök llëm, ba oppinggaga löng llëmshko ga opyono lok kjoyong roshko, ga to dipzono jek Capernaüm kjokyo, Jesús wlëk.

Dli, shji ie ber löng së ÿyado Sbö tjok li, e Jesús

²⁵ Öötong löng di kjwo kalëkong ga wlëna lok, ga t̄lë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿pja tjwe shäng na llonoshko?»

²⁶ «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wlëmi löng, pjäy iono bö tjung, wop̄lú kjishko erä. Gueniyo llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryoror li, e llë loklo miydëmi löng llëme.

²⁷ Pjäy parkë dli srer wleniyo kjishko llëme. Pjäy parkë dli srer llëm wleniyo kjishko dey, uoromi ga pjäy ie ber löng së ÿyado Sbö tjok wleniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

²⁸ Eni ga t̄lë lok ba kong ga «¿Pak woyde Sbörë ga shäryërwa le li llë? ¿Llëye shäryërwa ga p̄lú, Sbö ber wop̄lú borwa tjok wlo?»

²⁹ «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjäy mär ber löng bor go» le.

³⁰ Kuya lok ga t̄lë ba kong ga «Tjawa mär ber löng bop go wlo ga woydërwa ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryëp borwa kong, ñwa wlo. ¿Llëye shäryëp ga p̄lú?

³¹ Borwa tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko, tak pjang Sbö t̄lökwo go sorë li eni. T̄lë ga «Dli twara ba kong kjok dogo dwayo»† le.

³² Kuya ga t̄lë ba kong lok ga «Pjäy wot̄l̄ik ga dli lëmi löng li twaga

* **6:19** Di bäng li sor go äär ba roworbëshko wlo ga e wop kilómetro shkëng (5) dik. † **6:31** Éxodo 16.4; Nehemías 9.15; Salmo 78.24-25.

Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni llëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e.

³³ Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga löng kjok ëre kjing go ie ber löng së iyado ba tjok wlo li e» le.

³⁴ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong iyado» le.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Dli, e uoromi ga pjây ie ber löng së iyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. Eye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjirö ame, e ber wodogro ame bakoe.

³⁶ Gueniyo tja inomi ëmdë ga pjây mär bor go llëm, loror bomi kong sorë li eni.

³⁷ Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga eye tjwe ber bor tjok wlo ga wlojrrer uunkong, «Llëme» lër ë kong llëme.

³⁸ »Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, llëbo shäryër bor woshko wlo llëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng llëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë.

³⁹ Ga llëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrrer iröng obi, jer kjlara llëm wlo.

⁴⁰ Woyde bor Datarë ga eye ba Wa ëre tjlokwo kjrë, ga mär bor go ga ber löng së iyado ba tjok. Eni ga epga woshrrer uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» le.

⁴¹ Kuya judíoga löng lirë ga Jesús läywara lok owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» lara li kjishko.

⁴² Tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús llëmdo? ¿Data José llëmdo? Ba data, mekë, e miydërwa pjluë. ¿«Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo» le sorëro?» le.

⁴³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Tja läywëmi ëng kong eni kjër llëme.

⁴⁴ Tja ichaga Data Sbörë. Ga eye ichara ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyo eye tjwe ber bor tjok wlo ga woshrrer iröng obi kjok pjir dbaryo lishko.

⁴⁵ Tjlokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so kjlararë beno pjang eni: «Llono ga nopga uunkong pïya Sbörë om go.»[‡] Eni ga eye Data Sbö tjlokwo kuno, ga llë loklo miydara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶ »Data Sbö, e lga ërë llëme. Gueniyo to ter ba shwoy dwayo ërera omïno eröe.

⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga eye mär bor go ga ber löng së iyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸ »Dli, e uoromi ga pjây ie ber löng së iyado Sbö tjok wleniyo li, e tja.

⁴⁹ Bomi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wolono uunkong.

⁵⁰ Gueniyo dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyo lira, eye omuono ga wolon llëme.

⁵¹ Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Eye omuono ga ber löng së iyado Sbö tjok. Dli lër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo» le.

⁵² Kuya judíoga löng lirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, llë laydero? ¿Shji iche ba sho uë le, e sorëro?» le lok eni.

⁵³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjây ber löng së jlökoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kjluwe.

⁵⁴ Ga eye omshäryono eni ga woshrrer iröng obi kjok pjir dbaryo lishko, ga ber sök së iyado Sbö tjok.

⁵⁵ Dli jlökoyo lër shäng li, e bor sho. Llëbo iëy wlo jlökoyo li, e bor srëng.

⁵⁶ Eye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjlaraso wleni.

⁵⁷ »Data Sbö sök së, ga tja sök së ba kjishko. Tja ichara shrono shäng na,

[‡] 6:45 Isaías 54.13.

ga ëye mär bor sho go ga ber löng sê jlökoyo bor kjishko.

⁵⁸ Bomi tjlapgaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wolonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo llême. Ëye dli lër shäng li uono ga ber löng sê ñyado Sbö tjok» le.

⁵⁹ Llêbo tjeng kës ëre lara Jesúsde shäng oba kong Capernaúm kjokyo, judíoga syö uyo jong eshko li roshko.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

⁶⁰ Kuya ba oppinggaga tjeng eshko lirë ga epga ara tjê lok ëng kong ga «Tjlokwo le shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Ëye omkjrë ga pjlúro?» le.

⁶¹ Llêye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjê ba kong lok ga «¿Tjlokwo lër shäng li, e bomi bar-woklore?»

⁶² ¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li ñnoma wleni ga llêye lëmi eshko?

⁶³ Nopga ber löng sê laga Sbö Sëyarë, llêye shärye norë om go ga äe. Ga tjlokwo lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya ñ. E kjishko ga tjlokwo kjroromi wleni ga pjây beno löng sê ñyado Sbö tjok.

⁶⁴ Gueniyo pjây kjong kjong mär woydë bor go llême» le. Ëye mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kjishko.

⁶⁵ E irgo ga tjê ba kong lok ga «Tja tjêno bomi kong ga “Ëye ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe” loror eni e kjishko» le.

⁶⁶ Kuya ba tjlokwo kjragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷ Eshko ga Jesús tjê ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong ga «¿Pjây ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸ Kuya Pedrorë ga tjê ba kong ga «Tjlapga, tjawa ber löng sê ñyado Sbö tjok wlo ga bop tjlokwo kjrorwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go?

⁶⁹ Bop tjlokwo kjrorwarë. Ga miydërwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰ Kuya ga tjê ba kong ga «¿Pjây doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjraga tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjây kjlara wotjlik Ä wleni» le.

⁷¹ Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

7

Jesús to jek judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrëk

¹ E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblë oblë Galilea kjokyo. Gueniyo Judea kjokyo ga judíoga löng ba wlëk, zröya lok wlo le. E kjishko ga jek woydë eshko llême.

² Eshko dbaryo ga judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe.

³ Eni ga Jesús lëmga tjê ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llêbo ñydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li ñya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo.

⁴ Woydëy ga llêbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llêbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong bokshto, pja ë miydëba wlo» le.

⁵ Lara lok eni, epga ba lëmga ëmdë ga mätë ba go llëm obi kjishko.

⁶ Kuya ga tjê ba kong lok ga «Pjây jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llëm obi.

⁷ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây ñywa lok shjiktëng llême. Gueniyo tjara ñywa lok shjiktëng, llêbo shärye löng li, e owa lër shäng ba kong kjishko.

⁸ Pjây to dbar li shrëk. Tjara jek llëm obi, tja dbaryo äätë llëm obi kjishko» le,

⁹ ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰ Gueniyo ba lëmga briktong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga wlëya judío tlapgagarë löng, ga tjlë ga «¿Domer, e kwonllo?» le löng ëng kong eni.

¹² Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjlë ga «Domer, e pjlúe» le. Kjong kjong obi tjlë ga «Eni llëme. Shäng oba jyâpgwë eröe» le.

¹³ Eni ëmdë ga judío tlapgaga bangkjre lok ara. E kjishko ga Jesús lanyotke lok lûtshko erö, kuya lok llëm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴ Dbar li shrëkoba äär jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwlëe.

¹⁵ Kuya judío tlapgagarë ga beno löng sëya llëm, ga tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe oppino llëme. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» le lok eni.

¹⁶ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlë ba kong lok ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llëm, e laga bor ichagarë.

¹⁷ Tjlökwo li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë.

¹⁸ Ëye tjlökwo lë ba woshko ga opyë woydë ber pjlú oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë woydë ber pjlú ba ichaga bokso ga tjlökwo bek li layde, jyö le llëme.

¹⁹ ¿Kjok ilgwekklo twara Moisésde beno bomi kong dënashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjây omkolë llëme. ¿Eni ga tja zrömi woydë egaro?»

²⁰ «¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlara. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Wosh-tozlong dbaryo ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjây beno löng sëya llëme.

²² Dënashko ga pjây ichara Moisésde bomi wapga domerga doyo jyã të. (Ichaga Moisésde jlökoyo, gueniyo so-yara bomi tlapgaga tek dënashko so tjwlö ara lirë bäm go.) Pjây ichara eni kuzong ga bomi wapga äär dbargwo

kjwong (8) ga doyo jyã tëmi, wosh-tozlong dbaryo ëmdë ga shäryëmi eni.

²³ ¿Eni ga shäryëmi eshko dbaryo, kjok ilgwekklo tara Moisésde pjang li shäryëmi wlo ga no poptoror ey dbaryoshko ga pjây iirkono ara bor kong ega?

²⁴ No ilgwemishko ga ilgwemi llëbo ïmi li go ame, ilgwemi bek shara» le.

²⁵ Kuya Jerusalén sopga löng lirë ga kjong kjong tjlë ëng kong ga «¿Domer wlëkoba löng, zrökoba wlo li shäng kjwe llëmdo?

²⁶ Shäng tjlökwo lë oba uunkong bokshto, ga kong llëye le bi ichagarë ba kong llëme. ¿Miydara lok ga no pjluyo iche le Sbörë li kjwe jlöe le lëpde?

²⁷ Gueniyo no pjluyo iche le Sbörë li tjweshko ga e kjone so miydaga ërë llëme. Domer kjwera kjone so miydërwa pjlúe» le löng eni.

²⁸ E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbö u zlong bäng. Llëye le löng li kuya ga tjlë ba kong lok dbo go ga «Tja ë miydëmi lëmi löng eni. Tja kjone so miydëmi lëmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ëre shrono shäng bor woshko llëme. Tja ichaga tjok. Tjlökwo bek laga li e. Era miydëmi löng llëme.

²⁹ Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga erë. E kjishko ga e miydër pjlúe» le.

³⁰ Eshko ga shaya lok woydë, gueniyo ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to porwara lok llëme.

³¹ Eni ëmdë ga nopga tjeng eshko li tjrëko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tjlë löng ga «¿No pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye domer kjwe kjinmo sorëro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarë Jesús shak le

³² Jesús lanyotkëba sorë li roy kura fariseogarë, ga tönö lok syöshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbö u dagaga ichara lok kjlëbë ba shak.

³³ Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tjlë löng li kong ga «Tja ber sök bomi

tjok dbar kjwöbö döe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök'lishko.

³⁴ Eshko ga tja wlēmi löng kjēr ga tja wlēmi llēm, tja öötong sök'lishko ga pjây äär eshko ga ä kjīshko» le.

³⁵ Kuya judíoga löng lirē ga tjlē lok ëng kong ga «¿Wlēy ga äe le li, e sorēro? ¿Jongya kjok shto oblē oblē, judíoga shdöktong öötong löng tjēyoga oblē oblē tjērēko'lishko, nopga judío llēm wleniyo ping wlo'lepde?

³⁶ ¿Tjlē ga “Tja wlēmi löng kjēr ga tja wlēmi llēm, tja öötong sök'lishko ga pjây äär eshko ga ä kjīshko” le shäng li llē layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷ E irgo ga dbar shrēzlong dbaryo pjirzlong dbaryo li öötonge. Dbar eshko li tjwlō ara anmoyō lēba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjlē dbo go ga «Ëye wodogro ga tek bor shwoy, di twēr ba kong li ie wlo.

³⁸ Ëye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga erē ga ber löng sē iyado Sbō tjok, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni» le.

³⁹ (Di li, e Sbō Sēya loklo. Ëye mär ba go ga kong Sbō Sēya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätē ber sök kēsbang, tjwlō ara kjok dogo llēm obi. E kjīshko ga Sbō Sēya twayde llēm obi.)

Nopga shdöktong beno wotjlīk oblē oblē

⁴⁰ Kuya löng lirē ga kjong kjong tjlē ga «Jlōkoyo ga Sbō tjlōkwo laga tjwe lēba li kjwe» le.

⁴¹ Kjong kjong tjlē ga «No pjlyo iche le Sbörē li kjwe» le. Kjong kjong obi tjlē ga «Eni llēme. No pjlyo iche le Sbörē li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llēme.

⁴² Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga e David tjēyo, e ber Belén so, David weno buk'lishko» le.

⁴³ Eni ga nopga shdöktong beno wotjlīk oblē oblē Jesús kjīshko.

⁴⁴ Kjong kjong omshak woydē, gueniyo porwara lok llēme.

Judío tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjrono llēme

⁴⁵ E irgo ga Sbō u dagaga ichara löng li to jek lok ba ichagaga löng'lishko iröng obi. İya ba ichagagarē lok ga tjlē ba kong lok ga «¿Söromi llēm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga lirē eni.

⁴⁶ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Ëye tjlē wolēso eni li kurwarē llēme» le.

⁴⁷ Eni ga fariseoga tjlē ba kong lok ga «¿Pjây ëmdē ga jyāpgwara bakore?

⁴⁸ Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mär ba go kjlara llēme.

⁴⁹ Ba tjlōkwo kfragaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miyde löng llēme. Epga shdungko» le.

⁵⁰ Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjlē löng li kong ga

⁵¹ «Tjlōkwo tak pjang bi kjok llgwekklo go tjlē ga ëye rotaraba ga jakrokēy ba kong, llēye shäryara li, e llē miydēy yōtso wlo, ga shdüydē eshko kjwlē jā» le.

⁵² Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Pja ëmdē ga Galilea soro? Sbō tjlōkwo tak pjang kjibokwo go li İs yōtso. Miydēp e go ga Sbō tjlōkwo laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llēme» le.

⁵³ E irgo ga töno löng eshko li to jongya lok ba ushko.

8

*Walē llēbo owa shäryaga wleniyo söraba öötong shäng Jesús boksho kjlara**

¹ E irgo ga Jesús jem Olivos dlupyo.

² Wēshko kjok shröngto ga jer öötong shäng Sbō u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wlöktong sök ba ping eshko.

³ E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, e tek löng kjlōbö eshko. Walē tek söra lok kjlara. Walē li wlēnaba buk domer tjok, gueniyo

* 8: Tek dēnashko ga kjibokwo ere jyā shiraba oblē oblē ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo kēguē anmoyō li go llēme.

domer, e ba lanma llëme. Öötong löng eshko ga walë li iara lok beno shäng nopga löng li bokshto,

⁴ ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walë kjwe wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme.

⁵ Kjek llgwekklo go ga shji ichara Moisésdë walë kjweniyo lok ak go, zröy wlo. ¿Llëye lëp eshko?» le.

⁶ Lara lok eni, Jesús tjliya wlo, rote lok llëye le li go wlo.

Kuya Jesúsde ga dboryara llëme. Kujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go.

⁷ Ga kjakroke lok ba kong kjër kuzong ga kojono iröng, ga tjlë ba kong lok ga «Pjây kjone dey ga kumi ga pjlo bek, llëbo owa shäryaga llëm wleniyo ga akkwo kjrëmi kjwara ga walë kjwe lözi e go bäm go» le,

⁸ ga kujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹ Kuya nopga tjeng lirë ga brik lok kjlara kjlara, këkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walë li beno shäng Jesús tjok eröe.

¹⁰ Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yë kwonllo? ¿Pja shduna lok llëmde?»

¹¹ «Llëme, Tjlapga. Tja shduna lok llëme» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga pja shdun llëm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga llëbo owa shäryëp ame» le.

Jesús tjläno ba kjishko om go

¹² E irgo ga Jesús tjläno nopga kong obi. Tjlë ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo. Eye jëk shäng bor tjok ga jëk kjok ro sï roy wleni ame. Era jëk iök shjiy li tjok wleni, kjok ïgö wëllë wlo, ga beno shäng së ïyado Sbö tjok» le.

¹³ Kuya fariseogarë lok ga tjlë ba kong ga «Pja tjlë shäng bop kjishko om go erä. E kjishko ga bop tjläkwo tjwllö llëme. Woyde ga laga oblërë bop kjishko dey» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlë shäng bor kjishko ëmdë ga tjläkwo lër shängli, e jllö, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydër shäng pjlu kjishko. Gueniyo pjâyda ommydë llëme.

¹⁵ Pjây no llgwek, nopga kjok ëre so ï dik. Gueniyo tjara no llgwek llëme.

¹⁶ Llgweror kjwe ga shäryoror bor woshko llëm, shäryoror Data Sbö, bor ichaga li tjok. E kjishko ga llgweror kjwe ga kjwe beno beke.

¹⁷ Bomi kjok llgwekklo tak pjang li tjlë ga eye llgwey wlo ga woyde ga nopga wlëy do pjök omïno, omllë jong eni wleniyo. Enira llgwey ga pjluë.

¹⁸ Tjläkwo lagaga bor kjishko li tjeng do pjök eni bakoe. Kjlara li tja, kjlara li Data Sbö, bor ichaga. Tjawa pjöyikong tjläno bor kjishko beke» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Bop data lëp li sök kjone?»

«Tja ë miydëmi löng llëme. Miydoromi kjwe ga bor Data li ë miydëmi bakoe» le ba kong.

²⁰ Lara shäng eni Sbö u zlong bäng, dbur twozlong shtoyo lishko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to sharaba llëme.

²¹ Eshko ga tjläno nopga kong jek pjlara obi. Tjlë ga «Tja toe. E irgo ga tja wlëmi, gueniyo pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok. Ga tja öötong sök lishko ga pjây äär eshko ga äe» le.

²² Kuya judío tjlapgaga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «¿Tjlë shäng ga “Tja öötong sök lishko ga pjây äär eshko ga äe” le shäng li llë layde? ¿Domer kjwe opzrök woydë layde shängde?» le lok eni.

²³ Gueniyo tjlë ba kong lok obi ga «Pjây kjok töshko ëre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjây wotjlik nopga kjok ëre so dik, gueniyo tjara wotjlik eni llëme.

²⁴ «Pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok” loror bomi kong e kjishko. Tjläkwo lër shäng bor kjishko li kjrëmi llëm ga pjây wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok jläkoyo» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja ëro?»

«Tja ë loror bomi kong tek dämärshko li tja.

²⁶ Tja tjlë woydë bomi kong ara, llëbo owa shäryëmi löng li kjishko. Gueniyo lër bor woshko llëme. Bor ichaga tjlë bek iyado, ga tjlökwo lara bor kong li, e lotë nopga kjok ëre so kong» le.

²⁷ Tjlëno shäng ba ichaga kjishkoshko ga ba Data sök kjok dogo li layde shäng, gueniyo miydara lok llëme.

²⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ë miydëmi eshko, ga llëbo shäryër bor woshko llëm, tja pina bor Datarë sorë li lotë shäng, e miydëmi eshko bakoe.

²⁹ Bor ichaga, e shäng bor tjok, tja raye llëm, llëbo woyde li shäryër iyado kjishko» le.

³⁰ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga nopga ara beno löng mär ba go.

Abraham tjëyoga

³¹ Eshko ga Jesús tjlëno judíoga mär beno löng ba go löng li kong. Tjlë ga «Tjlökwo kjroromi li rayëmi llëm ga pjây ber löng bor oppinggaga jlökoyo.

³² Enira tjlökwo bek li miydëmi löng pjlú, ga pjây där e go» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga, ga tjawa äatë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ë tjok llëme. ¿Eni ga tjawa ber löng där wlo lëp ega?»

³⁴ «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë ga ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Ichaga beno ba wotjlík owa lirë.

³⁵ Ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok iyado wlo llëme. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llë, era ber sök ba pjeyoga tjok iyado wlo.

³⁶ Eni ga pjây döga Sbö Wa ërerë ga pjây döktong jlökoyo.

³⁷ Miydër ga pjây Abraham tjëyoga, lëmi löng sorë li eni. Gueniyo ga

tja zrömi woydë, bor tjlökwo kjrëmi woydë llëm kjishko.

³⁸ Llëbo ñnor Data Sbö bokshtoli lotë shäng bomi kong, gueniyo pjây jëk löng tjlökwo laga bomi datarë bomi kong li go» le ba kong.

³⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga» le.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjây Abraham tjëyoga jlökoyo kjwe ga pjây opshäryë baiya dik.

⁴⁰ Gueniyo tjlökwo bek lara Sbörë bor kong li lër shäng bomi kong, ga tja zrömi woydë e kjishko. ¡Abraham opshäryono eni llëme!

⁴¹ Pjây opshäryë löng bomi data jlökoyo li i dik» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa data oblë llëme. Borwa data, e kjlaraso, Sbö eröe» le.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja tek Sbö shwoy dwayo, ga tja shrono shäng na. Eni ga Sbö, e bomi data jlökoyo kjwe ga tja woydëmi ara. Tja shrono shäng bor woshko llëm, tja ichaga erë.

⁴³ ¿Tjlökwo lër shäng bomi kong li llë loklo miydëmi llëm ega? Tjlökwo li kjrëmi woydë llëm kjishko.

⁴⁴ Bomi data jlökoyo lër shäng bomi kong li, e Ä. Pjây wotjlík baiya dik, ga llëye woyde li, e shäryëmi woydë eni. Wenoshko tek lëkong ga e shäng no zröga iyado. Tjlökwo bek li rayara, e jyörkë ä kjishko. Tjlëshko ga jyörkë erä. Wotjlík jyö erä. Jyörkagaga löng kës data wleni li e.

⁴⁵ Gueniyo tjlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. Tjlökwo li kjrëmi llëm e kjishko.

⁴⁶ ¿Pjây kjone dey ga tja ñnoma llëbo owa shäryë? Ëye llëme. Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. ¿Eni ga tjlökwo li kjrëmi llëm ega?

⁴⁷ Sbö tjlökwo li, e kuya ba nopga löng kës lirë. Gueniyo pjâyda omkuk llëm, pjây ba nopga llëm kjishko» le.

Jesús tjlëno ba kjishko om go

⁴⁸ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlë lok ba kong ga «Pja Samaria so erä,

pja goshko Ä säya kjlara bakoe. Lërwa eni, ga miydërwa ga e jlõe» le.

⁴⁹ Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Tja go Ä säya llëme. Llëye shäryër shäng'li, e shäryër bor Data bangkjrër kjishko. Gueniyo tja bangkjrëmi llëme.

⁵⁰ Tja ber tjwlō ara li wlëga tjarë llëme. E wlëga oblërë. No llgwega li e.

⁵¹ Lër bomi kong jlōkoyo ga bor tjlōkwo kolagaga lōng kës li, e wolon llëme» le.

⁵² Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Miydërwa bop tjëlë li go ga pja goshko Ä säya kjlara jlōkoyo. Abraham, e wolonoe. Sbō tjlōkwo lagaga lōng kës li, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tjlōkwo kolagaga lōng kës li, e wolon llëme» lëp shäng eni sorëro?

⁵³ ¿Pja tjwlō ara borwa kjokë Abraham kjinmo lëpdo? Era wolono, Sbō tjlōkwo lagaga lōng kës li wolono bakoe. ¿Eni ga pja ë lëpdo?»

⁵⁴ «Llëbo shäryër tjarë om go, tja ber kësbang, tjwlō ara wlo kjwe ga e llëno llëme. Gueniyo bor iaga ber kësbang, tjwlō ara li, e bor Data, bomi Sbō lëmi li e.

⁵⁵ Gueniyo era miydëmi lōng llëme. Tjara ommydë. Tja ommydë llëme loror bomi kong kjwe ga tja ber shäng jyō laga pjây dik. Gueniyo tja ommydë, ga ba tjlōkwo kolër iyado.

⁵⁶ Bomi kjokë Abraham, tja wen tjwe kjok ëre kjing go dbaryo ëre İya woydë ara, koshara shäng woowa llëme. Ga pina Sbörë ba kongshko ga beno wopjlúe» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Borwa kjokë Abraham, e wolono tek dëna tjän, ga pja mite jä, pja lu pjloglo sak shkëng (50) llëm obi. ¿Eni ga Abraham İnop sorëro?»

⁵⁸ «Lër bomi kong jlōkoyo ga Abraham llëm obishko ga tja sök tjän» le.

⁵⁹ Kuya lok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbō u jong lishko dwayo.

9

Domer kjok İgö llëm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús jek jëk shäng wopro ga domer İna sök kjlara kjok İgö llëm, weno buk eni.

² Eshko ga ba oppinggaga tjëlë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok İgö llëm kjweni ega? ¿Llëbo owa shäryaga erëre, de ba datagarë?»

³ «Eni llëme. Beno kjweni, opshäryono owa kjishko llëm, ba dataga opshäryono owa kjishko llëm bakoe. Domer kjwe kjok İgö llëm, Sbō dbo ara li pin oba kong wlo.

⁴ Pak twara bor ichagarë bi kong, shäryëy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak li shäryëy kjluwe. Dbar pjitong ga llëye shäryëy wlo ame.

⁵ Tja sök kjok ëre kjing go obishko ga tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶ Tjlëno pjir ga trōng tjwono klung kjing go, ga ba trōng li rorwara klung sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar,

⁷ ga tjëlë ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwō ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara loklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shkwōno di lara li go. E irgo ga tjwe shäng irōng obi, ga bokkwo poptono beno pjlúe.

⁸ İya ba pjeyoga lōng soshko lirë ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe, İy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lok eni. Nopga dämär ga omİno dbur rokë oba kong wleniyo omİlono eni bakoe.

⁹ Eshko ga kjone kjone tjëlë ga «Kjwe jlõe» le.

Kjone kjone obi tjëlë ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjëlë lōng llë li kuya domer lirë ga tjëlë ba kong ga «Domer lëmi lōng li, e tja» le.

10 Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pja kjok ik pjlú sorē?»

11 «No shäng kjlara kowēba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara bokkwo shkwē di buk di bapkwō ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwē eshko, ga tja beno shäng kjok ik pjlú» le.

12 Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Domer lēp shäng li kwonllo?»

«Miydēr llēme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjishko

13-14 Eshko ga woshtozlong dbaryo. E kjishko ga domer li söra lok, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy.

15 Eshko ga fariseoga tjlē lok ba kong ga «¿Pja poptono sorē?»

«Dishäng shtira Jesúsdē bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shkwōno, ga tja beno shäng kjok ik pjlú» le ba kong.

16 Kuya lok ga kjone kjone tjlē ga «Domer le li, woshtozlong dbaryo jneya llēme. Miydēy e go ga e ichaga Sbörē llēme» le.

Kjone kjone obi tjlē ga «¿Gueniyo e llēbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llēbo iydēba llēm wleniyo shärye sorē?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblē oblē.

17 E irgo ga tjlēno lok domer poptono shäng li kong obi. Tjlē ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lēp shäng li ē?»

«Bor kong ga domer li, e Sbō tjlōkwo laga» le ba kong.

18 Kuya judío tjlapgaga löng lirē ga tjlōkwo kjre llēme. E kjishko ga no ichara lok ba dataga wlokjrē.

19 Söra lok, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjlē lok ba kong ga «¿Weno kjok igō llēm lēmi löng li kjwe jlōre? ¿Eni ga shäng kjok ik pjlú sorē?»

20 «Miydērwa ga kjwe borwa wa jlōe. Ga weno kjok igō llēme.

21 Gueniyo eeri ga kjok igō pjlú sorē, poptaga ē, e miydērwa löng llēme. Kjwe kēguē tjän. Kjakrokozi ba

kong om go dey, pjāy dborye om go wlo» le ba kong.

22-23 Lara lok eni, judío tjlapgaga li bangkjre lok ara kjishko. Tjwayde lok llēm obishko ga judío tjlapgaga li tjlēno lok eng kong ga «Eye tjlēno ga “No pjluyo iche le Sbörē li, e Jesús” lara ga ichērwa opzrēk bi syō uyo roshko ame» lara lok eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerē pjire. Tjlēno ga «Kjwe kēguē tjän. Kjakrokozi ba kong om go dey» lara lok eni e kjishko.

24 E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lirē jek obi, ga tjlē lok ba kong ga «Miydērwa ga domer lēp shäng li, e llēbo owa shäryaga erōe. E kjishko ga tjlōkwo los bēy, Sbō ber kēsbang, tjwlo ara wlo» le.

25 Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Domer li llēbo owa shäryagare, de llēm, e miydēr shäng llēme. Gueniyo ga dāmār ga tja kjok igō llēm, ga eeri ga tja kjok igō pjlú. Era miydēr pjlú» le.

26 Eshko ga tjlēno lok ba kong obi. Tjlē ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llēye shäryara bop kong?»

27 «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlōkwo kjrēmi woydē llēme. ¿Kjakrokēmi bor kong kjer llēno? ¿Pjāy kjlopswē woydē ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

28 Kuya lok ga domer li äyoshtakza lok tjā tjā, tjlē lok ga «¡Ba oppingga li pja erōe! ¡Tjawa opping Moisés tjlōkwo go!

29 Miydērwa ga tjlōkwo laga Moisés kong li, e Sbō. Gueniyo domer lēp shäng li wen tjwe kjone dwayo miydērwa emdē llēme» le.

30 Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿E sorēro? E wen tjwe kjone dwayo miydēmi löng llēm, gueniyo bor bokkwo poptara beno pjlú.

31 Miydēy pjlú ga llēbo owa shäryaga syōshtë Sbō kongshko ga tjlōkwo kuya llēme. Gueniyo eye Sbō poshrēk, llēye woyde li shäryē iyado ga era syōshtë ba kong ga tjlōkwo kuya.

³² ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok ïgö llëm li bokkwo poptaraba enilëba? Ëye llëme.

³³ Domer li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

³⁴ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lok ba kong, ga ichara lok judíoga syö uyo dwayo, ga ichara lok opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok ïgö llëm wleniyo

³⁵ Roy kura Jesúsdë. Eni ga domer li wlëna, ga tjlë ba kong ga «¿Pja mår no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

³⁶ «Tjlapga, lëp shäng li ë los bor kong, tja mår ber shäng ba go wlo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ïnop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja mår bop go» le, ga kjök tonosök ba zlong bäng, ga poshrëra.

³⁹ Eshko ga tjlë domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llgwega, nopga kjok ïgö llëm wleni ber löng kjok ïk pjlú wlo, nopga kjok ïk pjlú wleni li ber löng kjok ïgö ame wlo bakoe» le.

⁴⁰ Fariseoga löng eshko kjlöbö. Tjlëno eni li kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok ïgö llëm wlenire?»

⁴¹ «Pjây löng kjok ïgö llëm kjwe ga pjây ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjishko llëme. Gueniyo pjây kjok ïk pjlú lëmi kuzong ga pjây shdungko» le.

10

Öng wlëp ushko so daga pjlú anmoyö li, e Jesús

¹ Eshko ga Jesús tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye jek opzrëk öng wlëp ushko so kjëryo jong li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglo go ga e öng lüyotkaga.

² E ga ëye jek opzrëk u bäng li go ga öng daga jlökoyo li e.

³ Ga kong u bäng li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo.

⁴ E irgo ga öng baïya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lok pjlú kjishko.

⁵ Gueniyo oblë kjwe ga irpjäya lok llëm, tök lok llet erä, ba ybö miyde lok llëm kjishko» le.

⁶ Tjlëno öng wlëp ushko so jyäglo go eni, gueniyo llë loklo miydaraba llëme.

⁷ E kjishko ga tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga öng kjëryo u bäng lër shäng li, e tja om go loklo.

⁸ Nopga öör löng bor bäm go kës li, e öng lüyotkaga wleni, gueniyo öng li rokara lokshko ga ba ybö kura lok llëme.

⁹ U bäng lër shäng li, e tja loklo bakoe. Ëye jek opzrëk tja shäng li go ga era döktonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlëpe.

¹⁰ »Lügwanggaga tjwe löng öng li lüyotkaga, zröga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng li ber löng së iyado Sbö tjok wlo, ber löng wopjlú wlo.

¹¹ Tja öng daga pjlú anmoyö wleni. Öng daga pjlú li optwë wolon öng li kjishko.

¹² Ëye parkë öng li dë dbur kjïy dö ga opshäryë eni llëm, öng li baïya llëm kjishko. Iya ga shjiti kjloshko so iir ä wleniyo tjwe sök kjlara ga öng daga potjwlëk i li tök, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjlara, ga llamo shdär ber kjloroe.

¹³ Öng daga potjwlëk i li töktong, ba kong ga öng li tjwlö ara llëm kjishko, dbur woydayde shäng eröe.

¹⁴ »Tjara öng daga pjlú anmoyö wleni. Bor öng li miydër shäng pjlú, ga tja miyde lok pjlú bakoe.

¹⁵ Tjawa ëng miydë löng eni li, e so Data Sbö miydër shäng pjlú, ga tja

miyde shäng pjlú li kjoyoe. Ga tja optwë wolon bor öng'li kjishko.

¹⁶ Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjëryo lër shäng li kjoyo llëme. Eni ëmdë ga bor ybö kuya lok bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjluwe, bor öng'li ber tjeng kjrinaso wlo, öng daga ber kjlaraso wlo bakoe.

¹⁷ Tja optwë wolon ba kjishko, e irgo ga tja woshre iröng obi. Tja woyde bor Datarë ara e kjishko.

¹⁸ Woydoror eni llëm kjwe ga tja zröga ërë llëme. Tja optwë wolon wlo laga tjarë. Tja kong dbo twara bor Datarë ara, tja optwë wolon wlo, tja woshre iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹ Kuya judíoga löng lirë ga beno löng wotjlík kjrining pjök obi.

²⁰ Epga ara tjlë ga «iDomer kjwe goshko Ä sëya kjlara! iKjwe skwë! iKuy ega?» le.

²¹ Gueniyo kjone kjone tjlë ga «No goshko Ä sëyaga tjlë eni llëme. iNo kjok igö llëm wleniyo popte Ä sëyagarë sorëro?» le lok eni.

Judíoga mär woydë Jesús go llëme

²² E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbö u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrekoba wopro ga

²³ Jesús jek jëk shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko.

²⁴ Eshko ga kopjringa judío tjlapgarë lok pjribri, ga tjlë lok ba kong ga «iTjawa iëp ber tjeng wotjlík pja ëro lërwa äär jong llonoro? No pjluwo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja jlökoyo wleni ga los borwa kong wëlle, miydërwa wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlokwo kjrromi llëme. Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryër shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ë miydëmi wëlle.

²⁶ Gueniyo tja tjlokwo kjrëmi löng llëm, pjây öng wlëp ushko so botoya llëm kjishko.

²⁷ Botoya lira, bor ybö kuya lok. Epga miydër pjlú, ga jëk lok bor irgo.

²⁸ Epga iër ber tjeng së iýado Sbö tjok, wolon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga ërë bor shjiryo llëme.

²⁹ Twaga bor Datarë beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga ërë ba shjiryo llëm bakoe.

³⁰ Tja, Data Sbö, tjawa kjlaraso» le.

³¹ Kuya lok ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le,

³² gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror Data Sbö ko goshko ara. iTja lömi, zrömi woydë akkwo kjwe go llëbo shäryoror kjone dey li kjishko?»

³³ «Pja lörwa e kjishko llëme. Pja no erëe. Gueniyo pja opyë woydë ber Sbö wleni. Pja shäng Sbö läywë owa, iëp ber tjwlö llëm wlo lëp. Pja lörwa e kjishko» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tak pjang bomi kjok ilgwekklo go eni: “Lër bomi kong ga pjây sböpga’ le Sbörë eni.”*

³⁵ Miydëy ga llëye tak pjang Sbö tjlokwo go li, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjläno nopga kong, ga kowara sböpga.

³⁶ Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga i“Tja Sbö Wa” loror bomi kongshko ga pjây wotjlík ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwlö ara wlo lër lëmi eni ega?

³⁷ Tja opshäryë bor Data dik llëm kjwe ga tja tjlokwo kjrëmi llëm ga pjlúe.

³⁸ Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjlokwo kjrëmi woydë llëm ëmdë ga woyde ga miydëmi llëbo shäryër shäng li go ga Data Sbö shäng bor tjok, pjây mär woydë bor go llëm gueniyo» le.

³⁹ Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo töktonge.

⁴⁰ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo.

⁴¹ Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjlë lok ëng kong ga

* **10:34** Salmo 82.6.

«Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara Juandë llëme. Gueniyo llëye lara domer kjwe kjishko kës'li, e beno jlõe» le lok eni.

⁴² Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

11

Lázaro wolonoe

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikklo lõ pjläbë kwongga Tjlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba käkzong go'li e. Pjlara ga Lázaro buk swlo ara.

³ E kjishko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjlä ba kong ga «Tjlapga, Lázaro woydëp ara'li, e buk swlo ara» le.

⁴ Kuya ga tjlä ga «E shara swlorë, ba wolon dbaryo wlo'li öötong kjy llëme. E shäryono eni, Sbö ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ëre ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo bakoe» le.

⁵ Lázaro woyde Jesúsdë ara, ba dorga woyde ara bakoe.

⁶ Roy kura eni ëmdë ga beno shäng dbar pjök obi shäng lishko.

⁷ Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» le.

⁸ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupäshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judíogarë lara. ¿Eni ga pja jek woydë eshko iröng obi ega?» le.

⁹ Kuya ga tjläno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjlä ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo të kjok shröngto äär jong kjok säng ÿyado llëmdo? Ëye jek shäng dba ga sabyë llëm, kjok shjiy kjy.»

¹⁰ Gueniyo ëye jek shäng shkë ga era sabyë, kjok shjiy llëm kjishko» le.

¹¹ E irgo ga tjlä ba kong lok obi ga «Bi kjlara Lázaro, e buk pëe. Gueniyo tja to ba wolleng» le.

¹²⁻¹³ Kuya lok ga wotjlik ga buk pë jlökoyo le. E kjishko ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, ¿pono ga kayo yonkë

llëmdo?» le, miga «E buk pëe» le Jesúsdë'li, e Lázaro wolonoe layde.

¹⁴ Eni ga tjläno ba kong lok wëlle. Tjlä ga «¿Lázaro, e wolonoe!

¹⁵ Gueniyo miydër ga tja shäng ey llëm li, e ber bomi kong pjläue. Llëbo shäryër wlo'li ñnmi ga pjäy mär ber löng bor go jek këgong. E kjishko ga tja wopjläue. Kjweri shji to ik» le.

¹⁶ Ba oppinggaga tjeng li tjrëko shäng kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlo bakoe. Eshko ga tjlä ba pjeyoga oppinggaga tjeng li kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wolon ba tjok wlo» le.

Lázaro woshrra Jesúsdë iröng obi

¹⁷ Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öötong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öötong dbargwo pkëng (4) tjän.

¹⁸ Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjókshko wleni.*

¹⁹ Eni kuzong ga judíoga öötong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkë wlo.

²⁰ Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarë ga jer ba wlokrë irbo. Maríara beno sök ushko.

²¹ Marta öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shin-motkono llëme.

²² Gueniyo miydër ga öötong dbar kop ara tjän ëmdë ga llëye rokëp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop sing, e woshrrë iröng obi» le.

²⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër ga woshrrë iröng obi kjok pjir dbaryo lishko jä» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Nopga woshrraga ber löng së iröng obi li, e tja. Nopga iaga ber löng së ÿyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Ëye mär bor go ga wolono ëmdë ga ber löng së ÿyado.

²⁶ Ga ëye mär löng bor go, ga beno löng së ÿyado Sbö tjok ga era

* **11:18** Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilómetro mya dik.

wolon ame. ¿Llëye lër shäng'li tjlökwo kjrëpde?»

²⁷ «Äng, Tjlapga. Miydër ga no pjluyo, Sbö Wa iche le Sbörë ter tjwe kjok ëre kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸ E irgo ga jem iröng ba ushko ba lëng rokë. Öötong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjlëno ba kong tjoksa. Tjlë ga «No pingga li shrono shäng jüshko, ga pja roke shäng» le.

²⁹ Kuya Maríarë ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik.

³⁰ Eshko ga Jesús wlëna Martarë shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde Betania kjokyo llëme.

³¹ Eshko ga Maríá kojono maling, ga opshino jek eshko dwayo'li ñya judíoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³² Jesús ñya Maríarë pjola dwayo ga jer öötong shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³ Eshko ga kjök tono sök slar ëë li, judíoga löng ba yorkaga li slar lok ara li ñya Jesúsdë ga jek wosong erä, beno woydë ara,

³⁴ ga tjlë löng li kong ga «¿Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«Ip woydë ga shji to ik» le ba kong.

³⁵ Eshko ga Jesús slar ëëe.

³⁶ Ñya judíoga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «Shinmo li woydara ara, ñza» le.

³⁷ Gueniyo kjone kjone tjlë ga «Kjupä ga no kjok igö llëm wleniyo poptara domer kjwerë kjlara. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸ Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong guëng jong ööng kjwara li roshko, ak kësbang iak jong kjwara ba bängzakllo. Öötong shäng eshko ga

³⁹ tjlë nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjozia» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjlë ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e shinmotkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lö ong tjän» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno bop kong tjän ga tja tjlökwo kjrëp ga Sbö dbo kälä ip jlökoyo lorop bop kong eni» le.

⁴¹ Eshko ga ak li kjara lok jong lishko dwayo. E irgo ga kjok dogo ñya Jesúsdë, tjlë ga «Data, llëye loror bop kong li kurop. Tja wopjlú bop tjok e kjishko.

⁴² Miydër ga tja kup ñyado, gueniyo lër shäng ëre, nopga tjeng ëre kjishko, tja ichaga pjarë miyde lok wlo» le.

⁴³ Syöshtono eni pjir ga tjlëno dbo go. Tjlë ga «¡Lázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» le.

⁴⁴ Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyo woshrono tek shäng së tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kä potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjlë nopga tjeng li kong ga «Ba poyrikklo, ba kä potaywoklo kjwe dözia. Ga to wëyë» le.

Jesús zröya woydë judío ichagagarë le

⁴⁵ Eni ga llëbo shäryara Jesúsdë li ñya judíoga öör löng Maríá yorkë lirë ga epga ara beno löng mär ba go.

⁴⁶ Gueniyo kjone kjone obi jek löng ba lanyotkë fariseoga kong.

⁴⁷ Kuya lok ga Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lok, ëng töng wlo. Eshko ga tjlë lok töno löng li kong ga «Llëbo ñydëba llëm wleniyo shärye domer lirë ara. ¿Kjwëy llong?

⁴⁸ Rayë ber kjweni ga nopga löng kës li kjlopswë mär ber löng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga ëngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lirë bi Sbö u ëre pjik, ga bi tjëyoga ëre zröya lok pjir bakoe» le.

⁴⁹ Domer sök kjlara eshko ko Caifás. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbandyo. Eshko ga tjlë töno löng li kong ga «Pjây kjok miydë sira llëme.

⁵⁰ Pjlú wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska, uunkong li wolon llëm wlo. ¿E ëmdë ga miydëmi llëmdo?» le.

⁵¹ Caifás tjlëno sök eni, gueniyo le sök ba woshko llëme. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo kuzong ga e iara Sbörë ba tjlökwo lë oba kong eni, ga tjlökwo lara li, e Jesús wolon judioga löng kës äska li loklo.

⁵² Ga Jesús wolon ba äska dö llëme. E wolon Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jikong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo.

⁵³ Eni ga llgwera lok ëng tjok ga Jesús zröya le. Ga eshko jek lëkong ga beno löng wotjlik eni.

⁵⁴ E kjishko ga Jesús jëktong shäng judioga bokshto ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno löng kjok buk kjrina ko Efraín, kjok dogro no llëmshko li ber buk soshko.

⁵⁵ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döröe. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äätë llëm obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo.

⁵⁶ Eshko ga to löng Jesús wlëk, ga kjakroke lok ëng kong ga «¿Jesús tjwe dbar li shrëk lëpde?» le lok eni Sbö u zlong bäng.

⁵⁷ Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjlëno nopga uunkong kong. Tjlë ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga ë ga woydërwa ga le borwa kong, sharwa wlo» le lok eni.

12

Poshtikklo lö pjlëblë tjlwlo ara wleniyo tyara Mariarë Jesús dre kjing go

¹ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Lázaro sök lishko. Dëna ga Lázaro wolono, ga woshrra Jesúsde iröng obi.

² Öötong shäng eshko ga dli shäryaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjlogara Martarë nopga uunkong

tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro sök bebi.

³ Eshko ga María poshtikklo lö pjlëblë tjlwlo ara wleniyo söno bayo eeje* bapkwo kjwara kësbang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lö poshtikklo lö pjlëblë li eröe.

⁴ Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Llëye shäryë eshko li iya ga tjlë ga

⁵ «¿Kjwe zäya kjweni ega? Soy-nena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbaw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le.

⁶ Lara eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjly llëme. E iak beno shäng dbur bapkwo daga ba pjeyoga kong. Olö ga dbur iak tjeng ba bapkwo roshko li lüyotke, e lügwang kjishko. Lara eni e kjishko.

⁷ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Wëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjan wlo.

⁸ Oba song wleniyo, e löng bomi tjok iyoado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyoado llëme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹ Eshko ga Jesús öötong shäng Betania kjokyo li roy miydara judioga ararë, ga shrono löng ba ik. Shrono löng Lázaro ik bakoe. Wolono, ga woshrra Jesúsde iröng obi li e.

¹⁰⁻¹¹ Lázaro kjishko ga judioga ara mär beno löng Jesús go. E kjishko ga syöshtaga kägäyoga wotjlik lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹² Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öötong löng eshko dbar shrëk lirë.

* **12:3 Poshtikklo lö pjlëblë tjlwlo ara** li söra bayo litro bëy dik.

¹³ Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlokrjē. Ga tjlē lok dbo go ga

«Kjwe pjlú jlōe.

Ichara Tjlapgarē shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörē.

Kjwe Israel tjēyo pjluyo.

Kjwe kjimte Sbörē» le.

¹⁴ E bām go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko ilgwoklē wleniyo wlēna Jesúsdē kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni. Tjlēno beno eni:

¹⁵ «Sión† sopga, llēye bangkjrēmi llēme.

ǰǰia! Bomi pjluyo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko ilgwoklē wleniyo kjing go.»‡

¹⁶ Eshko dbaryo ga llēbo shäryono li, e llē loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirē löng llēme. Gueniyo Jesús brikong to jem kjok dogo irgo ga llēbo shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbō tjlōkwo go ba kjishko tek dēna tjān li miyde lok kwlē jā.

¹⁷ Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrra iröng obi. Ga Jesús opzrēk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupābāshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong.

¹⁸ Roy kura nopga löng eshko lirē, ga opshino tek lok ara ba wlokrjē.

¹⁹ Eshko ga ĩya fariseogarē lok ga tjlē lok ëng kong ga «ǰǰmi ga sorē? Shji zanae. Nopga tjeng kēs kjwe to jek ba shwo lēkong drete» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²⁰ Nopga öötong löng eshko dbar shrēk li tjrēko, Grecia sopga löng kjlōbö bakoe.

²¹ Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia sopga li tjlē lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa lan woydē Jesús tjok» le.

²² Kuya ga jek shäng Andrés shwoy, ga lara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba lē Jesús kong.

²³ Kuya Jesúsdē ga tjlē ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kēsbang, tjwlō ara nopga uunkong boksho li, e dbaryo öötonge.

²⁴ Lēr bomi kong jlōkoyo ga dwla llē botjyē ber ara wlo ga lon jer klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwla wen ara obi, llēm ga llēye wen llēme.

²⁵ Ėye wotjlīk opdē om go, zrökoba bor kjishko llēm wlo le ga äär kjok dogo llēme. Gueniyo Ėye wotjlīk ara ber sök sē kjok ëre kjing go wlo llēm ga era ber sök sē ĩyado Sbō tjok.

²⁶ Ėye parkē woydē bor kong le ga woydēr ga jēk löng bor tjok ĩyado, tjā äär sök kjone ga e äär löng eshko bakoe. Ga Ėye parkē bor kong ga ie bor Datarē ber löng tjwlō ara.

²⁷ »Eeri ga tjā ëre wosonge. Llēye shäryēr miydēr llēme. Tjā shrono shäng na, llēye wen tjwe bor kong li wen bor kong wlo. E kjishko ga «Data, tjā kjimtos, tjā dös llēye wen tjwe bor kong lishko dwayo» lēr ga äe» le.

²⁸ E irgo ga tjlē obi ga «Data, pja ko ios ber kēsbang, tjwlō ara» le.

Eshko ga ybō kuraba ter kjok dogo dwayo. Tjlē ga «Bor ko ioror beno kēsbang, tjwlō ara tjān. Ga shäryēr jek obi» le.

²⁹ Kuya nopga löng lirē ga kjone kjone tjlē ga «E kjrik» le, kjone kjone obi tjlē ga «E Sbō parkaga kjok dogo so li tjlēkdo ba kong» le.

³⁰ Eni ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Ybō kuroy li tjlēno beno bor kong llēm, beno bomi kong.

³¹ Nopga Sbō miydē llēm wleniyo ilgwezlong dbaryo li öötonge. Kjok ëre ichaga li, § e kjozlong kjok ëre kjing go dbaryo li öötong bakoe.

³² Tjara poyonaba kjok ëre kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iēr tek löng bor shwoy» le.

³³ Lara eni, e wolon sorē li loklo.

† 12:15 Sión kjokyo, e kowēba *Jerusalén* bakoe. li, e *ǰǰ* loklo.

‡ 12:15 Zacarías 9.9. § 12:31 *Kjok ëre ichaga* le

³⁴ Eshko ga nopga löng li tjlë ba kong ga «No pjluyo iche le Sbörë li ber sök së ñyado, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go eni. Ga pja tjlë ga no to ter kjok dogo dwayo li pja. ¿Eni ga pja poyongoba pjang kjomo kjluwe lëp sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo li pja lëp shäng li llë loklo?»

³⁵ «Iök shjiy ëre ber shäng bomi tjrëko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjäy jëk löng bor go, pjäy wlëna shkërëshko ga pjäy sabyë llëm wlo. Ëye jëk shäng kjok ro sï roy ga jongya kjone miyde llëme.

³⁶ Eni ga iök shjiy ëre shäng obishko ga pjäy mär ber löng bor go, pjäy opyë ber löng so tja kjoyo wlo» le ba kong. Tjlëno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judíoga mär woydë Jesús go llëm obi

³⁷ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde kës ëre nopga li bokshto. Eni ëmdë ga mär woydë ba go llëm obi.

³⁸⁻⁴¹ Shäryono eni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Jesús dbo kälä ñna, ga tjlëno ba kjishko. Tjlëno beno eni:

«Tjlapga, ¿borwa tjlökwo kjruga ëro?

¿Bop dbo ara li ñga ëro?»*

Tjlëno beno obi eni:

«Epga iara Tjlapgarë beno löng kjok ñgö llëm wleni,
iara beno löng llëye kuya woydë llëm bakoe.

Shäryara eni,

llëye ñya lok ba bokkwo go llëm wlo,
llëye kuya lok llëm wlo,
optwë ber löng bor kong llëm wlo,
epga dör llëm wlo.»†

Epga mär ber löng ba go ga ä e kjishko.

⁴² Eni ëmdë ga judíoga ara mär löng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarë opzrëk judíoga syö uyo roshko ame. E kjishko ga llëye lara lok ë kong llëme.

⁴³ Woydara lok ga ber löng pjlú oba bokso. Ba kong ga e tjwlö ara, ber löng pjlo bek Sbö bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok ëre kjing go no döga

⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong dbo go. Tjlë ga «Ëye mär bor go ga mär bor go dö llëme. E mär bor ichaga go bakoe.

⁴⁵ Ga tja ñyashko ga bor ichaga ñya bakoe.

⁴⁶ Tja shrono shäng kjok ëre kjing go iök shjiy wleni, nopga mär bor go li ber löng kjok ro sï roy wleni ame wlo.

⁴⁷ »Tja shrono shäng nopga kjok ëre so li llgwega llëm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ëye bor tjlökwo kuno, gueniyo kjrara llëm ga e llgwega tjarë llëm,

⁴⁸ e llgwega oblërë. Kjok pjir dbaryo lishko ga e llgwega Sbörë, ga shdüya, bor tjlökwo kjrara llëm kjishko, tja wlokjrara llëm kjishko bakoe.

⁴⁹ Tjlökwo li loror bor woshko llëme. Llëye loror li, loror sorë li, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë bor kong,

⁵⁰ ga loror eni. Miydër ga ba tjlökwo kjragera li ie ber löng së ñyado ba tjok. Loror eni e kjishko» le.

13

Ba oppinggaga dre shkwara Jesúsde

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döröe. Ga miyde Jesúsde ga kjok ëre raye ber, ga jongya iröng Data Sbö sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga löng kjok ëre kjing go li woydara ara ñyado, ga pina ba kong, äär jong pjirshko.

² Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús ië ba oppinggaga tjok kjok sëng li dlöyo äätë llëm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän.

³ Miyde Jesúsde pjir ga llëbo tjeng kës li iara Data Sbörë beno tjeng ba

* 12:38-41 Isaías 53.1. † 12:38-41 Isaías 6.10.

wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi.

⁴ Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjirira pjang pjiribri ba dop go.

⁵ Eshko ga di kjrara, tjyara ba bap-kwo roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

⁶ Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷ «Lëye shäryër bop kong li, e llë loklo miydëp sök llëme. Gueniyo llono ga llëbo ëre llë loklo miydëp pjire» le ba kong.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Lëme. Pja ichër bor dre shkwë llëme» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër llëm ga pja ber no botoya llëme» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö llëme. Bor orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Ëye wono pjir tjän ga doyo uunkong beno drëpdreë. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjäy löng drëpdre wleni tjän, gueniyo pjäy uunkong llëme» le.

¹¹ Miyde ga ba soynega ba wloyoga kong li sök kjone dey, löng drëpdre wleni uunkong llëme lara eni e kjishko.

¹² Ba oppinggaga dre shkwara pjir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlong shtoyo iröng obi. Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «¿Llëbo shäryoror bomi kong kjwe llë loklo miydëmire?»

¹³ Tja kowëmi no pingga, llëm ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke.

¹⁴ Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjäy dre shkworor kuzong ga woyde ga pjäy ëng dre shkwë kar kar eni bakoe.

¹⁵ Shäryoror bomi kong kjweni, ïmi wlo, pjäy omshäryë ëng kong kjweni ïyado wlo.

¹⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga park-agaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlö ara, ba ichaga kjinmo llëm bakoe.

¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e llë loklo miydëmi löng pjläe. Ga shäryëmi eni wleni ga pjäy ie Sbörë ber wopjläe.

¹⁸ »Gueniyo lër shäng pjäy uunkong kong llëme. Kjröror tjeng botoya li ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjläkwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»*

¹⁹ Llëbo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë llëm obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök ïyado li, e tja.

²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, no ichoror li wlojrrara ga tja wlojrrara wleni. Ëye, tja wlojrrara ga bor ichaga wlojrrara wleni bakoe» le.

«Pjäy kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹ Tjlëno eni pjir ga wosonkono ara, ga tjlä ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng ëng bokkwo ik drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lok llëme.

²³ Kjlara sök Jesús zlong bäng, woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li† e.

²⁴ Eshko ga Simón Pedro kä wik-zong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ ïya ga tjlä Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë lopdë?» le ba kwomsoshko.

²⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e» le. Eshko ga pjlung shosho suk

* **13:18** Salmo 41.9. † **13:23** Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

pjir li pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa li kong.

²⁷ Ga pjlung shosho suk pjir li kjrashko ga go Ä shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo'li shäryos malinge» le.

²⁸ Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök'li miyde lok llëme.

²⁹ Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjlino ga ichara Jesúsdë llëbo tjwlëk ba dbar shrëya wlo'li kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong'lara.

³⁰ Eni ga pjlung shosho suk pjir li kjrara Judasdë pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga kjok shkë tjän.

Tjlkwo tjaqlën

³¹ Judas opshino to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng'li kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësang, tjwlö ara oba bokso, ga Sbö ber kësang, tjwlö ara bor kjishko eni bakoe.

³² Eni ga Sbö iër ber kësang, tjwlö ara eni ga Sbö Wa ëre ie ber kësang, tjwlö ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³ »Pjäy bor wapga wleni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Llëbo loror judíoga kong'li, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja wlëmi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe.

³⁴ Tjlkwo lër bomi kong, shäryëmi wlo'li, e tjaqlën. Pjäy ëng woydos ara kar kare. Pjäy woydoror sorë ga pjäy ëng woydos kar kar eni bakoe.

³⁵ Shäryoromi eni wleni ga miydëba e go ga pjäy bor oppinggaga jlökoyo» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lëp oba kong» lara Jesúsdë Pedro kong

³⁶ Eshko ga Simón Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äär kjone lishko ga pja äär eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äär bor irgo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wolon bop kjishko ga pjlúe» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja optwë wolon bor kjishko jlökoyo? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

14

Shji äär Data sök lishko sorë

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjäy wosonkë llëme. Pjäy mär ber löng Sbö go, pjäy mär ber löng bor go bakoe.

² Bor Data ushko ga nopga ber löng wlo'li shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga loror bomi kong tjän. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko.

³ Ga shto poshäryë bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi wlokrë, ga pjäy sör bor tjok, pjäy äär ber löng bor tjok eshko wlo.

⁴ Irbo jek äär tja to kjone lishko li miydëmi löng pjir tjän» le.

⁵ Kuya lok ga Tomás tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja to kjone miydërwa löng llëme. ¿Eni ga irbo li miydërwa sorë?»

⁶ «Pjäy äär ber löng Data Sbö sök lishko bor kjishko. Tjlkwo bek li miydëmi bor kjishko. Pjäy äär ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eye mär bor go llëm ga äär Data Sbö sök lishko llëme.

⁷ Bäm goshko ga tja ë miydoromi llëme. E kjishko ga bor Data miydoromi llëm bakoe. Gueniyo eeri jek lëkong ga e miydëmi löng pjlu, e ñnmi shäng wleni kjishko» le.

⁸ Eshko ga Felipe tjlë ba kong ga «Tjlapga, Data Sbö pīs borwa kong. Woydërwa li e eröe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjän. ¿Eni ga tja miydëp shäng llëm obire? Eye, tja ñna ga Data Sbö ñna bakoe. ¿Eni ga «Data Sbö pīs borwa kong» lëp bor kong sorëro?

¹⁰ Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. ¿E jlöe lëmi llëmde?» le.

Eshko ga tjlë ba oppinggaga uunkong löng li kong ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e botoya llëme. Jlökooyo ga pak shäryër shäng li, e shäryaga Data Sbö shäng bor tjok lirë.

¹¹ »Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. E jlöe lozïa. Llëm ga pjäy mär bor go, llëbo shäryoror ïnomi li kjïshko.

¹² Lër bomi kong jlökoyo ga ëye mär bor go ga pak shäryër shäng li shärye eni. Ga tja to Data Sbö shwoy irgo ga pak shärye kësbang e kjinmo bakoe.

¹³ Ga llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong, Data Sbö iër ber kësbang, tjwlö ara oba bokso wlo.

¹⁴ Llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong eni jlökoyo.

«Sbö Sëya ichër jek bomi kjimtë» lara Jesúsde

¹⁵ »Tja woydëmi wleni ga bor tjlökwo kolozïa.

¹⁶ Enira llëbo rokër Data Sbö kong, ga pjäy kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok ïyado wlo.

¹⁷ Sbö Sëya li e. Tjlökwo bek li pïya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwlokjrë llëm, ïya lok llëm kjïshko, miyde lok llëm kjïshko bakoe. Pjäyda ommiydë, shäng bomi tjok kjïshko, ber shäng bomi yorkaga ïyado wlo kjïshko bakoe.

¹⁸ »Tja toshko ga pjäy rayër ber löng ilupsëng wleni llëme. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi.

¹⁹ Dbar sira obi ga tja ïya nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ame. Gueniyo pjäyda, tja ïmi obi. Eshko ga tja sök së kjïshko ga pjäy ber löng së jlökoyo.

²⁰ Eshko dbaryo ga pjäy ommiydono ga tja shäng bor Data tjok, pjäy löng bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe.

²¹ Ëye bor tjlökwo kjrë, ga kole ga bor woydaga jlökoyo li e. Bor woydagaga löng kës li, e woyde bor Datarë

ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong lok bakoe» le.

²² Kjlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote llëme. Judas li tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿pja opping borwa kong erö ega? ¿Pja opping oba uunkong kong llëm ega?»

²³ «Ëye, tja woyde ga bor tjlökwo kole. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber löng ba tjok.

²⁴ Ëye, tja woyde llëm ga bor tjlökwo kole llëme. Tjlökwo lër shäng kumi löng li, e laga tjarë llëm, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë.

²⁵ »Tjlökwo ëre loror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko.

²⁶ Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga li iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjäy pïya jek këgong, tjlökwo loror bomi kong kës li woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷ »Tja toe. Gueniyo ga pjäy iër ber löng wlëpe. Pjäy löng wlëp laga li, e tja. Pjäy ie nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ber eni llëme. Pjäy wosonkë llëm, llëye bangkjrëmi llëm bakoe.

²⁸ »Tja tjlëno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» loror li kuromi tjän. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wleni ga pjäy ber löng wopjlú eshko, Data Sbö kësbang, tjwlö ara bor kjinmo kjïshko.

²⁹ Llëbo ëre shäryoydë llëm obishko ga lër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjäy mär ber löng bor go jek këgong ba kjïshko.

³⁰ Kjek ëre ichaga li* tek tjwe shäng. E kjïshko ga tja tjlë bomi kong ara obi llëme. E dbo ara, bor ichë wlo llëme.

³¹ Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjïshko ga e miyde nopga löng kës lirë wlo ga tja ichara llëbo shäryër wlo li, e shäryër eni.

»Ëësë, shji toe» le.

* 14:30 Kjek ëre ichaga le li, e Äloklo.

15

Kjillgwo sokö, ba kowo

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba opping-gaga kong ga «Tja so kjillgwo sokö bo pjlëblë tjok wleniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjillgwo li daga kjoyo bakoe.

² Kjillgwo kowo llë botjyë llëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo li botjyë pjlú anmoyö wlo.

³ Pjây so kowo dbo tok pjir li kjoyo, tjlökwo loror bomi kong li kjrromi kjishko.

⁴ Eni ga pjây ber löng bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok bakoe. Kowo llë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber löng bor tjok llëm wleni ga pjây llëbo pjlú shäryë ga äe.

⁵ »Tja so kjillgwo sokö li kjoyoe. Pjây so ba kowo li kjoyo bakoe. Eye löng bor tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyoe. Gueniyo eye löng bor tjok llëm ga llëbo pjlú shäryë ga äe.

⁶ Ga eye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wlo li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wlo erä.

⁷ Gueniyo pjây ber löng bor tjok, ga pjây mär ber löng bor tjlökwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozï, ga twër bomi kong.

⁸ Pjây ikoba ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyo ga miydëba e go ga pjây bor oppingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko.

⁹⁻¹⁰ »Pjây woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng iyado, ga tja woyde ber shäng eni iyado bakoe. Eni ga tja kolozï ber löng iyado, pjây woydër ber löng eni iyado bako wlo.

¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wopjlú, botoya dik wlo. Eni ga pjây wopjlú jlökoyo.

¹² Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos

ara kar kar, pjây woydoror sorë ga eni.

¹³ Shji bi kjlara woydë ara ga llëbo shäryë ba kong tjwlö ara anmoyö li, shji optwë wolon ba kjishko li e.

¹⁴ Ga tja kolëmi wleni ga pjây kowër bor pjeyoga.

¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shäryë ba kägäyörë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjän. E kjishko ga pjây kowër bor parkaga ame, pjây kowër bor pjeyoga shara.

¹⁶ »Tja kjruga pjäydë llëm, pjây kjruga tjarë. Ga pjây ioror beno to löng llëbo pjlú ber iyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong.

¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kare.

Shji iywa nopga Sbö miydë llëm wleniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây iywa lok shjiktëng wleni ga woyoshreëmi eshko ga tja iywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe.

¹⁹ Pjây so epga kjoyo kjwe ga pjây woyde lok pjlú, ba pjeyoga wleni. Gueniyo pjây kjrromi ba tjrëko dwayo kuzong ga pjây so epga kjoyo ame. Pjây iywa lok shjiktëng e kjishko.

²⁰ Tjlökwo loror bomi kong li woyoshrozïa. Tja tjlëno bomi kong ga «Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëme» loror eni. Eni ga tja shduna lok kuzong ga pjây shdüya lok eni bakoe. Tjlökwo loror ba kong li kjrara lok kjwe ga tjlökwo lëmi ba kong li kjre lok eni bakoe.

²¹ Llëbo uunkong ëre shäryë lok bomi kong, pjây bor nopga kjishko, bor ichaga miyde lok llëm kjishko bakoe.

²² »Tja kjwe shrono tjlëno ba kong llëm ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo epga iak beno shdungko tjän, bor tjlökwo kura lok li kjrara lok llëm kjishko.

²³ Eye, tja iywa shjiktëng ga bor Data, e iywa shjiktëng bakoe.

²⁴ Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryoror ba kong ara. Eni llëm kjwe ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo llëbo shäryoror li ña lok wëllë ëmdë ga tja, bor Data, tjawa ÿwa lok shjiktëng.

²⁵ Ère shäryë jüni, kjok llgwekklo baïya tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: "Tja goshko llëye owa wlëna lok llëm ëmdë ga tja ÿwa lok shjiktëng."*

²⁶ »Rokër Data Sbö kong ga ba Sëya, bomi poshdungga li iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjäy kjimte, tjlokwo bek li pïya bomi kong bakoe. Ga tjlä bomi kong bor kjishko ara.

²⁷ Ga pjäy löng bor tjok tek dämärshko dwayo kuzong ga pjäy tjlä bor kjishko eni bakoe.

16

¹ »Lër shäng bomi kong eni, pjäy mär ber löng bor go wlo, tja rayëmi llëm wlo.

² Pjäy ichëba opzrëk jek judíoga syö uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kjwara ga pjäy zröya nopgarëshko ga wotjlik lok ga llëbo shärye löng Sbö kong pjlúe le.

³ Shärye lok eni, tja, Data Sbö, tjawa miyde lok llëm kjishko.

⁴ Lër shäng bomi kong eni, äär ba dbaryoshko ga tjlokwo ëre woyoshre mi eshko wlo.

Pak shärye Sbö Sëyarë bi kong

»Tjlokwo ëre loror bomi kong tek dämärshko llëm, eshko ga tja shäng bomi tjok obi kjishko.

⁵ Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga sök'lishko. Eni ëmdë ga "¿Pja to kjone?" lëmi bor kong llëme.

⁶ Llëbo lër shäng li kuromi kjishko ga pjäy beno löng woydë ara.

⁷ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga tja brik tong li, e ber bomi kong pjlú anmoyö. Tja brik llëm kjwe ga Sbö Sëya, bomi poshdungga li tjwe ber bomi tjok llëme. Gueniyo tja brik tong pjir ga e ichër tjwe ber bomi tjok.

⁸⁻¹⁰ Ga shronoshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo, epga diktong ara li pïya ba kong, miyde lok wëllë wlo. Mär löng bor go llëm kjishko ga pïya ba kong ga wotjlik bëy llëbo owa li kjishko llëme. Tja to Data Sbö sök'lishko kjishko ga pïya ba kong ga irbo bek li miyde lok llëme.

¹¹ Kjok ëre ichaga li* iak beno shdungko tjän kjishko ga nopga llgweya Sbörë sorë li miyde lok llëm bakoe.

¹² »Tja llëbo lë woydë bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjlümi ga pjäy äär ba dbo go llëme.

¹³ Gueniyo Sbö Sëya shronoshko ga tjlokwo bek kës li pïya bomi kong. Eshko ga tjlokwo le bomi kong ba woshko llëm, tjlokwo kura li layde bomi kong eröe. Ga llëye wen wlo li le bomi kong, wentë llëm obishko.

¹⁴ Tjlokwo botoya li le bomi kong, miydëmi wlo. Eni ga tja ie ber kës bang, tjwlo ara.

¹⁵ Data Sbö llëbo tjeng kës li, e botoya. Tjlokwo botoya li le Sbö Sëyarë bomi kong, miydëmi wlo loror bomi kong e kjishko.

¹⁶ »Wop ä ga tja ñmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ñmi shäng bomi tjok jek obi» le.

Jesús oppinggaga woydono ara pjir ga ber löng wopjlú shara

¹⁷ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä lok ëng kong ga «¿"Wop ä ga tja ñmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ñmi shäng bomi tjok jek obi" le shäng li llë layde? ¿"Tja to Data Sbö sök'lishko" le shäng li llë layde?» le lok eni.

¹⁸ Ga jakroke lok ëng kong jek obi ga «¿"Wop ä" le shäng li llë layde? Llë layde miydëy löng llëme» le lok ëng kong eni.

¹⁹ Llëye jakroke woyde ba kong li miydara Jesúsdë pjire. E kjishko ga tjlä ba kong lok ga «¿"Wop ä ga tja ñmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ñmi shäng bomi tjok jek obi"

* **15:25** Salmo 35:19; 69:4. * **16:11** Kjok ëre ichaga le li, e Ä loklo.

le shäng li llë layde?” lëmi löng eng kong eni.

²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo löng wopjlú wopro ga pjây löng woydë, slar ara eshko. Gueniyo e irgo ga pjây ber löng eni ame, pjây kjlopswë ber löng wopjlú shara.

²¹ »Walë wloshko buk döröshko ga shaya swlorë, dbaryo öötong kjishko. Gueniyo wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyo ba kong ame, wopjlú ba chida tjeng li kjishko.

²² Eni wleni ga eeri ga pjây löng woydë ara. Gueniyo e irgo ga pjây in jek obishko ga pjây ber löng wopjlú. Eshko ga wopjlú li döga ërë bomi shjiryo llëme.

²³ Eshko dbaryo ga llëye jakrokëmi bor kong wlo drete. Lër bomi kong jlökoyo ga llëye rokëmi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong.

²⁴ Llëbo rokomirë Sbö kong bor ko li go llëm obi. Gueniyo eeri ga llëbo rokozi ba kong, ga kjrëmi, ga pjây ber löng wopjlú jlökoyo.

²⁵ »Tja tjlë shäng bomi kong llëbo jyäglo go, gueniyo llono ga tja tjlë bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data läywër bomi kong wëllë.

²⁶ Eshko dbaryo ga llëbo rokëmi ba kong om go bor ko go. Tjara llëbo rokë ba kong bomi kjishko guing ame.

²⁷ Tja woydëmi, ga miydëmi ga tja ter shrono Sbö shwoy dwayo. E kjishko ga pjây woyde Data Sbörë om go.

²⁸ Tja ter shrono kjok ëre kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok ëre kjing go dwayo jem ba shwoy iröng obi» le.

²⁹ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlë lok ba kong ga «Eeri ga pja tjlë shäng borwa kong wëllë. Pja tjlë shäng llëbo jyäglo go llëme.

³⁰ Ère go ga miydërwa ga llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjir, llëbo jakrokëba bop kong guing llëme. E kjishko ga miydërwa ga pja ter shrono Sbö shwoy dwayo» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿Bor tjlokwo kjrëmi tjände?

³² Dbar tjwe kjwara ga pjây shdär ber löng llaw pogo, pjây kjlara kjlara ber löng bomi ushko om go. Eshko ga tja rayëmi ber sök tjoksa. Gueniyo eshko ga tja sök tjoksa llëm, bor Data sök bor tjok kjishko. Ga dbar tjwe lër li, e shrono tjän.

³³ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wlëp bor kjishko. Pjây löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo li dbo zanor pjir tjän. E kjishko ga pjây dbokjro-zong» le.

17

Jesús syöshtono Sbö kong ba kjishko om go

¹ E irgo ga kjok dogo ñya Jesúsdë drëng, ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Data, dbar li öötonge. Bop Wa ëre ios ber kësbang, tjwlö ara, pja iër ber kësbang, tjwlö ara bako wlo.

² Tja kong dbo tworop kësbang, nopga löng kës li ber tjeng bor wloshko wlo, tjrëko nopga tworop beno bor kong kës li iër ber löng së ñyado bop tjok wlo.

³ Sbö kjlaraso li pja, ga tja Jesu-cristo, tja ichaga pjarë. Nopga li ber löng së ñyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lok guing.

⁴ Pak tworop bor kong shäryër wlo li shäryoror pjire. Eni ga pja ioror beno kësbang, tjwlö ara kjok ëre kjing go.

⁵ Kjok ëre wentë llëm obishko ga tja kësbang, tjwlö ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kësbang, tjwlö ara eni obi.

Jesús syöshtono Sbö kong ba opping-gaga kjishko

⁶ »Nopga kjok ëre so kjrerop, tworop bor kong. Ga pja ë loror ba kong lok. Epga bopoya twopdë bor kong, ga bop tjlokwo kolara lok pjluë.

⁷ Miydara lok ga llëbo tjeng kës tworop bor kong li, e twaga pjarë.

⁸ Tjlokwo lorop bor kong li, e loror ba kong lok pjir, ga kjrara lok. Miydara lok pjluë ga tja ter shrono bop

shwoy dwayo. Tja ichaga pjarë 'li, e jlõe miydara lok bakoe.

⁹ Tja syöshtë nopga tworop bor kong 'li kjishko, epga bopoya kjishko. Gueniyo tja syöshtë nopga pja miydë llëm wleniyo kjishko llëme.

¹⁰ Nopga botoya lōng kës 'li, e bopoya. Nopga bopoya lōng kës 'li, e botoya bakoe. Ba kjishko ga tja beno kësbang, tjwlō ara.

¹¹ »Data, pja erōe. Tja shäng kjok ëre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga tworop bor kong bop dbo go 'lira ber lōng kjok ëre kjing go. Eni ga epga dos yōtso bop dbo go, ber lōng kjlaraso wleni wlo, shji kjlaraso sorë ga eni.

¹² Tja shäng ba tjok lok obishko ga epga wlikoror, doror dbo tworop bor kong 'li go. Eni ga jeno kjlara dōe. Weno shäng jer wlo 'li e. Shäryono eni, tjlkwo tak pjang bop tjlkwo go ba kjishko 'li ber jlōkoyo wlo.

¹³ »Eni tjok ga tja to bop shwoy irōng obi. Gueniyo tja shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo ëre lër shäng bop kong eni, epga ber lōng wopjlū jlōkoyo, botoya dik wlo.

¹⁴ Bop tjlkwo loror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjishko ga bor nopga iya nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵ »Rokër bop kong ga bor nopga kjëp kjok ëre kjing go dwayo llëme. Woydër ga wlikëp, llëbo owa shärye Ärë ba kong llëm wlo.

¹⁶ Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe.

¹⁷ Bop tjlkwo, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber lōng pjlo bek bop tjlkwo bek 'li go wlo.

¹⁸ Epga ichër jek kjok ëre kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ëre kjing go sorë ga eni.

¹⁹ Ba kjishko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlōkoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlōkoyo tjlkwo bek 'li go wlo.

Jesús syöshtono Sbō kong tjlkwo kfragaga lōng kës 'li kong

²⁰ »Tja syöshtë ba kjishko dō llëme. Llono ga tjlkwo 'le lok oblë kong, ga kjong kjong mär ber lōng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjishko lok bakoe.

²¹ Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjishko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber lōng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga lōng bi tjok, tja ichaga pjarë 'li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo.

²² Epga ioror beno tjwlō ara, tja iorop beno tjwlō ara sorë ga eni, epga ber lōng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni.

²³ Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber lōng kjlaraso jlōkoyo, tja ichaga pjarë 'li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni 'li miyde lok eni bako wlo.

²⁴ »Data, kjok ëre shäryopdë llëm obishko ga tja woydorop ara. E kjishko ga tja iorop beno kësbang, tjwlō ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng 'li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wlo, tja iorop beno kësbang, tjwlō ara 'li iya lok wëlë wlo.

²⁵ »Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ëre so 'lirë lōng llëm, gueniyo tjara ommiydë, ga tja ichaga pjarë 'li miyde bor nopgarë pjluë.

²⁶ Pja sorë, e loror ba kong, miyde lok wlo, ga lër shäng ba kong lok obi. Shäryër eni, epga ëng woydë ara kar kar wlo, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok lok wlo bakoe» le.

18

Jesús shara ba wloyogarë

¹ Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kalëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko olivo lok ara, ga opzrëno jek lok eshko.

² Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjishko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjlué.

³ Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Ëngkjwagaga, Sbö u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Ëngkjwoklo söya tjeng ba wloshko, iök bakoe.

⁴ Llëye shärye ba tjok li miyde Jesúsde shäng. Eni ga ëng wlëno ba tjok, ga tjlë ba kong lok ga «¿Ë wlëmirë?»

⁵ «Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

Eni ga tjlë ba kong lok ga «E tja» le. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.)

⁶ Lara eni li kuya lok ga opshino jek lok iröng sira, ga dgonon jek rish rish tjeng töshko.

⁷ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok jek obi ga «¿Ë wlëmirë?»

«Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «E tja loror bomi kong tjän. Tja wlëmirë dö ga lamo löng ëre ichozĩ toe» le.

⁹ Shäryono eni, tjlökwo lara lunashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno ga «Nopga tworop bor kong li jeror kjlara llëme» lara eni.

¹⁰ Eshko ga Simón Pedro dröng shino kjwangna ba bapkwö roy dwayo, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä. (Parkaga li ko Malco.)

¹¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdun-goba, bokrotkëba, zrökoba wlo, ga shäryër eni kjluwe» le.

Jesús söra Anás bokshto

¹² Eshko ga ëngkjwagaga, ba kägäyo, Sbö u dagaga, Jesús shara lok, ga kjrochara.

¹³ E irgo ga söra lok jek Anás bokshto. Anás, e Caifás kegue. Lu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbangyo.

¹⁴ Kjupäshko ga tjlëno ga «Pjlú wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska» lara eni.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

¹⁵ E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kjlara obi, e jek löng Jesús sökoba jek shäng li irgo. Jesús oppingga oblë li miyde syöshtaga kësbangyo lirë kuzong ga pjöyikong jek opzrëno shäng Jesús tjok u li worbo gö.

¹⁶ Pedrora beno sök kjoko, u bäng zlong. Eshko ga Jesús oppingga oblë li opshino tek iröng, ga lano kjoglo parkë shäng u bäng daga li tjok, ga Pedro söra jek ba tjok kjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kjoglo li tjlë Pedro kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbö u dagaga löng li, e iök boktöno kjwara, ga beno löng iökkok. Pedro ëmdë ga shäng iökkok ba tjok bakoe.

Llëbo kjakrokara Anásde Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbangyo li llëbo kjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kjishko, llë pñyde oba kong li kjishko bakoe.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno oba uunkong bokshto. Dbar kjwobi go ga oba pinor shäng judíoga syö uyo lok li roshko, llëm ga Sbö u zlong bäng, judíoga löng kës li tön löng enido li shtoshko. Llëbo loror lütshko llëme.

²¹ ¿Eni ga llëbo kjakrokëp bor kong ega? Kjakrokos bor tjlökwo kugaga kong. Llëye loror li miyde lok pjire» le.

²² Lara eni li kura Sbö u daga kjlara shäng lirë, ga Jesús kwomso shpokza pjök, ga tjlë ba kong ga «¿Tjlapga syöshtaga kësbangyo kjwe dboryëp eniro?»

²³ «Llëbo loror owa kjwe ga llë los bor kong. ¿Gueniyo loror pjlué ga tja shpop ega?» le ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásde jek jek shäng kjro go Caifás, syöshtaga kësbangyo li shwoy.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng iökkok kjoko, ga löng'li tjlë ba kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kjlara shäng eshko, e domer kwom-gwo zara Pedrorë li pjeyo. E tjlë Pedro kong ga «¿Pja ñnor shäng kjok dgak buk, kjor ko olivo lok ara lishko ba tjok bebi llëmdo?»

²⁷ «Llëme» le ba kong. Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

Jesús söraba Pilato bokshto

²⁸ Kjok shröngto ga Jesús söraba to Caifás shwoy dwayo, jek öötong löng kjok eshko so ichaga ko Pilato, e ushko, gueniyo judío tjlapgaga lira opzrëno jek lok u li roshko llëme. (Dbar shrëkklo llë döröshko ga judíoga sgara löng opkjë löng dboshko. Opzrëno lok nopga judío llëm wleniyo u roshko wleni ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëya ga äe le. Opzrëno jek lok u li roshko llëm e kjishko.)

²⁹ Eni kuzong ga Pilato opshino tek kjoko, ga tjlë ba kong lok ga «¿Domer kjwe rotëmi llë kjishko?»

³⁰ «Llëbo owa shäryara llëm kjwe ga sörorwa tek bop kong llëme» le ba kong.

³¹ Eni ga Pilato tjlë ba kong lok ga «Eni ga sözï, llgwezï pjäydë om go bomi kjok llgwekklo li go» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Gueniyo no zrörwa tjawarë om go ga äe. No zrökko laga li pja eröe» le.

³² Shäryono eni, tjlokwo lara Jesúsde, e wolon sorë li ber jlökoyo wlo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Judío pjluoy li pjare?»

³⁴ «¿E kjakrokëp shäng, tja ë miydëp woydë kjishkore, de laga oblërë bop kong?» le ba kong.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja judío lëpdo? Pja söga, twaga bor kong li, e bop pjeyoga om go, syöshtaga kägäyoga bakoe. ¿Pja llëye owa shäryono?»

³⁶ «Tja ber pjlu kjok ëre kjing go wlo llëme. Eni kjwe ga bor nopga ëngkjwë judíoga tjok, tja wlike lok wlo. Gueniyo bor pjlu shtoyo li kjokyo oblë» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Enira pja pjlu?»

«Tja pjlu laga pjarë, ga lorop beke. Tja weno to ter shäng kjok ëre kjing go, tjlokwo bek li laga. Eye tjlokwo bek li kuk woydë ga tja kuya» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tjlokwo bek li llë?» le. Lara eni pjir ga opshino jek lan judío tjlapgaga tjok obi. Tjlë ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete.

³⁹ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga rayër kjlara. ¿Eni ga woydëmi ga judío pjluoy lëmi li dötë bomi kongde?»

⁴⁰ «Llëme. ¡Barrabás, e döpdë dey!» le ba kong. Barrabás, e dënashko ga ëngkjwono Roma sopga tjok.

19

Jesús ichara Pilatorë zrökoba pjang kjlös go wlo

¹ Eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpökklo go wlo.

² Eshko ga shkë sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu kjing go, ga kong shwong wlëna lok kara pjluogga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go.

³ E irgo ga jek lok ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «¿Judío pjluoy, pja pjlu, pja tjwlo arael!» le lok eni, ga shpokza lok pjök pjök ba kwomsoshko erä.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko iröng obi, ga tjlë löng li kong ga «Domer tek sör shäng ëre izia. Woydër ga

miydëmi ga bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le.

⁵ Jesús opshino tek shäng ba bok-shto p̄lu dlu ioklo ywak shkō sho go li jong ba dlu kjing go, doyak shäng p̄lupga shwong wleniyo li go bakoe. Eshko ga Pilato tjlē lōng li kong ga «Domer shäng ère Ìzĩa» le.

⁶ Ìya syōshtaga kägäyoga, Sbō u daga-garē ga tjlē lok dbo go ga «¡Zrōs pjang kjlōs go! ¡Zrōs pjang kjlōs go!» le lok eni.

Kuya Pilatorē ga tjlē ba kong lok ga «Sōzĩ, ga zrōzĩ pjāydē. Bor kong ga llëye wlēnor ber shdungko wlo drete» le.

⁷ Kuya judío t̄lapgaga lōng lirē ga tjlē ba kong ga «Domer kjwe tjlēno ga “Tja Sbō Wa” lara eni. E kjīshko ga borwa kjok llgwekklo tak pjang li tjlē ga e zrōkko» le.

⁸ Kuya ga bangkjrara ara jek kēgong.*

⁹ Eni ga jek opzrēno ba u roshko irōng obi, ga tjlē Jesús kong ga «¿Pja kjone so?» le, gueniyo dboryara llēme.

¹⁰ Eni kuzong ga tjlē ba kong obi ga «¿Tja dboryēp woydē llēmde? Pja shäng bor wloshko. Pja dārde, de pja zrōkoba pjang kjlōs gore, e laga tjarē. ¿E miydēp llēmde?»

¹¹ «Dbo twara Sbōrē bop kong llēm kjwe ga tja shäng bop wloshko llēme. E kjīshko ga bor twagaga bop kong lōng kjwe, e llēbo owa shäryono kēsbang, bop kjinmo» le ba kong.

¹² Eshko jek lēkong ga Pilato beno shäng llēbo shäryē ara, Jesús dōya wlo le. Gueniyo ga judío t̄lapgaga öö le lok jek t̄jē j̄lkong, tjlē ga «Ë pogo opyē sōk p̄lu ga e p̄lu kēsbangyo sōk Roma kjokyo li wloyo. Eni ga domer kjwe rayēp jek to wleni ga pja ba wloyo bakoe» le.

¹³ Kuya Pilatorē ga sirkeno sōk no llgwezlong sökklo jong li kjing go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko li kowēba Tōshko Shto Shäryak

Buk Akkwo Go, arameo t̄lōkwo go kowēba Gabatá.

¹⁴ Eshko ga öötong dlo dluw, ga Israel t̄jēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo li bong. Eshko dbaryo ga judíoga poshäryē, ba dbar li shrēya lok wlo. Ga Pilato tjlē judío t̄lapgaga kong ga «Bomi p̄luyo shäng kjwe Ìzĩa» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong dbo go ga «¡Ichos j̄üy dwayo! ¡Ichos j̄üy dwayo! ¡Zrōs pjang kjlōs go!» le.

Eshko ga Pilato tjlē ba kong lok ga «¿Woydēmi ga bomi p̄luyo kjwe zrör pjang kjlōs gore?»

«Tjawa p̄luyo sōk kjlaraso, p̄lu kēsbangyo sōk Roma kjokyo li e» le.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorē ba ēngkwagaga kong, löya lok pjang kjlōs go wlo, ga söra lok to ey dwayo.

Jesús zröraba pjang kjlōs go

¹⁷ Ga Jesús jek shäng ba tjok, ba kjlōs li söya pjang om go, ga öötong lōng kjokyo ko No Kā Dboglo dlupyo, arameo t̄lōkwo go ko Gólgota.

¹⁸ Eshko ga löra lok pjang kjlōs go. Nopga löra lok kjlōs go do pjök obi bakoe. Kjlara pjang or kēlē, kjlara pjang or mlē, kjlōsyō dboy dboy.

¹⁹ Pilato kjibokwo tonono kjwara, ga iara lok Jesús lōk pjangshko li kopshko, e zrōya lok llē kjīy miydēba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlē ga «Domer ère ko Jesús, Nazaret so. E judío p̄luyo.»

²⁰ Ga jyāglo tak pjang kjibokwo go li, e tak pjang arameo t̄lōkwo go, latín t̄lōkwo go, Grecia so t̄lōkwo go bakoe. Ga kjibokwo li lara judíoga ararē, kjok eshko li buk Jerusalén kjokyo soshko kjīshko.

²¹ Eni ga judío syōshtaga kägäyoga tjlē lok Pilato kong ga «Tēy kjweni llēme. Tos “Domer ère tjlē ga ‘Judío p̄luyo li tja’ le.” Tos eni dey» le.

²² Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Llēbo toror pjang pjir t̄jān. Ber pjang eni» le.

* **19:8** Eshko ga Pilato wot̄jlik ga Jesús, e Sbō Wa j̄lōkoyo kjwe le. Bangkjrara ara e kjīshko.

²³ Jesús lōra ëngkwagagarē lok pjirshko ga ba shwong tōna, ga pjlorgara kjrīnggwo pkēng (4) kjlara ī īe. Ba shwong ro lēkong li, e shāryak shwong karaso, sera ter jong llōm lēkong dwayo āār jong dre lēkong.

²⁴ E kjīshko ga tjlē lok ëng kong ga «Dwīlēy llēme. Shwong kjwe ber ē kong īy wlo ga jyā shiy dey» le, ga shāryara lok eni. Shāryono eni, Sbō tjlōkwo tak pjang li ber jlōkoyo wlo. Tjlēno beno eni:

«Bor shwong shdōra lok ëng kong,
ga jyā shira lok, shwong li ber ē
kong īya wlo.»†

²⁵ Jesús kjlōs jong lishko ga ba mekē shāng soshko, ba mewa shāng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María Magdala so, e lōng eshko ba tjok lok bakoe.

²⁶ Ga ba mekē īya shāng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li‡ zlong bāng, ga tjlē ba mekē kong ga «Wālē, bop wa shāng kjwey» le ba kong,

²⁷ ga tjlē ba oppingga li kong ga «Bop mekē shāng kjwey» le. Eni ga eshko jek lēkong ga Jesús mekē wlokjrara, ga sōra beno sōk ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlōs go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shāryara pjire. Eni ga Sbō tjlōkwo tak pjang li ber jlōkoyo wlo ga tjlē ga «Tja wodogroe» le.

²⁹ Eshko ga di bapkwō jong kwara, roshko kjillgwo bo dyo shpoā. Ga llēbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara no shāng eshko lirē kwara, pōra kjillgwo bo dyo shpoā li go, kjrochara pjang kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara.

³⁰ Shura sira, ga tjlē ga «Llēbo uunkong li shāryono pjire» le. E irgo ga kā kujono, ga wolonoe.

³¹ Eshko ga poshāryozlōng dbaryo li ey, ga woshtozlōng dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjīshko ga woyde judío tjlapgagarē ga shinmo doyo ber

lok kjlōs go āār jong bong jā llēme. E kjīshko ga rokara lok Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon maling wlo. E irgo ga woyde lok ga ba doyo lōya ter ba kjlōs go dwayo jekdo.

³² Eni ga ëngkwagaga jek lok domer lōra pjang bām go Jesús zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjarayo li kworbo tora bakoe.

³³ Gueniyo jek āār Jesús pjang lishko ga īya lok ga wolono pjang tjan, ga kworbo tora llēme.

³⁴ Eshko ga ëngkwaga kjlara, Jesús shorkekza lō kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llēm ga srēng tek tur jong di tjok.

³⁵ Tjlōkwo ēre taga li tja, ga llēbo tēr shāng ēre, e īnor om go. Miydēr ga tja tjlē beke. Ga llēbo īnor li totē shāng bomi kong, jlōe lēmi wlo.

³⁶ Shāryono eni, Sbō tjlōkwo tak pjang li ber jlōkoyo wlo. Tjlēno beno eni: «Ba dboglo tar kjlara llēme.»§

³⁷ Sbō tjlōkwo tak pjang kjrina obi. Tjlēno beno eni: «Shorkera pjus li īnaba lok.»*

Jesús doyo jnena Joséré

³⁸ Domer shāng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shāryara lūtshko, judío tjlapgaga bangkjrara ara kjīshko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «Jōlō» le ba kong.

Eni ga José öör ba dōk, ga sōra to ey dwayo.

³⁹ Domer jek shāng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkē. Jek shāng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lok shinmo doyo go an maling llēm wleniyo sōra jek ba tjok kjrīng pjōk kwing dunggwo kjwo sak kjāk kjīngsho shkēng (75) dik.†

⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo sōra lok, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara

† 19:24 Salmo 22.18. ‡ 19:26 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde. § 19:36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20. * 19:37 Zacarías 12.10. † 19:39 Dunggwo kjwo sak kjāk kjīngsho shkēng (75), e kwing libra sak kjāk kjīngsho shkēng (75) dik.

e go, judíoga sgara shinmo doyo jnek sorë ga eni.

⁴¹ Jesús zröraba pjang kjlös go'lishko ga kjok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk kjrina, shinmo doyo iaydëba eshko llëm obi.

⁴² Ga judíoga poshäryozlong dbaryo 'li ey kuzong ga doyo 'li iara beno buk sak 'li roshko, buk soy kjishko.

20

Sak beno buk rorë

¹ Öötong sondë kjok shränto ga María Magdala so jek öötong shäng sak lishko, ga ña ga ak iak beno jong ba bängzakklo 'li, e kjak beno jong ba sor go.

² Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni 'li* tjok lishko, ga tjëlë ba kong 'lok ga «¡Tjlapga doyo 'li söraba to sakshko dwayo! ¡Öötong iaraba kjone 'li miydëy llëme!» le.

³ Kuya 'lok ga opshino jek 'lok jongya sakshko.

⁴ Pjöyikong 'li jek zron jong ëng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shäng bäm go sakshko.

⁵ Eshko ga roina doktëng shäng töshko. Ga ña ga ba popgoklo beno tjeng erä, gueniyo opzrëno jek ba roy llëme.

⁶ E irgo ga Simón Pedro öötong shäng eshko, ga opzrëno jek ba roy. Ba popgoklo 'li ña tjeng eshko.

⁷ Ba kä potaywoklo ña shpuk, iak beno buk dboshko.

⁸ Eshko ga oppingga shrono shäng bäm go 'li opzrëno jek ba roy bakoe. Ña pjir, ga woshrono jlöe le.

⁹ Gueniyo eshko ga Sbö tjlökwö tak pjang 'li tjëlë ga Jesús woshre iröng obi kjluwe 'le 'li llë 'loklo miydayde 'lok llëm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰ E irgo ga to jek 'lok ba ushko iröng obi.

¹¹ Gueniyo María Magdala so lira beno shäng sak 'li zlong bäng kjoko,

slar ëë, ga sak 'li roina doktëng shäng töshko.

¹² Eshko ga ña ga Sbö parkagaga kjok dogo so 'läng do pjök, doyono 'lok shwong ko pjublün go, sirkeno 'läng Jesús doyo iak beno buk lishko, kjlara sök kä 'lëkong, kjlara sök dre 'lëkong.

¹³ Eshko ga tjëlë 'lok ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega?»

«¡Bor Tjlapga doyo 'li sörabae! ¡Öötong iaraba buk kjone miydër llëme!» le ba kong.

¹⁴ Lara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga ña ga Jesús bë shäng, gueniyo e Jesús miydara llëme.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega? ¿Ë wlëpdë?» le.

Woyotjlíya beno shäng wotjlík ga kjok eshko daga 'li shängdo le. Eni ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo 'li söga pjarë wleni ga iorop beno buk kjone 'los bor kong, tja to kjrë wlo» le.

¹⁶ Eshko ga tjëlë ba kong ga «María» le.

Kuya ga bojongö iröng, tjëlëno ba kong arameo tjlökwö go, tjëlë ga «¡Rabuni!» le. (Rabuni, e no pingga 'loklo.)

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja rayozong. Tja äätë iröng Data Sbö shwoy llëm obi. Gueniyo pja nom bor pjeyoga shwoy. Pja tjëlë ba kong ga tja jek jongya iröng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbö, e bomi Sbö bakoe lëp ba kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga jek ba oppinggaga 'läng lishko, ga tjëlë ba kong ga «¡Tjlapga ñor!» le, ga llëye lara ba kong 'li lara ba kong 'lok pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) 'li kong

¹⁹ Öötong sondë kjok sëng ga ba oppinggaga töno 'läng ëng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjre 'lok ara kjishko ga u bäng bäng 'li bängzara 'lok jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjëlë ba kong 'lok ga «Miga. Pjây ber 'läng wlëpe» le.

* 20:2 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni 'le 'li, e Juan layde.

²⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba pjlokso bäng, e pina ba kong'lok. Ga ñya lok ga beno löng wopjlú, woowa llême.

²¹ E irgo ga Jesús tjlê ba kong'lok obi ga «Pjây ber löng wlêpe. Tja ichara Data Sbörê sorê ga pjây ichêr eni bakoe» le.

²² Eshko ga pjluk bakwara ba kopshko, tjlê ga «Pjây go Sbô Sëya tjwe ber bomi tjok.

²³ E pogo, owa pjang ba go'li lömi ba kong ga löya Sbörê ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go'li lömi ba kong llêm ga löya Sbörê ba kong llêm bako, beno löng ba owa'li tjok ñyado» le.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlô bakoe. Jesús weno shäng ba oppinggaga li kongshko ga Tomás shäng eshko llême.

²⁵ E kjishko ga e irgo ga ba pjeyoga tjlê ba kong ga «¡Tjlapga ñnorwa!» le ba kong.

Kuya ga tjlê ba kong'lok ga «Löra ba orkwo bäng li ñn woydê, ga bor sakkwo zrêr woydê ba roshko. Bor orkwo zrêr woydê ba pjlokso bäng roshko bakoe. Eni llêm ga jlê lër llême» le.

²⁶ Öötong sondê kjwara obi ga Jesús oppinggaga li töno uunkong löng u li roshko jek obi. Eshko dbaryo ga Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bäng bäng jong tuke. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrêko obi, ga tjlê ba kong'lok ga «Miga. Pjây ber löng wlêpe» le.

²⁷ E irgo ga tjlê Tomás kong ga «Bor orkwo êre ñzong. Bop sakkwo kjwe zrêr jûshko. Bop orkwo kjwe kjëmö, zrêr bor pjlokso bäng êre roshko. Tja woshrono iröng obire, de llêm, e woyotjlip ame. E jlê lozong» le.

²⁸ Eshko ga Tomás tjlê ba kong ga «Pja bor Tjlapga, bor Sbô bakoe» le.

²⁹ Kuya ga tjlê ba kong ga «Tja woshrono iröng obi jlê lër, tja ñnop kjishko. Eñye, llêye ñna llêm êmdê ga jlê le ga ber wopjlú» le.

³⁰ Llêbo ñydêba llêm wleniyo shäryara Jesúsdê ba oppinggaga bokshto ara obi, gueniyo tak pjang kjibokwo êre go llême.

³¹ Gueniyo êre toror, miydêmi e go wlo ga no pjluo ichara Sbörê li, e Jesús, e Sbô Wa bakoe, ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së ñyado Sbô tjok.

21

Jesús weno ba oppinggaga doglo kjäk (7) kong

¹ E irgo ga Jesús weno shäng ba oppinggaga kong obi, di bäng buk kësang, shkung, so dlung kjoyo ko Tiberias* li sor go. Shäryono eni.

² Eshko ga löng Simón Pedro, Tomás (e kowëba Kjlô), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjök, ba oppinggaga do pjök obi.

³ Ga Simón Pedro tjlê llamo löng li kong ga «Tja to mã shak» le.

Kuya lok ga tjlê ba kong ga «Tjawa êmdê ga jek bop tjok bebi» le.

Eni ga uunkong li opyono lok jek kjoyong roshko, gueniyo e shkëyo ga mã shano llême.

⁴ Wêshko kjok shröngto ga ñya lok ga Jesús weno shäng di bäng li sor go, gueniyo e ñ miyde löng llême.

⁵ Eni ga Jesús tjlê ba kong'lok dbo go ga «Pjeyoga, mã sharomire?»

«Llême» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlê ba kong'lok ga «Bomi mã shakklo kjwe dbuzi jer orkwo këlêkong, ga mã shami dani» le.

Kuya lok ga shäryara eni, ga ba shakklo li poyöya ga ñ, roshko mã ara kjishko.

⁷ Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjlara wleni li† tjlê ga «¡Tjlapga li shängdo!» le. Kuya Simón Pedrorê ga ba shwong kop lëkong skwara

* **21:1 Tiberias di bäng**, e kowëba **Galilea** bakoe. † **21:7 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni** le li, e **Juan** layde.

lunashko'li pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuw erä.

⁸⁻⁹ Eshko ga kjoyong li buk këm di rong wop tjok. Eni ga llamo'long'li jek ba irgo kjoyong li go, mã shakklo roy mã tjung li dopshiya jek öötong'long pjöshko lëkong. Opshino lok kjoyong li roy dwayoshko ga iya lok ga iök jong kjrina ri ri, ga iökgwo li kjing go mã buk kjlara, pjlung shosho suk pjir buk kjwara bakoe.

¹⁰ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Mã sharomi yë tek sözi kjlobö» le.

¹¹ Kuya Simón Pedrorë ga opy-ono kjoyong li roy, ga mã shakklo beno pjang di roshko li dopshira jek öötong buk pjöshko. Roshko tjeng mã kësks doglo sak dbaw kjingsho sak shkëng kjingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëdong llëme.

¹² Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Pjã tek ië» le.

Miyde lok pjlu ga e Tjlapga Jesús. E kjishko ga «¿Pja ë?» le lok ba kong llëme.

¹³ E irgo ga Jesús jek ba zlong bang, ga pjlung shosho suk pjir li kjrara, ga shdöra ba kong. Mã suk pjir li kjrara, ga shdöra eni bakoe.

¹⁴ Jesús woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba oppinggaga kong e tjok ga öötong pjloglo mya.

Jesús tjlëno Pedro kong

¹⁵ Iono lok pjir ga Jesús tjlë Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara li ë? ¿E pjare?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp yotso, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara jlökoyore?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁷ Era eni ga Jesús tjlëno ba kong obi, öötong pjloglo mya. Tjlë

ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp jlökoyore?» le.

Kuya ga woydë ara, kjakrokara ba kong pjloglo mya kjishko. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjluë. Miydëp ga pja woydër» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni.

¹⁸ Lër bop kong jlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tjoksa, pja jek äär woydëp kjone lishko. Gueniyo llono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber lok bek, pja doyëba wlo, ga pja sökoba jek äär woydëp kjone llëm lishko» le.

¹⁹ Lara eni li, e Pedro wolon sorë li loklo, ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara e kjishko. Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²⁰ Eshko ga Pedro bojono iröng, ga iya ga Jesús oppinggaga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tjlapga, ¿pja soynega li ë?» laga Jesús kong ba kwomsoshko li e.)

²¹ Iya Pedrorë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿e ga kjwe, llëye shäryëba ba tjok?»

²² «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë. Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²³ E kjishko ga roy shdöktong Jesús tjlokwo kragaga uunkong kong ga domer lara li beno wolon llëm wlo le. Gueniyo lara Jesúsde eni llëme. Tjlëno ga «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë» lara eni eröe.

²⁴ Ba oppinggaga lër shäng li, e tja. Ère ñnor om go, ga tër shäng om go bakoe. Miydëba ga tja tjlë beke.

²⁵ Llëbo shäryara Jesúsde ara obi oblë oblëe. Toroy uunkong wleni ga kjok kjwang jlkong dlino jong kji-bokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles Llëbo shäryara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äskarë Kjibokwö ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga e judío llëm wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlö ara wleniyo bakoe.

Bäm go ga kjibokwö ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdë Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlu wlo. Kjibokwö ërera jyä tara ba kong, llëbo weno e irgo li miyde pjlu bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbö Sëya ichara ba nopga kong, ga llëbo shäryara ara epga tjok sorë li tara ba kong. Tjlëno eni Hechos 1.8 go. Tjlë ga «Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësange. Kjrromi ga pjäy opshik tja ñomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo öötong beno shäng Jesús tjlökwö kjrara, ga Jesús roy pjlu lara kjok shto oblë oblë sorë li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jëktong shäng parkë ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Eni ga llëbo shäryara Sbörë Pablo tjok li ña om go, ga jyä tara kjibokwö ëre go.

¹⁻² Teófilo, kjibokwö toror bäm go li, e Jesús roy loklo. Shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo shäryara, pina kës li toror beno pjang eshko. Jemdë kjok dogo llëm obishko ga jëk shäng Sbö tjlökwö roy lagaga kjrara beno tjeng ba äska li tjok. Ga kong llëbo shärye wlo li lara beno ba kong. Eshko ga kjimtara Sbö Sëyarë.

³ Zröraba irgo ga weno shäng Sbö tjlökwö roy lagaga li tjrëko obi, ga llëbo shäryara oblë oblë, miyde lok e go wlo ga shäng së obi. Dbar kop sak pkëng (40) tjrëko ga olö ga wen shäng ba

tjrëko, ga ña lok. Eshko ga Sbö ber no pjlu sorë li roy lara beno ba kong.

⁴⁻⁵ Pjlara ga sök ië ba tjokshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy go Sbö Sëya iche bor Datarë tjwe, lara jlökoyo sorë li eni. E lanyotkoror bomi kong tjän. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwöbë obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësang bomi tjok. Pjäy opshik Jerusalén kjokyo dwayo llëm, e shäryono eni pjir guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁶ Pjlara ga töno löng Jesús tjokshko ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿eni tjok ga Israel tjëyoga döp ber ichaga tjëyoga oblërë ame dbaryo li öötongde?»

⁷ «E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono le ga eshko jä.

⁸ Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësange. Kjrromi ga pjäy opshik tja ñomi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» le ba kong.

⁹ Tjlëno eni pjir ga ña lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yow e roshko jëktëng erä, ga ña lok ame.

¹⁰ Kjok dogo ña beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjublüne.

¹¹ Ga tjlë lok ba kong ga «Galilea sopga, ¿kjok dogo ñmi löng kjër llënorö? Jesús ñmi söra to jem kjok dogo bomi tjrëko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» le.

Matías kjrara lok beno shäng Judas shtoshko

¹² Kjok eshko li ko Olivos dlupyo. E irgo ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska to ter lok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlupyo li ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Wosh-tozlong dbaryo ga judioga jëk lok wop eni eröe.

¹³ E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko li roshko,

ga tjyono jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko li ko eni:

Pedro;
Santiago;
Juan;
Andrés;
Felipe;
Tomás;
Bartolomé;
Mateo;
Santiago, e Alfeo wa;
Simón, e zelote;
Judas, e Santiago wa.

14 Dbar kjwobi go ga epga tön lok tjë jikong eshko syöshtë Sbö kong Jesús lëmga tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

15 Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbäw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pjeyoga llamo löng li tjrëko, ga tjlä ba kong ga

16-17 «Pjeyoga, Judas, e kjrara Jesúsde jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjläkwo lara Sbö Sëyarë Judas kjishko, tjläkwo li tara Pjlu Davidde. E kjishko ga tjläkwo lara li shäryono eni tjän.

18 »(lëbo owa shäryara Judasde li potjwlëkklo dburyo li go ga kjok tjwlëna kjrina. Eshko ga lono jer jong kälëkong, bögwö dloktong, llangkogro tuklong drete.

19 Nopga löng Jerusalén kjokyo li, e miydara lok pjir, ga kjok eshko kowara lok Acéldama, lëy bi tjläkwo go ga «Srëng kjokyo.»

20 »Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* li tak beno pjang eni:

«Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk

kjok ëye llëmshko.

Ëye ber sök eshko ame.»*

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

«Ba pak, e ber sogo oblë.»†

21 »Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jüşhko ga domerga löng, jëktong löng bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok lishko.

22 Jesús wara Juandë li ina lok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ina löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga llëbo ina, kura li roy le borwa tjok wlo» le.

23 Eni ga kjrara lok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías.

24 Eshko ga syöshtono lok Sbö kong, tjlä ga «Tjlapga, tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjläshko sorë li, e miydëp pjire. Nopga do pjök ëre kjrrop kjone dey ga pïs borwa kong.

25 E ber bop tjläkwo roy laga Jesús äska. Pak li, e Judas i, gueniyo rayara to ba shdüzlong kjokyo lishko» le.

26 Eni ga llëbo jyäglo shira lok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjläkwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kjlarayo.

2

Jesús tjläkwo kjrägaga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok

1 Öötong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* ga Jesús tjläkwo kjrägaga tönö löng uunkong uyo kjaraso.

2 Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk träk llëm, pjluk tjwe jong ri ri dbo träk llëm wleni, ga tönö beno pjang u li roshko, epga löng lishko.

3 Eni ga llëbo weno kälä iök pjë jong ri ri wleni, so kjyorkwo kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go.

4 Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjlä löng kjok shto oblë oblë so tjläkwo

* 1:20 Salmo 69.25. † 1:20 Salmo 109.8. * 2:1 *Pentecostés*, e judioga dbar shrëkklo. E kowëba dwla bo kjozlong dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo pjir irgo ga äar dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjrara li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

go, iara Sbö Sëyarë tjëlë sorë ga tjëlë löng eni.

⁵ E dbaryo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë oblë uunkong dwayo.

⁶ Pjluk jong kës 'li kura lokshko ga töno löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjëlökwo kjrägaga tjëlë löng kjlara ï ï ba tjëlökwo baïya layde. Ga wojeno löng.

⁷ Eni ga beno löng polläk, yëy 'le erä. Ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Kjwepga Galilea sopga dö llëmdo?

⁸ ¿Kuy ga tjëlë lok bi tjëlökwo bishïya kjlara ï ï, e sorëro?

⁹ Jüshko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so,

¹⁰ Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so,

¹¹ Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judíoga weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llëm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjëlökwo kjräga judíoga ï dik. Ga kuy löng ga llëye shäryara Sbörë kësbang 'li 'le löng bi kong bi tjëlökwo om go 'li go» 'le.

¹² Löng yëy 'le tjë jïkong, llëbo woyotjliya löng miyde llëme. Ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Llëbo tjeng kës ëre llë loklo?» 'le lok eni.

¹³ Ga tjërëko löng kjlëbö ba läywë owa, tjëlë ga «¿Kjwepga löng nelöe!» 'le.

Pedro tjëlëno nopga ara kong

¹⁴ Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjëlökwo roy lagaga Jesús äska llamo doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) 'li tjok, nopga 'li bokshto. Eshko ga tjëlëno ba kong lok dbo go. Tjëlë ga «Pjäy judíoga, pjäy löng ëreshko Jerusalén so tjë jïkong, llëye ïnoma kës ëre pjllölgwer bomi kong. Llëye lër bomi kong 'li kuzï yötsoe.

¹⁵ Woyotjliimi ga domerga löng ëre löng nelöe lëmi, miga eni llëme. Eni tjok ga dlo wenzong jã. Kjok eni ga ëye shäng nelö llëme.

¹⁶ Llëye shäryë pjang ëreshko lara Sbö tjëlökwo laga tek dënashko so Joeldë ba pjeyoga kong pjir tjän. Tjëlëno beno eni:

¹⁷ »«Sbö tjëlë ga 'Kjok pjir lëshko ga pjäy go bor Sëya ichër äär ber kësbang bomi tjok.

Tjëlökwo lër bomi wapga domerga, walëga kong, ga 'le lok oba kong eni.

Dwlasga, era kong llëbo botoya ichër wen ïya lok yoshko wlo.

Tjlapga domerga këkboga, era kong yo llë botoya ichër ïya lok wlo bakoe.

¹⁸ Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walëga, era go bor Sëya ichër äär ber kësbang ba tjok, e irgo ga llëye lara ba kong 'li 'le lok oba kong.

¹⁹ Kjopkwo go ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryër ara kësbang eshko.

Klung kjing go ga ïmi ga nopga ëng zrök ara, iök ara, yô sho ara bakoe. E ber tja tjwe döröe loklo.

²⁰ Tjlapga tjwe dbaryo, e tjwölö kësbang, e pjlu, owa llëme. Tjwayde llëm obishko ga dlo, e kjlopswë ber kjok ro yët, mok, e kjlopswë ber srëzrën, srëng wleni.

²¹ Eshko ga ëye, tja rokara ba kjimtä ga era dëktonge 'le Sbörë eni.»†

²² »Israel tjëyoga, llëye lër 'li kuzïa. Jesús, Nazaret so 'li llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryono oblë oblë bomi tjërëko. E miydoromi pjire. Shäryono eni, e ichaga Sbörë miydëmi e go wlo.

²³ Eni gueniyo ga e twaraba shäng bomi kongshko ga sharomi, ga lörömi pjang kjlös go, zrömi wlo, ga pjäy kjimtaga nopga owa wleniyorë. Tek dënashko ga e miydara, lara Sbörë eni.

²⁴ Gueniyo ga woshrra Sbörë iröng obi. Bäm go ga wolono. E irgo ga döra eshko dwayo. Wolono beno

† 2:21 Joel 2.28-32.

buk eshko, ber buk shinmo ñyado wlo llême.

²⁵ Dēnashko ga Pjlu David tjlēno Jesús kjīshko. Tjlēno beno eni:

»“Tja Tjlapga ĩk enido bor bokshto.

Shāng bor zlong bāng orkwo kēlēkong, eni kuzong ga llēye bangkjrēr llême.

²⁶⁻²⁷ E kjīshko ga tja wopjlú, tja tē bor kjamo go woowa llême. Miydēr ga bor doyo woshrēp irōng obi ber shāng sē.

Tjlapga, tja iēp ber buk sakshko llême.

Tja bop parkaga iak beno shāng dboy bop kong,

ga bor doyo iēp an ber buk eshko llēm bakoe.

Pja koshēr shāng wopjlú ñyado e kjīshko.

²⁸ Tja woshrē irōng obi wlo ga irboyo pinop bor kong,

tja iorop beno sōk bop bokshto ga tja ber wopjlú, woowa llême.”‡

²⁹ »Pjeyoga, tja tjlē bomi kong jlōkoyo ga kuzī sira. Bi tjlapga tek dēnashko so tjwlō ara David, e wolono, ga jnenaba buke. Ga ba sak li buk bi tjrēko obi.

³⁰ Gueniyo ga e Sbō tjlōkwo laga. Miydara ga Sbō tjlēno ba kong jlōkoyo li shāryē eni kļuwe. Sbō tjlēno ba kong ga “Llono ga bop tjēyo tek ber bop irgo li tjrēko pjlu wen kjlara ber no pjluo pja dik bakoe” lara Sbōre eni.

³¹ Eni ga pjlu li weno ĩna shāng tjān wleni, ga ĩna ga shinmotkono, gueniyo woshrono irōng obi. E kjīshko ga tjlēno ga pjlu li, e ie Sbōrē ber buk sakshko llēm, doyo ie an ber buk eshko llēm, woshre irōng obi kļuwe le.

³² Pjlu le li, e Jesús layde. Era woshrara Sbōrē irōng obi, ga tjawa tje jīkong beno lōng e ĩnorwa jlōe laga.

³³ E sōra Sbōrē to jem ōōtong sirkeno beno sōk ba tjok ba orkwo kēlēkong, ga iara beno tjwlō kēsbange. Ga “Sbō Sēya, e twēr ber bop kong” lara Data Sbōrē ba kong jlōkoyo li, e twara beno ba kong. Ga borwa go Sbō Sēya

ichara ba Warē ber kēsbang borwa tjok. Llēbo tjeng kēs ĩnōmi, kuromi li e.

³⁴⁻³⁵ Dēnashko ga David tjlē ga

»“Tjlapga tjlēno bor Tjlapgayo kong ga

‘Pja tek wlar ber sōk bor orkwo kēlēkong,

āār jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga iēr ber tjeng bop wloshko, ichēp wlo’ le

Tjlapgarē”§ le Daviddē eni, to jem kjok dogo llēm gueniyo.

³⁶ »Israel tjēyoga tje jīkong, tjlōkwo lēr li kuzī yōtsoe. E jlōe. Jesús zrōromi pjang kjlōs go. Gueniyo ga iara Sbōrē beno shāng bi Tjlapgayo. No pjluo iche tje lara li e» le.

³⁷ Kuya lok ga woydono ara, wosonkono ara erā. Ga tjlē lok Pedro kong, Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska llamo li kong ga «Pjeyoga, ĩllēye shāryērwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorē ga tjlē ba kong ga «Llēbo owa shāryēmi lōng li, e owa jlōe lozī, ga rayozī, ga pjāy nom kjlarashko kjlarashko, pjāy wēba jer di roshko Jesucristo ko go, owa pjang bomi go li lōya Sbōrē ber dret wlo. Eshko ga ba Sēya twe Sbōrē bomi kong jlōkoyo.

³⁹ Tjlōkwo ēre, e ber ēye rokara Sbōrē ber ba nopga wlo li kong uunkong, bomi kong, bomi wapga kong, ēye lōng pjola li kong bakoe» le.

⁴⁰ Pedro tjlēno ara obi, nopga li poshduna tjlōkwo oblē oblē go. Tjlē ga «Nopga lōng eerishko wotjlīk owa li shdūya Sbōrē. E kjīshko ga pjāy wotjlīk baīya dik llēm, pjāy opkjos nopga owa lōng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ēye ba tjlōkwo kjrono ga wara lok jer di roshko tje jīkong. E dbaryo ga tjlōkwo kjragaga beno doglo sak dbāw dbāw pjloglo mya (3,000) dik obi, ga tōno lōng bām go li tjok.

⁴² Eshko jek lēkong ga beno lōng tjlōkwo le Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús

‡ 2:28 Salmo 16.8-11. § 2:34-35 Salmo 110.1.

äskarë 'li kuk, ga tön 'lok ëng tjok ara ië wlo, syöshtë Sbö kong wlo bakoe.

Jesús tjlökwö kragaga, e löng ëng tjok sorë

⁴³ Sbö tjlökwö roy 'lagaga Jesús äska llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryono oblë oblë nopga 'li bokshto ara. E kjishko ga ña Jerusalén sopgarë ga yëy 'le 'lok tjë jikong.

⁴⁴ Ga Jesús tjlökwö kragaga tön tjeng ëng tjok ÿyado, ga ba llëbo kës 'li shdöya 'lok ëng kong.

⁴⁵ Kjong kjong kjok tjok ga soyneya, kjong kjong llëbo oblë tjok ga soyneya, ga dburyo shdöya ëng kong, kjone ÿ llëm ga twe 'lok ba kong opkjimtë wlo.

⁴⁶ Dbar kjwobi go ga tön löng Sbö u zlong bäng. Löng ushko ga ië 'lok ëng tjok, ga ba dli shdöya ëng kong enido. Eshko ga löng wopjlú, wotöy kjlara kjlara kong.

⁴⁷ Sbö, e poshrëya 'lok ara. Ga nopga oblë beno wopjlú ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörë obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús tjlökwö kragaga tön jek këgong këgong.

3

Domer sök töshko jëk llëm wleniyo kojona Pedrorë kjlara Jesucristo dbo go

¹ Dbar kjwara ga syöshtozlong dloyo, dlo töy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbö u zlong bäng.

² Eshko ga domer sök töshko kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbö u zlong bäng. U bäng jong eshko kjwara kowëba Wolësowa, iëba sök eshko 'li ëye jem opzrëk eshko ga kong dbur roke wlo 'le.

³ Pedro, Juan, e jem opzrëk löng eshko kjwlë ga kong dbur rokara ba kong.

⁴ ÿya 'lok drëng ga Pedro tjlë ba kong ga «'Tjawa ÿzong!» 'le.

⁵ Eni ga ÿya beno sök drëng, kong dbur twero 'le ga koshe sök.

⁶ Gueniyo Pedro tjlë ba kong ga «Tja dbur llëm, dbur sho shöylör llëm

bakoe. Gueniyo ga llëbo tjeng bor tjok 'li twër bop kong. Tja kong dbo twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojözong, pja jëkzong» 'le ba kong.

⁷ Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlkong go, ga kojona. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe.

⁸ Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre 'li go, eni ga jëktong, opzrëno jek Sbö u zlong bäng ba tjok 'lok. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae.

⁹⁻¹⁰ Domer 'li ikoba sök eshko u bäng jong kjwara ko Wolësowa 'li zlong bäng, sök dbur rokë eshko enidoe. E kjishko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara 'li ÿya 'lok ga beno löng yëy 'le, polläktëng erä.

Pedro tjlëno nopga ara kong obi

¹¹ Eshko ga swlo kayo poptono 'li, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjlobi beno löng yëy 'le erä, ga tek zron jong tjwe löng lishko, Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko.

¹² ÿya Pedrorë ga tjlë nopga löng kës 'li kong ga «Israel tjëyoga, ÿpjäy beno löng yëy lëmi ega? 'Tjawa ÿmi löng kjër egaro? 'Woyotjilmi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko lëmi? Eni llëme. 'Shäryororwa, tjawa jëk pjlo bek kjishko lëmi? Eni llëm bakoe.

¹³ Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjlapgaga tek dënnashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwlö ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwlö llëme. Tworomi beno shäng no shdunggaga kong. Eni ga döya Pilatorë larashko ga «Woydërwa llëme» 'loromi. «Zrös pjang kjlös go» 'loromi eni.

¹⁴ No pjlo bek iak beno shäng dboy Sbö kong 'li, e woydoromi llëme. No rokoromi kjlara no zrök ä wleniyo, «Era dözi borwa kong dey» 'loromi eni.

¹⁵ Eni ga shji löng së 'laga 'li, e zröromie. Gueniyo ga woshrra Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e ñorwa jlöe 'laga.

16 Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjlúe. Tjawa mär Jesús go. E kjishko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsde, tjawa mär ba go kjishko, ga ïmi löng wêlle.

17 »Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi llëm kjishko, bomi tjlapgaga ommydono llëm bakoe.

18 Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga kong ga bi pjluyo iche le li kong llëbo owa wen ara. Llëye shäryoromi ba kong li shäryono eni e kjishko.

19 E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjây optwos Sbö kong dey, owa pjang bomi go li löya ber dret wlo.

20 Shäryëmi eni ga pjây iche Sbörë dbokjrë, ga Jesús, e dënashko ga kjrara Sbörë ber bomi pjluyo li, e iche ber shäng bomi tjok.

21 Eni gueniyo ga eerishko ga sök kjok dogo. Äär jong eni, llëbo uunkong, e kjlopswara Sbörë beno tjaglën guing. Tjlökwo lara ba tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li beno eni.

22 »Dënashko ga Moisés tjlëno bi tjlapgaga kong eni. Tjlëno beno eni: «Tjlapga bomi Sbö, pjây kong tjlökwo laga kjre bomi tjreko kjlara, so tja kjoyoe. Llëye le bomi kong li kolozi uunkong.

23 Eye omkolono llëm ga kje Sbörë ber sök ba nopga tjok ame»* lara Moisésde eni.

24 »Llëye wen eerishko dbaryo li lak tek dënashko Sbö tjlökwo lagaga uunkongde, Samuel dwayo tek lëkong.

25 Eni ga llëye lara Sbörë ba tjlökwo lagaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e beno bomi kong, tjlökwo twara bomi tjlapgaga tek dënashko so kong, beno iyado wlo li, e beno bomi kong bakoe. Dënashko ga Sbö tjlë Abraham kong ga «Tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong kjimter, bop tjëyo tek ber bop irgo kjlara li kjishko»† le.

26 Eni ga ba Wa ichara Sbörëshko ga ichara bomi shwoy bäm go, pjây kjlobi li kjimte wlo, llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi wlo» le.

4

Pedro, Juan, e söraba tjlapgaga kong

1 Ga Pedro, Juan, e tjlë löng oba kong wopro ga syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko shrono löng eshko kjloböso, Sbö u daga kägäyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe.

2 Pedro, Juan, e löng oba ping ga Jesús, e wolono, ga woshrono iröng obi, ga shji ëmdë ga wolonoshko ga shji woshre eni bakoe. E kjishko ga shrono löng li iirkë ara ba kong.

3 E kjishko ga shara lok, söra to no shdüzlöng uyo, ga bängzara lok eshko. Kjok sëng anmoyö kjishko ga llgweya wëshko jä le.

4 Gueniyo ga ba tjlökwo kugaga löng li ara, ga ara eni, e omtjlökwo kjrone. E tjok ga Jesús tjlökwo kjranga shtëy domerga dö wleni ga öötong kop sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

5 Wëshko ga tjlapgaga kësks li töno löng Jerusalén kjokyo, epga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kägäyoga, no pingga kjok llgwekklo tara Moisésde go li kägäyoga bakoe.

6 Löng eshko li Anás, e syöshtaga kësbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syöshtaga kësbangyo li pjeyoga obi.

7 Eshko ga nopga ichara lok Pedro, Juan, e söya tek lönglishko dwayo. Ga shrono löngshko ga kojonga löng ba bokshto. Eshko ga tjlapgaga li tjlë ba kong ga «¿Domer li poptoromi sorë? ¿Pjây kong dbo twaga ërë no poptëmi eni wlo?» le ba kong lok.

8 Eni ga Pedro go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjlë ba kong ga «Pjây syöshtaga kägäyoga, tjlapgaga,

9 llëbo pjlú shäryororwa swlo sök kjlara kong, ga poptërwa sorë lëmi löng borwa kong eni.

* 3:23 Deuteronomio 18.15, 18-19. † 3:25 Génesis 22.18; 26.4.

10 Eni ga pjây ommydë wlo ga Israel tjëyoga uunkong ommydë wlo bako ga lërwa ga kuzña. Domer poptono shäng pjłú ère, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so 'li dbo go. Zröromi pjang kjłös go kjupä 'li e. Zröromi, gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi.

11 »“Akkwo woydoromi pjây u shäryagagarë llëm 'li, e iak beno buk bäm go, beno tjwłö ara, oblë kjinmo.”* Akkwo 'le 'li, e Jesús 'layde.

12 Shji döga erë. Èye oblë iara Sbörë beno kjok ère kjing go shji döya wlo llëme. E kjışhko ga èye oblë shji döya wlo drete» 'le ba kong eni.

13 İna tjlapgagarë ga Pedro, Juan, e tjlë lōng dbo go ba kong, llëye bangkjre 'lok llëme. Miydara 'lok eshko ga epga kjok miydë llëm, op-pino ara llëm bakoe. E kjışhko ga kuya 'lok ga tjlë 'lok eni ga beno lōng ba woyotjlik arae. Ga miydara 'lok ga Jesús shäng obishko ga epga jëktong lōng dāw ba tjok.

14 Eshko ga domer poptara 'li kono shäng ba tjok eshko. E kjışhko ga beno lōng kjing, llëye 'le 'lok ga äe.

15 Eni ga ichara 'lok eshko dwayo. Ga epga beno lōng tjoksa, ga tjlökwo kjłopswe 'lok ëng tjok kar kare.

16 Tjlë ëng kong ga «¿Domerga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara 'lok kësbang jlökoyo bi bokshto, e miyde Jerusalén sop-garë uunkong. E jyō lëy ga äe.

17 Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjlökwo 'le oba kong ame wlo ga kjweri kroyoywëy. Shji tjlë ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi è kong ame” lëy ba kong eni» 'le.

18 Eni ga rokara tek iröng obi, ga tjlë ba kong 'lok ga «Pjây Jesús roy lë è kong ame, ga èye pimi Jesús tjlökwo go ame bakoe» 'le.

19 Kuya 'lok ga tjlë ba kong ga «Woyotjłizı pjâyde om goshko. ¿Pjây bangkjirako bäm gore, de bangkjirako 'li Sbö? ¿Kjone dey ber pjłú Sbö kong?

20 Llëbo İnorwa, kurorwa 'li, e lāyworwarë İyado, tjawa ber lōng kjing ga äe» 'le.

21 Kuya tjlapgaga lirë ga kroyoywara 'lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shduna llëm bakoe. Shdüya 'lara, gueniyo Sbö poshrëkoba ara, llëbo İnaba to jek shäryono 'li kjışhko. E kjışhko ga shdüya ga bangkjre 'lok ara.

22 Domer poptara 'li, e 'lu pjłogłö sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjlökwo kfragaga syöshtono Sbö kong

23 E irgo ga Pedro, Juan, e rayara 'lok toe. Eshko ga jek öötong lōng ba pjeyoga Jesús tjlökwo kfraga tōno lōng lishko. Ga tjlapgaga 'li tjlëno ba kong llëro 'li 'lara 'lok ba kong pjire.

24 Kura 'lok pjir ga syöshtono 'lok Sbö kong tjë jikong. Tjlë ga «Tjlapga, pja borwa pjłuyo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjok kjwang jikong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës 'li, e shäryaga pjarë bakoe.

25 Bop Sëya kjışhko ga lorop borwa tjlapga tek dënashko so David kong. Tjlëno beno eni:

»“¿Tjëyoga tjeng kjok kjwang jikong 'li, e shdöktong iirkë ara egaro?

¿Wotjlik lōng ‘¿Llëye shäryëy Sbö kong owa ga äe?’ 'le egaro?

26 Pjlupga, no kägäyoga, e ëng tōno 'lok bi Tjlapga wloyo, bi pjłuyo iche 'le 'li wloyo bakoe.”†

27 Jyā tak beno pjang ère, e jlöe. Kjupäbāshko ga Herodes, Poncio Pilato, e tōno kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel tjëyoga tjok, nopga judío llëm wleniyo tjok bakoe. Opyono 'lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy 'li wloyo. E kjrorop. Borwa pjłu ichëp 'lorop 'li e.

28 Tek dënashko ga llëye shärye 'lok ba tjok 'li, e miydorop, ga laga beno pjarë. Ga shäryara 'lok eni.

29 Tjlapga, İs ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ère

* 4:11 Salmo 118.22. † 4:26 Salmo 2.1-2.

kjimtos bop tjlōkwo roy lē wlo, llēye bangkjrērwa llēm wlo bakoe.

³⁰ Bop dbo go ga swlopga dwlomnezongega?

Llēbo ñydēba llēm wleniyo shāryos ara, bop parkaga iak beno shāng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbō kong eni.

³¹ Syōshtono lok pjir ga tōno lōng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbō Sēya shrono beno kēsbang ba tjok, ga Sbō tjlōkwo le lok dbo go, llēye bangkjre lok llēme.

Jesús tjlōkwo kjrāgaga ba llēbo shdōno ēng tjok

³² Eshko ga Jesús tjlōkwo kjrāgaga uunkong wotjlīk jong kjrinaso. Ēye wotjlīk ga «Llēbo ēre, e botoya dōe» le llēm, sogo uunkong.

³³ Ga Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska li, e jek lōng Tjlapga Jesús woshrra Sbōrē irōng obi li lanyotkē dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbōrē ara.

³⁴ Llēye woydako ba kong lok eshko drete. Olō ga ēye kjok tjok, u tjok, e soyneya, dburyo sōya tjwe,

³⁵ ga twe Sbō tjlōkwo roy lagaga kong. Eni ga shdōya lok kjone kjone lōng llēye dret wleniyo kong.

³⁶⁻³⁷ Tjrēko domer shāng kjlara ko José. E Leví tjēyo, dlung tjrēko ko Chipre li so, kowe Sbō tjlōkwo roy lagaga lirē Bernabé. Bernabé, e no wojega loklo. Pjlara ga kjok baīya soy-nena kjrina, ga dburyo sōra, twara Sbō tjlōkwo roy lagaga kong.

5

Ananías, Safira

¹ Domer shāng kjlara obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlara ga epga kjok soyneno kjrina bakoe.

² Eshko ga domer li tjlē ba boy kong ga «Dbur kjrēr kjrina, ga llamo sōr, twēr Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong eni. Kuya ga «jōlō» le. E irgo ga shāryara Ananíasdē eni.

³ Tweshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Ananías, ħÄ iorop tjwe bop go, pja

wotjlīk kjok li dburyo kjrēp kjrina wlo, pja jyōrkē Sbō Sēya kong wlo

gega?

⁴ ħKjok li, e bopoya llēmdo? ħEni kuzong ga soynenopshko ga dburyo bopoya llēmdo? ħPja opshāryē eni ega? Pja jyōrkono nopga kong dō llēm, pja jyōrkono Sbō kong bakoe» le.

⁵ Kuya ga jek rish buk tōshko, ga wolonoe. Nopga omroy kuno kjlobi li beno lōng dete erä.

⁶ Eni ga dwlasga lōng eshko li ēng tōno kjlōbō, shinmo doyo li popgara shwong go, sōra jek sakshko, ga jne-nae.

⁷ E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shāng eshko, gueniyo llēye shāryono li miyde shāng llēme.

⁸ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Los bor kong jlōkoyo. ħBomi kjok soy-nenomi dburyo lara bop lanmarē li eni jlōre?»

«Ēng, tjwlō lara sorē li eni» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «ħPjāy opyē wotjlīk kjrinaso ēng tjok eni ega? ħTjlapga Sēya tjlīnōmi eni ega? Kēm kjoko ga bop lanma jnegaga lōng sakshko li tek lōng kjwlēe. Eni ga pja sōya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰ Jekdo eshko ga jek rish buk tōshko Pedro zlong bāng, ga wolonoe. Ga dwlasga li opzrēk tek lōng kjwlē ga ĩya ga Safira wolono buk, ga shira lok jek eshko dwayo, sōra jek sakshko, ga jnena lok buk ba lanma zlong bāng.

¹¹ Eni ga Jesús tjlōkwo kjrāgaga uunkong beno lōng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjlobi li beno lōng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹² E irgo ga llēbo ñydēba llēm wleniyo shāryara Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āskarē oblē oblē oba bokshto ara. Eshkoshko ga Jesús tjlōkwo kjrāgaga tōn lōng enido uunkong Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbō u jong lishko.

¹³ Jesús tjlōkwo kjrāgaga woydēba ara ěmdē ga ēye oblē opyē tōn ba tjok eshko llēm, bangkjre lok ara kjīshko.

¹⁴ Eni ëmdë ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go, ga ba tjlökwö kjragaga tön jek këgong këgong, domer, walë.

¹⁵ Eshko ga swlopga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bäng, ie ba bukklo kjing go, llëm ga swlo sökklo kjing go. Pedro jek e go ga ba jyäglö pjë ba go sira kjwe le lok eni.

¹⁶ Nopga löng kjok shto oblë oblë soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llëm, ba swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söya lok eshko. Ga uunkong li poptono lok pjire.

Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li shdunaba ara

¹⁷ Eni ga iya syöshtaga kësbangyo, saduceoga löng ba tjok lirë ga ymoyotkara ara.

¹⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwö roy lagaga shara lok, iara lok beno löng no shdüzlöng uyo roshko.

¹⁹ Gueniyo kjok shkë ga Sbö parkaga kjok dogo so shrono shäng kjlara eshko, no shdüzlöng uyo li u bäng döra, ga löng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjlä ba kong ga

²⁰ «Pjäy nomo. Pjäy opyos löng kojong Sbö u zlong bäng. Eshko ga tjlökwö ëre, shji ie Sbörë ber löng së iyoado ba tjok li, e lëmi nopga kong pjire» le ba kong.

²¹ Eni kjok shröngto ga öötong löng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko li pina lok.

E wopro ga syöshtaga kësbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe lan ëng tjok wlo, nopga rokara li, e judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo. Eni ga Judío Kjok llgwegaga Këskësyö ëng töno löng, ga nopga ichara to Sbö tjlökwö roy lagaga tjeng no shdüzlöng uyo li kjrë le.

²² Gueniyo ga no dagaga li öötong löng no shdüzlöng uyo li roshko ga ëye wlëna llëme. Ga roy söra tjwe löng iröng,

²³ tjlä kjok llgwegaga li kong ga «Tjawa opzrëno jek löng no shdüzlöng

uyo roshko, ga bängzak jong yötso, ga no dagaga obi bë löng u bäng li dë. Gueniyo u bäng li dörorwa ga këm kjër roshko ëye drete» le.

²⁴ Kuya Sbö u dagaga kägäyo, syöshtaga kägäyogarë ga wotjlük lok ga «¿Llëbo ëre, e pjir äär jong kjone?» le eni.

²⁵ Eshko ga domer shrono shäng kjlara, tjlä ga «¡Pjäy wlëp llëme! Domerga zrëromi jek löng kjër roshko kjurgue bë löng oba ping träk llëm llöm Sbö u zlong bäng» le.

²⁶ Eni ga Sbö u daga kägäyo öör ba kjrë ba parkagaga tjok. Ga söra lok tek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, oba bangkjre lok ara, lökoba ak go le kjishko.

²⁷ Eni ga söra, iara lok Judío Kjok llgwegaga Këskësyö töno löng li bok-shto, ga syöshtaga kësbangyo tjlä ba kong ga

²⁸ «Tjawa tjläno bomi kong jlökoyo ga “Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwö pimi ë kong ame bakoe” lororwa bomi kong. ¿Eni ga llëye shäryoromiro? Bomi tjlökwö loromi Jerusalén sopga löng kës li kong, ga domer wolono li wloyo tjawarë lëmi eni bakoe» le.

²⁹ Kuya Pedro, Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska llamo lirë ga tjlä lok ba kong ga «Sbö tjlökwö kolorwarë dey, nopga i llëme.

³⁰ Jesús zrëromi, löromi pjang kjlös go kjupä li, e woshrra bi tjlapgaga tek dëdashko so Sbö lirë iröng obi,

³¹ ga söra, iara beno sök ba orkwo këlkong, beno tjwlo kësbang bi ichaga, bi döga, Israel tjëyoga li, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo, owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo.

³² Ga tjawa beno löng e inorwa jlöe laga. Sbö Sëya beno shäng ba roy laga bakoe. E twara Sbörë ba kolagaga uunkong kong» le.

³³ Kuya lok ga iirkono ara, zröya lok woydë erä.

³⁴ Gueniyo fariseo sök kjlara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go,

e bangkjrëba arae. Kojono shäng eshko, ga tjlë no dagaga löng li kong ga «Domerga kjwe jek sözi kjoko sira» le, ga sörae.

³⁵ E irgo ga tjlë tjlapgaga llamo tjeng li kong ga «Israel tjëyoga, pjäy sjëke. Llëye shäryëy domerga kjwe kong li, e woyotjlïy yôtso guing.

³⁶ Woyotjlïzi ga domer weno shäng kjlara dënashko ko Teudas. E opy-ono shäng tjwlö kësbanke. E irgo ga domerga töno tjeng ba tjok doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400) dik. Miga, e irgo ga zröraba, ga llamo li shdöktonge. Eshko ga llëbo li pjitonge.

³⁷ »E irgo ga öötong shji ko kjrëba dbaryoshko ga domer weno shäng kjlara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba töno ba tjok ara bakoe. Miga, e ëmdë zröraba ga llamo li shdöktong bakoe.

³⁸ »E kjishko ga pjäy poshdun ga nopga kjwe wëyë, rayozï, shji opzrëk ba tjok llëme. Llëbo li, e sogo no wleni ga e pjir.

³⁹ Gueniyo e Sbö i wleni ga e zangga pjäydë llëme. Eni wleni ga pjäy opzrëk woydë Sbö wloyo llëme» le.

Kuya lok ga jlö lara, ga zröra llëme.

⁴⁰ Eni ga domerga li rokara, ga shpora ara no shpokklo go erä. E irgo ga tjlë lok ba kong ga «Pjäy nomo. Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwö pimi ë kong ame bakoe» le lok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹ Eshko ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska opshino lok tjlapgaga li bokshto wopjlue. Opmydë lok ga Sbö kong ga epga shdungoba Jesús kjishko li, e tjwlö ara. Ga iara Sbörë shdungoba eni kjishko ga beno löng wopjlue.

⁴² Eni ga dbar kjwobi go ga oba pïya löng enido Sbö u zlong bäng, u kjwarashko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbörë ber bi pjluoy sorë li roy pjlu le löng oba uunkong kong eni.

6

Domerga kjararaba doglo kjäk (7),

parkë wlo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwö kjragaga tjwe tön jong arae. Epga tjlë tjlökwö ktring pjök, kjong kjong tjlë Grecia so tjlökwö, kjong kjong tjlë hebreo tjlökwö. Ga nopga tjlë Grecia so tjlökwö li kjloshtë ara, tjlë ga «Kjwepga kjwe dli pjlorguë syäpga Grecia so kong ga twe chira anmoyö» le eni.

² Eni ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, ba pjeyoga llamo töna löng uunkong ba tjok. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska. Borwa pak rayërwa, tjawa ber löng dli pjlorgaga wlo ga äe. E bëy llëme.

³ E kjishko ga pjeyoga, domerga kjrozï bi tjrëko doglo kjäk (7), miydëmi ga pjlu wleniyo, kjok miydë ara, go Sbö Sëya jlökoyo. E irgo ga kjroromi li ber löng pak li shäryaga.

⁴ Tjawara ber löng syöshhtë, Sbö tjlökwö roy lë oba kong» le.

⁵ Kuya lok ga «Jölö» le uunkongdë ga domerga kjarara lok eni. Kjarara li beno Esteban, domer go Sbö Sëya jlökoyo, e mär Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquíä so, gueniyo dënashko ga kjlopswono beno shäng Sbö tjlökwö söga judíoga tjok.

⁶ Kjarara lok irgo ga söra lok öötong löng Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbö kong ba kjishko, orkwö iono lok ba dlu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷ Dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwö le lok ara, ga Jerusalén kjokyoshko ga ba kjaragaga tön jek këgong këgong. Tjlapgaga syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko li ëmdë ga omtjlökwö kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸ Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo iydëba llëm wleniyo shärye kësbang oblë oblë oba bokshto ara.

⁹ Gueniyo kjong kjong omwoydonno llëme. Epga opping löng judíoga syö uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene

so, Alejandría so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare.

¹⁰ Gueniyo Esteban kjimte Sbö Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjishko. E kjishko ga epga löng ba bokshtoshko ga dborye ga äe

¹¹ Eni ga nopga wlëna lok pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Jlökoyo ga kurorwa pjara ga Moisés läywara owa, Sbö läywara owa bakoe» le eni.

¹² Eni ga oba shdöra jong träk llëm, iirkë ara. Löng eshko li judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lok, söra jek, öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyö tön löng lishko.

¹³ Eshko ga nopga wlëna pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Domer kjwe tjlä arae. Sbö u kjwe läywe owa träk sira llëm, kjok llgwekklo tara Moisésdë li läywe owa bakoe.

¹⁴ Tjlëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbö u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jëk löng sorë li, e kjlopswe bakoe» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga tjlapgaga, llamo sirkeno löng eshko li, Esteban iya lok drëng ga bokkwo kälä shjiy, so Sbö parkaga kjok dogo so kjoyoe.

7

Esteban tjläno Judío Kjok Llgwegaga Këskësyö kong

¹ Eni ga syöshtaga kësbangyo tjlä Esteban kong ga «¿Tjlökwo lëba bop kjishko kës li eni jlöre?»

² «Pjeyoga, tjlapgaga, tja kuzia. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llëm obishko ga Sbö Kësbangyo weno shäng ba kong eshko.

³ Eshko ga tjlä ba kong ga “Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko” le.

⁴ Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data wolono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji löng jushko.

⁵ Gueniyo sök jushko ga kjok baia dret, sëna kjok sira jüni ba dre shtoyo wlo ëmdë llëme. Gueniyo ga Sbö tjläno ba kong jlökoyo. Tjlë ga “Kjok ëre twër ber bop kong, pja wolonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo” le. Eshko dbaryo ga Abraham wapga llëm obi.

⁶ Sbö tjlä ba kong obi ga “Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to löng kjok shto oblë, ga parkë oblë kong, ga bokrotkëba, opshik ga ä äär luyo pjloglo sak dbaw pjloglo pkëng (400).

⁷ Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop tjëyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lok jushko” le Sbörë ba kong eni.

⁸ »Sbö tjläkwo twono Abraham kong, beno iyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyä të. E kjishko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kwong (8) ga doyo jyä tara eni bakoe. Isaac omsharyono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omsharyono eni ba wapga domerga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjëyo tjlapgaga tjwlo ara li epga.

⁹ »Kjlära jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjishko, ga soynena lok, söra to Egipto kjokyo parkaga tjwlek shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok.

¹⁰ Eshko ga song, shdungobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pjlorë pjlu wlo. Ga iara pjlorë beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹ »E irgo ga pjli shrono ara Egipto kjokyo kjok kwang jikong, Canaan kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok jushko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjishko.

¹² Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga bi dataga

lōng'li ichara to eshko dli tjwlēk. Epga öör'lōng eshko e jā.

¹³ Ga öör pjloglo pjök goshko ga José tjlē ba kong lok ga “Tja José, bomi lēng” le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarē. Ga pjlū ēmdē, José, e tjēyo llērba miydara bakoe.

¹⁴ »E irgo ga ba data rokara Joséré tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkēng (75).

¹⁵ Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno lōng eshko bakoe.

¹⁶ Gueniyo ba doyo söraba tek Siquén kjokyo, jnenaba beno tjeng eshko, sak eshko tjwlēna Abrahamdē dbur go, domer ko Jamor, e wapga kong.

¹⁷ »Sbō tjlōkwo lono Abraham kong jlōkoyo li dbaryo äätoshko ga Israel tjēyoga weno jong trāk sira llēm Egipto kjokyo.

¹⁸ Eshko ga Egipto so pjluyo poyono oblē, José, e ē miydara llēme.

¹⁹ Eshko jek lēkong ga bi tjlapgaga lōng kēs li jyāpgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba wapga chilawa weno lōng jā wleniyo li raye lok, wolon pjir wlo.

²⁰ »Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolēsowa, ga dara ba data, ba mekerē buk ba ushko moglo mya.

²¹ E irgo ga rayara ba data, ba mekerē dbo goshko ga wlokrara pjlū wa walē lirē, ga dara, kuna ba wa baiya wleni.

²² E kjīshko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tjrēko, ga pina lok ara, kjok miydē ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tjlēga dbo ara bakoe.

²³ »Moisés öötong lu pjloglo sak pkēngshko (40) ga wotjlīno u ik ba pjeyoga Israel tjēyoga lōng'lishko.

²⁴ Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlēna shäng kjlara, Israel tjēyo shpok kjlara trāk llēme. Eni ga tjwlō shira Moisésdē, ga Egipto so li zrōrae.

²⁵ Ga wotjlīk ga “Ēre goshko ga tja woyotjlīya bor pjeyogarē ga tja

iaga Sbörē beno shäng ba dök jūshko dwayo le lok” le. Gueniyo ga e woyotjlīna lok llēme.

²⁶ »Wēshko ga Israel tjēyoga wlēna lōng do pjök ēngkjwē. Woydara ga ber lōng wopjlū ēng tjok, ga tjlē ba kong ga “¿Pjāy epenga dö ga pjāy ēngkjwē ēng tjok ega?” le ba kong.

²⁷ »Eni ga shäng ba kjlara kjwē li Moisés poskakza jek jong, ga tjlē ba kong ga “¿Pja iaga ēre beno shäng jūshko borwa ichaga, borwa llgwega?”

²⁸ ¿Tja zröp woydē, Egipto so zröröp kjupkeshko sorē ga eni lēpdo?” le.

²⁹ Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga öötong beno sök eshko, no shto oblē so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰ »Öötong lu pjloglo sak pkēng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jek shäng kjok dogro no llēmshko, Sinai dlupyo jong soshko. Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjē jong ri ri roshko.

³¹ Ga Moisés sēya llēm, kji sho pjē jong ri ri li ina kjīshko. Īya woydē yōtso ga öötong jek shäng soshko ga Sbō tjlē ba kong ga

³² “Tja bop data Sbō. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbō bakoe” le. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga ĩya woydē ame.

³³ »Eshko ga Tjlapga tjlē ba kong ga “Bop drepkwota kjwe dözong. Klung sho shglēp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong.

³⁴ Bor nopga lōng song Egipto kjokyo li ĩgör wēlē, kur ga kjloshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichēr to Egipto kjokyo” le ba kong.

³⁵ »Dēnashko ga ba pjeyoga tjlēno Moisés kong ga “¿Pja iaga ēre beno shäng borwa ichaga, borwa llgwega?” lara lok ba kong eni. Eni ēmdē ga Sbō parkaga weno shäng ba kong kji sho pjē jong ri ri roshko li ichara Sbörē ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶ »Eni ga bi tjlapgaga tek dēnashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Llēbo

ÿdëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dlung Srëzrën buk lishko, kjok dogro no llëmshko bako, öötong lu pjloglo sak pkëng (40).

³⁷ Domer'li tjlëno Israel tjëyoga kong ga "Pjây kong tjlökwo laga kjre Sbörë bomi tjrëko kjlara, so tja kjoyoe"* le.

³⁸ Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Moisés öör ëng töno Sbö parkaga weno shäng Sinaí dlupyo li tjok. Sbö parkaga li tjlëno ba kong, ga shji jëk sorë tjlökwoyo li lara ba kong, le bi kong wlo.

³⁹ »Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara lok llëm, kolara lok llëm bakoe. Woydara lok ga to Egipto kjokyo iröng obi.

⁴⁰ Tjlë lok Aarón kong ga "Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miyderwa llëm kjishko" le lok eni.

⁴¹ Eni ga sögla wlënggla llgwoklë jyäglo shäryara kjlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö li kong. Ga bë shäryara pjlara, ba sbö shäryara om go li poshrëkklo.

⁴² »E kjishko ga epga rayara Sbörë, iara beno löng dbala poshrëk shara. E kjishko ga tak beno pjang Sbö tjlökwo laga tek dënashko so li kjibokwoyo go eni:

»"Israel tjëyoga,
 ¿pjây öör löng kjok dogro
 no llëmshko lu pjloglo sak
 pkëngshko (40) ga
 tja kong öng zröromi, sho suromi
 bor kongde? Llëme.

⁴³ Bomi sbö Moloc syö uyo li sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo li söromi bakoe.

Llëbo jyäglo shäryoromi om go li, e poshrëmirë löng erä.

E kjishko ga pjây ichër bomi kjok jüshko dwayo

to kjok ko Babilonia pjlor kalëkong."†

⁴⁴ »Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö u shäryak öng kwota go li jong ba tjok ÿyado. "E shäryak jyäglo jüni" lara Sbörë Moisés kong, ga shäryara lok eni.

⁴⁵ Wolono lokshko ga Sbö u li kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek löng Josué tjok, ga nopga kjok jüshko so zana lokshko ga söya pjang ba tjok, tjëyoga oblë oblë kjara Sbörë kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko.

⁴⁶ E ña Sbörë, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryë woydë kjwara ber jong Jacob Sbö li kong wlo le.

⁴⁷ Miga u li shäryaga beno ba wa Salomóndë.

⁴⁸ »Eni ëmdë ga miydëy pjlu ga Sbö Tjwlö Kësbangyo, e opyë sök u shäryak norë roshko llëm, lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

⁴⁹ »"Sbö tjlë ga 'Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wleni,
 ga kjok ëre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wleni.

¿Tja kong u shäryëmi llërba bor kong ga kjwördo?

¿Bor woshtozlong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰ ¿Llëbo tjeng kës kjok ëre kjing go kjwe,

e shäryaga tjarë bor orkwo om go go llëmdo?" le Sbörë."‡

⁵¹ »Pjây, llëye kumi woydë llëm, Sbö tjlökwo kolëmi woydë llëm bakoe. Pjây löng Sbö Sëya wloyo ÿyado. Pjây wotjlik löng bomi tjlapgaga tek dënashko so ñ dik.

⁵² Sbö tjlökwo lagaga ichak ba kong kës li irpjana lok, shdüya wlo. Ëye tjlë shäng no pjlo bek tjwe li kjishko ga zröra loke. Eni ga no pjlo bek li shronoshko ga pjây opyono beno löng ba wloyo, tworomi nopga owa kong, ga zrörabae.

⁵³ Pjây kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e laga Sbö parkaga kjok

* 7:37 Deuteronomio 18.15. † 7:43 Amós 5.25-27. ‡ 7:50 Isaías 66.1-2.

dogo sorë Moisés kong, le bomi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolëmi llëme» le.

Esteban löraba, zröraba ak go

⁵⁴ Kuya lok ga iirkono ara, kowo uë shmët iirdë Esteban kong.

⁵⁵ Gueniyo ga Esteban go Sbö Sëya jlökoyo. Eni kuzong ga ñya ga kjok dogo ga Sbö sök kälä lletlet, ga Jesús shäng ba zlong bäng, orkwo këlkong.

⁵⁶ Ñya eni ga tjlë ga «ñlã! Ñn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo li shäng Sbö zlong bäng orkwo këlkong» le.

⁵⁷ Gueniyo ga epga kwomgwo bängzargö jong tuktëng, öö le lok dbo go, ga jek rish ba kjing go tjë jikong.

⁵⁸ Eni ga shira lok kjok eshko dwayo, ga löra lok ak go, zröya lok wlo. Eshko ga dwlas shäng kjlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter lëkong li skwara lokshko ga e beno shäng shwong li dë.

⁵⁹ Löya löng ak go wopro ga Esteban syöshtono Jesús kong, tjlë ga «Tjlapga Jesús, bor sëya ëre wlokjrozon» le.

⁶⁰ Eni ga kjök torgö sök, ga tjlë dbo go ga «Tjlapga, llëbo owa shärye löng ëre wëyë, kjwepga shdum e kjishko llëme» le. Lara eni pjir ga wolonoe.

8

¹⁻² Saulo omwoydoni eni, Esteban, e zrökko le eni. Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong, shinmo doyo iara to sakshko, ga slatong lok ara ba kjishko.

Jesús tjlökwo kragaga irpjana Saulorë

Eshko dbaryo jek lëkong ga Jesús tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li irpjanaba, shdunaba arae. E kjishko ga töktong to lok Judea kjokyo oblë oblë, Samaria kjokyo oblë oblë bakoe. Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lira töktong llëme. Epga beno löng Jerusalén kjokyo.

³ Eshkoshko ga Saulo shäng Jesús tjlökwo kragaga li irpjang. Opzrëk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walë, iche dbo go jongya no shdüzlong uyo roshko.

Jesús roy pjlú li öötong Samaria kjokyo

⁴ Gueniyo ga ëye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng Jesús roy pjlú lë kjone pogo, jëk löng kjone ga eshko.

⁵ Kjlara jüni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësang nopga arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara nopga kong,

⁶ llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara ba kong bakoe. E kjishko ga nopga tön jong träk llëm, ga llëye le li kuya lok yötsoe.

⁷ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglik le erä. Nopga dre kuga llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, e poptara bakoe.

⁸ E kjishko ga kjok eshko ga nopga beno löng wopjlú anmoyö.

⁹ Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria sopga jyäpgwara ara, opyono shäng tjwöl kësange le eni.

¹⁰ Kuya lok yötso tjë jikong, kësës chirawa bakoe. Tjlë lok ga «Domer ëre dbo kësang, Sbö dik» le lok eni.

¹¹ Ga epga jyäpgwara lu pjloglo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjlökwo kjarara lok.

¹² Gueniyo ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú, Jesucristo roy pjlú, e lara Feliperë nopga li kongshko ga e kjarara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë.

¹³ Simón omtjlökwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë ñyado, wojeno to shäng llëbo ñydëba llëm wleniyo shärye shäng kësang oblë oblë li ik.

¹⁴ Ga Samaria sopga beno löng Jesús tjlökwo kragaga lëba li roy kuya Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko.

¹⁵ Öötong löng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjlökwo kragaga Samaria so li kong wlo le.

16 Jesús tjlōkwo kragaga li waraba Tjlapga Jesús ko go tjān, gueniyo go Sbō Sēya tjwayde ba kong llēm obi.

17 Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono nopga li dlu kjing go, ga ba go Sbō Sēya shrono beno kēsbang ba tjok eni.

18-19 Īya Simóndē ga tjlē Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kēsbang kjwe twozī ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo iē ē pogo dlu kjing go, ba go Sbō Sēya tjwe ber ba tjok wlo. Pjāy kong dbur twēr kjwe āska» le.

20 Kuya Pedrorē ga tjlē ba kong ga «Llēye tjwlēp woydē li, e twaga Sbōrē erōe. E kjīshko ga bop dbur, e pjir bop tjok.

21 Īya Sbōrē ga pja wotjlīk bēy llēme. E kjīshko ga pja iara beno shāng parkē ba kong borwa tjok llēme.

22-23 Īn ga pja ymo ara, pja shāng bop wotjlīk owa li dbo dorko obi. E kjīshko ga llēbo owa shāryēp shāng ēre, e owa jlōe los, ga rayos, ga pja syōshtos Sbō kong. Eni ga owa pjāng bop go li lōya kjwe» le.

24 Kuya ga tjlē ga «Pjāy syōshtos Sbō kong bor kjīshko, llēbo owa lēmi li tjwe bor kong llēm wlo» le.

25 Eni ga Sbō tjlōkwo roy lara lok ara kjok eshko sopga kong. E irgo ga to tek lōng irōng, Jesús tjlōkwo roy pjlu lara ara kjok shto oblē oblē Samaria kjokyoshko obi, ga shrono tek lōng Jerusalén kjokyo irōng obi.

Etiopía so wara Feliperē kjlara

26 E irgo ga Sbō parkaga kjok dogo so tjlē Felipe kong ga «Pja poshāryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo āār Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no llēmshko.

27 Eni ga poshāryono, ga toe. Jek shāng irbo ga domer wlēna jek sōk kjlara Etiopía so, e tjlapga tjwlo kēsbang, parkē sōk dbur tōngga kāgāyo, ba pjlu walē Candace kong. Domer, e tek sōk Jerusalén kjokyo dwayo, brik shāng Sbō poshrēk.

28 Bojono tek sōk irōng ba jēkklo go, to ba kjokshko wlo le, ga jek sōk kjibokwo tara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaíasdē li lē.

29 Eshko ga Sbō Sēya tjlē Felipe kong ga «Pja jēkzong. Pja nom jek jēkklo kjwe zlong bāng» le.

30 Eni ga Felipe jek zron jong oōtong ba zlong bāng. Kuya ga sōk kjibokwo tara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaíasdē li lē ga tjlē ba kong ga «Ĵlēp sōk kjwe llē loklo miydēpde?»

31 «Ĵpjllōlgwega ērē bor kong llēm ga miydēr sorē?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sōk ba tjok ba jēkklo roshko, ga jem oōtong sōk ba tjok.

32 Tjlōkwo le sōk li eni:

«E beno shāng kjing erā,

ōng wlēp ushko so sōkoba, zrōkoba wlo wleni.

Kjamo roshwino llēm,

ōng wlēp ushko so llgwoklē wleniyo shtēba lōngshko wleni.

33 Lāywaraba owa, ga llgweraba bek llēme.

ĴShira kjok ēre kjing go dwayo kjīshko ga

ba tjēyo tek ber ba irgo li roy laga ber ērē?»*

34 Eshko ga tjlapga Etiopía so tjlē Felipe kong ga «ĴLos bor kong sira ga e ē layde Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so lirē, oplokdo om gore, de no oblē layde?» le.

35 Eni ga domer li pina Feliperē sōk, tak pjāng kjibokwo le li dwayo oōtong Jesús roy pjlu li go.

36-37 Eni ga jek lōng irbo wenzong ga āār di bāng buk kjrina eshko ga domer li tjlē ba kong ga «Jūshko di tjok, Ĵzong. ĴTja wēp kjweshko ga buere?» le.†

38 Eni ga ba jēkklo sōga ichara ba jēkklo slong. E irgo ga oplono lok pjōyīkong dishko, ga domer li wara Feliperē jer di roshko.

* 8:33 Isaías 53.7-8. † 8:36-37 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... le. Kuya Feliperē ga tjlē ba kong ga “Pja mār Jesucristo go jlōkoyo ga pja wēr ga pjluē” le. Kuya ga tjlē ba kong ga “Woyotjlīn ga Jesucristo, e Sbō Wa” le.»

³⁹ Opshino tëm di roshko dwayoshko ga Felipe söra Sbö Sëyarë to, ga ïna domer lirë ame, gueniyo to jek sök wopjlú ba irbo bäng go.

⁴⁰ Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrínashko kjrínashko Jesús tjlökwo roy pjlú lë oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

9

Saulo kjlopswara Jesúsdë beno ba tjlökwo kjruga

¹ E wopro ga Saulo shäng Jesús tjlökwo kjrágaga kroyoywë ara, zröya wlo le. E kjishko ga öör shäng syöshtaga kësbangyo ik.

² Ga tjlë ba kong ga «Tja jek woydë Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën go li wlënor domer, walë kjlobi li shar, ga tek sör jüshko Jerusalén kjokyo, shdüy wlo. E kjishko ga woydër ga tja kong kjibokwo twëp kjwöbö, twër judíoga syö uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lok wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

³ Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga ïya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletllet, ga kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie.

⁴ Jekdo eshko ga dgono jer rish buk töshko, ga kuya ga ëbo tjlë ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?»

⁵ «Tjlapga, ¿pja ë?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.*

⁶ Pja kojös, pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Llëye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko» le ba kong.

⁷ Nopga jek löng Saulo tjok li, ëbo tjlëno li kura lok, gueniyo ëye ïna lok llëme. E kjishko ga beno löng sëya llëme.

⁸ E irgo ga Saulo kojono töshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok igö

llëme. E kjishko ga shara lok ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo.

⁹ Beno sök eshko dbargwo mya kjok igö llëm, ië llëm, llëye ië llëm bakoe.

¹⁰ Domer sök kjlara Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjlökwo kjruga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Ananías.»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

¹¹ Tjlë ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowëba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjlara ko Saulo, e Tarso so. E sök syöshtë bor kong.

¹² Yoïno ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy ko Ananías, orkwo ië ba dlu kjing go wlo, kjok igö obi wlo» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjlëno bor kong domer lëp shäng li kjishko. Llëbo owa shäryara ara nopga kjrorop tjeng dboy bop kong löng Jerusalén kjokyo li kong.

¹⁴ Ga shrono shäng jüshko, ichaga syöshtaga kägäyogarë tek bop tjlökwo kjrágaga söya, shdüya wlo le eni» le ba kong.

¹⁵ Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjroror, bor roy lë oba kong wlo. E ichër jek nopga kjok shto oblë oblë so kong, ba pjlyoga kong, Israel tjëyoga kong bakoe.

¹⁶ To shäng song bor kjishko sorë li pin ba kong om go» le.

¹⁷ Kuya ga jek öötong shäng Saulo söklishko, ga opzrëno jek kjër roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlë ba kong ga «Saulo, pja bor kjlara, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng lishko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptër wlo, bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok wlo bakoe» le.

¹⁸ Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llëbo löno jer so mã zrërkwa

* **9:5** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Llëbo shäryëp shäng kjwe kjang bop kong, tja kolëp llëm ga pja opsrek shäng om goshko” le. Ga bangkjrara Saulorë ara ga tjlë ba kong ga “¿Llëye woydëp ga shäryër?” le. Kuya ga tjlë ba kong ga...»

kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlú iröng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdë jer di roshko.

¹⁹ Eni ga iono pjir ga dbokjrono obi.

Saulo Jesús roy lono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjlökwö kjpgaga löng eshko li tjok.

²⁰ Eshko ga öötong shäng judíoga syö uyo oblë oblë roshko, ga tjlë oba kong ga «Jesús, e Sbö Wa jlöe» le to shäng enido.

²¹ Nopga löng ba kuk kës li beno löng yëy le erä, tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyoshko ga to shäng Jesús tjlökwö kjpgaga irpjang. Ga shrono tek shäng ëreshko epga shak, söya jongya twe syöshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llëmdo?» le lok ëng kong eni.

²² Gueniyo Saulo tjlë shäng oba kongshko ga tjlë dbo ara jek këgong këgong anmoyö. Pïya oba kong wëlle ga bi pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús jlöe. Kuya judíoga kjok eshko so lirë ga beno löng kjing erä, dborye lok sorë miyde löng llëme.

²³ Dbar kop ara ga judíoga tönö löng, ga beno wotjlík kjrinaso, Saulo zröya wlo le eni.

²⁴ Ga Damasco kjokyo kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno löng eshko shkë dba, Saulo opshik leshko ga shaya, zröya wlo le eni. Gueniyo ga miydara Saulorë pjire.

²⁵ E kjishko ga kjok shkë ga lona ba oppinggagarë jer kjër li poglo go pjlör kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga döktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶ E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjlökwö kjpgaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lok ara, wotjlík lok ga «E kjlopswono beno shäng Jesús tjlökwö kjpgaga llëme» le.

²⁷ Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús ñno irbo jek shängshko sorë li, e läywara ba kong, Jesús tjlëno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjlëno Jesús kjishko ara, llëye bangkjrara llëme le Bernabërë ba kong lok eni bakoe.

²⁸ Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jek shäng ba tjok, tjlëno Jesús kjishko ara kjone pogo, llëye bangkjrara llëme.

²⁹ Tjlë ara, tjlökwö kjlopswë kar kar judíoga tjlë Grecia sopga tjlökwö wleniyo löng li tjok. Gueniyo zröya wlo le lok eni.

³⁰ Kuya Jesús tjlökwö kjpgagarë ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lok jek Tarso kjokyo.

³¹ Eshko ga Jesús tjlökwö kjpgaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlú, barwëba ara llëme. Ga tön jek këgong këgong, opping lok jek këgong këgong bakoe. Sbö bangkjire lok ara, ga epga kjimte Sbö Sëyarë ara bakoe.

Eneas poptara Pedrorë

³² Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblë oblëshko ga jek Sbö nopga löng Lida kjokyo li ik.

³³ Eshko ga domer wlëna buk kjlara ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llëm, buk töshko ba bukklo kjing go erä.

³⁴ Ñya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristorë. Pja kojös, bop bukklo kjwe tözong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä.

³⁵ Ñya Lida sopga, Sarón sopgarë ga kjlopswono beno Tjlapga Jesús tjlökwö kjpgaga.

Dorcas woshrra Pedrorë iröng obi

³⁶⁻³⁸ Kjok buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjlökwö kjpgaga sök kjlara walë ko Tabita, lëy Grecia so tjlökwö go ga Dorcas. Walë li jek to shäng llëbo shäryë oba kong pjlú ñyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyoshko ga

Dorcas shara swlorë, ga wolonoe. Ga shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjër jong kwara roshko. Kuya Jesús tjlôkwo kragagarë ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo lêba ga domerga ichara lok do pjök ba rokë. Öötong löng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹ Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lok jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kës li töno löng slar ëë, ga tek shrono löng Pedro zlong bäng. Dorcas sök së obishko ga shwong sera, twara ba kong lok li pina Pedro kong, ñya wlo.

⁴⁰ Eshko ga löng eshko li ichara Pedrorë uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lëkong, ga ñya ga tjlë ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li bokkwo roshwinoe. Pedro ñya ga kojongö sök.

⁴¹ Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjlôkwo kragaga, syäpga li rokara, ga opzrëno jek löng kjër roy. Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tabita shäng së obi. Ìzña» le.

⁴² Shinmo woshwara Pedrorë iröng obi roy shdöktong Jope kjokyo kjok kwang jïkong, ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go.

⁴³ Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llëbo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Jope kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

10

Pedro, Cornelio

¹ Cesarea kjokyoshko ga domer sök kjlara ko Cornelio, e ëngkwaga kägäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkë sök Cesarea kjokyo, ga ba ëngkwagaga kowëba Italia sopga.

² Domer, e Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga löng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judioga song, llëye llëm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtë Sbö kong ñyado.

³ Dbar kwara dlo töy wleni ga ëbo ñna wëllë gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga tjlë ba kong ga «Cornelio» le.

⁴ Ñya ga beno shäng sëya llëm, ñya beno shäng drëngerä. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Llë?, Tjlapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörë, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li ñna. E kjishko ga Sbö beno wopjlu bop tjok. Llëye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sëngglo wleni.

⁵⁻⁶ No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök kjlara eshko ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jushko bop shwoy» le ba kong,

⁷ ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliore tek do pjök, ba ëngkwaga kjlara tjok. Ba ëngkwaga li Sbö bangkjre ara, ga parkë shäng Cornelio tjok ñyado.

⁸ Llëye shäryono ba tjok kës li lara ba kong pjir, ga ichara to jek Jope kjokyo.

⁹ Wëshko dlo dluw dik ga epga jek löng irbo bäng ääto Jope kjokyoshko ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtë wlo le.

¹⁰ Eshko ga pjli ara, ië woydë, ga kong dli shäryëba u roshko wopro ga llëbo ñna, gueniyo shji yoïno wleni.

¹¹ Eshko ga kjok dogo ñya jem drëng ga döktong beno jong oojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kringgwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko.

¹² Roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe.

¹³ Eni ga ëbo ybö kura pjlara, tjlë ba kong ga «Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ga «Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» le.

¹⁵ Eshko ga ybö li kura jek pjlara obi, tjlä ba kong ga «Lläye iara Sbörë beno pjlú ba kong wlo li, e owa lëp llëme» le.

¹⁶ Shäryono eni pjlölo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷ Eshko ga Pedro beno sök wotjlík ara, woydë buke. Lläye ina, kura li llë loklo woyotjlíya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliorë li öötong löng u li wlëk, ga kjimtaraba sira, ga wlënae. Öötong löng Simón ushko ga

¹⁸ tjläno lok dbo go, tjlä ga «Simón, ¿domer kowëba Pedro li sök jüshkore?» le.

¹⁹ Eni ga Pedro shäng wotjlík llëbo ina, kura li kjíy obishko ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop wlëk doglo mya.

²⁰ Pja kojös, pja oplös jer dew ba ik. Pja jek ba tjok, ga «Tja jek llëme» lëp llëm, epga ichaga tjarë kjishko» le.

²¹ Kuya ga jer oplono töshko, tjlä domerga shrono löng li kong ga «Wlëmi löng li tja. ¿Pjây to löng llë?»

²² «Tjawa ichaga ëngkjwaga kägäyo ko Corneliorë. Domer, e pjlo bek, Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, roy pjlú judíoga kong, woyde lok pjlú tjë jikong. Kjupke ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga ichara bop wlëk, pja jek ba shwoy wlo, llëye lëp li kuya wlo» le ba kong.

²³ Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjlökwo kfragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi.

²⁴ Kjöshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliorë sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga tona löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjlú wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe.

²⁵ Pedro öötong shäng ba ushkoshko ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlojkrë, ga kjök torgö, kujjongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo lara.

²⁶ Gueniyo Pedro tjlä ba kong ga «Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» le.

²⁷ Shäng lan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ina ga oba tona tjeng ara eshko.

²⁸ Eshko ga tjlä ba kong lok ga «Miydëmi pjlú ga tjawa judíoga borwa kjok llgwekklo go ga tjawa tön nopga judío llëm wleniyo tjok llëm, tjawa aar ba ushko llëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjlú ba kong wlo li, e owa lër llëme.

²⁹ E kjishko ga tja rokoromishko ga tja to tek maling bomi shwoy, llëye loror eshko llëme. Eni ga tja rokoromi llëno miydër woydë» le.

³⁰ Kuya Corneliorë ga tjlä ba kong ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko,* shäryër dlo töy enido wleni. Eshko ga domer weno shäng kjlara bor bok-shto, shwong kälä shjiye.

³¹ Ga tjlä bor kong ga «Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ina.

³² No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüshko bop shwoy» le.

³³ »Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlojkrë, ga pja opshäryono pjlú, pja to tek. Eni ga tjawa löng jüshko tjë jikong Sbö bokso, llëye lara bop kong li lëp borwa kong, kurwa wlo» le.

³⁴ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Era miydër kjwlë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame.

³⁵ Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangjkrë, llëbo pjlo

* **10:30** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko, ga tja ië llëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

bek li shäryë wleni ga wlokjre Sbörë uunkong.

³⁶ Sbö tjlökwo ichono Israel tjëyoga kong, tjlë ga nopga uunkong pjluyo li, e Jesucristo, ga ba kjishko ga shji ber löng wlëp Sbö tjok ga pjlúe.

³⁷ »Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jlkong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjlara Galilea kjokyo ko Juan, tjlë ga “Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko” le eni.

³⁸ E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba tjok, ga kong dbo twara kësbanke. Sbö shäng ba tjok kjishko ga to jek shäng llëbo pjlú shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong.

³⁹ Llëbo shäryara Jesúsdë ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ñorwa jlöe laga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga löra ba pjang kjlös go, ga zröra ba.

⁴⁰ Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrra Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ñwa wlo.

⁴¹ Gueniyo ga pina oba uunkong kong llëm, ëye kjrara Sbörë ber e ñorwa jlöe laga li kong eröe. Woshrra Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴² »Tjawa ichara llëye ñorwa li roy lë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sere, wolonore, e llgwega lë oba kong bakoe.

⁴³ Tek dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga löng kës li tjlëno ba kjishko. Tjlë ga ëye mär ba go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjishko» le.

⁴⁴ Pedro shäng tjlë obishko ga nopga löng kës tjlökwo kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok.

⁴⁵⁻⁴⁶ Eni ga tjlë löng kjok shto oblë oblë so tjlökwo, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjlökwo kragaga judíoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy le erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong bako kjishko.

⁴⁷ Eni ga Pedro tjlë judíoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä laga ërë?» le.

⁴⁸ Eni ga Jesús tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing le.

11

Pedro lano Jesús tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo tjok

¹ Eshko ga nopga judío llëm wleniyo Sbö tjlökwo kjrano li roy öötong Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska kong, Jesús tjlökwo kragaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe.

² E irgo ga Pedro shrono shäng iröng Jerusalén kjokyo shko ga Jesús tjlökwo kragaga judío wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong,

³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judío llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» le.

⁴ Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga

⁵ »Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshtë wopro ga llëbo ñor wëllë, gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga kjok dogo ñn ga döktong beno jong oo-jong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kringgwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko, tja sök lishko.

⁶ Ga roïnor yötso, ga ñn ga roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe.

⁷ Eni ga ëbo ybö kuror pjara, tjlë bor kong ga “Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme” lër.

⁹ »Eshko ga ybö li kuror jek pjara obi, tjlë bor kong ga “Llëye iara Sbörë

beno pjlú ba kong wlo li, e owa lëp llëme"le.

¹⁰ »Shäryono eni ploglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹¹ »Jekdo eshko ga domerga shrono löng doglo mya eshko, ichara Cesarea kjokyo dwayo bor wlokrë.

¹² Eshko ga Sbö Sëya tjlë bor kong ga "Pja jek domerga shrono löng li tjok. Llëye woyotjlip guing llëme"le. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglo tjer (6) ëre to jek bor tjok.

»Tjawa öötong löng Cesarea kjokyoshko ga domer wlënorwa sök kjlara ba ushko.

¹³ Ga domer li tjlë borwa kong ga "Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara bor kong, ga tjlë bor kong ga 'No ichos kjlara Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. Rokos tek jushko bop shwoy.

¹⁴ Eshko ga tjlökwo le bomi kong, pja döya Sbörë e go wlo, bomi pjeyoga löng bomi ushko uunkong li döya wlo bakoe'le bor kong eni"le.

¹⁵ »Tja shänglan ba tjoklok kjwlë ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësang ba tjok, shrono bi kong dämärshko dik bakoe.

¹⁶ Eshko ga tjlökwo lara Tjlapga Jesúsdë li woyoshrër kjwlë jã. Tjlëno ga "Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwöbö obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësang bomi tjok"lara eni.

¹⁷ Dämärshko ga shji mär Tjlapga Jesucristo go ëre kong ba Sëya twara Sbörë. Eshko ga twara nopga e kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni llëme'lër ga äe"le.

¹⁸ Kuya lok ga llëye lara ame. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlë ga «Nopga judío llëm wleniyo ëmdë ga kjimtara Sbörë. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga epga ber löng së iyado Sbö tjok»le.

Jesús tjlökwo kragaga löng Antioquía kjokyo

¹⁹ Esteban zröraba irgo ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko, e irp-janaba bakoe. Ga epga töktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquía kjokyo bakoe. Kjong kjong öötong löng kjok shto oblë oblëshko ga Jesús roy pjlú lara oba kong, gueniyo judíoga kong eröe.

²⁰ Gueniyo Jesús tjlökwo kragaga Chipre so, Cirene so löng Jerusalén kjokyo kjong kjong lira töktong to jongya Antioquía kjokyo. Öötong löng eshko ga Tjlapga Jesús roy pjlú lara nopga judío llëm wleniyo kong bakoe.

²¹ Eshko ga ba tjlökwo lagaga li kjimtara Tjlapga Sbörë ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjlökwo tek dënashko dwayo kole löng li, e rayara pjir, ga mär beno löng Tjlapga Jesús go shara.

²² Roy kuya tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo lirë ga Bernabé ichara lok to Antioquía kjokyo.

²³ Öötong shäng eshko ga iya ga epga kjimte Sbörë shäng, ga beno shäng wopjlúe. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjlë ga «Pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go eröe»le.

²⁴ Bernabé, e domer pjlúe. E go Sbö Sëya jlökoyo, ga mär shäng Sbö go eröe. Eni ga nopga ara kjimtara mär Tjlapga Jesús go.

²⁵ E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo wlëk.

²⁶ Wlënashko ga söra to Antioquía kjokyo, ga beno löng eshko lu pjlara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga pina lok ara. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga kowëba Cristo nopga. Kowaraba eni bäm go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷ Eshko dbaryo ga Sbö tjlökwo lagaga ba pjeyoga kong opshino kjlëbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong löng Antioquía kjokyo.

²⁸⁻³⁰ Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlë oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong»le. E miydara Sbö Sëya go.

Eni ga Jesús tjlökwo kragaga löng Antioquía kjokyo li wotjlino lok ba

pjeyoga Jesús tjlōkwo kjruga lōng Judea kjokyo li kjimtē. Tjlē lok ēng kong ga «llye twēy ga bue ga twēy» le. Ga kjimtara lok eni. Dbur tōna li twara lok Bernabé, Saulo kong, ga sōra lok, twara tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjruga kägäyo lōng Judea kjokyo li kong.

(Claudio sök pjlū kēsbangyo dbaryoshko ga pjlī lara li shrono ara jlōe.)

12

Jesús tjlōkwo kjruga shduna Herodesdē

¹ Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjlūyo ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjruga kjong kjong irpjana, shdūya wlo.

² Ga nopga ichara Santiago zrōk drōng go, ga zrōrae. Santiago, e Juan kjlarayo.

³ Roy kuya judiōgarē ga beno lōng wopjlūe. E kjīshko ga pjlūng shosho suk pjir shāryak ba uukklo tjok llēm dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdē Pedro shak bakoe.

⁴ Shara lok irgo ga ichara Herodesdē no shdūzlong uyo roshko. Ba dagaga lōng eshko kjringgwo pkēng (4), kjrina kjrina noyo doglo pkēng (4). Herodes wotjlīno ga sōya, llgweya oba bokshto dbar shrēzlong irgo jā lara.

⁵ Eni ga Pedro buk kjērshko dak dak lē yōtso, gueniyo ga Jesús tjlōkwo kjruga lōng syōstē dbo ara Sbō kong Pedro kjīshko.

Pedro shira Sbōrē no shdūzlong uyo roshko dwayo

⁶ «Shir bong jā» lara Herodesdē li shkēyoshko ga Pedro buk pē no dagaga tjeng do pjōk tjērko, orkwo kjrochak kar kar drōng sho go, ga no dagaga llamo li lōng kēgong sit u bāng lishko ba dē.

⁷ Eshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shāng kjlara eshko, ga no shdūzlong uyo roshko iōk weno pjang kjwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga wollena, ga tjlē ba kong

ga «Pja kojōs malinge» le. Jekdo eshko ga drōng sho ba pjrikklo lok ba orkwo go jek lōn kjlulu erä.

⁸ Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Bop shwong kop lēkong kjwe pjūzong. Bop drepkwota kjwe zrēzong» le, ga shāryara eni. Eshko ga tjlē ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter lēkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» le.

⁹ Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjlīk ga «¿Tja yōikdo?» le.

¹⁰ Gueniyo jek lōng āar no dagaga lōng bām lishko ga dōktong lok jek, ga jek kjwara obi ga dōktong jek eni bakoe. E irgo ga āar jong no shdūzlong uyo u bāng bāngzak jong drōng sho go lishko ga u bāng li dōktong jek wles om go erä. Eni ga opshino jek lok kjoko. Jēktong lok wop tjokshko ga Pedro rayara Sbō parkaga lirē, ga beno shāng tjoksa.

¹¹ Eshko ga woshre kjlay, ga tjlē ga «Era miydēr jlōkoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja dōya Herodes wloshko dwayo wlo, llēye shārye woydē judiōgarē bor tjok li wen bor kong llēm wlo» le.

¹² Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekē, Juan, e kowēba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjruga tōno lōng syōstē arae.

¹³ Öōtong shāng eshko ga u bāng bāng yora kjōw kjōw kjoko dwayo.

Kjoglo shāng parkē eshko kjlara ko Rode, e jek ba ik, e ē iya wlo le.

¹⁴ Kura ga Pedro ybō. Zok ga u bāng li dōra ba kong, gueniyo woowa llēm kjīshko ga jek llet kjēr roshko irōng ba rotē nopga tjeng syōstē li kong. Tjlē ba kong ga «¡Pedro shāng kjoko!» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Pja skwēre llēro?»

«Llēme. Jlōe» le ba kong eni.

Eni ga tjlē lok ba kong ga «E Pedro llēme. E ba daga Sbō parkaga kjok dogo so» le.

¹⁶ E wopro ga Pedro shāng u bāng bāng yok kjōw kjōw kjoko obi. Eni ga u bāng li dōra lok, ga iya ga bē shāng, ga beno lōng sēya llēme.

¹⁷ Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo wleni, ga shira Sbörë no shdüzlong uyo roshko dwayo sorë li roy lara ba kong pjire. Pjir ga tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono bor kong li roy lëmi Santiago* kong, bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga llamo li kong bakoe» le. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga no dagaga li shdöktong pjang träk llëm no shdüzlong uyo roshko. Tjlë lok ëng kong ga «¿Pedro li oto, kjwono llong?» le.

¹⁹ E irgo ga llëye weno Pedro kong li jakrokara Herodesdë ba dagaga li kong. Jakrokara pjir ga tjlë ba kong ga «Miydaga ber pjâyde» le, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

Herodes wolonoe

²⁰ Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli tjwlëk Pjlu Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga epga wotjlino lok kjrinaso ëng tjok jek Herodes ik Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjlara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba ikshko ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlu borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» le.

Kuya ga «Jölö» le ba kong,

²¹ ga dbar iara beno kjwara, Herodes iya lok wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjlu shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga bokshto ba pjlu sökklo kjing go, ga tjlëno arae.

²² Kuya lok ga ööle lok tjë jikong, tjlë lok ga «Tjlë sök kjwe, domer li tjlëkdo llëme! jKjwe sbö!» le.

²³ Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» lara ba kong lok llëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wolono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

²⁴ E irgo ga Jesús tjlökwo kjruga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlökwo shdär jong llaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

²⁵ Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lok pjir Jerusalén kjokyo eshko ga opshino to lok ey dwayo, öötong löng Antioquia kjokyo iröng obi, ga Juan söra lok jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13

¹ Antioquia kjokyo ga Jesús tjlökwo kjruga löng eshko li tjrëko Sbö tjlökwo lagaga wleniyo löng kjlëbö, no pinggaga Sbö tjlökwo go wleniyo löng kjlëbö bakoe. Kjlara ko Bernabé; kjlara ko Simón, e kowëba Kjlo Si; kjlara ko Lucio, e Cirene so; kjlara ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjlujo Herodes tjok; kjlara obi ko Saulo.

² Eni dbar kjwara ga Jesús tjlökwo kjruga li tönö löng Sbö poshrëk, ië llëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shäryë lok wlo» le.

³ Kuya lok ga shäryara eni. Jek löng syöshë obi, ga ië llëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lok domerga do pjök li dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li loklo, ga ichara lok to parkë Sbö kong.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjrëko ko Chipre

⁴ Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äär jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lok kjoyong kësang roy, jek öötong pjono löng dlung tjrëko ko Chipre.

* **12:17 Santiago** le li, e **Jesús** lëng. E parkë sök Jesús tjlökwo kjruga löng Jerusalén kjokyo kägäyo.

⁵ Eshko ga kjoyong tjoyozlong kjokyo buk kjrina ko Salamina. Eshko ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jek öötong löng judíoga syō uyo lok eshko oblē oblē li roshko. Eshko ga Sbō tjlōkwo lara lok oba kong. Juan jek shāng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸ Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjrëko li worbo kalëkong ko Pafos. Kjoy eshko ga judío wlēna sök kjlara ko Barjesús, lëy Grecia so tjlōkwo go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjlē ga «Tja Sbō tjlōkwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörē llēme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydē ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e rokara ba ushko, woyde ga Sbō tjlōkwo le ba kong kuya wlo le. Eni ga epga öötong löng ba shwoy Sbō tjlōkwo lē, gueniyo ybi li omwoydē llēme. «Llēye le löng li kup llēm dey» le tjlapga no ichaga kong ara, mār ber shāng Jesús go llēm wlo.

⁹ Eshko ga Saulo, e kowēba Pablo bako, e go Sbō Sēya jlōkoyo. Eni ga ybi li ūya beno shāng drēng ga

¹⁰ tjlē ba kong ga «Pja owa, pja jyō ara, pja so Ä kjoyo, pja llēbo pjlo bek li wloyo. ¿Sbō tjlōkwo pjlu li kjlopswēp bop jyō go äär jong llonoro?

¹¹ E kjishko ga eeri ga pja shdūya Sbörē. Pja ber kjok ūgō ame, dlo kālā shjiy li ūp llēm äär jong llono jā» le ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok ūgō llēme. E kjishko ga beno shāng no wlēk, wlosōya wlo le.

¹² ūya kjok eshko so ichaga lirē ga Sbō tjlōkwo kjrara. Ga beno shāng yēy le erā, Sbō tjlōkwo kura li kjishko.

Sbō tjlōkwo lara Pablorē oba kong Antioquía kjokyo buk Pisidia kjokyo worbo go lishko

¹³ E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok li, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äär pjē pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek irōng Jerusalén kjokyo.

¹⁴ E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquía kjokyo. (Antioquía kjokyo, e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrēno jek lok judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga sirkeno lok.

¹⁵ Eshko ga kjok llgwekklo tara Moisésdē li, e laraba, kjibokwo tara Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko sorē li, e laraba bakoe. E irgo ga tjlapgaga löng judíoga syō uyo li no ichono tjlē ba kong ga «Pjāy tjlōkwo lē woydē borwa kjimtoklo wleni ga lēmi ga pjlu» le Pablo kong, ba yorkagaga löng li kong bakoe.

¹⁶ Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjāy kjinkozong loklo wleni, ga tjlē ga «Pjeyoga, lēr bomi kong ga kuzīa. Israel tjēyoga, tja kuzīa. Judíoga llēm gueniyo Sbō bangkjre wleniyo, tja kuzī bakoe.

¹⁷ Dēnashko ga bi tjlapgaga kjrara Israel tjēyo Sbō lirē, ber tjeng baŭya wlo. Öötong löng Egipto kjokyoshko ga kjimtara, iara beno tjēyo kēsbanke. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kēsbang go.

¹⁸ Löng kjok dogro no llēmshko lu pjloglo sak pkēng (40) wopro ga kjimtara ara.

¹⁹ E irgo ga öötong löng Canaán kjokyoshko ga kjimtara tjēyoga tjeng eshko kjrīnggwo kjāk (7) li pjik, kjok li twe ber ba kong wlo.

²⁰ Llēye lēr shāng ēre luyo öötong sak dbāw pjloglo pkēng kjingsho sak shkēng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wleniyo äär jong Sbō tjlōkwo laga Samuel dbaryoshko.

²¹ Gueniyo ga pjlu rokara lok kjlara Samuel kong, ba llgwek wlo. Eni ga kong pjlu twara Sbörē beno kjlara ko Saúl, e Cis wa, Benjamín tjēyo. Iara beno sök parkē lu pjloglo sak pkēng (40).

²² E irgo ga Saúl kjara Sbörē, ga David iara beno sök ba shtoshko. E woydara Sbörē ara, tjlē ga «David, Isaí wa li ūn ga domer pjlu bor kong,

llëye woydër ga shärye bor kong eni” le.

²³ »Lu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, lara jlökoyo dënashko sorë li eni.

²⁴ Jesús wentë shäng oba bokshto llëm obishko ga Juan to shäng Sbö tjlökwo roy lë Israel tjëyoga uunkong kong. Tjlë ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozï, ga rayozï, ga pjäy wër jer di roshko” le.

²⁵ Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjlë ga “¿Pjäy wotjlík ga domer koshëmi löng ber bomi pjluoy wlo li tja lëmi? Tja llëme. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Era tjwlö ara bor kjinmo anmoyö. Bek wlo ga tja ba drekwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko” le.

²⁶ »Pjeyoga, pjäy Abraham tjëyoga, pjäy judío llëm gueniyo Sbö bangkjre löng enido wleniyo, tjlökwo ëre, e ber shji uunkong kong, shji döya Sbörë sorë, e miydëy wlo.

²⁷ Jerusalén sopga, Jesús, e ë miydara lok llëme. Ba kägäyoga ëmdë ga ommiydono lok llëm bakoe. Wosh-tozlong dbaryo kjwobi go ga kji-bokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li le lok, gueniyo llë loklo miyde lok llëme. Eni ga epga om go Jesús ichono shdungobashko ga llëye jyã tak dënashko li, e shäryono eni.

²⁸ Eshko ga llëbo wlëya lok Jesús rotë wlo, ber zrökko wlo lara, gueniyo llëye to wlëna llëme. Zok ga kjwe raryara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrökoba wlo.

²⁹ Eni ga llëye jyã tak pjang Sbö kji-bokwo go ba kjishko li, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjlös go irgo ga doyo lona ba tjlökwo kragagarë ter töshko, ga iara lok beno buk sakshko.

³⁰ Gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi.

³¹ Zröydëba llëm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äär jong Jerusalén kjokyoshko ga ba tjlökwo

kragaga kjong kjong jek löng ba tjok. Ga woshrrara iröng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ina lok jlõe laga.

³²⁻³³ »Llëbo roy pjlu lërwa bomi kong. Llëye lara Sbörë jlökoyo bi tjlapgaga tek dënashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrrara iröng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wëë ga

tja bop data jlökoyo.”†

³⁴ »Woshrrara Sbörë iröng obi, doyo an llëm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörë dënashko sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Llëye loror David kong jlökoyo li, e lër bop kong jlökoyo bakoe.”‡

³⁵ »Sbö tjlökwo tjlëno e kjishko obi. Tjlëno beno eni:

»“Bop Wa iak beno shäng dboy bop kong li doyo iëp an ber buk eshko llëme.”§

³⁶ »Jlökoyo ga David sök së obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörë sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sakshko, ba kjökëga zlong bäng, ga ano pjire.

³⁷ Gueniyo ga Jesús woshrrara Sbörë iröng obi lira doyo ano llëme.

³⁸ »Pjeyoga, tjlökwo lërwa bomi kong li ëre: Owa pjang bi go li löya Sbörë ga pjlu, llëye shäryara Jesúsde li kjishko.

³⁹ Eye mär Jesús go ga ie Sbörë ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok llgwekklo tara Moisésde lirë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe.

⁴⁰ Pjäy sjëk, llëye lara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li wen bomi kong llëm wlo. Tjlëno beno eni:

⁴¹ »“Pjäy Sbö tjlökwo joywë ä, llëbo shäryër ga izï yötsoe.

iPjäy sëya llëm,

pjäy wolon!

Pjäy löng së obishko ga

llëbo shäryër kësrange.

* **13:25 Drekwota döga** lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. † **13:32-33 Salmo 2.7.** ‡ **13:34 Isaiás 55.3.** § **13:35 Salmo 16.10.**

Lëba eni bomi kong wëllë ëmdë ga
pjây wotjlik ga

‘E shäryaga Sbörë’ lëmi llëme’ ”*
le.

⁴² E irgo ga Pablo, Bernabé, e
opshino jek judíoga syō uyo li roy
dwayoshko ga nopga löng li tjlē ba
kong ga «Woydërwa ga woshtozlong
dbaryo tek këm kjwara go ga llëye
loromi li lëmi borwa kong jek obi» le.

⁴³ Nopga löng eshko li kjone kjone
judío, llamo li wenoshko judío llëm
wleniyo gueniyo kworkwono beno
Sbō tjlōkwo kjraga judíoga ãdik. Ga op-
shino eshko dwayo pjirshko ga nopga
to jek löng Pablo, Bernabé tjok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tjlē ba
kong ga «Pjây mär ber löng Sbō go,
pjây kjimtara ara kjishko» le.

⁴⁴ Öötong woshtozlong dbaryo
kjwara obishko ga kjok eshko sopga
shrono löng pjir sek, Tjlapga Jesús
tjlōkwo le li kuk.

⁴⁵ Gueniyo ga ãya judíoga löng lirë ga
oba shrono ara ga ymorkono lok ara,
ga Pablo lāywe lok owa, tjlē oba kong
ga «Llëye le shäng li, e eni llëme» le.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, llëye
bangkjre lok llëm, ga tjlē ba kong ga
«Tjawa iak löng Sbō tjlōkwo ëre roy lë
bomi kong bäm go, pjây judíoga kong.
Gueniyo pjây omkuk woydë sira llëm,
pjây om go li opyë ber löng së ãyado
Sbō tjok woydë llëm bakoe. Eni ku-
zong ga tjawa to jongya ba lë nopga
judío llëm wleniyo kong shara.

⁴⁷ Tjawa ichara Tjlapgarë ba
tjlōkwo tak pjäng li go eni. Tjlëno beno
eni:

»“Pjây ioror beno iök shjiy wleni,
nopga judío llëm wleniyo kong.
Nopga dār sorë li tjlōkwoyo lëmi ba
kong
äär jong kjok kjwang jikong
wlo”† le.

⁴⁸ Kuya nopga judío llëm wleniyo
löng lirë ga beno löng wopjlúe. Tjlē
lok ga «Sbō tjlōkwo ëre, e owa llëme»
le. Eni ga ëye kjrara Sbörë ber löng së
ãyado ba tjok wlo ga tjlōkwo li kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbō tjlōkwo shdōktong kjok
eshko kjwang jikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judíoga löng eshko li
opyono beno löng Pablo, Bernabé, e
wloyo, ga lanyotkara lok owa walëga
tjwlō ara, judío llëm gueniyo Sbō
bangkjre löng enido wleniyo kong,
domerga tjwlō ara kjok eshko li kong
bakoe. E kjishko ga nopga tjwlō ara
li iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e
kroyoywara ara, ichara to kjok eshko
dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino
kjok eshko dwayoshko ga ba dre
pjlungyo löna lok beno tjeng eshko, e
ba wloyoga ber löng shdungko loklo.
E irgo ga to jek öötong löng Iconio
kjokyo shara.

⁵² Gueniyo ga Jesús tjlōkwo kjra-
gaga beno löng Antioquía kjokyo li, e
beno löng wopjlú, go Sbō Sëya jlōkoyo
bakoe.

14

Sbō tjlōkwo lara Pablorë Iconio kjokyo

¹ Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé,
e öötong löng judíoga syō uyo jong li
roshko ga Sbō tjlōkwo lara lok wolëso
nopga löng eshko li kong. E kjishko ga
judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e
omtjlōkwo kjrono ara.

² Gueniyo ga judíoga kjong kjong
omtjlōkwo kjrë woydë llëm, ga Pablo,
Bernabé, e lanyotkara lok owa nopga
judío llëm wleniyo kong. Kuya lok ga
iirkono ara.

³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng
eshko dbar kop ara, ga Tjlapga Jesús
tjlōkwo roy lara ara. Llëye bangkjara
lok llëm, kjimte Tjlapgarë le kjishko.
Ga kong dbo twara kësang, llëbo
ãydëba llëm wleniyo shärye wlo. E go
ga ikoba wëllë ga domerga li ichaga
Tjlapgarë jlōkoyo.

⁴ Gueniyo kjok eshko sopga ëng
shdōno tjeng kjring pjök, kjrina löng
judíoga tjok, kjrina obi löng Sbō
tjlōkwo roy lagaga Jesús äska tjok.

* **13:41** Habacuc 1.5. † **13:47** Isaías 49.6.

⁵ Eni ga nopga ara, judíoga, nopga judío llēm wleniyo, e wotjlīno jong kjrinaso ba kägäyoga tjok. Tjlē lok eng kong ga «Kjwepga kjwe shay, shpoy, löy ak go, zröy wlo» le lok eni.

⁶⁻⁷ Gueniyo ga miydara Pablo, Bernabérë, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tjlökwo roy pjlú lē oba kong Lистра kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblē oblē löng eshko bakoe.

Pablo löra Lистра kjokyo ak go

⁸ Lистра kjokyo ga domer sök kjlara jek llēm wleniyo, weno buk eni.

⁹ Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llēye le li kuya sök. Ga İya Pablorë drëng ga miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjlú wlo.

¹⁰ Eni ga tjlē sök li kong dbo go ga «İja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono maling, ga jëktong.

¹¹ İya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjlē lok Licaonia so tjlökwo go ga «Domerga kjwe, e sböpga kjlopswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le.

¹² Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjlēno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjlökwo laga kjishko.

¹³ Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li bokshto ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga söglä wlëngglä söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjlīno ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo İara.

¹⁴ Miydara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwlëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjreko, ga tjlēno lok dbo go. Tjlē ga

¹⁵ «İKjwe llē shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjlökwo roy pjlú laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböpga kjwe tjwlo llëme. Wëyë, pjäy

kjlopswos ber Sbö Sök İyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe.

¹⁶ Tek dënashko ga oba kjok shto oblē oblē so judío llēm wleniyo, e İara Sbörë beno löng jek irbo woyde kjone pogo li go.

¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú shärye jong bomi kong İyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjlú laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäy löng wopjlú laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jlkoyo miydëmi wlo» le.

¹⁸ Ga İara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹ Eshko ga judíoga Antioquía so, Iconio so, e shrono löng eshko kjlöbö ga İano nopga li kong ara, ga İara beno löng wotjlīk oblē. E kjishko ga Pablo İora lok ak go, zröya wlo. Wotjlīno ga Pablo wolonoe İara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, İara lok beno buk kjoko shwo lëkong.

²⁰ Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjragaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjlökwo kjragaga İk obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo.

²¹ Öötong löng eshko ga Sbö tjlökwo roy pjlú İara lok eshko. Ga tjlökwo li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjlökwo kjragaga.

E irgo ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Lистра kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquía kjokyo.

²² Kjok kjrिंगgwo mya lishko ga Jesús tjlökwo kjragaga löng li kjimtara lok, dbo İara jek këgong. Tjlē lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko wlo ga llëbo owa

wen ara bi kong, e kuroy dāw guing» le.

²³ Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara lōng kjong kjong, ber Jesús tjlōkwo kjragera lōng eshko li kägäyoga wlo. Ga syōshtono, iono llēm Sbō kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjlē ga «Nopga ēre mār bop go erōe. Iērwa ber tjeng bop wloshko, dēp wlo» le.

²⁴ E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong lōng Panfilia kjokyo irōng obi.

²⁵ Eshko Perge kjokyo ga Sbō tjlōkwo roy lara oba kong pjir ga jer öötong lōng Atalía kjokyo.

²⁶ Eshko ga opyono kjoyong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dāmār ga epga ichara Jesús tjlōkwo kjragera eshko so lirē to parkē Sbō kong kjok shto oblē oblē, ga syōyoshtara lok, tjlēno ga «Sbō, Pablo, Bernabé, e iērwa ber tjeng bop wloshko, dēp wlo» lara lok ga toe. Eni ga ba pak li shāryara pjirshko ga to jek irōng Antioquía kjokyo.

²⁷ Ga öötong lōng eshko irōng obishko ga Jesús tjlōkwo kjragera lōng eshko li tōna lōng ba tjok. Ga llēye shāryara Sbörē ba tjok li roy lara lok ba kong pjire. Sbō tjlōkwo lara nopga judío llēm wleniyo kong, ga kjrara lok sorē li roy lara ba kong pjir bakoe.

²⁸ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno lōng dbar kop ara eshko Jesús tjlōkwo kjragera li tjok.

15

Jesús tjlōkwo kjragera kägäyoga lano eng tjok Jerusalén kjokyo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlōkwo kjragera kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong lōng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjragera li pīya öötong lōng, tjlē ba kong ga «Bek wlo ga pjāy Jesús tjlōkwo kjragera doyo jyā té pjir, lara Moisésdē tek dēnashko sorē li eni. Llēm ga pjāy dōya Sbörē llēme» le lōng eni.

² Kuya Pablo, Bernabérē ga beno owa ba kong, ga eng dboryono ara kar kar Judea sopga li tjok.

E kjīshko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlōkwo kjragera kjong kjong, e kjrara Jesús tjlōkwo kjragera llamo lirē iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska shwoy, tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjragera kägäyoga lōng eshko li shwoy bako, llēbo li llgweya lok wlo.

³ Eni ga ichara Jesús tjlōkwo kjragera lōng Antioquía kjokyo lirē to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek lōng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío llēm wleniyo öötong beno lōng Jesús tjlōkwo kjragera li roy lara lok ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjragera eshko so kong, ga beno lōng wopjlūe.

⁴ E irgo ga jek öötong lōng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlōkwo kjragera eshko so, ba kägäyoga, Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska lirē. Eni ga llēye shāryara Sbörē ba tjok li roy lara lok ba kong lok pjire.

⁵ Gueniyo ga Jesús tjlōkwo kjragera li tjrēko ga fariseoga lōng kjlōbō. Epga kjong kjong kojono lōng, ga tjlē ga «Bek wlo ga nopga judío llēm wleniyo Jesús tjlōkwo kjrē woydēshko ga doyo jyā tēy dey, ga ichēy kjok llgwekklo tara Moisésdē li sök» le.

⁶ Eni ga Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska tōno tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjragera kägäyoga tjok, llēbo le lōng li llgweya lok wlo.

⁷ Eni ga lano eng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shāng, ga tjlē ga «Pjeyoga, miydēmi pjlu ga tja kjrara Sbörē tek dēnashko bomi tjrēko, ba tjlōkwo roy pjlu lē nopga judío llēm wleniyo kong, epga emdē ga omkuk ga tjlōkwo kjrē wlo.

⁸ Ga shji wotjlīk bi pjlušhko sorē li miyde Sbörē pjire. E kjīshko ga nopga judío llēm wleniyo omtjlōkwo kjonoshko ga Sbō Sēya twara ba kong, twara bi kong sorē ga eni, miydēy shji judiogarē e go wlo ga shāryaga Sbörē.

⁹ Nopga judío llēm wleniyo wotjlīno ga mār Sbō go erō ga owa pjang ba go li lōna Sbörē beno dret, shāryara bi

kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwłö bishīya dik bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga llëye woydëmi ga shärye Sbörë obi, tjłökwö ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno ma, bi tjlapgaga tek dënashko so omsöno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsök sorëro?

¹¹ Eni llëme. Miydëy ga shji dëya Tjlapga Jesúsde, shji kjimte woydë kjışhko eröe lëy, ga epga eni bakoe» le.

¹² E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjłëno nopga lōng li kong. Dbo twara Sbörë ba kong llëbo ĩydëba llëm wleniyo shärye lok nopga judío llëm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirë lōng kjing erä.

¹³ Ga tjłëno lok pjirshko ga Santiago tjłë ga «Pjeyoga, tja kuzīa.

¹⁴ Simón* tjłëno bi kong ga nopga judío llëm wleniyo kjimtara Sbörë ara, ga epga tjrëko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baīya. Shäryara bām goshko sorë li roy lara Simōndë bi kong pjire.

¹⁵ Dënashko ga Sbö tjłökwö lagaga omlono eni. Tjłëno beno eni:

¹⁶ »«E irgo ga tja tjwe irōng obi, ga David tjëyo beno lōng tjwłö llëm li, e iër ber lōng ba shtoshko irōng obi, so u toklong beno buk tōy kojōy jem, poshāryëy ber jong pjlú obi wleni.

¹⁷ Eni ga tja wlëya nopga judío llëm wleniyorë.

Nopga kjroror tjeng kjok kjwang jīkong li, tja wlëya, ga ber lōng botoya bakoe.

Tja Tjlapga Sbö. Tja omlë eni.

¹⁸ Loror beno eni tek dënashko.»†

¹⁹ »Eni ga bor kong ga nopga judío llëm wleniyo optwono Sbö kong li barwëy ame.

²⁰ Epga kong kjibokwo tëy kjwara dey. E go ga lëy ba kong ga dli llë

twak sböpga jyāglo kong li uëy ame, öng zrök kjoytso skuya ĩ li sho uëy ame, srëng llë uëy ame, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok ame.

²¹ Tek dënashko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e lëba lōng kjok shto oblë oblëshko enido. Ga woshtozlong dbaryo kjwobi go ga lëba lōng judioga syö uyo oblë oblë li roy» le.

Kjibokwo ichak nopga judío llëm wleniyo kong

²² Eni ga tōno lōng lan li, nopga kjrara do pjök, iche lok jek Antioquía kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowëba Barsabás bakoe.) Domerga do pjök li tjlapgaga Jesús tjłökwö kjraga kägäyo wleniyo.

²³ Ga kjibokwo tara lok kjwara, ga twara ba kong, söya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjłë eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llëm wleniyo lōng Antioquía kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, «¿Pjāy yonde?» lërwa bomi kong. Kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Tjawa Sbö tjłökwö roy lagaga Jesús āska, lanma tjlapgaga Jesús tjłökwö kjraga kägäyoga.

²⁴ »Roy kurorwa ga no kjong kjong jūshko so lōng borwa tjrëko li öör lōng bomi shwoy ga pjāy barwara ara, ba tjłökwö lara li go, ga pjāy beno lōng woydë ara. Gueniyo epga ichaga tjawarë llëme.

²⁵⁻²⁶ E kjışhko ga domerga kjrororwa kjłöbö, ga ichororwa jek bomi ĩk. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woydërwa ara wleniyo. Epga optwono beno lōng parkë Tjlapga Jesucristo kjışhko, ga zrökobare, de zrökoba llëm, e miyde lōng llëme. Epga ichororwa jek bomi ĩk.

²⁷ Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llëye tak pjang kjibokwo ëre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸ »Eni ga beno pjlú Sbö Sëya kong, borwa kong ga pjāy ichërwa kjok

* **15:14** Simón, e kowëba **Pedro** bakoe. † **15:18** Amós 9.11-12.

llgwekklo tara Moisésdë li shäryë uunkong llëme. Llëye shäryëmi wlo li ëre döe:

²⁹ Dli llë twak sböpga jyäglo kong li uëy llëm; öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm; srëng llë uëy llëm; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe. Shäryëmi uunkong eni ga pjây jëk löng pjlo beke.

»Ber eni.»

³⁰ Eni ga domerga kjrara li toe. Öötong löng Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjrara li tona lok eshko, ga kjibokwo söra lok jek li twara ba kong.

³¹ Eshko ga kjibokwo li lara lok ëng kong, ga beno löng wopjlú, ga dbokjrono jek obi e go.

³² Judas, Silas, e Sbö tjlökwo lagaga. Eshko ga tjlëno nopga löng li kong ara, dbo iara lok ara bakoe.

³³⁻³⁴ Ga beno löng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy iröng obi. Brikshko ga «Jölö» lara ba pjeyoga lirë ba kong. «Pjây nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe.‡

³⁵ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko Antioquía kjokyo. Tjlapga Jesús tjlökwo le löng oba kong, ga oba pïya löng ara. Jesús tjlökwo kjrara ga eshko so omshäryono kjlöbö eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkjono dboy dboy

³⁶ Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlë Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga löng kjok shto oblë oblë ik iröng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlökwo le kjone dö ga eshko, löng sorë iy wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö. Gueniyo Juan söy bi tjok bebi» le. (Juan, e kowëba Marcos bakoe.)

³⁸ Gueniyo ga Pablo kong ga pjlu anmoyö llëme. Epga löng Panfilia kjokyoshko ga rayara Marcosdë beno löng tjoksa, jëktong ba tjok ba pak shäryë ame.

³⁹ Eni ga ëng dboryono lok kar kar, ga beno löng wopjlú ëng tjok ame. E kjishko ga opkjono beno löng dboy dboy. Eshko ga Marcos söra Bernabéré jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjoyong kësbang roy, ga jongya jong Chipre kjokyo.

⁴⁰ Pablo lira, Silas söra jek ba tjok. Briklokshko ga Jesús tjlökwo kjrara ga löng li syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Sbö, Pablo, Silas, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le. E irgo ga opshino toe.

⁴¹ Jek öötong löng kjok shto oblë oblë Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjrara löng li dbo iara lok Sbö tjlökwo go arae.

16

Timoteo jek shäng parkë Pablo, Silas tjok

¹ Eshko ga Pablo wlo öötong löng Derbe kjokyo, e irgo ga Listra kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrara wlëna shäng kjlara ko Timoteo, e mekë judío, Jesús tjlökwo kjrara bako, gueniyo data judío llëm wleniyo, e Grecia so.

² Timoteo, e pjlu le Jesús tjlökwo kjrara löng Listra kjokyo, Iconio kjokyo lirë.

³ Eni ga woyde Pablorë ga Timoteo jek shäng parkë ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirë ga Timoteo doyo jyä tak llëm, data Grecia so kjishko. E kjishko ga barwe judiogarë llëm wlo ga Timoteo doyo jyä tara Pablorë pjire.

⁴ E irgo ga jek löng kjok shto oblë oblëshko ga llëye lara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, tjlapga Jesús tjlökwo kjrara kägäyoga löng Jerusalén kjokyorë li, e lara lok Jesús tjlökwo kjrara kong pjire. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjlökwo lara lok li shäryë eni» le.

‡ **15:33-34** Tek dënahsko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pjây nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlik ber sök eshko le, ga benoe.»

⁵ Eni ga Jesús tjlökwo kfragaga mär beno löng Sbö go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so ñno kjlara, shji yoño wleni

⁶ Eshko ga Pablo wlo wotjlino lok to Asia kjokyo, Sbö tjlökwo roy le eshko wlo lara. Gueniyo ichara Sbö Sëyarë jek eshko llëme. E kjishko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go,

⁷ öötong löng Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjlino lok to Bitinia kjokyo lara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko llëme.

⁸ E kjishko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo llëm, jer öötong löng Troas kjokyo.

⁹ E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so ñno shäng kjlara, shji yoño wleni. Ga domer li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtëp wlo» le.

¹⁰ Ga ñna Pablorë eni irgo ga tjawa* tjlë ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjlökwo roy pjlú lëy kjok eshko sopga kong» lërwa. E kjishko ga tjawa posharyono löng jek bek Macedonia kjokyo wlo lërwa.

Lidia Jesús tjlökwo kjrono

¹¹ Eni ga tjawa opyono kjong kësang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äär jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äär löng Neápolis kjokyo.

¹² E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko li ichaga Roma sopgarë, gueniyo Macedonia sopga kong ga kjok e tjwlö ara. Ga tjawa beno löng eshko dbar kjwöbösoe.

¹³ Öötong woshtozlong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äär löng di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judíoga syöshtozlong shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jlöe. Tjawa öötong löng eshkoshko ga wlënorwa ga walëga ëng tönö löng kjlöbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno lano löng ba tjok.

¹⁴ Eshko ga walë sök kjlara ko Lidia, e Tiatura so, shwong ko dingding shwëshwë tjwlö ara wleniyo soynega. E judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjlú iara Sbörë pjang ba tjlökwo roy le Pablorë sök li kjre wlo.

¹⁵ E irgo ga wara jer di pjang eshko li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok. E irgo ga tjlë borwa kong ga «Tja ñmi ga Tjlapga Jesús tjlökwo kfraga jlökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjäy jek bor tjok, pjäy ber löng bor ushko wlo» le.

Tjawa rokara jlökoyo, ga jlö lororwa ba kong, ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdüzlong uyo

¹⁶ Dbar kjwara ga tjawa jek löng syöshtozlong shtoyo wloshko ga kjoglo weno shäng kjlara, parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Kjoglo li goshko Ä sëya kjlara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li le oba kong enido, ga potjwlëkoba ba sogoga kong arae.

¹⁷ Kjoglo li jek shäng borwa irgo, ga öö le, tjlë ë pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö Tjwlö Kësangyo parkaga. Kjwepga jek löng pjäy döya Sbörë sorë laga» le.

¹⁸ Dbar kop ara ga shärye shäng eni. Eni ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjlë sëya pjang ba go li kong ga «Lër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjos kjoglo kjwe goshko dwayo» le.

Jekdo eshko ga kjoglo li rayara sëya lirë ga toe.

¹⁹ Gueniyo ga ñya kjoglo sogoga lirë ga beno dbur shak ba kjishko ame ga Pablo, Silas, e shara lok, söra jek dbo go öötong löng llëbo soynenzlong, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li bok-shto.

²⁰ Eshko ga tjlë lok tjlapgaga li kong ga «Domerga ëre judíoga. Kjok ëreshko ga oba shdöya löng ara.

* **16:10** Kjibokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jek to shäng Pablo tjok. «Tjawa» le e kjishko.

21 Shji pīya lōng ba sdēkwo baiya go. Shji Roma sopga kong ga tjlōkwo le lōng bi kong li, e kolako llēm, e shāryako llēm bakoe» le.

22 Eni ga nopga lōng eshko ara li jek uunkong ba wloyo, ga tjlapgaga li nopga ichono ba shwong skwē, shpoya lok kjor no shpokklo go.

23 Eni ga shpora lok irgo ga sōra lok, iara beno lōng no shdūzlong uyo roshko. Eshko ga tjlapgaga li tjlē lok no daga shāng li kong ga «Bāngzas, ga dos yōtsoe» le.

24 Kuya ga Pablo, Silas, e sōra jek, zrēra öötong tjeng kēgong rong an-moyō kjēr āār pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek lok kēgong kēgong ba dre bapkwō, ga ba dre li zrēra ber lok eshko, opshik llēm wlo.

25 E shkēyo ga Pablo, Silas, e lōng syōshtë, tē Sbō kong, ga kuya nopga shdung tjeng ba tjok eshko lirē lōng. Öötong kjok rong dik ga

26 yo iano kēsbang eshko. Eni ga u li sokō iona beno tre tre erā. Jekdo eshko ga u bāng llē döktong, roshwino drete. Ga drōng sho no pjrikklo li döktong pjir bakoe.

27 Eshko ga no daga li buk pē, ga wolleno buke. Īya ga u li u bāng bāng döktong beno lok oojong ga wotjlino ga nopga bāngzak tjeng li töktong pjire lara. E kjishko ga ba drōng sōya pjang ba kwota roy li shira, opzrök wlo lara.

28 Gueniyo ga ĩya Pablorē sök ga öö le ba kong, tjlē ga «¡Pja opzrök llēme!† ¡Tjawa lōng uunkong jūshko!» le ba kong dbo go.

29 Kuya no daga lirē ga tjlē ga «Iök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shāng li kong, ga kjrarae. Eshko ga opzrēno jek maling zron jong āār jong Pablo, Silas shwoy, ga kjök torgō sök ba dre zlong, der arae.

30 E irgo ga kojono, ga Pablo, Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjlē ba kong ga «Tjlapgaga, ¿tja orwē llong? ¿Tja dār wlo ga llēye shāryēr?»

31 «Pja mär Tjlapga Jesucristo go ga pja döya Sbörē, bop pjeyoga lōng bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong.

32 Eni ga Tjlapga Jesús tjlōkwo lara lok ba kong, ba pjeyoga lōng ba ushko uunkong li kong bakoe.

33 Jekdo eshko ga sōra no daga lirē jek di bāng buk eshko lishko, ga shpora lok bāng li, e kwoshkwara, krōna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer di bāng buk li roshko, ba pjeyoga lōng ba ushko li tjok bakoe.

34 Eni ga Pablo, Silas, e sōra jek ba ushko, ga sēnae. Eshko ga no daga li beno sök woowa llēm, ba pjeyoga lōng ba ushko uunkong tjok, beno lōng mär Sbō go kjishko.

35 Wēshko kjok shrōng ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li no dagaga ichono kjlōbö āār lōng no daga sök no shdūzlong uyo li ĩk, Pablo, Silas, e döya wlo.

36 Eni ga no daga li tjlē Pablo kong ga «Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li tjlōkwo ichono bor kong, pjāy dör wlo le. Eni ga pjāy to ga bue. Pjāy nom wopjlúe» le.

37 Gueniyo ga Pablo tjlē no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa llgwera kjwe kjok llgwekklo Roma so ĩ go. Gueniyo tjawa llgwera lok llēm emdē ga tjawa shpora lok ara nopga uunkong bokshto, ga tjawa bāngzara lok no shdūzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woydē lūtshko ega? ¡Eni llēme! Tjawa shiya lok wlo, woyde ga tek shiga epgarē om go dey. Lēmi ba kong eni» le.

38 Eni ga no dagaga li to öötong lōng tjlapgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno lōng sēya llēm, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko.

39 Ga tjlapgaga li jek öötong lōng Pablo, Silas shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjawa jnemi kēsbange» le. Eni ga dörae. Eshko ga tjlē ba kong obi ga

† 16:28 Eshko dbaryo ga nopga lōng kjērshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba. «¡Pja opzrök llēme!» lara Pablorē ba daga kong e kjishko.

«Rokërwa bomi kong sira ga pjây opshik borwa kjok ëreshko dwayo» le.

⁴⁰ Eni ga opshino lok no shdüzlong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga li pjłora uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

17

Tesalónica sopga woksera löng ara

¹ Ga Pablo, Silas, e jek äär löng Anfípolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judíoga syö uyo jong kjarara.

² Ga Pablo sgara shäng wosh-tozlong dbaryo kwobi go ga opzrek jek judíoga syö uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko wosh-tozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbö tjlökwo tak pjang li

³ pjłollgweya ba kong. Tjlë ba kong ga «Miydëy Sbö tjlökwo ëre go ga no pjłuyo iche lara Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shäryono ba kong eni. No pjłuyo lër shäng li e» le.

⁴ Eni ga judíoga kjong kjong omtjłökwo kjrono. Grecia sopga ara Sbö poshrëk löng enido wleniyo, walëga tjwlö ara wleniyo ara, e omshäryono eni bakoe. Ga tjlökwo kjragera uunkong li beno löng Pablo, Silas tjok.

⁵ Gueniyo ga iya judíoga omtjłökwo kjrono llëm wleniyo lirë ga ymorkono ara. Eni ga to löng irbo bäng go ga nopga owa oba barwë ä wleniyo, e tona kjłöböso, kjok eshko sopga shdöya wlo, ie ber löng wlëp llëm wlo. Ga wotjlino ga Pablo, Silas, e löng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjishko ga öötong löng ba shwoy ga opzreno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, söya, twe nopga löng li kong wlo, shdüya wlo lara,

⁶ miga wlëna llëme. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera kjłöbö li tjok. Ga

söra lok dbo go, dopshiya lok i, öötong löng tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjle ga «Domerga to löng kjok shto oblë oblë, nopga shdöya ber löng wlëp llëm wlo li, e shrono löng bi shwoy ëre bi barwaga.

⁷ Shronoshko ga wlokjrara Jasón jüre öötong löng ba ushko. Kjok llgwekklo tara pjlu kësbangyo sök Roma kjokyorë li, e bangkjre lok llëm, ie ber tjwlö llëm bakoe. To löng tjle ga pjlu oblë tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸ Eshko ga llëye lara lok li kjishko ga tjlapgaga, nopga löng eshko li, e woksera tje jikong.

⁹ E kjishko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera, e ichara lok opotjwlëk, e irgo ga rayara toe.

Berea sopga Jesucristo tjlökwo kjrono ara

¹⁰ E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjlökwo kjragera eshko so lirë opshik jek Berea kjokyo. Öötong löng eshko ga opzreno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko.

¹¹ Judíoga löng Berea kjokyo li wotjlik owa judíoga löng Tesalónica kjokyo li i dik llëme. Ga Jesús tjlökwo lara lok ba kong li kuya ga beno löng wopjlú, ga küywa lok obi. Eni ga dbar kwobi go ga tjlökwo kura lok li ina lok Sbö tjlökwo kjibokwoyo go ara, llëye lara Pablo, Silasdë li, e jlöre iya lok wlo.

¹² Eshko ga judíoga omtjłökwo kjrono ara. Grecia sopga omtjłökwo kjrono kjlaraso llëm bako, walëga tjwlö ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³ Gueniyo ga Sbö tjlökwo roy le Pablorë shäng Berea kjokyo li roy kura judíoga löng Tesalónica kjokyo lirë, ga jek öötong löng eshko ga nopga löng eshko li shdöra lok ara, beno löng wlëp ame.

¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera lirë opshik maling, jongya dlung sor go, bri to kjok eshko dwayo wlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno löng Berea kjokyo obi.

¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör löng ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem iröng Berea kjokyo. Brik lokshko ga Pablo tjlä ba kong ga «Pjäy tjlä Silas, Timoteo kong ga woydër ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jüshko lëmi ba kong» le.

Pablo Sbö tjläkwo lono shäng Atenas kjokyo, tjlapgaga kësks ko Areópago kong

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshë. E wopro ga iya to shäng ga Atenas sopga sböpga jyäglö shäryono träk llëm, ga wokserga shäng erä.

¹⁷ E kjishko ga öötong shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshkoshko ga tjläkwo kjlopswë ara nopga löng eshko li tjok, judíoga, nopga judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëk löng enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shäng llëbo soynezzlong shtoyo ga tjläkwo kjlopswë ëbo tjwe ba shwoy li tjok.

¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kjing pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjläkwo kjlopswë kar kar ëng tjok ara, ba wotjlik om go li go. Ga Pablo tjlä li kuyashko ga tjlä lok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjlä ëng kong ga «¿Domer tjlägwang kjok miydë llëm kjwe llë layde shäng?» le.

Eshko ga Pablo shäng Jesús roy pjlú lë ba kong, Jesús, e wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi le. E kjishko ga kjong kjong tjlä ga «Domer kjwe in ga to shäng sböpga shto oblë so roy shdök» le lok eni.

¹⁹ Eni ga söra lok öötong shäng tjlapgaga kësks ko Areópago li shwoy. Eshko ga tjlä lok ba kong ga «Tjläkwo lëp shäng borwa kong tjaglën li, e pïs yötso borwa kong sira, miydërwa wlo.

²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjläkwo lëp llëbo oblë dö, ga llë loklo miydërwa woydë» le.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblë so löng eshko li, e sgara löng llëye lëba tjwe tjaglën li kuya wlo,

lanyotke wlo eröe. Llëye oblë shärye lok llëme.

²² Eni ga Pablo kojono shäng eshko ba bokshto, ga tjlä ba kong ga «Tjlapgaga Atenas so, in jlökoyo ga bomi sböpga, e bangkjrëmi äe.

²³ Tja jëktong bomi kjok jüshko ga bomi sböpga poshrëzzlong shtoyo lok li inor pjire. Kjrina jüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjlä ga «Sbö miydëy llëm obi li, e poshrëkklo.» Eni ga Sbö miydëmi löng llëm li, e poshrëmi löng tjän, e ë miydëmi löng llëm gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy laga bomi kong.

²⁴ E kjok ëre uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë li roshko llëme.

²⁵ Shji löng së laga erë, shji tjwlo shrë laga erë, shji llëbo tjok kës li twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë llëme.

²⁶ »Dämärshko ga domer shäryara kjlaraso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo li wena träk llëm, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jikong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e lara pjir tjän.

²⁷ Shäryara eni, ber löng ba wlëk wlo. To jëk löng kuya i wleni ga wlëya kjwe, shäng bi soshko ëmdë.

²⁸ Ga shji mär löng ba go, shji jëk laga erë bakoe. Ga pjäy tjreko tjläkwo wolëso tagaga tjeng kjläbbö. Epga om lono eni bakoe. Tjläno ga «Shji uunkong Sbö wapga» lara lok eni.

²⁹ »Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglö shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjlublún go, llëm ga ak sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹ »Dënashko ga nopga llëbo shäryono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lok llëm kjishko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li llgwezlong dbaryo wlo.

Ga domer kjrara beno shäng kjlara, nopga ilgweya bek wlo. E ë miydëy wlo ga e wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi. E kjishko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³² Ga domer wolono kjlara ga woshrano iröng obi le eni li kuya lok ga kjong kjong Pablo läywë owa, joywe jong erä. Gueniyo kjong kjong tjlä ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye lëp shäng li dbar oblëshko ga lëp borwa kong jek pjlara obi» le.

³³ Eni ga Pablo opshino eshko dwayo.

³⁴ Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjlökwö kjragaga. Kjlara jüni ko Dionisio. Domer, e tjlapgaga kësks ko Areópago li kjlarayo. Jesús tjlökwö kjraga kjlara obi, e walë shäng kjlara ko Dámaris.

18

Pablo Sbö tjlökwö lono shäng Corinto kjokyo

¹ E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

² Eshko ga judío wlëna shäng kjlara ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo ko Claudio li tjlökwö ichono, tjlä ga «Judíoga löng jüshko Roma kjokyo kjlobi li opshik drete» le. E kjishko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok.

³ Ba pak baíya lok, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjishko ga miydara Pablörë ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe.

⁴ Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judíoga löng li tjok, nopga judío llëm wleniyo löng li tjok bako, tjlökwö le shäng li, e jlöe le lok wlo.

⁵ Ga Silas, Timoteo, e tjwe Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jeklëkong ga Pablo opyono Jesús tjlökwö roy le dbar kjwobi go, opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjlë judíoga kong ga «Bi pjluoyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong iyado.

⁶ Kuya judíogarë ga opyono beno löng ba wloyo, ga läywe lok owa arae. E kjishko ga Pablo ba shwong pjloyono, pjloyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjlä ba kong ga «Pjäy shdüya Sbörë laga ber pjäydë om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjlökwö roy le pjäy judíoga kong ame. Tjlökwö li lër nopga judío llëm wleniyo kong shara» le.

⁷ Eni ga Pablo opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjlara ko Ticio Justo, e judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judíoga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko.

⁸ Kjek eshko ga domer sök kjlara obi ko Crispo. Domer, e judíoga syö uyo jong eshko li kägäyo. Ga Tjlapga Jesús tjlökwö kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjlökwö kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰ Shkër kjwara ga Tjlapga Jesús tjläno Pablo kong shji yoíno wleni, tjlä ga «Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok iyado. E kjishko ga bor tjlökwö roy lëp iyado, pja kjinkë llëme. Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjishko ga pja barwaga ërë llëm, pja kong llëbo owa shärye ërë llëm bakoe» le.

¹¹ Eni ga Pablo beno shäng Corinto kjokyo Sbö tjlökwö le nopga li kong lu pjlara kjingsho bëy.

¹² Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galión, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyoshko ga judíoga ëng tóno, ga Pablo shara lok, söra jek öötong löng no ilgwezlong uyo.

¹³ Eshko ga tjlä lok tjlapga li kong ga «Domer ëre to shäng nopga ië

Sbö poshräk, ba wotjlík baíya li go. Gueniyo kuy ga 'le shäng 'li, e kjok ilgwekklo tara Moisésdë 'li wloyo» le.

¹⁴ Eni ga dborye Pablorë lara, gueniyo Galión tjlë judíoga li kong ga «Judíoga, tja barwëmi llëme. Ëye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjishko kjwe ga ilgwer bomi kong kfluwe.

¹⁵ Gueniyo sömi tjwe shäng li tjlökwö le shäng li kjishko. Pjäy lan tjlökwö llë kjishko, ko llë kjishko, bomi kjok ilgwekklo li kjishko bakoe. Eni kuzong ga ilgwezí pjäydë om go. Tja opyë woydë ber llëbo e ilgwegä bomi kong llëme» le.

¹⁶ E irgo ga ichara ba ilgwezlong uyo roshko dwayo.

¹⁷ Eshko ga judíoga syö uyo jong li kägäyo shäng kjlara ko Sóstenes. E shara nopga judío llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lok ara Galión bokshto. Ga ñya sök wlëp erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblë oblë

¹⁸ Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lara Jesús tjlökwö kragaga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencrea kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kä shtono beno pjret. Dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara Sbö kong tjän, ga dbaryo li pjitonge. E irgo ga opyono lok kjoyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le.

¹⁹ Ga öötong löng Éfeso kjokyoshko ga Priscila, Aquila, e rayara Pablorë beno eshko, ga toe. E irgo ga jek öötong shäng judíoga syö uyo roshko ga lano judíoga löng eshko li tjok.

²⁰ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llëme.

²¹ Ga «Tja toe.* Gueniyo ga woyde Sbörë ga tja tjwe iröng bomi ik obi» le. E irgo ga opyono sök kjoyong kësbang roy, ga toe.

* **18:21** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrëkklo dbaryo tjwe lishko.»

²² Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjlökwö kragaga löng eshko li pjlok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquia kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko ga

²³ beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng kjok kjrinishko kjrinishko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjlökwö kragaga kjimtara mär Sbö go jek këgong eni.

Apolos Sbö tjlökwö lono Éfeso kjokyo

²⁴ Eshkoshko ga domer öötong shäng kjlara Éfeso kjokyo ko Apolos. E judío, Alejandría so. Sbö tjlökwö tak pjang li miyde shäng arae. Ga domer li tjlë ga kuywoye.

²⁵ Ga oppino ara tjän, Tjlapga Jesús irbo li kjishko, ga tjlë shäng ga laywae. Oba pñya shängshko ga Jesús roy le ba kong yötsoe. Gueniyo miyde wlo li obie. Juan no wono di go sorë miydayde döe.

²⁶ Eni ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga tjlëno oba kong, llëye bangkjrara llëme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarë, ga mana lok ba ushko, lan ba tjok wlo, Sbö irbo li miyde pjlu anmoyö wlo.

²⁷⁻²⁸ E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo le, ga kura ba pjeyoga Jesús tjlökwö kragaga löng lirë. Eni ga kong kjibokwo tara lok kwara, söya twe Jesús tjlökwö kragaga löng Acaya kjokyo li kong wlo, äär eshko ga wlokjre lok pjlu wlo le.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjlëno judíoga löng eshko Tjlapga Jesús tjlökwö woydë llëm wleniyo kong jlökoyo. Sbö tjlökwö tak pjang li go ga pina ba kong ga no pjluoyo iche lara Sbörë li, e Jesús. Ga tjlökwö kjlopswë lok kar kar ëng tjokshko ga judíoga li zäya enidoe. Ga Sbö wopjlu li kjishko ga ba tjlökwö kragaga löng eshko li, e kjimtara tek dämär ba tjlökwö kjrë. Eshko ga epga kjimtara Apolosdë ara bakoe.

19

Pablo tjlōkwo lono Éfeso kjokyo

¹ Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Éfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjrägaga wlēna tjeng kjlōbö,

² ga tjlē ba kong ga «¿Sbö tjlōkwo kjroromishko ga pjāy go Sbō Sēya, e shronore?»

«Llēme. Sbō Sēya, e ēlaydēba borwa kong llēm obi» le lok ba kong.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pjāy warabashko ga e llē loklo?»

«E Juan tjlōkwo kjrororwa li loklo» le lok ba kong.

⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Juan no wono jlōe. Eye, llēbo owa shārye lōng li, e owa jlōe lara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo li lanyotkara Juandē oba kong, ga woyde ga shji mār ba go dey. Tjlēno shäng li, e Jesús layde» le.

⁵ Kuya lok ga epga wara jer di roshko Tjlapga Jesús ko go.

⁶⁻⁷ Domerga wara li doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). E irgo ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga epga go Sbō Sēya shrono beno kēsbang ba tjok. Eni ga beno lōng tjlē kjok shto oblē oblē so tjlōkwo, ga Sbō tjlōkwo roy lara lok oba kong.

⁸ Ga moglo mya ga Pablo jek iyado judíoga syō uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbō ber no pjluo sorē li roy le shäng ara, tjlōkwo le shäng li, e jlōe lēba wlo. Tjlēshko ga llēye bangkjre llēme.

⁹ Gueniyo ga kjong kjong omtjlōkwo kjrono llēm, llēye kuya lok woydē llēm kjīshko. Ga Irbo Tjaglēn li lāywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkono jek ey dwayo, ga Jesús tjlōkwo kjrägaga li sōra jek oppīzlong uyo jong kjwara roshko, u li sogo ko Tirano. Eshko dbar kjwobi go ga Sbō tjlōkwo lanyotkara ba tjok ara.

¹⁰ Ga shāryara eni öötong lu pjiloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjlōkwo shdōktong nopga lōng Asia kjokyo

uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llēm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sbörē kēsbang, llēbo iydēba llēm wleniyo shārye kēsbang wlo.

¹² Eni ga jangsher, shwong llē, e pjono ba go dö emdē ga sökoba, twēba swlopga kong ga poptē, twēba nopga goshko Ä sēyaga li kong ga sēya li to ba go dwayo bakoe.

¹³ Judíoga kjong kjong to lōng kjok kjrinashko kjrinashko Ä sēyaga tjeng oba goshko li ichē ä wleniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sēya li ichē wlo bakoe lara. Ga tjlē ga «Pablo to shäng Jesús roy lē, ga lēr bop kong Jesús ko goshko ga Ä sēya, pja opkjos no kjwe goshko dwayo» le jong eni.

¹⁴ Eshko ga domerga lōng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judío, syōshtaga kägāyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to lōng Ä sēyaga ichē Jesús ko goshko bakoe.

¹⁵ Pjlara ga shāryara lok enishko ga Ä sēya li tjlē ba kong lok ga «Tja Jesús miydē, Pablo miydēr bakoe. ¿Gueniyo ga pjāy ēro?» le.

¹⁶ Jekdo eshko ga domer goshko Ä sēya pjang li jek zrow pjā ba goshko lok erä. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llē dwlēra dret, sho llē dwlēra srēng ara, ga zana tjē jīkong. Eni ga to tōktong lok u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llēmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sopga uunkong, judíoga, nopga judío llēm wleniyo lirē ga beno lōng sēya llēm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lok tjwlō ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlōkwo kjrägaga ara tjwe lōng llēbo owa shāryara lok tek dēnashko li lē oba uunkong bokshto.

¹⁹ Ga epga ara parkono lōng ybipga wleniyo li, ba oppingglo kjibokwo shoyo sōya tjwe lōng, ga sura iōkshko dret oba bokshto. Ga ba kjibokwo sura lok kēs li tjwlō iak dbur sho

pjlublún kjwo sak dbäw dbäw pjlöglö sak shkëng (50,000).

²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwö shdöktong llaw pogo, ga tjlökwö kjrëba jek këgong këgong.

²¹ E irgo ga llëbo shäryono kës li irgo ga Pablo wotjlík jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo le. Ga wotjlík kjrina obi ga «Löng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» le.

²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bäm go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kjwöböso obi.

Éfeso sopga woksera löng ara

²³⁻²⁹ Éfeso so sböpga kjlara ko Artemisa, ba syö uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjlara ko Demetrio, ba pak baíya, e llëbo jyäglo shäryaga dbur sho pjlublún go. Domer, e Artemisa syö uyo li jyäglo shäryaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkë löng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llëbo jyäglo shäryagaga uunkong li tona, ga tjlä ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjlu ga shji mär bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kjwang jikong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy löng iyado. Gueniyo imi löng, kumi löng ga Pablo to shäng tjlä oba kong ga sböpga jyäglo shäryaga norë li, e llëno llëme le. Eni ga nopga kjlopswë ara ba shwo lëkong, ga shärye eni li jushko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwlö llëm ga jer bi shjiryo. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syö uyo jong jushko li, e ber tjwlö llëm bakoe. Eni ga bi sbö om go li woydëba ame, ba tjwlö kësbang li iëba ber llëno ame» le.

Kuya lok ga iirkono ara, öö le lok arae. Tjlä lok dbo go ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbangel!» le. Eni ga Éfeso sopga woksera löng tjë jikong. Eshko ga Pablo yoragaga wlëna löng do pjök ko Gayo, Aristarco,

epga Macedonia so. Ga shara lok, dopshira, söra öötong löng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

³⁰ Eni ga roy kuya Pblorë ga jek opzrëk woydë eshko, lan nopga löng li tjok wlo lara, gueniyo ichara Jesús tjlökwö kragagarë llëme.

³¹ Eshko ga tjlapgaga tjwlö këskës Asia sopga kong wleniyo löng eshko kjlöbö, epga Pablo pjeyoga wleni, ga tjlökwö ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

³² E wopro ga nopga öötong löng no tönzlong uyo li, e woksera löng träk llëme. Löng eshko ara tönö löng llë kjiy miyde löng llëme. Ga öö le lok ara, kjlara tjlä oblë, kjlara tjlä oblë bakoe.

³³ Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judioga löng lirë nopga löng kës li bokshto, ga llëye le wlo li lara lok ba kong. Eni ga Alejandro orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo wleni.

³⁴ Gueniyo ga miydara lok ga e judío ga kuya woydë llëme. Ga öö le lok tjë jikong, tjlä ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbangel!» le jong eni wop ara, ga Alejandro to tjläno nopga li kong llëme.

³⁵ E irgo ga nopga löng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga këskës dboryaga wleniyorë, ga tjlä ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësbang Artemisa li syö uyo daga, shji beno löng ba jyäglo ter lono kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jikong so ommydë pjlu ga eni.

³⁶ E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjây löng tjëkso guing. Llëbo shäryëmi ga woyotjlümi llëm guing llëme.

³⁷ Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syö uyo kjiy llëm, llëye lara bi sbö kjishko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jushko ega?

³⁸ »Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjlapgaga no llgwega löng kjweshko, izia. Woyde ga ba llgwezlong dbaryo ga koshe löng llgweya wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjluë.

³⁹ Ga pjäy llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji tōno lōng uunkong dbaryo beklishko ga llgwey bomi kong eshko jã.

⁴⁰ Llëbo shäryono jūshko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdōktong lōng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë loydë ba kong eshko?» le.

⁴¹ Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

20

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

¹ Nopga shdōktong kës li slano pjir ga Jesús tjlōkwo kragaga rokara Pablorë, poshdūya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek Macedonia kjokyo.

² Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjlōkwo kragaga lōng li dbo ië kjok kkrinashko kkrinashko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo,

³ ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kkyong kësbang roy larashko ga roy kuya ga judioga wotjlik ba zrök le lëba. E kjishko ga wotjlik to iröng pjö lëkong Macedonia kjokyo go shara le.

⁴ Ba yorkagaga jeklōng ba tjokli ëre: Sópater, e Pirro wa, Pirro, e Berea so; Aristarco, Segundo, epga Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, epga Asia so; Timoteo bakoe.

⁵ Epga uunkong jeklōng borwa bäm go, ga tjawa koshe öötong lōng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno lōng Pablo tjok.

⁶ Tjawa beno lōng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kkyong kësbang roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga epga dosharorwa öötong lōng Troas

kjokyo. Ga tjawa beno lōng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas wolono kjlara, ga woshara Pablorë iröng obi

⁷ Öötong dbar sondëshko ga tjawa tōno Jesús tjlōkwo kragaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjlëno nopga lōng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjishko ga beno shäng tjlë wop ara äär jong kjok ronge.

⁸⁻⁹ Ga tjawa tōno lōng lishko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llōgong llōgong äär jong kkring-gwo myashko, tjawa lōng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjlë shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywō ara. Wop ara ga pono, ga lono jer jong kjokshko dwayo äär jong töshko, ga wolonoe.

¹⁰ Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjlura. Eshko ga tjlë nopga lōng li kong ga «Pjäy woydë llëme. ¡Buk së!» le.

¹¹ E irgo ga Pablo jem kjomo iröng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdöra, ga uara tjlōkwo kragaga lōng li tjok, ga beno shäng tjlōkwo lë ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe.

¹² E irgo ga dwlas lira söra lok jek ba ushko së. E kjishko ga ba pjeyoga beno lōng wopjlú anmoyō.

Pablo tjlōkwo lono tjlapgaga Jesús tjlōkwo kragaga kägäyo lōng Éfeso kjokyo li kong

¹³ E irgo ga Pablo beno shäng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bäm go, tjwe jong Asón kjokyo kkyong kësbang go. Woyde Pablorë ga jek pjö lëkong, ga koshërwa lōng eshko.

¹⁴ Eni ga Pablo tjwe shäng eshko, ga tōno borwa tjok, ga opyono jek shäng kkyong kësbang roy borwa tjok. Eni ga tjawa jek äär lōng Mitilene kjokyo.

¹⁵⁻¹⁶ Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lōng Quío kjokyo, e bokshto. Wëshko ga tjawa jek äär lōng Samos kjokyo. Woyde

Pablorë ga tjawa slan ber löng Éfeso kjokyo llëme le, äär Jerusalén kjokyo judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostës li bäm go wlo. E kjishko ga wëshko ga tjawa öötong löng Mileto kjokyo.

¹⁷ Eshko ga no ichara Pablorë tjlapgaga Jesús tjlökwo kjruga kägäyo löng Éfeso kjokyo li rokë.

¹⁸ Eni ga öötong löngshko ga Pablo tjlë ba kong ga «Dënashko ga tja tek shrono shäng Asia kjokyo ëreshko ga tja beno shäng bomi tjok dbar kop ara. Llëye shäryoror eshko li miydëmi pjir tjan.

¹⁹ Eshkoshko ga judíoga kjong kjong opyono beno löng bor wloyo. E kjishko ga llëbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shäng woydë ara bakoe. Gueniyo tja beno shäng parkë Tjlapga Jesús kong wotöy iyadoo.

²⁰ Tja Sbö tjlökwo lono oba uunkong bokshto, ga pjäy pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlökwo llë ber pjlu bomi kong wlo li, e loror bomi kong pjir, llëye bangkjrër llëm wleni.

²¹ Eshko ga tja tjlëno shäng tjlökwo kjwaraso judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjlë ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjäy optwos Sbö kong dey, ga pjäy mår ber löng bi Tjlapga Jesús go” lër shäng eni iyado.

²² »Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbö Sëyarë jek eshko kjishko. Gueniyo llëye wen bor kong eshko li miydër shäng llëme.

²³ Miydër shäng li, e kjrinaso. Tja to shäng kjok shto oblë oblë lishko ga Sbö Sëya tjlë bor kong ga “Llono ga pja iëba ber shäng no shdüzlong uyo roshko, ga llëbo wen oblë oblë bop kong bakoe” le bor kong eni.

²⁴ Gueniyo bor kong ga tja wolonde, de llëm, e llëye llëme. Woydër li, e kjrinaso. Pak twara Tjlapga Jesúsde bor kong shäryër wlo le li, tja wolonoshko ga e shäryoror pjire. Ga pak li, e shji kjimte woydë Sbörë sorë li roy pjlu shdör oba kong.

²⁵ »Ga pjäy kong Sbö ber no pjluoy sorë li roy loror bomi kong ara. Gueniyo lër bomi kong ga tja imi ame.

²⁶⁻²⁷ Llëye woyde Sbörë li, e loror bomi kong dret, llëye bangkjrër llëm wleni. E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy miydaga ber tjarë ame.

²⁸ Sbö tjlökwo kjruga tjlwëna ba Wa srëng li go pjir, ga pjäy iara ba Sëyarë beno löng ba dë. E kjishko ga pjäy wlëp llëme. Pjäy opdos yötso. Jesús tjlökwo kjruga dëmi, öng wlëp ushko so de ba dagarë wleni.

²⁹ »Miydër pjlu ga tja opshino kjok jushko dwayoshko ga domerga owa tjwe opzrëk bomi tjrëko ara, ga Jesús tjlökwo kjruga löng li barwe ara, shjiti kjloy so iir ä wleniyo tjwe öng llë uë wleni.

³⁰ Ga kjone kjone löng bomi tjrëko ëmdë ga opyë löng jyörkë, ga Sbö tjlökwo le lok bomi kong bëy llëm, Jesús tjlökwo kjruga jyäpgwe jek ba shwo lëkong wlo le.

³¹ E kjishko ga pjäy sjëke. Woyoshrozï ga lu pjloglo mya ga pjäy poshdunor boryo go shkë dba, pjäy kjlarashko kjlarashko.

³² »Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjäy iër ber tjeng Sbö wloshko, pjäy de wlo, ga shji kjimte Sbörë sorë tjlökwoyo li, e ber pjang bomi daga bakoe. Pjäy jëk tjlökwo li go ga pjäy op-ping ba miydë pjlu jek këgong këgong. Eni ga llëbo pjlu twe ba nopga baïya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³ »Ga llëye oma i, e koïnor llëm, dbur llëm, shwong llëm bakoe.

³⁴ Eni llëme. Miydëmi pjlu ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llëbo woydër bor kong, bor yorkagaga kong li tjlwën wlo.

³⁵ Ga pjäy pinor eni, woyde ga shji parkë eni, oblë löng llëbo woydë li kjimtëy ga pjlu wlo. Tjlökwo lara Tjlapga Jesúsde li, e woyoshrozïa. Tjlëno ga “Llëbo kjrroy ga shji wopjlúe. Gueniyo ga llëbo tworoy oblë kong ga shji wopjlú e kjinmo” lara eni» le.

³⁶ Lara eni ppir ga kjök torgö sök Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga löng li tjok, ga syöshtono Sbö kong.

³⁷ Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjlura uunkong lirë, ga lö shira lok bakoe.*

³⁸ Eshko ga Pablo tjlëno ba kong ga «Tja toe. Tja ïmi ame» lara ba kong kjishko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok öör jek löng kyyong kësbang buk lishko, to wlo.

21

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

¹ «Tjava toe» lororwa borwa pjeyoga kong ppir ga tjava opyono kyyong kësbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wëshko ga tjava opshino eshko dwayo, ga tjava jek löng Rodas kjokyo, e irgo ga tjava jek öötong löng Pátara kjokyo.

² Eshko ga kyyong kësbang wlënorwa pjang kjlara brik pjang kjwlë to jongya Fenicia kjokyo wlo le, ga tjava opyono ba roshko, ga tjava jeke.

³ Tjava jek löng eni ga tjava kjër pjola ga dlung tjrëko ko Chipre li ïnorwa, e ber buk orkwo mlëkong. Ga tjava jek löng Siria kjokyo, öötong tyyono löng Tiro kjokyo, llëbo söya kyyong sogorë li shiya lok ber eshko wlo.

⁴ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga wlënorwa löng kjlöbö, ga tjava beno löng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbö Sëya tjlë tjlökwo kragaga li kong ga «Llëbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» le. E irgo ga lano lok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo llëm wlo.

⁵ Gueniyo ga jlö lara llëme. Öötong dbargwo kjäk (7) ga tjava opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjava yorkara jer löng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjava kjök tono tjë jikong, ga tjava syöshtono Sbö kong.

⁶ «Tjava toe» lororwa ëng kong ppir ga tjava opyono kyyong roy, ga epga sano jek ba ushko iröng obi.

⁷ E irgo ga tjava jek dlung kjing go Tiro kjokyo dwayo öötong löng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng kjlöbö, ga «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong. Eshko ga tjava beno löng ba tjok.

⁸ Wëshko ga tjava opshino eshko dwayo, ga tjava jek öötong löng Cesarea kjokyo. Domer shäng kjlara eshko ko Felipe, e kowëba Jesús tjlökwo roy pjlu laga lëba. Dli pjlorgaga kprak doglo kjäk (7) dënashko li, kjlara li e. Ga tjava beno löng ba tjok ba ushko.

⁹ Felipe wapga tjeng doglo pkëng (4), kjogloga. Olö ga tjlökwo le Sbörë ba kong, ga le lok oblë kong eni.

¹⁰ Tjava löng eshko dbar kjwöbö tjänshko ga domer tjwe shäng kjlara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbö tjlökwo laga.

¹¹ Öötong shäng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikklo li kjrara, ga opprino e go, ba orkwo go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlë ga «Sbö Sëya tjlë ga «Dop pjrikklo ëre sogo, e äär shäng Jerusalén kjokyo, ga pjriya judioga löng eshko lirë jüni bakoe. Ga twe lok tjlapgaga nopga judio llëm wleniyo kong, llgweya wlo» le eni» le.

¹² Kurwa ga tjava tjlë Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo llëm dey» lërwa eni pjlaraso llëme. Cesarea sopga omfono ba kong eni bakoe.

¹³ Gueniyo ga tjava dboryara Pablorë. Tjlë ga «¿Pjây slar ega? ¿Tja iëmi woydëshko eni ega? Tjlapga Jesús kjishko ga tja shäng pjrikoba kjok orë koshë. Gueniyo erö llëme. Tja shäng zrökoba Jerusalén kjokyo wlo bakoe» le.

¹⁴ Tjava kole woydë llëm kuzong ga tjava tjlë ba kong ga «Llëye woyde Tjlapgarë li, e ber eni» lërwa.

¹⁵ E irgo ga tjava posharyono uunkong, ga tjava opshino to jem Jerusalén kjokyo.

¹⁶⁻¹⁷ Eshko ga tjava yorkaga Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong Cesarea so lirë. Ga tjava öötong löng Jerusalén

* **20:37 Lë shik** lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kjokyoshko ga tjawa söra lok domer shäng kjlara eshko ko Nasón li shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalén kjokyo. Jesús tjlökwö kjragaga tek dämärshko li, kjlara li e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalén kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wlojrrara borwa pjeyoga Jesús tjlökwö kjragaga löng lirë woowa llëme.

¹⁸ Wëshko ga Pablo jek Santiago ik, ga tjawa jek ba tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjlapgaga Jesús tjlökwö kjragaga kägäyo tönö löng uunkong eshko,

¹⁹ ga «Miga» lara Pablorë ba kong. E irgo ga llëye shäryara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong ba kjishko li, e lara ba kong pjire. Larashko ga llëbo shäryono chirawayo ëmdë li, e lara pjir bakoe.

²⁰ Kuya lok ga Sbö poshrëra lok ara. E irgo ga tjlä lok ba kong ga «Pablo, pja borwa kjlara. Tjölkwö lërwa woydë bop kong kjrina. Miydëp pjlu ga judioga Jesús tjölkwö kjragaga löng träk llëm, shtëy ga äär llëme. Ga epga uunkong tjlä ga «Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e tjwlo ara. E rayako llëme» le lok eni.

²¹ Ga roy kura lok ga pja to shäng omle oblë. Judioga löng nopga judío llëm wleniyo tjreko li pim shäng «Llëye tara Moisésdë li, e rayëy ga pjlu» lep to shäng eni ba kong. Ga pja tjlä ga «Bi wapga, e doyo jyä tëy llëm ga pjlu. Bi sdëkwö tek dënashko dwayo li, e shäryëy ame bakoe» lep shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jushko, e roy kuya lok kjluwe. ¿Eni ga llëye shäryëy?

²³ Pjlu wlo ga llëye lërwa bop kong li shäryos dey. Shji löng jushko ëre tjreko domerga tjeng doglo pkëng (4), dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara lok Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Shärye löng, tara Moisésdë sorë li eni.

²⁴ Woydërwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyë ba tjok, llëye shäryëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba

ushko ga pjlu wlo li, e shäryëp ba tjok eni eshko. Ga kä shtaga potjwlëga ber pjarë, pjäy uunkong kong. Eni ga pja iya nopga uunkongdë, ga miyde lok e go ga tjölkwö laraba kës bop kjishko li, e jyö eröe. Pja ëmdë ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëp shäng bebi, miyde lok e go ga wëllëe.

²⁵ »Nopga judío llëm wleniyo Jesús tjölkwö kjragaga lira, llëye shärye lok wlo li, e tororwa beno ba kong pjir tjän. Tjawa tjläno ba kong ga «Dli llë twak sböpga jyäglö kong li sho uëy llëm, öng zrök kjyotso skuya i li sho uëy llëm, srëng llë uëy llëm, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe» lororwa ba kong eni» le.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkëng (4) lara li söra Pablorë jek ba tjok. Wëshko ga opyono shäng ba tjok, ga llëye shäryëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e shäryara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir llono, Sbö sëngglö söya eshko wlo li söya llono, e lara tjlapgaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoë. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judioga löng kjlöbö Asia so. Pablo iya lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go.

²⁸ Eshko ga tjlä lok nopga li kong dbo go ga «Israel tjëyoga, tjawa kjim-tozïa! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ëre. Llëye le to shäng li, e shji Israel tjëyoga ëre wloyo, kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ëre wloyo bakoe. jErö llëmel! Nopga söra tek shrono kjlöbö jushko judío llëm wleniyo. jE go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ëre, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo ina lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judío llëm wleniyo. Ga epga wotjlino lok ga söra Pablorë öötong löng Sbö u

zlong bängdo lara. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lara lok e kjishko, miga eni llëme.

³⁰ Eni ga nopga shdöktong llaw pogo kjok eshko kjwang jikong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjëryo bäng bängzara jek kjlöw erä.

³¹ Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär ëngkwaga Roma so kägäyo kësbangyo li shwoy, tjlä ba kong ga «Pja wlëp llëme. Jerusalén sopga dew töshko shdöktong jong träk llëme» lëba eni.

³² Kuya ga ba ëngkwagaga tona ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. İya nopga lirë ga Pablo shpora ame.

³³ Eshko ga tjlapga li jek öötong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba ëngkwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjlä nopga tjeng li kong ga «¿No kjwe ëro? ¿İllëye shäryara?» le.

³⁴ Gueniyo ga öö le lok ara, kjlara tjlä oblë, kjlara tjlä oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëyli kjone dey miyde tjlapga lirë shäng llëme. E kjishko ga tjlä ba ëngkwagaga kong ga «Domer kjwe sözi jem kjomo, bi ëngkwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶ Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara an-moyö, jek löng ba irgo, öö le lok träk llëme. Tjlä ga «¡Zröziä!» le jong eni. E kjishko ga Pablo jek om go ame, shakza ëngkwagaga kjlöbö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjläno nopga tjeng ara li kong

³⁷ Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lishko ga Pablo tjlä ëngkwaga kägäyo kësbangyo li kong ga «¿Tja tjlä bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlapga li tjläkwo go.

Kuya ga tjlä ga «¿Pja tjlä Grecia so tjläkwo pjläro?»

³⁸ Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jüshko, ga nopga owa

no zrök ä wleniyo, e tona doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, ëngkwë tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹ Kuya ga «İllëme. Tja judío, tja Tarso so, kjok li tjwölö ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjlä nopga tjeng ëre kong» le.

⁴⁰ Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjläno ba kong lok arameo tjläkwo go. Tjlä ga

22

¹ «Pjeyoga, tjlapgaga, rokër bomi kong ga tja kuziä, tja opwlikë wlo» le.

² Kuya lok ga Pablo tjlä shäng arameo tjläkwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjlä ga

³ «Tja ëre judío. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng ëreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlapga Gamaliel tjok, tja pina bi kjok ilgwekklo tak pjang dënashko li go, llëye jak llëm, sök beke. Enido ga tja jek shäng Sbö tjok jläkoyo, pjäy omshäryë löng eerishko sorë ga tja omshäryë shäng eshko eni bakoe.

⁴ »Dënashko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zrör wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlong uyo roshko, shdungoba wlo, domerga, walëga bakoe.

⁵ Syöshtaga kësbangyo, bi tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo këskes, e omïno. E jyö lëmi wleni ga jakrokozi ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok, sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo Tjaglën li söga wlënor li shar ga pjlä wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶ »Gueniyo ga tja öötong jek shäng ääto Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga in ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletilet, ga tja kopjina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie.

7 Jekdo eshko ga tja dgono jer tōshko, ga kur ga ēbo tjlē ga “Saulo, Saulo, ħtja irpjam ega?” le.

8 »Kur ga tja tjlē ga “Tjlapga, ħpja ē?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shāng wle, e tja” le bor kong.

9 Bor yorlagaga jeklōng bor tjokiōk shjiy li ĩna lok, gueniyo ēye tjlēno bor kong ga kura lok llēme.

10 »Eshko ga tja tjlē ga “Tjlapga, ħllēye shāryēr ga pjlú?”

»“Pja kojōzong. Pja jongya opzrēk jek Damasco kjokyo. Llēye shāryēr wlo li, e lēba bop kong eshko” le.

11 Ga tja iara iōk shjiy lirē beno kjok ĩgō llēm kjīshko ga tja shara bor yorlagagarē bor orkwo go, ga tja sōra to ōōtong shāng Damasco kjokyo.

12 »Domer sōk kjlara eshko ko Ananías. Kjok ĩlgwekklo tara Moisésdē li sōya shāng pjlō bek ĩyado. Roy pjlú judiōga lōng eshko uunkong li kong. Ga tjawa ōōtong lōng kjok eshko ga domer li tek shāng bor ĩk.

13 Eni ga shrono shāng bor zlong bāng ga tjlē bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos irōng obi, pja kjok ĩgō pjlú wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li ĩn ga bē shāng wēlēe.

14 Eshko ga tjlē bor kong ga “Bi tjlapgaga tek dēnashko so Sbō, pja kjrara, llēye woyde li miydēp wlo, No Pjlo Bek li ĩp wlo, llēye le om go li kup wlo bakoe.

15 Ga llēye ĩnop, kurop li, pja ber ba laga oba uunkong kong.

16 Era eni ga llēye koshēp ame. Pja kojōzong. Pja nom, pja wēba jer di roshko wlo, ga pja syōshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li lōya ber dret wlo” le.

17 »E irgo ga tja tek shrono shāng ēreshko Jerusalén kjokyo irōng obishko ga tja jek ōōr shāng Sbō u zlong bāng, syōshtë wlo. Eshko ga llēbo ĩnor shji yoĭno wleni.

18 Tjlapga Jesús ĩnor ga tjlē bor kong ga “Pja opshis maling jūshko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjlē bor

kjīshko kjok ēreshko ga tjlōkwo kjrēba llēme” le.

19-20 »Kur ga tja tjlē ba kong ga “Tjlapga, dēnashko ga tja to shāng judiōga syō uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mār lōng bop go li, e sharor, sōror, ioror beno tjeng no shdūzlong uyo roshko, ga shpoga tjarē om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrōkobashko ga tja shāng eshko. ĩn shāng ga ‘Zrōzīa’ lēr shāng eni, ga ba zrōgaga li, ba shwong ter lēkong li skwarashko ga tja beno shāng shwong li daga. Llēye shāryōror uunkong ēre, e miydēba lōng pjire” lēr.

21 »Gueniyo kuya ga tjlē bor kong ga “Pja nomo. Pja ichēr to kjok pjola bor roy lē nopga judiō llēm wleniyo kong” le bor kong» le.

22 Llēye le shāng li kura lok ōōtong eshko dōe. Eshko ga ōō le lok tjē ĩkong, tjlē ga «ĭDomer kjwe zrōzīa! ĭShāng kjok ēre kjing go ame dey!» le lok eni.

23 Ga ōō le lok jek kēgong tjē ĩkong, ga ba shwong kop lēkong li skwara lok, ga dbuya llaw pogo, ga klung sho pjlungyo kjre, ga dbuya lok jem jong kjomo ēng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarē lara, ga opwlikono

24 Eshko ga ēngkjwagaga li ichara ba kägāyo kēsbangyo lirē Pablo sōk ēngkjwaga shtoyo li roshko, shpoya lok no shpokklo go wlo, nopga shdōktong llē kjīshko le ba kong wlo.

25 Eshko ga Pablo pjriya lōng kjwlēshko ga tjlē ba kong lok ga «ĭNo Roma so kjibokwo tjok li, e ĩlgwemirē llēm obishko ga shpomi ga pjlúre?» le.

26 Kuya ba kägāyo lirē ga jek jong ba kägāyo kēsbangyo li shwoy, ga tjlē ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjibokwo tjok. ĭEni ga kjwēp llong?» le.

27 Kuya ga jek ōōtong shāng Pablo shwoy ga tjlē ba kong ga «ĭJlōkoyo ga pja Roma so kjibokwo tjokde?»

«Ĕng» le ba kong.

28 Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja Roma so kjibokwo shik wlo ga tja dbur zano ara» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» le.

²⁹ Jekdo eshko ga epga löng ba shpok wlo lara li, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjlappa lirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wlo lara kjishko.

Pablo söra tjlappaga bokshto

³⁰ Wëshko ga engkwaga kägäyo kësbangyo li wotjlík shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko le judíogarë, gueniyo llë kjishko? Miydër woydë yötsoe» le. E kjishko ga ba dröng sho ba pjrikklo li döra, ga judíoga syöshtaga kägäyoga, Judío Kjek Llgwegaga Këskësyö, e rokara tön eng tjok wlo. Töno lok ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23

¹ Eshko ga Judío Kjek Llgwegaga Këskësyö li iya Pablorë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjlu, ga tja opshäryë shäng pjlo bek Sbö bokso lër eni bor pjlushko» le.

² Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananías lirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozī ba kjakshko» le oba löng ba soshko li kong.

³ Kuya Pablorë ga tjlë ba kong ga «¡Pja shpoya Sbörë! Pja so llëbo poglo poshtik pjublún, owa llëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjlu” lëp shäng, gueniyo pja eni llëme. Pja sök kjweshko, tja llgwep kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlo lëp, gueniyo kjok llgwekklo li söp sök pjlo bek llëme. Söp kjwe pjlo bek ga pja no ichë bor kjak shpok llëme» le.

⁴ Kuya nopga tjeng Pablo zlong bäng lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Syöshtaga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

⁵ «Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror llëme. Miydoror kjwe ga loror eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bi pjlu, bi llgwegaga, e läywëy owa wlo llëme”»* le.

* 23:5 Éxodo 22.28.

⁶⁻⁸ Eshko ga miyde Pablorë ga kjok llgwegaga löng li, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjlík ga shji wolono ga shji woshre ame le, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete le, sëya llë drete le bakoe. Gueniyo fariseogara wotjlík oblë. Shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi le, Sbö parkaga kjok dogo so tjok le, sëya tjok le bakoe. E kjishko ga Pablo tjlë ba kong dbo go ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlík ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja ioromi shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlík eni kjishko» le.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjlë lok eng tjok kar kar träk llëm, ga tjlappaga li eng shdöno beno löng kkring pjök.

⁹ Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kkring pjök, ga öö le lok träk llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Epga kojono lok ga tjlë ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjlëno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlëkdo ba kong kjwe» le.

¹⁰ Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkwaga kägäyo kësbangyo li ombangkjrano, wotjlík ga Pablo sho dwlëkoba sira sira kjwe le. Eni ga ba engkwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, söya äär ber sök engkwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹ E shkëyo ga Tjlappa Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjlë ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrëp llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jushko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lëp oba kong Roma kjokyo eni bakoe» le.

Judíoga wotjlino lok Pablo zrök

¹² Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlík kkrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjlë lok eng kong

jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» le lok eni.

¹³ Ba lagaga eni'li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴ Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lororwa eni.

¹⁵ E kjishko ga pjäy, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyö llamo 'li, rokozi ëngkwaga kägäyo kësbangyo 'li kong ga Pablo söya tjwe shäng, ga ie bomi bokshto, llëbo shäryara 'li kjakrokëmi ba kong yötso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» le.

¹⁶ Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlara, ga tjlökwo le löng 'li roy kura. E irgo ga jem opzrëno ëngkwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy le ba kong wlo.

¹⁷ Kuya ga ëngkwaga kägäyo rokara kjlara, ga tjlë ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo 'li shwoy. Tjlökwo le woydë ba kong» le.

¹⁸ Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo 'li shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer shdung shäng kjlara ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy le bop kong wlo» le ëngkwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹ Kuya ga dwlas 'li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lëp woydë bor kong?»

²⁰ «Judíoga kjong kjong lano lok ëng tjok, ga wotjlino lok kjrinaso. Bong ga Pablo roke lok bop kong ga söp ba kong jongya ba llgwezlöng töno löng lishko, kong llëbo kjakroke lok yötso anmoyö wlo le eni.

²¹ Gueniyo ga jlöe lëp llëme. Domerga töno tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo le. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo

zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lok eni. Eni tjok ga poshäryono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryëp sorë koshayde eröe» le ba kong.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye lorop bor kong 'li lëp ë kong llëme» le, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³ Eshko ga ëngkwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjlë ba kong ga «Pjäy poshäryozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Ëngkwagaga jëk lok dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), ëngkwagaga jëk löng kwomgla go wleniyo sömi doglo sak kjäk (70), ga ëngkwagaga ëngkwë könkowo go wleniyo sömi doglo sak dbäw pjloglo pjök (200) bakoe.

²⁴ Ga kwomgla wlëmi pjök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yötso, äär shäng Cesarea kjokyo pjlu, së obi, kjok eshko so ichaga Félix 'li shwoy wlo» le.

²⁵ Ga kjibokwo tara ba kong kwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo 'li tjlë ga

²⁶ «Tjlapga no ichaga tjwlo ara wleniyo Félix:

»Miga, lër bop kong. Kjibokwo ëre taga tja Claudio Lisiasdë bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷ »Domer jek shäng ëre shara judíogarë, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkwagaga tjok, ga wlikoror, döror ba shjiryo.

²⁸ Eni ga rote lok llë kjy miydër woydë kjishko ga söror jek ba Kajok Llgwegaga Këskësyö töno löng 'li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto.

²⁹ Miga rotara lok llëbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baïya kong kjishko döe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llë kjy llëm, zrökko llëm, iako no shdüzlong uyo roshko llëm bakoe.

³⁰ Gueniyo ga judíoga kjlöbö wotjlik löng ba zrök le li roy söraba bor kong. E kjishko ga ichër jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga loror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llëye lako ba kjishko li le lok bop kong wlo. Shji ber eni.»

³¹ Eni ga ëngkwagaga li kong llëye shärye wlo li lara ba kägäyörë lok pjir ga toe. Pablo söra lok to jer shkëshko äär jong Antípatris kjokyo.

³² Wëshko ga ëngkwagaga jëk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkwaga shtoyo iröng obi, ga jëk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok.

³³ Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lok kjok eshko so ichaga li kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe.

³⁴ Eshko ga kjibokwo li ina pjir ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵ Eni ga tjlapga li tjlä ba kong ga «Pja llgwer ga pjlu, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak lë, pjlu uyo shäryara pjlu Herodesdë dënashko li roshko.

24

Pablo opwlikono Félix bokshto

¹ Öötong dbargwo shkëng (5) ga syöshtaga kësbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek söra lok shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotë wlo.

² Ga Pablo rokara tjlapga lirë, ga söya lok tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotë, tjlä Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwölö kësbanke. Eeri ga öötong lu pjloglo ara tjän ga tjawa löng wlëp, wopjlu bop kjishko, ga bop kjok miydë li kjishko ga llëbo

shäryorop ara kjok ëreshko beno pjlu, owa llëme.

³ E kjishko ga tjawa löng wopjlu bop tjok. Enido kjone pogo ga pja roy läywe borwa pjeyogarë pjluë.

⁴ Gueniyo pja dbar jerwa ara llëm wlo ga rokërwa bop kong ga tjawa tjlä li kus sira.

⁵ »Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jikong judíoga barwë ara, shdöya wlo le. Nopga löng kjok ëreshko kowëba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo.

⁶⁻⁸ Borwa Sbö u li ëmdë ga ie ber jong dboy Sbö kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjishko.* Eni ga jakrokos pjarë om go ba kong. Miydëp e go ga tjläkwo lërwa löng ba kjishko kës li, e jlöe» le.

⁹ Eshko ga judíoga löng li tjlä ga «Eni jlöe» le lok eni.

¹⁰ Eni ga tjlapga li orkwo pingö Pablo bët, pja tjläzong loklo wleni, ga Pablo tjlä ga «Miydër pjlu ga pja parkë sök jüshko no llgwega lu pjloglo ara tjän. E kjishko ga tja opwlikë bop bokshto wlëpe.

¹¹ Eni ga tja tjlä li jlöre miydëp woydë ga jakrokëp ë pogo kong om go ga pjluë. Eeri ga öötong dbargwo sak kwara kjingsho pjök (12) ga tja öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo.

¹² Eshko ga tja wlëna lok shäng tjläkwo kjlopswë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdöror llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judíoga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe.

¹³ Tja rote lok li llëbo wlëna jlökoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴ »Gueniyo lër jlökoyo ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjishko ga bor rotagaga löng kjwe tjlä ga tja jëk shäng Sbö tjok bëy llëme le, gueniyo borwa tjlapgaga tek dënashko so Sbö li, e poshrër, kjok llgwekklo tara Moisésdë

* **24:6-8** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... ga sharorwa eshko e kjishko. Llgwerwa borwa kjok llgwekklo go lororwa, gueniyo ga ëngkwaga kägäyo kësbangyo ko Lisias opzrëno jek eshko ga döra borwa shjiryo dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotë.»

li, e jlõe lër uunkong baïya dik, ga kjibokwo tara Sbõ tjlõkwo lagagarë li, e jlõe lër bakoe.

¹⁵ Ga tja sòk Sbõ koshë ga shin-moga, e woshre irõng obi uunkong, pjlo bekde, de pjlo bek llëmde, gueniyo woshre irõng obi. Kjwepga kjwe lõng omkoshë sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe.

¹⁶ E kjishko ga tja drõn ara, tja ber pjlo bek Sbõ bokso wlo, tja ber pjlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷ »Lü to jek pjlobõso ga tja öör jëktong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öötong shäng irõng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbõ sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe loror.

¹⁸ Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äär Sbõ poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e shäryër pjir shäng kjwlëe. Eshko ga nopga jëklõng bor tjok ara llëm, ga ëye ëngshdõklõng llëm bakoe.

¹⁹ Eshko ga judioga Asia so lõng kjlobõ, ga llëye lër bop kong li, e ïna lok pjire. Zok ga epga tjwayde lõng jushko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlõkoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjluë.

²⁰ Eni llëm ga shrono lõng kjwe, tja shäng ba bokshto no llgwezlong shtoyoshko ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjluë.

²¹ Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjluë. Tja shäng ba bokshtoshko ga tja tjlë ba kong dbo go ga «Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë irõng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlik eni kjishko» lër ba kong eni erõe» le.

²² Irbo Tjaglën le li miyde Félixde sòk pjluë. Eshko ga tjlë ga «llgwer eniwa tjok llëme. Iër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga llgwer eshko jä» le.

²³ E irgo ga tjlë ëngkjwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jushko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë» le.

²⁴ Öötong dbar kjwöbõ ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo lano ba tjok, shji mär Cristo Jesús go sorë kjishko.

²⁵ Eshko ga Pablo tjlë ba kong ga «Shji woyde Sbörë ga shji jëklõng pjlo bek, llëbo shäryëy woydë owashko ga shji drõn ëë, shäryëy llëm wlo. Ga llono ga shji llgweya Sbörë» le.

Lara eni li kuya Félixde ga beno shäng sëya llëm, woydë arae. Eni ga tjlë ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» le.

²⁶ E irgo ga Félix shäng Pablo koshë, kong dbur twe, raye wlo le. E kjishko ga roke enido, lan ba tjok wlo.

²⁷ Shärye beno shäng eni öötong lu pjloglo pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sòk Porcio Festo. Ga Félix ber pjlu judioga tjok wlo le ga Pablo iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

25

Pablo opwlikono Festo bokshto

¹ Eshko ga Festo öötong beno sòk kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo.

² Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judioga oblë tjwlõ ara wleniyo, e tõno Tjlapga Festo tjok, ga tjlëno lok ara Pablo wloyo.

³ Tjlë lok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm söya lok borwa kong Jerusalén kjokyo» le, gueniyo e wopro ga epga lõng poshäryë ba zrök irbo wlo le.

⁴ Kuya Festorë ga tjlë ba kong ga «Llëme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzlong uyo roshko Cesarea

kjokyo, ga tja wotjlik ga tja jongya wop ä iröng eshko lër.

⁵ E kjishko ga bomi tjrëko ëreshko tjlapgaga tjwlo kësks wleniyo ichëmi jer bor tjok kjlobö Cesarea kjokyo. Llëbo shäryara domer lirë owa ga rotëmi eshko ga pjluë» le.

⁶ Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judioga li tjrëko dbargwo kjwong (8), sak kjwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga no ichara jek Pablo wlokjrë.

⁷ Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjlapga sök lishko ga judioga jer öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo li jek Pablo zlong bäng, ga tjläno lok ara llëbo owa kësbang, gueniyo llëye wlëna ba kong, ber shdungko wlo drete.

⁸ Eshko Pablo opwlikë wlo ga tjlä ga «llëye owa shäryoror llëme. Llëye shäryoror judioga kjok llgwekklo li wloyo llëm, llëye shäryoror Shö u li wloyo llëm, llëye shäryoror tjlapga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo llëm bakoe» le.

⁹ Gueniyo Festo ber pjlu woydë judioga tjok kjishko ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?»

¹⁰ «llëme. Tja shäng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li no llgwezlong bokshto, tja llgweya wlo. Miydëp pjlu ga llëye shäryoror owa judioga kong llëme.

¹¹ Llëbo owa shäryoror, tja ber zrökko wlo wleni ga tja zrökko. Gueniyo tjlokwo le lok bor wloyo li, tja rote li jyö erö wleni ga tja twako ba kong wlo llëme. Ga rokër bop kong ga tja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» le.

¹² Eni ga Festo lano ba poshdung-gaga löng li tjok. Lano pjir ga tjlä Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go. E kjishko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» le.

Festo lano Agripa tjok Pablo kjishko

¹³ Dbar kjwöböso ga shto oblë so pjluo ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo ik. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe.

¹⁴ Ga beno löng eshko dbar kjwöböso. Dbar kjwara ga Festo tjläno ba kong Pablo kjishko. Tjlä ga «Domer shäng ëreshko kjlara ko Pablo, iara Félixde beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

¹⁵ Ga tja öör jem shäng Jerusalén kjokyoshko ga syöshtaga kägäyoga, judio tjlapgaga kjok llgweya wleniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde lok ga Pablo, e shdungko jlöe lër ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tja tjläno ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak löng ëye iërwa zrökoba wlo jekdo, ba rotaga li tjwe löng ëng bokshto llëm guing llëme. Woyde ga rote lok ëng bokshto, opwlikë wlo» loror.

¹⁷ »Eni ga epga öör löng jushko ga tja dbar zano llëme. Wëshko dö ga tja jem öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga nopga ichoror jek domer li wlokjrë, ga söra lok jek öötong shäng eshko.

¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono löng li tjläno ga llëye owa lara ba kjishko woyotjlinor dik llëme.

¹⁹ Tjläno lok ga ba kjok llgwekklo li söya shäng bëy llëme. Ga lano lok domer kjlara ko Jesús kjishko. Tjläno lok ga domer li wolono, gueniyo Pablo tjlä ga shäng së obi le lok eni eröe.

²⁰ Eshko ga llëye shäryër ga pjlu li miydër sök llëme. E kjishko ga tja tjlä Pablo kong ga «¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?» lër.

²¹ »Gueniyo ga tjlä bor kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios ber sök na, tja llgweya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go guing» le. E kjishko ga ioror beno shäng dak dak lë, ichër tjlapga pjlu li shwoy llono ga bue guing» le.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja ëmdë ga domer li tjlä sorë kur woydë bakoe» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Bong erō ga tjlē sorē li kuba» le.

Pablo tjlēno Pjlu Agripa bokshto

²³ Wēshko ga Agripa, Berenice, e opzrēno jek lōng no llgwezlong shtoyo roshko. Eshko ga shrēraba ara, romguē jong trāk llēme. Lōng eshko li tjlapgaga ēngkjwaga kägāyo kēskēs wleniyo, domerga eshko so tjlwō kēskēs wleniyo bakoe. Öötong tōno lōng ga nopga ichara Festorē jek Pablo wlokjrē, ga sōra lok öötong shäng eshko.

²⁴ Eshko ga Festo tjlē ga «Pjlu Agripa, pjāy tjlapgaga tōno lōng bi tjok na, domer shäng kjwe īzia. Woyde judíoga kjlobirē ga domer kjwe ichēr zrōkoba wlo. Eni li woyde lok jūshko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe.

²⁵ Gueniyo ga bor kong ga llēye owa shāryara, ber zrōkko wlo llēme. Gueniyo tjlēno om go ga «Tja llgwega ber tjlapga pjlu kēsbangyo sōk Roma kjokyo lirē om go» lara. E kjishko ga ichēr to eshko lēr.

²⁶ »Woyde ga llēbo tēr ba kjishko, ichēr tjlapga pjlu kēsbangyo li kong, gueniyo llēye lako ba wloyo bor kong drete. E kjishko ga rokoror tek shäng bop bokshto, Tjlapga Pjlu Agripa, pjāy uunkong bokshto bakoe. Eni ga jakrokoromi yōtso pjir ga llēbo ber tēr wlo ga tjlōkwo tjok wlo.

²⁷ Bor kong ga no ichēr to, llgweya tjlapga pjlu kēsbangyo lirē wlo ga woyde ga llē kjīy loroy ba kong yōtso guing» le.

26

¹ Eshko ga Pjlu Agripa tjlē Pablo kong ga «Woydēr ga pja tjlēs bop kjishko om go shara» le.

Kuya ga orkwo poyono, pjāy kjinkozong loklo wleni, ga tjlē ga

² «Tjlapga Pjlu Agripa, tja shäng jūshko bop bokshto, «Llēye lara judíogarē bor kjishko li, e eni llēme» lēr bop kong miydēp wlo, ga tja wopjlúe.

³ Tjawa judíoga, tjawa llēbo shāryē sorē li miydēp sōk pjlu. Tjawa ēng

dboryē kar kar llē kjishko li miydēp pjlu bakoe. Eni ga miydēr ga tja tjlē bop kong ga tja kup sōk pjlu. E kjishko ga rokēr bop kong ga tja kus sōk wop tjok sira guing.

⁴ »Tja miyde judíoga uunkongdē tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llēm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshāryē sorē, e miyde lok pjlu.

⁵ Miyde lok pjir ga tja fariseo tek dēna tjan, ga le lok woydē wleni ga le ga pjlu. Ga tjawa fariseoga, judíoga kjok llgwekklo li jnenwa yōtso an-moyō, judíoga llamo li kjinmo.

⁶ Tjlōkwo lara Sbörē borwa tjlapgaga tek dēnashko so kong jlōkoyo li, e koshēr sōk iyado. Era eni tjok ga tja sōra lok, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷ »Israel tjēyoga uunkong kjing-gwo sak kjwara kjingsho pjōk (12) li, tjlōkwo lara li koshe lōng iyado. E kjishko ga Sbō, e poshrēya shkē dba, ga parkē lōng ba kong iyadoe. Ga tjlōkwo koshe lōng li, tja omkoshē shäng bakoe. Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judíogarē lōng e kjishko!

⁸ ¿Shji judíoga wotjlīk ga shji wolono ga shji woshre Sbörē irōng obi jlōe lēy llēm ega?

⁹ »Dēnashko ga tja wotjlīno om go ga bek wlo ga tja parkē Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror.

¹⁰ Ga shāryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syōshtaga kägāyogarē, ga Jesús tjlōkwo kfragaga li ichoror no shdūzlong uyo roshko arae. Ga zrōkobashko ga tja tjlēno ga «Kjwe zrōkko» loror bebi.

¹¹ Enido ga tja öör shäng ba wlēk judíoga syō uyo lok oblē oblē li roshko. Wlēnor ga shdun ara, Jesús lāywe owa wlo lēr. Ga tja iirkono ara ba kong lok, ga irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llēme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblē oblē, oba tjēyo eniyo llēm wleniyoshko bakoe.

¹² »Shāryēr shäng eni kuzong ga pjlara ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syōshtaga

kägäyogarë, pak twara lok bor kong li shäryër wlo.

¹³ Gueniyo dlo dluw dik ga ñ ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kälä dbo dlo kjinmo, jek lletilet, ga tja kopjrina beno pjang pjribri bor yorkagaga jek löng li tjok.

¹⁴ Eshko ga tjawa dgonon jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjlä bor kong arameo tjlökwö go ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpokklo dbo stek li te om go kjoyoe” le.

¹⁵ »Kur ga tja tjlä ga “Tjlapga, ¿pja ë?”
»“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.

¹⁶ Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjishko. Woydër ga llëye ñnop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong.

¹⁷⁻¹⁸ Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlikër judíoga wloshko dwayo, nopga judío llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong jlököyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro sī roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng Ä wloshko ame, ber löng Sbö wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erö li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo” le bor kong.

¹⁹ »Tjlapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbörë bor kong kjok dogo dwayo ñnor shji yoïno wleni li jlöe loror, ga koloror.

²⁰ Bäm go ga tjlökwö ëre loror judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jikong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjläno ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozī, ga rayozī, ga pjäy optwos Sbö kong dey. E irgo ga llëbo

shäryozī pjlo bek, pjäy kjlopswono jlöe lëba wlo” loror.

²¹ »Tja shara judíogarë Sbö u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjishko.

²²⁻²³ Gueniyo tja kjimte Sbörë shäng. E kjishko ga tja beno shäng ba tjlökwö lë nopga uunkong kong, tjwlo kësks li kong, tjwlo chila li kong bakoe. Llëye shäryë wlo lara Moisés, Sbö tjlökwö lagagarë dëna tjän li, e shäryono eni jlöe lër oba kong. Tjläno lok ga “Llono ga no pjluoyo iche le Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi, shinmoga tjeng kës li bäm go. Shäryë eni, ga shji döya Sbörë sorë li roy shdöya ba pjeyoga judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Shji jëk löng kjok ro sī roshko wleniyo kong ga roy ber iök shjiy wleni” le lok beno pjang ba kjibokwö go eni» le.

²⁴ Eshko ga Pablo tjlä shäng opwlikë eni wopro ga tjlökwö skokza Festorë, tjlä ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwëre llëro? Pja oppino ara ga pja iara beno shäng skwë erä» le.

²⁵ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga Festo, tja skwë llëme. Tjlökwö lër li, e jlöe. Tja tjlä li, e bek lotë.

²⁶ Tjlapga Pjlu Agripa sök kjwe. Tjlökwö lër li, e miyde sök pjluë. E shäryak lütshko llëm, e wëllëe. E kjishko ga tja tjlä shäng wlëp ba bokshto. Miydër pjlu ga sök kjwe ommydë pjluë» le.

²⁷ E irgo ga Pablo tjlä tjlapga Agripa kong ga «Tjlapga pjlu, ¿woyotjlip ga llëye lara Sbö tjlökwö lagagarë li, e jlöe lëpde? Miydër ga e jlöe lëp» le.

²⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja kjlopswëp ber Cristo tjlökwö kjraga maling jüni lëpdo?»

²⁹ »Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokër Sbö kong ga pja, nopga uunkong tja kuya löng jushko eerishko, pjäy äär ber löng Cristo tjlökwö kjraga botoya dik, gueniyo pjrik löng dröng sho bomi orkwö go jüni botoya dik llëme» le ba kong.

³⁰ Eni ga pjlu li kojono opshik kjoko wlo, kjok eshko so ichaga tjok,

Berenice tjok, nopga sirkeno löng ba tjok li tjok bakoe.

³¹ Ga to opshino löng lan dboshko, tjölë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëye owa shäryara ber zrökko wlo llëm, shdungko shäng kjërshko ëmdë llëm bakoe» le lok eni.

³² Eshko ga Agripa tjölë Festo kong ga «Domer kjwe “Rokër ga tja llgwega ber pjlü kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara llëm kjwe ga rayoroy ga pjlü» le.

27

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

¹ Woyotjlina tjlapgaga lirë pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wlo leshko ga Pablo, e twara lok ëngkjwagaga ara kägäyo kjlara kong, de wlo. Domer, e ko Julio. E ëngkjwaga parkë löng pjlü kësbangyo sök Roma kjokyo li daga wleniyo. Ga kong nopga oblë shdung löng eshko, e twara lok, de wlo bakoe.

² Eshko ga kjoyong pjang kjlara kësbang jek äär Adramitio kjokyo dwayo brik pjang kjwlë jongya Asia kjoyong tjyozlong shtoyo kjrinasshko kjrinasshko le, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia kjokyo obi.

³ Wëshko ga tjawa öötong löng kjoyong tjyozlong kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe le Juliorë, ga rayara to ba pjeyoga wleni löng eshko li ik, kjimte lok wlo.

⁴ E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pjluk tjwe jong dbo ara dlung buk kës li shwo lëkong, ga tjawa bakwe jong iröng eröe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono dlung tjreko ko Chipre, e pjlör dew lëkong pjluk ara llëmshko.

⁵ E irgo ga tjawa dipzono jek dlung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalëkong, ga tjawa tjyono öötong löng Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi.

⁶ Eshko ga kjoyong wlëna ëngkjwaga kägäyo lirë pjang kjlara oblë kësbang jek äär Alejandria kjokyo dwayo, brik pjang kjwlë jongya Italia kjokyo le. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wlo.

⁷ Dbar kjwöböso ga pjluk ara kjishko ga tjawa jëktong kjoyong li go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek lororwa, gueniyo tjawa bakwe pjlukdë ara obi kjishko ga tjawa dipzono jek dlung tjreko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlör dew lëkong pjluk ara llëmshko, kjok ko Salmón li bokshto.

⁸ Ga tjawa jek löng, gueniyo dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kjoyong Tjyozlong Shtoyo Pjlúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹ Eshko ga tjawa barwara pjlukdë ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië llëm Sbö kong dbaryo shrëya judiogarë li, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo li döröe. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjishko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng li poshduna Pablörë, tjölë ga

¹⁰ «Domerga, ïn ga shji jek löng ëre kong llëbo wen owa, shji kjoyong kësbang ëre jer bi shjiryo, bi llëbo tjeng kës wle tjok. Erö llëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» le.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga kjoyong tjyozlong shtoyo eshko li, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlü llëme. E kjishko ga kjoyong sogo li, ba kjoyong söga shäng li, e tjölë lok ëngkjwaga kägäyo li kong ga «Shji jek dey» le. Nopga llamo löng kës li wotjlük jong e kjoyo bakoe. Tjölë lok ga «Shji opshik jüshko dwayo dey. Tjölë, shji jek Fenice kjokyo ga buere ïy wlo. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlü» le. Fenice kjokyo, e kjoyong tjyozlong kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dlo jer shwo lëkong li ïy ga wëlle. Kuya Juliorë ga

tjłökwö baŷya lok li kolara, Pablo i lira kolara llëme.

Dlung kjing kjok owa, pjłuk ara

¹³ Eshko ga pjłuk li tjwe jong dlung buk kës shwo lëkong, gueniyo wore. E kjışhko ga wotjłik lok ga «Shji to ga bue» le. Eni ga ba dröng sho kjoyong shakklo kësbang lona jer dlung roshko li shira lok tëm kjoyong li roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek lönö dlung tjreko Creta li kjako.

¹⁴ Gueniyo wop tjok ga pjłuk tjwe jong kjrina obi, dlung tjreko li shwo lëkong shara, dbo ara anmoyö, pjłuk li kowëba Nororiental,

¹⁵ ga tjawa bakwara arae. Eni ga kjoyong kësbang li bojonwa ber buk pjłuk li shwo lëkong lërwa ga äe. E kjışhko ga kjoyong li rayorowa söya pjłuk lirë om go äär kjone ga eshko.

¹⁶ Ga tjawa söra to jek dlung tjreko buk chirawa ko Cauda pjłor dew lëkong. Eshko ga pjłuk dbo ara llëme. E kjışhko ga kjoyongwa chirawa sörwa pjang kjlara li irgo kjro go, e poyonwa jem kjlara li roshko lërwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo ga poyonwae.

¹⁷ E irgo ga kjoyong kësbang li doyo pjrira domerga lirë lok tuk, war llëm wlo le. Eshko ga tjłë lok ëng kong ga «Shji söya pjłuk kjwerë jek äär jong bo buk kjweshko ko Sirte lishko. Kjweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kjoyong pjë, war bi shjiryo» le eni, ga bangkjrara lok arae. E kjışhko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje lok pjang kjomo pjłuk shakklo kjoyong jek wlo li, e lona lok ter töshko, söya pjłukdë jek eshko llëm wlo, ga kjoyong li rayara lok söga pjłukdë om go shara.

¹⁸ Wëshko ga dlung kjing go li pjłuk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoe. Eni ga kjoyong sögaga kjarga lönö ba llëbo söya tjeng soynekklo kës li dbuk lok jer dlung roy.

¹⁹ Wëshko ga ba orkwo om go li goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara

li dbura lok jer dlung roy, kjoyung sho llë, kjor llë kjoyong shakklo llë li tjok bakoe.

²⁰ Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjłuk tira llëm dlung kjing go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek lönö kjone miydërwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyojerorwa pjire.

²¹ Eshko ga tjawa lönö ioydë llëm dbar kop ara tjän. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga lönö li tjreko, ga tjłë ga «Domerga, shji lönö Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to lönö song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryo llëm bakoe.

²² Gueniyo eni tjok ga rokër bomi kong ga pjäy dbokjrozong. Eye lönö jüşhko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kjoyong kësbang ërera jer bi shjiryo.

²³ Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Luna shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara,

²⁴ ga tjłë bor kong ga «Pablo, llëye bangkjrëp llëme. Pja jongya pjłuk kësbangyo sök Roma kjokyo li boksho, pja llgweya wlo. Bop kjışhko ga nopga lönö kjoyong kësbang roshko kjłobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong» le.

²⁵ E kjışhko ga pjäy dbokjrozong. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlökoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni.

²⁶ Gueniyo ga shji söya pjłukdë äär dlung tjreko pjang kjrina, ga kjoyong ëre pjë dlar ber buk eshko» le.

²⁷ Eshko ga öötong dbar sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjłukdë jek lönö dlung ko Adriático* li kjing go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kjoyong sögaga li tjłë ëng kong ga «Shji ääto pjöshko dikjoyoe» le.

²⁸ Ga dlung li ro kjöm, e tjłina lok ba tjłikklo go, ga beno ro wop orkwo jyäglö† pjloglo sak kjwong (80). Wop

* 27:27 Eshko dbaryo ga dlung kowëba *Adriático* li, e dlung kowëba *Adriático* eerishko li llëme. E oblë.

† 27:28 *Orkwo jyäglö pjłara*, e *centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik*.

tjok obi ga tjlina lok jek obi, ga beno ro wop orkwo jyäglö pjloglo sak tjer (60).

²⁹ Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go le, ga dröng sho kjoyong shakklo kësks lona jer dlung roshko kjwo pkëng (4) kjoyong si lëkong, kjoyong li jëk ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshtë, epga kjok shrän löng së obi wlo le.

³⁰ Eni ga kjoyong sögaga li tök woydë kjoyong li roshko dwayo le, ga opy-orgö löng kjoyong chirawa li long jer dlung kjing kjoyong kësbang li ne lëkong. Shäryara eni, dröng sho kjoyong shakklo löya wlo lara, miga tök wlo le.

³¹ Gueniyo eshko ga Pablo tjlëno ëngkwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kjoyong kësbang ëre roshko llëm ga pjäy där llëme» le.

³² Eni ga kjoyong chirawa löya kjoyong sögagarë löng li, e kjoyungyo zara ëngkwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kjing go, ga jenoe.

³³⁻³⁴ E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjlë nopga löng eshko uunkong kong ga «Öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjän ga pjäy löng woydë, ga pjäy ioydë llëm bakoe. E kjishko ga rokër bomi kong ga pjäy ios sira. Pjäy löng së wlo ga woyde ga pjäy ië. Eni ga pjäy wolon kjlara llëm, bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëm bakoe» le.

³⁵ Lara eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le nopga tjeng kës li bokshto. Eni ga tora bëy ga uarae.

³⁶ Iya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe.

³⁷ Tjawa löng kjoyong li roshko uunkong ga doglo sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276).

³⁸ Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya

tjeng kjoyong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjoyong li wënyë wlo le.

³⁹ Kjok shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjoyong sögaga lirë llëme. Gueniyo iya lok ga bo jem buk eshko kjrina, la sho tjok. Eni ga wotjlík lok ga «Kjoyong ëre tjyëy këgo sit ga buere iya» le.

⁴⁰ Ga ba dröng sho kjoyong shakklo kësks lona jer tjeng dlung roshko li, e kjoyungyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si lëkong ba llgwekklo li kjoyungyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjoyong li ne lëkong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo lara.

⁴¹ Gueniyo to jek jong la sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjoyong li lliktong beno buk la sho li roshko. Eshko ga ne lëkong li lliktong beno jong wir ame, ga si lëkong li, e shpoya dlung pjublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboy.

⁴² Eni ga ëngkwagaga li tjlë ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, llëm ga ichëy jek wë i ga tök lok drete» le.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme le, ga tjlë ëngkwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Eye wë pjlu ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë i äär pjë jong pjöshko.

⁴⁴ Llamö löng oblë jek kjorkwang kjing go, llëm ga kjoyong dloktong kjwangyo go bakoe» le.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

28

Pablo shäng dlung tjrëko ko Malta

¹ Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjrëko li ko Malta.

² Kjok eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yötso tjë jikong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök böktona lok, ga tjawa

rokara uunkong ba zlong bäng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlöbö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjlik ara kjishko ga dgur brik buk eshko kjlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno pjang ling ba orkwo go.

⁴ İya kjok eshko sopgarë ga tjlä lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjing kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjlara kowëy Kjok llgwega Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» le.

⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pablorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme.

⁶ Eshko ga löng tjë jikong li wotjlino ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, llëm ga jek buk rish wolon jekdoro» lara. Gueniyo koshe löng kjër ga dguë sira llëme. İya lok ga llëye shäryë ba kong llëm ga wotjlík lok oblë, tjlä lok ga «Bi sböpga kjlarayo li kjwe» le.

⁷ Dlung tjërëko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tjyono löng lishko ga kjok ber buk soshko kjrina baıya. Eni ga tjawa wlojrrara, dara yötso ba ushko dbargwo mya.

⁸ Eshko ga Publio data buk swlo ara ba bukklo kjing go, kjlik ara, roshkwë ara bakoe. Eni ga Pablo jek öötong shäng ba ik. Eshko ga syöshtono Sbö kong ba kjishko. E irgo ga orkwo iono ba kjing go, ga poptara beno pjluë.

⁹ Roy kuya swlopga tjeng dlung tjërëko oblërë ga shrono löng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire.

¹⁰ Eni ga kjok eshko soga beno löng woowa llëm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong llëbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga llëbo woydororwa borwa kjimtoklo irbo wlo li, e twara lok borwa kong pjire.

Pablo jek öötong shäng Roma kjokyo

¹¹ Eshko ga kjoyong kësbang pjang kjlara tek Alejandría kjokyo dwayo,

pjang kjok owa jek pjir li koshë. Kjoyong li poglo go ba sböpga do pjök li jyäglo tak lok. Ba sböpga li kowe lok Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa löng dlung tjërëko li öötong moglo myashko ga tjawa opyono kjoyong li roshko, ga tjawa opshino to dlung tjërëko li dwayo.

¹² Ga tjawa jek öötong löng kjoyong tjyozlong kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno löng eshko dbargwo mya.

¹³ E irgo ga tjawa jek löng dlung sor go jek äär löng Regio kjokyo. Wëshko ga pjluk tjwe jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wëyo obi ga tjawa jek öötong löng Puteoli kjokyo.

¹⁴ Eni ga tjawa opshino kjoyong roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlökwö kjruga wlënorwa löng kjlöbö, ga tjawa mana ber löng ba tjok sondë kjwara wlo le, ga tjawa beno löng. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjö lëkong.

¹⁵ Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlökwö kjruga löng Roma kjokyo lirë tjän. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer löng borwa koshë irbo. Kjong kjong jer löng borwa koshë llëbo soynezlong shtoyo ko Apio, kjong kjong jer löng kjok kjrina obi, oba pozlong uyo lok mya lishko. Ga jer löng borwa koshaga li İya Pablorë ga beno shäng wopjlú, dbokjrono jek obi, ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kjimtorop kësrange. Tja wopjlú bop tjok» le. Ga epga jek iröng borwa tjok.

¹⁶ Tjawa öötong löng Roma kjokyo ga kjok llgwegaga löng eshko li, Pablo iara lok beno shäng no shdüzlong uyo roshko llëme. Kong u wlëna kjwara, iara beno sök eshko tjoksa, daga beno shäng ba tjok kjlara erä.

Pablo Sbö tjlökwö roy löno shäng Roma kjokyo

¹⁷ Öötong dbargwo mya ga judioga löng Roma kjokyo tjwlo kësks wleniyo li mana Pablorë tek ba shwoy. Ga töno shrono löng ba shwoy ga Pablo tjlä ba kong ga «Pjeyoga, llëye shäryoror owa bi pjeyoga judioga kong llëm, bi tjlapgaga tek dëdashko so

sdëkwo wloyo llëm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shäng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wloshko, tja shdüya lok wlo.

¹⁸ Eshko ga tja kong llëbo kjakrokara lok ara, ga llëye wlëna bor tjok, tja ber zrökko wlo llëme. E kjishko ga tja raye lok woydë.

¹⁹ Gueniyo ga woydara judíoga lirë eni llëm, ga tjlëno lok ara bor wloyo. E kjishko ga tja llëye shäryër wlo ame, ga rokoror Roma so li kong ga tja llgweya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go loror eni, ga tja ichara lok tek na e kjishko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga tjlapgaga li kong llëme.

²⁰ E kjishko ga pjây manor, pjây ïn wlo, shji lan ëng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjây ommiydë pjlu ga no pjluo iche le Sbörë koshëy shji Israel tjëyoga uunkongdë löng li, koshër shäng li e. Tja pjrik shäng na dröng sho pjang ëre go, tja parkë ba kong kjishko» le.

²¹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lok tek Judea kjokyo dwayo bop kjishko llëme. Pjeyoga judíogara shrono tek ey dwayo ëmdë ga llëye layde owa bop kjishko borwa kong llëm bakoe.

²² Gueniyo miydërwa ga kjone pogo ga oba tjlë ara nopga tjlökwo kragaga löng bopoya dik li wloyo. E kjishko ga pja wotjlik llë miydërwa woydë» le.

²³ Eni ga dbar iara lok beno jong kjwara, tön ëng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga töno ara Pablo sök lishko. Kjok shröngteng äär jong kjok sëng go ga Sbö ber no pjluo sorë li roy lara ba kong ara. Ga llëye lara Moisés, Sbö tjlökwo lagagarë tek dënashko li, e pjllölgwera ba kong, no pjluo iche lara Sbörë li, e Jesús jlöe le lok wlo.

²⁴ Kuya lok ga kjong kjong Pablo tjlökwo kjrono, gueniyo llamora omtjlokwo kjrë woydë llëme.

²⁵ Eni ga woyotjlïya beno löng kjrinaso llëm kuzong ga opshik toe le löng. Eshko ga Pablo tjlëno ba kong, pjir wlo. Tjlë ga «Dënashko ga tjlökwo lara Sbö Sëyarë ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaías kong, le bomi tjlapgaga löng li kong wlo. Ga tjlökwo lara pjlo beke. Tjlëno beno eni:

²⁶ »“Pja nom tjlë bor nopga ëre kong ga
‘Kumi löng kjër ga llë loklo miydëmi löng llëme.

Ïmi löng kjër ga llë ïgömi llëme’lëp ba kong eni.

²⁷ Nopga ëre, llëye kuya woydë llëme. Kwomgwo bäng bängzak lok tuke. Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llëbo ïya lok ba bokkwo go llëm wlo,

llëbo kuya lok ba kwomgwo go llëm wlo,

opping lok sira llëm wlo,

optwë bor kong llëm wlo,

epga dör llëm wlo bakoe.”*

²⁸⁻²⁹ »E kjishko ga woydër ga miydëmi pjlu ga no döya Sbörë li roy beno nopga judío llëm wleniyo kong bako tjän, ga epga omkjrë» le.†

³⁰ Eshko ga Pablo beno shäng eshko ba daga shäng li tjok lu pjloglo pjök ba u jong potjwlëya ïli roshko. Nopga tjwe kjlobi ba ïk ga wlokjre enidoe.

³¹ Ga Sbö ber no pjluo sorë li roy lara oba kong ara, ga lara Tjlapga Jesucristo kjishko ara bakoe. Tjlëshko ga llëye bangkjre llëm, ga barwaga ërë llëm bakoe.

* **28:27** Isaías 6.9-10. † **28:28-29** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Kuya lok ga to lok pjir, jek löng tjlë ara ëng kong irbo, tjlökwo kjlopswë kar kare.»

Carta a los Romanos Kjibokwo ëre tara Pablorë Roma sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö 'laga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjlíno ga epga kjrara Sbörë bäm go kjishko ga epga tjwlö ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydë ba ik jlökoyo, gueniyo dbar jek eshko wlo wlëyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ëre tara ba kong, llëbo li lgweya wlo, llëbo shäryara Jesucristorë ba kong li miyde pjlú wlo bakoe. Woyotjlikoba ga kjibokwo ëre tara, sök no shdüzlóng uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjlíno ga epga äär ber pjlo bek Sbö bokso, kjok lgwekklo tara Moisésdë li söya bëy kjishko, gueniyo kjibokwo ëre go ga llëbo pina Pablorë ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwlö bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörë wlo. Gueniyo ëye mär Jesús go ga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ëre go ga llëbo ëre pina ba kong eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörë, tja iara beno shäng ba tjlökwö roy pjlú 'laga Cristo Jesús äska.

² Dënashko ga tjlökwö pjlú ëre 'lara Sbörë ba tjlökwö 'lagaga kong jlökoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go.

³ Tjlökwö ëre, e bi Tjlapga Jesucristo roy layde. E Sbö Wa weno no, David tjëyo bakoe.

⁴ Ga wolono irgo ga woshrrara Sbörë iröng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarë ga e no erö llëm, e Sbö Wa bakoe.

⁵ Sbö wopjlú li kjishko ga tja rokara Jesucristorë beno ba tjlökwö roy 'laga ba äska, nopga judío llëm wleniyo rokër mär ber löng ba go wlo, ba tjlökwö kole lok wlo, ba ko ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo bakoe.

⁶⁻⁷ Sbö nopga löng Roma kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörë ber Jesucristo 'li pjây bakoe. Pjây woyde Sbörë ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Roma sopga kjishko

⁸ Pjây mär löng Jesucristo go 'li, e roy shdüktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga Jesucristo ko go ga tja tjlë bor Sbö kong ga tja wopjlú ba tjok bomi kjishko lër eni.

⁹ Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjlú lër shäng jlökoyo. Ga miyde Sbörë om go ga pjây woyoshrër 'yado,

¹⁰ tja syöshtëshko ga rokër ba kong 'yado ga tja äätë bomi kjokyo llëm obi ëmdë ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹ Tja kjimtara Sbö Sëyarë ara, ga pjây 'in woydë jlökoyo, pjây kjimte eni bako wlo, pjây dbokjrë e go wlo.

¹² Shji ëng kjimtë kar kar lotë bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorë 'li 'nومي ga pjây dbokjrë e go. Pjây mär löng ba go sorë 'li 'nor ga tja dbokjrë e go eni bakoe.

¹³ Pjeyoga Jesús tjlökwö kjraga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko 'li pin, Jesús tjlökwö kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblë oblë sorë ga eni. Lër bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong 'yado.

¹⁴ Nopga tjlë Grecia so tjlökwore, de llëmde, nopga kjok miydë arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek

ga Sbö tjlökwo roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong.

¹⁵ Tja jek woydë jlökoyo Roma kjokyo, Sbö tjlökwo roy pjlú lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶ Tjlökwo pjlú ëre lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Ëye omtjlökwo kjrono ga döya Sbörë. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko.

¹⁷ Miydëy tjlökwo pjlú ëre go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Ëye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»*

Sbö iirkë ara nopga owa kong

¹⁸⁻¹⁹ Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlökwo bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjan, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga igöy wëlle.

²⁰ Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö igöy llëme. Llëbo shäryara li iydë döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjlú e go, kjok ëre shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe.

²¹ Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësang, tjwlö ara llëm, «Tjawa wopjlú bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlík erö, beno löng wotjlík drete.

²² Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme.

²³ Sbö wolon llëm, e tjwlö ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglo shäryara lok, no jyäglo, sënwa jyäglo, öng jyäglo, äya kjloshko so jyäglo bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

²⁴ E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlík owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo.

²⁵ Tjlökwo bek li rayara, Sbö miydë lok woydë llëm kjishko. Tjlökwo bek llëm li kjayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko iyado wlo. Ber eni.

²⁶ E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlík owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara.

²⁷ Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlík pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

²⁸ Sbö woyotjlíya lok woydë llëm kjishko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä.

²⁹ Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlík dbur tòng ba kong erö, wotjlík owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë iywa shjiktëng,

³⁰ oblë läywe owa, Sbö iywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm,

³¹ wotjlík llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe.

³² Sbö tjlëno ga ëye opshäryë eni ga e zrökko. E miydë lok pjlú, gueniyo shärye löng eni wopjlú, oblë llëbo owa shäryë eni li iya lok ga löng wopjlú e kjishko bakoe.

2

Shji shdüya Sbörë beke

¹ Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme. «Miydororwa llëme» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë löng om go, pjäy löng omshäryë eni bako kjishko.

* **1:17** Habacuc 2.4.

² Miydëy ga ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shdüya Sbörë beke.

³ Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjây lönng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjlu ga pjây shdüya Sbörë eni bakoe.

⁴ Miydëmi pjlu ga Sbö wopjlu ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi lönng li rayëmi llëm ga «E llëno llëme» lëmi llëme. Shji shdüya maling llëm, ba wopjlu li kjishko, gueniyo woyde ga llëbo owa shäryëy lönng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy.

⁵ Gueniyo ga llëbo owa shäryëmi lönng li rayëmi woydë llëm, llëye kumi woydë llëm kjishko. E kjishko ga Sbö iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no llgwezlöng dbaryoshko ga no llgweya beke.

⁶ Eshko ga no klara klara potjwlëya, llëbo shäryara dö li kjishko.

⁷ Ëye drön llëbo pjlu shäryë, ber tjwlö ara Sbö bokso wlo, äär ber lönng së iyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber lönng së iyado ba tjok.

⁸ Gueniyo ëye wotjlik ba kjishko dö, tjlokwo bek li kjre llëm, lönng llëbo owa shäryë ga shdüya kjange.

⁹ Ëye lönng llëbo owa shäryë ga kong llëbo iche owa ara, ber lönng song jlö wlo. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe.

¹⁰ Gueniyo ëye lönng llëbo pjlu shäryë ga llëbo pjlu twe ba kong, ie ber lönng tjwlö ara, ie ber lönng wlëp bakoe. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Shärye eni, shji uunkong llgweya bek kjishko.

¹² Ëye llëbo owa shäryono ga shdüya. Ëye kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydono ga llgweya, kjok llgwekklo li go. Ëye kjok llgwekklo li miydono llëm ga llgweya, llëbo miydara li go.

¹³ Ëye ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo li miydara kjishko llëme.

Ëye omkolono ga era ie ber pjlo bek ba bokso.

¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judio llëm wleniyo, kjok llgwekklo li miyde lok llëme. Gueniyo ga llëye shärye lönng li pjlu, de oware, e miyde lok pjlu, ga llëbo shärye owashko ga miyde lok ga e owa. Eni ga llëbo shärye lok pjlu, tak pjang kjok llgwekklo li go sorë li enishko ga miydëy e go ga kjok llgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wleni, ga woyotjläya lönng om go.)

¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbörë nopga uunkong llgwek, llëbo woyotjläna ba pjlu shko li kjishko. Sbö tjlokwo roy pjlu lër oba kongshko ga lër eni iyado.

Judioga, kjok llgwekklo tara Moisésdë

¹⁷ Pjây kjone kjone judioga lëmi. Pjây mär kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, ga pjây krë ara, pjây Sbö nopga lëmi kjishko.

¹⁸ Llëye woyde Sbörë li miydëmi pjlu, llëye ber pjlu anmoyö li miydëmi pjlu bako, pjây oppino kjok llgwekklo li go kjishko lëmi.

¹⁹⁻²⁰ Tjlokwo bek li, kjok miydë li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjây wotjlik ga kjok llgwekklo li miydëmi pjlu kjishko ga pjây nopga kjok igö llëm wleniyo bapshiga lëmi, pjây so iök shjiy kjoyo, nopga to lönng kjok ro si roy wleni li kong lëmi bakoe. Pjây opyë woydë ber lönng nopga kjok miydë llëm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe.

²¹ ¿Eni ga pjây oba pingga, pjây om go opping woydë llëm ega? «Shji lürkë llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjây om go lönng lürkë.

²² «Shji pë oma boy oblë tjok llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjây om go omshäryë eni. Sböpga jyäglö, e iywomi shjiktëng lëmi, gueniyo llëbo lüyotkëmi sböpga jyäglö li syö uyo roshko dwayo.

²³ Pjây krë ara, kjok llgwekklo li kjishko, gueniyo kolëmi lönng llëme. Eni ga Sbö iëmi lönng tjwlö llëm,

²⁴ tak pjang ba tjlōkwo go sorë li eni. Tjlë ga «Bomi kjishko ga Sbō ko li lāywe nopga judío llēm wleniyorë owa.»*

²⁵ Jlōkoyo ga ëye kjok llgwekklo li kolë ga doyo jyā tak pjir li ba kong ga tjlō tjok. Gueniyo ëye omkolë llēm ga ba kong ga e tjlō llëme.

²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyā tak llēm wleniyo lira, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno lōng doyo jyā tak pjir wleni Sbō bokso. Gueniyo pjāy kjok llgwekklo li miydaga, pjāy doyo jyā tak pjir bakoe. Eni ëmdë ga kjok llgwekklo li koloromi llēm kuzong ga epga ber lōng bomi rotaga.

²⁸ ¿Judíoga jlōkoyo li ë? Ëye dataga judío dō ga e judío jlōkoyo llëme. Ëye doyo jyā tak pjir dō ga e judío jlōkoyo llēm bakoe.

²⁹ Nopga wotjlīk bek ba pjlūshko li, judíoga jlōkoyo li epga. Ëye doyo jyā tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ga e beno lōng jyā tak pjir jlōkoyo llëme. Ëye ber jyā tak pjir jlōkoyo wlo ga woyde ga jyā te Sbō Sëyarë ba pjlūshko wleni. Nopga eniyo poshrëga norë llēm, poshrëga Sbörë.

3

¹ Eni ëmdë ga ëye judío, ëye doyo jyā tak pjir, e llëno llëme lotë llëme.

² Sbō tjlōkwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko.

³ Gueniyo kjone kjone Sbō rayono pjire. ¿E kjishko ga llëye lara Sbörë ba kong jlōkoyo li shārye eni llëme lëmire?

⁴ Eni llëme. Nopga uunkong jyōrkë wleni ëmdë ga Sbōra tjlë bek ïyado, tak pjang ba tjlōkwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja rotëbashko ga

tjlōkwo lorop kës li, e beke lëba eni.

Ëbo llgweפשko ga

llgwerop beke lëba eni bakoe.»*

⁵ No kjone kjone tjlë ga «Tjawa llëbo owa shāryono kjishko ga ikoba wëlle e

go ga Sbō, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa shdūya Sbörë li owa» le lok eni.

⁶ Miga eni llëme. ¿Sbō owa jlōkoyo kjwe ga nopga lōng kjok ëre kjing go li llgweya sorëro?

⁷ No kjone kjone obi tjlë ga «Tjawa jyōrkono kjishko ga ikoba wëlle e go ga Sbō, e tjlë beke. Eshko ga Sbō beno kësbang, tjlō ara. ¿Eni ga tjawa shdūya llëbo owa shāryororwa li kjishko ega?» le lok eni.

⁸ Eni wleni kjwe ga «Llëbo owa shāryoydë dey, llëbo pjlū li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjlë ga tjawa tjlëno eni le, miga e lorwarë eni llëme. Ëye tjlëno eni ga shdūya Sbörë beke.

Ëye sōk pjlo bek llëme

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlū, oblë kjinmore? Eni llëme. Judíoga, nopga judío llēm wleniyo, e llëbo owa shāryono uunkong, lororwa sorë li eni,

¹⁰ tak pjang Sbō tjlōkwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye pjlo bek Sbō bokso kjlara llēm,

¹¹ Sbō tjlōkwo llë loklo miydaga ërë llëm,

Sbō wlëga ërë llëm bakoe.

¹² Sbō rayara nopga uunkongdë, beno lōng tjlō llëme.

Llëbo pjlū li shāryaga ërë llëme.»†

¹³ «Epga jyōrkë erä.

Ga tjlōkwo le lok li kjishko ga nopga wolon.»‡

«Shji uara dgurdë ga shji wolon, ga tjlōkwo le lok li kjishko ga nopga wolon bakoe.»§

¹⁴ «Tjlë owa ïyado, llëbo wen owa oblë kong wlo.»*

¹⁵ «Wotjlīk no zrök erä.

¹⁶ To lōng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone kjone ie ber lōng woydë ara bakoe.

¹⁷ To lōng wlëp oblë tjok sorë miyde lok llëme.»†

¹⁸ «Sbō ëmdë ga bangkjre lok llëme.»‡

* **2:24** Isaías 52.5; Ezequiel 36.22. * **3:4** Salmo 51.4. † **3:12** Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. ‡ **3:13** Salmo 5.9. § **3:13** Salmo 140.3. * **3:14** Salmo 10.7. † **3:17** Isaías 59.7-8. ‡ **3:18** Salmo 36.1.

19 Miydëy ga kjok ilgwekklo li twara Sbörë judíoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga uunkong ilgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo.

20 Kjok ilgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok ilgwekklo li kjishko llëme. Kjok ilgwekklo li twara beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa shäryë li miydoklo wlo erä.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

21 Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong wëllëe. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok ilgwekklo li kjishko llëme.

22 Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe.

23 Nopga uunkong llëbo owa shäryono, llëye woyde Sbörë shärye wlo li shäryaga ërë llëme.

24 Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni.

25-26 Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlu wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdungko ame. Shäryara eni, llëbo shärye bek iyado li pïya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna llëbo owa shäryara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga ëye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong shärye bek iyado.

27-28 ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjlu? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjlu ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok ilgwekklo li kole kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe.

29 ¿Ga Sbö, e judíoga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judío llëm wleniyo Sbö bakoe.

30 Sbö sök kjaraso eröe. Nopga doyo jyä tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyä tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe.

31 ¿Eni ga pjäy wotjlík ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok ilgwekklo li ber tjwlö ame lorwarë löng eni lëmire? Eni llëme. Kjok ilgwekklo li tjwlö ara lorwarë.

4

Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

1 ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë?

2 E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo pjlu shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjluë. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe.

3 Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlokwo kjarara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»*

4 No kjlara parkë oblë kongshko ga parkaga li potjwlëya. Eshko ga e ba sëngglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwlëyde.

5 Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlu shäryara lok ba kong li kjishko llëme.

6 Bi tjlappa tek dënashko so David tjllëno eni bakoe. Tjllëno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlu shäryara lok kjishko llëme. Eni ga beno löng wopjlúe. Tjllëno beno eni:

7 «Ëye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlúe.

8 Ëye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlú bakoe.»†

* 4:3 Génesis 15.6. † 4:8 Salmo 32.1-2.

⁹ Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlú li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe.

¹⁰ Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko.

¹¹ Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyäglö. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni.

¹² Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³ Sbö tjläno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ëre twe ber ba kong lok lara eni. Tjlokwo li kjrara lok, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlokwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme.

¹⁴ Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlokwo lara jlökoyo li kjrëy wlo kjwe ga shji mär Sbö go li tjwlo llëm, tjlokwo lara jlökoyo li tjwlo llëm bakoe.

¹⁵ Kjok llgwekklo, e kolako. Eni ga ëye kjok llgwekklo tjok wleni ga köle llëm ga shdüya Sbörë. Gueniyo ëye kjok llgwekklo llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶ Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjlokwo li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjok llgwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baïya dik li data wleni,

¹⁷ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»[‡] Tjlokwo ëre lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjlokwo lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wolono tjeng li

woshre ga pjluë. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlu bakoe.

¹⁸ Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjlokwo li kjrara, ga beno sök ba koshö. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni.

¹⁹ Eshko ga lu pjloglo sak dbäw (100) dik kjishko ga miyde pjlu ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlu bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo.

²⁰ Sbö tjlokwo li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Benö shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara.

²¹ Eshko ga miyde pjlu ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo.

²² Lara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko,

²³ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm,

²⁴ tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e.

²⁵ E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwlëkklo, ga woshrara iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

5

Shji löng wlëp Sbö tjok

¹ Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlëp Sbö tjok shara.

² Shji mär löng Cristo go kjishko ga shji kjimte Sbörë iyado, ba wopjlú li kjishko. Ga shji äär ber löng baïya dik li koshöy löng wopjlúe.

³ Miydëy ga shji shdungoba li ber bi kong pjlu, shji dbokjrë wlo, shji ber löng wokjang wlo bakoe. E kjishko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji löng wopjlúe.

⁴ Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjlú bi tjok. E kjishko ga llëbo pjlu shärye bi kong li koshöy ber löng wopjlúe.

[‡] 4:17 Génesis 17.5.

⁵ Ga shärye eni jlökoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëlle. Miydëy e go ga llëbo pjlu koshëy lönng li shärye eni jlökoyo.

⁶ Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjishko, Sbö woydëy lönng llëm obi gueniyo.

⁷ No optwë wolon oblë kjishko ga kjange. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjishko.

⁸ Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji lönng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjishko.

⁹ Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjishko. Miydëy e go ga no llgwezwlong dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe.

¹⁰ Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno lönng wlëp ba tjok, ba Wa wolono li kjishko. Ga ba Wa sök së obi kjishko ga shji döya bi shdungglo dbo dorko, ga shji ie ber lönng së iyado ba tjok.

¹¹ Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno lönng wlëp ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjishko. Shji lönng wopjlu e kjishko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dämärshko ga domer kjlaraso llëbo owa shäryono, ga beno shäng wolon wlo e kjishko. Eni ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, uunkong li llëbo owa shäryono kjishko.

¹³ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twayde Sbörë nopga kong llëm obishko ga nopga lönng llëbo owa shäryë tjan, gueniyo kjok llgwekklo llëmshko ga ëye ie Sbörë ber lönng shdungko, kjok llgwekklo li kolara llëm kjishko llëme.

¹⁴⁻¹⁵ Eni ëmdë ga Adán dbaryo äär jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llëbo owa shäryono, tjlokwo lara Sbörë ba kong li kolara llëm kjishko. Epgara llëbo owa shäryono, eshko ga kjok llgwekklo llëm gueniyo.

Adán llëbo owa shäryono, ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjishko. Llëbo shäryara Jesucristorë li, e beno eni bakoe. Ba kjishko ga nopga döra Sbörë ara, ba wopjlu li kjishko, ga tjwlö shira llëme. Miydëy e go ga Sbö wopjlu li tjwlö ara, llëbo owa shäryara Adándë li kjinmo.

¹⁶ Llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjishko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Gueniyo Sbö wopjlu li kjishko ga shji llëbo owa shäryono ara ëmdë ga shji iara beno pjlo bek ba bokso.

¹⁷ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjishko ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo. Gueniyo Sbö wopjlu li tjwlö ara e kjinmo. Jesucristo kjishko ga ëye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber lönng së iyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

¹⁸ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjishko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Eni ga domer kjlaraso llëbo pjlu shäryono li kjishko ga nopga uunkong ber lönng së iyado Sbö tjok ga pjlu, ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso li kjishko.

¹⁹ Domer kjlaraso Sbö kolono llëm kjishko ga nopga uunkong beno lönng llëbo owa shäryaga erä. Eni ga domer kjlaraso Sbö kolono kjishko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twara Sbörë nopga kong, llëbo owa shärye lönng li miyde lok jek këgong wlo. İna lok e go ga llëbo owa shärye lönng li kësbanqe. E go ga miydara lok ga Sbö wopjlu li kësbang bakoe.

²¹ Dënashko ga llëbo owa li, shji wlëna, iara beno lönng wolon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbö wopjlu li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjishko. E kjishko ga shji iara beno lönng së iyado ba tjok.

6

Shji wolono wleni, shji lönng së jlökoyo bakoe

¹ ¿Eni ga llë loydë? ¿Shji llëbo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlú li ÿ jek këgong wlo loydëre?

² E loydë llëme. Ëye wolono ga ichëy llëbo shäryë ga äe. Shji iche bi wotjlík owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng llëbo owa shäryë sorëro?

³ Shji waraba jer di roshko, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji wolono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi llëmdo?

⁴ Cristo wolonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrrara Data Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji wolono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi li, e shji beno löng tjaqlën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji tönö beno tjeng ba tjok, shji wolono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sbörë iröng obi ba tjok wleni bakoe.

⁶ Bi wotjlík owa dënashko li, e lök beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche llëbo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe.

⁷ Shji wolono wlenishko ga shji beno ichaga llëbo owa lirë ame.

⁸ Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga llono ga shji ber löng së ba tjok bakoe.

⁹ Miydëy ga Cristo woshrrara Sbörë iröng obi kuzong ga wolon ame, beno shäng së ÿyado wlo.

¹⁰ Wolono pjlaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwlëkklo, ga wolon ame. Benó sök së, llëye woyde Sbörë li shäryë wlo.

¹¹ Pjây wotjlís eni bakoe. Pjây wolono wleni, pjây iche bomi wotjlík owa lirë ame wlo. Pjây löng së jlökoyo, pjây tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëye woyde Sbörë li shäryëmi wlo. Pjây wotjlís eni.

¹² E kjishko ga shji löng së obishko ga shji iche bi wotjlík owa lirë ame, shji woyde bi doyorë llëbo owa shäryëshko ga shäryëy llëm wlo.

¹³ Bi doyo ichëy llëbo owa shäryë llëme. Pjây optwos Sbö kong dey. Pjây iara beno löng së jlökoyo kuzong ga bomi doyo ichozí llëbo pjlu shäryë dey.

¹⁴ Pjây beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame, pjây beno ichaga Sbö wopjlú lirë shara. E kjishko ga pjây ichaga ber bomi wotjlík owa lirë ame.

Dënashko ga shji löng bi wotjlík owa dbo dorko

¹⁵ Shji beno löng ichaga kjok llgwekklo lirë ame, shji beno ichaga Sbö wopjlú lirë shara. ¿Enira shji ber löng llëbo owa shäryë ga pjlu? Eni llëme.

¹⁶ Shji opyë oblë kolëshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga shji opyë bi wotjlík owa li kolë wleni ga shji iche wolon. Gueniyo shji opyë Sbö kolë wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso.

¹⁷⁻¹⁸ Dënashko ga pjây löng bomi wotjlík owa li kolë erëe. Eni ëmdë ga tjlökwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjây döktong llëbo owa shäryëmi löng li dbo dorko dwayo, pjây beno löng ichaga llëbo pjlu lirë shara. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko.

¹⁹ Tja tjlë shäng bomi tjok ëre llë loklo miydëmi maling llëm, bomi wotjlík owa li kjishko. E kjishko ga tja tjlë shäng bomi kong llëbo jyäglo ëre go, miydëmi wëllë wlo. Dënashko ga bomi doyo ichëmi löng llëbo owa shäryë oblë oblë. E kjishko ga llëbo owa shäryoromi jek këgong këgong. Eerishko ga bomi doyo ichozí llëbo pjlu shäryë dey, pjây ber tjeng dboy Sbö kong wlo.

²⁰ Pjây löng bomi wotjlík owa li kolë obishko ga llëbo pjlu li woyotjlínomi llëme.

²¹ ¿Llëye pjlu shiromi e go? Eshko ga pjây iara beno löng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara.

²² Gueniyo pjây döra Sbörë bomi wotjlík owa li dbo dorko dwayo, pjây iara beno löng ba kolë shara. ¿Llëye

pjlú shimi löng e go? Pjãý äär ber löng dboy Sbö kong, ga llono ga pjãý ber löng së ÿyado ba tjok bakoe.

²³ Shji llëbo owa shäryë wleni ga shji potjwlëkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbörë ber löng së ÿyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

7

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorë ame

¹ Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorë, e miydëmi pjlúe. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirë llëm, nopga löng së li ichayde döe.

² Kjok llgwekklo buk kjrina, tjlä ga walë orkwosmok shäng pjir ga woyde ga ber sök ba lanma tjok ÿyado, raye llëme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlö ame.

³ Eni ga walë orkwosmok shäng pjir li lanma sök së obishko ga orkwosmono domer oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde lëba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlö ame, orkwosmok domer oblë tjok ga pjlúe. Eshko ga llëbo owa shärye llëme.

⁴ Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji döktong, shji beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame. Cristo woshrra Sbörë iröng obi, ga shji beno löng ichaga erë shara, shji ber löng llëbo pjlú shäryë Sbö kong wlo.

⁵ Dënashko ga shji ichaga bi wotjlik owa lirë. Ga kjok llgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjlino llëbo owa tak pjang e go li shäryë jek këgong erä. Eshko ga shji löng wolon wlo e kjishko.

⁶ Gueniyo eerishko ga shji wolono löng wleni kuzong ga shji döktong kjok llgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erë ame. Ga shji beno löng së tja glën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok llgwekklo

tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjlú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë döe

⁷ ¿Eni ga llë loydë? ¿Kjok llgwekklo li owa loydëre? Eni llëme. Kjok llgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok llgwekklo tak pjang kjrina tjlä ga shji oma llëbo koik llëme.* E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng li owa miydoror llëme.

⁸ Gueniyo ga kjok llgwekklo li miydororshko ga tja wotjlino llëbo koik ara anmoyö. Gueniyo kjok llgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lirë llëbo shäryë eni llëme.

⁹ Dënashko ga kjok llgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjlúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëlä, ga tja ber wolon wlo e kjishko li miydoror kjok llgwekklo li go bakoe.

¹⁰ Kjok llgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng së ÿyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok llgwekklo li miydororshko ga tja jyäpgwara bor wotjlik owa lirë. Eshko ga tja wotjlino llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga tja wolon wlo e kjishko miydoror kjok llgwekklo li go.

¹² Eni ëmdë ga kjok llgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjlú, pjlo beke.

¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok llgwekklo pjlú lirë lotëre? Eni llëme. Tja beno shäng wolon wlo li laga llëbo owa shäryoror shäng lirë. Kjok llgwekklo li beno ba miydoklo erä, llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëlä e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li twaga Sbörë. Gueniyo tjara no, tja shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä.

¹⁵ Llëbo shäryër shäng li sorë miydër shäng llëme. Llëbo shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo shäryër woydë llëm li shäryotë shäng döe.

* 7:7 Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

¹⁶ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër shäng kuzong ga miydër e go ga kjok llgwekklo li pjlu jlöe.

¹⁷ Eni ga llëbo shäryër shäng li shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

¹⁸ Miydër ga bor wotjlik owa li kjishko ga tja wotjlik bek sira ëmdë llëme.

¹⁹ Llëbo pjlu shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo owa shäryër woydë llëm li shäryotë döe.

²⁰ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër kuzong ga shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

²¹ Llëbo wen bor tjok li eni: Tja llëbo pjlu shäryë woydëshko ga llëbo owa wen tjwe laga bor wotjlik owarë li, e shäryotë döe.

²² Kjok llgwekklo twara Sbörë li bor kong ga pjlu jlöe.

²³ Gueniyo bor wotjlik owa li ëngkwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llëbo pjlu shäryër woydë li shäryër llëm wlo. Eni ga tja beno shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä.

²⁴ Bor doyo ëre, tja iche wolon. Tja song jlöe. ¿Tja döga ërë?

²⁵ Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

Eni ga beno eni: Kjok llgwekklo twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlik owa li kjishko ga tja beno shäng llëbo owa shäryë eröe.

8

Shji mär Sbö Sëya go

¹ Eni ga ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame.

² Dënashko ga tja ichaga bor wotjlik owa lirë, ga tja shäng wolon wlo. Gueniyo tja mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja döra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng së jlökoyo shara. Eni ga tja shäng wolon wlo ame.

³ Shji döya kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë llëm kjishko.

Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlëkklo wlo. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo.

⁴ Shäryara eni ga bi shdungglo pjlo bek tak pjang kjok llgwekklo go li potjwlëkklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga llëye woyde om go li woyotjlïya. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga llëye woyde Sbö Sëyarë li woyotjlïyde erä.

⁶ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlökoyo, ber löng wlëp bakoe.

⁷ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö wloyo. Kjok llgwekklo twara li kole llëm, kole ga ä,

⁸ ga llëbo pjlu shärye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjây go Sbö Sëya wleni ga pjây ichaga löng bomi wotjlik owa lirë ame, pjây ichaga löng Sëya lirë shara. Ëye go Cristo Sëya llëm ga e Cristo ï llëme.

¹⁰ Llono ga bomi doyo, e wolon, llëbo owa shäryoromi kjishko. Gueniyo pjây go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së ïyado, pjây iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko.

¹¹ Jesús woshrra Sbörë iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshrrë iröng obi eni bakoe.

¹² Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Llëye woyde li shäryëy llëm ga pjluë.

¹³ Pjây iche bomi wotjlik owa lirë wleni ga pjây beno löng wolon wlo. Gueniyo pjây iche Sbö Sëyarë wleni ga bomi wotjlik owa li rayëmi ïyado, ga pjây löng së jlökoyo.

¹⁴ Ëye mär Sbö Sëya go ga e Sbö wapga.

¹⁵ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre löng dete

erä. Pjāy ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni llëm, pjāy iara beno ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjlē Sbö kong. Shji tjlē ba kong ga «Abba.* Data» lëy eni.

¹⁶ Sbö Sëya om go li tjlē bi kong ga shji Sbö wapga jlökoyo le bi kong bi pjłúshko.

¹⁷ Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga llëye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwlō ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwlō ara eni bakoe.

Llono ga llëbo shärye Sbörë bi kong

¹⁸ Llëye shärye Sbörë bi kong llono li tjwlō ara anmoyō. E kjishko ga llëye wen bi kong owa eerishko li, e llë llëm wleni.

¹⁹ Llono ga Sbö wapga jlökoyo li pīya wēlē. Llëbo shäryara Sbörë kjok ëre kjing go tjeng kës li lōng ba koshë.

²⁰ Llëbo uunkong li shäryara Sbörë pjłú, llëbo shärye wlo, ga shärye woydë eni jlökoyo, gueniyo shärye ga ä, shduna Sbörë beno srer wlo kjishko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, llëbo uunkong li ber pjłú irōng obi wlo.

²¹ Eshko ga Sbö wapga wolon ame, ga llëbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

²² Walë wloshko chida tjeng dörōshko ga bangyo ara, ga kjłoshtë ara e kjishko. Miydëy ga eerishko ga llëbo uunkong shäryara Sbörë li lōng kjłoshtë eni wleni bakoe.

²³ Gueniyo song li llëbo shäryara li dö llëme. Shjira lōng kjłoshtë eni bakoe. Shji kong ba Sëya twara Sbörë. Miydëy e go ga llono ga shji ie ber ba wapga jlökoyo, ga bi doyo ie ber tjaglën bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshëy lōng wopro ga shji kjłoshtë ara.

²⁴⁻²⁵ Shji dōra Sbörë kuzong ga shji beno lōng e dbaryo li koshë iyado. Llëbo koshëy lōng li ĩgöy llëme. Llëbo ĩgöy wēlē ga koshëy lōng llëm, tjeng bi

tjok tjän kjishko. Gueniyo llëbo koshëy lōng li ĩgöy llëm obi ëmdë ga koshëy lōng wopjłúe.

²⁶ Shji dbo ara llëmshko ga shji kjimte Sbö Sëyarë. Shji syōshtë mae. E kjishko ga ba Sëya om go li kjłoshtë Sbö kong bi kjishko, gueniyo llëye le li lëy bi tjłökwo go ga äe.

²⁷ Eni ëmdë ga llëye le li miyde Sbörë pjire. Shji wotjłik lōng llë miyde Sbörë pjir, ga llëye woyde le ba Sëyarë ba kong bi kjishko li, e layde, llëye le li miyde pjir e kjishko.

Shji woyde Sbörë ara

²⁸ Ėye Sbö woydë ara ga rokara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. E kjishko ga miydëy pjłú ga llëbo wen ba kong kës li ie ber ba kong pjłúe.

²⁹ Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga Ėye mär ba go li miydara pjir tjän. Eshko ga epga äär ber lōng ba Wa dik le. Shäryara eni, ba Wa ber tjwlō ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo.

³⁰ Ga nopga äär ber lōng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjło bek ba bokso, ga llono ga ie ber kësbang, tjwlō ara bakoe.

³¹ ĩEni ga llëloydë obi? Sbö shäng bi tjok kuzong ga shji zangga ërë llëme.

³² Ba Wa ëmdë ga wlikara bi kong llëm, ichara wolono bi kjishko. ĩEni ga llëbo tjeng kës li twe bi kong llëmdo?

³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjło bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ërë ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrrara irōng obi, öötong beno sök Sbö orkwo këlëkong. Bi wlikaga Sbö bokso li e.

³⁵ Shji woyde Cristorë ara ĩyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llëbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llëmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zröraba ëmdë ga shji woyde ara bako,

³⁶ tak pjang ba tjłökwo go sorë li eni. Tjłë ga

* **8:15** Arameo tjłökwo **abba**, e **datawa** loklo.

«Bop kjishko ga tjawa zrökoba woydë ïyado.

Tjawa beno löng so öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo kjoyoe.»†

³⁷ Gueniyo llëbo uunkong ëre wen bi kongshko ga zây ïyado, shji kjimte bi woydaga lirë kjishko.

³⁸ Miydër pjlú ga shji woyde Sbörë ara ïyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, slongga sëyaga owarë llëm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara ïyado wlo bakoe.

³⁹ Slongga llëbo tjeng kjopkwo lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde Sbörë ara ïyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjishko.

9

Nopga kjrara Sbörë sorë

¹ Tja tona beno Cristo tjok. E kjishko ga tja tjlë beke. Sbö Sëya om go li tjlë bor kong bor pjlúshko ga tja shäng jyörkë llëme le.

²⁻³ Tja woydë ara bor pjlúshko ïyado, bor pjeyoga judíoga li kjishko. Epga mâr ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjlúe.

⁴ Epga Israel tjëyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kâlã pina ba kong, tjlökwo twara ba kong, beno ïyado wlo, kjok ilgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlökoyo ara bakoe.

⁵ Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluyo, poshrëkko ïyado li e. Ber eni.

⁶ Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo li shärye eni llëme

lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjëyoga uunkong, e ba nopga dö llëme.

⁷ Abraham tjëyoga uunkong beno ba tjëyo jlökoyo dö llëm bakoe. Sbö tjlëno ba kong ga «Isaac tjëyo tek ber bop irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* lara eni.

⁸ E kjishko ga Abraham tjëyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li kjishko eröe.

⁹ Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyoshko ga tjlë ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja ïn tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän»† le.

¹⁰ Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlö.

¹¹⁻¹³ Weno bäm go li Esaú, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlú shäryara kjishko llëme. Eshko ga llëbo pjlú, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjlë Rebeca kong ga «Bäm ïyo li ichaga ber ba lëngdë»‡ le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra ïywor shjiktëng.»§

¹⁴ ¿Eni ga llë loydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme loydëre? Eni llëme.

¹⁵ Tjlëno Moisés kong ga «Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»*

¹⁶ Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydë ara kjishko llëm, llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëm bakoe.

¹⁷ Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluyo kong li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Pja ioror beno no pjluyo, bor dbo kësbang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löngkjok kjwang jikong lirë wlo bakoe.»†

¹⁸ Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye

† 8:36 Salmo 44.22. * 9:7 Génesis 21.12. † 9:9 Génesis 18.10, 14. ‡ 9:11-13 Génesis 25.23. § 9:11-13 Malaquías 1.2-3. * 9:15 Éxodo 33.19. † 9:17 Éxodo 9.16.

kuya woydë llëm ga ie ber lōng eni bakoe.

¹⁹ Pjāy kjone kjone kjwe lōng wotjlik ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe.

²⁰ Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe.

²¹ Klung shosho kjrinaso ëmdë ga shi shärye kjwo pjök e go ga pjluë. Kjwara shärye wolësowa, tjwlö ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber llë pogo wlo. Llëbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjluë.

²² Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjluë. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shduna maling llëm, kura sök kjing erä.

²³ Shäryara eni, ba dbo kälä pïya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjluë shärye ba kong wlo.

²⁴ Shji rokara eni. Judíoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe.

²⁵ Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Oseasdë. Llëbo lara Tjlapgarë li tak pjang e go eni:

«Llono ga nopga botoya llëm lōng li iër ber lōng bor nopga shara, ga nopga woydoror llëm lōng li woydër ara shara.»[‡]

²⁶ Sbö tjlokwo tak pjang eni bakoe:

«Dënashko ga Sbö tjläno nopga kong ga “Pjāy bor nopga llëme” lara eni. Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök së li wapga shara.»[§]

²⁷ Dënashko ga Isaías tjläno Israel tjëyoga kjishko eni:

«Israel tjëyoga trāk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga dār ber kjlōbö doë.

²⁸ No llgweya Tjlapgarëshko ga nopga lōng kjok ëre kjing go li shdüya pjir, jekdo, lara sorë li eni.»^{*}

²⁹ Bām go ga Isaías tjläno eni:

«Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo li iara beno lōng së kjlōbö llëm kjwe ga shji lōng Sodoma sopga dik, shji lōng Gomorra sopga dik bakoe.»[†]

Israel tjëyoga mār woydë Cristo go llëme

³⁰ ¿Eni ga llë loydë? Nopga judío llëm wleniyo wotjläno llëbo pjlo bek li shäryë llëme. Eni ëmdë ga mār Cristo go kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

³¹ Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öötong beno pjlo bek Sbö bokso llëme.

³² ¿Eni ega? Äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo pjluë tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo mār woydë Cristo go llëme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo li go wleni,

³³ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«¡Ízā! Akkwo iër ber buk kjwara Sión[‡] kjokyo,

nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo ëye mār ba go ga

llëye koshe li wlëya jlokoyo.»[§]

10

¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jlokoyo ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li e.

²⁻³ Miydër pjluë ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo. Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li miyde lōng llëme. E kjishko ga mār woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo bek ba bokso om go erä.

⁴ Llëye woydara kjok llgwekklo lirë dö li, e shäryara Cristorë pjire. Eni ga

[‡] 9:25 Oseas 2.23. § 9:26 Oseas 1.10. * 9:28 Isaías 10.22-23. † 9:29 Isaías 1.9. ‡ 9:33 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. § 9:33 Isaías 8.14; 28.16.

shji äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjläno ga äye äär woydë ber pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së ÿyado ba tjok wlo kjok llgwekklo li kjishko ga woyde ga kjok llgwekklo li kole uunkong bek ÿyado* le.

⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ëre kjing go tjän. E kjishko ga «Shji jem Cristo wlëk kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» lëy llëme.

⁷ Cristo woshrrara Sbörë iröng obi tjän. E kjishko ga «Shji jer Cristo wlëk shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» lëy llëm bakoe.

⁸ Moisés tjläno ga «Sbö tjlökwö tjeng bop soshko, lëp shäng li e, woyotjlip shäng li e bakoe»† lara eni. Tjölkwö lara li, tjölkwö lërwa löng bomi kong li e.

⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlöe» lëmi bomi kjamo go, ga «E woshrrara Sbörë iröng obi» lëmi bomi pjlushko wleni ga pjäy döya Sbörë jlökoyö.

¹⁰ Tjölkwö li kjroroy, ga loroy oblë kong wleni ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni.

¹¹ Sbö tjölkwö tak pjang eni: «Äye mär ba go ga llëye koshe li wlëya jlökoyö.»‡

¹² Eerishko ga judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e Tjlapga kjlaraso shara. Ga äye kjloshtë ba kong ga kjimte ara.

¹³ Sbö tjölkwö tak pjang eni: «Äye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»§

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjölkwö kura guing. Ba tjölkwö kuya wlo ga woyde ga äye omloño ba kong guing.

¹⁵ Äye omlë ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö tjölkwö go sorë li eni. Tjlë ga «Äye tjwe Sbö tjölkwö roy pjlu lë ga e llëbo wolësowa.»*

¹⁶ Gueniyo ba tjölkwö roy pjlu li kjrara Israel tjëyoga uunkongdë llëme. Dënashko ga Isaías tjläno eni: «Tjlapga, ¿tjawa tjölkwö kjraga ëro?»†

¹⁷ Eni ga shji mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga ba tjölkwö kuroy guing.

¹⁸ Gueniyo llëbo kjakrokër kjrina. ¿Ba tjölkwö kura lok llëmde? Eni llëme. Sbö tjölkwö tak pjang eni:

«Tjölkwö li lara lok kjone pogo, shdöktong, öötong kjok kjwang jikong.»‡

¹⁹ Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina obi. ¿Tjölkwö kura li llë loklo miydara lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjläno ga

«Nopga tjwölö llëm wleniyo kjimtër ara, pjäy Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

Eni ga pjäy ber löng iirkë ara, nopga kjok miydë llëme lëmi löng li tjok.»§

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjläno, llëye bangkjrrara llëm wleni. Tjlë ga «Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm lirë.

Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokë llëm li kong.»*

²¹ Gueniyo Sbö tjläno Israel tjëyoga kjishko. Tjlë ga

«Epga koshër shäng ÿyado, wlokrër wlo, gueniyo llëye kuya woydë llëm, tja kole woydë llëm bakoe.»†

11

Sbö ba nopga rayono llëme

¹ ¿Eni ga Sbö ba nopga rayono lotëre? Eni llëme. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe.

² Kjok shäryayde llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara llëme. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Elíasdë Sbö kong. ¿Llëye lara li miydëmi llëmde?

* 10:5 Levítico 18.5. † 10:8 Deuteronomio 30.12-14. ‡ 10:11 Isaías 28.16. § 10:13 Joel 2.32.

* 10:15 Isaías 52.7. † 10:16 Isaías 53.1. ‡ 10:18 Salmo 19.4. § 10:19 Deuteronomio 32.21.

* 10:20 Isaías 65.1. † 10:21 Isaías 65.2.

³ Eshko ga tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo lok li shdöra lok pji, bop tjlokwo lagaga löng li zröra lok pji bakoe. Beno shäng sê li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»* le.

⁴ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «Beno pjarö llëme. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë lok llëm obi»† le.

⁵ Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlöbö obi, ba wopjlú li kjishko.

⁶ Kjrara ba wopjlú li kjishko, llëbo pjlu shäryara kjishko llëme. Eni kjwe ga ba wopjlú li beno llëno llëme.

⁷ Era eni ga llëye woydara Israel tjëyogarë li wlëna lok llëme. Wlëga beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë eröe. Llamora iara Sbörë beno löng llëye kuya woydë llëm erä,

⁸ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni, beno löng llëye ïga llëm wleni, beno löng llëye kuga llëm wleni bakoe.

Shäryara eni dënashko.

Eerishko ga shärye jek eni obi.»‡

⁹ Dënashko ga David tjllëno ba kjishko bakoe. Tjlë Sbö kong ga

«Dli shärye lok ara li ios ber ba jyäpgwoklo.

Shärye eni kuzong ga löng wlëp bop tjok le,

miga jeno löng, beno löng shdungko erä.

¹⁰ Epga ios ber löng llëye shärye löng li llë miyde lok llëm wlo,

ber löng song ïyado wlo.»§

Nopga judío llëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö nopga wleni

¹¹ ¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to jeno ïyado wlo lotëre? Eni llëme. Llëbo shäryara lok owa li kjishko ga nopga judío llëm wleniyo döya Sbörë shäng shara. Shärye eni, Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

¹² Eni ga judiöga llëbo owa shäryono, llëbo jera lok ara. Gueniyo e beno llëbo pjlu nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo wlëna lok ara e kjishko. Eni ga judiöga li döyashko ga e ber ba kong lok pjlu anmoyö.

¹³ Nopga judío llëm wleniyo, llëbo lër woydë bomi kong shara. Tja ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë bomi kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre tjwlo ara.

¹⁴ Gueniyo woydër ga pjäy ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga kjone kjone där wlo.

¹⁵ Bor nopga rayara Sbörëshko ga äska pjäy tjëyoga oblë oblë wlokjrayde shara. Gueniyo llono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshara iröng obi wleni.

¹⁶ Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbö kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

Kjor sleng tjeng dboy Sbö kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe.

¹⁷ Sbö nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm go ga Abraham kjrara Sbörë, iara beno kjor li sleng wleni. E irgo ga ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pji wleni. Pjäy nopga judío llëm wleniyo lira so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Eni ëmdë ga pjäy tona beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjäy beno löng mär ba sleng go wleni.

¹⁸ Gueniyo pjäy krë e go llëm, pjäy tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lëmi llëm bakoe. Woyotjlizë ga kjor kowo li, e mär ba sleng go, ba sleng li mär ba kowo go llëme.

¹⁹ ¿«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo kjishko ga tjawa tjwlo ara, judiöga kjinmo» lëmi? Eni llëme.

* 11:3 1 Reyes 19.10, 14. † 11:4 1 Reyes 19.18. ‡ 11:8 Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10. § 11:10 Salmo 69.22-23.

²⁰ Judíoga li kjara, mär ba go llëm kjishko. Ga pjây mär ba go kjishko ga pjây tona beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjây krë e go llëm, Sbö bangkjrozi dey.

²¹ Tjeng bäm go li kjara, mär ba go llëm kjishko. Eni ga pjây mär ba go ame wleni ga pjây kje eni bakoe.

²² Sbö wopjlú, gueniyo llëbo owa shäryaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go llëm li shduna kjang, gueniyo shäng wopjlú bomi tjok, pjây mär ba go kjishko. Gueniyo pjây mär ba go ame wleni ga pjây shdüya bakoe.

²³ Erö llëme. Nopga mär löng ba go llëm li opyë ber löng mär ba go iröng obi wleni ga epga töya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Shärye Sbörë eni ga pjlúe.

²⁴ Pjây so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Pjây smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judíoga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llëme.

Israel tjëyoga uunkong där

²⁵ Pjeyoga, woydër ga llëbo miydëba llëm wleniyo li miydëmi pjlú, pjây krë llëm wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng llëye kuya woydë llëm äär jong nopga judío llëm wleniyo där wlo li döktong uunkong pjir guing.

²⁶ Israel tjëyoga uunkong där eshko jã, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Bi döga li tjwe Sión* kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷ Sbö tjlë ga “Tjlokwo tworor ba kong, beno iyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li lön ber drete’ ”le.»†

²⁸ Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjlokwo pjlú li kjre llëm kjishko. E kjishko ga ba tjlokwo roy pjlú li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörë

dënashko kuzong ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö li kjishko.

²⁹ Llëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Ëye rokara ga woyde ara iyado bakoe.

³⁰ Dënashko ga pjây Sbö kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llëm kjishko ga pjây songe le Sbörë shara.

³¹ Eerishko ga Sbö kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjây eerishko ga songe le sorë ga eni.

³² Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlík owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlú li kjishko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³ Sbö, e pjlú anmoyö. Ba kjok miydë li tjliga ërë llëm, wotjlík llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe.

³⁴ Llëye woyotjlíya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe.

³⁵ Pogo tjwlö ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe.

³⁶ Llëbo tjeng kës li shäryaga erë, e ba sogo bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko iyado. Ber eni.

12

Shji optwë Sbö kong

¹ Pjeyoga, öng twëy Sbö kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jlökoyo ga pjây löng së obishko ga pjây optwos om go ba kong, llëye woyde shäryëmi wlo li, e shäryozia. Ga poshrëy, woyde sorë li eni.

² Shji opshäryë löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Pjây opyos, pjây kjlopswe Sbörë ber löng wotjlík oblë wlo dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjlúe. Llëye woyde li, llëbo pjlú, pjlo bek li e.

* **11:26** Sión kjokyo, e kowëba *Jerusalén* bakoe.

† **11:27** Isaías 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

³ Sbö wopjlú li kjishko ga tja kjim-tara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây uunkong iara Sbörë beno lōng mār ba go. Eni ga pjây opwoyotjlis yōtso, pjây tjwlō ara oblë kjinmo woy-otjlimi llëme.

⁴ Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjaraso dōe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe.

⁵ Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tōna beno tjeng uunkong Cristo doyo kjaraso wleni.

⁶ Sbö wopjlú li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlōkwo lëp wlo wleni ga tjlōkwo los eni, gueniyo pja mār Sbö go bayo kjōm ga tjlōkwo lëp bayo eni bakoe.

⁷ Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimto-zong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong.

⁸ Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë wlo wleni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjlú wleni ga shäryos shäng wopjlúe. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yōtso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjlúe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹ Pjây ëng woydos ara kar kar jlōkoyo. Llëbo owa li rayozī, llëbo pjlú li shäryomirë dey.

¹⁰ Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dō wleni. Oblë iozī ber tjwlō ara, bomi kjinmo.

¹¹ Pjây drön ëë, parkë Tjlapga Jesús kong jlōkoyo wlo ñyado.

¹² Llëbo pjlú twe Sbörë bomi kong li koshozī lōng wopjlúe. Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzī lōng kjange. Pjây syōshtos Sbö kong ñyado.

¹³ Ìmi ga Sbö nopga lōng song wleni ga kjimtozīa. Ëye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozī lōng wopjlú bakoe.

¹⁴ Ëye, pjây shdūya ga rokozi Sbö kong, kjimte wlo, shdūya wlo llëme.

¹⁵ Ëye wopjlú ga pjây wopjlú ba tjok. Ëye slar ëë ga pjây slar ëë ba tjok.

¹⁶ Pjây ber lōng wlëp ëng tjok ñyado. Pjây krë llëm, pjây tjwlō ara, oblë kjinmo lëmi llëm, pjây jëk nopga tjwlō llëme lëba li tjok dey.

¹⁷ Ëye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëme. Pjây drön llëbo pjlú shäryë nopga uunkong bokso.

¹⁸ Pjây drön ber lōng wlëp nopga uunkong tjok ñyado.

¹⁹ Pjeyoga, Sbö tjlōkwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjlë ga

«Ëye llëbo owa shäryono ga shdungga ber tjarë,

llgwega ber tjarë bakoe.»*

E kjishko ga ëye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëm, iozī ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erë wlo.

²⁰ Sbö tjlōkwo tak pjang eni:

«Bop moskwo pjlirō wleni ga sës dli, wdogro wleni ga sës di.

Shäryorop eni ga lökkjrë e go.»†

²¹ Pjây wotjlík tjwe owa ga jlō lëmi llëm, llëbo owa zāzī llëbo pjlú go dey.

13

Shji tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolë

¹ Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolozī uunkong. Epga iaga Sbörë beno bi ichaga, iaga ëye oblërë llëme.

² E kjishko ga ëye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llëbo shäryara Sbörë li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlëya shäng ba kong om go.

³ Ëye lōng llëbo pjlú shäryë ga shdūya tjlapgagarë li bangkjre llëm, bangkjruga beno llëbo owa shäryaga lirë erëe. Eni ga tjlapgaga li bangkjrëmi woydë llëm wleni ga llëbo pjlú shäryomirë dey. Eni ga ber lōng wopjlú bomi tjok erä.

⁴ Tjlapgaga li iaga Sbörë beno lōng llëbo pjlú shäryë bomi kong wlo.

* 12:19 Deuteronomio 32.35. † 12:20 Proverbios 25.21-22.

Gueniyo iara beno lōng nopga owa li llgwega bakoe. E kjishko ga pjāy llēbo owa shāryē wleni ga pjāy shdūya tjlapgagarē li bangkjrozīa.

⁵ E kjishko ga woyde ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li kolēy. Shāryēy eni, shji shdūya llēm wlo dö llēm, miydēy ga e pjlú shāryoydē kjishko bakoe.

⁶ Tjlapgaga li beno lōng pak twara Sbörē ba kong li shāryē kuzong ga kā potjwlēkklo roke bomi kongshko ga tjwlēzīa.

⁷ Pjāy pogo tjwlō ē kong wleni ga tjwlēzī ba kong uunkong. Kā potjwlēkklo tjwe bomi kong sorē pogo ga tjwlēzīa. Nopga bangkjrako li bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara bakoe.

Shji oblē woydē ara

⁸ Shji iara Sbörē beno lōng oblē woydē ara wlo. E shji pogo tjwlō oblē kong wleni. Eni ga pjāy pogo tjwlō ē kong ga tjwlēzī pjir, gueniyo oblē woydozī iyado. Era tjwlēy pjir ga äe. Ēye shāng ba kjlara woydē ara ga tjlōkwo tak lok kjok llgwekklo tara Moisésdē go li kole shāng jlōkoyo.

⁹ Tak lok li eni: «Shji pē oma boy oblē tjok llēme. Shji no zrök llēme. Llēbo koīy llēme.»* Llēbo oblē tjok obi. Gueniyo kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»†

¹⁰ Ēye ba kjlara woydē ara ga llēbo owa shārye ba kong llēme. E kjishko ga ēye shāng ba kjlara woydē ara ga kjok llgwekklo li kole shāng jlōkoyo.

¹¹ Bi dözlōng dbaryo li dörö, tjlōkwo kjrēmi lōng kjwlē jā dik llēme. E kjishko ga llēbo lēr shāng bomi kong li shāryozīa. Shji ber lōng wlēp ame.

¹² Kjok ro sī dbaryo li‡ pjitoē. Kjok shrän dbaryo li§ döröe. E kjishko ga llēbo owa shārye nopga kjok ēre sorē li shāryēy ame, llēbo pjlú shāryoydē dey.

¹³ Shji llēbo shāryē bēy erä. Shji llēbo owa shāryē ēng tjok llēm, shji nelōtkē llēm, shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēm, shji wotjlīk llēbo owa shāryē oblē tjok llēm, shji ēngkjwē ē tjok llēm, shji ymo ara llēm bakoe.

¹⁴ Woyde ga pjāy ichaga ber Tjlapga Jesucristorē shara, ga llēye woyde bi wotjlīk owarē li woyotjlīy ame.

14

Shji wotjlīk ga llēbo shāryēy ga owa lēy ga shāryēy llēm dey

¹ No kjone kjone mär Sbō go, gueniyo llēbo shārye ber pjlo bek Sbō bokso li miyde lōng llēm obi. Nopga eniyo wlokjrozī yōtso, e llēbo owa shāryono lēy ē kong ame.

² Miyde no kjone kjonerē ga llēbo uunkong ue ga pjlúe. Gueniyo kjone kjone obi wotjlīk ga sjēng uē ga owa le.

³ Llēbo uunkong ue ga pjlú li miyde lōng llēm emdē ga Sbō wopjlú ba tjok. E kjishko ga ēye iē llē pogo ga oblē li lāywe owa, ba dli li kjishko llēme.

⁴ Shji oblē parkaga lāywē llēme. Shji uunkong Sbō parkaga. Ēye parkono pjlúre, de oware, e miydaga ber ba pjluyorē. Ga ēye mär Sbō go ga kjimte Sbörē llēbo pjlú li shāryē.

⁵ No kjone kjone mär Sbō go, gueniyo wotjlīk ga dbar kjwara tjwlō ara, dbar oblē kjinmo le. Kjone kjone obi wotjlīk ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe le. Woyde ga pjāy kjlara kjlara omwoyotjlīk yōtso, ga llēbo kup ga ber pjlú bop kong li shāryos eni.

⁶ Ēye dbar jnek ga shārye Tjlapga kong. Shji iēshko ga woyde ga shji lōng wopjlú Tjlapga tjok bi dli kjishko. Shāryēy eni ga shāryēy lōng Tjlapga kong. Shji sjēng uēre, de llēmde, e llēno llēme.

⁷⁻⁸ Shji jēk sorē laga shjirē om go llēme. Shji lōng sē obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni

* 13:9 Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. † 13:9 Levítico 19.18. ‡ 13:12 *Kjok ro sī dbaryo* le li, e *llēbo owa shāryēba ara dbaryo* loklo. § 13:12 *Kjok shrän dbaryo* le li, e *Jesús tjwe irōng obi dbaryo* loklo.

ga shjilöng sère, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko ïyado.

⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng sè li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E lāywëp owa ega? Lono ga shji uunkong äär löng Sbö bokshto, shji llgweya wlo.

¹¹ Ba tjlökwö tak pjang eni:

«Tjlapga tjlä ga «Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga

llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor bokshto.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong» le eni.*

¹² E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

¹³ E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo.

¹⁴ Tja mär Tjlapga Jesús go. E kjishko ga miydër pjlu ga dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo ëye wotjlik ga dli llë uako llëme le wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjlara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme.

¹⁶ Miydëp pjlu ga llëbo shäryëp ga pjlu ëmdë ga ïya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey.

¹⁷ Sbö, e bi pjluo. Gueniyo llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba Sëyarë jëk löng pjlo bek, wlëp, wopjlu ëng tjok. Llëye woyde li e.

¹⁸ Ëye parkë Cristo kong eni ga Sbö ber wopjlu ba tjok, nopga ber wopjlu ba tjok bakoe.

¹⁹ E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo bakoe.

²⁰ Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shäryara Sbörë li pjiy woydë llëme. Dli

uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa.

²¹ Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kjillgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²² Eni ga pjây kjlara kjlara omwoyotjlik sorë li miydaga ber pjâyde, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjlu li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Ëye omlë eni llëm ga era ber wopjluë.

²³ Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme le wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa le kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

15

Llëbo ber pjlu bi kong li wlëydë llëme

¹ Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëy pjlu wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjlu li wlëydë llëm,

² llëbo ber pjlu bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo.

³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlu ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlä ga «Pja lāywaraba owashko ga tja lāywaraba wleni.»*

⁴ Llëbo uunkong tak pjang Sbö tjlökwö go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlu, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlu kjishko.

⁵ Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjây mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjây kjimte wotjlik kjrinaso,

⁶ pjây uunkong Sbö poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesu-cristo Data li e.

* 14:11 Isaías 45.23. * 15:3 Salmo 69.9.

⁷ Pjāy wlojkrara Cristorë sorë ga pjāy ëng wlojros kar kar eni bako, Sbō poshrëkoba wlo.

⁸ Cristo öör judíoga kjimtë, ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, tjlökwo bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara kong jllökoyo li ber jllökoyo wlo.

⁹ Ga nopga judío llëm wleniyo songe lara bako, Sbō ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo, tak pjang Sbō tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bok-shto,

tja të bop kong bakoe.»†

¹⁰ Sbō tjlökwo tak pjang eni obi:

«Sbō nopga löng wopjlú,
nopga judío llëm wleniyo,
pjāy ber löng wopjlú bakoe.»‡

¹¹ Sbō tjlökwo tak pjang eni obi:

«Nopga judío llëm wleniyo,
Tjlapga poshrëzã.

Tjëyoga oblë oblë,

pjāy të ba kong, ba poshrëkklo.»§

¹² Ga Isaías tjläno beno eni:

«Isaí tjëyo wen kjlara,
ber tjëyoga oblë oblë ichaga.

Nopga judío llëm wleniyo mär ba go.»*

¹³ Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjlúe. Rokër ba kong ga pjāy mär ba go kuzong ga pjāy kjimte ber wopjlú, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjāy kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjlú anmoyö wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

¹⁴ Pjeyoga, miydër pjlú ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbō bokso li miydëmi pjlú, shäryëmi pjlú, ga pjāy ëng ping e go ga pjlú bakoe.

¹⁵⁻¹⁶ Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbō wopjlú li kjishko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbō tjlökwo roy pjlú lër ba kong wlo, epga twër ber Sbō kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret

Sbō poshrëkklo wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjishko.

¹⁷ E kjishko ga tja shäng wopjlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbō kong li beno pjlú kjishko.

¹⁸⁻¹⁹ Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjlökwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlú loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjlökwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbō kolë shara.

²⁰ Tek dënashko ga tjlökwo roy pjlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öör omlë tjänshko ga tja äär woydë omlë jek obi eshko llëme.

²¹ Shäryër woydë, tak pjang Sbō tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äär, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»†

²² Tja jek bomi ik loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjishko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³ Tja jek bomi ik woyotjlin sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko.

²⁴ Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjāy in äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wlo, pjir ga tja kjimtëmi jek äär eshko wlo.

²⁵⁻²⁶ Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbō tjlökwo kjragaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur töno, iche Sbō nopga song wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong.

²⁷ Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwlö ba kong ara. Judíoga Sbō tjlökwo roy shdöno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjishko

† 15:9 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49. ‡ 15:10 Deuteronomio 32.43. § 15:11 Salmo 117.1. * 15:12 Isaías 11.10. † 15:21 Isaías 52.15.

ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo.

²⁸ Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äär.

²⁹ Miydër pjîlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰ Pjeyoga, shji mär bi Tjlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë ëng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây syöshtë Sbö kong bor kjishko jlökoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë.

³¹ Rokozî ba kong ga tja döya Cristo tjlokwo kragaga llëm löng Jerusalén kjokyo li wloshko dwayo. Rokozî ba kong obi ga bi pjeyoga löng Jerusalén kjokyo li, llëbo söror ba kong li wlokre lok wopjlúe.

³² Woyde Sbörë eni wleni ga tja äär bomi ik wopjlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjîlú wlo.

³³ Rokër Sbö kong ga pjây ie ber löng wlëpe. Ber eni.

16

Kjibokwo pjirzlong

¹ Walë shäng kjlara ko Febe. E bi kjlara, ga parkë shäng Cristo tjlokwo kragaga löng Cencia kjokyo li kong.

² Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokrejzî löng wopjlúe. Woyde ga shäryë bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjishko ga llëye woyde li twozî ba kong bakoe.

³ «¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok.

⁴ Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjlú ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlokwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjlú ba tjok bakoe.

⁵ «¿Yonde?» lëmi Cristo tjlokwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjlokwo kraga bäm go li e.

⁶ «¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷ «¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjava epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tönö beno tjeng Cristo tjok bor bäm go, ga Sbö tjlokwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlö ara anmoyö.

⁸ «¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹ «¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰ «¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjishko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlökoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹ «¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlökoyo.

¹² «¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

¹³ «¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwlö ara Cristo tjlokwo kragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

¹⁴ «¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶ Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

«¿Pjây yonde?» le Cristo tjlokwo kragaga löng kës lirë bomi kong.

¹⁷ Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây sjëke. No kjone kjone to löng llëbo shäryë, pjây shdär ber dboy dboy wlo, pjây mär Cristo go ame wlo. Ba kong

ga tjlōkwo kjrromi li owa le. Pjāy tōn ba tjok llēme.

¹⁸ Epga parkē lōng Tjlapga Cristo kong llēm, parkē lōng ba kong lok om go erā. Nopga kjok miydē llēm wleniyo jyāpgwe ba tjlōkwo wolēso li go.

¹⁹ Pjāy Cristo kolē pjlu li roy kura nopga uunkongdē. Tja wopjlu e kjishko. Gueniyo woydēr ga llēbo pjlu li miydēmi pjir, llēbo owa shāryēmi ame wlo.

²⁰ Shji ie Sbörē ber lōng wlēpe. Ga wop ä ga Ä zāya, ga ie ber shāng bomi wloshko.

Rokēr Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjāy kjimte ara.

²¹ «¿Pjāy yonde?» le Timoteorē bomi kong. E parkē shāng bor tjok. «¿Pjāy yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdē bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² Kjibokwo ēre taga tja Terciorē bor orkwo go.* Pjāy lōng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjāy yonde?» lēr bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pjāy yonde?» le Gayorē bomi kong. Tja wlokjrara wopjlu ba ushko, Cristo tjlōkwo kragaga lōng na kēs li tjok.

«¿Pjāy yonde?» le Erastorē bomi kong. E parkē dbur jnega kjok ēreshko.

«¿Pjāy yonde?» le Cuatorē bomi kong bakoe.†

²⁵ Sbō, e poshrēkko. Pjāy ie ber lōng wokjang, Jesucristo roy pjlu loror bomi kong li go. Tek dēnashko ga tjlōkwo ēre miydaraba llēm, jnena Sbörē tjeng kjishko.

²⁶ Gueniyo eerishko ga miydēy pjire. Sbō sök iyado. Ga tjlōkwo ēre lara ba tjlōkwo lagaga kong, ga ichara ba tē, roy shdōya wlo, kuya tjēyoga uunkongdē wlo, tjlōkwo li kjre lok wlo, Sbō kole lok wlo.

²⁷ Sbō kjok miydē ara, ēye äär baīya dik llēme. Ga Jesucristo kjishko ga e

iēy ber kēsbang, tjwlō ara iyado. Ber eni.

* **16:22** Tjlōkwo lara Pablorē Tercio kong. E irgo ga tara Terciorē kjibokwo go ba kong. † **16:23-24** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... le Cuatorē bomi kong bakoe. Rokēr Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjāy kjimte ara.»

Primera Carta a los Corintios Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö 'laga Jesús äska wleniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyoshko ga kjok tjlöwlo ara li, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak shkëng (650,000) dik. Tjrëko parkagaga tjlöwlekwö lönng pjir wleniyo tjeng ara, doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400,000) dik. Jesús roy pjlu lara Pablorë bäm go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorë li eni.

Walë shäng kjlara ko Cloé. Pjlara ga ba pjeyoga lönng ba ushko kjlara öör Pablo ik Éfeso kjokyo, ga Jesús tjlökwö kjaragaga lönng Corinto kjokyo li ëngkjwë lönng ëng tjok sorë, llëbo owa shäryë lönng sorë, e lara ba kong pjire. Pjlara obi ga Jesús tjlökwö kjaragaga lönng Corinto kjokyo li kjibokwo ichono Pablo kong kjwara, llëbo oblë oblë kjakroke ba kong wlo. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo, epga poshdüya wlo bakoe.

Corinto sopga sböpga jyäglö poshrëk ara. Ba syö uyo lok lishko ga sjëng llë suya lok, ga ue lok eshko, ber ba poshrëkklo wlo. Gueniyo kjone kjone mär beno lönng Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjëng li uë woydë, gueniyo kjong kjong obi sjëng li uë woydë ame. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë sjëng li kjishko.

Corinto kjokyo ga walëga lönng ara sböpga jyäglö syö uyo lok li roshko, opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, ga domerga jek eshko pë ba tjok wlo, ber ba sböpga jyäglö li

poshrëkklo wlo. Eni ga domerga mär beno lönng Jesús go li, llëbo pjlu shärye wlo li miyde lönng llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga nopga orkwosmok lönng pjir, nopga orkwosmoydë llëm obi, woyde ga jëk lönng sorë li jyä tara Pablorë.

Eshkoshko ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwö kjaragaga li tjok, gueniyo Sbö läywe owa, Pablo läywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörë beno shäng ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

² Sbö tjlökwö kjaragaga lönng Corinto kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy tona Sbörë beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjäy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjäy jëk ber lönng pjlo bek ba bokso wlo. Woyde ga nopga uunkong mär Jesucristo go li jëk ber lönng eni. Jesucristo, e bi Tjlapga, e ba Tjlapga bakoe.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber lönng wlëp bakoe.

Pablo wopjlu Sbö tjok

⁴ Sbö wopjlu li kjishko ga pjäy kjim-tara ara, pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjlu Sbö tjok iyado e kjishko.

⁵ Pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga llëbo pjlu shäryara Sbörë bomi kong oblë oblë. Pjäy iara beno lönng ba tjlökwö miydë pjlu, pjäy iara beno lönng ba lë nopga oblë oblë kong bakoe.

⁶ E kjishko ga miydëmi ga Cristo roy pjlu lororwa bomi kong li, e beke.

⁷ Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi li koshëmi lönng wopjlu wopro ga kjok miydë twe Sbörë ba nopga kong oblë oblë li, e twara beno tjeng bomi kong pjir tjan.

⁸ Eni ga pjäy kjimte Sbörë ber lönng wokjang iyado, Tjlapga Jesucristo

tjwe iröng obishko ga pjây pogo llëye dret ba bokso wlo.

⁹ Pjây rokara Sbörë jëk ber löng ba Wa Jesucristo, bi Tjlapga li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlökwö kfragaga löng ënglë kar kar ëng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga pjây löng bëy ëng tjok, pjây shdär dboy dboy llëm wlo, pjây wotjlík kjrinaso wlo.

¹¹ Pjeyoga, pjây roy kuror Cloé pjeyoga tjok ga pjây löng ënglë kar kar ëng tjok.

¹² Roy kuror ga pjây kjone kjone tjlä ga «Tjawa Pablo Ì», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Apolos Ì», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cefas* Ì», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cristo Ì» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjëshkoro? ¿Pjây wak jer di roshko bor ko goro?

¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjây llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja wopjlú Sbö tjok e kjëshko.

¹⁶ (Estéfanos pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyo no oblë wororde woyo bor kong llëme.)

¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë. Ga ba tjlökwö li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjëshko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlö llëme le. Gueniyo shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjëshko.

¹⁹ Sbö tjlökwö tak pjang eni:
«Nopga kjok miydë ara wleniyo le löng li,
ba kjok miydë li iër ber tjwlö llëme.

Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»†

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyo le li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyo lëba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlík rong wleniyo le li löng kjone? Kjok miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlö llëme.

²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjëshko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Ëye mär ba go ga döra ba tjlökwö pjlú li go, tjlökwö li tjwlö llëme lëba gueniyo.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba go wlo ga woyde lok ga pïya tjlökwö wolëso go guing.

²³ Gueniyo tjlökwö lërwa löng li ëre: Cristo, e zröraba pjang kjlös go. Judíoga kong ga tjlökwö ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlö llëme le.

²⁴ Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno baïya, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlökwö ëre dbo ara, miydë lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjëshko.

²⁵ Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlö llëme lëba. Gueniyo e tjwlö ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme lëba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶ Pjeyoga, pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë woyotjlíza. Eshko ga nopga kong ga pjây kjok miydë ara kjlöbö dö, pjây tjwlö ara kjlöbö dö, pjây pjeyoga tjwlö ara kjlöbö dö bakoe.

²⁷ Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme lëba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë e go wlo;

²⁸ nopga ÿwaba shjiktëng, tjwlö llëme lëba li kjrara, nopga tjwlö ara li lökkjrë e go wlo bakoe.

* **1:12 Cefas**, e kowëba **Simón Pedro** bakoe. † **1:19 Isaías**. 29.14.

²⁹ Shäryara eni, ëye krë ba bokshto llëm wlo.

³⁰ Pjây tōna Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydëy ga shji dōra e go, Sbō kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga baïya, shji dōra bi shdungglo dbo dorko dwayo bakoe.

³¹ E kjishko ga tjlokwo tak pjang Sbō tjlokwo go li beno bi kong wëlle. Tjlokwo tak pjang li tjle ga «Ëye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»‡

2

¹ Pjeyoga, tja öör Sbō tjlokwo roy lë bomi kongshko ga tja tjleno bomi kong tjlokwo rong go llëm, tja opyono shäng kjok miydë ara llëm bakoe.

² Tja shäng bomi tjokshko ga tja wotjlino Jesucristo zrōraba pjang kjlōs go li roy lë bomi kong erōe. Tja tjleno bomi kong llëbo oblë kjishko llëme.

³ Tja tjle shäng bomi kongshko ga tja tjleno dbo ara go llëm, pjây bangkjrōrōr ara, tja dete erä.

⁴ Eshko ga tja tjleno bomi kong nopga kjok miydë ara wleniyo tjlokwo go llëme. Tjlokwo li kjrëmi wlo ga tja tjleno ara bomi kong llëm bakoe. Tjlokwo loror li, e kjrōromi, pjây kjim-tara Sbō Sëyarë ba dbo ara go kjishko.

⁵ Shäryoror eni, pjây mār ber lōng Sbō dbo ara go wlo, pjây mār ber lōng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm wlo.

Kjok miydë ara twara Sbō Sëyarë

⁶ Gueniyo ga ëye mār Cristo go, ga wotjlīk këkboga dik li kong ga tjawa tjle ba kong kjok miydë go. Gueniyo kjok miydë lërwa li, e nopga kjok ëre so illëm, tjlapgaga illëm bakoe. Llono ga epga ber tjwlo ame.

⁷ Kjok miydë lërwa li, e Sbō ï, jnena tjeng dboy tek dāmārshko dwayo. Eshko ga Sbō wotjlīk ba kjok miydë li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlu borwa kong wlo le.

⁸ Tjlapgaga kjok ëre so, Sbō kjok miydë li llë loklo miydë lok llëme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zrōra lok pjang kjlōs go llëme.

⁹ Gueniyo Sbō tjlokwo tak pjang eni: «Ëye Sbō woydë ga kong llëbo shärye kësbange.

Llëbo eni li ïydëba llëm,

kuydëba llëm,

woyotjlīydëba llëm bakoe.»*

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbörë borwa kong, ga llëbo ëre pina borwa kong pjir, llëye woyotjlīya Sbörë kës li miydë ba Sëyarë pjir kjishko.

¹¹ Ëbo wotjlīk llë, e miydë ba sëya om go lirë erōe. Ga Sbō wotjlīk llë, e miydë ba Sëya om go lirë eni bakoe.

¹² Tjlokwo kjok ëre kjing go li wlokjrōrōrwa llëme. Ba Sëya twara Sbörë borwa kong li wlokjrōrwarë, llëbo twara Sbörë borwa kong kës li llë loklo miydërwa wlo.

¹³ Eni ga tjlokwo lërwa bomi kong li, e no ï llëme. Tjlokwo pina Sbō Sëyarë borwa kong li lorwarë bomi kong.

¹⁴ Ëye go Sbō Sëya llëm ga llëye le Sbō Sëyarë li tjlokwo kjre llëm, e ba kong ga tjwlo llëm kjishko, ga llë loklo miydë llëm, kjimte Sbō Sëyarë llëm kjishko.

¹⁵ Ëye go Sbō Sëya ga llëbo uunkong llgweya ga pjluë. Ga epga llgweya nopga go Sbō Sëya llëm lirë ga äe.

¹⁶ Sbō tjlokwo tak pjang eni:

«Sbō wotjlīk llë,

ëye ommiydë llëm,

“Llëbo shäryos eni” laga ërë ba kong llëme.»†

Gueniyo shjira wotjlīk Cristo dik.

3

Shji shdär dboy dboy llëme

¹ Pjeyoga, tja shäng bomi tjokshko ga tja tjle woydë bomi kong, tja tjle nopga jëk lōng Sbō Sëya go kong sorë ga eni. Gueniyo ga pjây jëk lōng nopga Sbō miydë llëm wleniyo dik kuzong ga tja tjleno bomi kong, dataga tjle ba wapga chilawa kong sorë ga eni.

‡ 1:31 Jeremías 9.24. * 2:9 Isaías 64.4. † 2:16 Isaías 40.13.

² Chida, e sëyshko ga nä iayde erö, dli kjang ue ga ä kjishko. Eni wleni ga tja shäng bomi tjokshko ga pjây pinor wêlê, tjlokwo rong kugömi llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga kugömi löng llëm obi.

³ Pjây jêklöng nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik obi. Pjây ymo ara ëng tjok, pjây ënglê kar kar bakoe. ¿Eni ga pjây nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik llëmdo?

⁴ Pjây kjone kjone tjlê ga «Tjawa Pablo ï», kjone kjone tjlê ga «Tjawa Apolos ï» lëmi eni. Pjây tjlê enishko ga pjây jêklöng nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik.

⁵ ¿Apolos, e ë? ¿Pablo, e ë? Tjawa Sbö parkaga döe. Borwa kjishko ga pjây oppino mär Cristo go. Tjawa ichara Tjlapgarê llê shäryê li, e shäryorwarê eröe.

⁶ Dwla dgaga wleni li* tja, di sguingga dwla kjing go wleni li† Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li‡ Sbö.

⁷ Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlö ara llëme. Tjwlö ara li, e Sbö, dwla wengga wleni li e.

⁸ Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlö bek, ga potjwlêya Sbörê pak shäryara li kjishko.

⁹ Tjawa so Sbö parkagaga kjoyo, ga pjây so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjây so u shärye Sbörê shäng kjoyo bakoe.

¹⁰ Sbö wopjlú li kjishko ga tja iara beno u shäryaga wleni. Eni ga u shakklo shäryoror bäm goshko. Oblê shäng u ywê ba kjing go. Gueniyo ëye u ywê ga woyde ga shärye yôtso.

¹¹ U shakklo iak buk'li, e Jesucristo, ga ëye omkjlopswê ber oblê wlo ga äe.

¹² U shakklo ëre kjing go, kjone kjone u ywê llëbo srer llëm, suya llëm wleniyo go, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, akkwo wolësowa tjwlö ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywê llëbo srer, suya wleniyo

go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe.

¹³ No llgwezlong dbaryoshko ga shäryara pjlúre, de oware, e ber wêlêe. Eshko ga ba pak'li tjliya iök go.

¹⁴ Ëye ba pak shäryono li beno pjlú ga potjwlêya Sbörê.

¹⁵ Ëye ba pak shäryono li sura pjir ga ba pak'li jeno ba shjiryo, gueniyo era dâr, no döktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

¹⁶ Pjây go Sbö Sëya. Eni ga pjây Sbö u wleni. ¿E miydêmi llëmdo?

¹⁷ Ëye Sbö u shdök ga pjiya Sbörê bakoe. Sbö u, e zrek, ga ba u le li, e pjây om go.

¹⁸ Pjây opjyâpgwê om go llëme. Pjây kjone kjone kjok miydê kjok ëre kjing go lëmi wleni ga woyde ga opyê ber löng kjok miydê llëm kjok ëre kjing go wleni, äär ber kjok miydê ara jlökoyo wlo.

¹⁹ Sbö kong ga kjok miydê kjok ëre kjing go li, e tjwlö llëm, tak pjang Sbö tjlokwo go sorê li eni. Tjlê ga «Ëye llëbo shäryê ba kjok miydê om go li goshko ga doshaya Sbörê e go.»§

²⁰ Sbö tjlokwo tak pjang eni bakoe: «Nopga kjok miydê ara le li wotjlik llê, e miyde Sbörê pjir, ga ba kong ga tjwlö llëme.»*

²¹ Llëbo uunkong twara Sbörê bomi kong pjir tjän. E kjishko ga ëye krê nopga kjok miydê ara kjishko ame.

²² Tja, Apolos, Cefas,† tjawa iara Sbörê beno löng bomi kjimtaga. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e twara beno pjlú bomi kong. Pjây löng sêre, de pjây wolonore, llëbo uunkong shärye ber pjlú bomi kong. Llëbo wen bomi kong eerishko li, bong kjönma li, llono li, e shärye uunkong ber pjlú bomi kong bakoe.

²³ Pjây Cristo ï, ga Cristo, e Sbö ï.

4

Sbö tjlokwo roy laga Jesús äska li

* 3:6 Dwla dgaga wleni le li, e tjlokwo roy pjlú li laga ba kong bäm go li loklo. † 3:6 Di sguingga dwla kjing go wleni le li, e tjlokwo roy pjlú li laga ba kong jek obi li loklo. ‡ 3:6 Dwla wengga wleni le li, e nopga iaga ber baïya li loklo. § 3:19 Job 5.13. * 3:20 Salmo 94.11. † 3:22 Cefas, e kowêba Simón Pedro bakoe.

pakyo

¹ Eni ga tjawa Cristo parkaga lozĩa. Tjłkwo jnek tjeng pjir li lara Sbörë borwa kong, ga tjawa iara beno lōng ba lë oba kong.

² Eni ga ëye kong pak twara ga woyde ga shärye yōtso, jlōkoyo, woyde pak twaga lirë sorë li eni.

³ Tja llgwega pjäydë, llëm ga tja llgwega nopgarë wleni ga e bor kong ga llëno llëme. Tja opllgwek om go llëm bakoe.

⁴ Llëbo pjłú miydër li shäryër eni lër bor pjłúshko. Gueniyo bor kong ga llëno llëm bakoe. Bor llgwega li, e Tjlapga Jesús eröe.

⁵ E kjışhko ga no oblë llgwemi llëm, äär jong no llgwezlong dbaryoshko jã. Tjlapga li tjwe irōng obi dbaryo li koshozĩ dey. Eshko dbaryo ga llëbo jnek tjeng kjok ro sĩ roy wleni li shiya äär ber wëlëshko, no wotjlík ba pjłúshko llë li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara poshrëya Sbörë om go, ba pak shäryara sorë li kjışhko.

⁶ Pjeyoga, «Llëbo shäryëy llëbo tak lok li kjinmo llëme» lëba eni iyado. Llëbo ëre lër bor kjışhko, Apolos kjışhko, ber pjłú bomi kong wlo, pjäy opping tjłkwo ëre shäryë pjłú wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägäyo, e pjłú, oblë kjinmo woyotjlĩmi ame. Shji krë eni llëme.

⁷ ¿Pjäy tjwłō ara, oblë kjinmo laga ërë? ¿Pjäy krë llëbo tjeng bomi tjok li kjışhko ega? Llëbo kjroromi kës li, e twaga Sbörë om go bomi kong.

⁸ Pjäy wotjlík ga llëbo uunkong tjeng bomi tjok tjän lëmi, llëye oblë woydëmi llëme. Pjäy wotjlík ga pjäy lōng pjłupga wleni tjän, gueniyo shji eni llëme. Woydër ga pjäy pjłupga wleni jlōkoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo.

⁹ Bor kong ga tjawa Sbö tjłkwo roy lagaga Jesús äska ëre kong shto wlëna Sbörë tjwłō llëm wleni. Tjawa iara beno lōng zrökoba wlo, ga nopga uunkong tōn lōng llëye wen borwa tjok li iya lok wlo, Sbö parkagaga kjok dogo so tōn lōng borwa ik wlo eni bakoe.

¹⁰ Cristo tjłkwo roy lërwa oba kong kjışhko ga tjawa kã llëm wleni, tjawa dbo llëm bakoe lëba. Gueniyo pjäyda wotjlík ga pjäy tōno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy kjok miydë ara, dbo ara lëmi eni. Pjäy tjwłō ara lëba, gueniyo tjawara iywaba shjiktëng.

¹¹ Eerishko ga tjawa lōng song, tjawa pjli kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llëm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe.

¹² Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lëba owashko ga kar dboryërwa pjłú; tjawa shdun-gobashko ga kurwa kjinge;

¹³ tjawa lāywëba owashko ga kar dboryërwa yōtso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwłō llëm, shkimkwo sho wleni, llëbo owa dbukko wleni lëba.

¹⁴ Tjłkwo ëre tër bomi kong, pjäy lökkjrë e go wlo llëme. E bomi poshdungglo, pjäy bor wapga woydër ara wleni kjışhko.

¹⁵ Pjäy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjłkwo roy pjłú li loror bomi kong bãm go kjışhko. E kjışhko ga pjäy Cristo tjłkwo pinggaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kwara (10,000) ëmdë ga pjäy dataga ara llëm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja.

¹⁶ E kjışhko ga rokër bomi kong ga pjäy opshäryos botoya dik.

¹⁷ Timoteo, e ichër jek bomi shwoy, pjäy jëk sorë le bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydër ara, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong pjłú iyado. Tja jëk shäng Cristo Jesús tjok sorë ga woyoshre bomi kong. Tjłkwo lër shäng Jesús tjłkwo kfragaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸ Pjäy kjone kjone krë ara, pjäy in äär ame lëmi kjışhko.

¹⁹ Gueniyo ga woyde Tjlapgarë wleni ga tja jek äär bomi ik wop äe. Eshko ga nopga krë ara li sorë in wëlë, dbo twara Sbörë ba kong jlōre, de tjłë sopga erä, e miydër pjire.

²⁰ Ëye parkë ba pjłuyo Sbö li kong ga woyde ga tjłë erä llëm, dbo twe ba kong llëye le li shärye eni wlo bakoe.

²¹ ¿Llëye woydëmi? ¿Woydëmi ga tja jek bomi shdunggare, de tja jek äär shäng wopjlu bomi tjok, pjây poshrër wlo?

5

Domer llëbo shäryono owa anmoyô

¹ Pjây kjlara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llëbo shäryara eni li, e owa anmoyô. Nopga Sbô miydë llëm wleniyo ëmdë ga äär llëbo owa shäryë eni llëme.

² Eni ëmdë ga pjây löng bomi krë tjok. Zok ga pjây kjwe löng woydëe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjrëko dwayo.

³ Tja shäng bomi tjok llëm ëmdë ga pjây woyotjlîn enido. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong ëre, tja shäng bomi tjok om go wleni. Lër bomi kong ga domer llëbo owa shäryono eni li, e shdüzïa.

⁴ Pjây tön Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shäng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe.

⁵ Eshko ga domer li iozï ber tjeng Ä wloshko, ba doyo shdüya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba sëya dâr kjwe.

⁶ Pjây krë, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. E miydëmi löng pjir tjän.

⁷ Pjlung shosho uukklo këguë li dbuya judíogarë, pjlung shosho shäryak ba uukklo tjok llëm wleniyo shärye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozï to bomi tjrëko dwayo, nopga to löng llëbo owa shäryë baiya dik llëm wlo, pjây iara Sbörë ber löng owa eni llëm kjishko. Eni ga pjây ber löng pjlung shosho tjaglën, shäryak ba uukklo tjok llëm wleni. Cristo zröraba bi kjishko tjän, öng wlëp ushko so llgwoklë zröya judíogarë Israel tjëyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo kong wleni.

⁸ Ba dbar li shrëyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lok, äska

shärye ba uukklo tjok llëm wlo. Eni wleni ga bi dözlöng dbaryo li shrëy wlo ga woyde ga llëbo owa shäryoroy dënashko li shäryëy ame, shji ber löng wotjlîk bëy jlökoyo wlo.

⁹ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Pjây opkjos nopga llëbo owa shäryë eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjibokwo ichoror jek bomi kong bäm go li go.

¹⁰ Gueniyo toror enishko ga nopga Sbô miydë llëm wleniyo lotë llëme. Shäryëmi eni wlo kjwe ga pjây opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llëbo owa shäryë eni kjishko. Epga wotjlîk dbur töng ba kong erö, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo, sböpga jyäglö poshrëya lok bakoe.

¹¹ Tjlökwo toror bomi kong li, e pjlölgwer woydë kjibokwo ëre go. Bomi pjeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây opkjë ba shwoy dwayo. Kjone kjone pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, wotjlîk dbur töng ba kong erö, sböpga jyäglö poshrëya, oblë läywe owa, nelötkë ä, oblë jyäpgwe, ba llëbo lüyotke wlo. Bomi pjeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây ië ba tjok ëmdë llëme.

¹²⁻¹³ Nopga bi pjeyoga llëm wleniyo llgwey llëme. Ba llgwega li, e Sbô. Gueniyo nopga jëk löng bomi tjok eshko li llgwezïa. Sbô tjlökwo tak pjang eni: «Domer owa shäng bomi tjrëko li ichozï toe.»*

6

Jesús tjlökwo kfragaga ëng wlëk kar kar ëng tjok sorë

¹ Pjây kjone kjone ëng wlëk kar kar ëng tjok wlenishko ga pjây llet ëng rotë kjok llgwegaga Sbô miydë llëm wleniyo shwoy llëme. Bek ga rotëmi Sbô nopga kong, llgwega lok wlo.

² Llono ga nopga Sbô miydë llëm wleniyo llgwega ber Sbô nopgarë. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo chira bomi tjrëko li llgwemi om go ga ä sorëro?

* 5:12-13 Deuteronomio 17.7; 19.9; 21.21, 24; 24.7.

³ Llono ga Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga llgwey bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwey ga maling anmoyö.

⁴ ¿E kjishko ga pjây ëng wlëk kar kar ëng tjok wlenishko ga llgwemi ëng tjok ga ä wleni ga pjây wotjlík ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omllgwëk ga pjúlú lëmire?

⁵ Lër bomi kong eni, pjây lökkjrë e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjrëko kjok miydë pjây llgweya wlo li dretdo?

⁶ Gueniyo pjây ëngkjwë bomi pjeyoga tjok dö llëm, pjây ëng rotë to löng kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo kong, oba uunkong bokshto.

⁷ Pjây ëng rotë äär löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjúlú wlo ga llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko, pjây llëbo lüyotkara oblërëshko ga kumi ber löng kjing dey.

⁸ Gueniyo ga llëbo shäryëmi om go oblë kong owa, oblë llëbo lüyotkëmi bakoe. Ga pjây löng omshäryë eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰ Ëye llëbo shäryë oblë kong owa ga äär Sbö sök no pjluoy ïyado lishko llëme. ¿E miydëmi llëmdo? Nopga llëbo owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyäglo poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok, domer pë domer tjok, oblë llëbo lüyotke, wotjlík dbur tòng ba kong erö, nelötkë ä, oblë läywe owa, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo. Pjây jyäpgwëba ga jlö lëmi llëme. Ëye opshäryë eni ga äär Sbö sök no pjluoy ïyado lishko llëme.

¹¹ Dënashko ga pjây kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjây eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjây iara beno tjeng dboy ba kong. Pjây iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjishko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

¹² «Lëye shäryër woydë li shäryër ga pjúlú» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo

uunkong shäryëy li ber pjúlú bi kong llëme. Lëye shäryër woydë li shäryër ga pjúlú. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjishko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjúlú wlo.

¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äär bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyikong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Lëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e.

¹⁴ Tjlapga Jesús woshrara Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe.

¹⁵ Bomi doyo, e Cristo ï. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo Cristo ïli töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjúlú? Llëme.

¹⁶ Ëye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjlaraso wleni. Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Pjöyikong li ber löng kjlaraso wleni.»*

¹⁷ Gueniyo ëye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya, Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjrinaso wleni.

¹⁸ E kjishko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo ëye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shäryë ba doyo om go li kong owa.

¹⁹ Bomi doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjishko. ¿E miydëmi llëmdo? Pjây opichë om go llëm, pjây ichaga Sbörë,

²⁰ pjây tjwlëna pjir kjishko. E kjishko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwlö ara wlo.

7

Shji orkwosmok wlo ga sorë

¹ Llëbo jakrokrobori bor kong kji-bokwo go li, e dboryër bomi kong

* 6:16 Génesis 2.24.

shara. Pjlú wlo ga shji orkwosmok llëm dey.

² Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjây domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjây walëga pë bomi lanma onmo li tjok eni bakoe.

³ Domerga orkwosmok lōng pjir, pjây pë bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok lōng pjir, pjây pë bomi lanma tjok wlo. Pjây orkwosmok lōng pjir kjîshko ga «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme.

⁴ Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba lanma i bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba boy i bakoe.

⁵ «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. Gueniyo pjây wotjlik bëy ëng kong ga «Shji pë ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber lōng syöshtë Sbö kong iýado wlo» lëmi ëng kong ga pjlúe. Gueniyo dbar ara llëme. E irgo ga pjây pë ëng tjok jek obi, pjây tjliya Äre, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo.

⁶ Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlú, gueniyo «Shäryozï eni» lotë llëme.

⁷ Bor kong ga pjây uunkong orkwosmok llëm ga pjlú, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblëe. Kjong kjong iara beno lōng orkwosmok llëm wlo, kjong kjong iara beno lōng orkwosmok wlo bakoe.

⁸ Pjây lōng orkwosmoydë llëm obi, pjây syäpga, pjây ber lōng tjoksa botoya dik ga pjlúe.

⁹ Gueniyo pjây wotjlik ëbo wlëk iýado, pë ba tjok wlo wleni ga pjây orkwosmok ga pjlú, pjây wotjlik llëbo owa shäryë iýado llëm wlo.

¹⁰ Pjây orkwosmok lōng pjir, tjlokwo lara Tjlapga Jesúsde bomi kjîshko. Walëga orkwosmok lōng pjir, bomi lanma rayëmi llëme.

¹¹ Rayoromi wleni ga pjây ber lōng tjoksa, llëm ga pjây tön irōng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boy rayëmi llëm bakoe.

¹² Llëbo oblë lër bomi kong, gueniyo ëre laga tjarë om go bomi kong, e laga Tjlapga Jesúsde llëme. Domerga orkwosmok lōng walë Jesús tjlokwo kjruga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi boydë llëm ga e rayëmi llëm bakoe.

¹³ Ga walëga orkwosmok lōng domer Jesús tjlokwo kjruga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi lanmarë llëm ga e rayëmi llëm bakoe.

¹⁴ Shäryëmi eni ga ba boy kjîshko ga domer Jesús tjlokwo kjruga llëm wleniyo li de Sbörë, ba nopga de sorë ga eni, ga ba lanma kjîshko ga walë Jesús tjlokwo kjruga llëm wleniyo li de Sbörë eni bakoe. Eni ga bomi wapga de Sbörë bakoe. Gueniyo shäryëmi eni llëm ga epga de llëme.

¹⁵ Pjây orkwosmok lōng Jesús tjlokwo kjruga llëm tjok, pjây raye woydë ga wëyë. Pjây rayara eni ga pjây pogo llëye dret Sbö bokso. Shji rokara Sbörë, shji ber lōng wopjlú ëng tjok wlo.

¹⁶ Gueniyo pjây ber lōng orkwosmok ba tjok ga pjlú ga shäryozï eni. Bomi kjîshko ga bomi kjlara li där kjwe.

¹⁷ Shji kjlara kjlara lōng sorë li laga Sbörë. Pjây rokara Sbörëshko ga pjây lōng sorë ga pjây ber lōng eni. Lër eni Jesús tjlokwo kjruga uunkong kong.

¹⁸ Domerga, pjây rokarashko ga pjây lōng doyo jyâ tak pjir ga wëyë. Eshko ga pjây lōng doyo jyâ tak llëm ga pjây doyo jyâ të llëme.

¹⁹ Shji doyo jyâ tak pjirde, de llëmde, e tjwlö llëme. Shji Sbö tjlokwo kolë li, tjwlö tjok li e.

²⁰ Pjây rokarashko ga pjây lōng sorë ga pjây ber lōng eni.

²¹ Eshko ga pjây parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo ga pjây woydë llëme. Gueniyo pjây döya woydë bomi sogorë ga pjây to dey.

²² Pjây rokarashko ga pjây parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo ga Sbö bokso ga pjây beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjây sogo dret wleni. Pjây rokarashko ga pjây sogo dret ga

pjây iara Sbörë beno Cristo ï, eni ga eerishko ga pjây sogo tjok wleni.

²³ Pjây tjwłëna Sbörë tjwłö ara. E kjîshko ga pjây opyë ber ichaga no oblërë ame, pjây ichaga ber Sbörë döe.

²⁴ Pjeyoga, pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni.

²⁵ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi kong, tjłökwö lara Tjlapga Jesúsdë bomi kjîshko llëme. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirë kjîshko ga tjłökwö lër bomi kong ëre, e beke.

²⁶ Bor kong ga shji löng eerishko dbar owa kjîshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni dey.

²⁷ Pjây orkwosmok löng pjir ga pjây ëng rayë llëme. Pjây löng orkwosmok llëm ga pjây boy włëk llëme.

²⁸ Gueniyo pjây orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryoromi llëme. Kjojloga orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryara llëm bakoe. Gueniyo ëye orkwosmono ga kong llëbo owa wen ara kjok ëre kjing go. Lër bomi kong eni, pjây llono ga song llëm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lër bomi kong eni, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo dbar kjwöbö obi erä kjîshko. E kjîshko ga pjây orkwosmok löng pjir ga pjây jëk löng nopga orkwosmok llëm wleniyo dik shara;

³⁰ pjây slar ëë llëbo kjîshko ga pjây wotjlik ara ba kjîshko ame; pjây löng wopjlu llëbo kjîshko ga pjây wotjlik ara ba kjîshko ame; pjây llëbo tjwłëno ga e ber bomi kong ïyado wlo lëmi llëm bakoe.

³¹ Eni ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li, e woyotjliy ara llëm, kjok pjir lë kjîshko.

³² Pjây kjimtër woydë, pjây woydë ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ber pjlu ba tjok wlo.

³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlu ba boy tjok wlo.

³⁴ Eni ga wotjlik kjing pjök. Walë shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús

pak shäryë, ba doyo, ba wotjlik, e ber ba kong wlo. Gueniyo walë orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlu ba lanma tjok wlo.

³⁵ Lër bomi kong eni, ber pjlu bomi kong wlo, pjây orkwosmok ga äe lotë llëme. Woydër ga pjây jëk ber löng pjlo bek, pjây ber löng wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë döe.

³⁶ Domerga tjłökwö twono kjojlo kong orkwosmok wlo, pjây orkwosmok woydë ba tjok, kjojlo li luyo öötong orkwosmok wlo guing kjîshko ga pjây orkwosmok ba tjok ga pjlu. Llëbo owa shäryomirë llëme.

³⁷ Gueniyo pjây wotjlik orkwosmok llëme lëmi, woydëmi eni kjîshko, pjây ichaga ërë llëm kjîshko, ga pjây wotjlik llëbo owa shäryë llëm ga pjây orkwosmok llëm ga pjlu. Llëbo pjlu shäryomirë.

³⁸ Eni ga pjây orkwosmok kjojlo tjok ga e pjlu. Gueniyo pjây orkwosmok ba tjok llëm ga e pjlu anmoyö.

³⁹ Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma sök së obishko ga rayëmi llëme. Gueniyo wolono ga pjây orkwosmok domer oblë tjok ga pjlu, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjłökwö kjruga wleniyo.

⁴⁰ Gueniyo pjây orkwosmok ame ga pjây ber löng wopjlu anmoyö. Tja go Sbö Sëya. Tja wotjlik eni e kjîshko.

8

Sjengna twaraba sböpga jyäglö kong

¹ Tjłökwö lër bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglö kong ba poshrëkklo li kjîshko. Llëbo ëre kjîshko ga shji uunkong llëbo miydë sira. Eye ommiydë ara, oblë kjinmo le ga shäng krë erä. Pjlu wlo ga shji ëng woydë ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrë e go wlo.

² Eye kjok miydë le ga ba kjok miydë li äätë, woyde dik llëm obi.

³ Gueniyo ëye Sbö woydë ga miyde Sbörë pjlu.

⁴ ¿Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglö kong ba poshrëkklö 'li uëy ga pjlúre? Miydëy pjlú ga sböpga jyäglö llë, e tjwlö llëme. Sbö sök kjlaraso eröe.

⁵ Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ëre kjing go lëba. Kowëba ba tjlapga bakoe.

⁶ Gueniyo bi kong ga Sbö sök kjlaraso eröe. Data Sbö 'li e. E llëbo uunkong shäryaga, ga shji löng së parkë ba kong wlo. Shji Tjlapga kjlaraso bakoe. Jesucristo 'li e. E go ga llëbo tjeng kës 'li shäryara Sbörë.

⁷ Gueniyo e miyde Jesús tjlökwö kfragaga uunkongdë llëme. Dënashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglö 'li poshrëk. E kjishko ga öng sho 'li ue lokshko ga sböpga jyäglö 'li woyotjliya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlik ga öng sho 'li, e uako llëme le.

⁸ Gueniyo shji wlokjre Sbörë llëye uëy 'li kjishko llëme. Uoroy llëm ga shji beno owa Sbö bokso llëm, uoroy ga shji beno pjlú anmoyö ba bokso llëm bakoe.

⁹ Pjây döra Sbörë beno löng öng sho 'li uë ga pjlúe. Eni ëmdë ga pjây sjëke. Llëye uëmi 'li kjishko ga bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi 'li ichëmi dir llëme.

¹⁰ Pjây ië sböpga jyäglö syö uyo lishko ga pjây iya bomi kjlara lirë kjwe. Miydëmi pjlú ga öng sho 'li uëmi ga pjlúe. Gueniyo bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi 'li om-miydë llëme. Eni ga pjây ina kjishko ga omshäryë eni bako kjwe.

¹¹ Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjlara lirë, llëbo shäryoromi 'li kjishko, miydëmi ga llëbo 'li shäryëmi ga pjlú gueniyo.

¹² Llëbo shäryëmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi 'li kong owashko ga e shäryëmi löng Cristo kong wleni.

¹³ E kjishko ga llëbo uoror 'li kjishko ga bor kjlara 'li diktong wleni ga tja

sjëng uë ame dey.

9

Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska 'li op-shäryë sorë

¹ Tja Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska. Tja ichaga norë llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ñnor om go. Tja parkono ara ba kong kjishko ga eerishko ga pjây beno löng mär ba go.

² Oblë kong ga tja Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska llëme le, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjây mär löng ba go. Miydëba e go ga tja Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska jlöe.

³ Tja läywëba owashko ga dboryër eni.

⁴ Tja, Bernabé, pak shäryërwa löng 'li kjishko ga pjây ichërwa borwa sëng ga pjlúe.

⁵ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska llamo löng 'li, Tjlapga Jesús lëmga, Cefas,* epga orkwosmono löng pjir, ga to löng parkëshko ga ba boyga Jesús tjlökwö kfraga wleniyo söya to löng ba tjok. Tjawa omshäryë eni ga pjlú bakoe.

⁶ ¿Potjwlëk löng llëm 'li ber tjawa döre? ¿Tjawa ië wlo ga woydëmi ga tjawa pak shäryë oblëre?

⁷ Ëngkjwagaga oppotjwlëk om go llëme. Ëye dwla dguë ga botjyëshko ga ba bo, e ue. Ëye öng dë ga nä dyo llruya ga ie.

⁸ Wotjlik ëre botoya döe lëmi llëme. Kjok ilgwekklo tara Moisésdë 'li omle eni bakoe.

⁹ Tjlëno beno eni: «Öng llë sök dwla kjwokäk† ga ne pjriy llëme.»‡ Tjlökwö ëre lara Sbörë öng kjishko dö llëme.

¹⁰ E lara borwa kjishko bako, tjawa ië wlo bakoe. Ëye klung luryë, llëm ga dwla kjwokäk ga woyde ga bo koshe, mär ber löng e go wlo.

¹¹ Eni ga tjlökwö roy pjlú 'li lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. ¿Eni ga pjây wotjlik borwa kjimtë llëm ga pjlúe lëmire?

* 9:5 Cefas, e kowëba **Simón Pedro** bakoe. † 9:9 Öng jek sök dwla kjwokäkshko ga ne pjrikoba llëm, ië ga pjlú wlo. ‡ 9:9 Deuteronomio 25.4.

¹² No oblë llëbo rokë bomi kong ga pjlú kuzong ga tjawa omrokë bomi kong ga pjlú anmoyō.

Eni ëmdë ga llëbo rokororwa bomi kong llëme. Tjawa llëye dretshko ga kurorwa jek lōng kjing erä, pjäy wotjlik owa Cristo roy pjlú li kjishko llëm wlo.

¹³ Ëye parkë Sbō u roy ga mär e goshko. Ëye parkë öng sho sukklo jong lishko ga mär e go bakoe. ¿E miydëmi llëmdo?

¹⁴ Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjlä ga ëye ba tjlokwo roy pjlú lë oba kong ga woyde ga mär ba go bakoe.

¹⁵ Eni gueniyo ga shäryotë eni llëme. Tjlokwo ëre tër bomi kong, pjäy woydër ga tja kjimtëmi kjishko llëme. Tjlokwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlo shir llëme. Tja wopjlú e kjishko. Shäryër eni llëm ga äe. Tja wolon wëyë dey.

¹⁶ Tjlokwo roy pjlú li lër oba kong, tja krë e kjishko ga äe. Pak li, e twara Sbörë bor kong shäryër eni wlo. Shäryër eni llëm ga tja song jlōe.

¹⁷ Shäryër eni bor wotjlik om go li go kjwe ga tja potjwlëkklo tjok. Gueniyo pak li shäryër, tja ichaga Sbörë e shäryë kjishko.

¹⁸ ¿Eni ga bor potjwlëkklo li llë? Tjlokwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlo shir llëme. Llëbo rokër bomi kong ga pjlú, gueniyo shäryër eni llëme. Tja wopjlú e kjishko. Bor potjwlëkklo li e.

¹⁹ Tja ichaga ërë llëm, gueniyo tja opyono beno shäng nopga uunkong parkaga, nopga ara mär ber lōng Cristo go bor kjishko wlo.

²⁰ Tja shäng judíoga tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng judío wleni, epga mär ber lōng Cristo go wlo. Tja shäng nopga mär lōng kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li kolë eni bako wleni, miydër ga tja ichaga erë llëm gueniyo. Shäryër eni, epga mär ber lōng Cristo go wlo bakoe.

²¹ Tja shäng nopga kjok llgwekklo li miydë llëm wleniyo li tjrëkoshko ga tja

opyë ber shäng kjok llgwekklo li woyojek wleni. Gueniyo kjok llgwekklo Sbō i li woyojer jlōkoyo lotë llëme. Miydër ga tja ichaga kjok llgwekklo Cristo i lirë iyado.

²² Tja shäng nopga mär lōng Cristo go ma obi li tjrëkoshko ga tja opyë shäng baïya dik wleni, epga mär ber lōng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyë ber lōng baïya dik wleni, kjone kjone dër wlo.

²³ Shäryër eni, tjlokwo roy pjlú li kjishko, llëbo wen pjlú tjlokwo kjishko li ber bor kong bako wlo.

²⁴ Nopga zronshko ga zron lok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwlëkklo li ber kjaraso kong eröe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga pjäy drön ëë, pjäy jëk lōng pjlo bek wlo, bomi potjwlëkklo li twe Sbörë bomi kong wlo.

²⁵ Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang iya lok wlo. Ëye tjör woydë eni ga oping ara, tjör pjlú wlo. Shäryë lok eni, ba potjwlëkklo li shaya wlo, gueniyo ba potjwlëkklo li srer. Bi potjwlëkklo twe Sbörë bi kong lira srer llëm, ber iyadoe.

²⁶⁻²⁷ E kjishko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydë kjone li, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llëme. Era tjwlo llëme. Llëbo shäryër li ber tjwlo llëm eni llëm wlo ga tja drön ara, pak li shäryër ber pjlú wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llëm wlo. Shäryër eni, tjlokwo loror pjirshko ga pak shäryoror li tjwlo tjok wlo.

10

Shji jëk lōng Israel tjëyoga tek dënashko so i dik llëme

¹ Pjeyoga, bi tjlapgaga tek dënashko so jëk to lōng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjlizä.

² Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno lōng Moisés tjok eni.

³ Epga uunkong mär lōng dli ter shrono kjok do dwayo li go,

⁴ di ichara Sbörë tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llëm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë.

⁵ Eni ëmdë ga Sbö beno wopjlú epga ara tjok llëm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llëm lishko llaw pogo.

⁶ Llëbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llëbo owa li woyotjlíy baíya dik llëm wlo.

⁷ Epga kjone kjone sböpga jyäglö poshrëno, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkonon, llëbo owa shäryono ara.»* Shji opshäryë eni baíya dik llëme.

⁸ Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ëmdë ga pono ba tjok. E kjishko ga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baíya dik llëme.

⁹ Epga kjone kjone Tjlapga tjlíno. E kjishko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baíya dik llëme.

¹⁰ Epga kjone kjone Sbö läywono owa. E kjishko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baíya dik llëme.

¹¹ Eerishko ga shji löng dbar pji-toshko. Llëbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo.

¹² Eni ga pjäy wotjlík ga pjäy kjang, pjäy dir ga äe lëmi wleni ga pjäy opdë ara, pjäy llëbo owa shäryë baíya dik llëm wlo.

¹³ Pjäy wotjlík llëbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjlíziä. Shji raye Sbörë llëme. Eshko ga pjäy ie ber löng tjlíya äär jong kumi ma go llëme. Wen bomi kong enishko ga pjäy kjimte, pjäy där eshko dwayo ga pjlu wlo, llëbo owa shäryëmi llëm ga pjlu wlo bakoe.

Sböpga jyäglö sëngglö

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglö poshrëk llëme.

¹⁵ Tja tjlë bomi kong, pjäy löng kjok miydë wleniyo. Llëbo lër li enire, de eni llëmdë, llgwezí pjäydë om go.

¹⁶ Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjlë Sbö kong ga shji wopjlú ba tjok, kjillgwo bo dyo dbo ara li kjishko. E irgo ga iëy, shji kjim-tara Cristo srëngdë li loklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li loklo.

¹⁷ Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjishko.

¹⁸ Israel tjëyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjlíziä. Öng sho li ue lok eshkoshko ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrëk, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjishko.

¹⁹⁻²⁰ Öng sho twaraba sböpga jyäglö kong li tjlwlo tjok lotë llëme. Sböpga jyäglö li tjlwlo tjok lotë llëm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo sböpga jyäglö sëngshko ga ba sëngglö li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llëme. Woydër ga pjäy tön Ä sëyaga tjok llëme.

²¹ Ä sëyaga sëngglö li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe.

²² Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäryoroy eni kjwe ga iirkë bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë

²³ «Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë» lëmi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme.

²⁴ Llëbo ber pjlu bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlu oblë kong li wlëydë dey.

²⁵⁻²⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga i.»† E kjishko ga sjëngna tjeng ba soynezlóng uyo roshko li tjlwlemi, uëmi ga pjluë. Llëbo shäryëmi löng

* 10:7 Éxodo 32.6. † 10:25-26 Salmo 24.1.

oware, de pjlúre, e woyotjlími llème. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

²⁷ Sbö tjlökwo kfragaga llëm wleniyo, pjây maya jek ba shwoyle ga pjây jek ga pjlúe. Llëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llème.

²⁸ Gueniyo ga ëbo tjlë bomi kong ga «Sjengna kjwe twaraba sböpga jyäglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlík ga sjengna li uëy ga äe le kjwe kjishko.

²⁹ Bomi kong ga uëmi ga pjlú, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjishko.

Gueniyo kjone kjone tjlë bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryër ga pjlúe. ¿Eni ga shäryër llëm, oblë kjishko ega?

³⁰ ¿Tja tjlëno ga “Sbö, tja wopjlú bop tjok, dli ëre kjishko” loror pjir ga uër ga äe lëmi bor kong ega?» le bor kong eni.

³¹ Pjây ië, pjây di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozí uunkong eni, Sbö iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko wlo.

³² Shji oblë ichë dir llème. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, Sbö tjlökwo kfragaga, e ichëy dir kjlara llème.

³³ Tjara drön ëë, llëbo pjlú shäryë oba bokso wlo iyado, llëbo ber pjlú oblë kong wlo, epga där wlo, llëbo ber pjlú bor kong wlo llème.

11

¹ Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjishko ga tja opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

² Tja woyoshrëmi enido. Tjlökwo twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni iyado. Pjây poshrër ara e kjishko.

³ Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara, e ba boy kägäyo bakoe.

⁴ Domer kä kjingue syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo roy leshko ga e Cristo bangkjrë llème loklo.

⁵ Walëra kä kjingue llëm syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo roy leshko ga e ba kägäyo bangkjrë llème loklo. Shärye eni wleni ga walë li lökkjrë ara, kä shtak dret wleni.

⁶ Kä kjingue woydë llëm ga ba käkzong shtëy ber dret dey. Shäryoroy eni ga lökkjrë ara kjishko ga ba kä li kjingue dey.

⁷ Gueniyo domer kä kjingue llëm dey, domer li shäryara Sbörë so e om go kjoyo kjishko. E kjishko ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara domer li kjishko. Ga domer li ber kësbang, tjwlö ara ba boy li kjishko.

⁸ Domer shäryara Sbörëshko ga llëye shira walë doyo go dwayo, domer shäryoklo wlo llème. Walëra shäryara Sbörëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shärye e go wlo.

⁹ Domer shäryara walë kjishko llème. Walëra shäryara domer kjishko.

¹⁰ E kjishko ga walëga kä kjingue dey, ba kägäyo bangkjrë pjlúe loklo. E ber Sbö parkagaga kjok dogo so kong pjlú bakoe.

¹¹ Jesús tjlökwo kfragaga kong ga domerga, walëga, e iara Sbörë beno löng ëng kjimtë wlo.

¹² Dënashko ga llëbo shira Sbörë domer li doyo go dwayo, ga walë li shäryara e go. Gueniyo eshko tek lekong ga domerga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong shäryaga Sbörë.

¹³ ¿Walë syöshtë Sbö kong ga kä kjingue llëm ga pjlúre, de owa? Miydaga pjäydë om go.

¹⁴ Miydëy pjlú ga tek dämärshko ga domerga käkzong ië pjang kur ee ga e lökyo ara.

¹⁵ Gueniyo walëgara käkzong kur ee ga ba kong ga tjwlö ara, e twara Sbörë ba kong, ba kä kjingoklo wlo kjishko.

¹⁶ Llëbo ëre shäryërwa, shärye Sbö tjlökwo kfragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwo oblëyo drete. E kjishko

ga ëye ënglë kar kar tjëlökwo ëre kjïshko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjây poshrër wlo llëme. Pjây tönshko ga llëbo shäryëmi eshko li ber bomi kong pjëlú llëme.

¹⁸ Roy kuror ga pjây tönshko ga pjây opkjorgö löng dboy dboy. Kjoneshko ga jlëe lër.

¹⁹ Woyde ga pjây shdär dboy dboy. Eni ga pjây kjone dey ber pjlo bek Sbö bokso ikoba wëlle.

²⁰⁻²¹ Pjây tön iëshko ga pjây kjlara kjlara dli kjrë bäm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber löng nelö erä, kjone kjone ber löng dli drete. ¿Shäryëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmirë? Eni llëme.

²² ¿Pjây ië bomi ushko ga äro? ¿Sbö tjëlökwo kragaga oblë li bangkjre mi llëm ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber löng lökshko eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjëlú? Pjây poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwo ëre twara Tjlapga Jesúsdë bor kong, ga loror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlong shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara,

²⁴ ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli worop ëre. Tjawa ber wopjëlú bop tjok e kjïshko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjëlë löng li kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le.

²⁵ Iono lok pjir irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjëlë löng li kong ga «Tjëlökwo twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjïshko. Kjillgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyäglö. Iëmishko ga shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le.

²⁶ ¿Lara eni li llë loklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjillgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjïshko li roy shdömi löng wleni, tjwe iröng obi guing.

²⁷ Gueniyo shäryëmi löng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa shäryayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm kjïshko.

²⁸ E kjïshko ga pjây pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjây kjillgwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjây opwoyotjlik yötso bäm go guing.

²⁹ Ëye Tjlapga li doyo llë loklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjillgwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko.

³⁰ Pjây ara shduna Tjlapga lirë e kjïshko. Pjây kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjïshko.

³¹ Gueniyo shji om go opwoyotjlik yötso bäm go guing ga shji shdüya llëme.

³² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³ E kjïshko ga pjeyoga, pjây tönshko ga woyde ga pjây ëng koshë uunkong guing ga pjây iokdo.

³⁴ Pjây kjone kjone pjiröshko ga pjây ië bomi ushko bäm go guing, pjây tönshko ga pjây shdüya Tjlapga Jesúsdë llëm wlo.

Llëbo oblë llgwer, tja jek äär bomi ikshko jã.

12

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

¹ Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjëlúe.

² Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây icharaba sböpga jyäglö tjëlë llëm wleniyo poshrëk.

³ E kjïshko ga lër bomi kong ga ëye tjëlë Sbö Sëya go ga Jesús läywe owa ga äe. Ga ëye tjëlökwo lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjlapga» le ga äe.

⁴ Shji Sbö tjlökwo kragaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjlaraso eröe.

⁵ Llëbo shäryëy Tjlapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjlapga li, e kjlaraso eröe.

⁶ Pak shäryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjlaraso pak li shäryë, Sbö li e.

⁷ Shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shäryëy ber pjlu shji uunkong kong wlo.

⁸ Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjle oba kong, kukoba wële wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjle kjok miydë go wlo.

⁹ Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjlapga Jesús go jlökoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swlopga poptë wlo.

¹⁰ Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjlökwo le wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjlu, de oware miydë pjlu wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjle kjok shto oblë oblë so tjlökwo go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjlökwo laraba kjok shto oblë oblë so tjlökwo go li pjloilgwek ber wële wlo.

¹¹ Llëbo uunkong ëre shärye Sbö Sëya kjlaraso lirë nopga kjlara kjlara kong, woyde sorë li eni.

¹² No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjlaraso döe. Cristo doyo, e eni bakoe.

¹³ Shji judiögare, de llëmdë, shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyore, de llëmdë, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kës bang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjlaraso wleni.

¹⁴ Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe.

¹⁵ Bi dre tjle ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre

tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe.

¹⁶ Bi kwomgwo tjle ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe.

¹⁷ ¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lö shik sorë?

¹⁸ Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni.

¹⁹ Bi doyo uunkong li llëbo kjrinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme.

²⁰ Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjrinaso döe.

²¹ «Pjây woydër llëme» le bi bokkworë bi orkwo kong ga äe. «Pjây woydër llëme» le bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe.

²² Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara.

²³ Llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li doyyë yötso. Llëbo ikko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo.

²⁴ Gueniyo llëbo ikoba ga pjlu li kong llëbo shäryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shäryara Sbörë, llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo.

²⁵ E kjishko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimtë kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme.

²⁶ Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjlu llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjlu.

²⁷ Pjây uunkong Cristo doyo wleni. Pjây kjlobi ba doyo llëbo oblë oblë wleni.

²⁸ Shji Sbö tjlökwo kragaga li tjrëko kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjlökwo roy laga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba tjlökwo laga. E irgo ga kjone kjone iara beno no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryaga, swlo poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok shto oblë oblë so tjlökwo laga bakoe.

²⁹ ¿Shji uunkong Sbö tjlökwo roy laga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjlökwo lagare? ¿Shji uunkong no

pinggare? ¿Shji uunkong llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryagare?

³⁰ ¿Shji uunkong swlo poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjlökwo lagare? ¿Shji uunkong llëbo lara kjok shto oblë oblë so tjlökwo go li pjloilgwegare? Llëme.

³¹ Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwlö arayo li wlëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwlö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

13

Oblë woydëy sorë

¹ Tja tjlë nopga tjlökwo kkring kj-wobi go ga pjlu, ga tja tjlë Sbö park-agaga kjok dogo so tjlökwo go ga pjlu bako wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjlökwo lër li ber tjwlö llëm, sbi llë toroy li pjlukyo wleni, pjankwo shporoy ëng go li pjlukyo wleni bakoe.

² Tja kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bor kong, Sbö tjlökwo lër oba kong pjlu wlo, tjlökwo tjeng kës pïyde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jlokoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjlu wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwlö llëme.

³ Bor llëbo tjeng kës li tworor nopga song wleniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwlëkklo drete.

⁴ Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjlu oblë tjok. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko llëme. Shji opposhrek llëme. Shji kre llëme.

⁵ Shji tjlë iir go ë kong llëme. Shji wotjlik bi kjishko dö llëme. Shji iirkë maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjly sök enido llëme.

⁶ Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjlu e kjishko llëme. Shji ber wopjlu, llëbo shäryëba bek li kjishko döe.

⁷ Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjlu ba tjok, shji wotjlik pjlu ba tjok, koshëy ÿyado llëbo pjlu shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸ Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjlökwo laga, kjone kjone tjlë tjlökwo miydë llëm li go, kjone kjone tjlökwo pïyde nopga kong llëm li miydë pjlu bakoe. Gueniyo llono ga llëbo tjeng kës ëre pjir.

⁹ Eerishko ga Sbö tjlökwo miydëy uunkong llëm obi. E kjishko ga ba tjlökwo lagaga omlë uunkong ga äe.

¹⁰ Gueniyo llono ga ba tjlökwo tjeng kës li pïya Sbörë uunkong kong. Eshko ga ëye oblë ping ba tjlökwo go ame.

¹¹ Tja chirawashko ga tja tjlë kjwozirwa dik, tja wotjlik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyo tja öötong domershko ga llëbo kjwozirwa i li rayoror pjir, shäryër ame.

¹² Shji opik opikklo goshko ga llëbo igöy wëllë llëme.* Eerishko ga Sbö tjlökwo woyotjlyshko ga miydëy wëllë llëm eni bakoe. Gueniyo llono ga miydëy wëllë, shji lan oblë tjok ëng bokshto wleni. Eerishko ga llëbo miydëy ara llëme. Eshko ga miydëy uunkong, shji miyde Sbörë sorë ga eni.

¹³ Eerishko ga llëbo shäryëy wlo li, e beno kkringgwo mya. Woyde ga shji mär Cristo go, e koshëy ÿyado, oblë woydëy bakoe. Gueniyo shji oblë woydë li, tjwlö arayo li e.

14

Sbö tjlökwo roy lëy tjlökwo miydë llëm wleniyo go, Sbö tjlökwo roy lëy, kukoba wëllë wlo bakoe

¹ Pjây drön ëë, oblë woydë wlo ÿyado. E wopro ga kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong li wlëzi ÿyado, kjok miydë twe bomi kong ba tjlökwo roy lëmi wlo li rokozi ba kong bäm go.

² Eëye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ga tjlë shäng Sbö kong, tjlë shäng nopga kong llëme. E kijimte Sbö Sëyarë

* **13:12** Eshko dbaryo ga nopga opigö opikklo go yötso llëm, opikklo li pjlu llëm kjishko.

tjlōkwo miyde llēm li lē, gueniyo llēye le shäng'li llē miydēba llēme.

³ Gueniyo ēye Sbō tjlōkwo roy lē ga tjlē shäng nopga kong, e ber pjlú ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjrē e go, wosonkē llēm wlo. Eshko ga lōng wopjlú, tjlōkwo li kjīshko.

⁴ Ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ga llēbo pjlú shāryayde ba kong om go. Gueniyo ēye Sbō tjlōkwo lē ga llēbo pjlú shāryayde Sbō tjlōkwo kragaga lōng kēs li kong.

⁵ Woydēr ga pjāy uunkong tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go. Gueniyo pjāy Sbō tjlōkwo lē li woydēr ara. Era tjlwō ara anmoyō, kukoba wēlē kjīshko. Pjāy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo li tjlwō āar eni llēme. Gueniyo tjlōkwo lēmi lōng tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li pjlōlgweya oblērē, kukoba pjlú wlo ga era tjlwō ara anmoyō bakoe.

⁶ Pjeyoga, ¿tja āar bomi shwoy tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ēro wleni ga e llēno bomi kong? Ber pjlú bomi kong wlo ga pjāy pin tjlōkwo lara Sbōrē bor kong oblē oblē li goshko ga woyde ga lēr bomi kong, kugōmi wēlē wlo.

⁷ Tēkwo dboryoklo oblē oblē li eni bakoe. Dbonmo llē, kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo llē, e tēbashko ga tēba wēlē llēm ga llē layde e go miydēba llēme.

⁸ Nopga ēngkjwē kjwlēshko ga wli bakwe bām go, gueniyo pjlukyo kugaba wēlē llēm wleni ga ēye poshāryē ēngkjwē wlo llēme.

⁹ Pjāy eni bakoe. Pjāy tjlē tjlōkwo kugaba wēlē li go llēm ga llē lomirē lōng li miydēba llēme. Lēmi lōng pjluk jong erā.

¹⁰ Kajok ēre kjing go ga tjlōkwo oblē oblē ara jlōe. Ga kjrīna kjrīna li go ga nopga tjlē ēng kong, ēng kugō wēlē wlo.

¹¹ Eni ga ēye tjlē shäng li llē loklo miydēr llēm ga tjawa ber lōng ēng kong shto oblē so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni llēme.

¹² E kjīshko ga kajok miydē twe Sbō Sēyarē li woydēmi ara bomi kong kuzong ga kajok miydē ber pjlú Sbō tjlōkwo kragaga lōng kēs kong li, e wlēmīrē dey.

¹³ E kjīshko ga ēye tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbō kong ga kjimte tjlōkwo lē li pjlōlgwek, kukoba wēlē wlo.

¹⁴ Tja syōstē Sbō kong tjlōkwo miydē llēm wleniyo goshko ga tja syōstē shäng bor sēya go, gueniyo llēye lēr shäng'li llē loklo miydēr llēme.

¹⁵ ¿Eni ga llēye shāryēr? Olō ga tja syōstē Sbō kong bor sēya go, llēye lēr shäng li llē loklo miydēr llēm wleni. Olō ga tja syōstē bor wotjlīk li go, llēye lēr shäng li llē loklo miydēr pjir wleni. Olō ga tja tē ba kong bor sēya go. Olō ga tja tē bor wotjlīk li go.

¹⁶ Sbō poshrēmi lōng, llēbo shāryara bomi kong li kjīshkoshko ga pjāy tjlē bomi sēya go erō ga ēye tōn bop tjok ber wopjlú Sbō tjok, llēbo shāryara bop kong li kjīshko ga ā, llēye lēmi lōng li llē loklo miyde llēm kjīshko.

¹⁷ Eshko ga bop wopjlú Sbō tjok li pjlú, gueniyo oblē kong ga llēno llēme.

¹⁸ Tja tjlē tjlōkwo miydē llēm wleniyo go ara, pjāy uunkong kjinmo. Tja wopjlú Sbō tjok e kjīshko.

¹⁹ Eni ēmdē ga tja shäng Sbō tjlōkwo kragaga tjokshko ga tjlōkwo loror kjwo shkēng (5) kuya lok wēlē wleniyo li tjlwō ara, tjlōkwo loror kjwo sak dbāw dbāw pjlōglo sak kjwara (10,000) tjlōkwo miydē llēm wleniyo go li kjinmo.

²⁰ Pjeyoga, kjwozirga wotjlīk pjlú anmoyō llēm, gueniyo llēbo owa shārye lok ara llēm bakoe. Pjāy wotjlīk kjwozirga dik ame, pjāy wotjlīs tjlapgaga dik shara. Gueniyo pjāy jēk kjwozirga dik ga pjlúe.

²¹ Tjlapga tjlēno li tak pjang Sbō tjlōkwo go eni:

«Nopga ichēr bor tjlōkwo lē bor nopga kong,

shto oblē so tjlōkwo go.

Nopga shto oblē so ichēr bor tjlōkwo lē ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjlökwö kjre lok llëme.»*

²² Eni ga nopga iche Sbörë ba tjlökwö lë tjlökwö miydë llëm wleniyo go. Era ber ba tjlökwö kragaga li kong llëm, e ba tjlökwö kragaga llëm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjlökwö lë, kukoba wëllë wlo bakoe. Era ber ba tjlökwö kragaga li kong, e ba tjlökwö kragaga llëm li kong llëme.

²³ Shji tön lönng uunkong shtoyo kjri-nasoshko ga shji uunkong tjlë lönng tjlökwö miydë llëm wleniyo go wleni ga ba tjlökwö kraga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwö miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwö lëmi lönng li llë loklo miyde llëm, ga «Nopga kjwe skwë» le jlöe.

²⁴ Gueniyo ba tjlökwö lëy lönng ëng kong, shji ëng kuk wëllë wlo ga ba tjlökwö kraga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwö miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwö lëy lönng li kuya wëllë, ga miyde e go ga llëbo owa shäryono, ga llono ga e shdüya Sbörë.

²⁵ Eshko ga wotjlík llë miydëba llëm li le pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbö poshrëya sök, tjlë ga «Sbö shäng bomi tjok jlöe» le eni.

Shji tön lönng lishko ga llëbo shäryëy sorë

²⁶ Pjeyoga, lër bomi kong ga pjäy tön lönng lishko ga pjäy tëshko, pjäy ëng pingshko, Sbö tjlökwö roy lëmishko, pjäy tjlë tjlökwö miydë llëm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozî ber pjlu uunkong lönng li kong wlo.

²⁷ Pjäy tjlë woydë tjlökwö miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga laga pjökde myarerë döe. Ga pjäy tjlë jekdo uunkong llëm, pjäy tjlë ëng irgo dey. Woyde ga pjollgwega tjok bakoe.

²⁸ Pjollgwega ërë llëm ga ëye tjlë tjlökwö miydë llëm wleniyo go nopga bokshtö llëm, tjlë tjoksa Sbö kong erö dey.

²⁹ Pjäy tön lönng lishko ga Sbö tjlökwö lagaga tjlë pjökde myare dö bakoe. Ga llëye le li woyotjlîmi pjäy llamo lönng lirë yötso.

³⁰ Eshko ga llëbo le Sbörë no kjlara sök eshko li kong ga ëye shäng tjlë ga tjlë ame, ber sök kjing dey.

³¹ Woyde ga Sbö tjlökwö roy lëmishko ga pjäy tjlë ëng irgo, pjäy uunkong lönng li opping pjlu wlo, pjäy dbokjrë tjlökwö li go wlo, pjäy wosonkë llëm wlo.

³²⁻³³ Woyde Sbörë ga llëbo shäryëy sorë pogo llëm, woyde ga shäryëy yötso, bek, pjäy ber lönng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjlökwö lë jlökoyo ga opichë om go ga pjlu, le jekdo sorë pogo llëm ga pjluë.

Sbö tjlökwö kragaga lönng kjok shtö oblë oblë opshäryë sorë ga pjäy opshäryos eni bakoe.

³⁴ Pjäy tön lönng lishko ga woyde ga walëga ber lönng kjing, tjlë llëm, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë li eni.

³⁵ Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äär ba ushko jã. Walëga tjlëno Sbö tjlökwö kragaga tön lönng lishko ga e bek llëme.

³⁶ Sbö tjlökwö weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjäydë erö llëm bakoe.

³⁷ Tjlökwö lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjlapga lirë om go. Eëye Sbö tjlökwö laga le, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë le ga miyde ga jlöe.

³⁸ Gueniyo tjlökwö lër shäng ëre kjre llëm ga llëye le li tjlökwö kjrëmi llëm bakoe.

³⁹ Eni ga pjeyoga, kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjlökwö lëmi wlo li wlëzîa. Ga ëye tjlë tjlökwö miydë llëm wleniyo go ga e owa lëmi llëme.

⁴⁰ Gueniyo llëye shäryëmi dö ga shäryozî yötso, beke.

15

Cristo tjlökwö roy pjlu

¹⁻² Pjeyoga, Sbö tjlökwö roy pjlu loror bomi kong dënashko li woyoshrozîa. Tjlökwö kjroromi li ëre, pjäy mär lönng e go bakoe. Pjäy mär e go jlökoyo, ga rayëmi llëm ga pjäy där. Shäryëmi eni llëm ga tjlökwö li kjroromi llëno llëme.

* 14:21 Isaías 28.11-12.

³ Tjłökwö pina Sbörë bor kong tjwlö arayo li, pjây pinor e go. Tjłökwö ëre eni: Cristo wolono llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo, tak pjang Sbö tjłökwö go sorë li eni;

⁴ ba doyo jnenaba, ga öötong dbargwo mya ga woshrra Sbörë iröng obi, tak pjang Sbö tjłökwö go sorë li eni;

⁵ e irgo ga weno shäng Cefas* kong, weno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong bakoe.

⁶ Dbar kjwara ga weno shäng ba tjłökwö kragaga doglo sak dbäw pjloglo shkëng (500) kong. Eerishko ga epga ara löng së obi, gueniyo kjone kjone wolono tjan.

⁷ E irgo ga weno shäng Santiago kong, ga weno shäng Sbö tjłökwö roy lagaga ba äska löng kës li kong bakoe.

⁸ Weno uunkong li kong irgo ga öötong dbar kop ara ga weno shäng bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go llëm kjoyoe.

⁹ Sbö tjłökwö roy laga Jesús äska löng kës li tjwlö ara, bor kjinmo. Sbö tjłökwö kragaga shdunor ara. E kjishko ga tja llëno llëm, tjwlö llëm, tja kowëba Sbö tjłökwö roy laga Jesús äska wlo.

¹⁰ Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga pak ëre twara bor kong, ga eerishko ga tja beno shäng ba shäryë. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjishko ga llëye shäryara bor kong li beno tjwlö ara. Gueniyo pak shäryoror om go llëm, tja kjimtaga Sbörë, ba wopjlú li kjishko.

¹¹ Eni ga tjłökwö laga li tjare, de epgare, tjłökwö lërwa löng li e eröe. Ga tjłökwö kjrromi li e bakoe.

No wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi

¹² ¿Eni ga Cristo woshrra Sbörë iröng obi roy lororwa bomi kong ga pjây kjoneshko tjlä ga nopga wolono ga woshre llëme lëmi ega?

¹³ Nopga woshre llëm kjwe ga Cristo woshrra llëm bakoe.

¹⁴ Ga Cristo woshrra llëm kjwe ga tjłökwö lërwa löng li tjwlö llëm, pjây mär löng Cristo go li tjwlö llëm bakoe.

¹⁵ Eni jlö kjwe ga pjây pinorwa li, e jyö erä, Cristo woshrra jlöe lërwa löng li kjishko. Ga nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga Cristo woshrra roy lërwa bomi kong li, e jyö.

¹⁶ Nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga Cristo woshrra llëm bakoe.

¹⁷ Ga Cristo woshrra llëm kjwe ga pjây mär löng Cristo go li tjwlö llëm, ga owa pjang bomi go li löna Sbörë llëm bakoe.

¹⁸ Eni jlö kjwe ga nopga töno beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno löng.

¹⁹ Shji töno beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok ëre kjing go wlo erö kjwe ga shji song jlö, nopga löng kës li kjinmo.

²⁰ ¡Cristo woshrra Sbörë iröng obi jlöe! Miydëy e go ga llono ga nopga wolono tjeng li woshre iröng obi bakoe.

²¹ Shji wolon, domer kjlara kjishko. Eni wleni ga domer kjlara obi kjishko ga shji woshre Sbörë iröng obi.

²² Shji Adán tjëyoga kjishko ga shji wolon. Eni wleni ga shji Cristo tjëyoga kjishko ga shji woshre Sbörë ber löng së.

²³ Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara llëme. Cristo woshrra bäm go. Miydëy e go ga tjwe iröng obishko ga nopga baiya li woshre eshko jä.

²⁴ Eshko ga ba wloyoga kjlobi li zäya Cristorë pjir, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llëbo tjeng kës li twe Data Sbö kong, iche wlo. Llëbo tjeng kës li pjir eshko jä.

²⁵ Llëbo tjeng kës li iche Cristorë, ba wloyoga kës li zana pjir guing.

²⁶ Ba wloyo pjiya ber iröng li, wolon li e. Eshko ga ëye wolon ame.

²⁷ Sbö tjłökwö tak pjang eni: «Llëbo tjeng kës li twara ba kong, iche wlo.»† Llëbo tjeng kës li twaga Sbörë om go

* 15:5 Cefas, e kowëba **Simón Pedro** bakoe. † 15:27 Salmo 8.6.

Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llëbo tjeng kës'le'li, e Sbö om go'layde llëme.

²⁸ Eshko ga llëbo tjeng kës beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go'li opyë ber shäng ichaga Sbörë. Eni ga Sbö, e ber shäng llëbo tjeng kës'li ichaga.

²⁹ Kjone kjone wolono, wak llëm wleniyo, ga pjây kjone kjone ëng wë jer di roshko ba äska. ¿Epga woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga shäryëmi eni ega?

³⁰ ¿Eni jlö kjwe ga tjawa opyë löng shto owashko wleni dbar kjwobi go ega?

³¹ Pjeyoga, pjây töno beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjishko ga tja wopjlúe. Miydëmi pjlu ga e jlöe. Lër bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrökoba woydë, e jlö bakoe.

³² Tja shäng Éfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so äya kjloshko so kjoyoe. ¿Nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga shäryër eni llëno? Eni jlö kjwe ga «Eeri ga shji ië ara, shji dyo ië ara bako, bong ga shji wolon kjishko.»‡

³³ Pjây jyäpgwëbashko ga jlö lëmi llëme. Shji yorkaga owa ga bi sdëkwo pjlu li jer.

³⁴ Pjây wotjlis bëy iröng obi. Pjây llëbo owa shäryë ame bakoe. Pjây kjone kjone Sbö miydë llëme. Lër bomi kong, pjây lökkjrë e go wlo.

Shji woshrara Sbörë iröng obishko ga bi doyo ber sorë

³⁵ Pjây kjone kjone tjlä ga «¿Shin-moga woshrara Sbörë iröng obi ga doyo ber sorë?» lëmi bor kong eni.

³⁶ Nopga kjok miydë llëm wleniyo li llëbo kjakrokoko. Dwla dguëy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaqlën eshko jã. Kjer llëm ga llëno llëme.

³⁷ Dwla llë dgoroy ga wen tëm li ber oblë, e so dwla li kjoyo ame.

³⁸ Dwla dgoroy li ie Sbörë wen, woyde sorë li eni. Dwlagwo kjrina kjrina doyo sorë ga shärye eni.

³⁹ No, öng, sënwa, mã, kjrina kjrina doyo oblë, llëbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llëme.

⁴⁰ Llëbo kjok dogo so doyo tjok, llëbo kjok ëre so doyo tjok, gueniyo llëbo kjok dogo so doyo wolësowa li, llëbo kjok ëre so doyo wolësowa li, e oblë oblëe.

⁴¹ Dlo kälä, mok kälä, dbala kälä, kjrina kjrina kälä oblë oblëe. Dbala oblë oblë li kälä oblë oblë bakoe.

⁴² Shji woshre Sbörë iröng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblë eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ëre wolon, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolon ame.

⁴³ Bi doyo ëre jnekoba klung roshkoshko ga tjwlo ara llëm, dbo ara llëm bakoe. Gueniyo woshre iröng obishko ga bi doyo tjwlo ara, dbo ara shara.

⁴⁴ Eerishko ga bi doyo ëre pjlu, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo. Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjlu, shji löng kjok dogo wlo.

⁴⁵ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Domer bäm go ko Adán li, e iara Sbörë beno shäng së.»§ Gueniyo shäng kjlara obi Adán dik, era sëya, ga shji ie ber löng së tjaqlën wleni.

⁴⁶ Bi doyo pjlu, shji löng kjok dogo wlo li, e weno bäm go llëme. Bi doyo pjlu, shji löng kjok ëre kjing go wlo lira weno bäm go.

⁴⁷ Domer bäm go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ëre kjing go li go. Domer oblë lira kjok dogo so.

⁴⁸ Domer kjok ëre so bäm go li doyo sorë ga shji kjok ëre so löng kës'li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lira, ba doyo sorë ga ëye kjok dogo so löng kës'li doyo eni bakoe.

⁴⁹ Shji weno so domer kjok ëre so li kjoyo sorë ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰ Pjeyoga, lër bomi kong ga bi doyo ëre pjir. E äär ber löng Sbö sök no pjlu yo iyado lishko wlo llëme. Llëbo

‡ 15:32 Isaías 22.13. § 15:45 Génesis 2.7.

pjir li äär ber llëbo pjir llëm li tjok llëme.

⁵¹ Llëbo miydëba llëm wleniyo lër bomi kong kjrina. Kuzi yõtso. Shji wolon uunkong llëme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong,

⁵² wop eni llëm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörë ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko jã.

⁵³ Bi doyo ëre pjir kjishko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ëre wolon kjishko ga woyde ga kjlopswe ber wolon ame wlo.

⁵⁴ Eshko ga bi doyo ëre pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ëre wolon wlo li kjlopswara beno wolon ame wloshko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li shäryono eshko. Tjlë ga

«Wolon li, e pjira Sbörë.*

⁵⁵ Wolon, ëye zam ame.

Wolon, pja dbo ame.»†

⁵⁶ Shji wolon, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Ga llëbo shäryoroy li owa, e miydëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li go.

⁵⁷ Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji ie Sbörë ber wolon ame wlo. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

⁵⁸ Eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydëmi ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjwlö ara. E kjishko ga pjäy parkë ba kong jlökoyo iyado.

16

Dbur töng Sbö nopga kong

¹ Pjäy dbur töng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozï, loror Jesús tjlokwo kjrägaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni.

² Dbar sondë kjwobi go, pjäy tönshko ga pjäy kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Ëye dbur shano ara ga dbur twe ara. Ëye dbur shano sira

ga dbur twe sira. Shäryozï eni, tja äärshko ga töng tjeng pjir tjän wlo.

³ Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlënomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tje, ga kjibokwo twër ba kong lok, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo.

⁴ Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlik to kjok shto oblë

⁵ Tja wotjlik jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo.

⁶ Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe.

⁷ Tja jek bomi ik jekdo ga pjäy in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjäy in woydë dbar kjwöbö, jëkko dö llëme.

⁸⁻⁹ Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlokwo kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlik owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* lishko.

¹⁰ Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozï yõtso, ber wopjlú wlo, e parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko.

¹¹ Bangkjrozïa. Ga brikshko ga kjimtozï, tek shäng wopjlú bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jëk löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹² Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lok loror, gueniyo jek woydë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjäy iyde kjwlë jã le.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³ Pjäy sjëke. Pjäy mär Jesús go jlökoyo iyado. Pjäy opyos wokjang, pjäy wosonkë llëme.

¹⁴ Llëye shäryëmi dö ga oblë woydozï ara.

¹⁵ Tjlapga Jesús tjlokwo roy loror Acaya kjokyoshko ga tjlokwo kjrägaga bäm go li beno Estéfanos, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga

* 15:54 Isaías 25.8. † 15:55 Oseas 13.14. * 16:8-9 Pentecostés lanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimtë ara. E miydëmi pjłúe. E kjışhko ga rokër bomi kong ga

¹⁶ epga kolozia. Oblëga parkë löng baĩa dik li kolozĩ eni bakoe.

¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ĩk bomi ĩska. E kjışhko ga tja wopjłúe.

¹⁸ Löng bomi tjokshko ga pjăy dbokjrë ara ba kjışhko. Löng bor tjok kjışhko ga tja dbokjrono beno shăng wopjłú eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ Jesús tjłkwo kjpgaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjăy yonde?» le bomi kong.

Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjăy yonde?» le bomi kong wopjłú Tjlapga Jesús ko go.

²⁰ Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjăy yonde?» le bomi kong bakoe.

Pjăy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjłúe.

²¹ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

²² Rokër Sbö kong ga ëye Tjlapga Jesús woydë llëm ga shdũya. ¡Pja tjwe wop äe, Tjlapga!

²³ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pjăy kjimte ara.

²⁴ Pjăy tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjăy woydër ara uunkong. Ber eni.

Segunda Carta a los Corintios Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö 'laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. E parkë shäng Sbö tjlökwö lë Pablo tjok. Pjlara ga öör jek shäng parkë Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök lishko. Eshko ga llëbo owa shärye Jesús tjlökwö kjragaga löng Corinto kjokyorë 'li roy lara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwö kjragaga 'li tjok, ga tjlë lok ga «Tja Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska» le, miga jyö erä. Epga opyono tjwlo ara Pablo kjinmo, ga Pablo läywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjlökwö kjragaga 'li jyäpgwara lok ara. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo 'li kjishko. Jesús tjlökwö kjragaga 'li poshduna, wlona wopjlú go, epga jek ba jyäpgwagaga owa 'li tjok llëm wlo.

Dënashko ga Jesús tjlökwö kjragaga löng eshko 'li kong dbur rokara Pablorë, Jesús tjlökwö kjragaga löng Jerusalén kjokyo 'li kjimtoklo. Gueniyo ba jyäpgwagaga 'li tjlëno ga dbur 'li woyde Pablorë ba kong om go lara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjlík jek eshko wop äe le, ga kjibokwo ëre go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö tjlökwö kjragaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong.

² Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú 'li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Shji kjimte Sbörë, shji wosonkë llëm wlo

³ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data 'li poshrëy ara. Shji songe laga 'li e. Bi kjimtaga 'li e bakoe.

⁴ Llëbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkë llëm wlo. Tjawa kjimtara eni kjishko ga llëbo wen oblë kong owashko ga kjimterwa eni bako, wosonkë llëm wlo.

⁵ Llëbo weno Cristo kong owa 'li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkë llëm wlo.

⁶ Tjawa löng song ëreshko, pjäy kjimterwa ga pjlú wlo, pjäy dër wlo. Ga tjawa kjimte Sbörë, tjawa wosonkë llëm wlo. Eni ga pjäy kjimterwa ga pjlú, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang ga pjlúe.

⁷ Miydërwa ga llëbo weno borwa kong owa 'li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjäy kjimte Sbörë, tjawa kjimtara sorë ga eni. Eni ga miydërwa ga pjäy ber löng wopjlúe.

⁸ Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör löng song Asia kjokyo sorë 'li miydëmi löng pjlúe. Llëbo shäryaraba borwa kong owa ara anmoyö, kurwa mae. Tjawa wotjlino ga tjawa dër ber löng së ame lororwa.

⁹ Tjawa zrökoba lororwa eni. Shäryono eni, tjawa opping mär om go ame wlo, tjawa mär ber löng Sbö go shara wlo. Shinmoga woshraga 'li e.

¹⁰ Eshko ga tjawa zrökoba lërwa löngshko ga tjawa döra Sbörë. Eni ga tjawa beno löng mär ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado.

¹¹ Rokërwa bomi kong ga pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtëmi wlo. Eni ga Sbö wopjlú 'li kjishko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorë 'li eni. Eshko ga nopga

syöshono ara li ber löng wopjlú ba tjok, borwa kjishko.

Llëbo shärye Pablorë lara li shäryara llëme

¹² Miydërwa ga tjawa jëktong pjlo bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krë ara wopjlú e kjishko. Tjawa kjimtara Sbörë, ga tjawa tjlëno bek iyado, llëye jnenorwa ë kong llëme. Tjawa mär löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm, tjawa mär löng Sbö wopjlú li go.

¹³⁻¹⁴ Kjibokwo tërwa bomi kong wëllë, llë loklo miydëmi pjlu wlo. Eerishko ga tjawa sorë miydëmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorë miydëmi pjire. Eni ga Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjäy krë borwa kjishko ga pjlu, tjawa krë bomi kjishko sorë ga eni.

¹⁵ Miydër ga pjäy löng wopjlú bor tjok lër. E kjishko ga tja jek äär bomi ik pjloglo pjök loror, pjäy ber wopjlú wlo.

¹⁶ Tja jek Macedonia kjokyoshko ga pjäy in äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjäy in obi loror. E irgo ga tja wotjlino ga tja kjimtëmi jek Judea kjokyo wlo bakoe loror.

¹⁷ Gueniyo shäryoror eni llëme. ¿Eni ga pjäy wotjlík ga shäryër eni lororshko ga woyotjlínor yötso llëme lëmire? Nopga kjok ëre so, «Tja llëbo shäryë» le oblë kong, gueniyo wotjlík ba pjlushko ga shärye eni llëme. ¿Pjäy wotjlík ga tja eni lëmire?

¹⁸⁻¹⁹ Llëye lara Sbörë li shärye eni iyado. Miydëmi ga e jlöe. Ga tjawa omshäryë eni bakoe. Era jlö eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbö Wa Jesucristo li roy lororwa bomi kong, ga era, llëye lara li shärye eni iyado. E kjishko ga «Shäryërwa» lororwashko ga shäryërwa eni.

²⁰ Llëbo lara Sbörë bi kong jlökoyo kës li beno shäryaga Cristorë. E kjishko ga shji tönshko ga «Llëbo lara li shäryara eni» lëy, Sbö poshrëy wlo.

²¹ Shji tönno beno tjeng Cristo tjok, ga rayëy llëm li, e laga Sbörë. Shji iara beno tjeng dboy ba kong.

²² Ba Sëya ichara bi go, ber kësband bi tjok wlo. Shji jyä tara eni, shji baïya li miydëy e go wlo. Ga miydëy e go ga llono ga llëbo pjlu twe bi kong lara kës li twe bi kong eni bakoe.

²³ Tja jek bomi shwoy Corinto kjokyo loror. Gueniyo tja to jek llëm, pjäy wlon ara anmoyö llëm wlo. Miyde Sbörë pjir ga eni. Rokër ba kong ga llëbo lër li eni llëm ga tja shdüya.

²⁴ Pjäy mär Cristo go sorë li laga tjawarë, e lorwarë llëme. Miydërwa ga pjäy mär löng ba go jlökoyo. Tjawa bomi kjimtaga erö, pjäy löng wopjlú wlo.

2

¹ Miydoror ga pjäy in öör kjwe ga pjäy ioror beno löng woydëe. Ga shäryër bomi kong eni ame loror. Tja jek bomi shwoy llëm e kjishko.

² ¿Pjäy ioror beno woydë kjwe ga tja iaga ërë ber shäng wopjlú obi? Pjäy ioror beno tjeng woydë li eröe.

³ Pjäy in jek äärshko ga woydër ga tja iëmi ber shäng wopjlue. Eshko ga miydër ga pjäy löng wopjlú bor wopjlú li kjishko bakoe. Gueniyo pjäy in äär ga tja iëmi woydë li woydoror eni llëme. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjishko.

⁴ Miydoror pjlu ga kjibokwo li lëmishko ga pjäy ber löng woydëe. E kjishko ga tërshko ga tja woydë, tja wosong, tja slar ëë bako, pjäy iër ber löng woydë li woydoror llëm kjishko. Gueniyo toror eni, pjäy woydër ara li miydëmi e go wlo.

Ëye llëbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwlö llëme

⁵ No shäng kjlara, tja iara woydë sira. Gueniyo pjäy uunkong iara woydë sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyö llëm wlo.

⁶ Pjäy ara omshduno. Erö ga bue, shdüy ame.

⁷ Eerishko ga owa shäryara li iozi ber tjwlö ame, woyojeziä. Eni ga ber shäng woydë ara anmoyö, llëbo owa shäryara li kjishko llëme.

⁸ Rokër bomi kong ga woydëmi ara li pĩzi ba kong obi.

⁹ Kjibokwo toror bomi kong eni, pjây tjlîn wlo, tja kolëmi äär jong ba dbo gore miydër wlo.

¹⁰ Ëye llëbo owa shäryono ga owa li ioromi beno tjlwlo llëmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga ñnor ga llëbo li owa jllökoyo, ga ioror beno tjlwlo llëmshko ga shäryoror Cristo bokso bomi kjishko,

¹¹ shji jyäpgwe Äre llëm wlo. Llëbo owa shärye woydë bi tjok li miydëy tjan.

Cristo tjlökwo roy pjlú lagaga

¹² Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjlú lëshko ga nopga löng eshko li iara Tjlapga Jesúsdë tjlökwo li kuk woydë ara.

¹³ Eni ëmdë ga tja shäng wlëp llëm, bor kjlara Tito shäng eshko llëm kjishko. E kjishko ga epga rayoror beno löng eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wlëk shara.

¹⁴ Ëngkwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba ëngkwagaga li tōya uunkong, ga sōya jek ba irgo, oblë zana li shrëya lok wlo. Shjira sōya Cristorë kjone pogo, ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong, llëbo owa li zây pjir wlo wleni. Ba tjlökwo roy pjlú li, e Sbō kong llëbo lō pjlëblë wleni. Tja wopjlú Sbō tjok e kjishko.

¹⁵ Llëbo lō pjlëblë sukoba Sbō kongshko ga ba lō li dbo ara. Tjlökwo roy pjlú li lëy oba kongshko ga shdär kjone pogo, llëbo lō dbo ara wleni. Sbō kong ga shji llëbo lō pjlëblë wleni. Ga nopga dār wlo li, nopga pjir wlo li, lō ëre kuya lok wëlle.

¹⁶ Nopga pjir wlo löng li kong ga lō owa wleni, e ba zrökklo kjishko. Nopga dār wlo löng li kong ga lō pjlëblë wleni, e ba dökklo ber löng sē wlo kjishko. Ëye dbo ara, kjok miydë ara, pak ëre shäryë pjlú wlo llëme.

¹⁷ Nopga ara to löng tjlökwo li lë, dbur shak e go wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. Tjawa Cristo parkaga kjishko ga tjawa ichara Sbörë pak ëre

shäryë Cristo dbo go, ga tjawa ñya sōk ñyado. E kjishko ga tjawa tjlë beke.

3

Tjlökwo twara Sbörë tjaqlën, beno ñyado wlo

¹ Tjawa tjlë eni, tjawa krë e go wlo llëme. No kjone kjone to löng tjlökwo roy lëshko ga kjibokwo sōya tjeng ba tjok, jyā tara oblërë ba kong, ga äär kjone pogoshko ga pñya nopga kong, epga parkë pjlúe miydë lok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjây wotjlik ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong lëmiro?

² Eni llëme. Pjây om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Ëye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjây jëk löng sorë li ñga wëlle. Ga pjây woyotjlinwa ñyado.

³ Ëye kjibokwo tē woydë ga jyā te ba shtikklo go kjibokwo go, llëm ga jyā te ak kjwangyo go. Pjây kjimtara Cristorë ara borwa kjishko li miydëba wlo ga pjây iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyā li tara ba shtikklo go llëm, tara ak kjwangyo go llëm bakoe. Pjây kjlopswara Sbō Sōk ñyado Sëya lirë beno oblë, pjây kjim-tara li miydëba e go wlo. Jyā tara wleni lërwa li e.

⁴ Lërwa eni Sbō bokso ga pjlú, tjawa mār löng Cristo go kjishko.

⁵ Pak ëre shäryërwa tjawarë om go ga äe. Kjok miydë twaga Sbörë borwa kong kjishko ga shäryërwa ga pjlúe.

⁶ Tjawa iara Sbörë beno löng tjlökwo twara tjaqlën, beno ñyado wlo li laga ba Sëya go, kjok llgwekklo go llëm, ga tjawa iara beno löng ba shäryë pjlúe. Kjok llgwekklo li, shji shdūya, shji ber löng zrökko wlo. Gueniyo Sbō Sëyara, shji ie ber löng sē ñyado.

⁷ Kjok llgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdūya, shji ber löng zrökko wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kälä dbo ara, ga ba bokkwo li ñya Israel tjëyogarë ga äe. E irgo ga kälä dbo ara li jenoe.

⁸ Gueniyo tjlōkwo lara jlōkoyo tjaqlēn ba Sēya go li, era tjlwō ara anmoyō.

⁹ Llēbo, shji shdūya, shji ber lōng zrōkko wlo li, e tjlwō ara. Gueniyo llēbo, shji ie ber pjlo bek Sbō bokso wlo li, era tjlwō ara anmoyō.

¹⁰ Ga llēbo oblē äär tjlwō ara eni llēme. Eni ga tjlwō ara anmoyō kjishko ga llēbo tjlwō ara dēnashko li beno tjlwō llēm wleni.

¹¹ Llēbo twara dēnashko li tjlwō ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llēbo twara pjir llēm wlo li, era tjlwō ara anmoyō.

¹² Tjlōkwo tjaqlēn li kjishko ga lērwa ga llēye bangkjrērwa llēme.

¹³ Dēnashko ga Moisés tjlē Israel tjēyoga kongshko ga bokkwo kjinyē shwong go, ba bokkwo kālā dbo ara jer jek li iya lok llēm wlo. Tjawa omshāryē eni llēme.

¹⁴ Dēnashko ga epga iara Sbörē beno lōng kjok llgwekklo li kuk woydē llēme. Eerishko ga llē loklo miyde lok llēm obi, lōng bokkwo kjingak pjir wleni. Ga ber lōn bokkwo kjingoklo li kjak llēm wleni obi, kjaga Cristorē erō kjishko.

¹⁵ Eerishko ga kjok llgwekklo li lēba ba kongshko ga lōng bokkwo kjingak pjir wleni obi, woyotjlīya lok yōtso ga äe.

¹⁶ Gueniyo ēye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak pjir wleni li, e dār ber iiga wēlē wleni shara.

¹⁷ Tjlapga li, Sbō Sēya, e kjarasoe. Sbō Sēya, e bi dōga.

¹⁸ Eni ga shji beno lōng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sēyarē shāng, shji jēk ber lōng Tjlapga Jesús i dik wlo. Eni ga shji ikoba ga Tjlapga li sorē, e miydēba bi go.

4

Tjawa tjlwō ara llēm, tjlōkwo lira tjlwō ara

¹ Tjawa kjimtara Sbörē ara kjishko ga pak ēre twara borwa kong,

* **4:13** Salmo 116.10.

shāryērwa wlo. E kjishko ga tjawa wosonkē llēme.

² Llēye owa shāryak lūtshko, lōkoyo buk wleniyo li shāryērwa llēme. Ēye jyāpgwērwa llēm, Sbō tjlōkwo roy lērwa bek, kukoba wēlē wlo erä. Shāryērwa lōng eni, tjawa ikobashko ga llēbo owa shāryororwa lēba Sbō kong ga ä wlo.

³ Tjlōkwo roy pjlu li lērwa lōng li ber ē kong wēlē llēm wleni ga epga lōng pjir wlo kjishko.

⁴ Cristo, e so Sbō kjoyo, e dbo kālā ara bakoe. E sorē miydēy ba roy pjlu li go. Eni ga ba roy pjlu li, e iök shjiy pjang kjok ro si roy wleni. Gueniyo nopga pjir wlo li bokkwo kjingara kjok ēre so sbō lirē, Cristo roy pjlu li kuya lok wēlē llēm wlo.

⁵ Tjawa om go li roy lorwarē llēme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lērwa bomi kong. Tjawa lōng parkē bomi kong ba kjishko erä.

⁶ Kjok shāryara Sbörēshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro si roshko. Ga iök ichara wen shjiy bi pjlu shko eni wleni bako, Sbō dbo kālā ara li sorē miydēy Cristo go wlo.

⁷ Klung sbi buk kwara tjlwō ara llēm, roshko llēbo tjlwō ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjlwō ara llēm, tjlōkwo twara Sbörē borwa kong lērwa wlo li, era tjlwō ara. Llēye shāryērwa lōng borwa dbo om go li go llēm, shāryērwa dbo twe Sbörē borwa kong li go erä.

⁸ Llēbo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber lōng e tjok lorwarē llēme. Llēye shāryērwa miydērwa llēm, gueniyo tjawa wosonkē llēme.

⁹ Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba llēme.

¹⁰⁻¹¹ Dbar kjwobi go ga tjawa opyē ber zrōkoba wlo, Jesús i dik, miydēba e go wlo ga borwa kjimtaga ber lōng sē wlo li e.

¹² Tjawa zrōkoba woydēshko ga tjawa parkē, pjāy ber lōng sē iyoado wlo.

¹³ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Tja

mär Sbö go kjishko ga tja tjlëno.»* Ga tjlökwö lërwa, tjawa mär ba go kjishko eni bakoe.

¹⁴ Miydërwa ga Tjlapga Jesús woshrrara Sbörë iröng obi. Ga llono ga tjawa woshre iröng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber löng ba tjok.

¹⁵ Llëbo uunkong ëre shäryë, ber pjlú bomi kong wlo, Sbö wopjlú li kjishko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber löng wopjlú Sbö tjok, ga Sbö ie lok ber kësang, tjwlo ara bakoe.

¹⁶ E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ëre dbo lon sira sira, gueniyo borwa wotjlík lira dbokjrë jek këgong këgong.

¹⁷ Llëbo wen borwa kong owa eerishko li pjir. Borwa kong ga e kjang llëm, tjwlo ara llëm bakoe. Llono ga llëbo tjeng kës ëre kjishko ga tjawa kong llëbo twe Sbörë. Era pjir llëm, ga tjwlo ara, llëbo wen borwa kong eerishko li kjinmo anmoyö.

¹⁸ Llëbo ïgöy wëllë li pjir, gueniyo llëbo ïgöy llëm lira pjir llëme. E kjishko ga llëbo ïgöy wëllë li woyotjlínwa llëm, llëbo ïgöy llëm li woyotjlínwarë döe.

5

Bi doyo tjaqlën

¹ Bi doyo ëre so ukwang kjoyo, e ber iyado wlo llëm kjishko. Shji wolonoshko ga äska doyo twe Sbörë bi kong oblë kjok dogo. Era pjir llëm, shäryaga norë llëm bakoe.

² Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tjaqlën li twe bi kong jekdo.

³ Doyo tjaqlën li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llëme.

⁴ Shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji löng song iyado. Gueniyo bi doyo pjir wleniyo ëre rayëy woydë dö llëm, äska woydëy oblë, pjir llëm wleniyo.

⁵ Shji posharyara Sbörë, doyo tjaqlën ber bi kong pjlú wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tjaqlën li twe bi kong eni bakoe.

⁶ Miydëy pjlú e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo, shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llëm obi gueniyo.

⁷ Shji mär löng ba go, llëbo ïgöy wëllë li go llëme.

⁸ Shji löng wopjlú ba koshë. Shji wolon, shji to ber löng ba tjok iyado wlo dey.

⁹ Gueniyo shji löng së obire, de shji wolonde, shji drön ara, llëbo woyde Tjlapga lirë shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjlú bi tjok wlo.

¹⁰ Llono ga shji uunkong roke Cristorë äär löng ba zlong bäng, ga shji jëktong kjok ëre kjang go sorë li llgweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwlëya, llëbo shäryoroy pjlúre, de oware li kjishko.

Shji iara Sbörë beno löng wlëp ba tjok

¹¹ E kjishko ga Tjlapga Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjlökwö kjrëba wlo. Tjawa sorë miyde Sbörë pjlúe. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe.

¹² Lërwa bomi kong eni jek obi, pjây ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Lërwa bomi kong, tjawa läywe nopga krë ä wleniyo lirë owashko ga dbo-ryëmi ga pjlú wlo. Epga krë ara, llëbo ïgöy wëllë li kjishko, gueniyo wotjlík lok owa ba pjlúshko.

¹³ Pjây wotjlík ga tjawa skwë wleni lëmi ga e Sbö kjishko. Pjây wotjlík ga tjawa wotjlík pjlúe lëmi ga e bomi kjishko.

¹⁴ Tjawa parkë eni kjluwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjishko. Miydërwa ga e wolono nopga uunkong kjishko. Eni ga nopga uunkong li wolono ba tjok wleni.

¹⁵ E wolono nopga uunkong kjishko, ëye löng së ga llëbo shärye Cristo kong wlo, llëbo shärye ba kong om go wlo llëme. E wolono ba kjishko, ga woshrrara Sbörë iröng obi.

¹⁶ E kjishko ga tjawa oblë woyotjlík, nopga Sbö miydë llëm wleniyo

omwoyotjlík dik llëme. Dënashko ga Cristo woyotjlínorwa baíya dik. Eerishko ga woyotjlínwa eni ame.

¹⁷ E kjíshko ga ëye tōno beno tjeng Cristo tjok ga kjlopswara Sbörë beno lōng tjaqlēn wleni. Wotjlík lōng dënashko sorë'li, e pjitonge. Beno lōng wotjlík oblē shara.

¹⁸ Llëbo uunkong ëre shäryaga Sbörë. Shji iara beno lōng wlēp ba tjok Cristo kjíshko, ga tjawa ichara beno lōng ba roy shdök oblē kong, tjlokwo kjre lok wlo, ber lōng wlēp ba tjok bako wlo.

¹⁹ Cristo ichara Sbörë wolon, owa pjang nopga Sbö miydë llēm wleniyo go'li löya ber dret wlo, epga ber lōng wlēp Sbö tjok wlo. Ga tjawa iara beno lōng tjlokwo ëre roy shdōga

²⁰ Cristo āska. Tjlokwo lërwa ë kongshko ga laga Sbörë om go wleni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjāy ber lōng wlēp Sbö tjok.

²¹ Cristo llëbo owa shäryono llëme. Gueniyo ichara Sbörë wolon, owa shäryoroy li potjwlēk e go wlo, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

6

¹ Tjawa parkë lōng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjāy kjimtara Sbörë ba wopjlú kjíshko li iëmi ber tjwlō llēm wleni llëme.

² Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno eni:

«Bomi kjimtozlong dbaryo li öötongshko ga

pjāy kuror.

Bomi dözlōng dbaryo li öötongshko ga pjāy kjimtoror.»*

¡Bi kjimtozlong dbaryo le li eeri! ¡Bi dözlōng dbaryo le li eeri bakoe!

Llëbo weno Pablo kong owa ara

³ Llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, ikoba ga pjlu wlo, tjlokwo lërwa lōng li owa lëba llēm wlo, tjawa parkë Sbö kong li owa lëba llēm wlo bakoe.

⁴ Tjawa drön parkë pjlu Sbö kong, tjawa ikoba ga pjlu wlo. Llëbo wen borwa kong owa ara ga kurwa klinge.

⁵ Olö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber lōng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë bakoe. Tjawa parkë kjang, tjawa pë llēm, tjawa pjli kuk ara bakoe.

⁶ E wopro ga llëbo owa shäryërwa llēm, tjlokwo lërwa lōng li llë loklo miydërwa pjlu, tjawa iirkë maling llēm, tjawa wopjlú oblē tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblē woydërwa ara jlökoyo,

⁷ tjawa tjlë bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk lōng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe.

⁸ Olö ga tjawa bangkjrëba, olö ga tjawa bangkjrëba llëme. Tjawa läywëba pjlu, tjawa läywëba owa bakoe. Tjlokwo bek lororwa ëmdë ga tjawa jyō äe lëba.

⁹ Tjawa miydëba lōng pjlu ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wolon to wleni ëmdë ga tjawa lōng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llēm obi.

¹⁰ Tjawa lōng song kjoyo ëmdë ga tjawa lōng wopjlú. Tjawa llëye llēm ëmdë ga oblē kjimtërwa ara, tjlokwo lërwa lōng li go. Tjawa llëye llēm kjoyo ëmdë ga llëbo tjwlō ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹ Pjeyoga Corinto so, tjawa tjlëno bomi kong jlökoyo. Pjāy woydërwa ara.

¹² Pjāy woydërwa pjlu iyado, gueniyo tjawa woydëmi lōng llēm wleni.

¹³ Pjāy woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozī eni bakoe. Tja tjlë shäng bomi tjok, pjāy bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjlokwo kfragaga llēm wleniyo tjok llëme

¹⁴ Shji jëk Sbö tjlokwo kfragaga llēm wleniyo tjok llëme. ¿Llëbo pjlu shäryaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro sī roy, e jëk ëng tjok sorë?

¹⁵ ¿Cristo, Ä, e wotjlík kjrinaso sorë? ¿Sbö tjlokwo kfraga, Sbö tjlokwo kfraga llēm, e jëk ëng tjok pjlu sorë?

* 6:2 Isaías 49.8.

16 Sbö, sböpga jyäglo, e poshrökoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök İyado li u wleni. Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,
ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.
Tja ber ba Sbö,

ga epga ber bor nopga bakoe.»†
17 «“E kjishko ga pjây ber löng ba tjok ame,
pjây opkjos löng dboshko dey.

Llëbo porwako llëm wleniyo porwëmi llëm,
enira pjây wlokjrër” le Tjlapga Sbörë eni.»‡

18 «Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. E tjlë ga
“Tja ber bomi data,
ga pjây ber bor wapga” le.»§

7

1 Pjeyoga, tjlökwö ëre iara Sbörë beno bi kong. E kjishko ga llëbo owa shäryë löng kës li rayëy pjire. Llëbo owa shäryëy bi doyo go ame, shji wotjlik owa ame bakoe. Sbö bangkjrëy ara kjishko ga woyde ga shji jëk löng pjlo bek jlökoyo.

Pablo wopjlú, Sbö tjlökwö kfragaga löng Corinto kjokyo li kjishko

2 Tjawa woydozia. Tjawa wotjlino owa ë kong llëm, llëbo owa shäryororwa ë kong llëm, ëye jyäpgwororwa llëm bakoe.

3 Lër bomi kong eni, bomi wlongglo wlo llëme. Tjawa löng sère, de tjawa wolonore, pjây woyotjlina İyado, e loror bomi kong pjir tjan.

4 Tja tjlë bomi kong jlökoyo. Tja wopjlú bomi tjok. Tja dbokjrë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopjlú anmoyö.

5 Tjawa shrono löng Macedonia kjokyo ga tjawa woshtono llëm, llëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Llëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa pjlushko bakoe.

6 Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe Sbörë. Ga

tjawa kjimtara eni, Tito ichara borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo.

7 Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopjlú. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara li roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö e kjishko. Tjlëno borwa kong ga tjawa İmi woydë, ga pjây löng woydë ara İyado bor kjishko le. E kjishko ga tja beno wopjlú jek këgong.

8-9 Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjây ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjây woydë ara eshko li kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi pjir, woydara Sbörë sorë li eni. Eni ga e beno bomi kong owa llëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopjlú shara.

10 Shji llëbo owa shäyonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete. Shji döya llëbo owa shäryë löng li dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë li, e llëno llëme. Llëye shärye ba kong pjluë llëm, epga wolon erä.

11 Pjây iara Sbörë beno löng woydë ara li kjishko ga llëbo weno bomi kong pjluë oblë oblë. Pjây beno löng wotjlik beke. Pjây jëk pjlo bek li pimi woydë ara Sbö kong. Llëbo owa li kjishko ga pjây iirkono ara, Sbö bangkjrromi ara bakoe. Llgwemi ber bëy wlo loromi. Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga İn ga pjây llëbo owa shäryono llëme.

12 Pjây kjlara llëbo shäryono oblë kong owa. Kjibokwo toror bomi kongshko ga toror shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlimi ara li miydëmi pjluë Sbö bokso wlo.

13 Llëbo uunkong shäryak beno pjluë kuzong ga tjawa dbokjröno ara.

† 6:16 Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27. ‡ 6:17 Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41. § 6:18 2 Samuel 7.14.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlúe. E kjishko ga tjawa dbokjrono jek kégong.

¹⁴ Dénashko ga tjłkwo loror bomi kong kës'li, e jlōe. Ga Tito jekdē bomi ik llēm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga ina öör ga eni jlō bakoe. Tja beno wopjlú e kjishko.

¹⁵ Tito öötong bomi shwoy ga wlokjroromi pjlú, bangkjrromi ara. Eshko ga llēbo lara bomi kong dö li koloromi pjire. E kjishko ga llēbo tjeng kës ere woyotjlíya ga pjây woyde jek kégong.

¹⁶ Miydër ga llēbo pjlú li shäryomirē. Tja wopjlú e kjishko.

8

Shji llēbo twē oblē kong

¹ Pjeyoga, Sbō wopjlú li kjishko ga ba tjłkwo kragaga lōng Macedonia kjokyo li kjimtara ara. Lërwa woydē bomi kong, miydēmi wlo.

² Llēbo weno ba kong owa anmoyō ēmdē ga lōng wopjlú iyado. Lōng llēye llēm ēmdē ga llēbo twara lok Sbō tjłkwo kragaga oblē kong ara, lōng llēbo ara wleni.

³ Miydër pjlú ga llēbo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llēbo twe ga pjlú li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe.

⁴ Rokara borwa kong jlōkoyo ga epga ichërwa llēbo twē Sbō tjłkwo kragaga lōng Jerusalén kjokyo li kong. Ba kong lok ga llēbo twe oblē kong'li, e tjwłō ara.

⁵ Bām go ga wotjlík lok llēye woyde Tjlapgarē shärye wlo'li, e shäryē'le. Ga llēye lororwa ba kong shärye wlo'li, e shäryara lok eni, woydara Sbörē sorē li eni. Llēbo shärye ara eni lororwa llēme.

⁶ Dénashko ga pjây ichara Titorē dbur tōng, iche oblē kong wlo. E kjishko ga Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjây kjimte llēbo pjlú shäryoromi sira dēnashko li shäryē äär jong ba dbo go wlo.

⁷ Pjây llēbo kës li shäryē pjlú anmoyō. Pjây mär Sbō go pjlú, Sbō

tjłkwo roy lēmi pjlú, pjây kjok miydē ara, oblē kjimtēmi woydē jlōkoyo bakoe. Eni ga llēbo twozī oblē kong pjlú eni bakoe.

⁸ Shäryozī eni lotē bomi kong llēme. Sbō tjłkwo kragaga oblē omshäryono sorē li lotē bomi kong, oblē woydēmi jlōkoyo baíya dik wlo.

⁹ Miydēmi pjlú ga Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko ga llēbo uunkong baíya ēmdē ga e rayara beno, opyono beno shäng song bomi kjishko, pjây ber lōng llēbo ara ba kjishko wlo.

¹⁰ Eeri ga öötong lu pjlara ga nopga wotjlino llēbo twē oblē kong bām go li pjây, ga llēbo tworomi eni eshko. E kjishko ga llēbo shäryēmi obi ga pjlúe lër bomi kong.

¹¹ Eshko ga llēbo woyotjlīnōmi, shäryoromi lōng wopjlúe. Eerishko ga shäryozī eni äär jong ba dbo go bakoe. Pjây kjlara kjlara, llēbo twozī, äär bue kjone ga eshko.

¹² Eye llēbo twē woydē oblē kong ga Sbō wopjlú ba tjok, llēbo twe ga bue'li sira dö gueniyo. Shji iche Sbörē llēbo bishíya llēm li twē oblē kong llēme.

¹³⁻¹⁴ Pjây ichër shäng llēbo twē oblē kong, pjây ber lōng song guing llēme. Eerishko ga pjây llēbo ara kjishko ga epga kjimtēmi ga pjlúe. Llono ga pjây llēye dret ga pjây kjimte lok ga pjlú, eshko ga epga llēbo ara kjishko. Eni ga uunkong llēbo tjok iyado,

¹⁵ tak pjang Sbō tjłkwo go sorē li eni. Tjlē ga

«Eye dli tōno bayo ara ga e beno obi llēm,
eye omtōno chira ga e beno bek bakoe.»*

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjök tjok

¹⁶ Tito iara Sbörē bomi woyotjlík ara, botoya dik. Tja wopjlú Sbō tjok e kjishko.

¹⁷ Ichorwarē jek bomi ik llēm obishko ga jek woydē bomi ik'le shäng tjän. Eni ga ichororwashko ga jölō le shäng wopjlúe.

* 8:15 Éxodo 16.18.

¹⁸ Bi kjlara ichërwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkë Sbö kong pjlúe. E kjishko ga Sbö tjlokwo kragaga löng kës li wopjlú ba tjok.

¹⁹ E kjrara Sbö tjlokwo kragaga löng lirë jek borwa tjok Jerusalén kjokyo wlo. Eshko ga llëbo töng tjeng twërwa ba kong wlo li sörwa jek ba kong. Woydërwa ga llëbo li kjreshko ga Tjlapga poshrëya lok ara, ga miyde lok ga epga kjimtëy woydë ara bakoe.

²⁰ Shäryërwa eni, tjawa lëba owa, dbur ara tönwa löng li kjishko llëm wlo.

²¹ Tjawa drön ara, llëbo shäryërwa ber bek Sbö bokso wlo dö llëm, shäryërwa ber bek nopga bokso wlo bakoe.

²² Bi kjlara ichërwa jek ba tjok obi. Era pak shäryono Sbö kong oblë oblë, ga inwa ga parkë woydë jlökoyo. Miyde ga oblë kjimtëmi woydë ara kuzong ga jek woydë bomi ik bakoe.

²³ Tito, era bor yorkaga, parkë shäng bor tjok, ber pjlú bomi kong wlo. Pjeyoga do pjök obi lira ichaga Sbö tjlokwo kragaga löng lirë, Cristo iëba ber kësang, tjwlö ara ba kjishko wlo.

²⁴ Domerga mya li woydozi jlökoyo, pjây läywororwa pjlú li, e eni jlöe le Sbö tjlokwo kragaga löng kës lirë wlo.

9

Shji llëbo twë oblë kong sorë

¹ Tjlokwo tër bomi kong, dbur tömi löng bi pjeyoga kong li kjishko llëm ga pjlúe.

² Miydër ga oblë kjimtëmi woydë jlökoyo. Tja krono ara Macedonia sogga kong bomi kjishko. Tja tjlä ba kong ga «Eeri ga öötong lu pjlara ga Acaya sogga wotjlino llëbo twë oblë kong» lër eni. Kuya lok ga kjone kjone wotjlino löng eni bakoe.

³ Gueniyo bi pjeyoga ichër jek äär bomi shwoy, pjây kjimte dbur töng wlo. Eni ga tja äär eshkoshko ga pjây posharyono löng pjir tjän, pjây läyworor sorë li eni.

⁴ Macedonia sogga jek bor tjok, ga pjây wlëya lok löng wlëp wleni

ga tjawa ber löng lökshko, pjây läywororwa pjlú kjishko. Eni wleni ga pjây ber löng lökshko bakoe.

⁵ Shäryë eni llëm wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi ik bäm go, pjây kjimte dbur twëmi li töng, loromi jlökoyo sorë li eni. Shäryoromi eni pjir ga tjawa äärshko ga dbur tönomi tjeng pjir li twëmi om go borwa kong ga pjlú, pjây ichaga ërë llëme.

⁶ Oba tjlä ga «Ëye dwla dgoni ara ga bo kjrë ara. Ëye dwla dgoni chira ga bo kjrë chira bakoe» lëba eni iyado. Tjlokwo ëre woyoshroziä.

⁷ Woyde ga pjây kjlara kjlara llëbo twë, woyotjlimi bomi pjlúshko sorë li eni. Gueniyo shäryëmi, woydëmi llëm wleni llëm, pjây ichëba kjishko llëm bakoe. Ëye llëbo twë wopjlú ga woyde Sbörë arae.

⁸ Sbö wopjlú li kjishko ga pjây kjimte llë pogo go ga pjlú, llëye pjir bomi kong llëm wlo. Ga llëbo twe bomi kong e kjinmo, oblë kjimtëmi e go ga pjlú wlo,

⁹ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlä ga

«Nopga löng song li kjimte,
kong llëbo twe ara.

Llëbo pjlú shäryara li,
e ber iyado wlo.»*

¹⁰ Dwla dguëy wlo li, e twaga Sbörë bi kong. Dli uëy wlo li, e twaga erë bakoe. Ga pjây kong llëbo twe ara, oblë kjimtëmi ga pjlú wlo, llëbo pjlú wen ara ba kjishko wlo.

¹¹ Eni ga pjây kong llëbo twe oblë oblë ara, oblë kjimtëmi wopjlú iyado wlo. Eshko ga llëbo twëmi li kjre bi pjeyogarëshko ga epga ber löng wopjlú Sbö tjok ba kjishko.

¹² Kjimtoromi enishko ga llëye woyde li ber ba kong. Gueniyo erö llëme. Nopga ara ber löng wopjlú Sbö tjok bakoe.

¹³ Kjimtoromi enishko ga miyde nopgarë e go ga pjây mär Cristo go jlökoyo, ga Sbö poshrëya lok e kjishko. Cristo roy pjlú li kjrromi. Ga oblë

* 9:9 Salmo 112.9.

kjintoromishko ga Cristo koloromi bakoe.

¹⁴ Eshko ga Sbö wopjlu li kjishko ga epga kjimtara ara bomi kjishko. E kjishko ga ber löng syöshhtë Sbö kong bomi kjishko wopjlúe.

¹⁵ Llëbo shäryara Sbörë bi kong kësbang anmoyö. Lëy ga tjökwöy drete. Shji wopjlu ba tjok e kjishko.

10

Pablo lano, e parkë sorë li kjishko

¹ Pjây kjone kjone tjëlë ga tja shäng bomi tjokshko ga tja tjëlë bomi kong yötso, pjây bangkjrër ara wleni, ga tja shäng pjola ga tja tjëlë bomi kong kjang, pjây bangkjrër llëm wleni lëmi eni. E kjishko ga tja Pablo, pjây kong llëbo lër woydë sira yötso, wopjlu, Cristo tjëlëno sorë ga eni.

² Pjây kjone kjone wotjlik ga tjawa jek löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik lëmi. E kjishko ga tja äärshko ga ëye wotjlik eni ga wlon jökwöy kjluwe. Rokër bomi kong ga tja iëmi bomi wlong eni llëme.

³ Tjawa löng kjok ëre kjing go, gueniyo tjawa ëngkjwë nopga kjok ëre so dik llëme.

⁴ Tjawa ëngkjwë llëbo tjeng kjok ëre kjing go go llëme. Tjawa kong kjok miydë twe Sbörë, llëbo owa dbo ara wleniyo li zanwa pjir e go wlo.

⁵ Nopga wotjlik oblë oblë, shji ie ber löng Sbö tjökwöy miydë llëm wlo le li zanwa pjir Sbö kjok miydë li go. Nopga pinwa wotjlik oblë, ber löng Cristo kolë wlo shara.

⁶ Inwa ga pjây beno löng Cristo kolë pjlushko ga ëye beno Cristo tjökwöy llë kolë llëm ga shdunwa eshko.

⁷ Pjây llëbo llgwek, llëbo ïgömi wëllë li go eröe. Kjone kjone tjëlë ga «Cristo nopga li tjawa eröe» le. Gueniyo tjawa Cristo i bakoe. Woydër ga e miyde lok pjölúe.

⁸ Tja kong dbo twara Sbörë, pjây ichër wlo. Tja krë ba kjishko ara kjwe ga e lökyokjrër llëme. Tja iara

beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jökwöy wlo, pjây dir wlo llëme.

⁹ Kjibokwo ichoror bomi kong kjwobi li ichoror jek bomi shgawoklo wlo llëme.

¹⁰ No kjone kjone tjëlë ga tja tjëlë kjang anmoyö bor kjibokwo go, gueniyo tja shäng bomi tjokshko ga tja tjëlë ma, tjökwöy lër li llëno llëm wleni le.

¹¹ Eye tjëlë eni ga woyde ga löng sjëke. Tjawa löng pjola ga tjawa tjëlëno ba kong borwa tjökwöy go sorë ga tjawa äär löng ba tjokshko ga tjawa tjëlë ba kong eni bakoe.

¹² No kjone kjone opposhrek om go äe. Tjawa tjwölö ara baïya dik lërwa llëme. Gueniyo llëbo shärye lok kä llëm wleni, optjlik lok ba tjlikklo shäryara om go li go, ga ëng tjlik eni ëng tjok bakoe.

¹³ Tjawara opposhrek om go llëme. Tjawa krë, pak twara Sbörë borwa kong li kjishko eröe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo li ichaga erë.

¹⁴ Tjawa öör bomi ik llëm kjwe ga tjawa krë bomi kjishko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjölú lë bomi kong kuzong ga tjawa krë, pak shäryororwa bomi tjok li kjishko ga llëbo owa shäryërwa löng llëme.

¹⁵ Tjawa krë, pak shäryara oblërë li kjishko llëm bakoe. Woydërwa ga pjây mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkë bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe.

¹⁶ Eni ga tjawa äär Sbö tjökwöy roy pjölú lë kjok shto oblë oblë, pjây löng lishko jek këgong obi, ëye äätë llëm obishko. Pak shäryara oblërë lishko ga tjawa krë woydë pak shäryororwa eshko li kjishko llëme.

¹⁷ Gueniyo ga «Eye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»*

¹⁸ Shji ber pjölú wlo ga woyde ga shji poshrëga ber Tjlapgarë. Shji opposhrek om go ga llëno llëme. Eye opposhrek om go ga ber pjölú llëme. Eye poshrëga Tjlapgarë ga era ber pjölú

* 10:17 Jeremías 9.24.

jlõe. Nopga ber tjwlõ ara wlo ga opshrek om go llëm, e poshrega ber Tjlapgarë dey.

11

No kjone kjone tjle ga «Tja Sbõ tjlokwo roy laga Jesús äska» le, miga jyõ erä

¹ Tjlokwo lër shäng bomi kong li kuzi jek obi, kumi ga tja tjle kä llëm wleni gueniyo.

² Pjây ymoyotkër ara, pjây ymoyotke Sbörë sorë ga eni. Kjonglo domer miydoydë llëm obi wleniyo twëba domer kjlara kong, orkwosmok ba tjok wloshko ga kjoglo li ber baiya eröe. Pjây twër woydë Cristo kong eni bakoe.

³ Dënashko ga Eva jyäpgwara dgur lirë. Ga bangkjrër ga pjây jyäpgwëba eni bako, pjây mär ber lönng Cristo go jlökoyo ame wlo lër.

⁴ Olö ga no äär bomi shwoy ga tjlokwo le bomi kong owa wleni. Jesús roy oblë le bomi kong, lororwa bomi kong sorë li dik llëme. Sëya oblë twe woydë bomi kong le. Tjlokwo oblë le bomi kong bakoe. Eshko ga tjlokwo li kjrëmi woydë jekdo, gueniyo tjlokwo kjrëmi llëm dey.

⁵ Epga wotjlik ga Sbõ tjlokwo roy laga Jesús äska tjwlõ arayo li epga om go le. Gueniyo lër bomi kong ga tjwlõ ara bor kjinmo llëme.

⁶ Miydër ga tja oppino tjle pjlu wlo llëme. Gueniyo tja kjok miydë ara. E inomi llëbo shäyororwa oblë oblë li go.

⁷ Sbõ tjlokwo roy pjlu loror bomi kong, gueniyo tjwlõ shiror llëme. ¿Tja opyono beno tjwlõ ara llëm, pjây iër ber lönng tjwlõ ara wlo eni li, e llëbo owa shäryotë lëmire?

⁸ Tja parkë shäng bomi tjokshko ga tja potjwlëga Sbõ tjlokwo kragaga lönng kjok shto oblë lirë.

⁹ Tja shäng bomi tjokshko ga tja llëye dretshko ga ëye barworor llëm, bi pjeyoga Macedonia so öör bor shwoy, ga llëye woydoror li twara lok bor kong. Eni ga llëye rokoror bomi kong llëm, ga rokër bomi kong llëm iyado.

¹⁰ Cristo tjlokwo bek li miydër pjluë. Miydëmi lönng pjlu ga e jlõe. Ga tja krë tjlokwo shiror llëm li kjishko Acaya kjokyo kjok kjwang jikong, tja slongga erë llëme. E jlö eni bakoe.

¹¹ Tja tjle eni, pjây woydër llëm kjishko lëmi llëme. Miyde Sbörë ga pjây woydër ara.

¹² No kjone kjone tjle ga pak shärye lönng li tjwlõ ara, pak shäryërwa lönng li dik le. E kjishko ga llëye shäryër shäng li shäryër shäng iyado eni, epga krë eni ga ä wlo.

¹³ Epga opkjlopswë ber lönng so Sbõ tjlokwo roy laga Jesús äska kjoyo, miga jyõ erä. To lönng jyörkë erä. Ikoba ga parkë lönng Cristo kong wleni, miga jyörkokdo lönng.

¹⁴ Gueniyo ga pjây opshgawë ba kjishko llëme. Ä om go li opkjlopswë ber shäng so Sbõ parkaga kjok dogo so kälä lletlet kjoyo eni bakoe.

¹⁵ Eni ga ba parkagaga opkjlopswë ber lönng so Sbõ parkagaga pjlo bek wleniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjishko llëme. Llono ga epga shdüya Sbörë, llëbo shäryara kës li kjishko.

Pablo krono, llëbo weno ba kong owa li kjishko

¹⁶ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo tja kä llëme lëmi llëme. Gueniyo woyotjli eni wleni ga tja iozi ber shäng tjle kä llëm wleni, tja krë sira obi wlo.

¹⁷ Miydër ga tja krë eni ga tja tjle shäng kä llëm wleni, tja tjle shäng Tjlapga Jesús dik llëme.

¹⁸ Nopga ara krë eni, nopga Sbõ miydë llëm wleniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe.

¹⁹ Pjây kjok miydë ara lëmi, gueniyo llëye le nopga kä llëm wleniyorë li kumi kjing erä.

²⁰ Pjây ichëba parkë, bomi llëbo dökoba, pjây jyäpgwëba, oba opyë lönng bomi bäm go, pjây wlongoba, pjây bokso shpokoba bakoe. Llëbo shäryë enishko ga kumi lönng kjing erä.

²¹ Tjawara opshäryono bomi tjok kjang eni llëme. ¿Pjây shdunorwa eni

llëm kuzong ga pjây wotjlik ga tjawa lökkjrë wlo lëmiere?

Oblë krë llë kjishko ga tja krë e kjishko bako, tja tjlë kâ llëm wleni gueniyo.

²² Epga hebreoga le, ga tja bakoe. Epga Israel tjëyoga le, ga tja bakoe. Epga Abraham tjëyoga le, ga tja bakoe.

²³ Epga Cristo parkaga le, ga tja ba parkaga jlökoyo. (Tja tjlë eni ga tja skwë wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo lok. Tja iaraba shäng kjërshko pjloglo ara, ba kjinmo lok. Tja shporaba no shpökklo go dbo ara, ba kjinmo lok. Tja zrökoba woydë lëba ara.

²⁴ Tja shpora judiogarë no shpökklo go pjloglo shkëng (5) dbaryo oblë oblëe. Pjlara pjlara ga tja shpora öötong pjloglo sak mya kjingsho shkaw (39).

²⁵ Tja shporaba kjor go pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Pjlara ga tja löraba ak go, tja zrökoba wlo lëba. Tja jek sök kjang kësang roshko ga tja piktong pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Tja beno buk dlung roshko shkër kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke.

²⁶ Tja jëktong ara kjok shto oblë oblë. Tja jëktong shäng shto owashko ara. Tja di kësäng zono ara. Tja jëktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydë bor nopgarë. Tja zröya woydë nopga judio llëm wleniyorë bakoe. Tja tjlökwo lono nopga arashko ga tja zrökoba woydë. Tja tjlökwo lono nopga ara llëmshko ga tja zrökoba woydë bakoe. Tja sök dlung kjang goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbö tjlökwo kjraga le, miga jyö. Epga ëmdë ga tja zröya lok woydë.

²⁷ Tja dröno shäng ara pak kjang shäryë. Tja pono llëm shkër kjwöböso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llëm dbar kop ara bakoe. Olö ga tja smo kuno, tja shwong dret kjishko.

²⁸ Tja song, llëbo tjeng kës ëre

kjishko, gueniyo erö llëme. Tja woydë ara, Sbö tjlökwo kjragaga löng kjok shto oblë oblë li kjishko iyado.

²⁹ Roy kuror ga nopga dbo llëm ga tja woydë ara ba kjishko. Roy kuror ga nopga ichëba llëbo owa shäryë ga tja iirkë ara eshko.

³⁰ Woyde ga tja krë sira obi, gueniyo tja krë llëbo kjishko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo.

³¹ Tjlapga Jesús Sbö, ba Data li poshrëkko iyado wlo. Era ommydë ga tja jyörkë llëme.

³² Pjlara ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkë sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dë, tja shaya lok wlo.

³³ Gueniyo tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjëryo poglo go pjlor kalëkong. Tja döktong ba wloshko dwayo eni.

12

Llëbo pina Sbörë Pablo kong, shji yoïno wleni

¹ Tja krë ga llëye shir e go llëme. Eni ëmdë ga tja krë obi kjluwe. Llëye pina Tjlapga Jesúsdë bor kong shji yoïno wleni li, e lër bomi kong shara.

²⁻³ Domer shäng kjlara, Cristo tjlökwo kjraga wleniyo.* Eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga e söra Sbörë jem öötong sök kjok dogo buk kjóshko anmoyö lishko.† Ba doyo söydere, de ba sëya döre, e miydër llëme. Sböra ommydë. Ga miydër ga

⁴ söra öötong shäng kjok ko Paraíso‡ lishko. Eshko ga tjlökwo kura, lako nopga löng kjok ëre kjang go kong llëm wleniyo.

⁵ Tja krë ara domer lër shäng li kjishko ga pjlu, gueniyo tja krë bor kjishko om goshko ga tja krë llëbo kjishko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo eröe.

* **12:2-3** Domer le Pablörë shäng li, e Pablo om go layde. † **12:2-3** Eshko ga epga tjëno ga kjok dogo tjeng kjringgwo mya, ga domer li söra öötong kjok dogo buk kjóshko anmoyö lishko. ‡ **12:4** Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba **Paraíso**.

⁶ Gueniyo tja krë llëbo weno bor kong li kjishko kjwe ga tja tjlë shäng bomi kong kä llëm wleni llëm, tjlökwo lër shäng li bek kjishko. Gueniyo tja krono eni kjwe ga tja tjwtlō ara lëmi, llëbo loror bor kjishko li kjishko eröe. Woydër ga tja tjwtlō ara lëmi, llëbo shäryoror, llëbo loror bomi tjrëko li kjishko. E kjishko ga tja krë eni llëme.

⁷ Gueniyo tja opposhrëk om go, llëbo pina Sbörë bor kong li kjishko llëm wlo ga llëbo weno owa bor doyo ëre go, ichaga Ärë wleni, beno bor barwoklo iyadoe.

⁸ Tja kjloshtono Tjlapga kong pjloglo mya, llëbo owa li döya bor kong wlo.

⁹ Kuya ga tjlë bor kong ga «Pja woydër ara. Era tjwtlō ara. Gueniyo pja poptër llëm, pja dbo ara llëm wlo. Miydëp e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjishko ga tja krë ara, tja dbo ara llëm li kjishko, dbo twe Cristorë bor kong wlo.

¹⁰ Eni ga tja wopjlú, tja dbo ara llëm kjishko. Tja parkë Cristo kong kjishko ga llëbo wen owa bor kong ara, tja lāywëba owa, tja shdungoba bakoe. Gueniyo tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoyō. E kjishko ga llëbo wen owa bor kongshko ga tja wopjlúe.

Corinto sopga woyotjlina Pablorë ara

¹¹ Tja tjlëno shäng kä llëm wleni, tja ichaga pjäydë ba shäryë kjishko. No kjone kjone wotjlík ga Sbō tjlökwo roy laga Jesús äska tjwtlō arayo li epga le. Gueniyo tjara tjwtlō ara ba kjinmo lok, tja tjwtlō llëm gueniyo. Tja lāywara lok owashko ga kuromi kjing erä. Zok ga tja wlikoromi kjwe.

¹² Ëye Sbō tjlökwo roy laga Jesús äska ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë kësbang oblë oblë ara. Miydëba e go ga e Sbō tjlökwo roy laga Jesús äska jlōe. Ga tja shäng bomi tjokshko ga tja omshäryono eni, llëbo weno bor kong owa ara gueniyo.

¹³ Llëbo shäryoror bomi tjok kës li shäryoror Sbō tjlökwo kragaga löng kjok shto oblë oblë li tjok sorë ga

eni. Llëbo oblë shäryoror bomi tjok kjrinaso, pjäy ichoror bor potjwlëk llëme. Pjäy ioror beno tjwtlō oblë li dorko e kjishko lëmi wleni ga llëbo owa shäryoror ëre iozī ber tjwtlō llëm bor kong.

¹⁴ Tja wotjlík jek bomi ik pjlara obi. Ëre tjok ga pjloglo mya. Gueniyo tja to shäng bomi ik, bomi llëbo woydër kjishko llëme. Llëbo woydër li pjäy. E kjishko ga llëbo rokër bomi kong sira llëme. Bek wlo ga wapga, e dbur töng ba dataga kong llëm, dataga, e dbur töng ba wapga kong dey.

¹⁵ E kjishko ga llëbo botoya zan wopjlú bomi kjishko, tja opzang shäng om go wopjlú bomi kjishko bakoe. ¿Pjäy woydër ara eni ga tja woydëmi sira eräre?

¹⁶ Miydëmi pjlu ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy kong llëbo rokoror sira llëme. Eni ëmdë ga no kjone kjone wotjlík ga pjäy jyäpgworor e go le.

¹⁷ Nopga ichoror bomi kong kjlōbö. ¿Pjäy wotjlík ga ichoror, llëbo rokë bomi kong wlo lëmi? Eni llëme.

¹⁸ Tito ichoror jek bomi shwoy bi kjlara obi tjok. Miydëmi pjlu ga pjäy kong llëye rokara llëme. Tjawa pjöyikong wotjlík kjrinaso, llëbo shäryërwa oblë oblë llëme.

¹⁹ ¿Pjäy wotjlík ga tjawa tjlë eni, pjäy ber wopjlú borwa tjok wlo lëmi? Eni llëme. Tjawa töno beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tjlë löng Sbō bokso. Pjeyoga, llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, pjäy mär Cristo go jek këgong wlo.

²⁰ Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjäy wlën löng woydër dik llëm, ga tjawa ïmi löng woydëmi dik llëm bakoe. Bangkjrër li pjäy wlën löng llëbo owa shäryë oblë oblë, pjäy ënglë kar kar, pjäy ymo ara ëng tjok, pjäy iirkë ëng tjok, pjäy tön dboy dboy, oblë lāywëmi owa, oblë lāywëmi ara, pjäy krë ara, pjäy wlëp ëng tjok llëm bakoe. Pjäy wlën woydë löng eni llëme.

²¹ Dënashko ga pjäy kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjäy

pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäryoromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjây wlën lönng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wleni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjîshko bakoe.

13

Nopga poshduna Pablorë

¹ Pjây ïn jek ëre tjok ga pjloglo mya. Ëye oblë rotëshko ga laga nopga pjökde, myarerë llëm ga tjlokwo kjrëy llëme.*

² Dënashko ga tja öör bomi ïk pjlara. Tja jek öör bomi ïk obishko ga pjây lönng llëbo owa shäryë, pjây poshdunor pjire. Eerishko ga pjây uunkong poshdun jek eni obi. Tja jek äär bomi ïk obi ga pjây wlën lönng llëbo owa li shäryë obi wleni ga pjây songe lër ame.

³ Woydëmi ga llëbo shäryër bomi kong, Cristo tjëlë bor kjîshko miydëmi wëllë wlo loromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjëlë bomi kong yôtso ame, tja tjëlë bomi kong dbo ara go shara. Shji shdüya Cristorëshko ga tjëlë bi kong yôtso llëm, tjëlë dbo ara go erä.

⁴ Zröraba pjang kjlös goshko ga dbo llëm wleni, gueniyo iara Sbörë beno sök së, ba dbo ara go. Tjawara dbo llëm baïya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbörë beno lönng së, ba dbo ara go, tjawa parkë ber lönng bomi kong wlo.

⁵ Pjây opmiydos om go, pjây mär lönng Cristo Jesús go jlökoyore miydëmi wlo. Ìmi ga Cristo shäng bomi tjok llëm wleni ga miydëmi e go ga pjây mär lönng ba go llëme.

⁶ Woydër ga miydëmi ga Cristo shäng borwa tjok, ga tjawa mär lönng ba go jlökoyo.

⁷ Rokërwa Sbö kong ga pjây kjimte llëbo owa shäryë llëm wlo. Rokërwa eni, tjawa ïkoba pjlu wlo llëme. Rokërwa eni, pjây jëk lönng pjlo bek wlo, tjawa ïkoba owa gueniyo.

⁸ Llëbo shäryërwa lönng kës li shäryërwa, tjlokwo bek li ber kësang, tjwlö ara wlo. Tjawa lönng tjlokwo bek li wloyoga llëme.

⁹ Pjây mär lönng Cristo go jlökoyoshko ga tjawa wopjlú, tjawa ïkoba ga dbo llëm wleni gueniyo. Rokërwa Sbö kong ïyado ga pjây ie jëk lönng pjlo bek.

¹⁰ Tjlokwo ëre tër, ichër jek bomi kong bäm go, tja äär bomi shwoyshko ga tja tjëlë bomi kong kjang llëm wlo. Tja iara Sbörë beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llëme.

Kjibokwo pjirzlong

¹¹ Era eni ga pjeyoga, pjây ber lönng wopjlú, pjây jëk pjlo bek, pjây poshdunor li kolozi, pjây wotjlis kjrinaso, pjây ber lönng wopjlú ëng tjok bakoe. Shäryëmi eni ga pjây kjimte Sbörë ber lönng ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte ber lönng wopjlú ëng tjok bakoe.

¹² Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

Bi pjeyoga uunkong lönng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

¹³⁻¹⁴ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjîshko ga pjây kjimte ara. Rokër Sbö kong ga pjây woyde. Rokër Sbö Sëya kong ga pjây ie ber lönng wopjlú ëng tjok bakoe.†

* **13:1** Deuteronomio 19.15. † **13:13-14** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyä taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjlokwo tak lok kjring pjök li go ga e llëbo kjrinaso loklo.

Carta a los Gálatas Kjibokwo ëre tara Pablorë Galacia sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö 'laga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwö kjragaga'löng'li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë 'li söya lok llëme. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjlú lë ba kongshko ga tjlëno ba kong ga ëye där kjok llgwekklo 'li söya bëy kjishko llëme lara eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go 'le, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwö kjragaga 'li jyäpgwara lok tjlökwö bek llëm 'li go. Tjlëno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë 'li söya lok bakoe lara lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlökwö kjrono. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë, nopga eniyo 'li kjishko, Jesús tjlökwö kjragaga 'li jëk löng ba tjlökwö bek llëm 'li go ame wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja ichaga norë llëme. Tja kjraga Jesucristorë, ba woshraga Data Sbö lirë bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwö roy laga Jesús äska.

² Jesús tjlökwö kjragaga'löng Galacia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwö kjragaga löng na bor tjok 'li, «¿Pjây yonde?» 'le bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú 'li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjang bi go 'li löya ber dret wlo, shji

döya llëbo owa tjeng kjok ëre kjing goshko 'li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörë sorë 'li eni.

⁵ Data Sbö 'li, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara ñyado wlo. Ber eni.

Tjlökwö pjlú kjrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjlú lorowa bomi kong. Ga Sbö wopjlú 'li kjishko ga pjây rokara, ga ba tjlökwö 'li kjroromi. Eni ga tja wotjlino ga pjây jëk löng e go loror. Gueniyo pjây roy shrono owa, koshër sök dik llëme. Roy kuror ga pjây Sbö rayono maling, ga tjlökwö oblë sömirë shara. Gueniyo tjlökwö pjlú jlökoyo 'li, e kjrinaso döe. Tjlökwö kjroromi kjupä 'li, e jyö erä. No kjone kjone om'lonno bomi kong, pjây kä llgwîya wlo. Cristo roy pjlú 'li kjlopswe lok woydë ber oblë. Rokër Sbö kong ga ëye tjlökwö lë bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdüya. Laga tjawarë, laga Sbö parkaga kjok dogo sorë eni wleni ëmdë ga tjlökwö oblë laga 'li shdunga ber Sbörë ñyado wlo.

⁹ Loror bomi kong tjän, gueniyo lër jek bomi kong obi. Rokër Sbö kong ga ëye tjlökwö lë bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdunga ber Sbörë ñyado wlo.

¹⁰ Nopga ber wopjlú bor tjok 'li wlëntë llëme. Sbö ber wopjlú bor tjok 'li wlëntë eröe. Tja parkë nopga ber löng wopjlú bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga llëme.

Pablo beno shäng Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska sorë

¹¹ Pjeyoga, tjlökwö roy pjlú 'li loror bomi kong dënashko 'li, e laga norë bäm go llëme. Lër bomi kong, miydëmi wlo.

¹² E lara norë bor kong llëm, tja pingga norë llëm bakoe. E laga Jesucristorë om go bor kong.

¹³⁻¹⁵ Shäryono eni. Tja wentë llëm obishko ga tja kjrara Sbörë, ga tja rokara ber shäng ba parkaga wlo, ba wopjlú 'li kjishko. Gueniyo tja dëna shäng judíoga tjlökwö sökshko ga tja roy sorë miydoromi tjän. Eshko ga tja Jesús tjlökwö kjragaga wloyo. Llëbo

shäryoror ba kong lok ara, pjir ber dret wlo loror. Borwa tjlapgaga tek dënashko so tjlökwo li söror pjlú, owa llëm, bor pjeyoga luyo bor tjok bëy li kjinmo. Gueniyo eshko ga

¹⁶ ba Wa pina Sbörë bor kong, miydër wlo, roy lër nopga judío llëm wleniyo kong wlo. Eshko ga llëbo kjakrokroror nopga kong llëme.

¹⁷ Eshko ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkë löng eni bor bäm go ëmdë ga tja äätë lan ba tjok eshko guing llëme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo iröng obi.

¹⁸ Lu pjloglo mya irgo ga tja jek öötong shäng Jerusalén kjokyo Pedro* ïk, ga tja beno sök ba tjok eshko dbargwo sak kjwara kjingsho shkëng (15).

¹⁹ Tjlapga Jesús lëng Santiago li ïnor eshko bakoe. Gueniyo Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo li ïnor llëme.

²⁰ Lër bomi kong jlökoyo Sbö bokso ga tjlökwo ëre, e jlöe.

²¹ E irgo ga tja öör jong Siria kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe.

²² Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwo kragaga löng Judea kjokyo li, tja ïyde lok llëm obi.

²³ Tja roy kura lok eröe. No kjone kjone tjlë löng ba kong ga «Bi irp-jangga dënashko to shäng Jesús roy pjlú li pjik wlo lara. Gueniyo eerishko ga to shäng e roy shdök oba kong shara» le lok ba kong eni.

²⁴ Eshko ga Sbö poshrëra lok ara bor kjishko.

2

Pablo wlokrara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirë

¹ Lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe.

² Tja to jek eshko, lara Sbörë bor kong eni kjishko. Tja öötong shäng

eshko ga tja töno Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo kong sorë li loror ba kong pjire. Shäryoror eni, pak shäryër shäng li ber tjwlö llëm wlo llëme.

³ Tja lano ba tjok pjir ga ëye ichara lok doyo jyã të llëme. Tito, e judío llëm kjishko ga e doyo jyã tak llëme. Ga jëk shäng bor tjok ëmdë ga ichara lok doyo jyã të llëm bakoe.

⁴ Gueniyo nopga löng eshko kjlöbö. Epga mär löng Jesús go le, gueniyo jyö erä. Löng borwa tjok lütshko, borwa ïk wlo. Shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji döra, shji iara beno löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolë ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydë epgarë ber löng kjok llgwekklo li kolë iröng obi. Tjlë lok ga «Ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyã tak pjir guing» le lok eni.

⁵ Gueniyo ga kolororwa sira llëme. Tjlökwo pjlú kjroromi, sömi löng li, e beke. E kjlopswako llëme. Epga kolororwa llëm e kjishko.

⁶ Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga löng eshko li tjwlö ara lëba. Gueniyo Sbö kong ga shji uunkong tjwlö beke. E kjishko ga epga tjwlö ara lëba ëmdë ga bor kong ga tjwlö oblë kjinmo llëme. Gueniyo epga ëmdë ga tjlökwo roy pjlú li lër shäng li kjingsho llëye iara lok llëme.

⁷⁻⁸ Dënashko ga Pedro ichara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë judioga kong Jesús äska, ga kjimtara ara. Ga tja shäng eshkoshko ga miydara lok ga tja kjrara Sbörë eni bako, ga tja ichara ba tjlökwo roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara bakoe.

⁹ Santiago, Pedro,* Juan, e löng eshko. Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga tjwlö arayo lëba li epga. Tja, Bernabé, tjawa kjimtara Sbörë ara li miydara lokshko ga tjawa orkwo iona, tjawa beno löng wopjlú ëng tjok li

* **1:18** Grecia so tjlökwo go ga tak beno pjang **Cefas. Pedro** kowëba eni bakoe. * **2:9** Grecia so tjlökwo go ga tak beno pjang **Cefas. Pedro** kowëba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

loklo. Eshko ga tjawa beno lōng tjlōkwo lē nopga judío llēm wleniyo kong, ga epga beno lōng tjlōkwo lē judíoga kong.

¹⁰ Tjawa kong llēbo rokara kjrina dōe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimtērwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llēm, shäryēr eni ñyado kjishko.

Pedro wlona Pablorē

¹¹ Pjlara ga Pedro öör na Antioquía kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llēbo shärye shäng owa kjishko.

¹²⁻¹³ Shronoshko ga iē nopga judío llēm wleniyo tjok, jyā tak lok llēm gueniyo. Era pjlúe. Gueniyo e irgo ga nopga shrono lōng Jerusalén kjokyo dwayo kjlōbō, ichaga Santiagorē. Jerusalén kjokyoshko ga judíoga lōng kjlōbō, wotjlík ga ēye mār woydē Jesús go ga woyde ga doyo jyā tak pjir guing le lok eni. Eni ga bangkjre Pedrorē ga iē nopga judío llēm wleniyo tjok wleni ga roy sōya nopga shrono lōng lirē, nopga wotjlík eni wleniyo lōng Jerusalén kjokyo li kong. E kjishko ga eshko jek lēkong ga opkjono nopga judío llēm wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni li, e owa. Judíoga oblē lōng li omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabé ëmdē ga omshäryono baíya dik bakoe.

¹⁴ E kjishko ga ñn ga tjlōkwo pjlú li sōya lok bek llēm kuzong ga tja tjlēno Pedro kong nopga uunkong bokshto. Tja tjlē ga «Pja judío, gueniyo pja jēk shäng nopga judío llēm wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblē judío llēm wleniyo ichēp woydē dbo go ber lōng judío wleni ega?

¹⁵ »Nopga judío llēm wleniyo jēk lōng llēbo owa shäryē. Gueniyo shji judíoga jlōe.

¹⁶ Eni ëmdē ga miydoroy ga shji ber pjlo bek Sbō bokso, kjok llgwekklo li sōy kjishko llēme. Shji ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga woyde ga shji mār Jesucristo go. Nopga judío llēm wleniyo mār lōng ba go tjän, gueniyo shji judíoga ëmdē ga shji mār lōng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbō bokso

wlo. Ēye ie Sbörē ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sök kjishko llēme.

¹⁷ »Shji ber pjlo bek Sbō bokso, shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga shji ber lōng kjok llgwekklo li sök ame kuzong ga judíoga kjone kjone wotjlík ga shji beno lōng llēbo owa shäryē le lok eni. Gueniyo shji iche Cristorē llēbo owa shäryē, e lotē llēme. E eni llēme.

¹⁸ Bām goshko ga tja tjlēno ga shji ber pjlo bek Sbo bokso, kjok llgwekklo li sōy kjishko llēme loror. Gueniyo sōy, shji ber pjlo bek Sbō bokso wlo lēr bomi kong eeri kjwe ga llēbo owa shäryotē shäng.

¹⁹ Bor shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li, e potjwlēk pjir tjän. Tja zrōra kjok llgwekklo lirē wleni. E kjishko ga llēye shärye bor kong ga ä tjän. Tja jēk shäng Sbō tjok shara.

²⁰ Cristo zrōraba pjang kjlōs goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wleni. Eni ga tja opichē om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wlosōga erē shara. Tja woydara Sbō Wa lirē ara, ga optwono wolono bor kjishko. Eni ga tja sök kjok ëreshko obi ga tja mār ba go erōe.

²¹ Sbō wopjlú li kjishko ga Cristo ichara wolon bi kjishko. Gueniyo shji ber pjlo bek Sbō bokso, kjok llgwekklo li sōy kjishko kjwe ga Cristo wolono li tjwlō llēm, Sbō wopjlú li tjwlō llēm bakoe» lēr.

3

Shji dār, shji mār Sbō go kjishko dōe

¹ ¿Galacia sopga, pjāy kā kjange! ¿Pjāy iaga ëro? Loror bomi kong wēlē ga Jesucristo zrōraba pjang kjlōs go.

² Woydēr ga llēbo kjakrokēr bomi kong pjlara li dboryozī bor kong. ¿Bomi go Sbō Sēya shrono beno kēsbang bomi tjok li llē kjishko? ¿Kjok llgwekklo li sōromi kjishkore, de Jesús tjlōkwo kjroromi li kjishko?

³ ¿Pjāy kā kjangdo? Soyoromi jēk Sbō tjok, ba Sēya go. Gueniyo

eerishko ga pjāy jēk woydē ba tjok bomi dbo om go li go.

⁴ Pjāy mār Jesús go kjīshko ga llēbo weno bomi kong owa ara. ¿Eerishko ga beno llēno llēm wlore?

⁵ ¿Ba Sēya iche Sbörē tjwe bomi go ber kēsbang bomi tjok wlo ega? ¿Llēbo īydēba llēm wleniyo shārye bomi tjrēko ega? ¿Kjok llgwekklo li sōromi kjīshkore, de pjāy mār Jesús go li kjīshko?

⁶ Abrahamda Sbō tjlōkwo kjrono, ga mār beno shāng ba go. E kjīshko ga iara Sbörē beno pjlo bek ba bokso.*

⁷ Eni ga shji ber Abraham tjēyoga jlōkoyo wlo ga woyde ga shji mār Sbō go eni bakoe.

⁸ Eerishko ga nopga judío llēm wleniyo mār Sbō go li, e ie Sbörē ber pjlo bek ba bokso. Dēnashko ga tak pjang Sbō kjibokwoyo li go eni. Eshko ga ba tjlōkwo roy pjlú lara Sbörē Abraham kong, tjlē ba kong ga «Tjēyoga kjimtēr uunkong bop kjīshko»† le.

⁹ Abraham mār Sbō go, ga kjimtara. Eni ga ēye mār Sbō go ga kjimte eni bakoe.

¹⁰ Kjok llgwekklo li go Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Ēye kjok llgwekklo ēre sōk uunkong bēy īyado llēm ga e shdungko.»‡ Eni ga ēye dār woydē, kjok llgwekklo li sōya kjīshko le ga e shdungko.

¹¹ Tjlōkwo tak pjang e go kjwara obi tjlē ga «Ēye mār Sbō go ga era ie ber pjlo bek ba bokso.»§ E kjīshko ga ēye ie Sbörē ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sōya kjīshko llēme.

¹² Tjlōkwo tak pjang e go kjwara obi tjlē ga «Ēye mār woydē kjok llgwekklo ēre go ga e sōya bēy īyado dey.»* E kjīshko ga ēye dār woydē, kjok llgwekklo li sōya kjīshko le ga mār shāng Sbō go llēm, Sbō woyotjlīya shāng llēm kjīshko.

¹³ Sbō tjlōkwo tak pjang eni bakoe: «Ēye wolono pjang kjor go ga e

shdungko.»† Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjlōs goshko ga bi shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li beno pjang ba go. Eni ga shji dōra bi shdungglo li dbo dorko dwayo.

¹⁴ Dēnashko ga Sbō tjlēno Abraham kong jlōkoyo ga nopga judío llēm wleniyo kjimte lara. Eni ga shji dōra Cristo Jesúsde, tjlōkwo lara li ber jlōkoyo wlo. Eni ga shji mār ba go kjīshko ga ba Sēya iche lara Sbörē bi kong jlōkoyo li tjwe bi go ber kēsbang bi tjok ga pjlúe.

Tjlōkwo lara Sbörē jlōkoyo li kjara kjok llgwekklo lirē llēme

¹⁵ Pjeyoga, tjlōkwo lēr bomi kong llēbo jyāglo go. Domer shāng kjlara tjlōkwo twē oblē kong, ber īyado wlo ga tjlōkwo li lōngga ērē llēme.

¹⁶ Dēnashko ga Sbō tjlēno Abraham kong, ba tjēyo tek ber ba irgo li kong jlōkoyo. Tjlōkwo tak pjang Sbō kjibokwoyo go li, e «ba tjēyoga» le llēme. Tak pjang li, e «ba tjēyo» le. E no kjlaraso loklo, e Cristo layde.

¹⁷ Tjlōkwo lēr shāng li ēre. Sbō tjlōkwo lono Abraham kong, beno īyado wlo bām goshko. Ōōtong lu pjloglo sak dbāw pjloglo pkēng kjingsho sak myashko (430) ga kjok llgwekklo li twara Moisés kong. Gueniyo tjlōkwo twara bām go li kjara kjok llgwekklo lirē llēme. E ie ber tjwlō llēm wlo ga āe.

¹⁸ Shji kjimte Sbörē, kjok llgwekklo li sōy kjīshko kjwe ga shji kjimte tjlōkwo twara bi kong, beno īyado wlo li kjīshko llēme. Gueniyo Sbō wopjlú li kjīshko ga tjlōkwo twara Abraham kong, ga kjimtara iguing.

¹⁹ ¿Eni ga kjok llgwekklo li llēno? Twara Sbörē judioga kong, llēbo shārye lok owa li miydoklo, āār jong Abraham «tjēyo» tjwe lara jlōkoyo li shrono guing. Ga kjok llgwekklo li lara Sbörē ba parkagaga kjok dogo so kong. Ga epga omloño Moisés kong. Ga Moisés omloño nopga kong.

* 3:6 Génesis 15.6. † 3:8 Génesis 12.3; 18.18; 22.18. ‡ 3:10 Deuteronomio 27.26. § 3:11 Habacuc 2.4. * 3:12 Levítico 18.5. † 3:13 Deuteronomio 21.23.

Eni ga Moisés beno shäng Sbö tjlökwö laga nopga kong, beno shäng nopga tjlökwö laga Sbö kong bakoe. Kjöc llgwekklo li weno eni.

²⁰ No parkë eni ga kägäyo kjlaraso llëm, e parkë shäng oblë oblë li tjlökwö laga kjishko. Gueniyo Sbö tjlökwö lono Abraham kong jlökoyoshko ga laga erë shäng om go ba kong.

Shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame

²¹ Kjöc llgwekklo li, tjlökwö lara Sbörë Abraham kong jlökoyo li, e ber ëng wloyo lotë llëme. Shji ie kjöc llgwekklo llërë ber löng së iyado Sbö tjök ga pjlu kjwe ga shji beno pjlo bek Sbö bokso kjöc llgwekklo li kjishko tjän.

²² Gueniyo Sbö tjlökwö tak pjäng li tjle ga shji uunkong löng bi wotjlik owa li dbo dorko, nopga löng kjërshko wleni. Shäryara Sbörë eni, tjlökwö lara Sbörë jlökoyo li tjwe ber ëye mär Jesu-cristo go li kong wlo.

²³ Nopga mär Cristo go dbaryo äätë llëm obishko ga tjawa ichaga kjöc llgwekklo lirë. Ga tjawa beno löng ba dbo dorko, Cristo tjwe guing.

²⁴ Shji dara kjöc llgwekklo lirë, äär jong Cristo shrono guing, shji mär ba go wlo, shji ber pjlo bek Sbö bokso e kjishko wlo.

²⁵ Eerishko ga shji mär Cristo go kuzong ga shji daga beno kjöc llgwekklo lirë ame.

²⁶ Pjäy mär löng Cristo Jesús go kuzong ga pjäy uunkong Sbö wapga.

²⁷ Pjäy waraba jer di roshko, pjäy töno beno tjeng Cristo tjök kuzong ga pjäy jëk ber löng Cristo dik.

²⁸ Eni ga Sbö kong ga pja judiore, de pja judío llëmde, e llëno llëm, pja parkagaga tjwlëk shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm, pja domerde, de walëre, e llëno llëm bakoe. Pjäy töno beno tjeng Cristo Jesús tjök kuzong ga pjäy uunkong tjwlö beke.

²⁹ Pjäy Cristo i ga pjäy Abraham tjëyoga jlökoyo. Ga tjlökwö lara Sbörë ba kong jlökoyo dënashko li, e beno bomi kong eni bakoe.

4

¹ Tjlökwö lër shäng li eni: Domer tjwlö ara li wa, llëbo uunkong ba data i, e llono ga ber baïya ëmdë ga kjwozir obishko ga tjwlö parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, äär jong ba luyo go guing.

² E wopro ga nopga iara ba datarë beno löng ba dë, epga köle wlo, äär dbar llono lara ba datarë guing.

³ Shji uunkong eni bakoe. Tjlökwö bek li miydoydë llëm obishko ga shji sgara löng llëbo shäryë, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik.

⁴ Gueniyo dbar öötongshko ga Sbö ba Wa ichono, ga wena walërë. Eshko ga kjöc llgwekklo tara Moisésdë li shäryara ba Wa lirë uunkong bëy,

⁵ shji uunkong tjeng kjöc llgwekklo dbo dorko li döya wlo, shji ber Sbö wapga wlo.

⁶ Ga pjäy Sbö wapga kjishko ga ba Wa Sëya li ichara beno bomi go, ber kësbang bomi tjök wlo. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjlu, ba Sëya kjishko.

⁷ Eni ga pjäy parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame, pjäy Sbö wapga shara. E kjishko ga llëbo twe Sbörë ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydë ara Galacia sopga kjishko

⁸ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik, pjäy parkë löng sböpga oblë kong, gueniyo sböpga oblë li, e sböpga jlökoyo llëme.

⁹ Gueniyo eerishko ga pjäy Sbö miydë, pjäy kar miyde Sbörë bakoe. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo mär ba wotjlik owa li go. ¿Enira pjäy mär woydë nopga Sbö miydë llëm wleniyo wotjlik owa, llëno llëm li go obi ega? ¿Pjäy opyë woydë ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik obire?

¹⁰ Oba sgara löng dbar shrëk sorë ga pjäy dbar shrëk woydë eni bakoe. Dbar llë, mok llë, lu llë, e shrëmi woydë, Sbö ber wopjlu bomi tjök wlo lëmi.

¹¹ Bangkjrër ga pak shäryoror bomi tjok'li, e beno llëno llëme lër.

¹² Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjôy dik sorë ga eni. Llëye owa shäryoromi bor kong llëme.

¹³ Miydëmi pjłú ga tjlökwo roy pjłú li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swło ara kjışko.

¹⁴ Eshko ga tja swło ara li, e beno bomi kong kjange. Eni ëmdë ga tja iywomi shjiktëng llëme. Tja tjlökwo kjrromi, tjlökwo li laga Sbö parkaga kjok dogo sorë wleni, laga Cristo Jesúsde om go wleni bakoe.

¹⁵ Eshko ga pjây wopjłú erä. ¿Eerishko ga pjây oto? Miydër ga eshko dbaryo ga llëye woydër sorë ga shäryoromi bor kong. Pjây rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtoklo loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong lōng wopjłúe.

¹⁶ ¿Eerishko ga pjây opyë woydë ber lōng bor moskwo, tjlökwo bek li loror bomi kong kjışko lëmiro?

¹⁷ Nopga lōng eshko kjłöbö, woyde lok jlökoyo ga pjây tōn lōng ba tjok, ba tjlökwo sömi jlökoyo wlo, gueniyo e ber bomi kong pjłú llëme. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber lōng ba woyotjlik jlökoyo wlo shara.

¹⁸ Woydër ga tja shäng bomi tjokde, de llëmdë, pjây llëbo pjłú shäryë lōng iýado. Pjây wotjlik llëbo shäryë jlökoyo li, e pjłú jlō, gueniyo llëbo pjłú shäryëmi wlo eröe.

¹⁹ Pjây bor wapga wleni. Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây lōng Cristo dik guing.

²⁰ Tja iana shäng eshko, tja tjlë bomi kong yōtso wlo. Gueniyo llëye shäryër bomi tjok li miydër llëme.

Agar, Sara

²¹ Pjây mär woydë kjok llgwekklo go li, ¿llëye tak pjang ba go li miydëmi llëmdo?

²² Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjlara ba parkaga tjwlëk

shäng pjir wleniyo li tjok, wa kjlara obi ba boy tjok.

²³ Ba wa ba parkaga tjok'li, e weno laga norë. Ba wa ba boy tjok'li, e weno laga Sbörë, tjlökwo lara jlökoyo li kjışko.

²⁴ Ère llëbo jyägłö. Walëga do pjök ère, e tjlökwo kjrning pjök li loklo. Agar, e kjok llgwekklo twak Sinaí dlupyoshko li loklo. Èye mär woydë kjok llgwekklo ère go ga ber lōng Agar tjëyoga tek beno ba irgo wleni. Epga, e parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo dik.

²⁵ Agar, e Sinaí dlupyo jong Arabia kjokyo li loklo bakoe. E nopga lōng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li loklo bakoe. E kjışko ga Agar, e ba mekë wleni.

²⁶ Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo dik llëme. Ga eshko sopga li, e shji.

²⁷ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Łlono ga walë rayak beno sök li wapga ara,
walë beno shäng ba lanma tjok luyo ara li kjinmo.

E kjışko ga walë kjrōng, wapga llëm, pja wopjłúe.

Wloshko tjeng döröshko bang sorë miydëp llëm,

öö los, pja wopjłú dey.»*

²⁸ Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjlökwo lara jlökoyo li kjışko. Pjây iara Sbörë beno baıya dik, tjlökwo twara jlökoyo li kjışko eni bakoe.

²⁹ Dënashko ga tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li kjışko ga Isaac ichara Sbö Sëyarë wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär lōng kjok llgwekklo go li iirkë bi kong ara, ga shji shdüya ara eni bakoe.

³⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Walë parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo li ichos to kjok shto oblë ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba llëbo tjeng kës li ber ba wa jlökoyo li kong

* 4:27 Isaías 54.1. † 4:30 Génesis 21.10.

eröe. Llëye ber ba parkaga li wa kong llëme.»†

³¹ Eni ga shji walë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo li wapga wleni llëm, shji domer boy li wapga wleni.

5

Shji döra Cristorë

¹ Shji döra Cristorë, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëy ame wlo. E kjishko ga pjây wokjang, pjây opyë ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame.

² Tja Pablo, tja tjlökwö kuzîa. Pjây doyo jyâ të, pjây ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga Cristo beno bomi kong tjwlö llëme.

³ Lër jek bomi kong obi ga domer llë doyo jyâ të, ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga ber shäng kjok llgwekklo llamo li kolë wlo bakoe.

⁴ Pjây mär kjok llgwekklo li go, pjây ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga pjây löng Cristo tjok llëm, ga Sbö wopjlú li ber bomi kong tjwlö llëme.

⁵ Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbö Sëyarë, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso dbaryo li koshë löng wopjlú wlo.

⁶ Shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwlö ara bi kong. Ga shji mär ba go kjishko ga shji oblë woydë ÿyado. Gueniyo Sbö kong ga shji doyo jyâ tëre, de llëmde, e llëno llëme.

⁷ Bäm go ga pjây jëk löng Sbö tjok pjlúe. ¿Tjölkwö bek li sömi ame laga erë bomi kong?

⁸ Pjây rokara Sbörë tjölkwö pjlú li sök wlo. E kjishko ga bomi songga li ichaga erë llëme.

⁹ Oba tjlä ga «Pjlung shosho uukklo* chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni.

¹⁰ Gueniyo miydër pjlú ga pjây Tjlapga Jesús ï. E kjishko ga miydër ga wop ä ga pjây wotjlík ber löng botoya dik iröng obi. Ga bomi jyäpgwaga to löng li, e shdüya Sbörë, ë ga eni.

¹¹ Pjeyoga, shji doyo jyâ të, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër shäng

oba kong kjwe ga tja shdüya judiógarë llëme. Gueniyo shäryër eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go bi kjishko li ber tjwlö llëme.

¹² Gueniyo bomi jyäpgwaga to löng lira, woydër ga doyo jyâ të dö llëme. Woydër ga epga opkë lok om go dey.

¹³ Pjeyoga, pjây rokara Sbörë ber löng ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame wlo. Gueniyo pjây beno löng kjok llgwekklo li kolë ame wlo ëmdë ga pjây beno jëk löng bomi wotjlík owa li go wlo llëm bakoe. Pjây ëng woydos ara kar kar, pjây ëng kjimtos bakoe.

¹⁴ Kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»†

¹⁵ Gueniyo pjây sjëke. Shäryëmi löng eni llëme. Pjây löng ëngkjwë ëng tjok kar kar erä. Shäryëmi löng eni ga pjây ëng pjik löng om go erä.

Shji mär Sbö Sëya go

¹⁶ Eni ga lër bomi kong ga pjây mär Sbö Sëya go. Enira pjây jëk bomi wotjlík owa li go llëme.

¹⁷ Bi wotjlík owa li, e owa Sbö Sëya bokso. Ga bi wotjlík owa li, e llëye woyde Sbö Sëyarë li wloyo wleni. Wotjlík kkring pjök li, e oblë oblë, ëngkjwë ëng tjok wleni. E kjishko ga olö ga llëye shäryëmi woydë pjlú li, e shäryëmi ga äe.

¹⁸ Gueniyo pjây mär Sbö Sëya go ga pjây ichaga kjok llgwekklo lirë ame.

¹⁹ Nopga jëk ba wotjlík owa li goshko ga llëye shärye löng li ïgöy wëllëe. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Llëbo owa shäryako llëm li shärye. Wotjlík llëbo owa shäryë oblë tjok erä.

²⁰ Sböpga jyäglö, e poshrëya. Op-ping ybi, oblë ie wlo. Oblë ÿywa shjiktëng. Englë kar kar oblë tjok äe. Ymo ara. Iirkë malinge. Wotjlík ba kjishko eröe. Engkjwë oblë tjok. Tön dboy dboy.

²¹ Wotjlík owa oblë kong ba llëbo kjishko. Nelötkë, bërkkë, llëbo owa

* **5:9** *Pjlung shosho uukklo* le li, e *tjölkwö söya löng owa* li loklo. † **5:14** Levítico 19.18.

shärye ara ëng tjok. Llëbo oblë, so e kjoyo li shärye bakoe. Loror bomi kong tjän, gueniyo lër bomi kong jek obi ga ëye sgara shäng eni ga äär Sbö sök no pjluyo ïyado lishko llëme.

²² Gueniyo shji kjimte Sbö Sëyarëshko ga shji llëbo shäryë oblë. Shji oblë woydë ara. Shji wopjlúe. Shji wlëpe. Shji iirkë maling llëme. Shji wopjlú oblë tjok. Shji oblë kjimtë. Llëye loroy li shäryë eni.

²³ Shji llëbo shäryë oblë kong yõtso. Shji llëbo shäryë ga woyotjlïy yõtso guing. Llëbo ëre shäryë ga pjlú, llgwekklo drete.

²⁴ Ëye Cristo Jesús i ga e ichaga ba wotjlík owa lirë ame. Ba wotjlík owa li, e lora beno pjang kjlös go wleni.

²⁵ Shji iara Sbö Sëyarë beno löng së jlökoyo kuzong ga woyde ga shji mär ba go.

²⁶ Gueniyo shji krë llëm, shji ënglë kar kar llëm, shji wotjlík owa ëng tjok bi llëbo kjishko llëm bakoe.

6

Shji ëng kjimtë

¹ Pjeyoga, pjäy mär löng Sbö Sëya go. Eni ga pjäy kjlara llëbo owa shäryono ga poshdüzï yõtso. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy dir baïya dik llëm wlo.

² Pjäy kjlara ïmi ga song ga kjimtozïa. Eni ga pjäy pina Cristorë sorë ga shäryëmi löng eni.

³ Ëye tja tjwlö ara, oblë kjinmo le, tjwlö ara llëm ëmdë ga opjyâpgwë shäng om go.

⁴ Pjäy llëbo shäryono pjlúre, de oware, pjäy kjlara kjlara opmiydos om go. Shäryoromi pjlú ga pjäy ber wopjlú ga pjlúe. Gueniyo shäryoromi pjlú, oblë kjinmo lëmi llëme.

⁵ Pjäy kjlara kjlara pak llë ga miydaga ber erë om go.

⁶ Ëye, shji pïya Sbö tjlokwo goshko ga woyde ga llëbo tjeng bi tjok li shdöy ba tjok.

⁷ Sbö jyâpgwëy ga äe. E kjishko ga pjäy opjyâpgwë llëm bakoe. Llëye dgoroy ga e bo kjroydë.

⁸ Ëye jëk ba wotjlík owa li goshko ga ber shäng shdüyä ïyado wlo. Ëye mär Sbö Sëya go ga ie Sbö Sëyarë ber shäng së ïyado Sbö tjok.

⁹ Eni ga shji sjen llëbo pjlú shäryë llëme. Shji wosonkë llëm, äär bi potjwlëkklo dbaryo lishko ga shji potjwlëya pjlúe.

¹⁰ E kjishko ga kuy ga shji oblë kjimtë ga bue ga kjimtëy dey. Ga Cristo tjlokwo kragaga löng li kjimtëy ara anmoyö.

Shji iara Sbörë beno tja glën wleni

¹¹ Tja Pablo, tjlokwo ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. ïmi ga tjlokwo jyä glö ëre kjwo kës kësë.

¹² Pjäy tjlä ga pjäy döya Sbörë, Cristo wolono pjang kjlös go li kjishko lëmi. Gueniyo ëye omlë eni ga shdungoba e kjishko. E kjishko ga bomi ichaga doyo jyä të li, pjäy iche lok eni ga ikoba ga ber löng wopjlú ba tjok wlo, shdungoba eni llëm wlo.

¹³ Epga doyo jyä tak pjir ëmdë ga kjok llgwekklo tjeng kës li kole lok llëme. Gueniyo woyde lok ga epga kolëmi, ga pjäy doyo jyä të ber löng baïya dik, epga krë ara bomi kjishko wlo.

¹⁴ Gueniyo tjara krë llë kjishko llëme. Tja krë Tjlapga Jesucristo zröraba pjang kjlös go li kjishko eröe. Ba kjishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go tjwlö bor kong ame, ga nopga kjok ëre so kong ga tja tjwlö llëm bakoe.

¹⁵ Sbö kong ga shji doyo jyä tak pjirde, de llëmdë, e llëno llëme. Shji kjlopswara beno tja glën wleni li, tjwlö ara li e.

¹⁶ Tjlokwo lër shäng bomi kong ëre sömi wleni ga pjäy kjlara Sbörë beno ba nopga, judioga kjlara dënashko wleni. Eni ga rokër Sbö kong ga pjäy uunkong eni li songe le ïyado, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

¹⁷ Era eni ga tjara doyo bäng lok, tja shporaba ara, Jesús kjishko. E kjishko ga woydër ga eeri jek lëkong ga ëye llëbo shäryë tjwe bor barwoklo ame.

¹⁸ Pjeyoga, rokër Tjlapga Jesucristo
kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjãy
kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios Kjibokwo ëre tara Pablorë Éfeso sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Éfeso kjokyo, e tjwlö ara. Eshko ga sböpga jyäglo syö uyo lok ara. Tjwlö arayo li, e ba sbö ko Artemisa li syö uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorë li eni. Dënashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblëshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorë li eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llëme. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga li ping Sbö tjlökwo go lu pjloglo mya, tak pjang Hechos 19 go sorë li eni.

Kjibokwo ëre go ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo shäryara pjlú bi kong oblë oblë sorë li tara ba kong. Woyde ga Sbö iëy ber kësbang, tjwlö ara sorë li tara ba kong. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno tjëyo kjrinaso, ga woyde ga ber löng wlëp ëng tjok shara, ber löng ëng kjimté kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Éfeso kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjlú li kjishko

³ Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji töna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji kjimtara ara,

llëbo twe ba nopga kong ba kjimtoklo wlo li twara bi kong uunkong bakoe.

⁴ Shji kjimtara eni. Kjok shäryayde llëm obishko ga shji töno beno tjeng Cristo tjok ëre kjrara Sbörë, shji ber tjeng baïya wlo, shji pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. Shji woyde Sbörë ara kjishko ga

⁵ dënashko ga wotjlík ga shji ie Jesucristorë ber löng ba wapga wlo le, woydara ber eni kjishko.

⁶ Ba Wa woyde ara li twara bi kong. Eni ga ba wopjlú li pina bi kong, iý wële wlo, ga poshrëy ara.

⁷ Sbö wopjlú ara anmoyö. Ba wopjlú li kjishko ga Cristo wolono, srëng kwono. E kjishko ga shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe.

⁸ Shji kong kjok miydë twara ara, ba tjlökwo miydëy wële wlo. Shäryara eni ba wopjlú li kjishko.

⁹ Dënashko ga Sbö wotjlík llëbo shäryë Cristo tjok le, woydara ber eni kjishko, gueniyo ëye ommyidono llëme. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän,

¹⁰ e dbaryo öötongshko ga llëbo uunkong lara li shärye ber eni wlo. Eshko ga Cristo ie ber sök llëbo tjeng kës li ichaga, llëbo tjeng kjok dogo, llëbo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

¹¹ Llëye woyotjlína Sbörë shärye wlo li, e shärye uunkong eni. Ga dënashko ga wotjlík llëbo shäryë bi kong le. Eni ga shji kjrara, töna beno tjeng Cristo tjok,

¹² ga shji löng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wlo, Sbö poshrëkoba ba dbo kälä kjishko wlo.

¹³ Shji döya Sbörë sorë roy pjlú li, tjlökwo bek li e. Ga kuromishko ga tjlökwo kjrromi, ga pjây töno beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjishko ga pjây go ba Sëya ichë ber bomi tjok lara jlökoyo li, e shrono beno kësbang bomi tjok. Eni ga pjây jyä tara beno löng wleni. Miydëy e go ga pjây beno Sbö i.

¹⁴ Ba Sëya twara bi kong kjishko ga miydëy e go ga llëye pjlú shärye

bi kong 'lara li, e shärye eni jlökoyo, nopga baïya li döra pjir guing. Eshko ga Sbö poshrëy ara, ba dbo kälä kjishko.

Pablo syöshtono Sbö kong

¹⁵ Pjäy roy kuror ga pjäy mär löng Tjlapga Jesús go, ga Sbö nopga uunkong woydëmi löng ara bakoe. E kjishko ga

¹⁶ tja syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tja wopjlú ba tjok enido.

¹⁷ Data Kësbangyo li, e Tjlapga Jesu-cristo Sbö. Ga rokër ba kong ga pjäy kong kjok miydë twe ara, ga e opping shäng bomi kong bako, e miydëmi jek këgong wlo.

¹⁸ Pjäy kjrara Sbörë, llëbo pjlu twe bomi kong kësbang wlo. Eni ga rokër ba kong obi ga pjäy kong kjok miydë twe äär bomi pjlushko wlo, llëbo pjlu koshëmi löng twe ba nopga kong li llë miydëmi wëllë wlo,

¹⁹ Sbö dbo ara li miydëmi wëllë wlo bakoe. Ba dbo ara li, e pjir llëm, ëye äär baïya dik llëm bakoe. Ga shji mär löng Cristo go ëre kjimte ba dbo go.

²⁰ E go ga Cristo buk shinmoga tjrekoshko ga woshrrara iröng obi, ga söra öötong sök ba orkwo këlekong kjok dogo.

²¹ Eshko ga iara beno tjwlo ara, sëya llë dbo ara wleniyo kjinmo, oblë ichagaga wleniyo kjinmo, llëbo uunkong kjinmo, iara beno eni eerishko dbaryo wlo, iyado wlo bakoe.

²² Llëbo uunkong iara beno tjeng ba wloshko, ga iara beno sök ba tjlokwo kjrägaga löng kës li ichaga.

²³ Epga, e ba doyo wleni. Epga löng së ba kjishko. Llëbo tjeng kës së li laga erë.

2

Shji wolono löng wlenishko ga shji iara Sbörë beno löng së jlökoyo

¹ Nopga judío llëm wleniyo, dënashko ga pjäy wolono löng wleni, llëbo owa shäryëmi löng li kjishko.

² Eshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo löng llëbo owa shäryë sorë ga pjäy omshäryë löng eni bakoe. Llëye le Äre li kolomirë. Sëyaga owa jëk löng kjok ëre kjing goshko ichaga erë, nopga to löng Sbö kolë llëm li ichaga erë bakoe.

³ Dënashko ga shji uunkong omshäryono eni. Eshko ga shji wotjlik owa erä, shji jëk löng bi wotjlik owa li go bakoe. E kjishko ga Sbö iirkono ara bi tjok, ga shji löng shdüya wlo, nopga oblë owa li shdüya sorë ga eni.

⁴ Gueniyo shji songe le Sbörë, shji woyde ara anmoyö bakoe.

⁵ E kjishko ga shji wolono löng wleni, llëbo owa shäryëy löng li kjishkoshko ga shji iara beno löng së jlökoyo, gashji iara beno löng mär Cristo go shara. Ba wopjlú li kjishko ga shji döra eni.

⁶ Cristo Jesús woshrrara iröng obi, ga söra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji woshrrara eni wleni, ga shji söra öötong löng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe.

⁷ Shäryara eni Cristo Jesús kjishko, llono ga ba wopjlú kësbang li pïya oba kong iyado wlo.

⁸ Ba wopjlú li kjishko ga pjäy döra, pjäy mär löng Cristo Jesús go kjishko. Pjäy döra li, e bomi sengglo, e wlënomi om go llëme.

⁹ Shäryara eni, llëbo pjlu shäryoromi kjishko llëm, ëye opposhrek e kjishko llëm wlo.

¹⁰ Shji eerishko ga sorë, shji shäryara Sbörë yotso beno löng eni kjishko. Shäryara eni, shji tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëbo pjlu lara dënashko shäryëy wlo li, e shäryëy eni wlo.

Shji tjëyo kjrinaso, shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko

¹¹ E kjishko ga pjäy nopga judío llëm wleniyo, pjäy dëna ga sorë woyoshrozïa. Eshko ga pjäy kowe judiogarë «nopga jyä tak llëm wleniyo» le. Epgara opkowë lok «nopga jyä

tak pjiir wleniyo» le, gueniyo jyā taga norë ba doyoishko erä.

¹² Woyoshrozĩ ga dēnashko ga pjāy lōng Cristo tjok llēme. Tjłōkwo twara Sbōrē Israel tjēyoga kong, beno iyoado wlo, gueniyo pjāy Israel tjēyoga llēm kuzong ga e beno bomi kong llēm, pjāy shto oblē so wleni erä. Eshko ga Sbō miydēmi lōng llēm, pjāy dōya li koshēmi lōng llēm bakoe.

¹³ Pjāy lōng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko ga pjāy sōra tek ba soshko wleni shara, Cristo wolono, srēng kwono li kjīshko.

¹⁴ Dēnashko ga judíoga, nopga judío llēm wleniyo, e lōng dboy dboyē. E ēng iywō lok shjiktēng erä. Gueniyo shji iara Cristorē beno tjeng wlēp ēng tjok, shji iara beno lōng tjēyo kjiinaso shara.

¹⁵ Kjuk ilgwekklo tara Moisésdē li goshko ga llēbo shāryako ara. Gueniyo Cristo wolono kjīshko ga kjuk ilgwekklo li kjara, ga shji iara beno lōng ichaga erē ame. Shāryara eni, tjēyoga kjiing pjōk li tōya, ber ba tjok kjiinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlēp ēng tjok eni.

¹⁶ Wolono pjang kjlōs go kjīshko ga tjēyoga kjiing pjōk li iara beno tjeng tjēyo kjiinaso, ga iara beno lōng wlēp Sbō tjok, ēng iywō lok shjiktēng ame wlo.

¹⁷ Cristo öör ēreshko ga tjłēno uunkong kong ga shji ber lōng wlēp Sbō tjok ga pjłúe lara. Lara eni judíoga, Sbō miydē pjłú wleniyo li kong, nopga judío llēm, Sbō miydē llēm wleniyo li kong bakoe.

¹⁸ Eni ga ba kjīshko ga eerishko ga shji kjimte Sbō Sēya kjlaraso lirē uunkong āar Data Sbō shwoy ga pjłúe.

¹⁹ E kjīshko ga pjāy nopga judío llēm wleniyo, pjāy shto oblē so wleni ame. Pjāy beno lōng Sbō nopga jlōkoyo, pjāy ba wapga bakoe.

²⁰⁻²² Shji u shāryē akkwo goshko ga wojdara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iēy tōshko bām go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iēy ba kjiing go jem jong ēng kjiing go. Sbō

nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bām go li, e Cristo Jesús om go li loklo. Akkwo oblē oblē iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbō tjłōkwo roy lagaga Jesús āska li loklo, Sbō tjłōkwo lagaga li loklo bakoe. Ga pjāy mār lōng Cristo go kuzong ga pjāy uunkong tōng tjeng ba tjłōkwo kjiagaga oblē tjok, akkwo jem tjeng ēng kjiing go wleni. Shji uunkong tōng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbō u wleni wlo, ba Sēya ber sōk u li roshko iyoado wlo.

3

Pablo ichara Sbōrē ba tjłōkwo roy pjłú lē nopga judío llēm wleniyo kong

¹ E kjīshko ga tja Pablo, tja sōk kjērshko, Cristo Jesús tjłōkwo roy pjłú lēr pjāy nopga judío llēm wleniyo kong kjīshko.

² Miydēmi ga Sbō wopjłú li kjīshko ga tja ichara ba tjłōkwo roy pjłú lē bomi kong.

³ Tjłōkwo li miydēba llēm, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kji-bokwo ēre go sira sorē ga eni.

⁴⁻⁵ Eni ga kjibokwo ēre lēmishko ga miydēmi e go ga Cristo, e sorē miydēba llēm ēmdē ga lara Sbōrē bor kong, ga miydēr pjiir tjān. Dēnashko ga e lara ē kong llēme. Gueniyo eerishko ga ba tjłōkwo roy lagaga Jesús āska li, ba tjłōkwo lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Sēya ichara ba tjłōkwo roy pjłú lē ba kong lok.

⁶ Ba tjłōkwo pjłú miydēba llēm li ēre: Eeri jeklēkong ga judíoga kjimte Sbōrē erō ame; ēye tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga kjimte Sbōrē, judíoga, nopga judío llēm wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno lōng tjēyo kjiinaso, doyo kjlaraso wleni, llēbo twe lara Sbōrē ba nopga kong jlōkoyo li beno uunkong li kong kjīshko.

⁷ Sbō wopjłú li kjīshko ga tja ichara ba tjłōkwo roy pjłú lē oba kong, ga tja kjimte ara ba shāryē ba dbo ara go.

⁸ Tja tjwłō Sbō nopga lōng kēs li dorko. Eni ēmdē ga ba wopjłú li kjīshko ga tja ichara ba tjłōkwo roy

pjlúle nopga judío llëm wleniyo kong. Tja tjlë ba kong ga epga mär lönng Cristo go wleni ga llëbo twe Sbörë ba kong ara, pjir llëme lër ba kong eni.

⁹ Dämär ga llëbo uunkong shäryara Sbörë. Eshko ga wotjlik llëbo shäryë le, gueniyo lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba lë oba kong, shärye sorë miydëba wëllë wlo.

¹⁰ Woydara ga llëye shärye Jesús tjlökwo kragaga kong li, e ïya sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyorë, ga miyde lok e go ga Sbö kjok miydë ara anmoyö.

¹¹ Ère shäryara Sbörë bi Tjlapga Cristo Jesús tjok, woyotjlina kjok shäryayde llëm obishko sorë li eni.

¹² Shji tona Sbörë beno tjeng Cristo tjok, ga shji mär beno lönng ba go. E kjishko ga shji äär Sbö shwoy ga wlëp, llëye bangkjrey llëme.

¹³ E kjishko ga rokër bomi kong ga tja shdungoba shäng song bomi kjishko ëmdë ga pjäy wosonkë llëme. Llëbo wen bor kong jushko li, e ber bomi kong pjlú wlo.

Pablo syöshtono Sbö kong Éfeso sopga kjishko

¹⁴ E kjishko ga tja kjök tok, syöshtë Data Sbö kong.

¹⁵ E ba nopga lönng kës kjok dogo li Data, ba nopga lönng kës kjok ëre kjing go li Data bakoe.

¹⁶ E llëbo tjeng ara, twe ba nopga kong wlo. Eni ga rokër ba kong ga ba Sëya iche bomi kjimte ba dbo kësbang go, pjäy ber lönng wokjang wlo,

¹⁷ Cristo ber sök bomi tjok ïyado wlo, pjäy mär lönng ba go kjishko. Rokër ba kong obi ga pjäy kjimte ëng woydë ara kar kar jlökoyo ïyado,

¹⁸ shji woyde Cristorë kjöme li miydëmi wlo, ba tjlökwo kragaga lönng kës li tjok. Jlökyo ga shji woyde ara anmoyö.

¹⁹ E tjlüy ga äär llëm ëmdë ga rokër ba kong ga e pïya bomi kong, miydëmi wlo, llëye shäryëmi dö lishko ga pjäy wotjlik äär Sbö dik wlo.

²⁰ Sbö dbo ara kjishko ga llëbo woyotjlüy, rokëy ba kong li shärye ga pjlú, ga shärye e kjinmo anmoyö ga pjlú bakoe. Ga shji kjimte ba dbo ara ëre go.

²¹ Llëbo shärye ara Cristo tjlökwo kragaga go, Cristo Jesús go bakoe. E kjishko ga iëy ber kësbang, tjwlö ara ïyado wlo. Ber eni.

4

Shji ie Cristorë ber doyo kjaraso wleni

¹ Tja sök kjërshko Tjlapga Jesús kjishko. Pjäy rokara Sbörë beno ba nopga. Era tjwlö ara. Eni ga rokër bomi kong ga pjäy jëk pjlo beke.

² Pjäy ber lönng wotöye. Pjäy tjlë ëng tjok yötso. Pjäy iirkë maling llëme. Llëbo shärye oblërë llë pogoshko ga pjäy ber lönng wlëp, wopjlú ba tjok erä.

³ Pjäy drön ëë, jëk lönng ëng tjok wlëp, pjäy wotjlik ber lönng kjarinaso wlo, pjäy iara Sbö Sëyarë wotjlik sorë ga eni.

⁴ Shji Cristo tjlökwo kragaga lönng kës ëre doyo kjaraso wleni, shji Sëya kjaraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llëbo koshëy lönng li kjarinaso.

⁵ Shji Tjlapga kjaraso. Tjlökwo söy lönng li kjarinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llëbo kjarinaso loklo.

⁶ Shji Sbö kjaraso. Shji data kjaraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok ïyado.

⁷ Cristo wopjlú li kjishko ga shji kjaras kjaras kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong li shäryëy pjlú wlo.

⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«To jem kjókshkoshko ga
ba wloyoga zana li shara, söra
jem ba tjok ba irgo,
ga oblëra kong llëbo twara ara.»*

⁹ ¿«To jem» le li, e llë loklo? To ter öör shäng bäm go kjok ëre kjing go li loklo.

* 4:8 Salmo 68.18.

¹⁰ Cristo to ter bām go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwłō ara, kjok shto oblē oblē kjinmo, llēbo uunkong ichē wlo.

¹¹ Shji kong pak twara om go, shāryēy wlo. Shji kjone kjone iara beno lōng Sbō tjłōkwo roy laga Jesús āska, shji kjone kjone iara beno lōng Sbō tjłōkwo laga, shji kjone kjone iara beno lōng Sbō tjłōkwo roy pjlú shdōga, shji kjone kjone iara beno lōng ba nopga daga, ba pingga bakoe.

¹² Shji iara beno lōng ba nopga lōng kēs li kjimtaga, pak twe ba kong li shārye lok pjlú wlo, dbokjrē lok jek kēgong kēgong wlo.

¹³ Woyde ga shji uunkong Sbō Wa miydē pjlú, ga shji mär ber lōng ba go, shāryoroy eni pjirshko ga shji ber lōng wotjlik kjrinaso wlo, shji ber lōng wotjlik kēkboga dik wlo, shji āar ber lōng Cristo dik wlo.

¹⁴ Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyāpgwēba tjłōkwo oblē oblē go ame, kyyong iōya dlung kjing go bakwe pjlukdē llaw pogo wleni, no kjone kjone wotjlik ara, shji jyāpgwe wlo le gueniyo.

¹⁵ Tjłōkwo bek li lēy wopjlú go dey. Eni ga shji āar ber Cristo dik, bi kägāyo li e,

¹⁶ ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok lok ēng go ba kyyungyo go, ber doyo kjaraso wlo, ga shji tōya Cristorē ber doyo kjaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji ēng woydē ara kar kar, ga shji kong pak twara kjlara kjlara li shāryēy ga pjlúe.

Shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji jēk lōng tjaglēn wleni

¹⁷ Eni ga pjāy ichēr Tjlapga Jesús ko go ga pjāy jēk lōng owa, nopga Sbō miydē llēm wleniyo dik ame. Epga jēk lōng ba wotjlik tjwłō llēm, llēno llēm li go erä.

¹⁸ Epga Sbō miydē llēm, llēye kuya woydē llēm kjishko. E kjishko ga tjłōkwo bek li llē loklo miyde lok llēm, ga epga ie Sbörē ber lōng sē jlōkoyo llēm bakoe.

¹⁹ Opyono beno jēk lōng ba wotjlik owa li go erä, ga llēye lōkyo ba kong ame. Llēbo owa shārye lok oblē oblēshko ga lōng wopjlú erä, ga shārye woydē eni jek obi.

²⁰ Gueniyo pjāy Cristo tjłōkwo roy kunoshko ga pjāy oppino jēk eni llēme.

²¹ Cristo tjłōkwo roy bek li kuromi, ga pjāy mär beno lōng ba go. E kjishko ga miydēr ga pjāy oppino jēk, woyde Cristorē sorē li eni.

²² Dēnashko ga pjāy jēk lōng bomi wotjlik owa li go. Bomi wotjlik eshko li, e owa. Pjāy jyāpgwara ara, llēbo owa shāryēmi wlo. Gueniyo pjāy oppino ba rayē,

²³ pjāy kjlopswe Sbörē ber lōng wotjlik oblē wlo,

²⁴ pjāy ie ber lōng tjaglēn wleni wlo. Llēbo pjlú shāryaga iyado li, e Sbō. Ga pjāy kjlopswara beno jēk lōng eni, baīya dik.

²⁵ Eni ga shji uunkong doyo kjaraso wleni kjishko ga shji jyörkē ame, pjāy tjlē bēy ēng kong dey.

²⁶ Shji iirkonoshko ga llēye owa shāryēy llēme. Shji pē jek lōng bi iir li tjok llēm,

²⁷ shji jyāpgwe Äre llēm wlo.

²⁸ Ēye lürkē ä ga lürkē ame, parkē ba orkwo go dey, oblēga song li kjimte ga pjlú wlo.

²⁹ Tjłōkwo owa lēy ēng kong llēme. Tjłōkwo pjlú lomirē dey, oblē kjimtoklo, kuya ga ber pjlú ba kong wlo.

³⁰ Pjāy jyā tara Sbō Sēyarē wleni beno Sbō i, āar jong bi dōzlong dbaryoshko jā. E kjishko ga Sbō Sēya iēy ber shäng woydē llēme.

³¹ Shji wotjlik owa oblē kong ame, shji iirkē ara oblē kong ame, llēbo lēy oblē kong iir go ame, shji ēngkwē oblē tjok ame, oblē lāywēy owa ame, shji oblē iywō shjiktēng ame bakoe.

³² Pjāy pjlú ēng tjok. Oblē songe lozīa. Llēbo shārye oblērē owa bomi kongshko ga owa li iozī ber tjwłō llēm, owa pjang bomi go li lōna Sbörē Cristo kjishko sorē ga eni.

5

Shji jëk pjlo bek

¹ Pjāy Sbō wapga, ga pjāy woyde ara. E kjīshko ga pjāy opshāryos baīya dik.

² Shji woydara Cristorē ara, ga optwono wolono bi kjīshko, öng wlēp ushko so zrökoba, sho sukoba Sbō poshrëkklo li lō pjlēblē ba kong wleni. Woyde ga pjāy ëng woydos ara kar kar eni bakoe.

³⁻⁵ Shji orkwosmono ë tjok llēm ga shji pē ba tjok llēm, llēbo shāryako llēm li shāryēy llēm bakoe. Shji wotjlik dbur tōng bi kong erō llēm, e llēbo jyāglo poshrēy lōng wleni. Pjāy Sbō nopga kjīshko ga llēbo eniyo shāryēmi sira ëmdē llēme. Llēbo lako llēm lēy ë kong llēm, llēbo tjwlō llēm lēy ë kong llēm, shji tjör ëng tjok tjlōkwo owa go llēm bakoe. Pjāy lōng wopjlú Sbō tjok li lanyotkomirē oblē kong dey. Llono ga Cristo, Sbō, epga ber lōng no pjlyoga iyado. Eshko ga llēbo twe Sbörē ba nopga kong. Gueniyo eye opshāryē owa eni ga āar eshko llēme.

⁶ Pjāy jyāpgwēba tjlōkwo tjwlō llēm go llēme. Llono ga nopga llēbo owa shāryono eni li shdūya Sbörē, kolara lok llēm kjīshko.

⁷ E kjīshko ga pjāy tōn nopga eniyo tjok llēme.

⁸ Dēnashko ga pjāy jëk lōng kjok ro sī roy* wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy mār lōng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy jëk lōng kjok shjiy roy† wleni shara. E kjīshko ga pjāy jëk lōng, woyde Sbörē sorē li eni.

⁹ Eye iök shjiy ëre tjok ga jëk pjlu oblē tjok, jëk pjlo bek, ga tjlēshko ga tjlōkwo bek li layde.

¹⁰ Ga pjāy opping llēye woyde Tjlapgarē shāryēmi wlo li go.

¹¹ Shji jëk oba jëk lōng kjok ro sī roy wleni llēme. Llēye shārye lok li, e llēno llēme. Eni ga llēbo shārye lōng li owa lozī ba kong dey, miyde lok wlo.

¹² Sbō kole lok llēme. Llēbo owa shārye lōng lūtshko li lanyotkēy ëmdē ga lökyo ara.

¹³ Gueniyo iök pīy llēbo owa li go ga e ber wēlēe.

¹⁴ Eshko ga īgōy wēlē, iök shjiy li kjīshko. E kjīshko ga oba tjlē ga

«Pja buk pē,
pja wollenzong,
pja kojōs shinmoga tjeng li tjrēko dwayo.

Eshko ga pja ie Cristorē ber sök kjok shjiy roy» lēba eni.

¹⁵ Pjāy drōn jëk lōng nopga kjok miydē ara wleniyo dik, nopga kjok miydē llēm wleniyo dik llēme.

¹⁶ Shji lōng dbar owa. E kjīshko ga llēye wen tjwe bomi kong shāryēmi pjlu wloshko ga shāryozīa.

¹⁷ Shji llēbo shāryē nopga kjok miydē llēm wleniyo dik llēme. Pjāy oppīs llēye woyde Tjlapgarē li shāryē.

¹⁸ Shji nelōtkē llēme. Shji nelōtkē ga shji iche llēbo owa shāryē. Pjāy ichaga ber Sbō Sēya pjang bomi go lirē dey.

¹⁹ Pjāy tos ëng tjok Sbō kong tēkwo oblē oblē go. Ga Tjlapga poshrēzī bomi tēkwo li go.

²⁰ Pjāy ber lōng wopjlú Data Sbō tjok llēbo uunkong kjīshko. Lozī ba kong iyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok lōng pjir ga jëk ëng tjok sorē

²¹ Cristo bangkjrēmi kjīshko ga pjāy ëng kolozong.

²²⁻²³ Cristo beno ba tjlōkwo kjrāgaga uunkong kägāyo, ba dōga bakoe. Domergara beno ba boyga kägāyo eni bakoe. E kjīshko ga walēga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga kolozī, Tjlapga Jesús kolēmi lōng wleni.

²⁴ Cristo kole ba tjlōkwo kjrāgarē sorē ga bomi lanmaga kolozī iyado eni bakoe.

²⁵ Domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boyga woydozī ara, ba tjlōkwo kjrāgaga woyde Cristorē sorē ga eni.

* **5:8 Jëk lōng kjokro sī roy** le li, e **tjlōkwo pjlu miyde lōng llēm** li loklo. † **5:8 Jëk lōng kjok shjiy roy** le li, e **tjlōkwo pjlu miyde lōng** li loklo.

Ba tjlōkwo kfragaga woydara ara, ga optwono wolono ba kjīshko,

²⁶ ie ber lōng dboy ba kong wlo. Ba tjlōkwo li go ga epga iara beno pjlo bek Sbō bokso wlo,

²⁷ ber lōng ba nopga kālā shji wleni wlo, ber tjeng baīya wlo, pogo llēye dret ba bokso wlo bakoe.

²⁸ Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Ēye ba boy woydē ara ga e opwoydē om go wleni.

²⁹⁻³⁰ Ēye ba doyo om go li īywō shjiktēng llēme. Opsēng, opdē. Shji Cristo tjlōkwo kfragaga, shji ba doyo wleni. E kjīshko ga shji de Cristorē eni bakoe.

³¹ E kjīshko ga domer ba data, ba mekē rayē, ga orkwosmok walē tjok, ga ber lōng kjaraso wleni.†

³² Ēre llē loklo miydēy wēlē llēme. Lēr eni li, Cristo, ba tjlōkwo kfragaga, e lotē.

³³ Eni ga domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Walēga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga bangkjrozīa.

6

Dataga, mekēga, wapga, e jēk ēng tjok sorē

¹ Wapga, pjāy mār Tjlapga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekēga, e koloziā.

²⁻³ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekēga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlo ara, llēbo jek pjlu bomi kong wlo, lu īmi kop ara kjok ēre kjing go wlo bakoe.»* Eni ga kjok llgwekklo ēre koloroy wleni ga llēbo pjlu shārye Sbōrē bi kong lara jlōkoyo. Llēbo lara jlōkoyo eni eshko kjwlē jā.

⁴ Dataga, pjāy llēbo shāryē bomi wapga kong ber lōng iirkē wlo llēme. Poshdūzī, pīzī jēk lōng, woyde Tjlapga Jesúsdē sorē li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwlek lōng pjir wleniyo, e jēk ēng tjok sorē

⁵ Parkagaga tjwlek lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ēre so, e koloziā. Bangkjrozī lōng wopjlu, pjāy parkē lōng Cristo kong wleni.

⁶ Pjāy īya lōngshkoshko ga epga kolēmi pjlu, ber lōng wopjlu bomi tjok wlo. Gueniyo kolēmi eshko dō llēme. Pjāy parkos ba kong pjlu īyado, pjāy Cristo parkagaga tjwlek lōng pjir wleniyo dik. Llēye woyde Sbōrē shāryēmi wlo li shāryozī wopjlūe.

⁷ Pjāy parkos lōng wopjlu bomi sogoga kong, bomi dbo kēs li go, pjāy parkē lōng Tjlapga Jesús kong wleni, pjāy parkē lōng nopga kong wleni llēme.

⁸ Miydēmi pjlu ga ēye llēbo pjlu shāryono ga potjwlēngga Tjlapgarē, parkagaga tjwlek lōng pjir wleniyo emdē ga potjwlēya.

⁹ Parkagaga sogoga, pjāy opshāryē bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoywēy llēme. Miydēmi pjlu ga pjāy, bomi parkagaga, pjāy kīgāyo sōk kjaraso kjok dogo, ga shji uunkong llgweya beke.

Llēbo twe Sbōrē bi kong ara, bi opwlikoklo wleni

¹⁰ Era eni ga pjeyoga, pjāy mār ber lōng Tjlapga Jesús go īyado, pjāy mār ber lōng ba dbo ara go īyado bakoe.

¹¹ Ēngkwagaga opwlikē ba opwlikoklo go sorē ga pjāy opwlikos llēbo twe Sbōrē bomi kong kēs li go eni, pjāy jyāpgwe Ārēshko ga kumi kjang wlo, jlō lēmi ba kong llēm wlo bakoe.

¹² Shji lōng dbonik nopga tjok llēm, shji lōng dbonik sēya llē dbo ara wleniyo tjok, oblē ichagaga wleniyo tjok, nopga owa lōng kjok ēre kjing go ichagaga wleniyo tjok bakoe.

¹³ E kjīshko ga pjāy opwlikos llēbo twe Sbōrē bomi kong kēs li go, dbar owa li tjweshko ga pjāy tōk llēm wlo, pjāy ber lōng wokjang āar jong dbar owa li pjitong guing.

¹⁴ Eni ga pjāy wokjange. Sbō tjlōkwo bek li sōzī, e bomi dop pjrikklo wleni. Pjāy jēk pjlo bek, e bomi worbu wlikoklo wleni.

† 5:31 Génesis 2.24. * 6:2-3 Deuteronomio 5.16.

¹⁵ Sbö tjlökwo pjlú li, shji ie ber löng wlëp Sbö tjok. Pjây poshäryos e go, tjlökwo roy pjlú li lë oba kong wlo, e bomi drepkwota wleni.

¹⁶ Pjây mär ber löng Tjlapga Jesús go, e bomi könkowo shtokjoklo wleni. Pjây löya Ärë ba könkowo dbo go iök ri ri li goshko ga shtokjëmi e go, pjë bomi go llëm wlo.

¹⁷ Miydozi ga pjây döra Sbörë ba dbo ara go, e bomi kä wlikoklo wleni. Sbö tjlökwo shazi bomi wloshko, e bomi dröng twara Sbö Sëyarë bomi kong wleni.

¹⁸ Ga pjây syöshtos, kjloshtos Sbö kong iyado, pjây pïya Sbö Sëyarë sorë li eni. Pjây sjëke. Pjây syöshtos Sbö nopga kjishko iyado.

¹⁹ Pjây syöshtos bor kjishko bako, tja tjlëshko ga tja kong tjlökwo le Sbörë bor kong lër wlo, Sbö tjlökwo pjlú miydëba llëm li roy lër oba kongshko ga llëye bangkjrër llëm wlo bakoe.

²⁰ Tja ichara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong ba äska. Eerishko ga tja sök kjërshko e kjishko. Pjây syöshtos bor kjishko, ba tjlökwo roy lërshko ga llëye bangkjrër llëm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²² Bor kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlú iyado. E woydër ara, ga ichër jek bomi shwoy, tja sök na sorë li roy sök bomi kong wlo, löng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjây wosonkë llëm wlo.

²³ Pjeyoga, tja syöshtë Data Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjây ie ber löng wlëp, pjây kjimte ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte mär ber löng Cristo go iyado bakoe.

²⁴ Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây Tjlapga Jesucristo woydë jlökoyo li kjimte iyado.

Carta a los Filipenses

Kjibokwo ëre tara

Pablorë Filipos sopga

kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjlú lë. Eshko ga nopga ara omtjlökwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjlara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko. Epga ommiy-donoshko ga llëbo ichara lok ba kjimtoklo, dbur bakoe. Ichara lok domer kjlara ko Epafrodito tjok. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, e beno wopjlú ba kong li loklo.

Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjragaga löng Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ëre go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjlú li roy jyä tara, epga dbokjrë e go wlo. Ga epga ichara ber löng wotöshko, ga ëng kjimte kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga kjone kjone to löng tjlë ga shji dár wlo ga woyde ga shji mår Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söy bakoe le löng eni, miga jyö erä. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga Jesús tjlökwo kjragaga li ichara Pablorë ber löng sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Filipos kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë löng bomi tjok li kong bakoe.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Filipos sopga kjishko

³⁻⁵ Tja öör Jesús roy pjlú lë bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjây löng parkë Jesús kong bor tjok pjlú iyado. E kjishko ga pjây woyotjlïnshko ga tja wopjlú Sbö tjok, ga tja syöshtë ba kong bomi kjishko wopjlúe.

⁶ Sbö tjlökwo pjlú li kjroromishko ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi pjlúshko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷ Sbö wopjlú li kjishko ga «Jesús roy pjlú li, e jlöe» lër to shäng tjlapgaga këskës bokshtoshko ga pjây iara Sbörë beno löng bor kjimtaga. Ga tja bängzak shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjây löng bor kjimte obi. E kjishko ga pjây uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjlú bomi kjishko li, e pjlúe.

⁸ Pjây uunkong ïn woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjây woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹ Tja syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga rokër ba kong ga pjây kjimte dbar kjwobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjây opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjlík pjlú li go bako,

¹⁰ llëbo pjlú anmoyö li shäryëmi iyado wlo. Eni ga pjây ber löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing.

¹¹ Ga rokër ba kong ga pjây kjimte Jesucristorë jëk löng pjlo bek iyado, pjây ikoba wlo, Sbö poshrëkoba bomi kjishko wlo, Sbö iëba ber tjwölö ara anmoyö bomi kjishko wlo bakoe.

Pablo sök kjërshko, Cristo tjlökwo roy pjlú le kjishko

¹² Pjeyoga, llëye weno bor kong dö li, e shäryono Jesús roy pjlú shdär jek këgong wlo. E lër bomi kong, miydëmi wlo.

¹³ Eerishko ga no dagaga parkë l'ong no llgwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde lok ga tja iak shäng kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjishko.

¹⁴ Bi pjeyoga llamo l'ong kës li, tja roy kuya lok ga opyono mär l'ong Sbö tjlökwö roy lë jlökoyo, llëye bangkjre lok ame.

¹⁵⁻¹⁷ No kjong kjong Cristo roy lë wopjlú go. Shärye lok eni, tja woyde ara kjishko. Miyde lok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjlökwö roy pjlú li, e jlöe» lër oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo wotjlík l'ong oblë. Shärye l'ong eni, tja woyde llëm kjishko, äär ber tjwlö ara bor kjinmo wlo. Woyde lok ga songyo kjrër ara anmoyö ëreshko le. Miydër ga eni.

¹⁸⁻¹⁹ Gueniyo ga e llëye llëme. Cristo roy, e le l'ong enido. Wotjlík pjlúre, de oware, gueniyo Cristo roy le l'ong enido. Tja wopjlú e kjishko.

Llëbo weno bor kong owa ara ëre kjishko ga pjäy syöshtë l'ong Sbö kong bor kjishko ara, ga tja kjimte Jesu-cristo Sëyarë ara bakoe. E kjishko ga miydër ga tja där, ga tja ber shäng wopjlú ara anmoyö e kjishko.

²⁰ Bor kong ga Cristo tjlökwö lökyokjrër kjwe ga tja ber lök ara eshko. Woydër eni llëme. Gueniyo miydër ga tja sgara shäng tjlä Cristo kjishko sorë ga tja tjlä eni iyado, ikoba ga Cristo, e tjwlö ara lëba wlo. Woydër ga tja sök sërë, de tja zrörabare, lëba eni iyado.

²¹ Bor kong ga tja beno shäng ga tja shäng llëbo shäryë Cristo kong wlo eröe. Ga tja wolono ga bor kong ga pjlú anmoyö.

²² Eni gueniyo ga tja sök kjok ëre kjing go obishko ga nopga kjimtër jek këgong ga pjlúe. ¿Woydër kjone dey yalë? Miydër llëme.

²³ Bor kong ga pjlúyo kjone dey lër ga kjange. Tja wotjlík kjrina ga tja wolon dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjlú anmoyö.

²⁴ Gueniyo tja wotjlík kjrina obi ga ber pjlú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ëre kjing go obi dey.

²⁵ Miydër pjlú ga eni. E kjishko ga miydër ga tja ber sök bomi tjok obi, pjäy kjimtër mär ber l'ong Cristo go jek këgong wlo. Eshko ga pjäy ber l'ong wopjlú ara anmoyö.

²⁶ Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjäy l'ong wopjlú Cristo Jesús tjok bor kjishko.

²⁷ Llëbo wen bor kong sorë pogo ga Cristo roy pjlú li kjrromi kuzong ga woydër ga pjäy jëk pjlö bek e go, Cristo roy pjlú li tjwlö ara lëba wlo. Eni ga tja äär bomi ikde, de pjäy roy kur eröre, miydër ga pjäy l'ong wotjlík kjrinaso, pjäy l'ong parkë uunkong no kjaraso wleni, Cristo roy shdär oba uunkong kong wlo.

²⁸⁻²⁹ Llëbo shäryara Sbörë bomi kong pjlúe. Pjäy iara beno l'ong mär Cristo go. Gueniyo erö llëme. Pjäy iara beno shdungoba song ba kjishko bakoe. Era llëbo pjlú bomi kong bakoe. E kjishko ga bomi wloyoga, e bangkjre sira llëme. E goshko ga miyde lok ga to jeno wlo, ga pjäyda där wlo. E laga Sbörë eni.

³⁰ Dënashko ga tja shdunaba sorë li inomi wëllëe. Eerishko ga roy kumi l'ong ga tja shdungoba shäng e kjoyo obi. Ga miydër ga shäryëba l'ong bomi kong eni bakoe.

2

¹ Eni ga pjäy töno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy kong dbo twe iyado. Pjäy woyde ara kjishko ga pjäy woydë llëme. Sbö Sëya tjeng bomi tjok iyado. Pjäy songe le Sbörë bakoe.

² Eni kuzong ga llëye lër bomi kong li shäryozia. Pjäy wotjlís jong kjrinaso, llëye woyotjlími kës li shäryëmi ga pjlú wlo. Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy ber l'ong ëng tjok wopjlú wlo. Shäryoromi eni ga tja ber wopjlú kësbang eshko.

³ Pjäy llëbo shäryë, pjäy äär ber tjwlö ara wlo lëmi llëme. Pjäy opyë tjwlö ara oblë kjinmo llëme. Oblë iozï ber tjwlö ara bomi kjinmo dey. Pjäy ber wotöshko.

⁴ Pjäy llëbo wlëk pjlú bomi kong dö llëme. Wlëzï ber pjlú oblë kong bakoe.

⁵ Cristo Jesús, e wotjlik sorë ga pjäy wotjlik eni bakoe.

⁶ Kjek shäryayde Sbörë llëm obishko ga e Sbö jlökoyo, tjwlö baïya dik bakoe.

Gueniyo ga «Tja ber sök jushko tjwlö ara iyado wlo» lara llëme.

⁷ Opyono beno shäng tjwlö llëm, parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, weno no, so shji kjoyoe.

⁸ Eshko ga opyono beno shäng wotöshko anmoyö.

Ba Data kolara kjishko ga opyono beno wolon pjang kjlös go, nopga owa wleni.

⁹ E kjishko ga iara Sbörë beno tjwlö ara anmoyö, oblëga kës li kjinmo.

¹⁰ Shäryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo, ëye löng kjok dogo, ëye löng kjok ëre kjing go, ëye löng klung ëre dorko bakoe.

¹¹ Eshko ga «Jesucristo, e bi pjluo jlöe» le lok uunkong. Eni ga Data Sbö ber tjwlö ara bakoe.

Shji llëbo shäryë pjluë

¹²⁻¹³ Pjeyoga, Sbö, e drön ëë bomi tjok, llëye le li shäryëmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjluë. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjäy drön ëë, Sbö kolë, bangkjrë iyado wlo. Pjäy döra llëbo pjluë ëre kong wlo.

¹⁴⁻¹⁶ Llëye shäryëmi dö ga shäryozï löng wopjlúe. Shji kjloshtë llëm, shji ëng dboryë kar kar llëm bakoe. Eni ga pjäy löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Pjäy Sbö wapga tjän, pjäy löng nopga owa jëk löng pjlo bek llëm li tjrëko gueniyo. E kjishko ga pjäy llëbo owa shäryë llëme. Eni ga shji ber löng së jlökoyo sorë tjökwoyo li lëmi nopga kongshko ga pjäy ïya lok ga oblë, dbala lok shjiy kjok ro sï roshko wleni. Eni ga Cristo tjwe iröng obishko ga tja wopjlú bomi kjishko, pak shäryoror li beno tjwlö ara kjishko.

¹⁷ Pjäy mär löng Jesús go kjishko ga pjäy shdungoba löng songe. Ga

miydër ga tja kjwe zrökoba, tjökworor bomi kong kjishko. Eni ëmdë ga tja wopjlúe. Tja wopjlú bomi kjishko bakoe.

¹⁸ Pjlú wlo ga llëye wen bomi kongshko ga pjäy löng wopjlúe. Ga pjäy ber wopjlú bor kjishko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

¹⁹ Pjäy roy miydër woydë, tja ber wopjlú wlo. E kjishko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsdë ga Timoteo, e ichër jek maling bomi ik, pjäy roy söya bor kong wlo lër.

²⁰ Llëbo ber pjluë bomi kong sorë li woyotjlüya shäng jlökoyo iyado botoya dik. Ëye oblë, pjäy woyotjlüya eni llëme.

²¹ Llamo löng ëreshkora, llëbo baïya woyotjlüyde. Llëbo Jesucristo i, e woyotjlüya löng llëme.

²² Gueniyo Timoteora parkë shäng bor tjok Jesús roy pjluë lë oba kong, wapga parkë löng ba data tjok sorë ga eni. E miydoromi tjän.

²³ Eni ga ichër woydë jek bomi ik, tja därde, de tja där llëm, e miydoror guing.

²⁴ Ga miydër ga tja kjimte Tjlapgarë wop ä ga jek bomi ik bakoe lër.

²⁵ Bi kjlara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjluë, dröno ara bor kjimtë Cristo roy lë. Gueniyo pjluë wlo ga ichër jek woydë bomi shwoy iröng obi.

²⁶ Pjäy ïya woydë arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydë ara e kjishko.

²⁷ Öör buk swlo ara jlöe. Wolono seke. Gueniyo songe lara Sbörë, ga kjimtara. Llëye shäryara ba kong li beno bor kong pjluë bakoe. Tja songe iyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydë ara eshko.

²⁸ E kjishko ga ichër jek woydë bomi shwoy maling, inomishko ga pjäy ber löng wopjlú obi wlo, tja sök woydë ba kjishko ame wlo.

²⁹⁻³⁰ Tja kjimtëmi om go ga ä kjishko ga shrono shäng na bor kjimtë bomi äska. Parkë shäng Cristo kong

ëreshkoshko ga wolono seke. E kjishko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozî lōng wopjlú, bomi kjlara wleni. Ëye parkë baïya dik ga bangkjrozî bakoe.

3

Shji mār Cristo Jesús go

¹ Era eni ga pjeyoga, pjāy lōng mār Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy ber lōng wopjlú e go. Tjlōkwo toror bomi kong li tër bomi kong jek obi. Tja kwleya ba të llēme. E ber bomi wlikoklo wleni.

² Pjāy sjëk, nopga owa lōng llēbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjloshko so kjoyoe. To lōng tjlē ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyā tak pjir Sbō i wlo» le lok eni.

³ Miga jyō erä. Jyā tak pjir Sbō i jlōkoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mār llēbo shäryëy om go li go llēme. Shji jyā tak pjir Sbō i jlōkoyo e kjishko.

⁴ Shji dār llēbo shäryëy li go kjwe ga dār bām go li tja. Tja llēbo pjlu shäryono ara anmoyō, oblë kjinmo.

⁵ Tja buk chirawa öötong dbar kjwongshko (8) ga tja doyo jyā taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlōkoyo tek dāmār dwayo. Dēnashko ga tja fariseo. E kjishko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdë li go.

⁶ Tja parkë woydë Sbō kong jlōkoyo. E kjishko ga Jesús tjlokwō kragaga ir-panor, shdunor ara. Kjok llgwekklo li, e söror beke. Tja llēbo owa shäryono lēba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjluë

⁷ Dēnashko ga tja mār llēbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mār shäng Cristo go shara. E kjishko ga bor kong ga llēbo ëre tjwlō drete.

⁸ Cristo Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjluë. Tjwlō ara anmoyō li e. Llēbo oblë kës li, e ber bor kong ga tjwlō drete. Cristo kjishko ga llēbo kës li, e rayoror pjir, bor kong

ga ioror beno tjwlō ame, llēbo dburoy wleni. Woydër ara li, e Cristo.

⁹ Woydër ga tja ber baïya. Tja ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga woyde ga tja jëk pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdë li go llēme. Woyde ga tja mār Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso.

¹⁰ Cristo, e miydër woydë pjluë. Cristo woshrra Sbörë irōng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wēlēe. Ba dbo li miydër woydë bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zrörabae. Woydër ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolon woydë baïya dik bebi.

¹¹ Woydër eni, llono ga nopga woshre Sbörë irōng obishko ga tja woshre ba tjok bako wlo.

¹² Tjlōkwo loror kës ëre wlēnor pjir, e lotë llēme. Tja iara Sbörë beno pjlo bek tjän, e lotë llēm bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesús dë, e miydër pjlu wlo. E kjishko ga tja drön ara, e miydër wlo.

¹³ Pjeyoga, tja öötong tjän, e lotë llēme. Gueniyo tja wotjlino to katöe. Llëye shäryono tjän li, e woyotjlän ame, llēbo wen tjwe li woyotjläntë.

¹⁴ Tja tōna Sbörë beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sök ba tjok iyado wlo, llēbo twe ber bor kong wlo. E kjishko ga tja drön ara, kjrër wlo.

¹⁵ Woyde ga shji wotjlük këkboga dik. Pjāy kjone kjone wotjlük oblë sira wleni ga pjlu li pïya Sbörë bomi kong, miydëmi wlo.

¹⁶ Llëye shäryëy kjone pogo ga woyde ga shji jëk lōng tjlokwō bek miydoroy tjän li go.

¹⁷ Pjeyoga, tja omshäryë shäng sorë ga pjāy omshäryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone lōng bomi tjrëko omshäryë lōng pjlu borwatoy dik. Pjāy omshäryos baïya dik bakoe.

¹⁸ Tjlōkwo loror bomi kong ara tjän li, e lër bomi kong jek pjlara obi, ga tja slar ëëe. Nopga ara omshäryë pjlu llēme. Cristo wolono pjang kjlös go li, ba kong ga tjwlō llēme le lok wleni.

¹⁹ E beno tjeng shdungko iyado wlo. Wotjlük Sbō llēme. Wotjlük llēbo

tjeng kjok ëre kjing go eröe. Wotjlik löng llëbo ber pjlu ba doyo kong li shäryayde. Zok ga llëbo owa shäryara li, e kjwe lökyokjre ara, gueniyo eni llëme. Roy shdöya lok wopjlue.

²⁰ Gueniyo ga shjira kjok ëre so ame. Shji iara Sbörë beno löng kjok dogo so tjän, lono ga shji äär ber löng ba tjok eshko wlo. Bi döga tjwe eshko dwayo li koshoydë löng. Tjlapga Cristo Jesús li e.

²¹ E dbo ara, llëbo tjeng kës li iche ga pjlu wlo. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwlo llëm ëre kjlopswe ber wolëso, baïya dik, e sök kjok dogo doyo sorë ga eni.

4

¹ Era eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy löng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjäy woydër ara. Pjäy in woydë ara. Tja iëmi ber wopjlue. Pjäy beno bor potjwlëkklo wleni, tja parkono Sbö kong ara kjishko.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

² Walëga tjeng eshko do pjök ko Evodia, Síntique. Rokër ba kong ga tönö beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jëk löng wopjlu ëng tjok, epenga dö wleni.

³ Pja bor kjlara, ga woydër ga pja ber shäng ba kjimtaga. Epga parkono löng Jesús roy pjlu shdök bor tjok pjlu. Clemente, bi pjeyoga oblë, epga parkono löng bor tjok eni bakoe. Eye ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo go. Ga pjäy ko tak lok e go bakoe.

⁴ Pjäy löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjäy ber löng wopjlue. Lër jek obi ga pjäy ber löng wopjlue.

⁵ Llëbo shäryozï oblë kong yötso, pjäy löng wopjlu oba kong lëba wlo. Tjlapga Jesús, e tjwe döröe.

⁶ Shji woydë llë kjïy llëme. Pjäy sorëborë ga pjäy syöshtos Sbö kong, «Tjawa kjimtozong» lozï ba kong. Ga pjäy syöshtëshko ga «Tjawa wopjlu bop tjok» lozï ba kong eni bakoe.

⁷ Eni ga pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjäy ie Sbörë ber

löng wlëp, pjäy woydë ame wlo. Shji nopga kong ga shärye eni li, e llëbo kësbang, e shay uunkong ber tjeng bi kä roy ga äe.

⁸ Era eni ga pjeyoga, llëbo bek li, e woyotjlizï eröe. Bangkjrako li, bek li, owa llëm li, wolëso li, woydako li, roy pjlu li, e woyotjlimirë.

⁹ Llëye loror bomi kong kuromi li, e shäryozï eni. Llëye shäryoror inomi sorë ga pjäy omshäryos eni bakoe. Eni ga pjäy ie Sbörë ber löng wlëpe.

Pablo wopjlu, llëbo twara lok ba kong li kjishko

¹⁰ Tja kong llëbo shäryëmi kjwlë jä. E go ga miydër ga tja woyotjlimi löng. E kjishko ga tja iara Tjlapga Jesúsde beno sök wopjlue. Tja woyojeromie lër llëme. Miydër ga tja woyotjlimi löng iyado. Tja kjimtemi loromi ara, gueniyo tja kjimtemi ga ä öötong dbar kop ara.

¹¹ Lër bomi kong eni, llëbo woydër obi kjishko llëme. Tja sorë pogo ga tja oppino sök wopjlue.

¹² Shji llëye dret ga e sorë miydër. Shji llëbo ara ga e sorë miydër bakoe. Tja dli arare, de tja pjli ara, tja llëbo arare, de tja llëye dret, eshko ga tja oppino sök wopjlu iyado.

¹³ Tja kjimte Tjlapga Jesúsde kjishko ga llëbo uunkong eniyo shäryër ga pjlu.

¹⁴ Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjlu.

¹⁵ Jesús roy pjlu lër soyër shäng pjäy Filipos soga kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklo. Tjlokwo kfragaga shto oblë so lira, tja kjimtara kjlara llëme. E miydoromi tjän.

¹⁶ Tja sök Tesalónica kjokyo ëmdë ga dbur ichoromi bor kjimtoklo pjlaraso llëme.

¹⁷ Tja wotjlik llëbo ichoromi li kjrë erö llëme. Woydër ga pjäy kong llëbo twe Sbörë ara e kjishko.

¹⁸ Llëbo ichoromi Epafrodito tjok li, e kjroror pjir tjän. E tjok ga öötong woydoror li kjinmo, llëye woydër

ame. Llëbo ichoromi li, e beno Sbö kong pjłú, lõ pjłëblë, öng zröraba, sho suraba, pjono dret, ba poshrëkklo wleni.

¹⁹ Bor Sbö, e llëbo ara. Eni ga llëye woydëmi li, e twe bomi kong pjir, pjây töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjışhko.

²⁰ Bi Sbö, e bi Data. E poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara İyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

²¹ «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok lõng li kong.

Pjeyoga lõng bor tjok ëreshko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

²² Jesús tjłökwö kfragaga lõng kës li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

Tjłökwö kfragaga parkë lõng pjlu kësbangyo ushko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong bakoe.

²³ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pjây kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Colosenses **Kjibokwo ëre tara** **Pablorë Colosas sopga** **kong** **Kjibokwo ëre sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö 'laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Epafras. Dënashko ga Jesús roy pjlú 'lara Colosas kjokyo. Pablo om go 'li tjlökwö lono eshko llëme.

Gueniyo lu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjok shto oblë oblë kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Ga Epafras öör eshko ba ik, ga llëbo owa shärye Jesús tjlökwö kjragaga löng Colosas kjokyo 'lirë 'li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga no kjone kjone to löng tjlë ga kjok uunkong shäryara Sbörë Jesús go llëm; Jesús tjwlö ara llëm; tjwlö arayo li, e judío sdëkwö 'le löng eni 'le, miga jyö erä.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, Jesús roy pjlú 'li wlikoklo. Jesús iara Sbörë beno tjwlö ara, llëbo tjeng kës 'li kjinmo 'li tara ba kong. Eyë dër kjok llgwekklo kjok ëre so 'li go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörë ga shji jëk ba bokso sorë 'li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjlökwö roy 'laga Cristo Jesús äska.

² Pjeyoga Cristo tjlökwö kjragaga löng Colosas kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjäy Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjlú 'li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syösh-tono Sbö kong Colosas sopga kjishko

³⁻⁵ Dënashko ga tjlökwö bek 'li kuromi, ga kjrromi. Sbö tjlökwö roy pjlú 'li e. Eerishko ga pjäy roy kurorwa ga pjäy mär löng Cristo Jesús

go, Sbö nopga uunkong woydëmi ara bakoe. Shäryëmi löng eni, bomi potjwlëkklo jnek tjeng kjok dogo twe Tjlapgarë bomi kong 'le 'li kjishko. E kjishko ga tjawa syöshtë Sbö kongshko ga tjawa wopjlú ba tjok bomi kjishko. Sbö, e bi Tjlapga Jesucristo Data.

⁶ Dënashko ga llëye shäryara Sbörë bi kong ba wopjlú kjishko 'li roy öötong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjlökwö bek 'li shdöktong jek këgong, kjok kjwang jikong. Kuya nopgarë ga tjlökwö kjre, ga epga kjlopswe ber jëk löng oblë, pjäy omshäryono sorë ga eni.

⁷ Tjlökwö 'laga bomi kong bäm go li, e borwa kjlara Epafras. E woydërwa ara. E parkë shäng Cristo kong borwa tjok, pjäy kjimte wlo.

⁸ Pjäy kjimte Sbö Sëyarë ëng woydë ara kar kar 'li roy söga borwa kong 'li e.

⁹ E kjishko ga pjäy roy kurorwa tek 'lëkong ga tjawa beno löng syöshtë bomi kjishko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydë 'li twe ba Sëyarë bomi kong, llëye woyde shäryëmi 'li miydëmi wëllë wlo.

¹⁰ Rokërwa ba kong eni, llëbo pjlú shäryëmi iyado wlo, e miydëmi jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga Tjlapga Jesús ber wopjlú bomi kong, pjäy jëk nopga ba'ya dik kjishko.

¹¹ Dbo ara 'li, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte ara, llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayëmi llëm wlo, pjäy ber löng wotöy, wopjlú wlo.

¹² Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjäy iara Data Sbörë beno löng llëbo twe ba nopga kong eshko 'li kjrë wlo. Woydërwa ga pjäy ber löng wopjlú ba tjok e kjishko.

¹³ Shji löng kjok ro sï roy wleni obishko ga shji dëra Ä wloshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara 'li, e iara beno shäng bi pjluyo shara.

¹⁴ Ba kjishko ga shji döktong bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go 'li löna beno dret bakoe.

Cristo tjwlō ara anmoyō

- 15 Sbō, e ĩgōy llēme.
 Gueniyo Cristora ĩnoy,
 ga e so Sbō kjoyoe.
 Kjuk shāryayde Sbōrē llēm obishko ga
 Cristo sōk tjān.
 Llēbo shāryara Sbōrē kēs'li,
 e iara beno tjeng ba wloshko.
- 16 Ba go ga llēbo uunkong shāryara
 Sbōrē.
 Llēbo tjeng kjuk dogo,
 llēbo tjeng kjuk ěre kjing go,
 llēbo wēĭē,
 llēbo ĩgōy llēm,
 sēya llē dbo ara wleniyo,
 oblē ichagaga wleniyo,
 e shāryara ba go uunkong,
 ga uunkong'li twara beno ba
 kong bakoe.
- 17 Llēbo shāryak llēm obishko ga e sōk
 tjān.
 Llēbo tjeng kēs'li mār ber tjeng ba
 go.
 Cristo llēm ga e tjeng ame.
- 18 Ba tjlōkwo kjugagaga, e ba doyo
 wleni,
 ga ba kāgāyo'li e.
 Epga iaga ber'lōng sē jlōkoyo'li e.
 E woshrono irōng obi,
 nopga wolono oblē'li bām go.
 E kjīshko ga beno tjwlō ara,
 llēbo oblē kjinmo.
- 19 Woydara Sbōrē ga
 e om go ber pjang Cristo go
 jlōkoyo.
- 20 E ichara Sbōrē
 srēng kwong pjang kjlōs go,
 llēbo uunkong ber tjeng wlēp Sbō
 tjok wlo,
 ber tjeng bēy ba tjok irōng obi
 wlo,
 llēbo tjeng kjuk dogo,
 llēbo tjeng kjuk ěre kjing go
 bakoe.
- 21 Dēnashko ga pjāylōng bēy Sbō tjok
 llēme. Eshko ga llēbo owa shāryēmi
 lōng ara kjīshko ga pjāy ba moskwoga
 wleni.
- 22 Gueniyo Cristo wolono jlōkoyo
 kjīshko ga pjāy iara Sbōrē beno tjeng
 bēy ba tjok irōng obi, pjāy ie ber'lōng

pjlo bek, pogo llēye ber dret ba bokso
 wlo.

23 Gueniyo woyde ga pjāy mār ber
 lōng Cristo go. Tjlōkwo pjlu kjroromi
 li, e jyō lēmi sira llēme. Tjlōkwo pjlu
 ěre roy shdōktong kjuk kjwang jikong.
 Tjlōkwo lēr shāng'li e.

Pablo parkono Jesús tjlōkwo kjugagaga kong

24 Llēbo weno bor kong owa bomi
 kjīshko. Tja wopjlu e kjīshko. Cristo
 Jesús tjlōkwo kjugagaga, e ba doyo
 wleni, ga Cristo shdunaba ara ba
 kjīshko. Eerishko ga tjara shdunoba
 shara, ga tja wopjlu e kjīshko.

25 Tja iara Sbōrē beno shāng parkē
 bomi kong, ba tjlōkwo kjugagaga oblē'li
 kong bakoe. Tja ichara beno shāng ba
 tjlōkwo kēs'li lē bomi kong.

26 Tjlōkwo ěre jnena Sbōrē tjeng tek
 dēnashko dwayo, gueniyo eerishko ga
 lara ba nopga baĭya lōng'li kong.

27 Shāryara eni, woydara ga tjlōkwo
 pjlu, owa llēm jnek tjeng'li miydēmi
 pjāy nopga judio llēm wleniyo lirē
 wlo. Tjlōkwo li eni: Cristo ber shāng
 bomi tjok ga pjlu, ga llēbo twe ba
 nopga kong lara Sbōrē'li, e ber bomi
 kong bakoe.

28 Cristo roy lērwa nopga kong, ga
 epga poshdunwa, pinwa, borwa kjuk
 miydē tjeng kēs'li go. Shāryērwa eni,
 nopga tōno beno tjeng Cristo tjok'li jēk
 bēy wlo, ĩya Sbōrē lōng pjlo bek wlo.

29 Tja parkē ara e kjīshko. Tja drōn
 ara, e shāryēr wlo, dbo twe Cristorē
 bor kong kēs'li go.

2

1 Tja shāng parkē kjang bomi
 kjīshko, Laodicea sopga kjīshko, nopga
 oblē tja ĩyde lok llēm wleniyo kjīshko
 bakoe. Lēr bomi kong eni, miydēmi
 wlo.

2 Tja parkē eni, epga dbokjrē wlo,
 ěng woydē ara kar kar ĩyado wlo
 bakoe. Woydēr ga tjlōkwo'li llē loklo
 miyde lok pjir, e jyō le lok llēm wlo,
 Cristo miyde pjlu wlo. Tjlōkwo jnena
 Sbōrē tek dēnashko dwayo'li e.

3 Sbō kjuk miydē'li tjwlō ara. E
 miyde lok Cristo go erōe.

⁴ Lër bomi kong eni, tjlökwo wolëso wleniyo lëba bomi kongshko ga pjây jyâpgwëba e go llëm wlo.

⁵ Tja shäng bomi tjok eshko llëm, gueniyo pjây woyotjlîn iyado. Roy kuror ga pjây uunkong wotjlîk no kjlaraso wleni, pjây mär'long Cristo go jlökoyo bakoe. Tja wopjlú e kjîshko.

Shji mär'long Cristo go

⁶ Cristo Jesús wlojroromishko ga e ioromi beno shäng bomi Tjlapga. Eni kuzong ga woyde ga pjây mär'long ba go iyado.

⁷ Pjây mär'ber'long mämä ba go jlökoyo, pjây oppino sorë ga eni, ga pjây mär'ba go jek këgong këgong. Pjây ber'long wopjlú Sbö tjok iyado bakoe.

⁸ Kjone kjone mär'long tjlökwo oblë oblë go. Tjlökwo li, nopga kjok ëre so sgara beno long mär'ba go, gueniyo e jyö, e 'laga Cristorë llëme. Pjây sjëk tjlökwo eniyo 'lagaga li tjok, pjây jyâpgwe 'lok llëm wlo, pjây iche ber'long ba tjlökwo baiya li go llëm wlo.

⁹ Cristo go Sbö beno pjang kësbang ba tjok, ïgöy wëllë wlo.

¹⁰ Ga pjây Cristo nopga kuzong ga llëye woydëmi dö li twara beno tjeng bomi kong pjir tjän. E sëya llë dbo ara wleniyo kägäyo, oblë ichagaga wleniyo kägäyo bakoe.

¹¹ Pjây töno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjây jyä tak'long pjire. Nopga doyo jyä tëshko ga ba sho li ze 'lok tas sira. Gueniyo pjâyda jyä tak eni llëme. Pjây jyä te Cristorë wlo ga bomi wotjlîk owa li kjara pjire.

¹² Pjây waraba jer di roshkoshko ga pjây wolono to Cristo tjok wleni. Cristo woshrra Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga pjây mär' Sbö dbo ara go kjîshko ga pjây opshik tëm di roy dwayoshko ga pjây woshrra iröng obi Cristo tjok wleni bakoe.

¹³ Bomi wotjlîk owa li kjayde Cristorë llëm obishko ga pjây wolono long wleni, bomi owa li tjok. Gueniyo eshko ga pjây iara Sbörë beno long Cristo tjok, së wleni. Eshko ga owa pjang bi go li löna beno drete.

¹⁴ Dënashko ga shji pogo tjwlö ara, llëbo owa shäryoroy li kjîshko. Gueniyo e kjara Sbörë bi kong, löra beno pjang kjlôs go wleni.

¹⁵ Cristo wolono pjang kjlôs goshko ga sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, ba dbo li döra Sbörë pjire. Epga zana beno long song, oba uunkong bokshto.

¹⁶ Eni ga llëbo uako, iako llëm lëba bomi kong ga jlö lëmi llëme. Pjây ichëba dbar llë shrëk Sbö kong ga jlö lëmi llëm, mok mite dbaryo, wosh-tozlong dbaryo ëmdë ga jlö lëmi llëm bakoe.

¹⁷ Cristo tjwayde llëm obishko ga llëbo uunkong ëre tjwlö ara, beno ëye tjwe 'le li jyäglö kjîshko. Gueniyo Cristo shrono öör tjän kuzong ga kjok llgwekklo uunkong ëre beno tjwlö ame.

¹⁸ Kjone kjone to long tjlë ga «Woyde ga shji opyë long wotöshko, Sbö park-agaga kjok dogo so poshrëk wlo. Llëm ga shji llëbo owa shäryono» 'le long eni. Gueniyo jlö lëmi llëme. Ba wotjlîk owa li kjîshko ga krë 'lok ara, tjlë ga «Sbö tjlökwo lono borwa kong» 'le, ga mär'long e go. Miga jyö erä.

¹⁹ Epga mär'long Cristo go llëme. Bi doyo iche bi kägärë sorë ga shji Cristo tjlökwo kragaga iche Cristorë eni bakoe. Eni ga shji no kjlaraso wleni. Shji mär'long ba go, ga shji kong dbo twe Sbörë, llëye woyde li shäryëy wlo.

Shji ie Cristorë ber'long së jlökoyo

²⁰ Pjây wolono Cristo tjok wleni kjîshko ga pjây beno long ichaga kjok llgwekklo kjok ëre so lirë ame. ¿Eni ga pjây jëk long kjok llgwekklo li kolë wleni ega?

²¹ Kjok llgwekklo tak 'lok li tjlë ga «Llëbo kjwe kjrëy bi wloshko llëme. Llëbo kjwe uëy llëme. Llëbo kjwe porwëy llëme.»

²² Llëbo tjeng kës ëre pjir drete. Ga kjok llgwekklo uunkong ëre 'laga norë eröe.

²³ Shji jëk long bi wotjlîk owa li go llëm wlo ga shji iche kjok llgwekklo ërerë drön ara, shji iche

ber lōng wotōshko wleni, gueniyo shji wotōshko jlōkoyo llēm, bi doyo, e shdūya ara bakoe. E kjīshko ga kuy ga kjok ilgwekklo ēre lagaga kjok miydē ara. Miga shji kjimte kjok ilgwekklorē bi wotjlīk owa li rayē llēme.

3

¹ Eerishko ga Cristo sirkeno sōk kjok dogo Sbō orkwo kēlēkong. Eni ga pjāy woshrra Sbōrē Cristo tjok wleni kjīshko ga woyde ga pjāy ber lōng llēbo kjok dogo so woyotjlīk erōe.

² Llēbo tjeng kjok ēre kjing go li woyotjlīmi ame. Llēbo kjok dogo so li woyotjlīmīrē erōe.

³ Pjāy wolono Cristo tjok wleni kjīshko ga pjāy de Sbōrē, pjāy ber lōng sē jlōkoyo Cristo tjok wlo.

⁴ Ga pjāy ie Cristorē ber lōng sē jlōkoyo kjīshko ga wen tjwe ba dbo kālā goshko ga pjāy wen ba tjok eshko bakoe.

⁵ E kjīshko ga bomi wotjlīk owa kēs li rayozīa. Pjāy jēk e go ame. Shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēme. Llēbo shāryako llēm li shāryēy llēme. Shji wotjlīk llēbo owa shāryē oblē tjok llēme. Shji wotjlīk dbur tōng bi kong erō llēm, e sbōpga jyāglo poshrēy lōng wleni kjīshko.

⁶ Ēye sgara shāng llēbo shāryē eni ga shāng Sbō kolē llēm, ga llono ga shdūya Sbōrē kjange.

⁷ Dēnashko ga pjāy omshāryono eni bakoe.

⁸ Gueniyo eerishko ga llēbo kēs ēre rayozī pjire. Shji iirkē ame. Llēbo owa shāryēy oblē kong ame. Oblē lāywēy owa ame. Tjlōkwo lako llēm li lēy ame.

⁹ Shji jyōrkē ēng kong ame bakoe. Shji jēk bi wotjlīk owa dēnashko li go ame kjīshko ga llēbo kēs ēre shāryēy ame.

¹⁰ Pjāy kjlopswara Sbōrē beno lōng wotjlīk oblē, ga dbar jek ga pjāy kjlopswe jek kēgong kēgong ber baīya dik wlo, e miydēmi pjū anmoyō wlo.

¹¹ Eerishko ga pja judiōre, de pja judiō llēmde, e llēno llēme. Pja doyo

jiyā tak pjirde, de llēmde, e llēno llēme. Pja shto oblē sore, pja kjok miydē ara llēmde, e llēno llēme. Pja parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyore, de eni llēmde, e llēno llēm bakoe. Tjwlō tjok li, e Cristo erōe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹² Pjāy woyde Sbōrē ara, ga pjāy kjrara beno ba nopga baīya. E kjīshko ga woyde ga oblē songe lēmi, pjāy wopjlū oblē tjok, pjāy wotōy, pjāy wotjlīk oblē kjīshko iyoado, pjāy iirkē maling llēm bakoe.

¹³ Pjāy ēng wlēk kar kar llēm, pjāy wlēp ēng tjok dey. Llēbo shāryara oblērē bomi kong owashko ga iozī ber eni dey. Owa pjang bomi go li lōna Sbōrē sorē ga oblē kong shāryozī eni bakoe.

¹⁴ Ga pjāy ēng woydos ara kar kar jlōkoyo. Tjwlō arayo li e. Shāryēmi eni ga pjāy ber lōng no kjlaraso wleni.

¹⁵ Pjāy rokara Sbōrē ber ēng tjok wopjlū wlo, pjāy ber no kjlaraso wleni wlo. E kjīshko ga pjāy mār ber lōng Cristo go, shāryēmi eni wlo. Ga pjāy lōng wopjlū Sbō tjok iyoado.

¹⁶ Cristo tjlōkwo pjū li woyotjlīzī iyoado. Pjāy ēng pīs e go. Pjāy ēng poshdūs bomi kjok miydē kēs li go. Pjāy tos lōng wopjlū Sbō kong. Poshrēzī tēkwo oblē oblē go.

¹⁷ Llēye lēmi, llēye shāryēmi dō ga shāryozī Tjlapga Jesús ko go, ga pjāy lōng wopjlū Data Sbō tjok iyoado ba kjīshko.

Shji jēk oblē tjok sorē

¹⁸ Walēga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga kolozī, pjāy Tjlapga Jesús tjlōkwo kjranga kjīshko.

¹⁹ Domerga orkwosmok lōng pjir, bomi boyga woydozīa. Pjāy kjang ba tjok llēme.

²⁰ Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekēga, e kolozī iyoado. Eni ga Tjlapga ber sōk wopjlūe.

²¹ Dataga, pjāy tjlē bomi wapga kong yōtso, iirkē lok llēm wlo, wosonkē llēm wlo bakoe.

²² Parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ēre so,

e kolozĩ ãyado. Pjãý ãya lõngde, de llẽmde, pjãý parkos ba kong jlõkoyo, Tjlapga Jesús bangkjrẽmi kjĩshko, bomi sogoga ber lõng wopjłú bomi tjok wlo llẽme.

²³⁻²⁴ Miydẽmi pjłú ga pjãý potjwlẽga Tjlapgarẽ. Llẽbo twe ba nopga kong kjok dogo li twe ber bomi kong bakoe. E kjĩshko ga llẽye shãryẽmi dõ ga shãryozi yõtso, shãryẽmi lõng Cristo kong wleni, shãryẽmi lõng nopga kong wleni llẽme.

²⁵ Gueniyo nopga uunkong llgweya Sbõrẽ beke. E kjĩshko ga eylẽbo owa shãryono ga shdũya, llẽbo owa shãryara li kjĩshko.

4

¹ Parkaga sogoga, pjãý kãgãyo sõk kjlara kjok dogo, e woyotjłĩziã. E kjĩshko ga pjãý opshãryos bẽy bomi parkagaga tjok.

² Pjãý uunkong syõshtẽ Sbõ kong ãyado, pjãý sjen llẽme. Pjãý lõng sjẽk ãyado. Pjãý lõng wopjłú Sbõ tjok ãyado.

³ Pjãý syõshtẽ borwa kjĩshko bako, Cristo tjłõkwo jnek tjeng pjir li shdõrwa jek kẽgong wlo. Tja sõk kjẽrshko e kjĩshko.

⁴ Woyde ga tjłõkwo li lẽr yõtso, kukoba wẽlẽ wlo. E kjĩshko ga rokozi Sbõ kong ga tja kjimte ba lẽ eni.

⁵ Pjãý lõng tjłõkwo kragaga llẽm li tjokshko ga pjãý opshãryos bẽy, Sbõ tjłõkwo roy pjłú lẽmi ba kong ga pjłúshko ga lozi ãyado, pjãý dbar jek llẽme.

⁶ Woyde ga pjãý lan ba tjok yõtso, kuya lok ga ber wopjłú wlo. Woyde ga llẽye kjakroke bomi kong dõ ga dboryẽmi sorẽ miydẽmi lõng pjir tjãn.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸ Bi kjlara Tíquico, e parkẽ shãng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjłú ãyado. E woydẽr ara. E ichẽr jek bomi shwoy bor roy sõk bomi kong, pjãý ber lõng wopjłú wlo, pjãý wosonkẽ llẽm wlo.

⁹ Bi kjlara Onésimo, e bi kjlara jlõkoyo. E woydẽr ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichẽr jek Tíquico

yorkẽ. Llẽbo jẽk jong na sorẽ lãywe bomi kong drete.

¹⁰ Aristarco shãng na kjẽrshko bor tjok bakoe. «¿Pjãý yonde?» le bomi kong. Bernabẽ kjlarayo ko Marcos, «¿Pjãý yonde?» le bomi kong. Jek aãr bomi shwoy ga wlokjrozi yõtso, e loror bomi kong tjãn.

¹¹ «¿Pjãý yonde?» le Jesúsdẽ bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkẽ shãng Sbõ ber no pjłuyo sorẽ li roy lẽ oba kong. Bor kjimtagaga lõng li tjrẽko, judiõga lõng domerga doglo mya ẽre dõe.

¹² «¿Pjãý yonde?» le Epafrasdẽ bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkẽ Cristo Jesús kong. E syõshtẽ Sbõ kong bomi kjĩshko jlõkoyo ãyado, pjãý mãr Sbõ go jlõkoyo wlo, llẽye woyde Sbõrẽ li miydẽmi pjłú wlo, shãryẽmi eni ãyado wlo bakoe.

¹³ Ìnor om go ga parkẽ bomi kong kjang ãyado, parkẽ Laodicea sopga, Hierápolis sopga kong eni bakoe.

¹⁴ Lucas, no dwłomnega woydẽr ara li, «¿Pjãý yonde?» le bomi kong. Demas om lẽ bomi kong eni bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lẽmi Laodicea sopga kong, Ninfã* kong, Jesús tjłõkwo kjragaga tõi lõng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶ Kjibokwo ẽre loromi pjirshko ga ichẽmi jek Jesús tjłõkwo kragaga lõng Laodicea kjokyo kong, le lok eshko bako wlo. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong li lẽmi pjãydẽ bakoe.

¹⁷ Pjãý tjłẽ Arquipo kong ga «Pak twara Tjlapgarẽ bop kong li shãryos pjire» lẽmi ba kong eni.

¹⁸ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ẽre tẽr bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sõk kjẽrshko woyojemi llẽme.

Rokẽr Sbõ kong ga ba wopjłú li kjĩshko ga pjãý kjimte ara.

* 4:15 Ninfã, e walẽ.

Primera Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga öör Jesús roy pjlú lë Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjlara obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjlökwo kragaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjishko ga Pablo jek woydë ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ëre tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjrë e go wlo.

Llëbo shäryara Sbörë epga kong pjlú, ga Pablo beno wopjlú e kjishko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdë ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorë li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshë wopjlú bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano, * Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjây Data Sbö nopga, pjây Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Llëbo shäryara Tesalónica sopgarë pjlú Sbö kong ara

²⁻³ Pjây mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga pjây parkë pjlú Sbö kong. Oblë woydëmi ara kjishko ga llëbo pjlú

shäryëmi ba kong. Bi Tjlapga Jesucristo, e koshëmi löng wopjlú iyado kjishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjây wosonkë llëm, pjây pak shäryë pjlú iyado. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Tjawa syöshtëshko ga tjawa syöshtë bomi kjishko, ga llëye pjlú shäryëmi löng li, e lërwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjây woyde Sbörë ara. Jesucristo tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li inomi bako, ga pjây kjimtara Sbö Sëyarë tjlökwo li kjrë jlökoyo. Miydërwa e go ga pjây kjraga Sbörë om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshäryono bomi kong sorë li, e miydëmi löng pjlúe.

⁶ E irgo ga llëbo weno bomi kong owashko ga pjây kjimtara Sbö Sëyarë beno löng wopjlúe. Eni ga tjawa opshäryono sorë li, Tjlapga Jesús opshäryono sorë li, pjây omshäryono eni bakoe.

⁷ Eni ga llëye shäryoromi pjlú li, e beno pjlú Jesús tjlökwo kragaga löng Macedonia kjokyo li kong, löng Acaya kjokyo li kong, omshäryë lok eni bako wlo.

⁸ Bomi kjishko ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llëme. Pjây mär Sbö go sorë li roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga pjây roy lërwa ë kong ame ga pjlú, kura lok tjän kjishko.

⁹⁻¹⁰ Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wlokjroromi löng wopjlúe. Eshko ga bomi sböpga jyäglö tjeng li rayoromi pjir, ga pjây optwono Sbö sök së jlökoyo li kong, pjây parkë ber löng ba kong shara wlo. Jesús, e Sbö Wa woshrra Sbörë iröng obi. E bi döga, no shdüzlong dbaryoshko ga shji shdüya Sbörë llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi li, e koshomirë löng. Pjây roy lëba löng eni.

* **1:1 Silvano**, e kowëba **Silas** bakoe.

2

Pablo parkono Tesalónica kjokyo sorë

¹ Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tjawa jek öör tjeng bomi ik li beno pjlú, owa llëme.

² Miydëmi pjir ga tjawa äätë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjim-tara Sbörë ba tjlökwö roy pjlú lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo.

³ Tjawa tjlökwö lono pjlo bek eröe. Tjawa diktong löng llëme. Tjawa wotjlino llëbo owa shäryë ë tjok llëme. Eye jyäpgwërwa wlo lororwa llëm bakoe.

⁴ Dënashko ga tjawa tjlina Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjlökwö roy pjlú laga oba kong. Tjawa tjlëno, nopga ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjlëno, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo, shji wotjlík löng llë iya sök wëllë kjishko.

⁵ Miydëmi pjlú ga tjlökwö wolëso ber pjlú oba kong wlo li lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäryono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe.

⁶⁻⁷ Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjlökwö roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimtë dbo go ga pjlúe. Gueniyo tjawa opshäryono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wapga dë wleni.

⁸ Pjäy woydërwa ara. Sbö tjlökwö roy pjlú lororwa bomi kong wopjlúe. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlú bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo.

⁹ Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjlökwö roy pjlú lë bomi kongshko ga eye kong pak twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno dâw, dli llë wlëk borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰ Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjlökwö kfragaga tjokshko ga tjawa jëk löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe.

¹¹ Miydëmi pjlú ga dataga opshäryë ba wapga tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlara kjlara tjok eni bakoe.

¹² Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjlwlo ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjluyo iyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlú bomi tjok wlo.

¹³ Sbö tjlökwö roy pjlú li, e nopga i llëme. E Sbö i. Ga kuromishko ga tjlökwö li kjroromi jlokoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Tjlökwö li kjroromi kjishko ga pjäy kjlopswara beno wotjlík oblë.

¹⁴ Pjäy shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjlökwö kfragaga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Judea kjokyo li shdungga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe.

¹⁵ Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zröga, Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko so li zröga bakoe. Tjawara ichara lok to kjok shto oblë. Sbö wopjlú ba tjok lok llëme. Epga löng nopga uunkong wloyo.

¹⁶ Tjawa tjlë woydë nopga judío llëm wleniyo kong, döya Sbörë wloshko ga tjawa ichara lok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shärye lok jek këgong këgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdüya döröe.

Pablo jek woydë Tesalónica kjokyo obi

¹⁷ Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bäng dwayo dbar kjwöbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjäy woyotjlínwa ara. Ga pjäy inwa woydë ara kjishko ga tjawa dröno ara jek bomi ik wlo.

¹⁸ Tjawa wotjlino jek bomi ik lororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik loror pjlöböso, gueniyo tja sona Ärë.

¹⁹ Tjawa löng Tjlapga Jesús tjwe iröng obi li koshë löng wopjlúe. Eshko

ga tjawa lan wopjlú bomi kjishko ba tjok, tjlokwo lororwa bomi kong li kjrromi jlókoyo kjishko.

²⁰ Jlokoyo ga bomi kjishko ga tjawa löng wopjlú, woowa llème.

3

Timoteo öör ba ik

¹⁻² Eni ga pjây roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ik, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjlara, e parkë shäng Sbö kong, Cristo roy pjlú lë oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimtë, pjây mär Jesús go jek këgong wlo,

³ llëbo tjwe kjang bomi kongshko ga pjây wotjlík Jesús rayë llëm wlo. Shji shdungoba song eni, e miydëmi löng pjlúe.

⁴ Tjawa löng bomi tjok obishko ga llëbo wen tjwe bi kong owa ara lororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni.

⁵ E kjishko ga llëye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ik, pjây mär löng Jesús gore iya wlo. Pjây woyotjlín ara, pjây jyäpgwara Äre ga pak shäryororwa li beno tjwlo ame, e bangkjrotë.

⁶ Gueniyo ga Timoteo tek shrono shäng iröng obishko ga pjây roy söra pjlúe. Pjây mär löng Jesús go iyado le. Pjây ëng woydë ara kar kar le. Tjawa woyotjlími, woydëmi löng iyado le. Tjawa imi woydë ara, pjây inwa woydë sorë ga eni le bakoe.

⁷ Pjeyoga, llëbo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber löng wopjlú, pjây mär löng Jesús go li roy shrono borwa kong kjishko.

⁸ Pjây mär löng Tjlapga Jesús go jlókoyo li roy kurorwa. E kjishko ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö.

⁹ Tjawa wopjlú Sbö tjok ara bomi kjishko. Tjawa syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tjawa wopjlú erä.

¹⁰ Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ik obi wlo, pjây kjimterwa mär Jesús go jek këgong wlo bakoe.

¹¹⁻¹³ Woydërwa ga bi Data Sbö, bi Tjlapga Jesús, tjawa kjimte äär bomi ik wlo. Rokërwa Tjlapga kong ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jek këgong, pjây kjimte oblë woydë ara, pjây woydërwa sorë ga eni, pjây ie ber löng wokjang jek këgong, pjây jek löng pjlo bek wlo, Tjlapga Jesús tjwe iröng ba nopga iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjokshko ga pjây pogo llëye dret bi Data Sbö bokso wlo. Rokërwa uunkong eni.

4

Shji jëk sorë, Sbö ber wopjlú bi tjok wlo

¹ Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesúsdë tjlokwo lë bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjây pinorwa jëk sorë, Sbö ber wopjlú bomi tjok wlo, ga shäryëmi löng eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shäryëmi eni jek këgong këgong anmoyö.

² Miydëmi pjlú ga tjlokwo lororwa bomi kongshko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesúsdë.

³ Llëye woyde Sbörë li, e eni: Pjây jëk löng pjlo bek ba bokso iyado; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llème;

⁴ llëbo owa shäryë bi doyo om go li go llème; pjây opdë yötso, pjlo bek dey;

⁵ nopga Sbö miydë llëm wleniyo söya ba wotjlík owa lirë, llëbo owa shäryë ba doyo go, gueniyo shji omshäryë baïya dik llème.

⁶ Shji shdüya Sbörë jlókoyo llëbo ëre kjishko. E lororwa bomi kong tjän. E kjishko ga llëbo shäryë eni oblë kong llëm, ëye jyäpgwëy, llëbo owa shäryë wlo llëm bakoe.

⁷ Shji rokara Sbörë, shji ber löng llëbo bëy shäryë wlo, shji ber löng llëbo owa shäryë wlo llème.

⁸ Eni ga ëye tjlokwo ëre kjrë woydë llëm ga llëbo owa shäryë shäng nopga kong llëm, shäryë shäng Sbö kong. Sbö Sëya twaga bomi kong li, Sbö li e.

⁹ Pjây pina Sbörë om go ëng woydë ara kar kar, epenga dö wleni. Eni kuzong ga llëbo tërwa bomi kong kji-bokwo go e kjishko llëno llème.

¹⁰ Shäryëmi löng eni pjeyoga löng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shäryozï eni jek këgong këgong an-moyö.

¹¹⁻¹² Pjäy parkos wlëp bomi orkwo om go go, oblë barwëmi llëm wlo. Pjäy mär oblë go llëm, pjäy mär bomi pak om go li go shara, lororwa bomi kong sorë li eni. Shäryozï eni, pjäy bangkjre nopga oblërë wlo.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

¹³ Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga llëye wen ba tjok dö li woydërwa ga miydëmi. Ëye wolonoshko ga pjäy ber löng woydë, nopga llëbo koshë löng llëm wleniyo dik llëme.

¹⁴ Miydëy pjlú ga Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjishko ga miydëy ga ëye mär löng Jesús go ga wolono ga woshre Sbörë Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵ E kjishko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga shji löng së obi li jem wolono tjeng li bäm go llëme. Tjlökwo ëre laga Tjlapga Jesúsde.

¹⁶ Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga öö le jlökoyo, bi ichoklo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kägäyo li tjlä. Sbö wli, e pjlukyo kuy bakoe. Eshko ga ëye tönö beno tjeng Cristo tjok, ga wolono tjeng ga woshre bäm go.

¹⁷ E irgo ga shji beno löng së li, shji söya jem ba tjok pjäng sho roshko, ga shji ëng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber löng ba tjok.

¹⁸ Tjlökwo ëre lözi ëng kong, pjäy wokjang wlo.

5

¹ Pjeyoga, llëbo ëre shäryë llono, kjok orë, e tërwa bomi kong llëno llëme.

² Miydëmi pjlú ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy löng llëmshko, oba tjwe lürkë shkë wleni.

³ «Shji löng pjlú» lëbashko ga ba pjikklo li tjwe eshko, walë wloshko

dörö ga shara swlorë wleni. Eshko ga ëye dër kjlara llëme.

⁴ Pjeyoga, nopga tjwe llëbo lüyotkëshko ga shji wlëya löng «jllë!» lëy. Gueniyo pjäy löng kjok ro sï roy wleni llëme. E kjishko ga Tjlapga li tjweshko ga pjäy wlëya löng «jllë!» lëmi eni llëme.

⁵ Pjäy dba so, shji shkë so llëme.

⁶ E kjishko ga e woyotjlëmi löng iyado. Nopga oblë omwoyotjlëk llëm, löng pë wleni. Gueniyo pjäy opshäryë eni llëme. Woyde ga shji löng sjëk iyado. Llëbo shäryëshko ga woyde ga woyotjlëy yötso guing.

⁷ Ëye pë ga pë shkë. Ëye nelötkë ä ga nelötkë shkë.

⁸ Gueniyo shji dba so ëre, woyde ga shji llëbo shäryë ga woyotjlëy yötso guing. Shji mär Jesús go, nopga woydëy ara bakoe. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkwagaga opwlikë ba worbu wlikoklo go wleni. Shji döya Sbörë llono, e koshoydë. Shäryëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkwagaga opwlikë ba kã wlikoklo go wleni.

⁹ Shji kjrara Sbörë, shji döya Tjlapga Jesucristorë wlo, shji shdüya wlo llëme.

¹⁰ Jesucristo wolono bi kjishko. E kjishko ga tjwe iröng obishko ga shji wolono tjeng li, shji löng së obi li, shji söya uunkong ber tjeng ba tjok iyado wlo.

¹¹ E kjishko ga pjäy ëng kjimtos kar kar, pjäy wokjankë jek këgong këgong wlo, tek shäryëmi löng sorë ga eni.

Jesús tjlökwo kjrägaga jëk ëng tjok sorë

¹²⁻¹³ Pjeyoga, nopga kjrara Tjlapga Jesúsde parkë bomi tjërëko wlo. Epga, e bomi kägäyo, bomi poshdungga bakoe. Löng parkë ara. E kjishko ga bangkjrozï, tjwlö ara lozi, woydozi ara bakoe. Pjäy löng wopjlú ëng tjok kar kare.

¹⁴ Rokërwa bomi kong ga nopga parkë woydë llëm löng li poshdüzï jlökoyo. Nopga kjimtako li kjimtozia. Nopga wosong li kjimtozi, wokjankë wlo. Pjäy kwleya oblë kjimtë maling llëme.

¹⁵ Pjāy sjēke. Llëbo owa shäryëba bomi kongshko ga pjāy omshäryë ba kong eni llëme. Pjāy llëbo shäryos pjlu ëng kong iyado, shäryozĩ oblë kong eni bakoe.

¹⁶ Pjāy löng wopjlú iyado.

¹⁷ Pjāy syöshtë Sbö kong kjok orë pogo.

¹⁸ Pjāy wopjlú Sbö tjok llëbo uunkong kjishko. Woyde Sbörë ga ëye tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omshäryë eni.

¹⁹ Sbö Sëya pak'li, e sōy llëme.

²⁰ «Tjłkwo'lara Sbö Sëyarë bor kong li lër bomi kong» le ërëshko ga kuy llëme lëy llëme.

²¹ E kuzĩ, woyotjłĩzĩ yōtso dey. E irgo ga tjłkwo'li bek wleni ga e kjromirë,

²² gueniyo tjłkwo'li owa wleni ga e kjrëy llëme.

²³ Shji löng wlëp laga Sbörë. Ga woydërwa ga pjāy ie Sbörë om go ber tjeng dboy ba kong, pjāy jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Ga bomi sëya, bomi wotjlik, bomi doyo, e de yōtso, bi Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi dbaryoshko ga pjāy pogo llëye dret ba bokso wlo.

²⁴ Pjāy rokara Sbörë, ga pjāy raye llëme. Shärye eni e kjishko.

Kjibokwo pjirzlong

²⁵ Pjeyoga, pjāy syöshtë Sbö kong borwa kjishko.

²⁶ Pjāy woydërwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

²⁷ Rokër bomi kong ga kjibokwo ëre lëmi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjlapga Jesúsde eni.

²⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú'li kjishko ga pjāy kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjlë ba tjlökwö kjragaga kong ga llono ga tjwe iröng obi le. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjlë ga Jesús shrono shäng iröng obi tjän, e kjishko epga parkë ame ga pjluë le eni. Kuya lok ga Jesús tjlökwö kjragaga löng eshko li kjone kjone omtjlökwö kjrono, ga parkono lok ame.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo ëre llgweya wlo, Jesús tjwe iröng obi sorë li miyde lok wlo. Jesús tjwayde iröng llëm obi li tara ba kong. Bäm go ga domer tjwe kjlara obi Ä dbo li tjok, ga nopga jyäpgwe ara li tara ba kong. Jesús tjwe iröng obishko ga ëye mär löng Jesús go llëm li shdüya kjang li tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkë, Jesús shrono iröng obi guing.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë epga kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano, * Timoteo tjok.

Jesús tjlökwö kjragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

² Rokërwa Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

* **1:1 Silvano**, e kowëba **Silas** bakoe.

³⁻⁴ Pjeyoga, pjäy mär Jesucristo go jek këgong, pjäy uunkong ëng woydë ara kar kar jek këgong bakoe. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Pjäy shdungoba ara. Gueniyo ga pjäy mär ber löng Jesús go iyado, ba tjlökwö rayëmi llëme. E kjishko ga tjawa lan Sbö tjlökwö kjragaga tjok kjok shto oblë oblëshko ga pjäy lanyotkërwa wopjlúe.

⁵ Pjäy shdungoba eni kjishko ga miydëy ga Sbö tjwe no llgweya li, e pjlo beke. Nopga llgweyashko ga pjäy ie Sbörë ber löng ba nopga iyado wlo.

⁶ Bek ga bomi shdunggaga löng li shdüya,

⁷ ga pjäy shdung löng li ie woshtë, tjawa bakoe. Ère shärye Tjlapga Jesúsdë wen iök pjë jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara wleniyo tjok jä.

⁸ Tjwe ëye Sbö miydë woydë llëm li, Tjlapga Jesucristo tjlökwö pjlu li kjrono llëm li, e shdunga.

⁹ Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjlapga Jesús bokshto dwayo. Ba dbo kälä ïga lok ame.

¹⁰ Tjlapga li tjwe dbaryo lishko ga e poshrëya ba nopga baiyarë. Eshko ga yëy le lok ba tjlökwö kjragaga uunkongdë, pjäy omle eni bako, tjlökwö lororwa bomi kong li kjromi kjishko.

¹¹ Eni ga tjawa syöshtë iyado bomi kjishko. Pjäy rokara Sbörë ber ba nopga wlo, ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte jëk pjlo bek, e ber wopjlú bomi tjok wlo. Pjäy mär Jesús go. E kjishko ga pjäy pak pjlu shäryë woydë Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kong dbo twe, bomi pak pjlu li shäryëmi wlo.

¹² Pjäy jëk pjlo bek eni ga bi Tjlapga Jesús ko iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko. Ga pjäy ie ber tjwlö ara bakoe. Llëbo uunkong ëre shäryë bi Sbö wopjlú li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko bakoe.

2

Llëbo owa li sogo

¹⁻² Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi, shji töya ber löng ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjle ga «Tjlapga li shrono iröng tjän» le. Laga Sbö Sëyarë le bomi kong, laga tjawarë le bomi kong, kjibokwo ichaga tjawarë le bomi kong bakoe. Gueniyo jlö lëmi llëm, pjäy opshgawë e go llëm bakoe.

³ Pjäy jyäpgwëba llë kjïy llëme. Bäm go ga nopga opyë ber Sbö wloyo. E irgo ga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li äätë llëm obishko ga llëbo owa sogo li wen tjwe eshko. Weno shäng jer wlo li e.

⁴ E opyë ber Sbö wloyo, llëbo poshrëkoba Sbö wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshrëydëba döe. Eshko ga opzrëk jek äär ber sök Sbö u jong Jerusalén kjokyo li roshko, ga tjle oba kong ga «Sbö li tja» le.

⁵ Tja shäng bomi tjok obishko ga llëbo ëre loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

⁶ Dbar iara Sbörë, llëbo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shäng kjlara, ba dbar li äätë llëm obi wopro ga tjwe llëm wlo. Ba shaga li ë miydëmi tjän.

⁷ Sbö moskwoga löng parkë ara tjän, gueniyo ga llëbo owa sogo li wen tjwe llëm, ba shaga li kjara Sbörë guing.

⁸ Eni ga llëbo owa sogo li wen eshko jã. Gueniyo Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba kjamo pjlukyo go dö ga e pjiya ber drete. Ikoba e goshko ga ba dbo li kësbang anmoyö.

⁹ Llëbo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Ärë. Llëbo ãydëba llëm wleniyo shärye oblë oblë. Ga oba jyäpgwe e go.

¹⁰⁻¹² Owa shärye llë pogo, nopga pjir tjeng li jyäpgwe e go wlo. Nopga li pjir, tjlokwo bek li woydara llëm kjishko. Tjlokwo li kjrara kjwe ga döktong e go. Gueniyo tjlokwo bek li kjrara llëme. Llëbo owa shäryara löng wopjlúe. E kjishko ga raye Sbörë ga jyäpgwe llëbo

owa lirë, tjlokwo bek llëm li kjre lok wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji löng wokjang ãyado

¹³⁻¹⁴ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Pjäy kjrara tek dämärshko, pjäy döya wlo. Ga Jesús tjlokwo roy pjlu lororwa bomi kong. E go ga pjäy rokara Sbörë, ga tjlokwo bek li kjrromi, ga pjäy iara Sbö Sëyarë jek löng pjlo bek Sbö bokso. Pjäy döra eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlo ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok ãyado.

¹⁵ Eni ga pjeyoga, pjäy löng wokjang ãyado. Tjlokwo lororwa bomi kong li, tjlokwo tororwa, ichororwa jek bomi kong li, e woyojemi llëme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbö, shji woyde lok ara. Ba wopjlú li kjishko ga shji ie lok dbokjrë ãyado, shji wosonkë llëm wlo, shji ie ber löng ba koshë wopjlú wlo bakoe.

¹⁷ Eni ga woydërwa ga pjäy ie lok dbokjrë, pjäy wosonkë llëm wlo, ba tjlokwo roy pjlu lëmi ãyado wlo, llëbo pjlu li shäryëmi ãyado wlo bakoe.

3

«Pjäy syöshtë borwa kong» lara Pablörë

¹ Era eni ga pjeyoga, pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, Tjlapga Jesús tjlokwo roy shdär kjone pogo wlo, tjlokwo li kjrëba wopjlú wlo bako, pjäy omkjrono sorë ga eni.

² Nopga mär Jesús go uunkong llëme. Kjone kjone owa, wotjlík llëbo shäryë borwa kong owa. E kjishko ga pjäy syöshtë borwa kjishko, tjawa döya Sbörë ba wloshko dwayo wlo.

³ Gueniyo Tjlapga li, llëye le li shärye eni. Ga pjäy ie ber löng wokjang ãyado, pjäy wlike, pjäy lon ber tjeng Ä wloshko llëm wlo.

⁴ Miydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë shäng, tjlokwo lororwa bomi kong li shäryëmi löng ãyado, ga rayëmi llëme.

⁵ Woydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë oblë woydë ara wlo, shji woyde Sbörë sorë ga eni, ga pjäy kjimte,

llëbo wen bomi kong owashko ga pjäy wokjang wlo, Cristo ï dik.

Shji shmi ara llëme

⁶ Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjrëko, tjlökwö pinorwa bomi kong li kole löng llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga lërwa bomi kong jlköyö ga pjäy jëk lok ba tjok llëme.

⁷ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jëktong sorë li miydëmi pjluë. Bëy wlo ga pjäy jëk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono llëme.

⁸ Ëye dli uororwa iguing llëme. Tjawa parkono shkë dba, ëye barwërwa llëm wlo.

⁹ Pjäy ichororwa borwa kjimtë dbo go kjwe ga pjluë. Gueniyo shäryororwa eni llëm, tjawa ïmi wlo, pjäy omshäryë eni bako wlo.

¹⁰ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjlä bomi kong ga «Ëye parkë llëm ga ië llëm bakoe» lërwa eni.

¹¹ Gueniyo roy kurorwa ga pjäy kjone kjone shmi ara, parkë llëm, oblë lanyotke erä.

¹² Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga lërwa löng li ichërwa parkë, ba dli tjwlëya lok e go wlo.

¹³ Pjeyoga, pjäy kwleya llëbo pjluë shäryë llëme.

¹⁴ Ëye kjibokwo tororwa bomi kong ëre kolë llëm ga pjäy jëk lok ba tjok ame, epga lökkjrë e go wlo.

¹⁵ Gueniyo iëmi ber bomi moskwo llëm, poshdüzï bomi kjlara wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶ Shji löng wlëp laga Tjlapgarë. Eni ga woydërwa ga Tjlapga om go li ber löng bomi tjok iyado, ga pjäy ie ber löng wlëp, llë pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichër ë kongshko ga tja sgara ba të jüni.

¹⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlü li kjishko ga pjäy uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlokwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga parkë shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjlokwo kjragera löng eshko li kägäyo. Sök eshkoshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong. Woyde ga Jesús tjlokwo kjragera kägäyoga parkë sorë li tara ba kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Lëbo owa shärye Jesús tjlokwo kjragera löng eshkorë li llgweya sorë li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Sbö, e bi döga. Koshëy löng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara lok ber ba tjlokwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorë li eni. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Nopga oba ping tjlokwo bek llëm li go wleniyo

³⁻⁴ Éfeso kjokyo ga kjong kjong löng oba ping tjlokwo bek llëm li go. Tja jek öör Macedonia kjokyoshko ga pja rokoror ber sök Éfeso kjokyo wlo. Pja ichoror tjlä nopga löng eshko li kong ga «Tjlokwo bek llëm li lëy ame. Lëbo

weno tjlapgaga tek dënashko so kong li lëy ame. E jyö bakoe. Ga pjäy kjlara kjlara tjëyo kjone dey li, lëy ga pjir llëme. E kjishko ga e lanyotkëy ame. E lanyotkoromi ga oba ënglë kar kar erä. Woyde Sbörë ga shji mär ba go shara, shji ber löng ba pak li shäryë wlo.»

⁵ Pja ichoror eni, shji Jesús tjlokwo kjragera ëng woydë ara kar kar wlo. Shji ëng woydë wlo ga woyde ga llëye owa woyotjlëy llëm, llëbo pjlú miydëy li shäryë eni, shji mär Jesús go jlokoyo bakoe.

⁶ Kjong kjong omshäryë löng ame. Lëbo tjwöl llëm li lanyotke beno löng eröe.

⁷ Opyë woydë ber löng no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Le löng jlo wleni, gueniyo jlokoyo ga llëye le löng li, e llë loklo miyde löng llëme.

⁸ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li, e pjlúe. Gueniyo llëno wlo, woyde ga miydëy pjlú guing.

⁹ Kjok llgwekklo li, e twara Sbörë beno oba jëk löng pjlö bëy li llgwekklo llëm, e twara beno oba jëk löng llëbo owa shäryë li llgwekklo. E beno ëye kjok llgwekklo kolë llëm li llgwekklo, ëye llëbo owa shäryako llëm li miydë pjlú gueniyo shärye enido li llgwekklo, ëye, ba kong ga Sbö tjwöl llëm li llgwekklo, ëye owa shäryë enido li llgwekklo, ëye Sbö kolë llëm li llgwekklo, ëye Sbö bangkjrë llëm li llgwekklo, ëye ba data, ba mekë zrök li llgwekklo, ëye no oblë zrök li llgwekklo,

¹⁰ ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm tjok li llgwekklo, domer pë domer oblë tjok li llgwekklo, ëye no shak ga soyneya oblë kong ä li llgwekklo, ëye jyörkë ä li llgwekklo, ëye tjlä jlokoyo gueniyo oblë jyöyotke shdungoba wlo ä li llgwekklo bakoe. Shärye enishko ga tjlokwo bek li shäryayde löng llëme.

¹¹ Tja kjrara, ichara Sbörë ba tjlokwo roy pjlú lë oba kong. Sbö, e wopjlúe.

Pablo kjimtara Tjlapgarë ara

12-13 Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlökwö kfragaga irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniyo eshko ga tja songe lara Sbörë, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlökwö kjrotë llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ina bi pjlyo Cristo Jesúsde ga parkaga pjlu wleniyo, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlu ba tjok.

14 Tjlapga wopjlu li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyö. Tja tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baiya dik.

15 «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni iyadoe. E eni jlöe. Tjlökwö ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo.

16 Tja owa anmoyö kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtara, iya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miyde lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlökwö kjrë ga kjimte, ga ie ber löng së iyado ba tjok bakoe.

17 E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado. Bi pjlyo sök iyado, wolon llëm, igöy llëm, Sbö kjaraso li e. Ber eni.

18 Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omilono bi kong. Tjlökwö lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlu anmoyö wlo.

19 Eni ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, ga llëbo pjlu miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame.

20 Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng Ä wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

2

Shji syöshtë sorë

1 Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlu shäryara li kjishko ga pja tjle ba kong ga «Tja wopjlu bop tjok» lëp ba kong eni.

2 Pja syöshtë pjlyuga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlëp wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlu, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlu bakoe.

3 Shji syöshtë eni, e pjluë. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlu bi tjok.

4 Woyde ga nopga där uunkong. Woyde ga tjlökwö bek li miyde lok wële bakoe. Tjlökwö bek li, e eni:

5 Sbö, e kjaraso; bi iaga ber löng wlëp Sbö tjok li, e kjaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e;

6 e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwlëkklo wlo, epga där wlo. Tjlökwö ëre dbaryo iara Sbörë beno li öötong tjan.

7 E kjishko ga tja ichara ba roy shdök, tja iara beno shäng ba tjlökwö roy laga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llëme. Tja tjle shäng beke. Tja ichara tjlökwö bek li roy lë nopga judio llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

8 Woydër ga nopga löng kjok kjwang jikong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwö poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

9 Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yötso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyö, iya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo le ga käkzong poshäre ara anmoyö, dbur sho shöylör pje ara, shwong tjwlö ara wleniyo pjüya ga owa.

10 Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlu shäryayde dey. Walëga Sbö poshrëga le ga woyde ga wotjlik eni.

11 Eyë shäng Sbö tjlökwö roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing,

dborye lok llëme.

¹² Nopga ëng tōno lōng Sbō tjlōkwo roy lē ëng kongshko ga walēga ichër domerga ping llëme. Domerga ichaga ber walërë llëme. E kjīshko ga woydër ga kuya walëgarë lōng kjing erä.

¹³ Adán, e shäryara Sbörë bām go. Eva, e shäryara ba irgo.

¹⁴ Jyāpgwara Äre li, e Adán llëme. Evara jyāpgwara, ga llëbo owa shäryara.

¹⁵ Gueniyo walēga, e döya wlo jlōe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wlo, wapga dē wlo. Woyde ga mār Sbō go, oba woydë pjlú, jëk lōng pjlo bek Sbō bokso, ikoba pjlú wlo. Shärye lok enira dār.

3

Jesús tjlōkwo kjruga kägäyoga

¹ Oba tjlē ga «Ëye wotjlīk opyë ber sōk Jesús tjlōkwo kjruga kägäyo ga wotjlīk llëbo shäryë pjlúe» lëba eni. E eni jlōe. Tjlōkwo ëre kjrako.

² Eni ga ëye pak ëre shäryë wlo ga woyde ga e llëbo owa shäryono lëba ga äe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjlīya yōtso guing, jëk shäng yōtso, pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga ëbo tjwe ba shwoy ga wlokre sōk wopjlú iyado. Woyde ga oba ping pjlú wleniyo.

³ Woyde ga nelōtkë ä wleniyo llëm, ëngkjwë ä wleniyo llëm bakoe. Woyde ga shäng wopjlú wleniyo, ëng dboryë oblë tjok ä wleniyo llëm, dbur sīyo llëm wleniyo bakoe.

⁴ Woyde ga ba pjeyoga lōng ushko li de sōk pjlo bek. Woyde ga e kole, bangkjre ba wapgarë pjlúe.

⁵ ¿Shärye ba ushko eni llëm ga Sbō tjlōkwo kjruga de sorëro?

⁶ Jesús tjlōkwo kjruga lōng kjwlë jã wleniyora, e iëy ber no kägäyo wlo llëme. Llëm ga ioroy wleni ga wotjlīk owa kjwe, «Tja tjwlō ara» le ba pjlúshko Ä dik, ga ber shdungko bakoe.

⁷ Woyde Äre ga Sbō tjlōkwo iëba ber tjwlō llëme. E kjīshko ga woyde Sbörë ga tjlōkwo kjruga kägäyo li, e bangkjre

tjlōkwo kjruga llëm wleniyo lirë bako, lanyotke lok owa ga ä wlo, Sbō tjlōkwo iëba ber tjwlō ara wlo.

Jesús tjlōkwo kjruga kägäyo kjimtaga

⁸ Woyde ga Jesús tjlōkwo kjruga kägäyo li kjimtagaga ber lōng eni bakoe. Woyde ga jëk lōng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga tjlē bëy wleniyo, nelōtkë ä wleniyo llëm, dbur shak jyō go ä wleniyo llëm bakoe.

⁹ Woyde ga tjlōkwo pina Sbörë bi kong li, e söya lok jlōkoyo, jëk e go. Woyde ga llëbo pjlú miyde li shärye eni iyado bakoe.

¹⁰ Woyde ga tjlīy bām go guing. İnoy ga llëye owa shärye llëm ga ber tjlōkwo kjruga kägäyo kjimtaga eshko jã.

¹¹ Woyde ga walēga ber lōng eni bakoe. Woyde ga jëk lōng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga no lāywe owa ä wleniyo llëme. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjlīya yōtso guing wleniyo. Woyde ga llëye le ë kong ga shärye eni wleniyo bakoe.

¹² Tjlōkwo kjruga kägäyo kjimtaga li, e woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga, ba pjeyoga lōng ba ushko li, e de sōk pjlo bek.

¹³ Llëbo pjlú shäryara ba pakshko ga iëba ber tjwlō ara. Eni ga shji mār Cristo Jesús go sorë le oba kong, ga llëye bangkjre llëme.

Jesús tjlōkwo, e tjwlō ara anmoyō

¹⁴⁻¹⁵ Tja wotjlīk jek bop ik maling, gueniyo tja jek llono miydër llëme. E kjīshko ga tja jek äär maling llëm wleni ga kjibokwo ëre tēr, ichër jek bop kong, woyde Sbörë ga ba wapga jëk sorë li miydëp kjibokwo ëre go wlo. Shji Jesús tjlōkwo kjruga, shji Sbō wapga. Sbō sōk iyado. Ga ba tjlōkwo bek li, e twara beno bi kong, söy wlo, e jlōe lëy oblë kong wlo bakoe.

¹⁶ Ba tjlōkwo jnena Sbörë li, e pina bi kong. Tjlōkwo ëre tjwlō ara anmoyō jlōkoyo. Ère eni:

Jesucristo, e weno shäng kjok ëre kjing go so no kjoyoe.

E beno p̄jlo bek Sbō bokso li pina
Sbō Sēyarē oba kong.
E ĩna Sbō parkagaga kjok dogo sorē.
Roy laraba tjēyoga oblē oblē kong
kjok kjwang j̄ikong.
Tj̄lōkwo kjararaba kjok ěre kjing go.
Ga sōra Sbōrē to jem kjok dogo.

4

Tj̄lōkwo bek llēme

¹ Sbō Sēya tj̄lē bi kong wēlē ga «Dbar
tjwe kjwara ga kjone kjone, tj̄lōkwo
pimi lōng li, e sōya lok ame. Eshko ga
jyāpgwe Ā sēyagarē, ga sēya li tj̄lōkwo
kjayde shara» le.

² Tj̄lōkwo owa li, e laga nopga jyō ā
wleniyorē. Llēbo owa shārye lokshko
ga bangyo ba kong ame.

³ Epga tj̄lē ga «Shji orkwosmok ga
owa» le eni, «Dli, e uako uunkong
llēme» le eni bakoe. Eshko ga
jyōrkonoē. Dli llē pogo, e iara Sbōrē
beno uēy wlo. Ga shji tj̄lōkwo bek li
kjraga, dli llē uēyshko ga woyde Sbōrē
ga shji syōshtë ba kong, tj̄lē ba kong
ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa
ber wopj̄lū bop tjok e kj̄ishko» lēy eni.

⁴⁻⁵ Llēbo uunkong shāryara Sbōrē li,
e p̄j̄lū, Sbō tj̄lōkwo tak beno pjang
eni kj̄ishko, dli li syōyoshtoroy kj̄ishko
bakoe. Eni kuzong ga «E uako llēme»
lēy llēme. Woyde Sbōrē ga uēy, shji
wopj̄lū ba tjok dli li kj̄ishko.

Timoteo poshduna Pablorē

⁶ Bi pjeyoga Jesús tj̄lōkwo kjraga li,
e p̄is tj̄lōkwo ěre go. Eni ga pja ber
Cristo Jesús parkaga p̄j̄lū wleniyo, ga
pja opping jek kēgong kēgong tj̄lōkwo
bek sōp shāng li goshko.

⁷ Llēbo weno tj̄lapgaga tek dēnashko
so kong, shji kjimte Sbō kolē llēm
wleniyo, tj̄wlō llēm wleniyo, e
lāywēba bop kongshko ga tj̄lōkwo kup
llēme. Pja drōn ěē, pja opsguē jek
shāng p̄j̄lo bek Sbō bokso wlo dey.

⁸ Shji drōn ěē, bi doyo iēy ber kj̄lo
kjang wlo, e ber bi kong p̄j̄lū j̄lōkoyo.
Eni gueniyo ga shji jek shāng p̄j̄lo bek
Sbō bokso, e tj̄wlō e kjinmo anmoyō.
Shāryēy eni ga shji kjimte kjok ěre

kjing goshko, ga shji to ber lōng Sbō
tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe.

⁹ Lēba eni li, e eni j̄lōē. Tj̄lōkwo ěre
kjrako.

¹⁰ E kj̄ishko ga shji parkē drōn ara.
Sbō sōk ĩyado, no dōga li e, ga ěye mār
ba go ga dōya uunkong. E kj̄ishko ga
shji lōng ba koshē.

¹¹ Pja to shāng oba ping tj̄lōkwo ěre
go, ga ichos ba shāryē.

¹² «Pja mite j̄ā. Tj̄lōkwo lēp borwa
kong llēm e kj̄ishko» lēba bop kong-
shko ga kolēp llēme. Pja tj̄lōkwo
lēp p̄j̄lū, pja jek p̄j̄lo bek, oblē woy-
dos p̄j̄lū, pja mār Sbō go, llēbo owa
shāryēp llēm bakoe. Shāryos eni, ĩya
Jesús tj̄lōkwo kjragaga lōng lirē wlo,
epga omshāryē bopoya dik wlo.

¹³ Tja āātē llēm obi wopro ga pja ber
shāng Sbō tj̄lōkwo buk li lē oba kong,
oba pim tj̄lōkwo li go, dbokjrē wlo, ga
poshdum bakoe.

¹⁴ Dēnashko ga pja parkē Sbō kong
sorē li lara Sbōrē bi pjeyoga kjone
kjone kong, ga epga omlobo borwa
kong. E irgo ga tj̄lapgaga Jesús tj̄lōkwo
kjraga k̄ägāyo orkwo iono lok bop dlu
kjing go, pja ber shāng dboy Sbō kong
wlo, ga pja kong kjok miydē twara
Sbōrē, pak li shāryēp ba kong wlo. Eni
ga kjok miydē twara bop kong li go ga
pak twara bop kong li shāryos ĩyado.

¹⁵ Tj̄lōkwo ěre woyotj̄līp ara, shāryēp
yōtso, pja jek shāng ba shāryē jek
kēgong kēgong ĩkoba uunkong wlo.

¹⁶ Pja jek p̄j̄lo bek, oba pim tj̄lōkwo
bek li go erōē. Pja opdos yōtso, e
shāryēp wlo, ga rayēp llēme. Enira pja
dār, oba bop kuga li, e dār bakoe.

5

Shji opshāryē ěng tjok sorē

¹ Tj̄lapga kēkboga, e llēbo owa
shāryono ga wlōy kjang llēm, poshdūs
yōtso dey, bop data wleni. Domerga
luyo bop dorko anmoyōra, pja op-
shāryē bop lēmga tjok sorē ga pja
opshāryos ba tjok eni bakoe.

² Walēga kēkbogara, pja opshāryē
bop mekē tjok sorē ga pja opshāryos
ba tjok eni bakoe. Walēga luyo bop

dorko anmoyōra, pja opshāryē bop dorga tjok sorē ga pja opshāryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlik llēbo owa shāryē ba tjok sira llēme.

³ Syāpgara, kjimtaga ērē llēm wleniyo ga kjimtozong.

⁴ Gueniyo ga wapga, tjērga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarē. Sbō bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öötong kēskēse. Era ba mekē, ba tjētē beno syā li, e kjimtaga ber epgarē shara.

⁵ Syā jlōkoyo, kjimtaga ērē llēm wleniyo ga e mār ber Sbō go erōe. Ber shāng syōshtë ba kong shkē dba, kjimte wlo.

⁶ Gueniyo syā, e wotjlik Sbō llēm, to shāng llēye wen ba pjlūshko li shāryē wleni ga e tjwlō ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako llēme.

⁷ Tjlōkwo ēre los Jesús tjlōkwo kjrāgaga kong, llēbo shāryara lok owa lēba ga ā wlo.

⁸ Ēye ba pjeyoga lōng ba ushko li kjimtē llēm ga tjlōkwo kjrara li, e shārye shāng llēme. Sbō tjlōkwo kjrāgaga llēm lōng li ēmdē ga ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰ Jesús tjlōkwo kjrāgaga kjimtēy wlo li, e ko tēy kjibokwo go. Syāpga, e ko tēy kjibokwo e go wlo ga woyde ga lu pjlōglo sak tjer (60) jem lēkong erōe. Woyde ga öör sōk ba lanma tjok pjlo beke. Woyde ga llēbo pjlū shārye oblē kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ēye tjwe ba shwoy ga wlokre sōk wopjlū, Jesús tjlōkwo kjrāgaga āār ba ushko ga dreglo shkwe ber wopjlū wlo, no song wleniyo kjimte, parkē oblē kong ara bakoe. Woyde ga miydēba e go. Syāpga eniyo ko toydē pjang kjibokwo li go.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga syāpga mite obira ko tako pjang kjibokwo li go wlo llēme. Ko tēyshko ga tjlē ga «Tja orkwosmok ame. Tja parkē ber shāng Cristo kong erōe» le jlōkoyo. Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydē obi. Eshko ga tjlōkwo lara Cristo kong

jlōkoyo li, e shārye lok ame. E shārye eni ga e llēbo owa shāryayde.

¹³ E shāryayde dö llēme. Opsguē lōng shmirkē ara, to lōng sjok sjok oba lōng sorē ik, oba lāywe, tjlōkwo lako llēm li le bakoe.

¹⁴ E kjishko ga woydēr ga syāpga mite obi li orkwosmok dey. Woydēr ga wapga tjok, ga ber lōng ba ushko, ba wapga dē, lāywe bi wloyogarē llēm wlo.

¹⁵ Eerishko ga syāpga kjong kjong Jesús tjlōkwo rayono tjān, beno jēk lōng Ā tjok. Tjlōkwo ēre lēr bop kong e kjishko.

¹⁶ Eni ga walēga Jesús tjlōkwo kjrāga, ba pjeyoga syāpga tjok wleni ga woyde ga kjimte om go, pak li ber Jesús tjlōkwo kjrāgaga oblē li kong llēm wlo, syāpga kjimtaga ērē llēm lōng li kjimte lok ga pjlū wlo.

¹⁷⁻¹⁸ Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga «Sōglā parkoklo wleniyo, e ichēy dwla kjwokākshko ga kjamo kjrochako llēm, dwla li ue ga pjlū wlo.»* Tjlē obi ga «Ēye parkē ga e potjwlēkko.»† E kjishko ga tjlāpgaga Jesús tjlōkwo kjrāga kägāyo parkē pjlū wleni ga woyde ga bangkjrēba pjlū, potjwlēkoba pjlū bakoe. Oba pingga Sbō tjlōkwo go, oba poshdungga, e woyde ga bangkjrēba, potjwlēkoba pjlū, oblē oblē li kjinmo.

¹⁹ Jesús tjlōkwo kjrāga kägāyoga li rotēbashko ga rotaga no kjlaraso dōrē wleni ga tjlōkwo kjrēp llēme. Woyde ga no sōya ba rotaga lirē pjōk mya ba tjok, «E ĩnorwa om go jlōkoyo» le lok wlo. Eni ga shdum ga pjlūe.

²⁰ Eshko ga llēbo owa shāryono jlōkoyo wleni ga woyde ga wlongko oba bokso, bangkjrēba wlo, omshāryē lok eni llēm wlo.

²¹ Ēye llēbo owa shāryono ga woydēr ga līgwes yōtso, beke. «Kjwe woydēr ara kjishko ga shdun llēme» lēy bi pjlūshko llēme. «Kjwe woydēr llēm kjishko ga shdun ara» lēy llēm bakoe. Sbō, Cristo Jesús, Sbō parkagaga kjok dogo so, e lōng bop ĩga.

* 5:17-18 Deuteronomio 25.4. † 5:17-18 Lucas 10.7.

²² Jesús tjlōkwo kjruga kägäyo kjrēpshko ga shäryēp maling llēme. Jēk shäng pjlo bekde ip yōtso guing. Llēm ga shäng llēbo owa shäryē wleni ga owa shärye shäng li ber pjlu bop kong lēba eni. Ga pja om go li llēbo owa shäryē llēme.

²³ Gueniyo ga pja bögwō bang ara wop sit wop sit kjishko ga di iopdē dō llēm, kjillgwō bo dyo dō ara iopdē sira bakoe.

²⁴ Kjone kjone llēbo owa shäryono li miydēy jekdo. Gueniyo kjone kjone eni llēme. Miydēy llēm, jēk sorē īnoy yōtso guing.

²⁵ Llēbo pjlu shäryēy li, e eni bakoe. Olō ga ikoba wēlē jekdo. Olō ga īgaba llēm, gueniyo dbar tjwe kjwara ga miydēba eshko jā.

6

¹ Ēye parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo ga woyde ga ba sogo bangkjre jlōkoyo īyado, Sbō lāywēba llēm wlo, tjlōkwo lēy lōng li lāywēba llēm wlo bakoe.

² Ba sogo, e Jesús tjlōkwo kjruga wleni ga woyde ga bangkjre, parkē ba kong pjlu anmoyō, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjlōkwo kjruga woyde ara wleniyo kjishko. Tjlōkwo lēp nopga kong wlo, shärye lok wlo li e.

Llēbo tjwlō ara

³ Tjlōkwo lara bi Tjlapga Jesu-cristorē shäryēy wlo li, e beke. Shji jēk pjlo bek Sbō bokso sorē li miydēy e go. Ēye oba ping tjlōkwo oblē bek llēm wleniyo go ga

⁴ krē ā wleniyo, llēye miyde llēme. Llēbo tjwlō llēm wleniyo le ēng kong kar kar ā, go swlo wleni. Tjlē eni kjishko ga wotjlīk owa oblē kong ba llēbo kjishko, ēng dboryē kar kar iir go, ēng lāywē owa, «Kjlara kjwe owa» le ba pjlušhko īyado.

⁵ Epga ēngkjwē ēng tjok li pjir llēm, wotjlīk owa kjishko. Tjlōkwo bek li miyde ame. Oba pīya lok Sbō tjlōkwo go, dbur shak e go wlo erōe.

⁶⁻⁷ Shji jēk pjlo bek Sbō bokso li, e tjwlō ara jlōkoyo. Gueniyo woyde ga shji lōng wopjlū bi llēbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llēye sōroy tek bi tjok llēme. Shji wolonoshko ga llēye sōy jek bi tjok llēm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji lōng wopjlū bi llēbo tjeng li tjok.

⁸ Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji lōng wopjlūe.

⁹ Gueniyo ēye opyē woydē dbur ara ga llēbo owa shärye. Opsrek lōng ara ba wotjlīk owa li go, gueniyo miyde lōng llēme. Eshko ga beno lōng song erā, to pjir wlo.

¹⁰ Ēye dbur woydē ara anmoyō ga dbur wlēk wlo ga llēbo owa shärye llē pogo. Kjone kjone wotjlīk dbur wlēk erā kjishko ga beno lōng mār Sbō go ame, beno lōng song erā.

Pablo tjlēno Timoteo kong, Timoteo dbokjrē wlo

¹¹ Gueniyo pja Sbō ī kuzong ga pja opkwos llēbo owa lēr shäng bop kong li dwayo. Llēbo pjlu li shäryopdē dey. Pja jēk shäng pjlo bek Sbō bokso. Pja mār Sbō go. No oblē woydos ara. Llēbo wen tjwe bop kong owashko ga pja wosonkē llēme. Pja llēbo shäryē oblē kong yōtso.

¹² Pja drōn ēē, pja mār Sbō go wlo, lorop nopga ara kong dēnashko sorē li eni, pja ber shäng sē īyado Sbō tjok wlo. Pja rokara Sbōrē e kong wlo.

¹³ Rokēr bop kong ga tjlōkwo los bor kong jlōkoyo. Miydaga ber Sbōrē, shji lōng sē, llē pogo lōng sē, e laga erē. Miydaga ber Cristo Jesúsdē bako, era tjlōkwo lono pjlu, Poncio Pilato bok-shto.

¹⁴ Llēye loror bop kong li shäryos uunkong eni, āar jong bi Tjlapga Jesu-cristo tjwe irōng obi guing.

¹⁵ Dbaryo li wlēna Sbōrē om go, ga öötongshko ga tjwe eshko jā, ichak Sbōrē.

Sbō, e wopjlūe.

Kjok ēre uunkong ichaga li e erōe. Pjlupga uunkong pjluoy li e.

No kägäyoga uunkong kägäyo li e

¹⁶ Wolon llëm sök ÿyado'li e eröe.
 Iök jong kjwara shjiy, kälä lletllet
 wleniyo,
 ëye äär eshko ga äe.
 Sbö sök iök shjiy'li roshko.
 Ëye omïydë llëm,
 ïgöy llëm bakoe.
 Poshrëkko ÿyado'li e.
 Dbo ara ÿyado'li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹ No kjone kjone dbur ara kjok
 ëreshko. Pja tjlä ba kong ga «Bomi dbur
 kjïshko ga pjäy tjwlö ara, oblë kjinmo
 lëmi llëme. Dbur, e ÿyado llëm kjïshko
 ga pjäy mär bomi dbur go dö llëme.
 Gueniyo Sbö, e sök ÿyado, llëbo twe bi
 kong ara, shji ber löng wopjlú wlo.
 E kjïshko ga pjäy mär ba go erö dey.
 Llëbo pjlu shäryozïa. Shäryoromi eni'li,
 e tjwlö ara, bomi dbur kjinmo. Oblë
 ïmi ga song ga bomi llëbo shdözï ba
 tjok wopjlue. Eni ga llëbo tjwlö ara'li
 ber bomi kong kjok dogo, ga pjäy ie
 Sbörë ber löng së ÿyado ba tjok» lëp ba
 kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰ Timoteo, pja iara Sbörë beno
 shäng ba tjlökwö roy'lä oba kong wlo.
 Eni ga shäryos yötso. Llëbo tjwlö llëm
 lanyotkëba löng'li, e jyö erä. Tjlä
 löng jlö wleni, gueniyo jlökoyo ga kjok
 miyde lok sira llëme. Ba tjlökwö'li kup
 llëme.

²¹ No kjone kjone, tjlökwö ëre
 kjrara, ga beno löng mär Sbö go ame.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú'li
 kjïshko ga pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlu lara Pablorëshko ga tjlökwö kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlu lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlu lara kjishko. E irgo ga döraba ey dwayo. Lu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyöshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wolon döröe. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjishko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling'li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjlökwö kjragaga shduna ara kjone pogo. E kjishko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng mär Jesús tjlökwö go jlökoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjishko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok li roy lë oba kong wlo.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor wa wleni.

Rökër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús lökyokjrëy llëme

³ Tja parkë Sbö kong jlökoyo, bor tjlapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Llëbo pjlu miydër li shäryër eni lër bor pjlu shko. Shkë dba ga tja syöshtë ba kong bop kjishko.

⁴ Pja slatong boryo kwono li, e woyoshrër iyado, ga pja in woydë jlökoyo, tja ber wopjlu wlo.

⁵ Woyoshrër ga pja mär Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono löng mär Sbö go bäm go, ga miydër ga pja mär ba go jlökoyo bakoe.

⁶ Dënashko ga tja orkwö iono bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wlo, iök bakworoy pjë jong ri ri jek këgong wlo wleni.

⁷ Bi go Sbö Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjërëy llëm wlo. Twara bi kong, shji dbo ara wlo, shji ëng woydë ara kar kar wlo, shji wotjlík pjlo bek wlo bakoe.

⁸ E kjishko ga pja tjlä oba kong bi Tjlapga Jesús kjishkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ëre ba kjishko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbö dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo.

⁹ Shji döra Sbörë, ga shji rokara jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjishko llëm, shäryara eni, woydara eni kjishko. Ba wopjlu li kjishko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjlino Cristo Jesús ichë bi kong.

¹⁰ Dbar eerishko ga ba wopjlu li pina bi kong, bi döga Cristo Jesús goshko. Wolon li pjira Jesús dë. Shji ber löng së iyado ba tjok sorë, e pina

bi kong ba tjlōkwo pjlú li go, ga beno wēlēe.

¹¹ Tja kjrara beno shäng tjlōkwo pjlú ère roy lē Jesús āska wlo, oba ping wlo bakoe.

¹² Eerishko ga tja shäng song, llēbo ère kjīshko. Gueniyo ga Jesús, e miydēr shäng pjlú, tja mār shäng ba go bakoe. Ga miydēr ga e dbo ara, llēye iara beno tjeng bor wloshko li de āār jong ba dbaryoshko wlo. E kjīshko ga tja shäng song ēmdē ga lökyokjrēr llēme.

¹³ Tjlōkwo li lēp oba kong pjlō bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorē li eni. Pja tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jēk ba tjok kjīshko ga oba woydēp ara īyado.

¹⁴ Tjlōkwo pjlú li iara Sbörē beno tjeng bop wloshko. Dēp yōtso. Pja go Sbō Sēya, ga pja kjimte tjlōkwo li dē.

¹⁵ Miydēp pjlú ga Jesús tjlōkwo kjragaga lōng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrēko to jek Figelo, Hermógenes.

¹⁶⁻¹⁷ Gueniyo Tjlapga Onesíforora, tja īya öör ara, tja kjimtara dbokjrē ara. Tja sök kjērshko ga tja lökyokjre llēme. Shrono Roma kjokyoshko ga woshtono llēm, tja wlēna guing. E kjīshko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsdē īyado.

¹⁸ Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe laga ber erē om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjōme, e miydēp tjan.

2

Shji parkē Cristo Jesús kong, ēngkjwaga pjlú wleni

¹ Pja bor wa wleni. Sbō wopjlú li pina bi kong, shji tōna beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozong.

² Dēnashko ga tjlōkwo loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjlōkwo li los oblē kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlú wleniyo kong.

³ Pja Cristo Jesús parkaga. E kjīshko ga llēbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ēngkjwaga pjlú wleni.

⁴ Ēngkjwagaga tōn oblē tjok pak llē shāryē wlo llēme. Ba kägāyo tjlōkwo söyde dö, ber wopjlú ba tjok wlo.

⁵ Eni wleni ga ēye tjör ga llgwekklo buk li söya bek llēm ga ba potjwlēkklo wlēya lok ba kong llēme.

⁶ Ēye parkē ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjrara erē bām go.

⁷ Tjlōkwo lēr shäng bop kong li woyotjlīs, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsdē llē loklo miydēp uunkong wēlēe.

⁸ Jesucristo woshrra Sbörē irōng obi. Era Pjlu David tjēyo. Tjlōkwo ère woyoshros īyado. Tjlōkwo roy pjlú lēr shäng li e.

⁹ Tjlōkwo ère kjīshko ga llēbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjērshko, orkwo kjrochak pjir drōng sho go, no llēbo owa shāryono wleni. Gueniyo Sbō tjlōkwo lira shaga erē eni llēme.

¹⁰ E kjīshko ga kur jek shäng eni, ber pjlú nopga kjrara Sbörē ber baīya wlo li kong wlo, döya ber lōng wopjlú, sē īyado Cristo Jesús tjok wlo.

¹¹⁻¹³ Oba tjlē ga
«Shji wolono ba tjok ga
shji ber lōng sē īyado ba tjok.
Llēbo owa li kuroy kjang ga
kjok iche sök dbaryoshko ga shji
shto ba shwoy eshko tjok.
E ē miydēy llēme lēy ga
shji ē miyde llēme le eni eshko
bakoe.
Llēye lēy li shāryoroy llēm ga
era, llēye lara li shārye eni,
e opkjlopswē llēm kjīshko» lēba
eni.

E eni jlōe. Tjlōkwo ère kjrako.

Shji parkē Sbō kong sorē

¹⁴ Tjlōkwo lēr shäng bop kong li woyoshros oblē kong. Los ba kong Sbō bokso ga «Tjlōkwo tjwlō llēm wleniyo lēmi ēng kong kar kar llēme. Kuya oblērē ga ber ba kong owae» los ba kong eni.

¹⁵ Pja parkos Sbō kong jlōkoyo, tjlōkwo bek li roy los bek, llono ga pja āār shäng Sbō boksoshko ga ber wopjlú bop tjok wlo, llēye lökyotkēp eshko llēm wlo bakoe.

16 Tjłkwo tjwłō llēm wleniyo le nopga Sbō miydē llēm wleniyorē li, e lēy ē kong llēme. Ēye omlē ga owa li wlēya jek kēgong kēgong.

17 Shji sho kjoneshko srēng jēk ameshko ga sho li an jek kēgong kēgong. Jesūs tjłkwo kragaga tjrēko ga tjłkwo owa eni li shdār jek kēgong kēgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llēbo shāryono eni.

18 Tjłkwo bek li sōya lok ame, to lōng tjlē ga «Shji woshrrara Sbōrē pjir tjān. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyāpgwe to lōng tjłkwo e go, mār ber lōng Jesūs go ame wlo.

19 Gueniyo Sbō pak shāryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llēm wleni. Tjłkwo tak pjang e go li eni. Tjłkwo tak pjang kwara tjlē ga «Sbō, nopga baīya kjone dey, e miyde pjire.»* Tjłkwo tak pjang kwara obi tjlē ga «Ēye mār woydē Tjlapga Jesūs go ga llēbo owa li raye, shārye ame dey.»†

20 U jong kwara kēsbang ga roshko llēbo shāryak dbur sho shōylōr, pjłublún go dō llēme. E roshko llēbo shāryak kjorkwang go, llēbo shāryak klung shosho go bakoe. Llēbo tjwłō ara shāryēyshko ga shāryēy llēbo tjwłō ara go. Llēbo tjwłō ara llēm lira, llē pogo shāryēy e go.

21 Shji Jesūs tjłkwo kragaga eni bakoe. Shji uunkong llēbo owa li rayono pjir llēme. Gueniyo ēye omrayono, shārye ame ga e beno shāng tjwłō ara, iak beno shāng dboy Tjlapga Jesūs kong, iche Tjlapga lirē llēbo tjwłō ara shāryē ga pjłú wlo.

22 Kjwozirga mikboga wotjlik llēbo owa shāryē sorē ga pja wotjlik eni ame. Llēbo bēy li shāryopdē dey. Tjłkwo lorop ē kong ga shāryos eni īyado. Oblē woydos ara. Pja ber shāng wlēp nopga uunkong tjok.

23 Nopga ēnglē kar kar llēbo tjwłō llēm kjīshko ga pja opzrēk eshko llēme. Shji ie ber lōng ēnglē kar kar erōe.

24 Shji Tjlapga Jesūs parkaga, shji

ēngkwē ē tjok wlo llēme. Shji pjłú oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjlē kukoba wēlē wlo, shji iirkē maling llēm bakoe.

25-26 Bi wloyoga shara Ārē beno lōng kjērshko wleni. Epga iche ba kolē erā. E kjīshko ga epga poshdūyshko ga shāryēy yōtso. Woydēy ga epga kjłopswaga ber Sbōrē, tjłkwo bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlik bēy kjwe, ga dār Ā wloshko dwayo.

3

Kjok pjir lēshko

1 Kjok pjir lēshko ga llēbo wen tjwe kjange. Lēr bop kong, miydēp wlo.

2 Nopga wotjlik llēbo pjłú shāryē ba kong om go erō, oblē kong llēme. Wotjlik dbur erōe. Krē ara. Llēbo pjłú shāryara li lanyotke ē pogo kong om go erā. Oblē le owa āe. Ba data, ba mekē kole llēme. Llēbo pjłú shāryak ba kong li woyotjliya llēme. Sbō, e ba kong ga tjwłō llēme.

3 Wopjłú ē tjok llēme. Ēye songe le llēme. Oblē lāywe owa āe. Wotjlik tjwe owa ga shārye eni, shārye llēm ga āe. Llēbo shārye oblē kong owa āe. Llēbo pjłú lira ba kong ga owa erā.

4 Jēk lōng oba tjok pjłú jlō wleni, ba moskwo gueniyo. Llēbo shārye ga woyotjliya guing llēme. Opkuk ga tjwłō ara le. Sbō wlēyde kjwe, gueniyo llēbo ber pjłú ba kong li wlēyde erā.

5 Llēbo pjłú shārye ara, ga Sbō tjłkwo sōya lōng jlōkoyo lēba. Gueniyo wotjlik ga Sbō dbo ara, epga kjimte jēk lōng pjlo bek wlo llēme le. Pja jēk nopga eniyo tjok llēme.

6-7 Walēga kjone kjone kjok miydē ara llēme. Llēbo owa shāryara li woyotjliya kjēr, gueniyo wotjlik tjwe owa ga shārye eni, shārye llēm ga āe. Tjłkwo roy pjłú li kuya enido, gueniyo jlōe le llēme. Nopga owa lēr shāng bop kong li to lōng u kwara kwara, walēga eniyo jyāpgwē.

8 Dēnashko ga domerga lōng do pjōk ko Janes, Jambres. Epga opyono lōng

* 2:19 Números 16.5. † 2:19 Isaías 52.11

Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjlökwö bek li wloyo eni bakoe. Epga wotjlík owa erä. Mär Jesús go le, gueniyo jyö erä.

⁹ Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjishko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdunglo

¹⁰ Gueniyo ga tjlökwö lër shäng li miydëp pjir tjän. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydëp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydëp bakoe.

¹¹ Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydëp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquía kjokyo, Iconio kjokyo, Lистра kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtara Tjlapga Jesúsdë, tja döra eshko dwayo.

¹² Eye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe.

¹³ Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵ Pjara shäng kjange. Miydëp ga tjlökwö pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjlökwö li bëy jlöe lëp jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjlökwö bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji dăr wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjishko ga pja jëk shäng tjlökwö li go iyado.

¹⁶ Tjlökwö tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjlökwö kjaragaga uunkong kong. Tjlökwö li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo,

¹⁷ Sbö tjlökwö kjaragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlu oblë oblë shärye ga pjlu wlo.

4

¹ Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjluo, nopga löng së li, no wolono löng li, e llgwega. Eni ga tjlökwö lër bop kong jlökoyo ba bokso, Sbö bokso bako, shäryëp wlo.

² Sbö tjlökwö to lëba. Woydëbare, de llëmde, los ba kong iyado, pja slan llëme. Eye wotjlík owa ga poshdüs, jëk bëy wlo, dbokjrë e go wlo. Tjlökwö li los yötso iyado, pja sjen ba lë llëme.

³ Dbar tjwe kjwara ga tjlökwö bek li kuya woydë ërë ame. Eshko ga no pinggaga wen löng ara, ga tjlökwö kuya woydë nopgarë li, e le lok ba kong eni. Eni ga nopga äär ara ba tjlökwö li kuk.

⁴ Tjlökwö bek li kuya lok ame. Llëbo tjwlö llëm li kuyde shara.

⁵ Gueniyo pja wotjlík bëy iyado. Llëbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing eröe. Pja to shäng tjlökwö roy pjlu li lë, nopga tjlökwö kjroydë llëm obi löng li kong eröe. Bop pak li shäryos uunkong yötso.

⁶ Bor pak shäryoror ara li, e ba pji-toe. Tja wolon dbaryo li döröe.

⁷ Bor dbo kës li go ga pak twara Sbörë bor kong li shäryoror jlökoyo. Shäryoror pjir, öötong ba dbo go. Tjlökwö pjlu li doror yötso.

⁸ Tja shäng Tjlapga Jesús, no llgwega pjlo bek li koshë shäng woowa llëme. Miydër ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwlëngglo li twe bor kong, nopga uunkong löng ba koshë wopjlu li kong bakoe.

Nopga oblë oblë

⁹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik wop äe.

¹⁰ Demas, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyde ara kjishko ga tja töywarä to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo.

¹¹ Beno shäng bor tjok li Lucas eröe. Marcos, tja kjimte bor pak shäryë ga pjluë. Wlëp ga tek söp bop tjok.

¹² Tíquico ichoror jek Éfeso kjokyo.

¹³ Bor shwong kop lëkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek söp bor kong. Bor kjibokwo tek söp bor kong bakoe. Shäryak tjeng öng kwota go li woydër ara.

¹⁴ Domer shäng kjlara ko Alejandro. E llëbo shäryaga dröng shosho go. Llëbo shäryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwlëga ber Tjlapga Jesúsdë.

¹⁵ E opyono beno shäng tjlokwo lëy löng li wloyo. E kjishko ga pja sjëk ba tjok bakoe.

¹⁶ Tja söraba, öötong shäng tjlapgaga shwoy jushko bäm goshko ga tja kjimtara ërë llëme. Jesús tjlokwo kragaga löng eshko li, tja töywara uunkong. Gueniyo woydër ga llëye owa shärye Tjlapga Jesúsdë ba kong llëme.

¹⁷ Eshko ga tja kjimtara Tjlapga lirë om go. Ba tjlokwo kës li kuya nopga judío llëm wleniyo lirë wlo ga tja kjimtara ba lë ba kong. Ga tja döra ey dwayo, tja zröraba llëme.

¹⁸ Eni ga llëbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja döya, tja söya äär sök kjok dogo, pjlu sök iyado lishko. E iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ «¿Yonde?» lëp Prisca, Aquila kong, Onesíforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰ Erasto beno shäng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo äätë llëm obishko.

Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjlokwo kragaga löng uunkong li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

²² Rokër Tjlapga Jesús kong ga ber shäng bop tjok iyado, ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlokwo kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjlokwo li lë.

Pjlara ga parkono ëng tjok dlung tjrëko ko Creta lishko. E irgo ga Pablo briktong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sopga ara llëbo owa shäryono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Tjlokwo bek llëm lagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok ga pjlú li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjlokwo roy laga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjlokwo roy lë, nopga kjrara ber baïya wlo li opping mår ber löng Jesús go wlo, ba tjlokwo bek söy löng li, e miyde lok pjlú wlo bakoe.

²⁻³ Kjek ëre dämär, llëye llëm obishko ga tjlokwo lara Sbörë bi kong jlokoyo, tjle ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjlú le. Sbö, e jyörkë llëme. Ga tjlokwo ëre roy wen oba kong dbaryo iara li öötong tjän, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba lë, miydeba wlo.

⁴ Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjlokwo li loror bop kong, ga pja mår Jesucristo go, tja mår ba go dik. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tito iara beno shäng pak shäryë Creta kjokyo

⁵ Pja ioror beno shäng dlung tjrëko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llëbo beno eshko shäryak llëm obi li shäryë. Woydoror ga kjok kjrina kjrina ga nopga wlëp kjlobö kjlobö, ber löng parkë Jesús tjlokwo kragaga löng kjok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li loror bop kong pjir tjän.

⁶ Woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjlokwo kjrino bakoe. Woyde ga ba wapga jek löng pjlo bek, kä llëm wleniyo llëm, lëba llëm wlo.

⁷ Jesús tjlokwo kjraka kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baïya shäryë. E kjishko ga woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wleniyo llëm, ëye kuya woydë llëm wleniyo llëm bakoe. Woyde ga iirkë maling wleniyo llëm, nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkjwë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe.

⁸ Woyde ga llëbo pjlú shärye dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjlú ga ber sök wopjlúe. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjlíya yötso guing. Woyde ga jek shäng pjlo bek Sbö bokso. Woyde ga wotjlik owa tjwe ba kongshko ga shärye llëme.

⁹ Woyde ga tjlokwo bek li kura sorë ga oblë pïya eni bako, epga dbokjrë e go wlo, tjlokwo li wlike ba wloyoga kong ga pjlú wlo bakoe.

Jesús tjlokwo kjraka kägäyoga woyde pjlú wleniyo ega

¹⁰ Eshko ga nopga ëye kole woydë llëm wleniyo arae. Tjle lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäpgwoklö erä. Epga li tjrëko ga judíoga löng ara, wotjlik ga ëye mår woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wleniyo.

¹¹ Tjlokwo le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wlo eröe. U kjone kjone ga nopga omkuno, ga tjlokwo bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjlokwo owa ëre lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹² Dënashko ga no shäng kjlara eshko, kjok miydë ara. Ba pjeyoga lanyotkara, tjëlë ga «Creta sopga, e jyjörkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjlïya dö li shäryë, äya kjloshko so wleni» le eni.

¹³ Lara li beke. E kjïshko ga poshdüs jlökoyo ïyado, tjlökwo bek li söya lok jlökoyo wlo.

¹⁴ Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li läywe judíogarë löng li, e tjlökwo kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjlökwo kuk woydë llëm li, e kole lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga wotjlïk bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjlúe. Gueniyo nopga wotjlïk bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjlú drete. Wotjlïk lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme.

¹⁶ «Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyö. Oba ïywa lok shjiktëng, Sbö kole llëm, llëbo pjlú shärye ga äe.

2

Tito ichara oba ping

¹ Pjara, tjlökwo bek li lopdë oba kong eröe.

² Domerga këkboga pimshko ga pja tjëlë ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlïzï yötso guing. Pjäy jëk yötso pjlo bek, pjäy bangkjreba wlo. Tjlökwo bek li sözï jlökoyo. Oblë woydozï ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjäy wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

³⁻⁵ Walëga këkboga pimshko ga pja tjëlë ba kong ga «Pjäy opshäryë walëga Sbö bangkjre wleniyo dik. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wlo llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjlú li pimi oblë kong wlo. Eni ga walëga mikboga li pimi ba lanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjlïya yötso guing, llëbo pjlú shäryë dö, ba u dë pjlú, jëk löng wopjlú oba tjok, ba lanma kolë pjlú, Sbö tjlökwo läywëba owa ba kjïshko llëm wlo. Pimi eni» lëp ba kong eni.

⁶ Domerga sbë obi pimshko ga pja tjëlë ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlïzï yötso guing» lëp ba kong eni bakoe.

⁷ Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjlo bek ïyado, ikoba wlo, opshäryë bopoya dik wlo. Oba pimshko ga tjlökwo lëp ba kong yötso, beke.

⁸ Woyde ga pja tjëlë bëy, tjlökwo li owa lëba ga ä wlo. Eni ga bop wloyoga, llëye wlëya pja rote wlo ga ä, ga lökkjre eshko.

⁹⁻¹⁰ Parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjëlë ba kong ga «Bomi sogoga kolozï ïyado, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Epga dboryëy llëme. Llëbo bi sogo i li lüyotkëy llëm, llëbo pjlo bek li shäryomirë dey, «Kjwe parkë pjlúe» le bomi pjluyorë wlo. Eni ga Sbö bi döga, e tjlökwo bangkjreba» lëp ba kong eni.

¹¹ Sbö wopjlú li kjïshko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wlo.

¹² Ba wopjlú li kjïshko ga shji oppino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woydë llëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga shji jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjlïy yötso guing.

¹³ E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjlúe. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kälä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe.

¹⁴ E shäng kjok ëre kjing go obishko ga optwono wolono bi kjïshko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wlo. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba wloshko wlo, shji ber nopga baïya wlo, shji ber pjlo bek ba bokso wlo, shji llëbo pjlú shäryë woydë ïyado wlo bakoe.

¹⁵ Oba pïs tjlökwo lër shäng bop kong ëre go. «Shäryozï eni» los ba kong. Ëye omshäryë eni llëm ga poshdüzong. Pja tjëlë ba kong jlökoyo, pja bangkjre lok wlo. Pja tjwllö llëme le ëborë bop kong ga jlö lëp llëm.

3

Shji jëk sorë

¹⁻² Pja tjlë Jesús tjlökwo kragaga uunkong kong ga «Bi pjlupga, e bangkjrako, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e bangkjrako bakoe. Llëye le lok bomi kong li kolëmia. Pjây llong llëbo pjlú shäryë kjok orë pogo wlo. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji ëngkjwë oblë tjok llëme. Pjây wotjlik oblë tjok pjlú dey. Pjây llong wotöshko iyado oba uunkong kong» lëp ba kong eni iyado.

³ Dënashko ga shji ëmdë ga kã llëm baïya dik bakoe. Sbö koloroy llëme. Shji jeno llonge. Eshko ga shji wotjlik llëbo owa shäryë llë pogoshko ga shji llet llong e shäryë. Shkë dba ga shji llëbo owa shäryë eröe. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Shji iywaba shjiktëng, shji ëng iywö shjiktëng bakoe.

⁴ Gueniyo eshko ga Sbö bi döga, ba wopjlú li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara.

⁵⁻⁶ Jesucristo, e bi döga. Ba kjishko ga bi go ba Sëya ichara Sbörë, ber kësang bi tjok wlo. Eni ga shji döra, gueniyo llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëme. Shji songe le, ga shji döra e kjishko. Owa pjang bi go li löna beno drete. Ga shji kjlopswara ba Sëyarë beno tjaqlën, shji weno eshko kjwlë jã wleni.

⁷ Sbö wopjlú li kjishko ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. Shäryara eni, shji ie ber llong së iyado ba tjok wlo. Koshëy llong li e.

⁸ Tjlökwo lër shäng bop kong ëre, e eni jlöe. E kjrako. Ga woydër ga tjlökwo ëre lëp oba kong iyado, nopga mär llong Sbö go li llëbo pjlú shäryë iyado wlo. Tjlökwo ëre, e pjlú, oba uunkong kjimtoklo.

⁹ Gueniyo ga shji ënglë kar kar oblë tjok llëbo tjwlö llëm kjishko llëme. Kjone kjone ënglë kar kar llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjishko, llëbo oblë oblë kjishko bakoe. Gueniyo pja opzrëk

eshko llëme. E tjwlö llëm, ëye kjimte e go llëm bakoe.

¹⁰ Jesús tjlökwo kjraka shäng kjlara tjlë oblë kong kar kar ëng shdök wlo wleni ga poshdum pjlara, pjloglo pjök. E irgo ga jlö le llëm wleni ga wlokjrëp tjwe bomi tjok ame.

¹¹ Miydëy e go ga wotjlik llëbo owa shäryë. Llëye shärye shäng li go ga miydëy ga e shdungko.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja wotjlik jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lër. Artemas ichër jek bop wlokjrë, llëm ga Tíquico. Äär shäng bop shwoy ga woydër ga pja tek ba tjok bor ik eshko malinge.

¹³ Bi pjeyoga llong eshko do pjök. Kjlara ko Zenas, e parkë no wlikaga kjok llgwekklo go. Kjlara obi ko Apolos. Opshik toe le wleni ga kjimtozong. Llëye woyde dö li wlës ba kong.

¹⁴ Woyde ga bi pjeyoga opping llëbo pjlú shäryë, oblë kjimtë, epga ber llong tjwlö tjok wlo.

¹⁵ Nopga llong bor tjok jushko uunkong, «¿Pja yonde?» le lok bop kong. Bi pjeyoga tjlökwo kragaga llong eshko li kong, «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong bakoe.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón Kjibokwo ëre tara Pablorë Filemón kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Filemón. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlokwo kjrara. E kjishko epga jëk löng ëng tjok pjlú iyado.

Domer shäng kjlara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Pjlara ga ba sogo li llëbo lüyotkara, ga töktong ey dwayo, jek öötong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ëye llëbo lüyotkono ga wlëkoba ga zrökoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Onésimo kong, ga tjlokwo kjrara. Eni ga jek woydë iröng ba sogo li shwoy, llëbo shäryara owa li llgweya ba tjok wlo.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë Onésimo kong, söya jek ba sogo li kong wlo, wlëpyotke wlo. Llëbo pjlú shäryara Jesúsde Filemón kong ara, owa pjang ba go li löna beno dret li lara ba kong. Eni ga ichara llëbo owa shäryara ba parkagarë ba kong li ie ber tjwlö llëm, ga ber shäng wopjlú ba tjok shara.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja sök kjërshko. Tja bängzak shäng jüshko, Cristo Jesús tjlokwo kjishko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ëre ichërwa jek bop kong,

² borwa dor Apia kong, borwa kjlara Arquipo kong, Jesús tjlokwo kjragara tön löng bop ushko li kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Nopga woydara Filemóndë ara

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mär shäng Tjlapga Jesús go, ba tjlokwo kjragara woydëp ara bakoe. E kjishko ga tja syöshtë Sbö kongshko ga pja woyotjlín ga tja wopjlú bor Sbö tjok bop kjishko.

⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jëk pjlú tjlokwo kjragara li tjok jek këgong, llëbo pjlú twe Cristorë bi kong li miydëp uunkong wlo.

⁷ Pja bor kjlara. Tjlokwo kjragara li kjimtëp ara, ga epga löng wopjlú bop kjishko. E kjishko ga tja wopjlú, woowa llëme.

Pablo tjläno Onésimo kjishko

⁸⁻⁹ E kjishko ga llëbo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjishko ga pja ichër ba shäryë dbo goshko ga pjlue. Gueniyo ga shji ëng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni llëme. Tja tjlabla tjän, ga tja bängzak shäng kjërshko, Cristo Jesús tjlokwo kjishko.

¹⁰ Eni ga llëbo rokër bop kong Onésimo* kjishko. Tja sök kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko wopro ga e Jesús tjlokwo kjrono, ga beno bor wa wleni e kjishko.

¹¹ Dënashko ga sök bop tjokshko ga e bop kong ga llëno llëme. Gueniyo eerishko ga e beno tjwlö ara bop kong shara, tjwlö ara bor kong bakoe.

¹² E ichër jek bop kong iröng obi, woydër ara bor wa wleni gueniyo.

¹³ Tja bängzak shäng Jesucristo tjlokwo roy pjlú li kjishko. Eni ga pja shäng jüshko kjwe ga miydër ga tja kjimtëp. E kjishko ga woydoror ga e ber sök bor tjok bop äska.

¹⁴ Gueniyo ga shäryër eni llëme. E bopoya kjishko ga llëbo shäryër woydë ba tjok llëm, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga

* **1:10** Grecia so tjlokwo **Onésimo**, e **tjwlö ara** loklo.

shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjishko llëme.

¹⁵ Tja wotjlîk ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjlúe lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok ãyado wlo shara.

¹⁶ Ber bop parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjlara, woydëp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjlara bako, mär shäng Tjlapga Jesús go kjishko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjishko.

¹⁷ Eni ga bop kong ga tja bop kjlara lëp wleni ga Onésimo wlokrëp, tja wlokrorop wleni.

¹⁸ Llëbo shäryara bop kong owa, pogo tjwlö bop kong wleni ga ba tjwlö li rokëp ba kong llëm, rokëp bor kong dey.

¹⁹ Tja Pablo, tjlökwö ëre tër bop kong bor orkwö om go go shara. Pogo tjwlö bop kong kjöme li tjwlënga tjarë bop kong. Pja döktong, tjlökwö loror bop kong li kjishko. E kjishko ga pja pogo tjwlö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong llëme.

²⁰ Pja bor kjlara. Ga shji töno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga llëye rokër bop kong li shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjlú eshko.

²¹ Miydër ga llëye rokër bop kong li, e shäryëp eni. Miydër ga shäryëp e kjinmo bakoe. Kjibokwö ëre tër bop kong e kjishko.

²² Llëbo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wlëp kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwö pjirzlong

²³ Bor kjlara Epafra, «¿Pja yonde?» le bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko.

²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» le lok bop kong bakoe. Tja kjimte lok bor pak shäryë.

²⁵ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos **Kjibokwo ëre tak** **hebreoga kong** **Kjibokwo ëre sorë**

Kjibokwo ëre tak beno pjang hebreoga mär Jesús go 'li kong. Hebreoga 'li, e kowëba Israel tjëyoga, e kowëba judioga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowëba oblë oblë eni.

Kjibokwo ëre taga ërë miydëy llëme. Kjone kjone tjëlë ga taga Pablorë 'le. Kjone kjone tjëlë ga taga Bernabérë 'le. Kjone kjone obi tjëlë ga taga Apolosdë 'le. Gueniyo taga ërë miydëy yōtso llëme.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär lōng Jesús go 'li shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayë woydë, mär ber lōng kjok ilgwekklo tara Moisésdë 'li go irōng obi wlo. No kjone kjone to lōng tjëlë ga ëye dōya Jesús dë ga ä, ga woyde ga raye 'le. E kjishko ga kjibokwo ëre taraba, epga dbokjrë e go wlo.

Dënashko ga Sbō tjëlëno nopga kong ba tjëlōkwo lagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjëlëno ba Wa Jesús go 'li taraba ba kong. Dënashko ga Sbō tjëlë ba nopga kong ga llono ga tjëlōkwo twe ba kong tjaglën, ber pjlú, tjëlōkwo bām go 'li kjinmo 'le, ga shäryara eni Jesús go 'li taraba ba kong. Owa pjang bi go 'li löya Sbörë kjok ilgwekklo tara Moisésdë 'li kjishko llëm, gueniyo Jesús wolono pjaraso, owa pjang bi go kës 'li löya Sbörë ber dret wlo, ga shji ie ber lōng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlú 'li taraba ba kong. Llëbo shäryara Jesús dë bi kong 'li kjishko ga shji äär Sbō bokshto kjok dogo ba pjlú wlo 'li taraba ba kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlōkoyo, llëbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbō Wa, e tjwłō ara, Sbō parkagaga kjok dogo so kjinmo

¹ Dënashko ga Sbō tjëlëno ba tjëlōkwo lagaga oblë oblë kong, 'le lok bi tjlapgaga kong wlo. Tjëlëno eni kop ara, ga tjëlëno oblë oblë bakoe.

² Gueniyo ga dbar pjir 'lë dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjëlëno bi kong om go shara. Ba Wa 'li go ga kjok shäryara Sbörë uunkong, ga llono ga llëbo tjeng kës 'li ber baïya.

³ Ba dbo kälä, e so Sbō 'i kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Llëbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjëlōkwo dbo ara 'li go, srer llëm wlo. E wolono, llëbo owa shäryara nopgarë 'li potjwłëkklo. E irgo ga öötong beno sök Sbō orkwo këlëkong kjok dogo.

⁴ Eni ga öötong sök tjwłō ara, Sbō parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwłō ara ba kjinmo bakoe.

⁵ Miydëy eni, llëbo lara Sbörë ba kong 'li kjishko. Tjëlëno ga «Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»*

Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parkagaga kjok dogo so kong eni llëme. Ga tjëlëno obi ga

«Tja ber sök ba Data;

era ber sök bor Wa.»†

⁶ Ga ba Wa 'li ichara kjok ëre kjing goshko ga tjëlë ga

«Bor parkagaga kjok dogo so, bor Wa, e poshrëzi uunkong.»‡

⁷ Ga tjëlëno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjëlëno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so, e shäryara beno so pjluk kjoyo, so iök kjoyo bakoe.»§

⁸ Gueniyo tjëlëno ba Wa kong ga

«Pja Sbō, pja ber sök no pjluyo iyado wlo, ga kjok ilgwep beke.

⁹ Llëbo pjlú shäryëbashko ga pja wopjlú eshko.

Gueniyo llëbo owa shäryëbashko ga pja woydë ara eshko.

E kjishko ga pja ioror beno sök wopjlú, bop pjeyoga lōng kës 'li kjinmo.

Tja bop Sbō jlōkoyo.»*

* 1:5 Salmo 2.7. † 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13. ‡ 1:6 Deuteronomio 32.43. § 1:7 Salmo 104.4. * 1:9 Salmo 45.6-7.

10 Ga tjlëno ba kong obi ga
 «Tjlapga, kjok ëre dämärshko ga
 kjok uunkong shäryaga pjarë,
 kjopkwo, klung bakoe.
 11-12 Llëbo kës ëre pjir,
 gueniyo pjara ber sök ïyado.
 Shwong këguëshko ga dbuy,
 llëno ame kjishko.
 Pja opshäryë llëbo kës ëre tjok eni
 wleni.
 Gueniyo pjara kjlopswë llëm,
 pja ber sök ïyado.»†
 13 Ga tjlëno ba kong obi ga
 «Pja tek wlar ber sök bor orkwo
 këlkong,
 äär jong bop moskwoga zanor
 pjir guing,
 eshko ga iër ber tjeng bop
 wloshko.»‡
 Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara
 ba parkagaga kjok dogo so kong eni
 llëme.
 14 Epga sëyaga to löng parkë Sbö kong
 eröe. Ga epga iche nopga där wlo li
 kjimtë.

2

Sbö tjlökwo woyotjlïy yôtso

1 Woyde ga Sbö tjlökwo kuroy li
 woyotjlïy yôtso, shji opkwë sira sira
 ey dwayo llëm wlo.
 2 Dënashko ga Sbö tjlökwo söra
 ba parkagaga kjok dogo sorë bi
 tjlapgaga kong, ga llëye lara ba kong
 li, e kolako. Ëye omkolono llëm ga
 shduna Sbörë beke.
 3 Shji där sorë tjlökwoyo lira, e
 kësbang, wolësoe. ¿Eni ga e kjrëy
 llëm ga shji shdüya eni llëm sorëro?
 Tjlökwo ëre laga Tjlapga Jesúsdë bäm
 go. E irgo ga ba tjlökwo kugaga
 omolono bi kong eni bakoe. Miydëy e
 go ga e beke.
 4 Ga llëbo ïydëba llëm wleniyo
 shäryara Sbörë bi kong oblë oblë,
 ga ba Sëya ichara kjok miydë twë
 bi kong, woydara Sbörë sorë li eni.
 Shäryara eni, miydëy e go wlo ga
 tjlökwo li beke.

Jesús opyono beno so ba pjeyoga kjoyoe

5 Llono ga dbar tjwe kjwara oblë
 li lörwarë bomi kong. Eshko ga ba
 parkagaga kjok dogo so ie Sbörë kjok
 llgwek llëme.
 6 Llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go,
 dbar lërwa löng li kjishko. Tjlë ga
 «No* tjlwlo ara llëme.
 ¿Eni ga woyotjlïp ara ega?
 ¿Tjlwlo ara lëp ega?
 7 Bäm go ga iorop beno tjlwlo
 bop parkagaga kjok dogo so
 dorko.
 E irgo ga iorop beno kësbang, tjlwlo
 ara,
 8 iorop beno shäng llëbo tjeng kës
 li ichaga bakoe.»†
 Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng kës
 li iche no lirë. Gueniyo eerishko ga
 llëbo iche llëm wleniyo tjok obi.
 9 Llëye weno Jesús tjok li miydëy pjluë.
 Bäm go ga iara Sbörë beno tjlwlo ba
 parkagaga kjok dogo so dorko. Ga
 Sbö wopjlú li kjishko ga ichara wolon
 bi kjishko. Ga wolono kjishko ga iara
 beno kësbang, tjlwlo ara.
 10 Ba go ga llëbo tjeng kës li
 shäryara Sbörë, ga beno tjeng ba kong
 uunkong. Llëbo owa ichara wen ba
 kong ara. E poshäryara ber nopga ara
 döga wlo eni. Sbö omshäryono eni,
 woydara eni kjishko, ga shäryara beke.
 11 Jesús, nopga iara beno tjeng dboy
 Sbö kong li, e Data kjlaraso. E kjishko
 ga epga lökyokjre Jesúsdë llëm, kowe
 ba pjeyoga.
 12 Tjlëno Sbö kong ga
 «Bop roy lër bor pjeyoga kong.
 Pja poshrër ara, epga tön löng
 lishko.»‡
 13 Ga tjlëno obi ga
 «Tja mär Sbö go.»§
 Ga tjlëno obi ga
 «Tja shäng bor wapga twara Sbörë bor
 kong li tjok.»*
 14 Iara beno ba wapga li, e nopga,
 ga nopga ichaga wolon li, e Ä, ga
 uunkong tjeng Ä wloshko e kjishko. E

† 1:11-12 Salmo 102.25-27. ‡ 1:13 Salmo 110.1.

‡ 2:12 Salmo 22.22. § 2:13 Isaías 8.17. *

* 2:6 No le li, e Jesús loklo. † 2:8 Salmo 8.4-6.

* 2:13 Isaías 8.18.

kjishko ga Jesús öötong beno shäng no, ga wolonoe. Shäryara eni, Ä zäya wlo,

¹⁵ nopga döya Ä wloshko dwayo wlo bako, ber löng ba wolon li bangkjre ame wlo.

¹⁶ Jlökooyo ga e shrono shäng Sbö parkagaga kjok dogo so li kjimtaga wlo llëm, shrono shäng Abraham tjëyoga kjimtaga.

¹⁷ E kjishko ga iara Sbörë beno shäng ba pjeyoga dik, llëbo wen ba kong lok kës li wen ba kong eni wlo, epga sorë miyde pjir wlo. Eni ga songe le ga pjlu, ga parkë syöshtaga kësbangyo wleni ba kjishko ga pjlu bako, e äär ber llëbo owa shäryara li potjwlëkklo wlo.

¹⁸ Ga öör shäng song, tjilina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara kuzong ga nopga tjilya Äre enishko ga epga kjimte ga pjluë.

3

Jesús tjwlö ara, Moisés kjinmo

¹ E kjishko ga pjeyoga, pjäy rokara Sbörë, iara beno tjeng dboy ba kong li, Jesús woyotjlizä iyado. Ichara Sbörë ba tjlökwö roylë bi kong li e. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e bakoe. Shji mär ba go lëy eni.

² Jesús iara Sbörë beno shäng parkë ba kong, ga parkono pjlu, Moisés parkono pjlu Sbö nopga kong sorë ga eni.

³ Gueniyo Jesús, e tjwlö ara, Moisés kjinmo, domer u shäryaga tjwlö ara, u shäryara li kjinmo wleni.

⁴ U tjeng kës li shäryaga tjok, gueniyo llëbo tjeng kës li shäryaga Sbörë.

⁵ Moisés parkono Sbö nopga kong pjlu, parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik. Eni ga llëye shäryara li beno llëbo wen llono li jyäglö.

⁶ Gueniyo Cristo, e Sbö Wa, ga parkë shäng Sbö nopga ichaga. Tjawa tjle ga shji mär ba go, ga koshëy iyado lëy eni. Shäryëy eni jlökoyo wleni ga shji ber ba nopga, so u shäryara li kjoyoe.

Woyde ga shji mär Sbö go äär jong ba dboy

⁷⁻⁸ E kjishko ga Sbö Sëya tjle ga «Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozä.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so, Sbö kolara lok llëm, llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjäy opshäryë baiya dik llëme.

Epga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga

Sbö tjilina lok.

⁹ Llëbo shäryara Sbörë kës li ina lok öötong lu pjloglo sak pkëng (40).

Eni ëmdë ga Sbö tjilina lok ara.

¹⁰ E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong,

ga tjle ga “Jeno löng iyado, jëk lok woydë bor tjok llëme” le.

¹¹ E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong,

ga tjle jlökoyo ga “Epaga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.*

¹² Pjeyoga, pjäy sjëke! Sbö, e sök iyado. Eni ga llëbo owa iëmi äär ber tjeng bomi pjluhshko llëm, Sbö rayëmi llëm wlo.

¹³ Dbar kjwobi go ga pjäy ëng kjimtos dbokjre dey. Dbar kowëy «eeri» li pjang obishko ga pjäy opshäryos eni, pjäy jyäpgwe llëbo owa lirë llëm wlo, Sbö rayëmi llëm wlo.

¹⁴ Shji mär löng Cristo go bäm go sorë ga woyde ga shji mär ber löng ba go eni äär jong ba dboy go. Shäryoroy eni ga shji äär ber löng ba tjok iyado,

¹⁵ tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Eeri ga Sbö tjlökwö kumi wleni ga kjrozä.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so,

Sbö kolara lok llëm,

llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjäy opshäryë baiya dik llëme.»†

¹⁶ ¿Nopga öör löng Sbö tjlökwö kuno, gueniyo kolara lok llëm li ë? Nopga shira Moisésdë tek Egipto kjokyo dwayo li epga om go.

* 3:11 Salmo 95.7-11. † 3:15 Salmo 95.7-8.

¹⁷ ¿Sbō iirkono öötong lu p̄jloglo sak pkëng (40) li ë kong? Nopga llëbo owa shäryono, ga wolono tjeng kjok dogro no llëmshko li kong.

¹⁸ «¿Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» lara Sbörë jlökoyoshko ga ë layde shäng? Nopga ba tjlökwo kolono llëm li layde.

¹⁹ Miydëy e go ga epga öötong lok llëm, epga mär Sbō go llëm kjishko.

4

Sbō nopga äär ber löng ba woshtozlong kjokyo

¹ Tjlökwo lara Sbörë ba kong lok jlökoyo li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydë äär ber löng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjishko ga shji sjëk, shji äär ber löng eshko wlo.

² Sbō tjlökwo p̄jlú li kuroy wëllë, epga omkuno dik, gueniyo mär Sbō go llëm kuzong ga beno ba kong ga llëno llëme.

³⁻⁵ Shji äär ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mär ba go, lara Sbörë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«E kjishko ga Sbō iirkono ara ba kong, ga tjlë jlökoyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.»*

Gueniyo llëbo tak pjang Sbō tjlökwo go. Tjlë ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjirshko ga woshtonoë.»† E irgo ga tjlë ga «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» le. Miydëy e go ga kjok shäryara Sbörë pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara li, e shäryak pjir tjan.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga p̄jlúe. Gueniyo nopga Sbō tjlökwo p̄jlú li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjishko.

⁷ E kjishko ga lu kop ara irgo ga Sbō tjlëno David kong. Eshko ga dbar iara beno kjwara obi, ga kowara «eeri». Eshko ga tjlökwo lara jlökoyo loror bomi kong tjan li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga «Eeri ga Sbō tjlökwo kumi wleni ga

kjrozia.

Pjây opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»‡ le.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlökoyo kjwe ga dbar iara Sbörë kjwara obi llëme.

⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sbörë kjwara obi, woshtë jlökoyo wlo, Sbō woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni.

¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlökoyo, Sbō woshtono sorë ga eni.

¹¹ E kjishko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbō kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbō tjlökwo, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk rong. Sbō tjlökwo li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi p̄jlúshko. E go ga shji wotjlik p̄jlúre, de owa, e miydëy wëllëe.

¹³ Llëbo jney, ïga Sbörë llëm wlo ga äe. Llëbo uunkong ïya wëllë, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

Jesús, e syöshtaga Sbō kong bi kjishko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbō Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbō kong bi kjishko kësbangyo li e. E kjishko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlökoyo.

¹⁵ E tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara, shji tjlíya Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjishko ga shji sorë li miyde shäng p̄jlú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga p̄jlúe.

¹⁶ E kjishko ga shji jek äär Sbō boksho lan ba tjok wlo, llëye bangkjréy llëm wleni, shji woyde ara kjishko. Eni ga shji songshko ga shji songe le, ga shji kjimte ba wop̄jlú li kjishko.

* 4:3-5 Salmo 95.11. † 4:3-5 Génesis 2.2. ‡ 4:7 Salmo 95.7-8.

5

¹ Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjishko kësksyo kjrara Sbörë kjlobi nopga li tjrëko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko wlo bakoe.

² Nopga li kjok miydë ara llëm, ga olö ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjishko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjlu, epga dbo ara llëm eni bako kjishko.

³ E kjishko ga öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴ Pak ëre tjwlö ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sbörë, Aarón rokara sorë ga eni.

⁵ Cristo opyono pak tjwlö ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbö tjläno ba kong ga

«Pja bor Wa;

ëeri ga tja öötong beno sök bop Data.»*

⁶ Ga tjläno ba kong obi ga

«Pja ber shäng syöshtaga iyado wlo, Melquisedec dik.»†

⁷ Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbö dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjloshtono ba kong jlökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbö bangkjrara ara kuzong ga llëye lara li kura.

⁸ Gueniyo e Sbö Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbö kolë jlökoyo.

⁹ Ga llëye woydara Sbörë shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së iyado wlo,

¹⁰ ga iara Sbörë beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbö rayë llëme

¹¹ Llëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjäy kä kjang kjishko.

¹² Pjäy mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjäy oppino pjlu kjwe ga eerishko ga pjäy opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbö tjläkwo kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi ga pjäy pïya oblërë tjläkwo wëllë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjäy so e kjoyo, tjläkwo kjang li kumi woydë llëm kjishko.

¹³ Nopga so kjwozirga löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi.

¹⁴ Gueniyo tjläkwo kjang li, e dli wleni, ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjläre, de owa, e miyde löng pjläre.

6

¹⁻² Bäm go ga tjläkwo laraba bomi kong ara. Cristo tjläkwo wëllë li laraba bomi kong. Llëbo owa shäryë löng li, e rayë sorë, shji wolon llëm wlo, e laraba bomi kong. Shji mär Sbö go sorë, e laraba bomi kong. Shji wë sorë, e laraba bomi kong. Shji orkwo ië ëng kjing go sorë, e laraba bomi kong. Nopga wolono löng li woshërë iröng obi sorë, e laraba bomi kong. Llono ga nopga shdüya Sbörë iyado wlo sorë, e laraba bomi kong bakoe. Tjläkwo uunkong ëre laraba bomi kong pjir tjän. Gueniyo woyde ga e lanyotkëy ame, shji opping tjläkwo kjang li go dey, nopga wotjlik këkboga dik wleni.

³ Woyde Sbörë wleni ga shäryë eni.

⁴⁻⁶ Ëye tjläkwo li kjrono, ga rayara ga rokëy iröng obi ber löng Sbö tjok ga äe. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le ame, ga raye ame bakoe. Llëbo twara Sbörë ba kong li kjrara lok tjän. Epga ëng dowlëno Sbö Sëya tjok. Miydara lok pjir tjän ga Sbö tjläkwo, e pjläre. Sbö Wa tjwe iröng obi dbo ara go sorë, e miydara lok pjir bakoe. Eni ga Sbö Wa li rayarashko ga e zröra lok lök pjang kjlös go jek obi wleni, ga iara lok beno shäng joywëba wlo bakoe.

* 5:5 Salmo 2.7. † 5:6 Salmo 110.4.

⁷ Kjuk buk kjrina. Shunyo shrë ba kjing goshko ga di li shura klung sho lirë, ga dwla botjyono pjlu, nopga parkë llong eshko li kongshko ga Sbë ber wopjlu kjok li tjok.

⁸ Gueniyo e wen shkë sho, kjlo sho oblë oblë llëno llëm wleniyo ga Sbë ber wopjlu ba tjok llëme. Llono ga e sukoba pjire.*

⁹ Pjeyoga, tjawa lan bomi tjok eni ëmdë ga miydërwa ga pjây opshäryë owa eni llëme. Ëye dëktong ga woyde ga llëbo shärye pjluë. Ga miydërwa ga pjây omshäryë eni.

¹⁰ Sbë woydëmi ara kjishko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryëmi llong eni obi. Sbë wotjlik bek iyado, ga llëbo shäryëmi llong li woyojeya llëme.

¹¹ Woydërwa ga pjây omshäryë eni jlökoyo, äär jong llëbo koshëmi llong li shäryono pjir guing.

¹² Woydërwa ga pjây opyë llong shmi jong wleni llëme. Ëye kwleya mär Sbë go llëm ga llëbo twe Sbërë ba nopga kong lara li kjre lok jlökoyo. Woydërwa ga pjây omshäryë eni bakoe.

Tjlökwo lara Sbërë jlökoyo li, e shäryë eni

¹³ Ëye tjwlö ara Sbë kjinmo llëme. E kjishko ga Sbë tjläno Abraham kong jlökoyo dënashko ga tjlokwo li lara ba ko om go li go.

¹⁴ Eshko ga tjlä ga «Pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme»† le.

¹⁵ Kuya ga beno shäng ba koshë wopjlu, ga llëye lara li kjrara beno ba kong.

¹⁶ Nopga tjlokwo lë oblë kong jlökoyoshko ga tjlokwo lë oblë tjwlö ara ba kjinmo li ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlöelëba.

¹⁷ Eni ga Sbë tjläno jlökoyoshko ga woydara ga miydëba ga tjlokwo li shärye jlökoyo, ga kjlopswe llëme. E

kjishko ga tjlokwo li lara ba ko om go li go.

¹⁸ Sbë jyörkë llëme. Llëye lë jlökoyo li, e shärye kjluwe. Llëye lë ba ko go li, e shärye kjluwe bakoe. Ga shji töktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji döya. Eni ga miydëy ga llëye lara li shärye eni kuzong ga shji beno llong wopjluë.

¹⁹⁻²⁰ Eni ga miydëy pjlu ga llëye koshëy llong li, e shäryë eni. E kjishko ga shji wotjlik oblë oblë llëm, shji wotjlik ber llong kjrinaso eröe. Shji mär ber llong Jesús go. E öötong sök Sbë bokshto kjok dogo bi bäm go, ga beno shäng syöshtaga kësbangyo iyado bi kjishko, Melquisedec dik.

7

Syöshtaga Sbë kong ko Melquisedec

¹ Melquisedec, e dënashko ga Salem so pjluo, syöshtaga Sbë Tjwlö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko bakoe. Pjlara ga Abraham öör shäng ëngkjwë pjluo ga oblë tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko wlo ga wlokjrara Melquisedecde, ga tjläno beno pjlu ba kong.

² Eshko ga llëbo wlëna Abrahamdë kës li shtara äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluo, llëbo pjlo bek shäryaga li loklo. Ga Salem, e wlëp loklo. Eni ga kowëba Salem so pjluo li, e beno no pjluo, nopga iaga ber llong wlëp loklo.

³ Data ë, mekë ë, kjökëga ë, e miydëy llëme. Weno buk llonoshko, wolono llonoshko, e miydëy llëm bakoe. Eni ga beno syöshtaga iyado, Sbë Wa dik.

⁴ E tjwlö kjöm li woyotjläzä. Abraham, e bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö ëmdë ga pjluo ga zanashko ga llëbo wlëna kës li twara ba kong kjrina.

⁵ Syöshtagaga Leví tjëyo lira, llëbo tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go ba kjishko. Tjlä ga

* **6:8** *Kjuk* lë li, e *nopga* loklo. *Shunyo* lë li, e *llëbo shärye Sbërë nopga kong pjlu* li loklo. Eni ga llëbo shärye Sbërë nopga kong pjlu shko ga shji llëbo shäryë ba tjok pjlu ga Sbë ber wopjlu bi tjok. Gueniyo shji llëbo shäryë ba tjok owa ga Sbë ber wopjlu bi tjok llëm, ga shji shdüya. † **6:14** Génesis 22.17.

Abraham tjëyoga llëbo wlëkshko ga woyde ga shte lok, ga äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga twe ba kong lok, uunkong li pjeyoga dö gueniyo.

⁶ Gueniyo domer li, e Leví tjëyo llëme. Ga Sbö tjlëno jlökoyo li, e beno Abraham kong. Eni ëmdë ga llëbo wlëna Abrahamdë li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjlëno beno pjlú ba kong.

⁷ Miydëy ga ëye tjlëno beno pjlú oblë kong ga e tjwlö ara ba kjinmo.

⁸ Llëbo twëba syöshtagaga Leví tjëyo kong eni. Gueniyo miydëy ga llono ga epga wolon. Domer kong llëbo twara Abrahamdë li, era wolono sorë, llonoshko, e tak pjang Sbö tjlökwo go llëme. E kjishko e sök së obi wleni.

⁹⁻¹⁰ Tjwlö shigaga li, e Leví tjëyoga, ga Leví, e Abraham tjëyo. Abraham wlokjrara domer lirëshko ga Abraham wapga llëm obi. Eshko ga Leví, ba tjëyoga kës, e tjeng Abraham tjok obi wleni. E kjishko ga llëbo twara Abrahamdë ba kongshko ga epga omtwono ba kong wleni bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹ Kjok llgwekklo twara Sbörë nopga li kongshko ga Leví tjëyoga iara beno löng syöshtaga ba kong nopga li kjishko. Eshko ga domer iara beno syöshtaga kësbangyo bäm go li, e Aarón. Gueniyo ëye ie syöshtaga eniyorë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E kjishko ga syöshtaga woydara oblë wleniyo, gueniyo Aarón dik llëm, Melquisedec dik shara.

¹² Eni ga syöshtaga bäm go wleniyo li kje Sbörë, äska ie ber oblë wleniyo wlo ga woydara ga kjok llgwekklo bäm go wleniyo li kje bako, ga äska ie ber oblë wleniyo.

¹³⁻¹⁴ Syöshtaga oblë wleniyo tak pjang Sbö tjlökwo go ëre, e bi Tjlapga Jesús. Gueniyo era Leví tjëyo llëme. Miydëy pjlú ga e Judá tjëyo, ga epga iara Moisésdë parkë syöshtaga Sbö kong öng sho sukklo jong lishko llëme.

¹⁵ Syöshtaga weno shäng kjlara oblë wleniyo, Melquisedec dik. Uunkong ëre miydëy wëllë e kjishko.

¹⁶ Kjok llgwekklo li tjlë ga ëye äär ber shäng syöshtaga wlo ga woyde ga e Leví tjëyo. Gueniyo Jesús öötong shäng syöshtaga e kjishko llëme. E öötong shäng syöshtaga, e wolon ame kjishko,

¹⁷ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Pja ber shäng syöshtaga ñyado wlo,

Melquisedec dik.»*

¹⁸⁻¹⁹ Kjok llgwekklo tek dënashko so li, ëye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E llëno llëm wleni. E kjishko ga iara Sbörë beno tjwlö ame, äska iara beno oblë, pjlú ba kjinmo. Ëre go ga eerishko ga shji äär ber löng Sbö bokshto, lan ba tjok wlo ga pjlúe.

²⁰ Sbö om go tjlëno jlökoyo, Jesús kjishko. Tjlëno eni, syöshtaga tek dënashko so li kjishko llëme.

²¹ Jesús iara beno shäng syöshtaga lishko ga tjlë ga

«Tjlapga tjlëno jlökoyo,

ga opkjlopswë ber wotjlík oblë llëme.

Tjlë ga

“Pja ber shäng syöshtaga ñyado wlo”le.»

²² Miydëy e go ga tjlökwo tjaglën ëre ie Jesúsde ber pjlú, tjlökwo bäm go li kjinmo.

²³ Syöshtagaga tek dënashko so li arae. Ëye parkë ber löng ñyado wlo ga ä, epga uunkong wolon kjishko.

²⁴⁻²⁵ Gueniyo Jesúsda sök ñyado, ga ber shäng syöshtë Sbö kong, nopga mär ba go äär Sbö bokshto wlo li kjishko ñyado. E kjishko ga epga döya ber löng ñyado wlo ga pjlúe.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo woydëy wleniyo li e. E jëk shäng pjlo bek ñyado, pogo llëye dret Sbö bokso, nopga owa dik llëme. Ga iara Sbörë beno shäng dboy ba kong, söra öötong sök kjok dogo, iara beno tjwlö ara, llëbo tjeng kës li kjinmo.

* 7:17 Salmo 110.4.

²⁷ E syöshtagaga kësksyo oblë dik llëme. Tek bäm goshko ga öng zröya dbar kjwobi go, ga sho suya, pjë drete. Bäm go ga shärye eni, owa shäryara om go li potjwlëkklo. E irgo ga shärye eni, owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo bakoe. Jesúsda opshäryë eni llëme. E optwono pjlaraso, beno llëbo owa shäryara nopgarë kës li potjwlëkklo.

²⁸ Domerga iara kjok llgwekklo lirë beno löng syöshtagaga kësksyo li, e dbo ara llëm, jëk löng pjlo bek ga äe. Gueniyo kjok llgwekklo li twara Sbörë irgo ga tjlokwo lara oblë jlökoyo. E go ga ba Wa iara beno shäng syöshtaga kësbangyo iyado wlo. Era öötong beno pjlo bek iyado.

8

Syöshtaga kësbangyo oblë wleniyo, tjlokwo oblë wleniyo

¹ Llëye lër shäng bomi kong li eni. Shji syöshtaga kësbangyo sök kjlara. E öötong sirkeno sök kjok dogo, Sbö orkwo këlkong, shtoyo tjwlö ara anmoyö lishko,

² ga parkë shäng Sbö u jong eshko li roshko. U li shäryaga Tjlapgarë, shäryaga norë llëme.

³ Syöshtagaga kësksyo uunkong iara beno löng llëbo twe Sbö kong, öng sho suya ba kong bakoe. E kjishko ga woydara ga llëbo twe Jesúsde Sbö kong bakoe.

⁴ Kjok ëre kjing goshko ga syöshtagaga tjok, ga parkë löng llëbo twë Sbö kong, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni. E kjishko ga Jesús sök kjok ëre kjing go obi kjwe ga e ber syöshtaga llëme.

⁵ Syöshtaga li parkë löng Sbö u jong kjok ëre kjing go li roshko. E so ba u jong kjok dogo li kjoyo, gueniyo äär eni llëm, e ba jyäglö erä. E kjishko ga Sbö u shäryak öng kwota go li shärye Moisésde shäng kjwlëshko ga Sbö tjle ba kong ga «Shäryos yötso.

Llëbo jyäglö pinor bop kong dlup go sorë ga shäryos eni»*le.

⁶ Gueniyo pak twara Jesús kong li, e tjwlö ara, pak shärye syöshtagagarë li kjinmo. E parkë syöshtaga, tjlokwo twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo li kjishko. Ga tjlokwo ëre tjwlö ara, tjlokwo twara bäm go li kjinmo.

⁷ Tjlokwo twara Sbörë bäm go li, llëbo uunkong shäryara pjlu kjwe ga tjlokwo woyde oblë llëme.

⁸ Gueniyo ina Sbörë ga nopga li pjlu llëme. Tjle ga

«Tjlapga tjle ga

“Dbar tjwe kjwara ga

Israel tjëyoga kong,

Judá tjëyoga kong,

tjlokwo twër kjrina obi tjaglën.

⁹ Dënashko ga ba tjlapgaga, e orkwo sharor wleni, ga shiror tek Egipto kjokyo dwayo.

Eshko ga tjlokwo tworor ba kong, beno iyado wlo, gueniyo kolara lok llëme.

E kjishko ga tja opkjono ba shwoy dwayo.

E kjishko ga tjlokwo twër tjaglën li, e ber tjlokwo tworor ba kong dënashko li dik llëme”le.

Tjlapga tjle obi ga

¹⁰ “Tjlokwo tworor, beno iyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjlokwo twër Israel tjëyoga kong, ber iyado wlo li eni.

Bor kjok llgwekklo li tër ber pjang ba wotjlik li go,

tër ber pjang ba pjlugwo go bakoe.

Tja ber ba Sbö,

ga epga ber bor nopga bakoe.

¹¹ Eshko ga tja miyde nopga uunkongde,

nopga tjwlö chira äär jong nopga tjwlö ara go.

E kjishko ga ëye oblë ping bor tjlokwo go ame,

ëye ba kjlara ichë bor miyde ame bakoe.

* 8:5 Éxodo 25.40. † 8:12 Jeremías 31.31-34.

¹² Eshko ga owa pjang ba go li lön ber dret,

ga owa li woyoshrër ame" le.»†

¹³ Tjlökwo ëre kowara tjaqlën kuzong ga miydëy e go ga tjlökwo bäm go li iara beno tjwlö ame. Ga llëye këguë, tjwlö llëm ga wop ä ga jeno pjire.

9

Sbö u jong kjok ëre kjing go

¹ Tjlökwo twara Sbörë, beno iyado wlo bäm go li kjibokwoyo goshko ga tjlökwo tak lok oblë oblë, beno Sbö poshrëya sorë li miydoklo, ba u kjok ëre kjing go shärye sorë li miydoklo bakoe.

² Eni ga Sbö u shäryara lok kjwara öng kwota go. Roshko kjër jong kjwara, e kowara lok shto zrek. Eshko ga iök shjiy bapkwö jong kjwara, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe.

³ U li roshko shwong iak pjang kara kësbanqe. E pjlor kalëkong kjër jong kjwara obi, e kowara lok shto zrek anmoyö.

⁴ Eshko ga llëbo lö pjlëblë sukklo jong kjwara, shäryak dbur sho shöylör go. Sbö tjlökwo woyoshroklo bapkwö poglo shtik dbur sho shöylör go li jong eshko bakoe. Roshko *maná* tjeng sira, ba bapkwö shäryak dbur sho shöylör go li roy, Aarón kjorkung pönglä weno pjlara li buk eshko, ak kjwangyo goshko tjlökwo twara Sbörë tak lok li tjeng eshko bakoe.

⁵ Tjlökwo woyoshroklo bapkwö li kjing go Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo li jyäglö tjeng do pjök, ba sjägä jyäglö li tjeng tjlökwo woyoshroklo bapkwö kjing dokklo li kopshko, owa pjang nopga go li löya Sbörë lishko. Eni tjok ga llëye lër e kjishko wlo ame.

⁶ Llëbo uunkong ëre shäryara lok pjir irgo ga dbar kjwobi go ga syöshtagaga Sbö kong nopga kjishko li, ba pak li shärye dloyo öötongshko ga opzrëk jek kjër jong bäm go li roshko.

⁷ Gueniyo ëye opzrëk jek kjër jong këm kjwara obi li roshko llëm, syöshtaga kësbangyo li eröe. Lu pjlobi go ga opzrëk jek eshko pjlaraso döe. Ga opzrëk wlo ga öng srëng söya tjeng ba tjok, llëbo owa shäryara om go li potjwlëkklo, llëbo owa shäryara nopgarë miyde löng llëm wleniyo li potjwlëkklo bakoe.

⁸ Llëbo uunkong ëre shäryara lok eni, tjlökwo twara Sbörë ba kong bäm go li kjishko. Ère go ga shji pïya Sbö Sëyarë ga tjlökwo bäm go li pjang obishko, Sbö u li jong obishko ga ëye opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga äe.

⁹ Eerishko ga miydëy e go ga öng llë tworoy, sho suroy Sbö kong eni ga shji opyë ber löng wotjlik pjlo bek ba bokso e go wlo llëme.

¹⁰ Tjlökwo tak lok bäm ëre go ga nopga oppino ië sorë, wë sorë, äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo. Gueniyo tjlökwo li beno tjwlö tjok, äär jong tjlökwo tjaqlën li tjweshko jä.

Cristo srëng

¹¹ Gueniyo ga Cristo öör tjän, ga öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo bi kjishko. Llëbo pjlú tjeng eerishko kës li söga erë. E parkë Sbö u jong pjlo bek, pjlú anmoyö lishko. Sbö u ëre shäryaga norë llëm, e kjok ëre so llëm bakoe.

¹² Cristo opzrëno jek eshkoshko ga öng srëng söra llëm, shwling ushko so srëng söra llëm, söglä wlëngglä srëng söra llëm bakoe. Ba srëng onmo lira söra jek ba tjok, ga opzrëno jek shto zrek anmoyö jong eshko li roshko pjlaraso, ber sök eshko iyado wlo. Shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo iyado wlo eni.

¹³ Dënashko ga öng zröraba, sho suraba Sbö kong, llëbo owa shäryara li potjwlëkklo, ga shwling ushko so srëng, söglä srëng, söglä sho pjono dret, ba pjlungyo, e sguinaba nopga pogo llëbo owa li kjing go, ie ber löng äär Sbö poshrëk ga pjlú wlo.

14 Cristora pogo llëye dret Sbō bokso. Ga Sbō Sëya dbo go ga optwono Sbō kong, wolono, srëng kwono bi kjishko, owa pjang bi go li lōya ber dret wlo. Dënashko ga shji lōng wolon wlo, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo shäryara eni, shji ber lōng parkë Sbō Sök İyado li kong wlo.

15 Tjłkwo tjaglën li shäryaga beno Cristorë e kjishko. E wolono, nopga rokara Sbörë li dōya ba shdungglo tak pjang tjłkwo bām go li dbo dorko dwayo wlo, llëbo pjłú twe Sbörë ba nopga kong ber İyado wlo lara jlōkoyo li kjre lok wlo.

16-17 Shji lōng sē obishko ga shji kjibokwo tē, ber shji wolonoshko ga bi llëbo li ber ë kong li miydoklo wlo. Tjłkwo tjaglën ëre, e so kjibokwo e kjoyoe. Kjibokwo li tjwłō tjok wlo ga woyde ga ba taga wolono guing. Shäng sē obishko ga kjibokwo li tjwłō llëme.

18 E kjishko ga tjłkwo twara Sbörë bām go li, e tjwłō tjok wlo ga woydara ga öng llë zrökoba, srëng li kwongoba wlo.

19 Tjłkwo uunkong tara kjok llgwekklo kjibokwoyo go li lara Moisésdë nopga kong pjirshko ga sögla wlënggla srëng kjrara sira, shwling ushko so srëng kjrara sira, ga pjöyikong li rorwara di tjok. E irgo ga kjor so shkwë sho kjoyo kowo kjrara kjłöbō, pjirra öng wlëp ushko so zok pjlo srëzrën go, pōra srëng rorwak di tjok li go, ga sguina kjok llgwekklo kjibokwoyo li kjing go, nopga uunkong li kjing go bakoe.

20 Eshko ga tjłë ga «Tjłkwo ëre lara Sbörë, beno İyado wlo, shäryëmi wlo. Srëng ëre kjishko ga tjłkwo li ber tjwłō tjok»* le.

21 Srëng li sguina Sbō u jong eshko li kjing go, ba llëkso bokso tjeng eshko kës li kjing go bakoe.

22 Srëng kwono llëm ga owa pjang nopga go li lōya Sbörë llëme. E kjishko ga epga ichara kjok llgwekklo lirë llëbo ie ber tjeng dboy Sbō kong wlo

ga woyde ga shärye srëng go. Epga ichara ba shäryë eni llëbo uunkong tjok seke.

23 Llëbo uunkong ëre, e llëbo tjeng kjok dogo li jyägłō. E kjishko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbō kong eni. Gueniyo llëbo tjeng kjok dogo li ber tjeng dboy Sbō kong wlo ga woyde ga shärye llëbo tjwłō ara, öng kjinmo li go.

24 Sbō u jong kjok ëre kjing go li, e Sbō u jlōkoyo li jyägłō, e shäryaga norë bakoe. Cristo opzrëno e roshko llëm, opzrëno jek Sbō u jong kjok dogo li roshko, ga beno shäng eshko Sbō bokshto, shji kjimte wlo.

25 Lu pjłobi ga syöshtagaga kësksyo opzrëk jek shto zrek anmoyō li roshko, ga öng srëng sōya jek ba tjok. Cristora opzrëno jek pjlaraso dōe.

26 Eni llëm kjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. Gueniyo weno shäng pjlaraso İyado wlo, optwono wolono, owa pjang nopga go li lōya ber dret wlo.

27 Shji nopga wolon pjlaraso wlo. E irgo ga shji llgweya Sbörë wlo.

28 Eni wleni ga Cristo wolono pjlaraso, owa pjang nopga go li lōya ber dret wlo. Ga llono ga wen jek pjłara obi, gueniyo tjwe shäng owa pjang nopga go li lōngga llëm, tjwe shäng ba koshagaga lōng li dōga shara.

10

Cristo wolono pjlaraso, nopga uunkong kjishko

1 Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e llëbo wen tjwe pjłú li jyägłō erōe. Llëbo wen tjwe pjłú li, e oblë. E kjishko ga lu pjłobi go ga nopga öng zrök, sho suk, pjë dret Sbō poshrëkkłō, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ëmdë ga ëye ie ber pjlo bek Sbō bokso ga äe.

2 Epga, owa pjang ba go li lōna Sbörë beno dret İyado wlo kjwe ga beno lōng

* 9:20 Éxodo 24.8.

pogo llëye dret Sbö bokso. Eni kjwe ga öng zröya, sho suya ame ga pjlúe.

³⁻⁴ Miga owa pjang oba go li löya Sbörë ber dret, söglä ilgwoklë srëng kjishko llëm, shwling ushko so srëng kjishko llëm bakoe. E kjishko ga öng zröya, sho suya lu pjlobi go. E ber epga pogo llëbo owa tjok li miydoklo.

⁵ E kjishko ga Cristo shrono shäng kjok ëre kjing goshko ga tjlä Sbö kong ga

«Öng zröraba, sho suraba bop kong li woydorop llëm,
llëbo twaraba bop kong li woydorop llëm bakoe.

E äska doyo posharyorop bor kong.

⁶ Öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li,
öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäyaraba li potjwlëkklo li,
e beno pjlú bop kong llëme.

⁷ E kjishko ga tja tjlä ga «Sbö, tja shäng na,
ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga, tak pjang bor kjishko bop kjibokwo go sorë li eni» lër eni» le.*

⁸ Bäm go ga tjlä ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li, llëbo twaraba bop kong li, öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäyaraba li potjwlëkklo li, e woydorop llëm, beno pjlú bop kong llëm bakoe» le eni. Tjlëno eni, epga ichara kjok ilgwekklo lirë ba shäryë eni gueniyo.

⁹ E irgo ga tjlä ga «Tja shäng na, ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga tjläkwo twara Sbörë bäm go li kjara, äska tjläkwo tjaglën li shärye wlo.

¹⁰ Eni ga Jesucristo wolono pjlaraso nopga uunkong kjishko, woydara Sbörë sorë li eni. Ga shji iara Sbörë beno tjeng dboy ba kong e kjishko.

¹¹ Syöshtagaga Sbö kong li, ba pak li shärye lok dbar kjwobi go, öng zröya,

sho suya Sbö kong, owa pjang nopga go li löya Sbörë e kjishko llëm gueniyo.

¹² Gueniyo syöshtaga bi kong lira wolono pjlaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo pjirshko ga öötong sirkeno sök Sbö orkwo këlkong.

¹³ Eshko tek lëkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörë pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo li koshë.

¹⁴ Wolono pjlaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbö kong li iara beno pjlo bek Sbö bokso iyado wlo.

¹⁵ Sbö Sëya tjläno bi kong ëre kjishko bakoe. Tjlë ga

¹⁶ «Tjläkwo tworor, beno iyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjläkwo lër ba kong jlökoyo li eni.

Bor kjok ilgwekklo li tër ber pjang ba pjlugwo go,
tër ber pjang ba wotjlük li go bakoe» le.†

¹⁷ Ga tjlä obi ga

«Llëbo owa shäryara lok li,
e woyoshrër ame» le.‡

¹⁸ Eni ga owa pjang bi go li löna Sbörë beno dret eni kuzong ga öng zröy, sho suy, llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo ame.

Shji mär Sbö go iyado wlo

¹⁹ Eni ga pjeyoga, Jesús srëng li kjishko ga shji opzrëk jek shto zrek an-moyö lishko ga pjlú, llëye bangkjërë llëme.

²⁰ E wolono li, e irbo tjaglën wleni, ga e go ga shji jek äär Sbö sök lishko ga pjlú, shwong pjang kësbang li pjlor kalëkong.

²¹ Cristo öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo, shji Sbö nopga kjishko.

²² Shji iara beno pjlo bek Sbö bokso, bi wotjlük owa li kjing go srëng sguing wleni, bi doyo wak pjir di drëpdre go wleni bakoe. E kjishko ga shji to Sbö shwoy, shji mär ba go jlökoyo.

²³ Tjläkwo laga bi kong jlökoyo li, llëye le li shärye eni. E kjishko ga

* 10:7 Salmo 40.6-8. † 10:16 Jeremías 31.33. ‡ 10:17 Jeremías 31.34.

woyde ga llëye koshëy lōng li lëy ga miydëy ga eni jlōkoyo.

²⁴ Shji ëng kjimtë kar kar, shji oblë woydë ara wlo, shji llëbo pjlú shäryë wlo bakoe.

²⁵ No kjone kjone tōn ëng tjok ame. Shjira omshäryë eni llëm, shji tōn ëng tjok, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo dey. Ìy ga Tjlapga Jesús tjwe irōng obi dbaryo li dōrō ga woyde ga shäryë eni jek kēgong kēgong.

²⁶ Tjlōkwo bek li miydoroy pjir ga shji jek lōng llëbo owa shäryë obi wleni ga llëbo zrōy ber llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo wlo oblë drete.

²⁷ Shäryoroy eni wleni ga miydëy ga shji ber lōng llgweya, shdūya Sbörë iök pjë jong ri ri li go, ba wloyoga tjok li koshë erä.

²⁸⁻²⁹ Dēnashko ga ëye, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kole woydë llëm ga ïga pjökde, myare dō ga zrōya lok jekdo, songe le llëme. Ba shdungglo li kjange. Gueniyo ëye, Sbō Wa tjlōkwo li kole woydë llëm, e wolono, srëng kwono li iara beno tjwlō llëm, ga Sbō Sëya wotjlino ba kjimtë lara, gueniyo kar lāywara owa ga ba shdungglo li ber kjang e kjinmo.

³⁰ Miydëy ga Sbō tjlēno ga «Ëye llëbo owa shäryono ga llgweya ber tjarë, shdunga ber tjarë bakoe.» § Ga tjlēno obi ga «Tjlapga, e ber ba nopga baïya li llgweya.» *

³¹ Sbō sök ïyado. Ëye lon ba wloshko, shdūya wlo ga e ba kong ga llëbo pjlú llëme.

³² Tjlōkwo kuromi, kjroromi kjwlëshko ga llëbo weno bomi kong owa kës li, e woyoshrozïa. Eshko ga kuromi kjange.

³³ Olō ga pjāy lāywaraba owa nopga uunkong bokshto, pjāy shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong llëbo shäyaraba eni li ïnōmi ga pjāy tōno ba tjok, llëye bangkjroromi llëme.

³⁴ Sbō nopga lōng kjērshko li† songe loromi. Bomi llëbo dōraba bomi

shjiryoshko ga kuromi lōng wopjlú, miydoromi ga pjāy llëbo tjeng kjok dogo pjlú anmoyō, pjir llëm wleniyo kjishko.

³⁵ Eni ga pjāy wosonkë llëm, pjāy mär Sbō go ïyado dey. Shäryoromi eni ga pjāy potjwlëya ara.

³⁶ Llëye wen bomi kong owa ga kumi kjange. Eni ga llëye woyde Sbörë li shäryoromi eni ga llëye twe ba nopga kong lara li, e kjrëmi jlōkoyo,

³⁷ tak pjang ba tjlōkwo go sorë li eni. Tjlēno beno eni:

«Ëye tjwe le ga tjwe jlōkoyo, tjwe dōrōe.

³⁸ Ëye mär bor go ga era ber pjlo bek bor bokso.

Gueniyo mär bor go ame wleni ga tja ber shäng wopjlú ba tjok llëme.» ‡

³⁹ No kjone kjone mär ba go ame, ga llono ga pjir. Shji baïya dik llëme. Shji mär ber lōng ba go, ga llono ga shji dār.

11

Shji mär Sbō go

¹ Shji mär Sbō goshko ga llëye ïgōy llëm li, e koshëy, ga miydëy ga llono ga shäryë eni jlōkoyo lëy.

² Bi tjlapgaga tek dēnashko so mär ba go kjishko ga Sbō beno wopjlú ba tjok.

³ Shji mär Sbō go kjishko ga miydëy ga kjok shäryara uunkong ba tjlōkwo go, llëbo ïy lōng li shäryara llëbo ïgōy llëm li go.

⁴ Dēnashko ga Abel mär Sbō go kjishko ga llëbo sura ba kong pjlú, llëbo sura Caíndë li kjinmo. Mär ba go kjishko ga beno pjlo bek ba bokso, ga Sbō beno wopjlú ba tjok, llëbo sura li tjok bakoe. Ga wolono ëmdë ga mär ba go kjishko ga shji opping ba go ga pjlú obi.

⁵ Dēnashko ga Enoc mär Sbō go kjishko ga to sōra kjok ëre kjing go dwayo, wolono llëme. Wlënaba llëm,

§ 10:30 Deuteronomio 32.35. * 10:30 Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14. † 10:34 Sbō nopga lōng kjērshko le li, e Sbō nopga lōng kjērshko mär Jesús go kjishko li loklo. ‡ 10:38 Habacuc 2.3-4.

söra kjishko. Söyde llëm obishko ga llëbo shäryara beno pjlú Sbö kong.

⁶ Ëye mär Sbö go llëm ga llëbo shärye ber pjlú ba kong ga äe. Ëye äär Sbö shwoy wlo ga woyde ga woyotjlíya ga sök jlöe le guing, woyde ga woyotjlíya ga ëye omwlëk ga potjwlëya jlöe le guing bakoe.

⁷ Dënashko ga Noé mär Sbö go kjishko ga Sbö tjlëno ba kong llëbo ïyde llëm obi li kjishkoshko ga tjlökwo kjrara, Sbö bangkjrara, ga kjoyong shäryara kësbang, ba pjeyoga dökklo. Eni ga nopga löng kjok ëre kjing go li iara beno löng shdüya Sbörë wlo, gueniyo Noéra iara beno pjlo bek ba bokso.

⁸ Dënashko ga Abraham mär Sbö go kjishko ga ichara to kjok shto oblë twe ber ba kong lishkoshko ga kolara, ga to kjone miydara llëm ëmdë ga opshino jeke.

⁹⁻¹⁰ Ga mär Sbö go kjishko ga öötong beno sök kjok twe ba konglara lishko, no shto oblë so wleni. Kjok buk kjrina kjok dogo, shäryaga Sbörë ber ïyado wlo. Kjok li koshara Abrahamdë, äär ber sök eshko wlo. E kjishko ga sök kjok ëre kjing go obishko ga beno sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota go roshko. Ba wa Isaac, ba tjër Jacob, e omshäryono eni bako, tjlökwo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo li twara ba kong lok eni bako kjishko.

¹¹ Ga Abraham mär Sbö go kjishko ga tjlablashko ga ba boy Sara kjriong ëmdë ga wa buk kjlara. Wa twe ba kong lara Sbörë ba kong jlökoyoshko ga tjlökwo kjrara domer lirë, miydara ga llëye le li shärye eni ïyado kjishko.

¹² Eni ga luyo ara, wolon to ëmdë ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe.

¹³ Nopga uunkong ëre wolonoshko ga llëbo twe Sbörë ba kong le jlökoyo li kjrara lok llëme. Gueniyo mär Sbö go kjishko ga ïna lok pjola dwayo wleni, ga beno löng wopjlú e kjishko. Löng kjok ëre kjing go obishko ga tjlë oba

kong ga epga om go li shto oblë so wleni, kjok ëre so llëme le löng eni.

¹⁴ Miydëy e go ga to löng kjok wlëk, ber baíya jlökoyo wlo.

¹⁵ Tek opshino kjokyo baíya li woyotjlíyde löng kjwe ga san jek iröng obi ga pjlúe.

¹⁶ Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo pjlú anmoyö wleniyo li wlëyde löng. E kjishko ga kjok shäryara Sbörë ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok ba kongshko ga lökyokjre Sbörë llëme.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham mär ba go jlökoyore miyde Sbörë wlo ga ichara ba wa kjaraso li zrök, sho suk ba kong, ba tjlíkklo. Bäm go ga Sbö tjlë ba kong jlökoyo ga «Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* le. Eni ëmdë ga mär Sbö go kjishko ga wotjlíno ba zrök lara.

¹⁹ Wotjlík ga woshre Sbörë iröng obi ga pjlúe le, ga wlokjrara iröng obi, wolono, woshrara iröng obi wleni.

²⁰ Dënashko ga Isaac mär Sbö go kjishko ga tjlëno beno pjlú ba wapga Jacob, Esau kong, llëye wen ba kong llono li kjishko.

²¹ Dënashko ga Jacob mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga tjlëno beno pjlú José wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba kjorkung go, ga Sbö poshrëra.

²² Dënashko ga José mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga Israel tjëyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³ Dënashko ga Moisés data, mekë, e mär Sbö go kjishko ga chida li jnena öötong moglo mya. Ìna lok ga wolësowa, ga tjlökwo lara pjlurë li bangkjrara lok llëme.

²⁴ Moisés mär Sbö go kjishko ga öötong këguë ga kuna pjlú wa walë lirë ëmdë ga woydara ga kowëba ba wa llëme.

²⁵ Woydara ga ber shäng wopjlú dbar kjwöbö, llëbo owa shäryara kjishko llëme. Eni ga opyono beno

* 11:17-18 Génesis 21.12.

shäng shdungoba Sbö nopga tjok shara.

²⁶ Beno shäng potjwlëya Sbörë li koshe. E kjishko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjishko li tjwlö ara, llëbo tjwlö ara tjeng Egipto kjokyo kës li kjinmo.

²⁷ Mär Sbö go kjishko ga to Egipto kjokyo dwayo, pjlú iirkë ba kong li bangkjrara llëme. Eshko ga miyde ga Sbö igöy llëm li jëk shäng ba tjok. E kjishko ga sano iröng llëme.

²⁸ Mär Sbö go kjishko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li shäryara, ga nopga ichara öng wlëp ushko so zrök, ga srëng sguing u bäng bäng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bäm iyo li zröya no pjiga lirë llëm wlo.

²⁹ Dënashko ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjishko ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong, jëk löng kjok dogro kjing go wleni. Gueniyo Egipto sopga omshäryë eni wlo larashko ga shteno lok drete.

³⁰ Ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjishko ga dbar kjwobi go ga Jericó kjokyo kopjrina lok pjibri shtök öötong dbargwo kjäk (7). E irgo ga kjok li kjëry shäryak ak go li dloktong, sho ter löno töshko.

³¹ Eshko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Mär Sbö go kjishko ga kjok igaga öötong ba shwoy li wlokrara. E kjishko ga nopga Sbö kolono llëm li zrörabashko ga era zröraba llëme.

³² ¿Llëye lër obi ga pjlú? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, Sbö tjlokwo lagaga, e lanyotkër bomi kong bakoe.

³³ Mär Sbö go kjishko ga llëbo shäryara ba kong oblë oblëe. Kjone kjone ëngkjwono pjlupga dbo ara wleniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjlo bek. Kjone kjone, llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino.

³⁴ Kjone kjone, iök pjë jong träk llëm ga sjëra. Kjone kjone zrökoba dröng go

lëbashko ga döktonge. Kjone kjone dbo llëm ga öötong beno dbo ara. Kjone kjone ëngkjwëshko ga dbokjrano ara. Kjone kjone, ëngkjwagaga shto oblë so zana songe.

³⁵ Walëga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono iröng obi.

Kjone kjone shdungoba ara, ga zröraba, gueniyo opdök woydë llëm, llono ga woshre Sbörë iröng obi li ber pjlú anmoyö ba kong wlo.

³⁶ Kjone kjone läywaraba owa, shporaba no shpökklo go bakoe. Kjone kjone pjiriraba dröng sho go, iaraba beno löng kjërshko.

³⁷ Kjone kjone zröraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbëshko. Kjone kjone zröraba dröng go. Kjone kjone to löng llaw pogo, doyono öng kwota go, dbur llëm, shdungoba ara, wosong iyado.

³⁸ Nopga eniyo tjwlö ara, nopga Sbö miydë llëm wleniyo li kjinmo anmoyö. To löng kjok dogro no llëmshko, dlup go bakoe. Beno löng guëng jong ööng roshko, klung ööng roshko bakoe.

³⁹ Nopga uunkong ëre mär Sbö go kjishko ga Sbö beno wopjlú ba tjok, gueniyo llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara llëme.

⁴⁰ Shäryono eni, woydara Sbörë ga llëbo ber bi kong pjlú anmoyö kjishko. Epga ie woydë ber pjlo bek ba bokso, gueniyo ie woydë ber eni bi tjok bakoe.

12

Sbö, ba wapga llgweya

¹ Epga mär Sbö go kjishko ga pak twara ba kong li shäryara lok pjire. Shji opping mär Sbö go ba kjishko ga pjlúe. E kjishko ga pak twara bi kong li shäryëy äär jong ba dbo go, shji sjen llëme. Llëbo lok bi go kwing ara, bi sëngglo wleni li döy, ga rayëy. Llëbo owa, shji iche jëk pjlú llëm li rayëy bakoe.

² Jesús woyotjllydë eröe. Bi iaga ber löng mär Sbö go li e, ga shji mär ber löng ba go iyado ba kjishko bakoe. Lök pjang kjlös goshko ga kura

kjinge. Wolon eni li lökyo ara ëmdë ga lökyotkara llëme. Llonog ber shäng wopjlú sorë li woyotjlíyde pjang eröe. E irgo ga öötong sirkeno sök Sbö tjok, ba orkwo këlëkong.

³ Llëbo shäryara nopga owarë ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga e woyotjlízi iyado, pjây sjen llëm wlo, pjây wosonkë llëm wlo bakoe.

⁴ Pjây drön löng ara, pjây opkjë llëbo owa lishko dwayo wlo, gueniyo pjây zröydëba e kjishko llëm obi.

⁵⁻⁶ Gueniyo tjlökwo lara Sbörë beno ba wapga kong kjrina. E woyojeromi tjän. Tjlëno beno eni:

«Pja bor wa.

Ëye woyde Tjlapgarë ara ga llgweya, opping wlo.

Ëye kjrara beno ba wa wleni ga shdüya.

E kjishko ga pja llgweyashko ga ios ber tjwlö ara, pja opping wlo.

Pja wlöyashko ga pja wosonkë llëme.»*

⁷ Wapga uunkong llgweya ba datarë, opping wlo. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga miydozi ga pjây llgweya Sbörë shäng, pjây opping wlo. Shärye bomi kong eni, pjây ba wapga kjishko.

⁸ Ba wapga llgweya uunkong. Eni ga pjây llgweya llëm wleni ga pjây ba wapga jlökoyo llëme.

⁹ Bi dataga löng kjok ëre kjing go li, shji llgweya, ga bangkjrëy e kjishko. Eni ga shji llgweya bi Data, bi iaga beno löng së jlökoyo lirëshko ga woyde ga kolëy.

¹⁰ Shji llgwera bi dataga löng kjok ëre kjing go lirë dbar kjwöbö, woydara ga ber pjlú bi kong kjishko. Gueniyo shji llgweya Sbörëshko ga era pjlú bi kong iyado, shji äär ber löng pjlo bek baíya dik wlo.

¹¹ Shji llgwekobashko ga shji löng wopjlú llëm, shji löng woowa. Gueniyo shji oppino e go wleni ga shji ie ber löng jëk pjlo bek, wlëp bakoe.

¹² E kjishko ga pjây opyos wokjang, pjây so no jëk ga dre dbo llëm, kjrëk kjrëk erä li kjoyo llëm wlo.

¹³ Pjây wotjlík jëk pjlo bek erä, nopga mär Sbö go jlökoyo llëm li opping jëk pjlo bek wlo, e raye llëm wlo.

Sbö tjlökwo kuy yötso

¹⁴ Pjây drön ëë, pjây ber löng wlëp nopga uunkong tjok wlo. Pjây jëk pjlo bek erä. Llëm ga Tjlapga ïmi llëme.

¹⁵ Sbö wopjlú li wlokjrozí pjây uunkongdë, rayëmi llëme. Pjây kjlara wotjlík owa wleni ga nopga ara iche wotjlík owa eni bako ga pjlúe. Pjây sjëk, e shäryë eni llëm wlo.

¹⁶ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Sbö bangkjrözia. Shji opshäryë Esau dik llëm bakoe. Dënashko ga Sbö bangkjrara llëm kuzong ga ba wa këguëyo shtoyo li soy-nena dli kjrina kjishko.

¹⁷ Miydëmi pjlú ga e irgo ga woydara ga ba data tjlë ber pjlú ba kong, gueniyo jlö lara llëme. Slatong ara ëmdë ga llëye shäryara li kjlopswe obi ga äe.

¹⁸ Pjây öötong löng Sbö shwoy, Israel tjëyoga dik llëme. Epga öötong löng dlup jong kwara lishko. Dlup li porwako llëm, pjë jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yët, pjluk ara bakoe.

¹⁹⁻²⁰ Wli pjlukyo kura lok. Eshko ga Sbö tjlë ba kong lok ga «Ëye dlup jong ëre porwono ga e zrökko jekdo ak go, öng llë ëmdë ga omporwono ga e zrökko eni bakoe»† le. Kuya lok ga bangkjrara lok ara, tjlökwo beno ba kong kjang anmoyö kjishko. E kjishko ga kjloshtono lok ara, llëye le ba kong ame wlo.

²¹ Moisés ëmdë ga llëye ïna li bangkjrara ara bakoe. Tjlë ga «Bangkjrër shäng dete erä»‡ le.

²² Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Sión dlupyo jong eshko li go. Kjok ëre, e Sbö Sök Iyado li i. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo so töno löng trák llëm, wopjlúe. Pjâyda öötong löng kjok eshko wleni.

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12. † 12:19-20 Éxodo 19.12-13. ‡ 12:21 Deuteronomio 9.19.

²³ Jesús tjlōkwo kragaga woyde Sbörē ara wleniyo lōng eshko uunkong, ko tak'lok kjok dogo li epga. Ga pjāy tōno beno tjeng ba tjok 'lok eshko Sbō bokshto wleni. Nopga uunkong llgwega li e. Nopga jēktong lōng pjlo bek dēnashko li iara Sbörē beno pjlo bek ba bokso, ga ba sēya li lōng eshko. Ga pjāy tōno beno tjeng ba tjok wleni.

²⁴ Pjāy öötong lōng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjlōkwo tjaqlēn shāryaga li e. Ba srēng kwona li kjroromi, owa pjang bomi go li lōya Sbörē ber dret e kjīshko wlo. Srēng ēre tjwlo ara, Abel i li kjinmo.

²⁵ Pjāy sjēke. Sbō tjlē bomi kongshko ga kuzi yōtso. Dēnashko ga tjlēno Israel tjēyoga kong kjok ēre kjing go dwayoshko ga kura 'lok llēm kuzong ga epga shduna. Eni ga tjlē bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy llēm wleni ga jlōkoyo ga shji shdūya bakoe.

²⁶ Tjlēno dēnashkoshko ga klung iano jek dete erā. Gueniyo eerishko ga tjlē bi kong jlōkoyo ga «lono ga klung iēr ian jek obi, kjopkwo iēr ian eni bakoe» le.

²⁷ Miydēy e go ga kjok shāryara kēs li, e kje eshko, gueniyo llēbo wir llēm li, era ber iyadoe.

²⁸ Sbō sōk no pjluo iyado kjokyo li, e wir llēme. Ga lono ga shji āar ber lōng eshko iyado wlo. E kjīshko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrēy, bangkjrēy, woyde sorē li eni.

²⁹ «Bi Sbō, e iōk kjok pjikklo wleni.» §

13

Kjibokwo pjirzlong

¹ Pjāy ēng woydos ara kar kar, epenga dō wleni iyado.

² Nopga miydēmi llēm wleniyo āar bomi shwoyshko ga wlokjrozi lōng wopjlúe. No kjone kjone omshāryono Sbō parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara 'lok llēm gueniyo.

³ Nopga lōng kjērshko li* woyoshrozi, pjāy lōng ba tjok eshko wleni. Nopga shdungoba lōng li woyoshrozi, pjāy shdungoba lōng ba tjok wleni.

⁴ Pjāy orkwosmok lōng pjir, tjlōkwo loromi ēng kong jlōkoyo li bangkjrozi. Pjāy pē bomi lanma, bomi boy tjok erōe. Ēye pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok ga shdūya Sbörē.

⁵ Sbō tjlēno bi kong ga

«Pjāy rayēr llēm,

pjāy kjimtēr iyado» † le.

E kjīshko ga shji dbur woydē ara llēm, pjāy wopjlú tjeng li tjok dey.

⁶ Eni ga shji tjlē ga

«Tjlapga, e bor kjimtaga.

E kjīshko ga

llēye shārye nopgarē bor kong li, e bangkjrer llēme» ‡ lēy eni.

⁷ Sbō tjlōkwo roy lara bomi kagāyogarē bomi kong. E kjīshko ga epga woyoshrozi. Epga jēktong lōng mār Sbō go sorē li, e woyotjlizi, ga pjāy omshāryos eni bakoe.

⁸ Jesucristo, e dēnashko sorē ga eerishko ga eni, ga ber eni iyado.

⁹ E kjīshko ga tjlōkwo oblē lēba bomi kongshko ga jlō lēmi llēme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mār Sbō wopjlú li go, shji mār kjok llgwekklo, shji iche dli oblē oblē uē llēm li go llēme. Era llēno llēme.

¹⁰ Syōshtagaga Sbō kong ba pjeyoga kjīshko parkē lōng Sbō u jong li, ōng zrōya, sho suya Sbō kongshko ga sjēngna li ue 'lok ga pjluē. Jesús, e bi kong ōng zrōraba, sho suraba Sbō kong wleni, gueniyo e ber syōshtagaga li kong llēme.

¹¹ Syōshtaga kēsbangyo opzrēk jek shto zrek anmoyō roshkoshko ga ōng zrōra li srēng sōya jek ba tjok, llēbo owa shāryara nopgarē li potjwlēkklo, gueniyo ōng doyo beno tjeng li sōkoba pjola, sukoba u llēmshko.

¹² Eni wleni ga Jesús, e sōraba jek kjok eshko li kjoko shwo lēkong, ga shdunaba, zrōraba u llēmshko bako,

§ 12:29 Deuteronomio 4.24. * 13:3 Nopga lōng kjērshko le li, e nopga lōng eshko mār Jesús go kjīshko li loklo. † 13:5 Deuteronomio 31.6. ‡ 13:6 Salmo 118.6-7.

nopga ie ber löng pjlo bek Sbö bokso ba srëng go wlo.

¹³ Ëye wolono eni ga lökyo ara lëba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji läywëba owa e kjishko gueniyo.

¹⁴ Kjek ëre kjing go ga shji kjok buk ïyado wlo drete. Gueniyo shji löng kjok eniyo tjwe li koshë.

¹⁵ E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesúsdë, Sbö poshrëy ïyado wlo, shji mâr Cristo go lëy ïyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁶ Gueniyo llëbo pjlu shäryozï ïyado, oblë kjimtozï bomi llëbo li go ïyado bakoe. Shäryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁷ Sbö tjlokwo kjruga kägäyoga, e kolozïa. Epga iara Sbörë beno löng bomi daga, ga llono ga iche ba dboryë, llëbo shäryara kës li kjishko. Epga kolozï, ba pak li shärye lok wopjlu wlo. Eni llëm ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjlu bomi kong llëme.

¹⁸ Pjây syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydërwa pjlu ga tjawa opshäryë löng pjlo bek Sbö bokso lërwa eni borwa pjlu shko, ga tjawa drön ara, llëbo pjlu miydërwa li shäryërwa eni ïyado wlo.

¹⁹ Rokër bomi kong ga pjây syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ik wop ä iröng obi wlo.

²⁰ Bi Tjlapga Jesucristo wolonoshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga ba srëng kwona li go ga tjlokwo shäryara kjrina, ber ïyado wlo. Öng wlëp ushko so daga kës bang li e. Shji iaga ber löng wlëp li e bakoe. Eni ga rokër ba kong ga

²¹ llëbo twe bomi kong uunkong, llëye woyde ga shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlu wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjishko ga llëye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e poshrëy, iëy ber kës bang, tjwlö ara ïyado wlo. Ber eni.

²² Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjây dbokjrë e go wlo, ga

kjibokwo ëre tjlokwoy ara llëme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlokwo kjrozïa.

²³ Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjan. Lër bomi kong miydëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ik.

²⁴ «¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjây yonde?» le Italia sopga lirë bomi kong.

²⁵ Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte ara.

Carta de Santiago

Kjibokwo ëre tara Santiagorë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Santiago. Woyotjlikoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalén kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjlokwo kragaga kës li kägäyo. Sbö tjlokwo lagaga Jesús äska li tön lëng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judíoga ara lëng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno lëng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ëre tara Santiagorë ba kong lok.

Shji lëng së obishko ga shji mär Jesús go li kjishko ga shji shdungoba ñyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber lëng shdungoba wlo, shji äär jëk lëng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga llëbo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go llëm li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjlä yötso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwlo bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de llëmde, shji jëk lëng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjlapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjëyoga ktringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) Jesús tjlokwo kragaga shdöktong lëng kjok kjwang jikong, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Llëbo wen bi kong owa ara, shji tjlikoba ara

² Pjeyoga, llëbo wen bomi kong owa oblë oblë Tjlapga Jesús kjishkoshko ga pjây wopjlu ara anmoyö.

³ Miydëmi pjlu ga pjây tjlikoba, pjây mär lëng Tjlapga li go jlökoyo miydëba

e go wlo. Shäryë enishko ga pjây opping llëbo owa kuk kjange.

⁴ Pjây oppino llëbo owa kuk kjang pjir ga pjây äär ber lëng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga llëye woydëmi ame.

⁵ Pjây kjok miydë woydë wleni ga rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wlöya llëme.

⁶ Gueniyo llëbo rokëmi ba kongshko ga woyotjlizi jlökoyo ga pjây kjimte, pjây kjimte llëme lëmi llëme. Ëye llëbo rokë Tjlapga kong, ga wotjlik ga kjimte llëme le wleni ga e iöya bakwe pjlukdë llaw pogo dlung kjing go wleni.

⁷ Ëye wotjlik eni ga kjimte Tjlapgarë llëme.

⁸ Nopga eniyo wotjlik oblë oblë ñyado, llëye woyde li miydë lëng llëme.

⁹ Sbö nopga llëbo ara llëm wleniyo, woyde ga lëng wopjlu, Sbö kong ga tjwlo ara kjishko.

¹⁰ Sbö nopga lëng dbur ara wleniyo, woyde ga lëng wotöshko, llono ga lëng ame kjishko, kjlo sho longgwo wleni.

¹¹ Dlo wen tëm kjlirkë dbo arashko ga kjlo sho zröngtëng, longgwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wleni ga nopga dbur ara wleniyo lëng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹² Ëye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlu, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së ñyado ba tjok kjishko. Sbö tjläno jlökoyo ga ëye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³ Shji wotjlik tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlik llëbo owa shäryë llëm, ga ëye tjliya eni llëm bakoe.

¹⁴ Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga bi wotjlik owa lirë.

¹⁵ Eni ga shji wotjlik owa kuzong ga llëbo owa li shäryëy. E irgo ga llëbo owa shäryëy jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶ Pjeyoga, pjây jyâpgwëba lëba ga jlô lëmi llëme.

¹⁷ Llëbo pjlu li, llëbo pjlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök lok kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kälä kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra kjlopswë llëme.

¹⁸ Shji iara beno löng së jlökoyo, ba tjlokwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjrëko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baïya wlo. E irgo ga oblë kjayde shara.

Tjlokwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰ Pjeyoga, tja kuzia. Eye tjle bomi kong ga kuzi yotso. Pjây tjlëshko ga woyotjlizi yotso guing. Shji iirkëshko ga llëye woyde Sbörë li shäryëy löng llëme. E kjishko ga shji iirkë maling llëme.

²¹ E kjishko ga llëbo owa tjeng kës li rayozia. Llëbo pjlu llëm shäryëba ara li shäryëy ame. Tjlokwo lara Sbörë bomi kong, pjây döya wlo li, e kjrozï wotöy dey.

²² Gueniyo tjlokwo li kumi dö llëm, kolozï bako, pjây opjyâpgwë llëm wlo.

²³⁻²⁴ Domer shäng kjlara, opik kjok ikklo go. Gueniyo ga opïno pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woyo ba kong ame. Eye, tjlokwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe.

²⁵ Tjlokwo bek li, shji döya. Ga eye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjliza iyado ga era kjimte Sbörë e kjishko.

²⁶ Eye Sbö bangkjre, Sbö tjlokwo sök le, gueniyo tjle owa wleniyo ga opjyâpgwë shäng om go. Sbö poshrëya le li tjwlö llëme.

²⁷ Shji Sbö bangkjre woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jek löng pjlo beke. Woyde ga llupsengga, syâpga löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yotso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryëy llëm wlo.

2

No kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëy llëme

¹ Pjeyoga, pjây mär löng Jesucristo, bi Tjlapga tjwlö ara anmoyö li go kuzong ga pjây wotjlik ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey.

² Pjây töno löng wlenishko ga imi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo iöklo shäryak dbur sho shöylör go, doyono shäng shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go.

³ Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokrëmi pjlu, «Pja sök na shto pjlu ere go» lëmi ba kong, gueniyo pjây tjle kjlara song li kong ga «Pja ber sök kweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kweshko» lëmi ba kong eni.

⁴ Shäyoromi eni wleni ga kjlara li woydëmi löng pjlu, oblë li kjinmo, woyotjlimi löng owa, bomi wotjlik owa li go.

⁵ Pjeyoga, tja kuzia. Nopga song wleniyo kjok ere kjing go li kjrara Sbörë, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjlu sök iyado lishko wlo, llëbo twe lara ba woydagaga kong jlökoyo li kjre lok wlo bakoe. ¿E eni llëmdo? Shji mär ba go li, e tjwlö ara, shji dbur ara li kjinmo.

⁶ Gueniyo nopga song wleniyo iëmi löng tjwlö llëme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezzlong shtoyo bomi llëbo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyorë llëmdo?

⁷ Pjây Cristo i, ga ba ko tjwlö ara, gueniyo läywe lok owa erä.

⁸ Bi pjlu Sbö, ba tjlokwo tak pjang eni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»* Kjok llgwekklo tjwlö kësang li e. Pjây omshäryë eni ga pjây jek löng pjlo beke.

⁹ Gueniyo pjây wotjlik ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi

* 2:8 Levítico 19.18.

wleni ga llëbo owa shäryomirë löng, ga kjok llgwekklo buk li sömi löng llëme.

¹⁰ Ëye kjok llgwekklo li kolë uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sbörë, e diktong shäng uunkong go wleni.

¹¹ Sbö tjlëno ga «Shji pë oma boy oblë tjok llëme»[†] lara, «Shji no zrök llëme»[‡] lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjäy pono oma boy oblë tjok llëm ëmdë ga Sbö kjok llgwekklo li koloromi llëme.

¹² Tjlökwo bek li, shji döya. Ga pjäy llgweya Sbörë ba tjlökwo bek li go. Eni ga pjäy tjlë pjlo bek, pjäy opshäryos pjlo bek bakoe.

¹³ Shäryozï eni, ëye, oblë songe le llëm ga no llgwezlong dbaryo ga songe le Sbörë ba kong llëm bako kjishko. Ëye, oblë songe le ga eshko ga sök wlëpe.

Shji mär Cristo go, shji llëbo pjlu shäryë

¹⁴ Pjeyoga, ¿ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llëno? ¿Wotjlik eni ga där lëmiro?

¹⁵ ¿Imi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llëm, dli llëm wlenishko ga

¹⁶ pjäy tjlë ba kong ga «Pja nom sök wopjlu bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja ië pjlu bakoe» lëmi ba kong, gueniyo sënömi llëm ga e llëno?

¹⁷ Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlökoyo» lëmi, gueniyo llëbo pjlu shäryëmi llëm ga e llëno llëme.

¹⁸ No kjone kjone tjlë ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llëbo shäryë pjlu» le eni. Tja tjlë ba kong lok ga «Tja llëbo pjlu shäryë. ¿Pja llëbo pjlu shäryë llëm ga pja mär Cristo go jlökoyo li miydër sorë? Tjara mär Cristo go jlökoyo li miydëp, llëbo pjlu shäryër shäng li go» lër ba kong eni.

¹⁹ Miydëp ga Sbö, e kjlarasoe lëp eni. Eni ga pjluë. Gueniyo Ä sëyagara ommyidë bako, ga Sbö bangkjre lok dete erä.

²⁰ Pja kjok miydë llëme. Ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlu shärye llëm ga e llëno llëme lër shäng bop kong. ¿Woydëp ga llëbo lër bop kong jek obi, tjlökwo ëre kjrëp wlore?

²¹ Dënashko ga bi kjokë Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrëkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjishko ga e iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

²² Miydëp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlökoyo lara dö llëm, llëbo pjlu shäryara bakoe. Ga llëbo shäryara li kjishko ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo.

²³ Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li beno jlë. Tjlë ga «Sbö tjlökwo kjlara Abrahamdë, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.»[§] Ga Abraham kowara Sbörë ba kjlarayo.

²⁴ Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlu shäryëy bako li kjishko.

²⁵ Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok ïga wleniyo li shrono löng ba ushkosho ga wlokjrrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

²⁶ Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlu shäryëy llëm wleni ga e llëno llëme.

3

Bi kjyorkwo

¹ Pjeyoga, no pinggaga llgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjishko ga pjäy ara wotjlik äär ber no pingga llëme.

² Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go. Gueniyo ëye dir ba tjlë li go llëm ga era pjlo bek, opdë dir llëm wlo ga pjluë.

[†] 2:11 Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18. [‡] 2:11 Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17. [§] 2:23 Génesis 15.6.

³ Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga söy llaw pogo ga pjlué.

⁴ Kjong kësks jëk tjeng dlung kjing go'li woyotjlizä. Kësks, bakwe pjlukdë dbo ara ëmdë ga söya ba sögarë llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go.

⁵ Bi kkyorkwo ëre eni bakoe. Chirawa ëmdë ga shji krë ara e go. Iök sëya woyotjlizä. Chirawa ëmdë ga kjok buk kësang suya pjir ga pjlué.

⁶ Bi kkyorkwo ëre iök sëya wleni. Llëbo owa le oblë oblë. Bi doyo uunkong srer, tjlokwo le bi kkyorkworë li go. Shji sreya pjir, iök ichara Äre, shji suya wlo wleni.

⁷ Äya kjloshko so oblë oblë wlëpyotkëy, ber löng tjëkso wlo ga pjlué, sënwa llë, dgur llë, llëbo dlung roy so bakoe.

⁸ Gueniyo bi kkyorkwora iëy ber tjëkso ga äe. E llëbo owa slöy ga ä wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrökklo wleni.

⁹ Sbö, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shäryara so e kjoyoe. Ga bi kkyorkwo li go ga Sbö poshrëy, gueniyo nopga läywëy owa e go bakoe.

¹⁰ Tjlokwo pjlué, tjlokwo owa, e tur kjamoyo kjwaraso go. Pjeyoga, e pjlué llëme.

¹¹ ¿Di pjläblë, di kë ara, e tur tjwe di bokkwo kjwaraso go llëm llëmdo?

¹² Kfor ko *higuera*, e botjyë *olivo* llëm, kjillgwo botjyë *higuera* llëm, ga di pjläblë shjiy di bäng buk pjlek roy dwayo llëm bakoe.

Kjok miydë kjing pjök

¹³ Pjây kjok miydë ara, wotjlík pjlué wleniyo lëmi ga pjây eni miydëba wlo ga pjây jëk pjlo bek, llëbo shäryëmi wotöy, woyotjlími bomi kjok miydë li go guing.

¹⁴ Gueniyo pjây wotjlík owa oblë kong ba llëbo kjishko, pjây wotjlík ber löng bäm go wleni ga pjây kjok miydë llëm, pjây krë llë go wlo llëm bakoe.

¹⁵ Eye wotjlík eni ga ba kjok miydë li twaga Sbörë llëm, e kjok ëre so i, twaga Äre om go ba kong.

¹⁶ Nopga wotjlík owa oblë kong ba llëbo kjishko wleniyo löng lishko ga llëbo owa shäryë lok oblë oblëe. Nopga wotjlík ber löng bäm go wleniyo löng lishko ga nopga ëngkjwë ëng tjok ara.

¹⁷ Gueniyo kjok miydë twe Sbörë bi kong li, e eni llëme. Eye kong kjok miydë eniyo twe Sbörë ga era jëk shäng pjlo beke. E ëngkjwë llëm, wotjlík oblë kong pjlué, oblë kole, oblë songe le, llëbo pjlué shäryë oblë kong ara, no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo le llëm, wotjlík bek iyado bakoe.

¹⁸ Nopga wotjlík ber löng wlëp ëng tjok le ga eshko ga jëk löng pjlo bek erä.

4

Shji Sbö kolë

¹ ¿Pjây ënglë kar kar, pjây ëngkjwë ëng tjok kar kar ega miydëmi llëmdo? ¿Shäryëmi eni, pjây ie bomi wotjlík owa lirë llëbo oblë oblë woydë ber bomi kong, pjây ber löng wopjlú wlo kjishko llëmdo?

² Llëye woydëmi ber bomi kong li wlëmi llëme. E kjishko ga oblë zrömi, ba llëbo li kjrëmi ber bomi kong wlo. Llëbo oma i, e koimi. E kjishko ga pjây ënglë kar kar, pjây ëngkjwë ëng tjok kar kar, ba llëbo li kjrëmi ber bomi kong wlo. Pjây llëbo dret, rokëmi Sbö kong llëm kjishko.

³ Ga llëbo rokëmi ba kongshko ga rokëmi bomi wotjlík owa li go, ber bomi kong pjlué wlo erä. E kjishko ga llëbo twe bomi kong llëme.

⁴ Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. ¿Pjây tön nopga Sbö miydë llëm wleniyo tjokshko ga pjây ber löng Sbö moskwo miydëmi llëmdo? Eye wotjlík jëk nopga owa wleniyo dik ga opyono beno löng Sbö moskwo.

⁵ Sbö tjlokwo tak pjang li tjlä ga Sëya twara Sbörë beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jëk Sbö tjok jlökoyo. ¿Tara pjang eni li tjwlö llëme lëmiro?

⁶ Gueniyo ba wopjlu li kjishko ga shji kjimte ara anmoyō. E kjishko ga Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga

«Ēye krē ä ga Sbō wotjlik owa ba kong. Ēye wotōy ga kjimte ara, ba wopjlu li kjishko.»*

⁷ Eni ga pjāy optwos Sbō kong, ga kolozia. Jlō lēmi Ä kong llēm, ga e tōk pjolae.

⁸ Pjāy jēk lōng Sbō tjok ga Sbō jēk shāng bomi tjok bakoe. Pjāy llēbo owa shāryaga, llēbo owa shāryēmi lōng li rayozia. Pjāy wotjlik lōng kjring pjōk wleni ga bomi wotjlik owa li rayozī, pjāy ber lōng wotjlik bek wlo erōe.

⁹ Pjāy woydos, pjāy slarzung, pjāy kjloshtos bakoe. Pjāy jar ame, pjāy ber lōng slar ēē shara. Pjāy wopjlu ame, pjāy ber lōng woydē shara.

¹⁰ Pjāy opyos ber lōng wotōy Tjlapga bokso. Eni ga pjāy ie ber tjwlo ara.

¹¹ Pjeyoga, shji ēnglē owa ēng kong kar kar llēme. Bomi kjlara lāyworomi owa, llēm ga e owa loromi wleni ga Sbō kjok llgwekklo li owa loromi wleni. Eshko ga kjok llgwekklo li kolēmi lōng ame, pjāy opyono beno lōng tjwlo ara, kjok llgwekklo li kjinmo, kjok llgwekklo li pjūre, de oware ūga wleni.

¹² Kjok llgwekklo twaga li kjlaraso. No llgwegaga li kjlaraso bakoe. Bi dōga, bi shdunga li e. Bomi kjlara pjūre, de oware ūaga ber pjāydē llēme.

Shji krē llēme

¹³ Tja kuzia. Pjāy kjone kjone tjlē ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblē. Shji ber lōng eshko lu pjlara llēbo soynek, dbur shak ara wlo» lēmi eni.

¹⁴ Gueniyo llēye wen tjwe bomi kong bong li llē miydēmi lōng llēme. Pjāng sho lon tjwe tōy ga wop sira ga beno drete. Pjāy lōng sē li, pjāy so pjāng sho e kjoyoe.

¹⁵ Bek wlo ga pjāy tjlē ga «Woyde Tjlapgarera, shji ber lōng wopjlu, llēbo shāryēy oblē oblē bakoe» lēmi eni dey.

* 4:6 Proverbios 3.34.

¹⁶ Gueniyo pjāy krē ä ūyado. Ēye krē ga llēbo owa shāryayde.

¹⁷ Ēye, llēbo pjlu shāryako li miyde, gueniyo shārye llēm ga llēbo owa shāryayde lōng.

5

Nopga dbur ara wleniyo llēbo owa shāryono

¹ Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzia. Pjāy slarzung, pjāy kjloshtos, llēbo wen tjwe bomi kong owa kjishko.

² Eshko ga bomi llēbo tjeng kēs li sreno pjir, bomi shwong llē uara ba sēyarē drete.

³ Bomi dbur sho shōylōr, pjublun, e dyano tjeng. E ūya Sbōrē, ga miyde e go ga ēye kjimtoromi bomi dbur li go llēme. E kjishko ga pjāy suya iōk go, e bomi shdungglo wlo.

⁴ Nopga parkono bomi kong bomi kjokshko li potjwlēnomi llēme. E kjishko ga kjloshtono lok Tjlapga kong bomi kjishko, ga kurae. Tjlapga, llēye shārye woydē li shārye ga pjūre.

⁵ Kjok ēre kjing go ga pjāy lōng owa llēm, llē pogo shāryoromi pjir, woydoromi sorē li eni. Ōng sōk shoryē li, e zrōkoba wlo li miyde sōk llēme. Pjāy lōng eni bakoe. Llēye wen tjwe bomi kong li woyotjlēmi lōng llēme.

⁶ Nopga pjlo bek li shdunomi, zrōromi ara, ga opwlikono lok llēme.

Llēbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy wlēpe

⁷ Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe irōng obi dbaryo li koshēmi lōng wopro ga pjāy ber lōng wlēp, pjāy woydē llēme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sōk wlēp, dwla li botjyē wlo.

⁸ Pjāy ber lōng wlēp eni bakoe. Pjāy opyos wokjang, wosonkē llēm, Tjlapga li tjwe irōng obi dbaryo li dōrō kjishko.

⁹ Pjeyoga, pjāy ēng lāywē owa ēng kong kar kar llēm, llēm ga pjāy shdūya Tjlapga lirē. Bi llgwegaga shāng u bāng bāng tjān.

¹⁰ Pjeyoga, Sbö tjlökwo lagaga tek dēnashko so 'li woyotjlīzīa. Tjlēno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llēbo weno ba kong owa ara ba kjīshko, gueniyo kura lok lōng wlēp, woydono lok llēme.

¹¹ No kjone kjone, kong llēbo weno owa ara, ga kura lok lōng wlēpe. Epga kjimtara Sbörē ara lēy eni. Job, e woyotjlīzīa. Dēnashko ga llēbo weno ba kong owa ara, ga kura sök wlēpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarē ara 'li miydēmi pjlūe. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹² Pjeyoga, llēbo lēr bomi kong tjwlō ara. Shji tjlē jlōkoyo ē ko go llēme. Shji tjlē jlōkoyo kjok dogo so ko goshko llēm, kjok ēre so ko go llēm bakoe. Pjāy tjlēshko ga «Ēng» loromi ga shāryozī eni, «Llēme» loromi ga shāryozī eni bako, pjāy shdūya Sbörē llēm wlo.

Shji song wleni ga shji syōshtë Sbō kong sorē

¹³ Pjāy kjone kjone lōng woydē ga pjāy syōshtos Sbō kong. Pjāy kjone kjone lōng wopjlū ga pjāy tos, Sbō poshrēk wlo.

¹⁴ Pjāy kjone kjone swlo ara ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjruga kägāyoga rokozi, syōshtë Sbō kong bomi kjīshko wlo, pjāy poshtiya lok kjyo go Tjlapga ko go wlo bakoe.

¹⁵ Ga wotjlīk ga swlo 'li popte Tjlapgarē le lok jlōkoyo ga swlo 'li popte, ga owa pjang ba go 'li lōya ber dret bakoe.

¹⁶ E kjīshko ga pjāy llēbo owa shāryono ga lozī ēng kong, ga pjāy syōshtos ēng kjīshko, pjāy popte Sbörē wlo. Ēbo pjlo bek 'li syōshtokdo Sbō kong ga llēbo rokara 'li shārye Sbörē ba dbo ara go.

¹⁷ Dēnashko ga domer shāng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syōshtono Sbō kong jlōkoyo, shunyo shrē llēm wlo, ga shunyo shrono llēm öötong lu pjloglo mya kjingsho bëye.

¹⁸ E irgo ga syōshtono jek obi, ga shunyo shrono jek irōng obi, ga dwla llē lok klung kjing go 'li botjyono jek obi.

¹⁹ Pjeyoga, ēye diktong, tjlökwo bek 'li rayara ga woyde ga sömi tjwe irōng obi.

²⁰ Eshko ga ba kjimtaga 'li, e llēbo shāryono ba kong kēsbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kēs 'li lōya Sbörē ber drete.

Primera carta de Pedro Kjibokwo ëre tara Pedrorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlo arayo li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjlokwo kragaga shdungoba ara. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjlo bek wlo, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjlik ba doyo om go li go llëm, woyde ga ber löng shdungoba wlo iyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydey e go ga shji Sbö nopga jlökoyo tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjlokwo roy laga Jesucristo äska.

Nopga kjrara Sbörë ber baiya wlo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjây kjok ëre so ame, pjây shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe.

² Dënashko ga Data Sbö wotjlik bomi ië ber ba nopga baiya wlo le. E irgo ga pjây kjrara, ga pjây iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjây beno löng Jesucristo kolë, ga pjây döra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

*Sbö poshrëy, llëbo shäryara bi kong
kësbang li kjishko*

³⁻⁴ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe lara kjishko ga Jesucristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, shji wen ber tja glën wleni ba kjishko wlo, shji ber löng llëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wlo li koshë löng wopjlú wlo. Llëbo ëre pjir llëm, srer llëm, an llëm bakoe. Poshrëy ara e kjishko.

⁵ Shji mär Sbö go kjishko ga shji de ba dbo ara go, äär jong kjok pjir dbaryo lishko jâ. Eshko dbaryo ga pjây döya, woyotjlina dënashko sorë li eni.

⁶ E kjishko ga eerishko ga llëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wlo ëmdë ga pjây löng wopjlú ara anmoyö. Llëbo owa li, e bomi tjlikklo erä.

⁷ Dbur sho shöylör iëy iök roy, e roshko llëbo oblë tjok li pjë dret wlo, ber dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga llono ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjây mär Sbö go li, e tjwlo ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjây mär ber löng Sbö go jlökoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjây roy ber pjlu, ga pjây ie Sbörë ber tjwlo ara.

⁸⁻⁹ Jesucristo woydëmi ara, ñomi llëm gueniyo. Eerishko ga ñmi löng llëm ëmdë ga pjây mär löng ba go, pjây döya wlo. Ga pjây döya shäng. E kjishko ga pjây wopjlú ara anmoyö, bomi wopjlú li sorë lëy ga äär llëme.

¹⁰ Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlú kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlokwo lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng iyado sorë li miyde lok wlo.

¹¹ Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë llono, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok wlo.

¹² Gueniyo Sbö tjleno ba kong lok ga tjlokwo pjlu le löng li, e nopga löng

eshko dbaryo kong llëm, e ber shji lōng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbō Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlōkwo pjlú tara lok beno pjang li roy lë bomi kong, ga kuromi. Sbō parkagaga kjok dogo so ëmdë ga ommyidë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³ E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlîs bëy, pjây llëbo shäryë ga woyotjlîzî yōtso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlú shärye Sbörë bomi kong ba wopjlú li kjishko. E koshomirë eröe.

¹⁴ Sbō miydomirë llëm obishko ga pjây jëk lōng bomi wotjlîk owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbō kolozî shara, wapga ba data kolë pjlú wleni.

¹⁵ Pjây kjrara Sbörë beno ba nopga baïya. Eni ga Sbō, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjây ber lōng pjlo bek baïya dik bakoe.

¹⁶ Ba tjlōkwo tak pjang eni: «Pjây ber lōng pjlo bek, tja pjlo bek kjishko.»*

¹⁷ Sbō, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong llgweya beke. E kjishko ga pjây lōng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbō bangkjrozî iyado.

¹⁸ Dënashko ga pjây jëk lōng llëno llëm wleni, pjây pîna bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjây tjwlëna, dōra Sbörë. Pjây tjwlëna dbur sho shōylör go llëm, dbur sho pjlublún go llëm bakoe. Llëbo ëre ber iyado wlo llëme.

¹⁹ Pjây tjwlëna Cristo srëng tjwlō ara li go. E so öng wlëp ushko so llgwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe.

²⁰ Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öor wolono bomi kjishko.

²¹ Ba kjishko ga pjây mär lōng Sbō go. E woshrrara Sbörë irōng obi, ga iara beno kësbang, tjwlō ara. E kjishko ga pjây mär Sbō go, ga koshëmi lōng wopjlue.

²² Tjlōkwo bek li kolëmi lōng kjishko ga llëbo owa shäryëmi lōng dënashko li rayoromi pjire. Pjây beno lōng bomi pjeyoga woydë jlōkoyo shara. E

kjishko ga pjây ëng woydos ara kar kar jlōkoyo.

²³ Pjây weno bukshko ga pjây wolon wlo, bomi dataga i dik. Sbō tjlōkwo, era së, pjir llëme. Kjrromi kjishko ga pjây weno tjaqlën wleni, ga pjây iara beno lōng wolon wlo ame, pjây beno lōng së iyado wlo shara.

²⁴ Sbō tjlōkwo tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana longgwo lon pjire.
Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.

Nopga tjwlō ara li pjir,
nana longgwo wleni.

²⁵ Gueniyo Tjlapga tjlōkwo,
e pjir llëm, pjang iyado.»†
Tjlōkwo pjlú lak bomi kong li ëre.

2

¹ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi lōng oblë kong li, e rayozî uunkong. Oblë jyäpgwëy ame. Shji llëbo pjlú shäryë, shji ikoba wlo dö ame, llëbo pjlú li shäryozî, woyotjlîmi bomi pjlúshko eni kjishko shara. Shji wotjlîk owa oblë kong ba llëbo kjishko ame. Oblë läywëy owa ame bakoe.

² Chida wen buk kjwlë ga nä ië woydë sorë ga Sbō tjlōkwo wlëzî eni bakoe. Eni ga pjây döya Sbörë sorë li miydëmi jek këgong këgong.

³ Miydoromi pjlú ga Tjlapga wopjlú bomi tjok li, e pjlú anmoyō.

Akkwo u shakklo

⁴⁻⁵ Shji u shäryë akkwo go ga akkwoyo iëy töshko bäm go, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbō shäng u shäryë wleni. Pjây jëk lōng Jesucristo tjok. Era so ak iak beno buk bäm go u shakklo kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sök së. E woydara nopga ararë llëm, gueniyo kjrara Sbörë beno ba kong tjwlō ara anmoyō. Ga pjây mär lōng Jesucristo go kjishko ga pjây iara Sbörë beno lōng syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjây ber lōng syöshtë ba kong wlo. Pjây so akkwo iak jem jong ëng

* 1:16 Levítico 11.44-45; 19.2; 20.7. † 1:25 Isaías 40.6-8.

kjing go li kjoyo, gueniyo pjäy löng sê bakoe.

⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Akkwo iër buk kjwara Sión* kjokyo li

ĩĩa.

E tjwlö ara anmoyö.

Kjroror, ioror beno buk u shakklo bäm go li e.

Ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jlökoyo.»†

⁷ Pjäy mär löng ak lër shäng li go. Bomi kong ga tjwlö ara anmoyö. Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go, ëye mär ba go llëm li kjishko. Tjlëno beno eni:

«Akkwo woydara u shäryagagarë llëm li,

e iak beno buk bäm go, u shakklo kjangyo wleni.»‡

⁸ Ga tjlë obi ga

«Ak li, e no llrinyoklo, no sabyoklo bakoe.»§

Epga sabyë, tjlökwo roy pjlú li kole lok llëm kjishko, lara Sbörë dënashko ba kjishko sorë li eni.

Nopga kjrara Sbörë beno baĩa

⁹ Dënashko ga pjäy jëk löng kjok ro sī roy* wleni, gueniyo pjäy kjrara Sbörë beno ba nopga baĩa, syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llëbo pjlú shäryara li roy lëmi wlo. Pjäy jëk beno löng kjok shjiy roy† wleni shara.

¹⁰ «Dënashko ga pjäy tjëyo kjrinaso llëm,

gueniyo eerishko ga pjäy Sbö i shara.

Dënashko ga pjäy songe lara llëm, pjäy kjimtarä llëm,

gueniyo eerishko ga pjäy songe le, pjäy kjimte bakoe.»‡

¹¹ Pjeyoga, pjäy löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go. E kjishko ga rokër bomi kong ga pjäy wotjlík tjwe owa ga shäryëmi llëme. Wotjlík owa li, e bomi wloyo.

¹² Pjäy jëk löng pjlo bek nopga Sbö miydë llëm wleniyo bokso. Eni ga pjäy rote lok ara ëmdë ga llëbo pjlú shäryëmi löng li ĩya lok, ga Sbö

tjweshko ga e poshrëya lok ara bomi kjishko.

Kjok llgwegaga kolozĩa

¹³ Tjlapga kjishko ga kjok llgwegaga kjok ëre kjing go löng kës li kolozĩa. Bomi pjluyo kolozĩa.

¹⁴ No ichagaga bomi kjokshko li kolozĩ bakoe. Epga parkë löng nopga llëbo owa shäryë li shdungga, nopga llëbo pjlú shäryë li poshrëga bakoe.

¹⁵ Woyde Sbörë ga pjäy llëbo pjlú shäryë, Sbö tjlökwo li llëno llëme le nopga wotjlík llëm wleniyorë ame wlo.

¹⁶ Dënashko ga pjäy parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjäy döra Sbörë kjok llgwekklo tara Moisésdë li dbo dorko dwayo. Eni ga pjäy jëk löng nopga ichaga ërë llëm wleni, gueniyo pjäy llëbo owa shäryë e kjishko llëme. Pjäy jëk löng nopga ichaga Sbörë wleni dey.

¹⁷ Nopga uunkong bangkjrozĩ beke. Bomi pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga woydozĩ ara. Sbö bangkjrozĩa. Bomi pjluyo bangkjrozĩ bakoe.

¹⁸ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozĩ, bangkjrozĩ bakoe. Wotjlík bomi tjok pjlúre, de oware, e kolozĩ, bangkjrozĩ bakoe.

¹⁹ Shji shdungoba llë kjĩy llëm, ga kuy kjing Sbö kjishko ga Sbö ber wopjlú bi tjok eshko.

²⁰ Pjäy shdungoba llëbo owa shäryoromi kjishko, ga kumi kjing ga e llëno llëme. Gueniyo pjäy shdungoba llëbo pjlú shäryoromi kjishko, ga kumi kjing ga Sbö ber wopjlú bomi tjok eshko.

²¹ Pjäy rokara Sbörë e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjishko, ga woyde ga pjäy omshäryë baĩa dik eni bakoe.

²² E llëbo owa shäryono llëm, e jyörkono ë kong llëm bakoe.

* **2:6 Sión** kjokyo, e kowëba **Jerusalén** bakoe. † **2:6** Isaías 28.16. ‡ **2:7** Salmo 118.22. § **2:8** Isaías 8.14. * **2:9 Kjok ro sī** le li, e **llëbo owa** loklo. † **2:9 Kjok shjiy** li, e **llëbo pjlú** loklo. ‡ **2:10** Oseas 1.6, 9; 2.23.

²³ Äyoshtëba owashko ga dboryara llëme. Shdungobashko ga kroyowara llëm bakoe. Opyono beno tjeng Sbö wloshko, era kjok llgwek beke.

²⁴ Cristo om go li doyo löraba pjang kjlös goshko ga owa shäryoroy li, e beno pjang ba go. Shäryara eni, shji ber löng llëbo owa shäryë ame wlo. Woydara ga shji ber löng sê tjaqlën wleni, shji jëk löng llëbo pjlu shäryë wlo shara. Shpok bäng beno lok ba go li kjishko ga shji poptara beno löng swlo ame.

²⁵ Dënashko ga pjây uunkong jeno löng, öng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjây to tek iröng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lëkong.

3

Shji orkwosmok löng pjir ga shji jëk ëng tjok sorë

¹⁻² Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozî eni bakoe. Kjone kjone löng tjlokwo kjroydë llëm obi wleni ga iya lok ga bangkjreми pjlu, llëbo uunkong shäryëmi pjlu bakoe. Eni ga tjlokwo li kjre bebi kjwe, tjlokwo li lëmi ba kong guing llëme.

³ Woydëmi ga pjây opyë wolësowa wleni ga pjây kâkzong posharyë oblë oblë llëm, pjây doyë shwong tjwlo ara go llëm, pjây doyë llëbo wolësowa shäryak dbur sho shöylör go llëm bakoe.

⁴ Pjây wolësowa Sbö bokso iyado wlo ga woyde ga pjây wlëp, wotöye. Llëbo wolësowa eni li wen tëm bomi pjlushko dwayo, e pjir llëm, ga Sbö kong ga tjwlo ara.

⁵ Dënashko ga walëga mär löng Sbö go li ber wolësowa wlo ga omshäryono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok.

⁶ Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tlapga. Eni ga pjây jëk pjlo bek, llëye bangkjreми llëm ga pjây ba wapga wleni.

⁷ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây wotjlik bomi boyga tjok pjlu eni bakoe. Epga bangkjrozi, pjây dbo

ara ba kjinmo kjishko. Sbö wopjlu li kjishko ga pjây iara beno löng sê jlökoyo, bomi boyga tjok. E kjishko ga epga bangkjrozi. Shäryozî eni, bomi syö li kuya Sbörë wlo.

Shji jëk ëng tok sorë

⁸ Era eni ga pjây jëk löng wopjlu ëng tjok, pjây wotjlis jong kjwaraso wleni. Oblë songe lozi ëng kong, pjây ëng woydos ara kar kar epenga dö wleni, pjây wotjlis ëng tjok pjlu, pjây wotöy ëng tjok bakoe.

⁹ Llëbo owa shäyaraba bomi kongshko ga pjây kar omshäryë eni llëme. Pjây lanyotkaraba owashko ga pjây kar omshäryë eni llëm bakoe. Eshko ga kong llëbo pjlu shäryozî dey. Pjây rokara Sbörë e kong wlo, llëbo pjlu shäryë bomi kong wlo.

¹⁰ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Woydëmi ga pjây löng wopjlu dbar kjwobi go ga

pjây opdë llëbo owa lë llëm,
pjây jyörkë llëm bakoe;

¹¹ Llëbo owa shäryëmi ame, llëbo pjlu shäryomirë shara; pjây drön ëë, pjây ber löng wopjlu oblë tjok wlo.

¹² Eye jëk pjlo bek ga iya Sbörë sök wopjlu, ba syö li kuya bakoe.

Gueniyo eye jëk owa ga Sbö wotjlik owa ba kong.»*

¹³ Pjây drön ara, llëbo pjlu shäryëmi wlo erä ga llëbo owa shäryëba bomi kong llëm llëmdo?

¹⁴ Gueniyo pjây shdungoba llëbo pjlu shäryoromi kjishko ëmdë ga pjây kjimte Sbörë. Pjây kroyowëbashko ga bangkjreми llëm, pjây woydë e kjishko llëm bakoe.

¹⁵ Cristo bangkjromirë bomi pjlushko dey, e bomi Tlapga kjishko.

Pjây posharyos, pjây löng sjëk iyado, pjây löng llë koshë lëba bomi kongshko ga dboryëmi ga pjlu wlo. Eshko ga epga bangkjrozi, dboryozî wotöye.

¹⁶ Llëbo pjlu miydëmi li shäryozî eni. Eni ga eye, pjây läywe owa, pjây töno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga

* 3:12 Salmo 34.12-16.

lökkjrë lok om go, llëbo lara lok owa li kjishko.

¹⁷ Shji shdungoba woyde Sbörë wleni ga woyde ga shji shdungoba llëbo pjlu shäryoroy kjishko, llëbo owa shäryoroy kjishko llëme.

¹⁸ Cristo wolono pjlaraso, beno owa pjang shji uunkong go li potjwlëkklo. Kjlara pjlo bek li wolono, oblë pjlo bek llëm li kjishko, pjây söya äär Sbö shwoy wlo. Ba doyo li zröraba, gueniyo woshrara Sbö Sëyarë iröng obi,

¹⁹ ga kjimtara tjlökwö lë sëyaga löng kjërshko li kong.

²⁰ Dënashko ga Noé shäng kjong kësbang li shäryëshko ga koshe Sbörë sök wopjlúe. Eshkoshko ga sëyaga lira Sbö kolono llëme. Nopga döktong shtena dirë llëm li beno doglo kwong (8) erä.

²¹ Di li, e shji we jer di roshko li loklo. Shji we, shji wotjlino jëk löng pjlo bek Sbö bokso lëy wlo, shji doyo ber drëpdre wlo llëme. Eni ga shji döya Sbörë, Jesucristo woshrara iröng obi kjishko.

²² Era to jem kjok dogo, öötong sök Sbö orkwö këlkong. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

4

Shji llëbo shäryë Cristo dik

¹ Miydëy pjlu ga llëbo weno Cristo kong owa kjok ëre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjishko ga pjây opyos wokjang, pjây wotjlík baïya dik bakoe. Ëye shdunaba ga wotjlík llëbo owa shäryë ame,

² jëk löng ba wotjlík owa li go ame, ber löng wotjlík llëye shärye woydë Sbörë li shäryë erä.

³ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo llëbo owa shäryë ara. Wotjlík llëbo owa shäryë oblë tjok erä, llëbo owa shärye lok woydë oblë oblë, nelötkë, bërkë, llëbo owa shärye ara ëng tjok, sböpga jyäglö zrëyo buk li poshrëya lok bakoe. Pjây omshäryono eni tek

dëna tjän, gueniyo shäryëmi löng eni ame.

⁴ Eerishko ga epga wotjlík lok ga pjây opzrëk llëbo owa shäryë ba tjok llëm ega le, ga pjây läywe lok owa e kjishko.

⁵ Gueniyo Sbö posharyak sök pjir, llono ga epga iche ba dboryë, llëye shäryara kës li kjishko wlo. Nopga löng së li, nopga wolono löng li, e llgwega erë.

⁶ E kjishko ga Sbö tjlökwö roy pjlu laraba nopga wolono löng li kong, löng së obishko. Eni ga ëye omtjlökwö kjrono ga ba doyo wolono ëmdë ga llgwera Sbörë pjirshko ga ba sëyara ber löng iyado, Sbö i dik.

⁷ Llëbo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlík llë pogo llëm, pjây wotjlík bek erö, pjây syöshtë ga pjlu wlo.

⁸ Llëbo lër bomi kong tjwlö ara. Oblë woydëy ara ga llëbo shärye bi kong owashko ga owa li iëy ber tjwlö llëm ga pjlu. E kjishko ga pjây ëng woydos ara anmoyö.

⁹ Pjây ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlú, ga pjây kjiloshtë e kjishko llëme.

¹⁰ Pjây kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë shäryëmi ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjây ëng kjimtos kar kar, Sbö wopjlú li ikoba wëllë wlo.

¹¹ Ëye beno shäng tjlä wlo ga woyde ga Sbö tjlökwö layde. Ëye beno oblë kjimté wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Llëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbö poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lirë wlo. E poshrëkko iyado. E dbo ara iyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹² Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjây opshgawë e go llëm, e llëbo imirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjlikklo eröe.

¹³ Dënashko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe

bomi kong baŷya dikshko ga woyde ga pjāy lōng wopjlúe. Gueniyo Cristo tjwe irōng obishko ga pjāy wopjlú ara anmoyō, ba dbo kālā pīya nopga uunkong kong kjīshko.

¹⁴ Pjāy lāywēba owa Cristo kjīshko wleni ga pjāy ber wopjlú, Sbō Sēya pjlú li shāng bomi tjok kjīshko.

¹⁵ Ēye oblē zrōno, lūrkonō, llēbo owa shāryono oblē kong, llēbo ba tjok llēm ga opzrēno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjāy opshāryē eni llēme.

¹⁶ Pjāy shdungoba, pjāy mār Cristo go kjīshko ga llēye lökyokjrēmi llēm, Sbō poshrēmi dey, pjāy nopga baŷya kjīshko.

¹⁷ No llgwezlong dbaryo li öötongshko ga Sbō nopga llgweya bām go. ¿Shji llgweya bām go eni ga ēye Sbō tjlōkwo pjlú li kjrono llēm ga pjir sorē lēba?

¹⁸ Sbō tjlōkwo tak pjang eni:
«No pjlo bek ēmdē ga dār llēm seke.
¿Era llēye shāryē nopga owa li tjok?»*

¹⁹ Llēye le Sbörē li shārye eni ŷyado. Eni ga pjāy shdungoba, woyde Sbörē ber eni kjīshko ga pjāy mār ber lōng bomi shāryaga li go, llēbo pjlú li shāryozī ŷyado bakoe.

5

Tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjraga kägāyo

¹ Tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjraga kägāyo, pjāy poshdun shara. Tja Jesús tjlōkwo kjraga kägāyo bomipjōy dik. Llēbo weno Cristo kong owa li, e ĩnor. Ga tjwe irōng obishko ga ba dbo kālā pīya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llēbo rokēr bomi kong.

² Sbō nopga tjeng bomi wloshko li, e so ōng wlēp ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozī yōtso. Shāryozī lōng wopjlú, bomi woshko, woyde Sbörē ga shāryēmi eni kjīshko. Shāryēy, shji ichēba guing llēm, shji dbur shak wlo erō llēm bakoe.

³ Nopga ichēy dbo go llēme. Llēbo shāryozī pjlo bek ba bokso, epga omshāryē eni bako wlo.

⁴ Eni ga no daga kägāyo li tjweshko ga bomi sēngglō tjlwō ara srer llēm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵ Dwlasga, kjogloga, bomi kägāyoga koloziā.

«Ēye krē ā ga Sbō wotjlīk owa ba kong.

Ēye wotōy ga era kjimte wopjlúe.»*

E kjīshko ga pjāy uunkong ber lōng wotōy ēng kong ŷyado.

⁶ Sbō dbo ara. E kjīshko ga pjāy opyos ber lōng wotōy ba bokso, llono ga pjāy ie ber lōng tjlwō ara wlo.

⁷ Pjāy de Sbörē. E kjīshko ga bomi woydē kēs li iozī ber tjeng ba wloshko.

⁸ Pjāy sjēke. Llēbo shāryēmi ga woyotjlīzī yōtso guing. Ā, bomi moskwo li to shāng kjone pogo dbong to sök pjirō, dli shak, ue wlo wleni. Pjāy wlēya woydē to shāng eni le.

⁹ Miydēmi pjlú ga llēbo owa wen tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga lōng kjok kjwang jīkong li kong eni bakoe. E kjīshko ga pjāy drōn ēē, jlō lēmi Ā kong llēm wlo, pjāy mār Jesús go jlōkoyo wlo.

¹⁰ Pjāy rokara Sbörē ber lōng sē ŷyado ba tjok wlo, pjāy tōno beno tjeng Cristo tjok kjīshko. Eni ga llēbo weno bomi kong owa dbar kjwōbō li pjirshko ga pjāy ie ber lōng pjlo bek, wokjang, dbo ara, llēye bangkjrēmi llēm bakoe.

¹¹ E dbo ara ŷyado. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Domer sök kjlara jūshko ko Silvano,[†] e bor kjlaryo parkē pjlú wleniyo. Tja kjimtaga erē kjibokwo ēre tē. Toror sira dō, gueniyo ichēr jek bomi kong, pjāy dbokjrē e go wlo, pjāy wosonkē llēm wlo, pjāy woyde Sbörē sorē li miydēmi pjlú wlo bakoe. Pjāy mār ber lōng tjlōkwo ēre go jlōkoyo.

* **4:18** Proverbios 11.31. * **5:5** Proverbios 3.34.

[†] **5:12** *Silvano*, e kowēba *Silas* bakoe.

¹³ Jesús tjlőkwo kragaga löng Babilonia kjokyo 'li, «¿Pjây yonde?» 'le bomi kong. Epga kjrara Sbörë bomipjõy dik.

«¿Pjây yonde?» 'le Marcosdë bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wleni.

¹⁴ Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» 'lëmi ëng kong wopjlúe. Rokër Sbö kong ga pjây töno beno tjeng Cristo tjok 'li ie ber löng wlëpe.

Segunda Carta de Pedro Kjibokwo ëre tara Pedrorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlö arayo 'li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tarashko ga miyde ga e wolon dörö, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorë 'li eni. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Jesús tjlökwö kjaragaga shdung löng 'li kong. Woydara ga Jesús tjlökwö bek 'li woyotjlíya lok iyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jék löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlökwö bek llëm 'li lë, Jesús tjlökwö kjaragaga 'li jyäpgwe e go wlo 'li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok 'li tara ba kong. Llono ga epga shdüya Sbörë 'li tara ba kong. Llëye wen kjok pjir lëshko 'li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Simón Pedrorë. Tja parkë Sbö tjlökwö roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo 'li, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa Sbö tjlökwö roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlö ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu 'li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Shji jék pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlö ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng së iyado wlo, shji jék löng pjlo bek wlo bakoe. Shäryëy eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara beno löng ba miydë pjluë. Llëye woydëy oblë llëme.

⁴ Eni ga tjläno bi kong jläkoyo ga llëbo twe bi kong kësbang, tjwlö ara. E go ga pjäy wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjäy wotjlik löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirë dik ame.

⁵ E kjishko ga pjäy mär ba go dö llëm, pjäy jék pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llëm, pjäy oppis llëye woyde Sbörë 'li go bakoe.

⁶ Gueniyo erö llëm, llëye shäryëmi wlo ga woyotjlizi yötso guing. Gueniyo erö llëm, llëbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjangë. Gueniyo erö llëm, llëye woyde Sbörë shäryëmi wlo 'li, e shäryozia.

⁷ Gueniyo erö llëm, pjäy jék löng ëng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llëm, bomi pjeyoga oblë woydozi ara bakoe.

⁸ Shäryëmi eni jek këgong këgong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu 'li ber bomi kong tjwlö ara, pjäy llëno llëme lëba ga äe.

⁹ Gueniyo ëye llëbo lër bomi kong ëre shäryë llëm ga e no kjok igö yötso llëm wleni, e no kjok igö llëm wleni bakoe. Owa pjang ba go tek dënashko 'li löna Sbörë ba kong beno dret 'li, e woyojerae.

¹⁰ E kjishko ga pjeyoga, pjäy drön ëë, jék löng pjlo bek wlo, pjäy rokara, kjarara Sbörë 'li miydëba e go wlo. Shäryëmi eni ga pjäy dir llëm, Sbö rayëmi llëm,

¹¹ ga llono ga pjäy äär bi Tjlapga, bi döga Jesucristo 'li sök no pjluoy iyado lishko ga pjäy wlokjre wopjluë.

Sbö tjlökwö weno sorë

¹² E kjishko ga tjlökwö bek ëre woyoshrër bomi kong iyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo.

¹³ Tja sök së obishko ga e woyoshrër bomi kong iyado. Miydër ga bor pak 'li e.

¹⁴ Gueniyo tja wolon döröe. Lara Tjlapga Jesucristorë bor kong eni tjän.

¹⁵ E kjishko ga llëbo shäryër shäng ara, tja wolono irgo ga pjäy ber löng tjlökwö ëre woyotjlik iyado wlo.

¹⁶ Tjlapga Jesucristo dbo ara, ga llono ga tjwe iröng obi. E lororwa bomi kong eni, ñorwa om go ga e kësbang, tjwlō ara kjīshko. Tjlokwo ëre shirorwa borwa woshko llëme.

¹⁷ E iaga Data Sbörë beno kësbang, tjwlō ara. Tjlëno ba kjīshko ga «Bor Wa li kjwe. Woydër ara. Tja wopjlú ba tjok»* lara eni.

¹⁸ Sbö tjlëno eni li kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjlapga li tjok dlup jong zrek lishko.

¹⁹ Miydëy e go ga tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagagarë dënashko li, e jlōe. Kjok ro sīshko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jā, Dbar Kjoklo wenshko. Tjlokwo tara lok li, e beno bi kong iök shjiy eni wleni bako, äär jong Cristo tjwe iröng obishko jā. E kjīshko ga tjlokwo li woyotjlīzī yōtso.

²⁰ Miydozī ga tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagagarë beno lok Sbö kji-bokwo go kës li, e laga epgarë om go llëme.

²¹ Llëbo tara lok li shira ba woshko llëm bakoe. Tjlokwo lara Sbörë ba kong ba Sëya go li, e tayde lok eröe.

2

Nopga, «Tja Sbö tjlokwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëm wleniyo

¹ Dënashko ga Israel tjëyoga tjrëko, no kjone kjone to löng tjlē ga «Tja Sbö tjlokwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba pīya löng lūtshko, ba wotjlīk owa li go jlō wleni, miga jyō. Epga tjwlēna, dōra Tjlapga Jesúsde pjir ëmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye lok eni, nopga mār Jesús go ame wlo. E kjīshko ga wop ä ga shdūya Sbörë.

² Nopga ara llëbo owa shäryako llëm wleniyo shäryë baīya dik. E kjīshko ga tjlokwo bek li läywëba owa.

³ Epga wotjlīk löng dbur töng ba kong eröe. E kjīshko ga pjāy jyāpgwe lok tjlokwo shiya ba woshko li go. Gueniyo epga shdūya sorë li lara

Sbörë tek dënashko pjir tjän. Ga llono ga shdūya jlökoyo.

⁴ Sbö parkagaga kjok dogo so llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna Sbörë, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro sī roy, ba llgwezlöng dbaryo tjwe li koshë.

⁵ Dënashko ga nopga llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjlokwo bek li laga. E kjīshko ga dōra beno ba pjeyoga doglo kjäk (7) li tjok.

⁶ Sodoma sopga, Gomorra sopga, e llëbo owa shäryono kjīshko ga shduna, ba kjok li sura iök go, pjono beno pjlung sho erä.

⁷⁻⁸ Gueniyo Lot, era pjlo bek. E kjīshko ga dōra. Sök nopga Sbö kolë llëm wleniyo li tjrëko obishko ga llëbo shärye lok owa li ña, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjīshko.

⁹ Miydëy e go ga llëbo wen nopga pjlo bek li kong owashko ga dōya Sbörë ga pjluë. Gueniyo nopga owa li shdūya löng iyado, äär jong ba llgwezlöng dbaryo lishko.

¹⁰ Eye jëk löng ba wotjlīk owa li go, ga Sbö kole llëm ga shdūya eni bakoe.

Nopga eniyo llëbo owa shäryëshko ga llëye bangkjre lok llëme. Epga krë ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga läywe owa li, e llëye llëme.

¹¹ Sbö parkagaga kjok dogo so tjwlō ara, dbo ara, no kjinmo. Eni ëmdë ga kjok dogo sopga oblë li läywe Sbö boksho eni llëme.

¹² Nopga eniyo omläywë owashko ga llëye läywe löng li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlīya llëme. Wotjlīk tjwe llë ga shäryayde eröe. Ga llono ga pjir öng dik bakoe.

¹³ Llëbo shäryara oblë kong owa li kjīshko ga kar shdūya Sbörë eni bakoe.

Löng wopjlú wlo ga woyde ga wotjlīk tjwe llë li shäryë. Ikoba wëllë ëmdë ga llëbo owa shärye lok dbashko, ga lökyokjre llëme. Ga woyde lok ga

* 1:17 Mateo 17.5; Marcos 9.7; Lucas 9.35.

pjāy omshäryë eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga llëbo owa wleni, ië'lok bomi tjok'li ber'lökyo ara bakoe.

¹⁴ Walë ë pogo ïya ga wotjlîk pë ba tjok erä. Sjen llëbo owa shäryë llëme. Nopga mär Sbö go jlökoyo llëm ga jyāpgwe ara. Wotjlîk dbur tōng ba kong erö bakoe. Epga shdungko jlökoyo.

¹⁵⁻¹⁶ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Balán, e Bosor wa. Balán, e wotjlîno dbur shak llëbo owa li go erä. Pjlara ga to shäng llëbo owa shäryë wloshko ga wlona Sbörë, öng so kwomgla kjoyo dre töshko tjlë llëm wleniyo, e ichara kjlara tjlë ba kong no dik, llëbo owa li shärye ame wlo. Eerishko ga nopga owa lër shäng li, irbo pjlo bek li rayara, beno jëk löng Balán irbo owa li go shara.

¹⁷ Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjlukdë llaw pogo kjoyo bakoe. Ga llono ga pjir ber'löng kjok ro sï anmoyö li roshko.

¹⁸ Epga tjlëshko ga llëye le li tjwlö ara le, gueniyo tjwlö llëm, llëno llëme. Ga nopga wotjlîk llëbo owa shäryë ame le kjwlë wleni li jyāpgwe, jëk ber löng ba wotjlîk owa li go wlo.

¹⁹ «Pjāy döktonge. Llëye shäryëmi woydë li shäryëmi ga pjluë» le lok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko. Shji ichaga llërë ga shji ber löng parka-gaga tjwlëk löng pjir wleniyo ba kong.

²⁰ Ëye bi döga Tjlapga Jesucristo miydë llëm ga e songe. Gueniyo miydarashko ga e döktonge. Eshko ga beno löng llëbo owa shäryë ame. Gueniyo opyë llëbo owa shäryë obi wleni ga ber tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko iröng obi. Eshko ga ber löng song anmoyö.

²¹ Irbo pjlo bek twara Sbörë ba kong, jëk ba go wlo li miydara, rayara kuzong ga e beno song jlöe. Miydara llëm kjwe dey.

²² Epga beno löng llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go wleni. Tjlëno beno eni: «Shjiti yarwono sök ga

döni ga tek tjwe ba uë iröng obi.* Köchi wak sök drëpdre ga opdik buk tjā tjā di shäng roy jek obi.»

3

Tjlapga Jesús dbaryo döroe

¹ Pjeyoga, kjibokwo tër bomi kong ëre tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjāy poshdun wotjlîk bëy wlo.

² Tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagagarë dënashko li beno buk bomi kong. Ga tjlökwo lara bi Tjlapga, bi döga Jesús lirë, e lororwa tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjlökwo uunkong ëre woyoshrozï ïyado.

³ Woydër ga llëbo ëre miydëmi bäm goshko. Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlökwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlîk owa li go.

⁴ Eshko ga tjlë ga «¿Cristo tjwe iröng obi lara llëmdo? ¿Eni ga tjwayde llëm ega? Borwa tjlapgaga tek dënashko so wolono pjir, ga kjok ëre shäryak dämärshko tek lëkong ga llëye kjlopswoydë llëme» le.

⁵ Gueniyo llëye shäryara Sbörë dämärshko li miyde woydë llëme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tēm dlung roy dwayo, beno buk dlung li tjrëko. Uunkong ëre shäryara ba tjlökwo go.

⁶ E irgo ga kjok buk eshko li pira di go drete.

⁷ Ga Sbö tjlë ga kjopkwo pjang eerishko li, kjok ëre, e ber, äär jong no llgwezlong dbaryo lishko. Eshko ga suya iök go, ga nopga owa li pjiya dret bakoe.

⁸ Pjeyoga, Tjlapga kong ga dbar kjwara, e lu kop sak dbäw dbäw (1,000) wleni, ga lu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wleni bakoe. E woyojemi llëme.

⁹ Tjlapga Jesús tjlëno bi kong jlökoyo ga llono ga tjwe iröng obi. Gueniyo no kjone kjone wotjlîk ga tjwe wor anmoyö le. Shji songe le, ga woyde ga shji uunkong, llëbo owa shäryë löng

* 2:22 Proverbios 26.11.

li, e owa jlœ lëy, ga rayëy, ëye pjir llëm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling llëm e kjishko.

¹⁰ Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lōng llēmshko, oba tjwe lūrke wleni. Eshko ga llëbo kuy pjluk ara kjok dogo, ga llëbo tjeng kës kjopkwo go li suya iōkdë dret, ber ïgöy ame. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li suya dret eni bako, kjok ëre kës li tjok.

¹¹ Llëbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjäy jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë li eni.

¹² Eerishko ga pjäy lōng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë li koshë. Woyde ga pjäy drön llëbo shäryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, llëbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iōkdë drete.

¹³ Gueniyo kjopkwo shärye tjaqlën, kjok shärye tjaqlën bako, lara Sbörë bi kong jlökoyo sorë li eni. Eshko ga llëbo pjlo bek erä. E koshoydë lōng wopjlúe.

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, llëbo ëre koshëmi lōng wopro ga pjäy drön jëk pjlo bek, pjäy pogo llëye dret Sbö bokso wlo. Pjäy jëk lōng ëng tjok wlëp bakoe.

¹⁵ Woyoshrozī ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji döya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong li go.

¹⁶ Ga tjlokwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kjwobi li go. Gueniyo tjlokwo tara kjone kjone llë loklo miydëy wlo ga kjange. No kjone kjone kjok miydë ara llëm, mär Sbö go jlökoyo llëm bakoe. Eni ëmdë ga tjlokwo li llë loklo miyde lok pjluë le, gueniyo llë loklo le li eni llëme. Shärye Sbö tjlokwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga oppjik lok om go.

¹⁷ E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi lōng pjir tjän kuzong ga pjäy sjëk ba tjok, pjäy jyäpgwe nopga Sbö kolë llëm wleniyo lirë llëm wlo, pjäy jëk lōng ba wotjlik owa li go llëm wlo, tjlokwo bek li rayëmi llëm wlo bakoe.

¹⁸ Woyde ga pjäy kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo lirë jek këgong, ba wopjlú li kjishko. Woyde ga e miydëmi jek këgong bakoe. E iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan

Kjibokwo ëre tara Juandë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kfragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji ëng woydë ara kar kar wleni ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo, eni ga woyde ga shji ëng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Ëye tjlä Sbö Sëya gore, de llëm, e miydëy sorë li tara ba kong bakoe.

Tjlokwo li weno borwa kong

1 Shäng kjlara ko Tjlokwo.* Kji-bokwo ëre tërwa bomi kong ba kjishko. Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga sök tjän. Bi iaga ber löng së jlökoyo li e. E kurorwa wëllë, ñorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy lorwarë bomi kong.

2 E weno borwa kong, ga llëye ñorwa li lorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök Iyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö.

3 Tjawa jëk löng wlëp Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga llëye ñorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjây jëk löng wlëp borwa tjok eni bako wlo.

4 Ga tjlokwo ëre tërwa bomi kong, tjawa ber löng wopjlú anmoyö wlo.

Shji jëk pjlo bek, Sbö dik

* 1:1 Tjlokwo le li, e Jesucristo loklo.

5 Jesucristo tjlokwo lono borwa kong, ga llëye lara li ëre: Sbö, e pjlu, pjlo bek, llëye owa drete.

6 Shji löng wlëp ba tjok lëy, gueniyo shji jëk löng pjlo bek llëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjlokwo bek li go llëme.

7 Gueniyo shji jëk löng pjlo bek baïya dik ga shji löng wlëp ëng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjishko.

8 Shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjlokwo bek li miydëy löng llëme.

9 Gueniyo Sbö, e pjlo bek, llëye lara li shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jlöe loroy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjlo bek ba bokso.

10 Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjlokwo li miydëy löng llëme.

2

1 Pjây bor wapga wleni, tjlokwo ëre tër bomi kong, pjây llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlike Jesucristorë. E pjlo bek iyado, ga lan Data Sbö tjok bi kjishko.

2 E wolono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjlu wlo, owa pjang nopga löng kjok ëre kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjlu wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjlokwo tjaglën wleni

3 ¿Sbö miydëy pjluë miydëy sorë? Tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjluë.

4 Gueniyo ëye Sbö miydë pjluë le, gueniyo kole llëm ga shäng jyörkë, ga tjlokwo bek li miydë shäng llëme.

5 Gueniyo ëye Sbö tjlokwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni:

6 Ëye tönö ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷ Pjeyoga, tjłkwo tēr shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjłkwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjłkwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjän.

⁸ Gueniyo eerishko ga beno tjaqlën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjäy jëklöng pjlo bek bakoe. E go ga tjłkwo ëre llë loklo miydëba wëlle.

⁹ Ëye jëk shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë ïywa shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sī roy wleni obi.

¹⁰ Gueniyo ëye ba kjlara woydë ara ga jëk shäng kjok shjiy roy wleni, ëye iche dir llëm bakoe.

¹¹ Gueniyo ëye ba kjlara ïywō shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sī roy wleni, ga llëye ïga llëme. E kjishko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjäy bor wapga wleni,
owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret,
llëye shäryara Jesucristorë li kjishko.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

¹³ Pjäy këkboga,
kjok ëre shäryayde Sbörë llëm obishko ga Jesucristo sök tjän,
ga pjäy ommydë eni tjän.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

Pjäy dwlasga,
Ä zanomie.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

¹⁴ Pjäy bor wapga wleni,
Data Sbö miydoromi.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

Pjäy këkboga,
sök sē tek dämärshko dwayo li miydoromi.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

Pjäy dwlasga,
pjäy wokjang,
Sbö tjłkwo miydëmi löng,
Ä zanomi bakoe.
Kjibokwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

¹⁵ Llëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoydë ara ga Data Sbö, e woyde llëme.

¹⁶ Llëbo eniyo, e laga Data Sbörë llëme. No wotjlik owa, llëbo ïna pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjishko bakoe.

¹⁷ Llëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök sē ïyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjäy bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjän. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe.

¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjłkwo li kjrara lok jlökoyo llëm, e rayarae. Tjłkwo li kjrara lok jlökoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjłkwo li kjrara lok jlökoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjäy go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjłkwo bek li miydëmi löng pjlu.

²¹ Tjłkwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjłkwo bek li miydoromi tjän, ga miydëmi ga tjłkwo bek lishko ga jyō eshko drete. Tjłkwo ëre tēr bomi kong e kjishko.

²² Ëye jyörkë ga ïgöy wëlle. Ëye no pjluo iche le Sbörë li, e Jesús llëme le oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjishko ga epga Cristo wloyo.

²³ Ëye tjłëno ba Wa kjishko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go le oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjłkwo kuromi dämärshko li woyotjlızı ïyado. Shäyoromi eni ga pjäy mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe.

²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng sē ïyado Sbö tjok, lara jlökoyo sorë li eni.

²⁶ Tjłökwö ëre tër bomi kong, nopga to löng bomi jyāpgwë le li kjışhko.

²⁷ Gueniyo pjāyda go Sbō Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga shāng bomi tjok iyado. Tjłökwö bek laga li e, ga pjāy pīya llë pogo go. E kjışhko ga pjāy pingga woydë oblë ame. Eni ga pjāy mār ber löng Jesucristo go, pjāy pina ba Sëyarë sorë li eni.

Sbō wapga

²⁸ Pjāy bor wapga wleni, pjāy mār ber löng ba go iyado, wen tjwe iröng obishko ga shji löng wlëp ba tjok wlo, shji ber lökshko llëm wlo bakoe.

²⁹ E pjlo bek li miydëmi wleni ga miydozī ga nopga jëk pjlo bek kës li, e Sbō wapga.

3

¹ Shji kowe Data Sbörë ba wapga, ga shji ba wapga jlökoyo. Miydëy e go ga shji woyde ara anmoyō. Gueniyo nopga Sbō miydë llëm wleniyo, shji Sbō wapga li miyde lok llëme.

² Pjeyoga, shji Sbō wapga shara, llono ga shji sorë miydëy llëm obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sorë iy wëllë eshko. Eni ga shji ber baīya dik shara.

³ Ëye löng ba koshë eni ga eerishko ga jëk woydë pjlo bek, baīya dik.

⁴ Sbō tjłökwö kolëy llëmshko ga shji löng llëbo owa shäryë. E kjışhko ga ëye llëbo owa shäryë ga Sbō tjłökwö kole shāng llëme.

⁵ Gueniyo miydëmi pjlu ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Ga llëye owa shäryara llëme.

⁶ Ëye mār ba go ga llëbo owa shärye enido llëme. Ëye llëbo owa shäryë enido ga Jesucristo miyde löng llëm, kar miyde llëm bakoe.

⁷ Pjāy bor wapga wleni, pjāy jyāpgwëba llëme. Jesucristo llëbo shäryë pjlo bek iyado. E kjışhko ga ëye llëbo shäryë pjlo bek ga e pjlo bek, baīya dik.

⁸ Gueniyo Ära llëbo owa shäryë iyado tek dämärshko dwayo. E kjışhko

ga ëye llëbo owa shäryë ga e Ä i. Sbō Wa öör kjok ëre kjing go, llëbo shärye Äre li pjiga.

⁹ Ëye Sbō wa ga llëbo owa shärye enido ame, e iara Sbörë beno shāng së jlökoyo baīya dik kjışhko. Eni ga e Sbō wa kjışhko ga llëbo owa shärye enido ga äe.

¹⁰ Ëye Sbō ware, de Ä wa, e miydëy eni: Ëye llëbo shäryë pjlo bek llëm ga e Sbō wa llëm; ëye ba kjlara woydë llëm ga e Sbō wa llëm bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

¹¹ Tjłökwö kuromi tek dämärshko dwayo li ëre: Bek ga shji ëng woydë ara kar kare.

¹² Dënashko ga domer shāng kjlara ko Caín, e Ä i. Caín li llëbo owa shäryono, gueniyo ba lëngda llëbo shäryono pjlo bek. Ba lëng li zröra e kjışhko. Shji opshäryë baīya dik llëme.

¹³ Pjeyoga, nopga Sbō miydë llëm wleniyo, pjāy iywa lok shjiktëngshko ga pjāy opshgawë e go llëme.

¹⁴ Dënashko ga shji wolono löng wleni, gueniyo eerishko ga shji löng së jlökoyo. Miydëy ga shji eni, bi pjeyoga woydëy ara kjışhko.

¹⁵ Ëye ba kjlara iywō shjiktëng ga e no zröga wleni. Ga miydëmi pjlu ga ëye no zrök ga äär ber löng së iyado Sbō tjok llëme.

¹⁶ Shji oblë woydë sorë li miydoroy Jesucristo go. E optwono wolono bi kjışhko. Bek ga shji optwë wolon bi kjlara kjışhko eni bakoe.

¹⁷ Shji llëbo ara, ga bi kjlara llëbo dret wleni ga woyde ga songe lëy, ga kjimtëy. Shäryoroy eni llëm ga Sbō woydëy llëme.

¹⁸ Pjāy bor wapga wleni, shji oblë woydë ara lëy dö llëm, oblë kjimtozī wopjlu go dey, shji kjimte Sbörë sorë ga eni.

¹⁹⁻²⁰ Shäryëy eni ga miydëy e go ga shji mār löng Sbō tjłökwö bek li go. Sbō tjwlo ara, bi wotjlik li kjinmo, ga shji miyde pjire. E kjışhko ga shji llëbo owa shäryono lëy bi pjluşhko ëmdë ga miydëy ga shji löng wlëp ba tjok.

²¹ Pjeyoga, shji lōng llēbo owa shäryē llēme lēy bi pjlúshko ga shji lōng wlēp ba tjok.

²² Eshko ga llēye rokēy ba kong dō ga twe bi kong pjir, ba tjlōkwo kolēy lōng pjlú kjīshko, llēye woyde li shäryēy lōng eni kjīshko bakoe.

²³ Ba tjlōkwo lara bi kong shäryēy wlo li ēre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolēy bakoe; shji ichara erē ēng woydē ara kar kare.

²⁴ Ēye ba tjlōkwo kolē ga mär ba go jlōkoyo, ga Sbō shäng ba tjok bakoe. Shji go ba Sēya ichara beno kēsbang bi tjok. Miydēy e go ga shäng bi tjok jlōkoyo.

4

Nopga tjlē Sbō Sēya gore, de sēya oblē go, e miydēy sorē

¹ Pjeyoga, nopga ara to lōng tjlē ga «Tjawa tjlē Sbō Sēya go» le lok eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörē llēme. E kjīshko ga epga uunkong li tjlōkwo kjrēy llēm, woyde ga e tjlīy bām go guing.

² Ēye tjlē Sbō Sēya go jlōre miydēy eni: Ēye tjlē ga Jesucristo öör kjok ēre kjing go no wleni le ga e ichaga Sbörē;

³ ēye omlāywē eni llēm ga e ichaga Sbörē llēm, e ichaga Cristo wloyo lirē. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjan, ga eerishko ga shrono shäng kjok ēre kjing go.

⁴ Pjāy bor wapga wleni, pjāy Sbō ī, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ēre kjing go li kjinmo. E kjīshko ga Sbō wloyoga tjeng kēs li zanomie.

⁵ Epga kjok ēre so, ga tjlē nopga Sbō miydē llēm wleniyo dik e kjīshko, ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo omkuk lōng wopjlúe.

⁶ Gueniyo shjira Sbō ī, ga ēye Sbō miydē ga shji kuya lōng wopjlú, gueniyo ēye Sbō ī llēm ga shji kuya llēme. Ēye tjlē Sbō Sēya bek li gore, de jyō sogo li go, e miydēy e go.

Shji woyde Sbörē ara, shji oblē woydē ara bakoe

⁷⁻⁸ Pjeyoga, bi kjimtaga oblē woydē ara wlo li, e Sbō. E kjīshko ga bek ga shji ēng woydē ara kar kare. No woydaga jlōkoyo li, e Sbō. Miydēy e go ga ēye oblē woydē ara ga e Sbō wa, ga Sbō miydē bakoe. Ēye oblē woydē llēm ga Sbō miydē llēme.

⁹ Shji woydara Sbörē eni: Ba Wa kjaraso ichara öör kjok ēre kjing go bi kjimtē, shji ber lōng sē jlōkoyo ba kjīshko wlo.

¹⁰ Shji woydara Sbörē ara anmoyō. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li lōya ber dret ga pjlú wlo, shji ber lōng shdungko ame wlo. Shji Sbō woydē ara li äär e go llēme.

¹¹ Pjeyoga, shji woydara Sbörē ara eni kuzong ga bek ga shji ēng woydē ara kar kar bakoe.

¹² Ēye Sbō īno llēme. Gueniyo shji ēng woydē ara kar kar ga Sbō shäng bi tjok. Eni ga shji Sbō woydē jlōkoyo li ikoba wēlēe.

¹³ Shji go ba Sēya ichara beno kēsbang bi tjok. Miydēy e go ga shji mär lōng ba go jlōkoyo, e shäng bi tjok bakoe.

¹⁴ Data Sbō, ba Wa ichara öör kjok ēre kjing go, ber no dōga wlo. Tjawa omīno, ga llēye īnorwa li lorwarē lōng oba kong.

¹⁵ Jesús, e Sbō Wa. Ēye tjlōkwo ēre kjrono ga mär shäng Sbō go, ga Sbō shäng ba tjok bakoe.

¹⁶ Eni ga miydēy ga shji woyde Sbörē ara jlōkoyo, shji mär lōng ba go bakoe.

No woydaga jlōkoyo li, e Sbō. Ēye oblē woydē ara ga mär shäng Sbō go, Sbō shäng ba tjok bakoe.

¹⁷ Shji oblē woydē jlōkoyo, shji opshäryē Jesucristo dik kjok ēre kjing go wleni ga no llgwezlōng dbaryoshko ga shji ber lōng wlēp, llēye bangkjrēy llēme.

¹⁸ Shji oblē woydē eni ga llēye bangkjrēy llēme. Shji shdūya Sbörē li bangkjrēy wleni ga miydēy e go ga shji lōng oblē woydē jlōkoyo llēme.

¹⁹ Shji woydara Sbörē ara bām go. E kjīshko ga Sbō woydēy ara, oblē woydēy ara bakoe.

²⁰ Ēye tjlē ga «Tja Sbō woydē ara» le, gueniyo ba kjlara iŷwa shjiktēng ga shāng jyōrkē. Ba kjlara li iŷga wēlē, gueniyo Sbōra iŷga llēme. ĴEni ga ba kjlara li woyde llēm ga Sbō woyde sorēro?

²¹ Ba tjlōkwo lara bi kong shāryēy wlo li ēre: Sbō woydozī ara, bomi kjlara woydozī eni bakoe.

5

Shji mār Sbō Wa go

¹ Ēye, no pjluyo iche lara Sbōrē li, e Jesús le ga e Sbō wapga jlōkoyo. Ēye Data Sbō woydē ara ga ba wapga woyde eni bakoe.

² ĴGueniyo ba wapga woydēy ara li miydēy sorē? Shji Sbō woydē ara, ga ba tjlōkwo kolēy. Miydēy e go ga ba wapga woydēy ara bakoe.

³ Shji Sbō woydē jlōkoyo wleni ga ba tjlōkwo kolēy. Ga ba tjlōkwo, e kjang bi kong llēme.

⁴ Sbō wapga uunkong li, llēbo owa shārye nopga Sbō miydē llēm wleniyorē li, e zana lok pjire. Shji mār Jesús go ga owa li zāy.

⁵ ĴLlēbo owa li zangga ērē? Ēye, Jesús, e Sbō Wa jlōe le ga llēbo owa li zangga beno epgarē dōe.

⁶ Jesucristo öör shāng kjok ēre kjing go. E wara Juandē di go, ga wolonoshko ga srēng kwono. Miydēy e go ga e Sbō Wa. E waraba dō llēm, e srēng kwono bakoe. Jesús, e ē le Sbō Sēyarē bi kong bako, ga tjlōkwo bek li layde dōe.

⁷⁻⁸ Eni ga Jesús, e Sbō Wa jlōe miydēy llēbo kjrīnggwo mya go: Sbō Sēya go, di li go, srēng li go bakoe.

⁹ Tjlōkwo le nopgarē bi kongshko ga tjlōkwo kjrēy, tjwlō ara bi kong kjīshko. Gueniyo tjlōkwo le Sbōrē li tjwlō ara e kjinmo. Ga ba Wa roy laga li, e Sbō om go.

¹⁰ Ēye mār Sbō Wa go ga tjlōkwo lara Sbōrē li kjrara jlōkoyo. Ēye mār ba go llēm ga Sbō jyō āe layde, ba Wa roy lara li tjlōkwo kjrara llēm kjīshko.

¹¹ Llēye le Sbōrē li ēre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber lōng sē iŷado ba tjok wlo le eni.

¹² Eni ga ēye mār ba Wa go ga sōk sē jlōkoyo. Ēye mār ba go llēm ga wolono shāng wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Pjāy mār lōng Sbō Wa go, kji-bokwo ēre tēr bomi kong, pjāy iara Sbōrē beno lōng sē iŷado ba tjok li miydēmi pjlú wlo.

¹⁴⁻¹⁵ Eni ga llēbo woyde Sbōrē wleniyo rokēy ba kongshko ga miydēy ga shji kuya. Ga miydēy ga shji kuya wleni ga llēbo rokoroy ba kong li shārye bi kong eni. E kjīshko ga rokēy ba kongshko ga llēye bangkjrēy llēme.

¹⁶ Ēye ba kjlara iŷk shāng llēbo owa shāryē ga woyde ga syōshtë Sbō kong ba kjlara li kjīshko. Llēbo owa lēr shāng li, shji ie ber shdungko iŷado wlo llēm wleniyo lotē. Llēbo owa, shji ie ber shdungko iŷado wlo wleniyo tjok. Ēye llēbo owa eniyo shāryono ga shji syōshtë ba kjīshko llēme.

¹⁷ Llēbo owa shāryoroy llē pogo ga e owa. Gueniyo llēbo owa, shji ie ber shdungko iŷado wlo llēm wleniyo tjok.

¹⁸ Ēye Sbō wa ga llēbo owa shārye enido ame. E de Sbō Warē. E kjīshko ga llēye shārye Äre ba kong ga äe.

¹⁹ Miydēy ga shji Sbō wapga. Miydēy ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo li ichaga Äre.

²⁰ Miydēy ga Sbō Wa öör shāng kjok ēre kjing go, ga shji kong kjok miydē twara, Sbō bek li miydēy pjlú wlo. Shji mār lōng Sbō bek li go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbō bek li e. Bi iaga ber lōng sē iŷado ba tjok li e bakoe.

²¹ Pjāy bor wapga wleni, shji sbōpga jyāglo poshrēk llēme.

Segunda Carta de Juan

Kjibokwo ëre tara Juandë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlable tjan.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kjrägaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë, Jesús tjlökwo kjrägaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1-2 Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlappgarë.

Sbö tjlökwo kjrägaga, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjây kjrara Sbörë. Tjlökwo bek li kjröröy beno tjeng bi pjlushko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjây woydër ara, pjây woyde tjlökwo bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

3 Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesu-cristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga shji mär Sbö tjlökwo bek li go, ga shji ëng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe le iyado, shji ie lok ber löng wlëp bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

4 Roy kuror ga pjây jëk löng tjlökwo bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö.

5 Eni ga pjeyoga, tjlökwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlökwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjlökwo ëre twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjây ëng woydos ara kar kare.

6 Ga shji ëng woydë wlo ga woyde ga tjlökwo lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji ëng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

7 Nopga ara to löng kjok ëre kjing go oba jyäpgwë. Tjlë ga «Jesucristo shrono

kjok ëre kjing go no wleni llëme» le löng eni. Eye tjlë eni ga e Cristo wloyo.

8 Pjây pak shäryono ara, ga pjây potjwlëkklo tjok. Gueniyo pjây sjëk, pjây jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlëkklo li jer llëm wlo.

9 Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo le wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjlökwo pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe.

10 Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjlökwo bek ëre le bomi kong llëm ga wlokjrëmi bomi ushko llëm, «Miga» le bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe.

11 Eye omwlokjrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzlong

12 Tja llëbo lë woydë ara bomi kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. Pjây in woydë, shji lan ëng tjok wlo, shji ber löng wopjlú anmoyö wlo.

13 Bomi pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga, kjrara Sbörë wleniyo li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

Tercera Carta de Juan

Kjibokwo ëre tara Juandë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjan.

Domer shäng kjlara obi ko Gayo. Pjlara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjlú lë ba kong. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótrefes, e domer tjwlo ara wleniyo. E kjishko ga nopga ichara Juandë li wlokjre woydë llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótrefes tjok wlo. Gueniyo nopga ichara li wlokjrara Gayorë wopjlú kuzong ga Juan beno shäng wopjlú ba tjok, ga woyde ga wlokjre eni jek obi li tara ba kong.

¹ Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlapgarë.

Gayo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor kjlara, pja woydër ara jlökoyo.

² Pja bor kjlara. Miydër pjlú ga pja jëk shäng pjlú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjlú eni bako wlo.

³ Pja roy söra bi pjeyoga kjone kjon-erë bor kong. Kuror ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, pja jëk shäng tjlokwo bek li go bakoe. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö.

⁴ Roy kur ga bor wapga wleni jëk löng tjlokwo bek li goshko ga tja wopjlú anmoyö.

⁵ Pja bor kjlara. Tjlapga Jesús tjlokwo kragaga kjimtëp enido, pjeyoga miydëp llëm ëmdë ga kjimtëp bakoe.

⁶ Epga kjimtorop sorë li lara lok Jesús tjlokwo kragaga löng li kong. Epga äär eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë li eni.

⁷ To löng Jesucristo pak shäryë, kjimtara nopga Sbö miydë llëm wleniyo lirë llëme.

⁸ E kjishko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga wlokjrëy löng wopjlú, tjlokwo bek li shdär jek këgong wlo.

⁹ Kjibokwo ichoror jek Jesús tjlokwo kragaga löng li kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótrefes. Tjawa kole woydë llëm, nopga oblë ichë ä kjishko.

¹⁰ Tjawa jyöyotke ara. Bi pjeyoga wlokjre woydë llëm bakoe. Ëye omwlokjrano ga iche tön tjlokwo kragaga löng li tjok ame. E kjishko ga tja jek äär eshko ga wlon kjluwe.

¹¹ Pja bor kjlara. Ip ga no oblë llëbo owa shäryë ga pja omshäryë eni llëme. Llëbo pjlú shäryopdë eröe. Ëye llëbo pjlú shäryë ga e Sbö i. Ëye llëbo owa shäryë ga Sbö miyde llëme.

¹² Domer shäng kjlara ko Demetrio. Era pjlue le nopga uunkongdë eni. Tjawa omlë eni bakoe. Miydëp pjlú ga tjawa tjlä beke. Ga miydër pjlú ga tjlokwo le shäng li, e beke.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Tja llëbo lë woydë ara bop kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme.

¹⁴ Pja in woydë wop ä, shji lan ëng tjok wlo.

¹⁵ Rokër Sbö kong ga pja ie ber sök wlëpe.

Bop pjeyoga löng jüshko li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

Bop pjeyoga löng eshko bop tjok li, «¿Yonde?» lëp kjlara kjlara kong bakoe.

Carta de Judas Kjibokwo ëre tara Judasdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Judas. Kjone kjone tjëlë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe le. Kjone kjone obi tjëlë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe le. Gueniyo miydëy pjlu ga kjibokwo ëre taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Judasdë, Jesús tjlokwo kragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng.

Nopga rokara Sbörë löng li, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjây woyde Data Sbörë ara, ga pjây de Jesucristorë.

² Rokër Sbö kong ga pjây songe le iyado, pjây ie ber löng wlëp, pjây woyde ara bakoe.

Nopga wotjlik owa wleniyo

³⁻⁴ Pjeyoga, woydoror ga shji döra Sbörë beno löng sorë li roy lër bomi kong kjibokwo ëre go. Gueniyo kur ga tjlokwo ichër jek bomi kong oblë kluwe. No kjone kjone wotjlik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjlu li kjishko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjluë le. Epga opy-ono beno löng bi Tjlapga, bi pjlujo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjlokwo go eni dëna tjan. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone opzrëno löng bomi tjrëko, pjây jyäpgwe wlo le. E kjishko ga rokër bomi kong ga tjlokwo roy pjlu li wlikozia. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjlaraso, ber iyado wlo.

⁵ Llëbo kjone kjone woyoshrër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjlapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm li pjira drete.

⁶ Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo kjone kjone omray-ono. E kjishko ga pjirira Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro si roy, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko.

⁷ Dënashko ga Sodoma sopga, Gomorra sopga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sopga, e pono no orkwos-mono ba tjok llëm li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjishko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go iyado wlo li miydoklo.

⁸ Nopga owa löng bomi tjrëko li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shärye löng owa ba doyo go, lara Sbörë ba kong yoshko le kjishko. Wotjlik lok ga ichaga ërë llëme le, ga kjok dogo sopga läywe lok owa bakoe.

⁹ Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjishkoshko ga Ä läywara owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjëlë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjlapgarë» le ba kong eni eröe.

¹⁰ Gueniyo nopga ërera, llëbo läywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye läywe löng li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjliya llëme. Wotjlik tjwe llë li shäryayde eröe. Ga ba pjikklo li e.

¹¹ Epga opshäryë owa, Caín dik.* Llëbo shärye llë pogo, dbur shak wlo, Balán dik.† Ga Sbö kole lok llëm kjishko ga llono ga pjir, Coré dik.‡ jE kjishko ga epga song jlöe!

¹² Pjây tön, ië ëng tjok, pjây wopjlu Sbö tjok kjishkoshko ga llëbo shärye lok owa li lökyokjre lok llëm, gueniyo bomi kong ga llëbo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoyotjlik löng om go erö, öng daga

* 1:11 Génesis 4.1-16. † 1:11 Números 22.2-24.25. ‡ 1:11 Números 16.1-50.

opsëng om go erö wleni. Llëbo 'le lok ara, gueniyo llëbo pjlú shärye lok llëm, pjäng sho roshko di llëm, bakwe pjlukdë llaw pogo wleni. Ëye kjimte llëme. Kjor bo kjrozlong dbaryo ga kjor llë botjyono llëm ga e llëno llëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Ëye kjimte llëme.

¹³ Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, llëbo owa shärye li ïgöy wëllë, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng llëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro sï anmoyö li roy iyado wlo.

¹⁴ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjëyoga tek beno ba irgo li öötong ktringgwo tjer (6).[§] Eshko dbaryo ga Enoc tjläno nopga ëre kjishko. Tjlë ga «Tja kuziä! Llono ga Tjlapga Jesús tjwe ba parkagaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär llëme.

¹⁵ E tjwe nopga uunkong ilgwega, nopga owa li shdungga, llëbo owa shäryara kës li kjishko, tjlökwö lara lok owa ba kjishko kës li kjishko bakoe» le.

¹⁶ Nopga ëre kjloshtë llë pogo kjishko, llë pogo läywe owa bakoe. Jëk löng ba wotjlík owa li go erä. Krë lok ara om goshko, ga oblë jyäpgwe lok tjlökwö wolëso go, llëye woyde li wlëya wlo.

Pjäy sjëke

¹⁷ Pjeyoga, llëye lara Sbö tjlökwö roylagaga bi Tjlapga Jesucristo äskarë bomi kong li, e woyoshrozä.

¹⁸ Tjlëno lok ga «Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlökwö joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlík owa li go» lara lok eni.

¹⁹ Nopga eniyo löng bomi tjrëko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbö Sëya llëm, jëk löng ba wotjlík owa li go erä.

²⁰ Gueniyo pjeyoga, pjäy ëng kjimtos mär Sbö go jek këgong këgong. Pjäy

syöshtë Sbö kongshko ga pjäy kjimtaga ber ba Sëyarë.

²¹ Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy songe le bi Tjlapga Jesucristorë bakoe. E kjishko ga llono ga pjäy ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. E koshëmi löng wopro ga tjlökwö ëre woyoshrozä.

²² Ëye, tjlökwö kjrëy wlo li kjone dey miyde llëm ga e songe loziä.

²³ Ëye, tjlökwö bek llëm li kjre woydë kjwlë ga dözi, nopga tek shiy iök roy dwayo wleni. Llamoga songe lozi, gueniyo pjäy sjëk, pjäy opshäryë baïya dik llëm wlo. Woyotjlizi ga llëbo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ëmdë ga beno owa, porwako llëm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵ Sbö bi döga, e eröe. Pjäy kjimte dir llëm wlo ga pjlúe. Pjäy ie äär ber löng ba bokshto ga pjlú bakoe. Eshko ga pjäy pogo llëye dret, pjäy wopjlú anmoyö bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi pjluyo kësbang, tjwlö ara, dbo ara iyado. Ber eni.

[§] 1:14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjäng Génesis 5.3-18 go sorë li eni.

Apocalipsis Llëbo ëre pina Jesucristorë Juan kong, shji yo ñno wleni Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dlung tjrëko ko Patmos lishko, ba shdungglo, Jesús roy pjlu lara kjishko. Pjlara ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjlokwo kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

E irgo ga llëbo wen llono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä engkwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesúsde sorë li pina ba kong. Llono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ëre tara beno Jesús tjlokwo kfragaga kong.

¹ Llëbo ëre pina Sbörë Jesucristo kong, pñya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen dörö li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ëre pñya bor kong wlo.

² Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjlokwo roy lara Jesucristorë bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo.

³ Ëye kjibokwo ëre lë oblë kong ga ber wopjlúe. Ëye tjlokwo ëre kuk, ga kole ga ber wopjlú bako, dbar lër shäng li dörö kjishko.

⁴⁻⁵ Kjibokwo ëre taga tja Juandë.

Jesús tjlokwo kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Rokër Sök Ìyado li* kong, sëyaga doglo kjäk (7) tjeng ba pjlu sökklo jong li bokshto li† kong, Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe. Jesucristo, e Sbö tjlokwo kura li laga jlökoyo, woshrara bäm go li e, pjlunga löng kjok ëre kjing go ichaga li e bakoe. Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go,

⁶ ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pjluo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësang, tjwlo ara, dbo ara Ìyado wlo. Ber eni.

⁷ Tja kuzña. Llono ga Cristo ter pjäng sho roshko, ìga uunkongdë, ba shorkegaga löng dënashko li omik bakoe. Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸ Tjlapga Sbö tjle ga «Tja so tjlokwo toklo ko *Alfa*‡ kjoyo, tja so tjlokwo toklo ko *Omega*§ kjoyo bakoe. Llëye llëm obishko ga tja sök tjan. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. Sök Ìyado li tja. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» le.

Domer weno shäng kjlara, so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹ Tja Juan, tja bomi kjlara Jesús tjlokwo kfraga. Shji mär bi pjluo Jesús go kjishko ga shji shdungkoba, gueniyo kuy kjange. Sbö tjlokwo roy lara Jesúsde bor kong li lër shäng oba

* **1:4-5** Sök Ìyado le li, e **Data** Sbö loklo. † **1:4-5** Sëyaga **doglo kjäk (7)** le li, e **Sbö** Sëya **dbo oblë oblë** li loklo. ‡ **1:8** Grecia so tjlokwo go ga tjlokwo toklo ko **Alfa**, e ba bäm Ìyo, tjlokwo toklo ko **A** wleni.

§ **1:8** Grecia so tjlokwo go ga tjlokwo toklo ko **Omega**, e ba pjirshko, tjlokwo toklo ko **Z** wleni.

kong kjĩshko ga tja icharaba beno sök dlung tjřeko ko Patmos lishko.

¹⁰ Pjłara ga Tjłapga Jesús dbaryo* ga tja go Sbö Sëya jlőkoyo. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjłara dbo ara, pjłuk wli bakworoy wleni.

¹¹ Tjłě bor kong ga «Llëye ĩp'li tozong ber pjang kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjłokwo kjrագaga kjrininggwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblě oblě Asia kjokyo li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» le.

¹² Eshko ga tja bojongö ĩn iröng, ëye ybö kuror tjłě li ě miydër wlo. Eshko ga ĩn ga iök shjiy bapkwō shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7),

¹³ tjřeko shäng kjłara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjłú kjing go.

¹⁴ Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjłublún so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lok ri ri kjoyoe.

¹⁵ Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo li iak jong iök pjě jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjłublunyo dik.

¹⁶ Orkwō kělěkong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwō kälä lletllet, dlo wleni.

¹⁷ ĩn jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwō kělěkong go, ga tjłě bor kong ga «Llëye bangkjřep llëme. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi.

¹⁸ Sök ĩyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së ĩyado wlo. Shin-moga shtoyo u bäng bäng dökkłō tjeng bor wloshko, epga woshřer iröng obi ga pjłúe.

¹⁹ »Llëye ĩnop li tozong. Eni tjok ga llëye shäryë li tos, llëye wen tek iröng li tos bakoe.

²⁰ Dbala ĩnop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwō kělěkong ěre, iök shjiy bapkwō shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ěre, e llě loklo lër bop kong. Iök shjiy bapkwō kjwo kjäk (7) ěre, e bor tjłokwo kjrագaga kjrininggwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblě oblě li jyäglō. Dbala kjwo kjäk (7) ěre, e roy sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkě löng bor tjłokwo kjrագaga kjrininggwo kjäk (7) kong li jyäglō bakoe.

2

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjrագaga löng Éfeso kjokyo li kong

¹ »Roy söga kjok dogo so shäng kjłara, bor tjłokwo kjrագaga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kji-bokwo li tos eni:

»«Shäng kjłara, orkwō kělěkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jek shäng iök shjiy bapkwō shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjřeko. E tjłě bomi kong ga

² 'Pjây jek löng sorë, e miydër. Pjây parkě bor kong kjang, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. No kjone kjone tjłëno ga "Tja Sbö tjłokwo roy laga Jesús äska" lara eni. Eshko ga tjłĩnomi yötso, ga miydoromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jek löng bomi tjok ame.

³ Bor kjĩshko ga llëbo weno bomi kong owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjây wosonkono llëm bakoe.

⁴ »Gueniyo bor kong ga pjây löng llëbo shäryë owa kjrına. Pjây măr löng bor go kjwlëshko ga pjây ëng woydono ara kar kare. Gueniyo pjây opshäryë eni ame.

⁵ Pjây opshäryono dämärshko sorë li woyotjłĩzĩa. Llëbo shäryëmi löng owa li, e owa jlõe lozĩ, ga rayozĩ, ga llëbo shäryoromi dämärshko, Sbö tjłokwo kjroromi kjwlëshko li shäryozĩ

* **1:10 Tjłapga Jesús Dbaryo** le li, e **dbar sondë**shko loklo, e woshřara Sbörë e dbaryo kjĩshko.

eni iröng obi. Shäryëmi eni llëm ga tja jek bomi iök shjiy bapkwö jong 'li kjë bomi shjiryo.

⁶ Gueniyo llëbo ber pjlú bomi kong, llëbo owa shärye nicolaítagarë löng 'li iýwor shjiktëng, ga pjây omîywö shjiktëng eni bakoe.

⁷ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö 'le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kfragaga kong 'li kuya yötso. Sbö kjok bukshko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ga ëye llëbo owa 'li zano ga ichër kjor bo 'li uë 'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kfragaga löng Esmirna kjokyo 'li kong

⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kfragaga löng Esmirna kjokyo 'li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo 'li tos eni:

»"Shäng kjlara, llëye llëm obishko ga sök tjän, llëbo uunkong pjitong dret ga sök obi. Era wolono, ga woshrono iröng obi. E tjlë bomi kong ga

⁹ 'Pjây shdungoba sorë, e miydër. Pjây song jlöe. Gueniyo jlökoyo ga pjây song llëm, pjây llëbo ara wleni. Pjây jyöyotke nopgarë sorë 'li miydër. Epga tjlë ga "Tjawa judíoga" 'le, miga jyö, epga Ä nopga erä.

¹⁰ Llëbo wen tjwe bomi kong owa 'li bangkjrëmi llëme. Lër bomi kong ga pjây kjong kjong ie Äre om go ber löng no shdüzlong uyo roshko, pjây tjliya wlo, llëbo owa shäryëmi wlo 'le, ga pjây shdüya song äär jong dbar sak kjwara (10). Gueniyo tja rayëmi llëm, äär jong pjây wolono guing. Shäryoromi eni ga pjây iër ber löng së iýado Sbö tjok.

¹¹ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö 'le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kfragaga kong 'li kuya yötso. Ëye llëbo owa 'li zano ga nopga wolono tjeng 'li wolon jek obi wlenishko ga llëye wen ba kong llëme 'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kfragaga löng Pérgamo kjokyo 'li kong

¹² »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kfragaga löng Pérgamo kjokyo 'li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo 'li tos eni:

»"Shäng kjlara, dröng tjeng kjwangna, kowo stek kar kar. E tjlë bomi kong ga

¹³ 'Miydër ga pjây löng lishko ga nopga pjluyo 'li Ä erä. Eni ëmdë ga pjây mår löng bor go iýado. Dënashko ga domer shäng kjlara eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjlúe. E zröraba bomi tjrëkoshko ga tja rayoromi llëme.

¹⁴ " 'Gueniyo bor kong ga pjây löng llëbo shäryë owa. Dënashko ga Balac pina Balándë Israel tjëyoga jyäpgwë ara. Epga ichara öng sho twaraba sböpga jyäglö kong 'li uë. Epga ichara pë no orkwosmono ba tjok llëm 'li tjok. Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwö ëre go.

¹⁵ Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwö owa 'le nicolaítagarë 'li go bakoe.

¹⁶ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng 'li, e owa jlöe 'lozi, ga rayozia. Llëm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkjwë bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy 'li go.

¹⁷ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö 'le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kfragaga kong 'li kuya yötso. Ëye llëbo owa 'li zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydëba kjok ëre kjing go llëm wleniyo 'li* twër ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjlublún twër kjwara bako, goshko ko jyä tak pjang tjaglën, miydaga ërë llëm, miyde ba kfragaga 'lirë eröe 'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kfragaga löng Tiatira kjokyo 'li kong

¹⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kfragaga löng Tiatira kjokyo 'li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo 'li tos eni:

»"Sbö Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so

* 2:17 Dli ter kjok dogo dwayo 'le 'li, ko maná.

klung sho kjoyo krung beno shjiy kjoyo bakoe. E tjlë bomi kong ga

19 'Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây ëng woydë ara, pjây mär bor go, pjây parkë bor kong pjlu, llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydër ga eerishko ga pjây löng llëbo pjlu shäryë ara, pjây mär bor go bäm go li kjinmo bakoe.

20 " 'Gueniyo bor kong ga pjây löng llëbo shäryë owa kjrina. Walë shäng kjlara ko Jezabel. E tjlë ga "Tja Sbö tjlökwö 'laga" le, gueniyo jyö erä. Tjlökwö le shäng li go ga bor parkagaga jyäpgwe ara. Epga iche pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Epga iche öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li uë bakoe. Eni ëmdë ga e slömi llëme.

21 Kong dbar tworor kop ara, llëbo owa shäryë shäng li, e owa jlöe le wlo, gueniyo raye woydë llëme.

22 E kjishko ga iër ber buk swlo ara, ba bukklo kjing go. Ëye pë ba tjok, ga llëbo owa shäryë löng li raye llëm ga shdun ara bakoe.

23 Walë li wapga zrör drete. Eshko ga bor tjlökwö kragaga löng kës li ommydë ga wotjlik llë li, llëye woyde löng li, e miydër pjlu, ga pjây kjlara kjlara potjwlën, llëbo shäryoromi li kjishko.

24 " 'Gueniyo pjây kjone kjone jëk löng Jezabel tjlökwö li go llëme. Pjây oppino kjok miydë Ä i miydëba llëm wleniyo lëba li go llëm bakoe. Pjâyda ichër llëbo oblë shäryë llëme.

25 Pjây mär ber löng tjlökwö kjromi li go erä.

26 " 'Ëye llëbo owa li zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo,

27 dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga "epga iche kjang; kole lok llëm ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs wleni."†

28 Ga kong dbala ko Dbar Kjeklo li twër ber ba kong bakoe.

29 Ëye kwomgwo tjok ga woyde

ga tjlökwö le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kragaga kong li kuya yötso'le."

3

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kragaga löng Sardis kjokyo li kong

1 »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kragaga löng Sardis kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, wloshko tjeng Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* dbala kjwo kjäk (7) bakoe. E tjlë bomi kong ga 'Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây löng së lëba, gueniyo pjây wolono löng wleni.

2 i Pjây wöllenzong! Pjây dbo beno sira dö, ga jetoe. E kjishko ga pjây dbokjrozong. İn ga pjây jëk löng pjlo bek bor Sbö bokso llëme.

3 Tjlökwö kuromi, kjroromi li, e woyoshroz, koloz, iröng obi. Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loz, ga rayoz. Pjây wöllën llëm ga tja koshëmi löng llëmshko ga tja jek bomi shwoy, no lü ä wleni.

4 " 'Pjây kjlëb, bomi shwong shtimirë wliwli wleni llëm obi. Pjâyda omshäryono eni kjishko ga pjây iër ber jëk löng bor tjok, doyë shwong ko pjublün go.

5 Ëye llëbo owa li zano ga doyë shwong ko pjublün go, baïya dik. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoy li go. Ga Ëye llëbo owa li zano ga ba ko lön kjibokwo li go dwayo llëme. Ba kjishko ga tja tjlë bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga "Kjwe botoya" lër ba kong lok eni.

6 Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kragaga kong li kuya yötso'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kragaga löng Filadelfia kjokyo li kong

7 »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kragaga löng Filadelfia kjokyo li kong. Kong kjibokwo

† 2:27 Salmo 2.9. * 3:1 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, e eröe. Tjłkwo bek laga li e bakoe. Pjlu David u bäng bäng dökkło tjeng ba wloshko. U bäng bäng döra ga bängzaga erë llëm, u bäng bäng bängzara ga döga erë llëm bakoe. E tjłë bomi kong ga

⁸ Pjây jek lōng sorë, e miydër. İzia. U bäng bäng döror jong bomi boksho, bängzaga erë llëme. Miydër ga pjây dbo ara llëm, gueniyo bor tjłkwo kōloromi, tja rayoromi llëm bakoe.

⁹ Pjây lōng lishko ga nopga lōng kjłöbō, tjłë ga “Tjawa judíoga” le, miga jyō, epga Ä nopga erä. Llono ga epga ichër kjök tjok bomi boksho, ga tjłë lok bomi kong ga “Nopga woyde Jesúsde ara li pjây” le bomi kong eshko.

¹⁰ Dbar tjwe kjwara ga llëbo wen nopga lōng kjok kjwang jikong li kong owa, epga tjłin wlo. Dēnashko ga tja tjłëno bomi kong ga “Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjang, tja rayëmi llëme” loror bomi kong eni, ga tjłkwo li kōloromi. E kjishko ga dbar owa li tjweshko ga pjây dër yōtso, pjây dār wlo.

¹¹ ”Tja äär malinge. Llëye tjeng bomi tjok li jnezī, bomi potjwlëkkło li döga erë bomi shjiryo llëm wlo.

¹² Ēye llëbo owa li zano ga iër ber shäng Sbō u shwleyo wleni, ga ber shäng eni iyado. E go ga bor Sbō ko li tēr, bor Sbō kjokyo ko li tēr, bor ko li tēr bakoe.† Ba kjokyo li, Jerusalén kjokyo tjaglën li e. E ter kjok dogo dwayo.

¹³ Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłkwo le Sbō Sëyarë bor tjłkwo kragaga kong li kuya yōtso’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłkwo kragaga lōng Laodicea kjokyo li kong

¹⁴ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjłkwo kragaga lōng Laodicea kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara,

söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, ‘Ber eni’ laga li e. Llëye le li shärye eni iyado. Llëye İna lile jlökoyo. Llëbo shäryara Sbörë kës ichaga li e bakoe. E tjłë bomi kong ga

¹⁵ Pjây jek lōng sorë, e miydër. Pjây zengteng anmoyō wleni llëm, pjây kjlik ara anmoyō wleni llëm bakoe. Woydër ga pjây kjlik wleni, llëm ga pjây zengteng wleni.

¹⁶ Gueniyo pjây kjlikli wleni erö kjishko ga pjây tjwër bor kjak roy dwayo wleni.‡

¹⁷ Pjây tjłë ga “Tjawa dbur sho ara. Llëbo wlënorwa ara. Llëye oblë woydërwa llëme” lëmi eni. Gueniyo pjây song jlō, pjây llëye dret, pjây kjok İgö llëm, pjây shwong llëm bakoe. ¿Pjây opkugö lōng llëmde?

¹⁸ E kjishko ga lër bomi kong ga dbur sho shöylör suk pjir beno pjlu wleniyo tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjây ber lōng dbur ara jlökoyo wlo. Shwong ko pjłublün tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjây doyë e go wlo, pjây lōng kjlop dret li lökyo jnemi e go wlo. Ga bokkwo dwloyo tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjây kjok İgö pjlu wlo.

¹⁹ ”Ēye woydër li jek owashko ga wlon, ga poshdun, opyë jek pjlo bek irōng wlo. Eni ga llëbo owa shäryëmi lōng li, e owa jlōe lozi, ga rayozia.

²⁰ Kuzia. Tja shäng na bomi u bäng bäng bomi rokë, tja iëmi opzrëk jek bomi tjok wlo. Ēye, tja kura, ga u bäng bäng li döra bor kong ga tja opzrëk jek ber sök ba tjok, ga tjawa ië eng tjok.

²¹ ”Llëbo owa li zanor, ga tja öötong sök bor Data tjok, ba pjlu sökkło kjing go. Ēye llëbo owa li zano ga kong dbo twër äär ber sök bor tjok, bor pjlu sökkło kjing go eni bako wlo.

† 3:12 Sbō ko li tak lok ba go, epga baıya kjishko.

‡ 3:16 Eshko dbaryo ga di bäng tjeng kjlik ara anmoyō, ga nopga dwlomnek di kjlik li go. Di bäng tjeng obi zengteng anmoyō, ga di eniyo li ie lok, ber lōng wopjlu wlo. Gueniyo di bäng tjeng kjlikli llë, e ba kong ga llëno llëme.

22 Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kfragaga kong li kuya yötso'le.»

4

Pjlu sökklo jong kjarara kjok dogo

1 E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn ga u bäng jong oojong kjarara kjok dogo. Ga ybö kuror pjlara pjlu wli bakworoy wleni li tjlëno bor kong obi. Tjlë ga «Pja tëmö. Llëye wen ëre irgo li pin bop kong» le.

2 Jekdo eshko ga tja go Sbö Sëya jllökoyö. Eshko ga pjlu sökklo ñn jong kjarara kjok dogo, kjing go ëbo sök kjlara.

3 Sök li so akkwo wolësowa ko *jaspe, cornalina*, e kjoyoe. Sökklo li sor go, donku pjang pjribri, kää kësang, akkwo wolësowa ko *esmeralda* kjoyoe.

4 Sökklo li sor go, pjluwaga sökklo lok sak pjök kjingsho pkëng (24), tjlapga kjok llgwega wleniyo sök kjlara kjlara sökklo li kjing go, doyono sök shwong pjluwaga go, pjlu dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go jong ba dlu kjing go.

5 Sökklo jong roworbëshko li roy dwayo, llgwäng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara bakoe. Sökklo li bokshto ga iök pjë lok ri ri ba bapkwö roy kjwo kjäk (7). Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) li* e.

6 Ga llëbo ñn buk sökklo li bokshto oblë, so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roigöy wëlle.

Sökklo li worbo go pjlor kar kar, äyalöngsë wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkëng (4) li bokkwö lok llaw pogo, bäm lë, iröng lë bakoe.

7 Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so söglä kjoyo, kjlara bokkwö so no kjoyo, kjlara so döbung dbuk pjang kjoyoe.

8 Kjlara kjlara sjägä lok ko tjer (6), ga bokkwö lok llaw pogo, sjägä li

dorko bakoe. Shkë dba ga tjlë löng iyado. Tjlë ga

«Tjlapga Sbö, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Pja eröe. Pja eröe. Pja eröe.

Pja sök iyado» le lok eni.

9 Sök pjlu sökklo kjing go li sök iyado. E poshrëya äya löng së lirë ara, e ie lok ber kësang, tjwlo ara. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa wopjlu bop tjok iyado» le eni. Le lok enishko ga

10 tjlapga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng li kjök tok sök li bokshto. Ga poshrëya lok eni wopro ga ba pjluwaga dlu ioklo ie ba sökklo li bokshto, ga tjlë lok ga

11 «Borwa Tjlapga, borwa Sbö, llëbo tjeng kës li shäryaga pjarë, woydorop eni kjishko. Ga beno löng së li laga pjarë bakoe.

E kjishko ga pja tjwlo ara, pja iërwa ber kësang, tjwlo ara wlo, pja bangkjrërwa wlo, dbo ara li ber bop kong wlo bakoe» le lok eni.

5

Öng Wlëp Ushko So Llgwöklë, kjibokwo

1 Eshko ga ñn ga sök pjlu sökklo kjing go li orkwö këlëkong kjibokwo tjeng kjarara, tak pjir kjwo kar kare. Kjibokwo li dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokklo go kjwo kjäk (7), roshwing llëm wlo.

2 Ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kjlara, dbo ara wleniyo. E tjlëno dbo go, tjlë ga «Ëye tjwlo ara, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go li döya wlo, kjibokwo li roshwîya wlo?» le.

3-4 Gueniyo ëye tjwlo ara, kjibokwo li roshwîya, iya wlo dret, ëye sök kjok dogo eniyo llëm, ëye sök kjok ëre kjing go eniyo llëm, ëye sök klung ëre dorko eniyo llëm bakoe. E kjishko ga tja slar ëëe.

* 4:5 Sbö Sëyaga *doglo kjäk (7)* le li, e Sbö Sëya *dbo oblë oblë* li loklo.

⁵ Gueniyo tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyo kɬlara tɬlẽ bor kong ga «Pja slar ame. Judá tɬjẽyo ɬi dbongyo sɔk kjwe ɬzong. Kjwe David tɬjẽyo. ɬlẽbo owa ɬi zana pjire. E kjishko ga kjibokwo smokkɔ iak ɬok kjibokwo kjarbo kjwe dɔya ga pɬɬú, kjibokwo kjwe roshwĩya ga pɬɬú bakoe» ɬe.

⁶ Eshko ga ɬn ga Öng Wlẽp Ushko So ɬlgwoklẽ ɬi kojono sɔk pɬɬu sɔkkɔ ɬishko, äya ɬöng sẽ doglo pkẽng (4) ɬi, tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyo ɬöng ɬi, e tɬrẽko. Ga ɬn ga zröraba kjoyoe. Öng ɬi sjö kjwang kjäk (7), bokkwo kjwo kjäk (7), e Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* ichak kjok kjwang ɬikong ɬi ɬoklo.

⁷ Eshko ga jek pɬɬu sɔkkɔ ɬi zlong, ga sɔk pɬɬu sɔkkɔ kjing go ɬi, kjibokwo tjeng ba orkwo këlẽkong ɬi kjarara Öng ɬirẽ ey dwayo.

⁸ Kjararashko ga äya ɬöng sẽ doglo pkẽng (4) ɬi, tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkẽng (24) ɬi, e kjök tono tjeng Öng ɬi bokshto. Kɬlara kɬlara wloshko kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tẽy or go wleniyo tjeng kjwara, wloshko di ioklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwöbö, roshko ɬlẽbo ɬö pɬlẽblẽ. ɬlẽbo ɬö pɬlẽblẽ ɬi, e Sbö nopga syö ɬi ɬoklo.

⁹⁻¹⁰ Eshko ga tono ɬok tẽkwo tjaɬlẽn, tẽkwoyo eni:

«Pja zröraba,
ga bop srẽng kwonop ɬi go ga nopga tɬwlẽnop Sbö kong.
Nopga tɬwlẽnop ɬi tɬjẽyoga oblẽ oblẽ uunkong, tɬlẽ tɬlõkwo oblẽ oblẽ uunkong, kjok shto oblẽ oblẽ uunkong sopga bakoe.
Nopga ɬi iorop beno ɬöng syöshtagaga parkẽ ɬöng Sbö, borwa pɬluyo ɬi kong,
ga ber ɬöng nopga ɬöng kjok ẽre kjing go ɬi ichaga ɬyado wlo.
E kjishko ga pja tɬwlõ ara,
kjibokwo kjwe kjrẽp wlo,
kjibokwo smokkɔ iak ɬok ba kjarbo go ɬi döp wlo bakoe» ɬe.

¹¹ Eshko ga ɬnor jek obi, ga ɬn ga Sbö parkagaga kjok dogo so ɬöng træk ɬlẽm, shtẽy ga äär ɬlẽm wleni. ɬöng pɬɬu sɔkkɔ ɬi, äya ɬöng sẽ ɬi, tɬlapgaga ɬi, e pɬɬor kalẽkong pjribrie.

¹² Ga tɬlẽno ɬok dbo ara. Tɬlẽ ga
«ɬÖng zröraba kjwe tɬwlõ ara,
dbo ara ɬi ber ba kong wlo,
ɬlẽbo tɬwlõ ara tjeng kës ɬi ber ba kong wlo,
kjok miydẽ ara ɬi ber ba kong wlo,
bangkjrẽba wlo,
iẽba ber kësbang, tɬwlõ ara wlo,
poshrẽkoba wlo bakoe!» ɬe.

¹³ Eshko ga ɬlẽbo tjeng kës shäryara Sbörẽ kjok dogo, kjok ẽre kjing go, klung ẽre dorko, ɬlung tɬrẽko, e tɬlẽno ɬok uunkong bakoe. Tɬlẽ ga

«ɬSök pɬɬu sɔkkɔ kjing go kjwe, Öng kjwe,
e poshrẽrwa ɬyado,
bangkjrẽrwa ɬyado,
iẽrwa ber ɬöng kës kës, tɬwlõ ara ɬyado,
dbo ara ɬi ber ba kong ɬyado bakoe!» ɬe.

¹⁴ Ga äya ɬöng sẽ doglo pkẽng (4) ɬi tɬlẽ ga «Ber eni» ɬe, ga tɬlapgaga ɬi kjök tono, ga sɔk pɬɬu sɔkkɔ kjing go ɬi, Öng ɬi, e poshrẽra ɬok.

6

Kjibokwo smokkɔ iak ɬok kjibokwo kjarbo go

¹ E irgo ga ɬn ga Öng Wlẽp Ushko So ɬlgwoklẽ ɬi, kjibokwo smokkɔ iak ɬok kjibokwo go kjwo kjäk (7) ɬi döra kjwara. Ga kur ga äya ɬöng sẽ ɬi kɬlara tɬlẽno dbo go, kjrik wleni. Tɬlẽ ga «ɬPja tegö!» ɬe.

² Ga ɬnor jek obi, ga ɬn ga kwomgla sɔk kɬlara kɬlo pɬlublún. Kɬlara sɔk ba kjing go wloshko sböng tjeng kjwangna. Ga kong pɬɬu ɬlu ioklo twaraba kjwara. E irgo ga jek sɔk kwomgla ɬi kjing go, oba zang wlo ɬe wleni.

* **5:6 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7)** ɬe ɬi, e **Sbö Sëya dbo oblẽ oblẽ** ɬi ɬoklo.

³ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjiwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «iPja tegö!» le.

⁴ Eshko ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo srëzrën. Kjlara sök ba kjing go. Ga kong dröng twaraba kjwangna kësbanke. Ga kong dbo twaraba llëbo wlëp kjok ëre kjing go li pjiya wlo, nopga ber löng ëng zrök wlo.

⁵ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjiwara obi, e tjok ga öötong kjwo mya. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «iPja tegö!» le. Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo sî. Kjlara sök ba kjing go, wloshko llëbo tjläkklo tjeng kjiwara.

⁶ Ga kur ga ëbo tjläno äya löng sê doglo pkëng (4) löng lishko dwayo. Tjlä ga «Nopga iëy ber löng parkë dbar kjiwara, dwla kjrina bayo gök tjung wleni* äska dö, llëm ga dwla kjrina obi bayo gök tjung wleni kjwo mya äska döe. Gueniyo kjyo, kjillgwo bo dyo, e iëy srer llëme» le.

⁷ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjiwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «iPja tegö!» le.

⁸ Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwëshwë. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringswo pkëng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga löng kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zröra dröng go, pjli go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjiwara obi, e tjok ga öötong kjwo shkëng (5). Eshko ga ñn ga shinmoga sëya löng llëbo lö pjläblë sukklo jong eshko li dirko. Epga löng sê obishko ga Sbö tjläkwo kjrara lok, ga lara oba kong, ga zröraba e kjishko.

¹⁰ Eshko ga epga tjläno dbo go. Tjlä ga «Tjläpaga, llëye shäryëp woydë li

shäryëp ga pjläue. Pja eröe. Pja pjlo bek bakoe. ¿Äär jong llono ga nopga löng kjok kjing go li shdum, tjawa zröra lok li kjishko?» le.

¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjläublün, ga ëbo tjlä ba kong lok ga «Koshozî sira obi, bomi pjeyoga Sbö parkagaga zrökoba bomipjöy dik wlo li, e zröraba pjir guing» le.

¹² E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirë kjiwara obi. Eshko ga ñnor jek obi, ga ñn ga yo tjwe pjang kësbang kjrina, dlo kworkwono beno pjang yët, shwong ko yët wleni, mok kworkwono beno pjang srëzrën, srëng wleni,

¹³ dbala lono ter lok kjok ëre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjläkdëshko ga bo lono wleni,

¹⁴ kjok dogo jek jëktëng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup llë, di tjräko llë, dlung tjräko llë, e opkwono lok kjok shto oblë uunkong.

¹⁵ Eshko ga pjläpaga löng kjok ëre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, ëngkjwaga kägäyoga, nopga uunkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de llëmde, e töktong löng uunkong guëng lok ööng roshko, ak këskes tjeng dlup dirko bakoe.

¹⁶ Ga tjlä löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezî bomi dorko, tjawa wlëya sök pjlu sökklo kjing go lirë llëm wlo, tjawa shdüya Öng lirë ba iir ara li go llëm wlo bakoe.

¹⁷ Borwa shdüzlong dbaryo laraba li öötonge. Ëye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

7

Nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000) iak lok llëbo jyäglo go

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), kojono

* 6:6 Gök tjung wleni, e bayo litro kjiwara dik.

l'öng kjok p'jir worbo k'jringgwo pk'ëng (4) l'ishko, ga p'jluk tek eshko dwayo li b'änkira, kjok l'lä, d'lung l'lä, k'jor l'lä, e p'jiya l'läm wlo.

² Epga kong dbo twaraba, kjok ëre p'jiya wlo, d'lung bakoe. Ga ïn ga Sb'ö parkaga kjok dogo so k'jlara obi tek t'jwe sh'äng d'lo wen t'ëm shwo l'ëkong dwayo, wloshko Sb'ö S'ök ïyado li jy'äglo. Ga t'jl'ëno parkagaga doglo pk'ëng (4) l'öng li kong. T'jl'ë ga

³ «K'jok l'lä, d'lung l'lä, k'jor l'lä, e p'jimi l'läm, äär jong l'läbo jy'äglo ioroy Sb'ö parkagaga l'öng k'ës li bokdo go guing» l'ë.

⁴ Eshko ga kur ga Israel t'jeyoga iak lok l'läbo jy'äglo go li doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak db'äw k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo sak pk'ëng k'jing-sho sak db'äw db'äw p'jloglo pk'ëng (144,000).

⁵ Judá t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Rubén t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Gad t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jing-sho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

⁶ Aser t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Neftalí t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Manasés t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

⁷ Simeón t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Leví t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jing-

sho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Isacar t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

⁸ Zabulón t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

José t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jing-sho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Benjamín t'jeyoga iak lok doglo sak db'äw db'äw p'jloglo sak k'jwara k'jingsho sak db'äw db'äw p'jloglo p'jök (12,000).

Nopga ara doyono l'öng shwong ko p'jlublún

⁹ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn eshko p'jlu s'ökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga l'öng tr'äk l'läm, sht'ëy ga äär l'läm wleni. T'jeyoga obl'ë obl'ë uunkong l'öng eshko. Nopga kjok obl'ë obl'ë uunkong so l'öng eshko. Nopga t'jl'ë t'jl'ökwo obl'ë obl'ë uunkong l'öng eshko bakoe. Doyono l'öng shwong p'jlublún go, k'jlara k'jlara wloshko mek korga.

¹⁰ Ga t'jl'ëno dbo go. T'jl'ë ga «ïBorwa Sb'ö, e s'ök p'jlu s'ökklo k'jwe k'jing go!

ïNo döga li k'jwe!

ïNo döga li Öng k'jwe bakoe!» l'ë.

¹¹ Sb'ö parkagaga kjok dogo so k'jono l'öng p'jlu s'ökklo li, äya l'öng s'ë doglo pk'ëng (4) li, t'jlapgaga li, e p'jlor kal'ëkong p'jribri li, e k'jujono bokdo k'jlay klung go, ga Sb'ö poshr'ëra lok.

¹² T'jl'ë ga

«ïBer eni!

ïBorwa Sb'ö,

e poshr'ërwa ïyado,

e i'ërwa ber k'ësbang, t'jwl'ö ara ïyado,

k'jok miyd'ë ara li ber ba kong ïyado,

“T'jawa wop'jlú ba t'jok” l'ërwa ïyado,

dbo ara li ber ba kong ïyado bakoe!

¡Ber eni!» le.

¹³ Eshko ga tɿlapgaga löng li kɿlara tɿlê bor kong ga «¿Löng shwong ko pɿlublún kjwe ë, kjone so, e miydêpde?»

¹⁴ «Tɿlapga, kjwepga ë miydêr llême» lêr ba kong.

Kuya ga tɿlê bor kong ga «Kjwepga to jek löng song ɿlô, llêbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srêng li go beno pɿlublúne.

¹⁵ E kjîshko ga löng Sbô pɿlu sökklo kjwe bokshto, ga beno löng parkê ba u royshkê dbae. Ga kjwepga daga beno Sbôrê om go.

¹⁶ Beno löng pɿli kuk ame, wodogro ame, suya dlôrê ame, barwe kjok kjlikdê ame bakoe.

¹⁷ Öng sök pɿlu sökklo jong kjweshko go kjwe ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng sê ɿlökoyo wleniyo buklishko. Ga ba boryo kröya Sbôrê, ber löng slar ame wlo» le.

8

Llêbo lô pɿlêblê bapkwô

¹ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kwara obi, e tjok ga öötong kjwo kjäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kjing wop tjoke.

² E irgo ga ɿn ga Sbô parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7) löng Sbô bokshto li kong wli twaraba kwara kwarae.

³ Eshko ga Sbô parkaga kjok dogo so tek shäng kɿlara obi, wloshko llêbo lô pɿlêblê bapkwô shäryak dbur sho shöylör go, ga öötong shäng llêbo lô pɿlêblê sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong li zlong. Eshko ga kong llêbo lô pɿlêblê twaraba ara, suya Sbô nopga syô li tjok, llêbo lô pɿlêblê sukklo jong pɿlu sökklo bokshto li kjing go wlo.

⁴ Ga llêbo lô pɿlêblê li yô jem pjang Sbô parkaga li orkwo dwayo Sbô bokshto, Sbô nopga syô li tjok.

⁵ Eshko ga iök sêya kjrara Sbô parkaga lirê kjwöbö, llêbo lô pɿlêblê sukklo li dwayo, ga iara llêbo bapkwô li roy, beno tjunge. E irgo ga iök sêya tjeng ba bapkwô roy li dbura jer kjok ëre kjing go. Eshko ga kjrik ri ri le ara, llgwlêng tur jong ɿletɿlet llaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶ E irgo ga Sbô parkagaga doglo kjäk (7) li poshäryono löng pɿir, ba wli li bakwê wlo.

⁷ Sbô parkaga bäm li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ëre kjing go, di zeng kjwolong tjok, srêng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jîkong li shdöktong beno kjringswo mya, ga kjok kjrina li sura pɿir, kjor llê, kjlo sho llê tjeng eshko li tjok.

⁸ E irgo ga Sbô parkaga kɿlara obi, ba wli bakwara, ga llêbo so dlup kësbang pjê jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung roshko. Ga dlung kjwang jîkong li shdöktong beno kjringswo mya, ga dlung kjrina li kworkwono beno srêng eröe.

⁹ Ga llêbo tjeng sê ba roy li kjêdong dret, kjoyong jêk tjeng ba kjing go li pjitong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbô parkaga kɿlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pɿloglo mya. Eshko ga di llê, di bäng llê, e shdöktong beno kjringswo mya, ga dbala lono kwara kësbang, iök ri ri wleni, di kjrina li kjing go.

¹¹ Dbala li ko Këä, ga di kjrina li iara beno tjeng këä. Di sreno li kjîshko ga nopga wolono arae.

¹² E irgo ga Sbô parkaga kɿlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kälä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yêt, mok kälä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yêt, dbala kälä shdöktong beno kjringswo mya, ga kjrina li kworkwono beno yêt bakoe. E kjîshko ga dba li shdöktong beno kjringswo mya, ga dbar kjwobi go ga kjrina li beno kjok

ro yēt, shkë li shdöktong beno kring-gwo mya bako, ga shkër kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yēt bakoe.

¹³ Eshko ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga döbung kuror dbuk pjang kjwara kjok dogo, tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Pjāy nopga löng kjok kjing go, Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya obi löng ba wli bakwë wlo! jE kjishko ga pjāy song jlō, pjāy song jlō, pjāy song jlōe!» le.

9

¹ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga ĩn ga dbala lono ter kjwara kjok dogo dwayo, kjok ëre kjing go. Dbala li kong u bäng bäng dökklo twaraba kjwara, pjlebgwo jong rong anmoyö li dökklo.

² Ga pjlebgwo li kop dörashko ga yō tēm tur jong ba roy dwayo, llëbo sukklo kësbang anmoyö wleni.

³ Eshko ga yō jem pjang li roshko dwayo sekwa ter tur jong träk llēm, shdöktong kjok kjwang jikong, ga kong dbo twaraba nopga ue wlo, no ue dyërë wleni.

⁴ Gueniyo ichara kjlo sho llë, kjor korga llë, llëbo kësang llë, e uë llëme. Ichara nopga Sbö jyāglo lok ba bokdo go llēm wleniyo li uë eröe.

⁵ Gueniyo ichara beno löng nopga li zrök llēm, beno löng ba shdung ara, äär jong moglo shkëng (5). Ue lokshko ga kuya ga uara dyërë wleni.

⁶ Eshko dbaryo ga nopga löng li wolon woydë, gueniyo wolon llëme. Wolon woydë ara ëmdë ga wolon ga äe.

⁷ Sekwa lër li, e so kwomgla doyak pjir, jongya ëngkjwë wlo li kjoyoe. Ba kã kjing go llëbo pjang so pjlunga dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go li kjoyo, ba bokkwo so no bokkwo kjoyo,

⁸ ba kãkzong so walë kãkzong kjoyo, ba kowo so dbong kowo kjoyo bakoe.

⁹ Ba worbu wlikoklo so worbu wlikoklo shäryak dröng sho go kjoyo, ba sjägä, e pjluk so jëkklo ara dopshira kwomglarë jëk löng ëngkjwë wlo li kjoyo,

¹⁰ ba pjlak, e dbo go jong swlet, so dyë shju kjoyo, ga ba pjlak li go ga nopga shduna ara, äär jong moglo shkëng (5).

¹¹ Sekwa li pjluo sök kjlara. Hebreo tjlökwo go ko Abadón. Grecia so tjlökwo go ko Apolión.* E Ä parkaga, parkë shäng pjlebgwo jong rong anmoyö li daga.

¹² Llëbo owa anmoyö bäm li jek tjän. Gueniyo beno kring pjök obi.

¹³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara. Llëbo lö pjleblë sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong Sbö bokshto li goshko sjö iak lok kjwang pkëng (4). Eshko ga ybö kuror pjlara sjö lok li go dwayo.

¹⁴ Tjlë parkaga wli bakwaga li kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), pjrik löng di kësbang ko Éufrates pjangshko li, e döba» le.

¹⁵ Sbö parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li, e iak beno pjrik löng eshko, ba dloyo, dbaryo, mokyo, luyo li öötong guing, nopga zrök ara eshko wlo. Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kringgwo mya. Ga parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li döktong, ga nopga kjrina li zröra lok drete.

¹⁶ Eshko ga ëngkjwagaga jëk löng kwomgla söga ara. Kur ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw pjloglo pjök (200,000,000).

¹⁷ Kwomgla, ba söga, e ĩnor, shji yoïno wleni li, ga so eni. Ba worbu wlikoklo kjwo srëzrën, ding ding, shöylör bakoe. Kwomgla kägä li so dbong kägä kjoyoe. Iök tur jong ba kjak roy dwayo, yō tjok, akkwo ko *azufre* tjok bakoe.

¹⁸ Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kringgwo mya. Ga

* **9:11** Hebreo tjlökwo **Abadón**, Grecia so tjlökwo **Apolión**, e **no pjiga** loklo.

kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko.

¹⁹ Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjakshko bakoe. Ba pjak li kagä tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰ Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk, llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjublün go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok ïga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe.

²¹ Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

10

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kjibokwo chirawa

¹ E irgo ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjang ba dlu kjing bakoe. Ba bokkwo so dlo kjoyo, ba dre so iök kjoyo.

² Wloshko tjeng kjibokwo kjwara chirawa, roshwing pjir ba orkwo kjing go. Ba dre këlëkong iara dlung kjing, ga milëkong iara klung kjing.

³ Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dloktong, ri ri le kjwangnashko kjwangnashko.

⁴ Tjlökwö lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlushko. Tëy llëme» le.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlëkong poyono jem kjok dogo,

⁶⁻⁷ ga tjläno jlökoyo. Tjlë ga «jlëye koshëy ame! Llëye shäryë wlo li, e

laga Sbörë, ga lara ba tjlökwö lagaga kong dënashko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shäryë eshko» le. Tjlëno enishko ga tjläno jlökoyo, Sök İyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸ E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlä bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹ Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlong, ga kjibokwo li rokoror ba kong. Kuya ga tjlä bor kong ga «Kjrozong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le.

¹⁰ Eni ga kjroror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹ Eshko ga ëbo tjlä bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlä tjlökwö oblë oblë tjok li, llëbo wen pjilupga oblë oblë tjok li, e los jek obi» le.

11

Sbö tjlökwö lagaga do pjök

¹ Eshko ga tja kong kjorkwang twara ëborë kjlara, llëbo tjlikklo wleni, ga tjlä bor kong ga «Pja kojös, pja nom Sbö u tjlik, öng sho sukklo jong ba zlong bäng li tjok, ga löng ba poshrëk eshko li shtëp bakoe.

² Gueniyo ba u bäng kjako li tjlip llëm, e twak beno tjeng nopga judío llëm wleniyo li kong. Sbö kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wloshko, epga jek löng, tek löng e roshko moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo.

³ Eshkoshko ga nopga ichër do pjök, bor tjlökwö roy lë oba kong dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw

pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260) wlo. Ga shärye lok eni, doyono löng sopokklo shwongyo go» le.

⁴ Kjek ëre Tjlapgayo li bokshto ga kjor lok do pjök ko *olivo*, iök shjiy bapkwolok do pjök bakoe. Kjol'li, iök bapkwoli, e nopga do pjök li jyäglö.

⁵ Eye tjwe ba shdung lëshko ga iök to tur nopga do pjök li kjak roy dwayo, ga ba wloyoga tjwe löng li pjiya drete. Eye ba shdung woydë ga wolon eni kjluwe.

⁶ Epga kong dbo twaraba, shunyo slong, äär jong Sbö tjlökwolara pjir guing. Ga kong dbo twaraba obi, di kjlopswë ber srëng wlo, swlo oblë oblë ichë tjwe kjok ëre kjing go wlo bakoe.

⁷ Sbö tjlökwolara lok pjir irgo ga äya owa sök pjlebgwo jong rong anmoyö lishko li shrono shäng ëngkjwono ba tjok, ga epga zröra.

⁸ E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tjwölö ara li irbo bäng go, Tjlapga Jesús zröraba pjang kjlös go dënnashko kjokyo lishko. Kjek eshko li, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe.

⁹ Ga nopga tjwe shinmoga tjeng li ik ara, tjeyoga oblë oblë uunkong, nopga tjle tjlökwoblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe. Öör löng eni äär jong dbargwo mya kjingsho bëy, gueniyo ëye wotjlino ba doyo tjeng li jnek llëme.

¹⁰ Eshkoshko ga nopga löng kjok ëre kjing go beno löng wopjlú, ga llëbo twara lok ëng kong, ba sëngglö, shinmoga wolono dbaryo li shrëk wlo. Shäryara lok eni, löng së obishko ga nopga li shduna Sbö tjlökwolagaga lirë ara kjishko.

¹¹ Gueniyo öötong dbargwo mya kjingsho bëyshko ga woshrrara Sbörë iröng obi, ga kojongö löng. Iya nopga löng lirë ga bangkjre lok ara anmoyö.

¹² Eshko ga ybö kura nopga do pjök lirë ter kjok dogo dwayo pjlara, tjleño dbo go. Tjle ba kong ga «Pjäy tëmö» le. Ga iya ba wloyogarë löng wopro ga to jem kjok dogo, pjäng sho roshko.

¹³ Jekdo eshko ga yo to jem kësang. Kjek eshko li shdöktong beno kjring-gwo sak kwara (10), ga kjrina lishko ga u lok li toktong pjir, ga nopga wolono doglo sak dbaw dbaw pjloglo kjäk (7,000). Benö löng së li, Sbö sök kjok dogo li bangkjrra lok ara, ga iara lok beno kësang, tjwölö ara bakoe.

¹⁴ Llëbo owa anmoyö pjök li jek tjän. Gueniyo kjrina obi li tjwe döröe.

Wli kwara obi

¹⁵ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Eshko ga ëbo tjleño lok dbo ara kjok dogo. Tjle ga

«Bi Tjlapga, ba Cristo,
e öötong beno löng nopga löng
kjok kjing go li pjlyoga,
ga iche lok iyado» le.

¹⁶ E irgo ga tjlapgaga kjok llgwegawleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng Sbö bokshto, ba pjlu sökklo kwara kwara kjing go li kjöktono, ga Sbö poshrëra lok,

¹⁷ tjle ga

«Tjlapga Sbö,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga
pjluë.

Pja sök iyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök
nopga löng kës li ichaga.

Tjawa wopjlú bop tjok e kjishko.

¹⁸ Tjeyoga löng kës li iirkono ara bop
kongshko ga

pja iirkono ara ba kong lok
bakoe.

Shinmoga llgwezlong dbaryo li
öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlökwolagaga,
ba potjwlezwlong dbaryo li
öötong bakoe.

Bop nopga tjwölö ara, tjwölö chira,
bop ko bangkjragaga löng kës,
epga potjwlep pjire.

Ga kjok pjiga li pjip drete» le.

¹⁹ Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u bäng roshwinaba jong ojong, ga roshko ba tjlökwowoyoshroklo bapkwobuk li inor. Eshko ga llgwleäng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le

ara, yo ian pjang, di zeng shrono ter kjwolong ara bakoe.

12

Walë, äya so Ööka kjoyo

¹ E irgo ga llëbo jyäglö weno pjang kësbang kjok dogo. Walë shäng kjlara eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba kä kjing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), pjlu dlu ioklo wleni.

² Walë li shäng kjlaraso llëm, ga ay le ara, chida buk dörö kjishko.

³ Eshko ga llëbo jyäglö weno pjang kjrina obi. Äya kësbang sök kjlara kjlo srëzrën, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo kjäk (7), pjlu dlu ioklo iak jong kjwara kjwara li kjing go, sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe.

⁴ Dbala shdöktong beno kjringsgwo mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga dbura ter lok kjok ëre kjing go. Eshko ga öötong sök walë li bokshto, chida li wen bukshko ga ue jekdo wlo le.

⁵ E irgo ga chida buk kjlara domer. Llono ga tjëyoga löng kës li iche kjange. Gueniyo eshko ga chida li kjara Sbörë ey dwayo, ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba tjok.

⁶ Walë lira töktong jek öötong sök kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro no llëmshko lishko, ga dara Sbörë eshko dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjing-sho sak tjer (1,260).

Miguel ëngkjwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko Miguel, e töno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok dogo so tjok, ga ëngkjwono lok äya li tjok, äya pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe.

⁸ Ga äya li jenoe. E kjishko ga epga beno löng eshko kjok dogo ame.

⁹ Äya li dburaba ter kjok ëre kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya li, dgur dënashko li e. E kowëba Ä. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo jyäpgwaga li e.

¹⁰ Eshko ga kur ga ëbo tjläno dbo go kjok dogo. Tjlë ga

«Eeri ga ba nopga döra Sbörë pjire.

Bi pjeyoga rotaga shkë dba bi Sbö bokshto li,

e dburaba jer kjok ëre kjing go.

E go ga Sbö dbo ara, Cristo dbo ara, e ÿy wëlle.

Ga Sbö beno sök bi pjluoyo.

¹¹ Ä zana bi pjeyogarë pjir,

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë srëng li go,

Sbö tjlökwö lara lok li go bakoe.

“Tjawa mär Öng li go” le lok,

ga wolon li bangkjre lok llëme.

¹² E kjishko ga pjäy löng kjok dogo, pjäy wopjlue.

Gueniyo pjäy löng kjok kjing go,

pjäy löng dlung roy,

pjäy song jlöe.

Ä to jer öötong shäng bomi shwoy, ga iirkë ara,

dbar ba kong beno sira dö kjishko.

Pjäy löng song jlö e kjishko» le.

¹³ Äya so Ööka kjoyo li lono ter kjok ëre kjing go eni. Miydarashko ga to shäng chida li mekë irpjang.

¹⁴ Gueniyo walë li kong, sjägä twara Sbörë ko pjök, kësks, döbung sjägä wleni. E irgo ga sjägä li go ga dbuktong to, öötong sök kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro no llëmshko lishko, shaya dgur lirë ga ä lishko, ga dara Sbörë eshko, lu pjloglo sak mya kjingsho bëy.

¹⁵ E irgo ga di ichara dgur lirë tur ba jak roy dwayo, di kës wleni, walë li söya di lirë wlo le.

¹⁶ Gueniyo walë li kjimtara klung lirë, jyä dlöktong, ga di jer li dwara pjire.

¹⁷ E kjishko ga äya li iirkono ara walë li kong, ga to ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo li tjok. Nopga Sbö tjlökwö kolaga mär löng Jesús go li epga.

¹⁸ Äya lira beno sök dlung sor go erä.

13

Äya weno tëm dlung roy dwayo kjlara

¹ E irgo ga ïn ga äya wen tëm sök kjlara obi, dlung roy dwayo. Äya li kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), pjlupga dlu ioklo iakjong kjwangna kjwangna li kjing go. Ko jyä tak pjang kägä kjwara kjwara li go, Sbö läywoklo owa wleni.

² Äya li so dbong kjoyo, ba dre so äya kjloshko so sok kësbang zok ara li dre kjoyo, ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe. Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo lirë beno sök ba pjlü sökklo kjing go, ga kong dbo twara, oba iche wlo.

³ ïn ga äya li kägä kjwara zakjong ba skato, gueniyo pjano iröng. İya nopga löng kjok ëre kjing go lirë ga yëy le lok erä, ga uunkong tönö lok ba tjok.

⁴ Äya so Ööka kjoyo li poshrëra lok, dbo twara Äya li kong kjishko. Äya weno tëm dlung roy dwayo li poshrëra lok bakoe. Tjlë lok ga «¿Ëye äär äya kjwe dikdo? ¿Ëye äya kjwe zangdo?» le lok eni.

⁵ Äya li iara Äre krë ara wlo, tjlë tjlökwo Sbö läywoklo owa wleni wlo, oba iche möglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo bakoe.

⁶ Eshkoshko ga Sbö läywara owa jlökoyo, Sbö ko, ba u, nopga löng kjok dogo, e läywara owa uunkong.

⁷ E kong dbo twara Äre to ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga zanae. Ga kong dbo twara Sbörë, kjok shto oblë oblë uunkong sopga, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, e iche wlo.

⁸ Nopga löng kjok ëre kjing go kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko So llgwoklë zröraba li kjibokwoyo go llëm wleniyo, Äya li poshrëra lok. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së İyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak lok kjibokwo ëre go tjän.

⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁰ Ëye shakoba, sökoba kjok shto oblë wlo ga shakoba, sökoba kjok shto oblë.

Ëye zrökoba dröng go wlo ga zrökoba dröng go.

Miydëy tjlökwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Sbö raye llëm bakoe.

Äya weno tëm klung roy dwayo kjlara

¹¹ E irgo ga ïn ga äya wen tëm sök kjlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlëp ushko so llgwoklë sjö kjoyo, gueniyo tjlë äya so Ööka kjoyo li dik.

¹² Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ëre kjing go kës li iara ba poshrëk.

¹³ Eshko ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara kësbang oblë oblë ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ëre kjing go oba bokshto.

¹⁴ Llëbo eni li shäryara äya bäm İyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyäpgwara uunkong. Ga epga iara äya bäm İyo li jyäglö shäryë kjlara, ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo. Äya bäm İyo li kjupashko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono llëm, pjano iröng obi.

¹⁵ Äya weno tëm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyäglö shäryara nopgarë li iche tjlë wlo. Eshko ga ëye äya jyäglö li poshrëra llëm ga ichara zrökoba wlo.

¹⁶ Ga nopga iara uunkong llëbo jyäglö ie ba bokdo go, llëm ga ba orkwo këlëkong go. Nopga tjwlö ara wleniyo, nopga tjwlö chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, nopga eni llëm wleniyo, e iara uunkong ba shäryë eni.

¹⁷ Eni ga ëye llëbo jyäglö li iak lok llëm ga llëye tjwlëya ga ä, llëye soyneya ga ä bakoe. Llëbo jyäglö li, e äya ko li loklo, ba ko li shtoroy ga äär bayo kjöm li loklo bakoe.

¹⁸ Ba ko li shtëy ga äär bayo kjöm li miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Ëye kjok miydë ara ga shte ga pjlú, ga äär ber sak dbäw pjlógo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li loklo.

14

Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë, nopga doglo sak dbäw dbäw pjlógo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo pkëng (144,000)

¹ E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn ga Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë li sök Siön dlupyo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbäw dbäw pjlógo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo pkëng (144,000), uunkong li bokdo go Öng li ko jyã tak pjang, Öng Data li ko jyã tak pjang bakoe.

² Eshko ga kur ga llëbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kës pjlublunyo li pjlukyo kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo tëba löng li kjoyo bakoe.

³ Ga nopga löng li tonò lok tèkwo tjaqlën, pjlú sökklo jong kjok dogo li bokshto, äya löng së doglo pkëng (4) li bokshto, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo li bokshto bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbäw dbäw pjlógo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjlógo pkëng (144,000) li tokdo eröe. Nopga döktong löng kjok ëre kjing go li epga. Ëye oblë të ba tèkwo li go ga äe.

⁴⁻⁵ Epga llëbo owa shäryono walëga tjok llëm, jyörkono llëm bakoe. Beno löng pogo llëye dret Sbö bokso erä. Ga to löng Öng li irgo, jek kjone lishko. Epga döriba nopga löng kës li tjrëko dwayo, ga twaraba Sbö kong, Öng li kong, ba sengglo, bo kwirkono bäm ñyo li kjraraba, twaraba ba kong wleni.

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶ Eshko ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlokwo pjlú ber ñyado wlo li söya tjeng nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga kong, tjëyoga oblë oblë uunkong kong, nopga tjlä tjlokwo oblë oblë uunkong kong bakoe.

⁷ Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Nopga ilgweya Sbörë dbaryo li öötonge. E kjishko ga Sbö bangkjrozï, iozï ber kësbang, tjwlö ara, poshrëzï bakoe. Kjok uunkong shäryaga li e, kjopkwo, kjok ëre, dlung, di wen lok kjone pogo bakoe» le.

⁸ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjlä ga «¡E pjitonge! ¡Babilonia kjokyo tjwlö ara li pjitonge! Tjëyoga oblë oblë pinggaga llëbo owa shäryë oblë oblë li e. Epga ichara Sbö rayë bakoe. E pjitong e kjishko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Ëye äya li poshrëk, ëye ba jyäglö li poshrëk, ëye bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglö li jyã tak pjang ga

¹⁰ Sbö iirkono ara ba kong. E kjishko ga ëye Sbö iono ber iirshko ga shdüya sorë ga epga shdüya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri li tjok, Sbö parkagaga kjok dogo so bokshto, Öng li bokshto bakoe.

¹¹ Epga shdüya eni ñyado, ba iök li sjer llëm shkë jïk, dba jïk. Shäryë eni, äya li poshrëra lok kjishko, ba jyäglö li poshrëra lok kjishko, bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglö li jyã tak pjang kjishko bakoe» le.

¹² Miydëy tjlokwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús rayë llëm bakoe.

¹³ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä ga «Tjlokwo ëre to-zong. Eeri jek lëkong ga ëye mär beno löng Tjlapga Jesús go wolonoshko guing ga ber wopjlúe» le.

Kuya Sbö Sëyarë ga tjlë ga «Ëng, eni. Epga sjeno parkorbo, ga potjwlëya Sbörë ba pak'li kjïshko» le.

Dwla bo skozlong dbaryo, kjillgwo bo skozlong dbaryo

¹⁴ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga pjäng sho wen pjang kjrina pjlublün, kjing go sök kjlara so no to ter kjok dogo dwayo'li kjoyo, dlu kjing go pjlü dlu ioklo pjang kjwara shäryak dbur sho shöylör go, wloshko dröng tjeng kjwangna zöngë.

¹⁵ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara, Sbö u jong'li roy dwayo, ga tjlëno sök pjäng sho kjing go'li kong dbo go. Tjlë ga «Dwla bo kwirkono tjän, ga dwla bo skozlong dbaryo öötongë. E kjïshko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwla bo tjeng'li skok» le.

¹⁶ Kuya ga ba dröng'li go ga dwla bo tjeng kjok ëre kjing go kës'li zakza tas erä.

¹⁷ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara obi, Sbö u jong kjok dogo'li roy dwayo, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe.

¹⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so wen shäng kjlara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lö pjlëblë sukklo kjing go'li dë, sjer llëm wlo. Eshko ga tek shäng öng sukklo jong'li shwoy dwayo, ga tjlëno wloshko dröng tjeng'li kong dbo go. Tjlë ga «Kjillgwo bo kwirkono tjän. E kjïshko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom jer kjok kjing go, kjillgwo bo tjeng'li töng» le.

¹⁹ Kuya ga ba dröng'li go ga kjillgwo bo tjeng kjok ëre kjing go kës'li zakza tas, ga dbukza jer kjillgwo bo llruzlong shtoyo'li roshko. E no shdüzlong shtoyo'li loklo, ëye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng'lishko.

²⁰ Kjillgwo bo llruzlong shtoyo'li jong kjok eshko'li worbo go. Eni ga kjillgwo bo'li llrura eshko, ga ba srëng'li tur jer jong e roy dwayo di kësbang wleni, öötong kjlay kwomgla kjëngso

go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjlarbo wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.*

15

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), no shdungglo ktringgwo kjäk (7)

¹ E irgo ga ïn ga llëbo jyäglo wen pjang kësbang kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng ktringgwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir'li pjir e go.

² Eshko ga llëbo ïn buk so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roshko iök. Dlung'li sor go nopga kojono tjeng ara, äya'li zana lok, ba jyäglo'li zana lok, ba ko'li shtoroy ga öötong kjöm'li zana lok bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿe or go wleniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba wloshko.

³ Eshko ga tono lok Sbö parkaga tek dënashko so Moisés'li tÿkwo, Öng'li tÿkwo bako, tÿkwoyo eni:

«Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë'li shäryëp ga pjlüe.

Bop pak shäryorop'li,
e kësbang, wolëso.

Llëbo bek'li,
e shäryopdë.

Tjÿeyoga kës pjluyo ïyado'li pja eröe.

⁴ Tjlapga, ëye, pja bangkjre llëmyo drete.

Ëye, bop ko ie ber kësbang, tjwlö ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Ëye oblë eniyo drete.

Bop pak pjlo bek'li beno wëïë,
tjÿeyoga tjeng kës'li äär bop poshrëk e kjïshko.»

⁵ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn kjok dogo ga Sbö u jong eshko'li jong oo-jong.

⁶ Ga Sbö parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng ktringgwo

* **14:20 Shji jëk dbargwo sak kjwara dik** le'li, e **kilómetro ktringgwo sak dbäw pjloglo mya (300)** loklo.

kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjlublún, drëpdre, pjlú, tjwlö ara wleniyo go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go.

⁷ Eshko ga äya löng sē doglo pkēng (4) kjlara, epga kong di ioklo twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbö Sök İyado li iir.

⁸ Ga Sbö u jong li dlino jong yō sho go, Sbö dbo kälä tjeng eshko kjishko. Eni ga eye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdungglo kjinggwo kjäk (7) söya Sbö parkagaga doglo kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

16

Di ioklo kjwo kjäk (7) roshko Sbö iir

¹ Eshko ga ybō kuror tek Sbö u jong li roy dwayo pjlara, tjlēno Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li kong. Tjlē ga «Pjāy nom Sbö iir tjeng di ioklo kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» le.

² Kuya lok ga Sbö parkaga bām İyo li, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter kjok ere kjing go, ga nopga jyā tak lok äya jyāglo go, äya poshrëgaga löng li, e poglo go ūta weno ara, bang ara.

³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno oblē, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llēbo tjeng kēs dlung roy li kjētong drete.

⁴ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter di llē, diwa llē, e kjing, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng.

⁵⁻⁶ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so kuror kjlara. Di llē ichaga li e. Tjlē ga

«Sbö, pja sök İyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjlökwō lagaga srëng li shira bakoe.

E kjishko ga

iorop beno löng srëng iē, ba shdungglo.

Kjok llgwerop eni li,
e beke» le.

⁷ Eshko ga kur ga llēbo lö pjlēblē sukklo jong li öö le, tjlē ga

«Eng, Tjlapga Sbö,

llēye shäryep woydē li shäryep ga pjlue.

Kjok llgwerop sorē li,
e beke» le.

⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek dlo kjing, ga dlo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälä dbo ara li go wlo.

⁹ Eshko ga nopga löng li sura dlo kälä lirē ara. Eni emdē ga llēbo owa shärye löng li rayara lok llēm, Sbö iara beno kēsbang, tjwlö ara llēm bakoe. Llēbo owa li ichara Sbörē ba kong kuzong ga beno löng Sbö ko li lāywē owa erä.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter äya pjlū sökklo jong li kjing go, e tjok ga öötong pjloglo shkēng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yet erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjyorkwo uē.

¹¹ Eni emdē ga llēbo owa shärye löng li rayara lok llēm, beno löng Sbö sök kjok dogo li lāywē owa erä, ba bang ara li kjishko, ba ūta li kjishko bakoe.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llēbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jer Éufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjlungga tek dlo wen tēm shwo lëkong dwayo li jek dipzē ba engkwagaga tjok di kar ga pjlū wlo.

¹³ Eshko ga İn ga sēyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjläk kjoyoe. Kjlara opshino tek äya so Ööka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe.

¹⁴ Eshko ga sēyaga owa li to löng llēbo İydēba llēm wleniyo shärye oblē oblē. Ga pjlungga löng kjok kjwang jikong li tōna lok, engkwē Sbö tjok, no

llgwezlong dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

¹⁵ Cristo tjlökwo woyoshrozä. Tjlëno ga «jPjây sjêke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Èye sök bor koshe jlokoyo, sök së, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjlú eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶ Eni ga pjlupga li tona lok pjir, söra lok öötong löng kjok kjrínashko. Hebreo tjlökwo go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjluk jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Ga ëbo tjlëno dbo go pjlú sökklo jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le.

¹⁸ Eshko ga llgwlëng tur jong lletllet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësang, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo ÿdë eni llëme.

¹⁹ Babilonia kjokyo tjwlo ara li, e shdöktong beno kjrínggwo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjítong dret bakoe. Babilonia sopga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjishko.

²⁰ Dlung tjrëko llë, di tjrëko llë, dlup llë, e jer piktong drete.

²¹ Ga di zeng shrono ter kjwolong nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dunggwo kjwo sak dbäw (100) wleni dik.* Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kjang anmoyö eni kuzong ga Sbö läywe lok owa erä.

17

Walë owa kjlara, äya kjlara

¹⁻² Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor zlong, ga tjlë bor kong ga «Kjok buk kjrína, di arashko. Walë sök kjlara

eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjlupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ÿp wlo» le.

³ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlokoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga ñn ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö läywoklo owa wleni.

⁴ Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok'lok ara, dbur sho shöylör, akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë bakoe. Wloshko di ioklo tjeng kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, llëbo owa shäryara li, llëbo shäryako llëm shäryara li, e tjeng ba roshko.

⁵ Llëbo jyä tak pjang ba bokdo go, gueniyo llë loklo miydëba llëme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwlo ara li tja. Walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llëbo shäryako llëm shäryë li tja bakoe.»

⁶ ñn ga walë li sök nelö, srëng iono ara kjishko. Sbö nopga to löng Jesús roy lë oba kong zröra li, e srëngyo iayde. ñn ga yëy lër erä.

⁷ Eshko ga Sbö parkaga li tjlë bor kong ga «¿Pja opshgawë ega? Walë jek sök äya kjing go li llë loklo lër bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llë loklo lër bop kong bakoe.

⁸ Äya ñnop li dëdashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tëm pjlëbgwo jong rong anmoyö li roy dwayo, ga to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo. E kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go ko tak pjang Sbö kjibokwoyo go llëm

* **16:21** *Dunggwo kjwo sak dbäw (100) dik, e kwing libra sak dbäw (100) wleni dik.*

wleniyo kës li, äya li ïya lok ga yëy le lok erä. Kjek shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së ïyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kji-bokwo ëre go tjän.

⁹ »Llëbo ëre llë loklo miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) loklo, ga walë li sök ba kjing go.

¹⁰ Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjlupga doglo kjäk (7) loklo bakoe. Pjlupga shkëng (5) jüni wolono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjwayde llëm obi. Shrono ga ber sök wop sira döe.

¹¹ Äya dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjlupga kjlara obi loklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjlupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono iröng obi li e, gueniyo to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo bakoe.

¹² »Sjö kjwang sak kjwara (10) ïnop li, e pjlupga doglo sak kjwara (10) wentë llëm obi li loklo. Llono ga kong dbo twëba, parkë ber löng no pjluyoga äya li tjok wop sira bakoe.

¹³ Eshkoshko ga wotjlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kës li iche wlo.

¹⁴ Ga ëngkwë lok Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjlupga uunkong pjluyo li e bakoe. E kjishko ga epga zäya. Ba nopga rokara, kjrara, mär löng ba go ïyado li löng ba tjok eshko.

¹⁵ »Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë tjok wleniyo li ïnop sök di arashko. Di li, e tjëyoga oblë oblë li loklo, nopga tjlä tjläkwö oblë oblë li loklo bakoe.

¹⁶ Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walë owa li ïywa lok shjiktëng, shdüya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go.

¹⁷ Epga wotjlino kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e laga Sbörë, lara eni tek dënashko kjishko. Ga shärye

lok eni, äär jong llëye lara Sbörë li shäryono pjir guing.

¹⁸ »Walë ïnop li, e kjok tjwlo ara loklo, pjlupga löng kjok ëre kjing go ichaga sök lishko» le.

18

Babilonia kjokyo pjitonge

¹ E irgo ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ëre kjing iara ba kälä ara lirë beno buk shjiye.

²⁻³ Eshko ga tjläno dbo go. Tjlä ga «iE pjitonge!

iBabilonia kjokyo tjwlo ara li pji-tonge!

Tjëyoga oblë oblë, llëbo owa oblë oblë pina ba kong li, e shäryara lok pjir, Sbö rayara lok bakoe.

Pjlupga löng kjok ëre kjing go kjlobi li, e pono ba tjok wleni.

Llëbo soynega kjok ëre so li, e dbur shano ara, kjok eshko sopga dbur zano ara kjishko.

E kjishko ga kjok eshko li kwork-wono beno buk Ä sëyaga shtoyo shara,

sëyaga owa oblë oblë löng eshko.

Sënwa owa, woydëy llëm wleniyo, e usho shäryë lok eshko bakoe»* le.

⁴ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä ga

«Bor nopga, pjäy opshis kjok kweshko dwayo,

llëbo owa shärye nopga löng kweshkorë li shäryëmi llëm wlo,

kjwepga shdüya Sbörëshko ga pjäy shdüya eni llëm bako wlo.

⁵ Nopga löng kweshko li go owa ara, kjlay kjok dogo.

Kjwepga shdüya Sbörë ara, llëbo owa shäryara kës li kjishko» le.

⁶ Eshko ga ybö li tjläno nopga shdunga-ga li kong. Tjlä ga

* **18:2-3** Tek dënashko ga kji-bokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... e usho shäryë lok eshko, ga äya owa, woydëy llëm wleniyo, e löng eshko bakoe.»

«Nopga kjwe llëbo shäryono oblë kong
owa sorë ga
shäryozï ba kong eni pjloglo pjök.
Oblë shduna sorë ga
nopga kjwe shdüzï eni pjloglo
pjök bakoe.

⁷ Llëbo shäryara ba kong om go ara,
dbur zano ara,
ber löng wopjlú wlo.

Eni ga llëbo shäryozï ba kong owa
bayo eni,
ber löng woydë ara wlo.

Eerishko ga to löng krë ara. Tjlë ga
“Tjawa pjlu boy wleni, tjawa äär
ber syä wleni llëm,
llëye wen borwa kong owa wlo
drete” le.

⁸ Eni kuzong ga dbar kjwara ga llëbo
wen ba kong owa oblë oblë,
kjone kjone wolon,
kjone kjone slar ara,
kjone kjone pjli kuk ara bakoe.

Epga shdūya Tjlapga Sbörë, ba dbo
ara go,
ga ba kjok buk kës li suya iök go,
ber dret wlo» le.

⁹ Pjlapga löng kjok ëre kjing go pono
walë li tjok wleni li, llëbo shäryara
ba kong om go ara, dbur zano lok
ara bakoe. Shäryara lok eni, ber löng
wopjlú baïya dik wlo. Eni ga kjok li
pjë jong ri rishko ga ba yō sho jem
li ïya lok ga slar ara, kjloshtë ara ba
kjishko.

¹⁰ Eshko ga walë li shdūya Sbörë ara
eni li ïya ga bangkjre lok ara. Ber löng
kjloshtë ara pjolae. Tjlë lok ga

«iBabilonia sopga, pjäy tjwlō ara, dbo
ara,
gueniyo pjäy shduna ara, ga pjäy
pjitong malinge!

iPjäy song jlōe!

iPjäy song jlōe!» le lok eni.

¹¹ Eshko ga llëbo soynegaga kjok
ëre so li slar ara, kjloshtë ara, llëbo
tjwlëkoba eshko ame kjishko.

¹² Dbur sho shōylör, dbur sho
pjublún, akkwo wolësowa tjwlō ara
wleniyo oblë oblë, e tjwlëkoba eshko
ame. Shwong ko pjublún, pjlu tjwlō
ara wleniyo, shwong ko dingding
shwëshwë, shwong pjlu wleniyo ko

seda, shwong ko srëzrën, e tjwlëkoba
eshko ame. Kjorkwang lö pjläblë
wleniyo oblë oblë, llëbo wolësowa
oblë oblë shäryak llëbo ko *marfil* go,
shäryak kjorkwang tjwlō ara wleniyo
go, shäryak dröng sho so klung sho
kjoyo go, shäryak dröng sho go,
shäryak ak ko *mármol* go, e tjwlëkoba
eshko ame.

¹³ Dli mokyo oblë oblë, llëbo lö
pjläblë suy wlo, dwlo poshtikklo
lö pjläblë oblë oblë, poshtikklo lö
pjläblë wleniyo oblë oblë, kjillgwo
bo dyo dbo ara, kjyo pjlu wleniyo,
pjlung shosho pjlu wleniyo, e
tjwlëkoba eshko ame. Sögla, öng wlëp
ushko so, kwomgla, jëkklo dopshiga
kwomglarë wleniyo, parkagaga
tjwlëk löng pjir wleniyo, nopga oblë
oblë, e tjwlëkoba eshko ame.

¹⁴ Eshko ga llëbo soynegaga li tjlë
lok ga

«iBabilonia sopga,
llëbo woydoromi ara li,
e pjitong drete.

Llëbo oblë oblë tjwlō ara bomi kong li,
e pjitong dret bakoe.

iPjäy song jlōe!

iPjäy song jlōe!» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga epga shdūya Sbörë ara
eni li ïya llëbo ëre soynegaga löng lirë
ga bangkjre lok ara. Ber löng slar ara,
kjloshtë ara pjolae.

¹⁶⁻¹⁷ Tjlë lok ga

«iBabilonia sopga,
pjäy doyono löng shwong
ko pjublún, pjlu tjwlō ara
wleniyo go,
shwong ko dingding shwëshwë
go

shwong ko srëzrën go bakoe!

iPjäy obrikkwo wolësowa oblë oblë

shäryak dbur sho shōylör go,

shäryak akkwo wolësowa tjwlō
ara wleniyo oblë oblë go
bakoe!

Gueniyo llëbo tjwlō ara tjeng kës li
pjitong malinge!

iPjäy song jlōe!

iPjäy song jlōe!» le lok eni.

Eshko ga kjoyong kësks sōgaga,
ba kägäyoga, nopga jëk lōng kjoyong
kësks go, e ber lōng pjola bakoe.

¹⁸ Ga kjok li pjë jong ri rishko ga
ba yō sho jem li iya lok ga slar ara ba
kjishko. Tjlë lok ga «Kjok oblë äär tjwlō
ara, kjok kjweni dik llëme» le lok eni.

¹⁹ Eshko ga klung sho iara ba kă
kjing go, lōng woydë ara li loklo, ga
slar ara, kjloshtë ara. Tjlë lok ga

«Babilonia sopga,
pjây dbur ara kjishko ga
kjoyong kësks sogoga kës li dbur
shano ara.

¡Gueniyo pjây pjítong malinge!

¡Pjây song jlōe!

¡Pjây song jlōe!

²⁰ ¡Gueniyo kjok dogo so,
Sbō nopga,
Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús äska,
Sbō tjlōkwo lagaga,

pjây shduna lok ara kuzong ga
epga shduna Sbörë ara bakoe!

¡Pjây lōng wopjlú e kjishko!» le.

²¹ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo
so dbo ara wleniyo kjlara apkwo
kjrono kjwara kësbang, bayo dwla kj-
wokäkklo apkwoyo wleni, ga dbura
jer dlung roy, ga tjlë ga

«Apkwo dburor li piktong dret,
beno igöy ame.

Babilonia kjokyo li pjir dret,
ber igöy ame eni bakoe.

²² Kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok
tëy or go wleniyo, dbonmo,
wli,

e tëba eshko ame,
ga ëye të eshko ame bakoe.

Ëye parkë eshko ame,
ga oba parkë lōng li pjlukyo kuy
eshko ame bakoe.

²³ Iök shjiy eshko ame,
ëye orkwosmok eshko ame
bakoe.

Dënashko ga llëbo soyne gaga kjok
eshko so li tjwlō ara.

Ga tjëyoga oblë oblë jyäpgwara ba
nopgarë ba ybi sho li go.

²⁴ Sbō tjlōkwo lagaga, Sbō nopga,
nopga oblë,
e zröraba ara kjok eshko» le.

19

Shji Tjlapga poshrëk ara

¹⁻² E irgo ga kur ga nopga trāk llëm,
öö le ara kjok dogo. Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë to shäng opsoynek domerga
oblë oblë kong wleniyo li,
nopga lōng kjok kjing go li ichara
llëbo owa shäryë oblë oblë,
ichara Sbō rayë bakoe.

Sbō nopga zröra ara kjishko ga
walë li shduna Sbörë.

Kjok llgwera sorë li,
e beke.

Bi Sbō,
e kësbang, tjwlō ara, dbo ara
bakoe.

Bi döga kjlaraso li e» le.

³ Ga öö le lok obi, tjlë ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Walë li doyo pjë ber buk iyado,
pjë yōyo jem jong li slan llëme» le.

⁴ Eshko ga tjlapgaga kjok llgwega
wleniyo doglo sak pjök kjingsho
pkëng (24) li, e kjök tono, ga Sbō sök
pjlu sökklo kjing go li poshrëra. Tjlë
lok ga

«¡Ber eni!

¡Shji Tjlapga poshrëk ara!» le.

⁵ Eshko ga ëbo tjlëno pjlu sökklo jong
lishko dwayo. Tjlë ga

«¡Sbō parkagaga,
Sbō bangkragaga,
pjây tjwlō arare, de llëmde, e llëno
llëme.

Bi Sbō poshrëzi pjây uunkongdë!» le.

⁶ Eshko ga kur ga nopga trāk llëm,
öö le ara, pjluk li so di kës pjublunyo
li pjlukyo kjoyo, so kjrik ri ri li
pjlukyo kjoyo bakoe. Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Bi Tjlapga Sbō,
llëye shärye woydë li shärye ga
pjluë.

Öötong sök nopga uunkong pjluo
tjän.

⁷ Shji wopjlú e kjishko,
iëy ber kësbang, tjwlō ara bakoe.

Öng Wlëp Ushko So llgwoklë orkwos-
mozlong dbaryo li öötong,
ba boy posharyono pjir,

sök ba koshe.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doye e go wlo.

Shwong li ko pjlublún, pjlú tjwlö ara, drëpdre, stek wleniyo» le.

(Shwong le li, e llëbo pjlo bek shäryara Sbö nopgarë oblë oblë li loklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjle bor kong ga «Tjlokwo ëre to-zong. Eye mana Sbörë tek Öng Wlep Ushko So llgwokle orkwosmozlong dliyo li ue ga ber wopjlu» le. Ga tjle obi ga «Tjlokwo ëre lara Sbörë li, e beke» le.

¹⁰ Kur ga tja kjok tono parkaga li bokshto, ga poshrer loror. Gueniyo tjle bor kong ga «Kjwe shäryep llëmel! Tja parkaga Sbö kong eröel! Pja, bop pjeyoga mär löng Jesús tjlokwo go li, pjäy eni bakoe! Eye Jesús tjlokwo roy le ga e Sbö tjlokwo laga! E kjishko ga Sbö poshrëpdë dey!» le.

Kjlara sök kwomgla kjlo pjlublún kjing go

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno jong ojong, ga in ga kwomgla sök kjlara kjlo pjlublún. Kjing go sök kjlara. Llëye le li shärye eni iyado lëba, tjlokwo bek laga li e lëba bakoe. Kjok llgweya bek, ga engkwë ba wloyoga tjok bek bakoe.

¹² Ba bokkwo so iök pjë lok ri ri kjoyo, ba kä kjing go pjlupga dlu ioklo lok ara. Ko jyä tak pjang ba go kwara, miyda ga erë om go eröe.

¹³ Doyono sök shwong poraba srëng go pjir li go. E ko Sbö Tjlokwo.

¹⁴ Engkwagaga kjok dogo so uunkong li jek löng kwomgla kjlo pjlublún kjing go ba irgo, doyono löng shwong ko pjlublún, pjlú tjwlö ara, drëpdre, stek wleniyo go.

¹⁵ Dröng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy kwangna, kowo stek, tjeyoga oblë oblë tjeng kës li pjiya e go wlo. Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga pjlú, ga iirkono ara nopga löng li kong. E kjishko ga domer li ichara ba shdung kjang, shji kjillgwo bo shglëroy bi dre go wleni. Jlokoyo ga epga iche kjange.

¹⁶ Ko jyä tak pjang kjrina, ba shwong pjang li go, ba kworbo do li go bakoe. Ko li tak pjang eni «Pjlupga Uunkong Pjluyo, No Kägäyoga Uunkong Kägäyo.»

¹⁷ Eshko ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kojong kjlara, dlo kjing go. Ga tjleño sënwa sjëng uaga dbuk lok kjok dogo kës li kong dbo go. Tjle ga «Pjäy tönzong, Sbö dliyo kësang li uëmi wlo.

¹⁸ Eshko ga pjlupga doyo sho, engkwagaga kägäyoga doyo sho, nopga tjwlö ara wleniyo doyo sho, kwomgla doyo sho, ba sögaga doyo sho, e uëmi ga pjlú, nopga uunkong tjwlök löng pjir wleniyore, de llënde, tjwlö arare, de chirare, uunkong li doyo sho uëmi ga pjlú» le.

¹⁹ Eshko ga in ga pjlupga löng kjok ëre kjing go, ba engkwagaga kës li tona lok äya owa li tjok, engkwë sök kwomgla kjing go li tjok wlo, engkwë ba engkwagaga jek löng ba tjok li tjok wlo bakoe.

²⁰ Eshko ga äya owa li shara ba wloyoga lirë, ga dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko, ba dboryaga owa wleniyo li tjok. Shto, e kësang, so dlung kjoyoe. Kjupäbäshko ga ba dboryaga li, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë ba kong, ga nopga jyä tak lok äya jyäglö go, äya poshrëgaga löng li, e jyägwara e go.

²¹ Ga engkwë löngshko ga nopga tona tjeng äya owa tjok li, e zröra dret, dröng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy li go. Eni ga sënwa li lono ba sho beno tjeng li ue, beno löng bökö tjung ara, no sho li go.

20

Lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000)

¹ Eshko ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so to ter kjok dogo dwayo kjlara, wloshko tjeng pjlebgwo jong rong an-moyö li dökklo, no shakklo shäryak dröng sho go tjeng pjlara kësang bakoe.

2-3 Ga äya so Ööka kjoyo li shara, ga pjrira, ber buk eni lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjlëbgwo jong rong anmoyō li roshko, kjing bängzara yōtso, tjëyoga oblë oblë jyäpgwe llëm, äär jong lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

4 Eshko ga in ga nopga sirkeno tjeng kjlëbö, pjlu sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörë nopga llgwek wlo. Dënashko ga nopga kä zaraba ara, Jesús roy lara kjishko, Sbö tjlokwo roy lara kjishko bakoe. Äya owa li poshrëra lok llëm, ba jyäglö li poshrëra lok llëm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglö go llëm bakoe. Nopga eniyo li sëyaga inor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga beno löng nopga ichë Cristo tjok lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000).

5 Nopga woshrra Sbörë bäm go li epga. Llammo woshrra llëm, äär jong lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000) li pjitong guing.

6 Woshrra Sbörë bäm go li ber wopjlu, iak beno tjeng dboy Sbö kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llëye wen ba kong llëm, ber löng syöshtaga Sbö kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000) bakoe.

Äzanabae

7 Äär lu ploglo sak dbäw dbäw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlong shtoyo jong li dwayo,

8 ga opshino to shäng oba jyäpgwë kjok kjwang jikong, töya ëngkjwë wlo. Tjëyoga jyäpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni.

9 Eshko ga töno löng kjok kjwang jikong dwayo, ga Sbö nopga löng li kjokyo kopjrira lok pjribrie. Kjok woyde Sbörë ara li eshko.* Gueniyo ga iök ichara Sbörë lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete.

* 20:9 Kjok woyde Sbörë ara le li, e Jerusalem kjokyo loklo.

10 Eshko ga Ä, nopga jyäpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dënashko lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jikong li shdüya ber löng eshko shkë dba, iyado wlo.

Nopga llgweraba löng pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün li bok-shto

11 Eshko ga in ga pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong töktong ba bokshto dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno igöy ame.

12 Ga in ga nopga wolono tjeng kës li löng pjlu sökklo jong li bokshto, nopga tjwlö ara, nopga tjwlö chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga wolono tjeng li llgweraba, llëbo shäryara dö, tara beno tjeng kjibokwo tjeng kës roshko li kjishko.

13 Nopga wolono beno tjeng dlung roy ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng sakshko ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng shinmoga shtoyo ga löng eshko. Ga kjlara kjlara llgweraba, llëbo shäryara dö li kjishko.

14-15 Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo li go. Gueniyo eye ko wlënaba tak pjang e go llëm ga dburaba jer beno tjeng iök pjë jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko.

21

Jerusalén kjokyo tjaqlën

1 E irgo ga in ga kjopkwo pjang tjaqlën, klung buk tjaqlën bakoe. Kjopkwo këguë li, klung këguë li,

dlung këguë 'li, e jeno uunkong, llëbo këguë 'li beno ame.

² Ga ïn ga kjok ter pjang kjrina, Sbö sök kjok dogo'lishko dwayo. Kjok'li ko Jerusalén, e shäryak tjaqlën, kjok iak beno buk dboy Sbö kong 'li e. Kjok 'li shäryak wolësowa, walë poshäryono orkwosmok dörö wlo wleni.

³ Eshko ga ybö kuror tek pjlü sökklo jong'lishko dwayo pjlara, tjlë ga «Sbö ber sök nopga'löng'lishko shara. E ber sök ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbö om go'li ber sök ba tjok, ga ber ba Sbö.

⁴ Ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo. Eshko ga llëbo këguë 'li pjitong kjishko ga ëye wolon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» le.

⁵ Eshko ga sök pjlü sökklo kjing go 'li tjlë bor kong ga «Llëbo kës shäryë shäng ëre tjaqlën eröe. Tjlökwö loror 'li, e bek, nopga mär ba go ga pjlúe. E kjishko ga tozong.

⁶ ¡Uunkong 'li shäryono pjire! Tja so tjlökwö toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjlökwö toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go'li tja. Pjirshko ga ber sök'li tja bakoe. Di ichër tur di bokkwo roy dwayo, ëye omiono ga ber sök së ïyado bor tjok. Ëye di ëre ië woydë ga kong twër, ga tjlwö shir llëme.

⁷ Ëye llëbo owa 'li zano ga llëbo kës ëre ber ba kong, ga tja ber ba Sbö, e ber bor wa bakoe.

⁸ »Gueniyo nopga kjok bangkjre wleniyo, nopga mär bor go llëm wleniyo, nopga llëbo shäryako llëm 'li shäryë wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm 'li tjok wleniyo, nopga parkë ybi wleniyo, nopga llëbo jyäglö poshrëk wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, era dbukoba jer ber löng akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo 'li roshko. Shto e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng'li wolon jek obi wleni eshko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkagaga kjok

dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdungglo tjeng ktringgwo kjäk (7) kjlara 'li tek shrono shäng bor zlong, ga tjlë bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walë orkwosmok Öng Wlëp Ushko So Llgwöklë tjok wlo 'li pin bop kong» le.

¹⁰ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jem dlup jong kësbang, kjökshko 'li kjing go. Eshko ga kjok pina bor kong kjrina, ter pjang Sbö sök kjok dogo'lishko dwayo. Kjok 'li ko Jerusalén. Kjok iak beno buk dboy Sbö kong'li e.

¹¹ Sbö sök eshko kjishko ga kjok 'li kälä bolo ara, so akkwo wolësowa tjlwö ara wleniyo kälä kjoyo, so akkwo ko *jaspe* kälä kjoyo, roïgöy wëlä, so batlë sho kjoyoe.

¹²⁻¹³ Kjeryo shäryak pjribri kjökshko, kjër 'li shklukyo ktringgwo pkëng (4), ga kjër 'li pjlor kar kar, u bäng bäng lok kjwo mya mya, uunkong ga kjwo sak kwara kjingsho pjök (12). U bäng bäng daga Sbö parkaga kjok dogo sorë kjlara kjlarae. U bäng bäng kwara kwara 'li go Israel tjëyoga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) 'li ko jyä tjang pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁴ Kjok 'li shakklo kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), kwara kwara 'li go Sbö tjlökwö roy laga Jesús äska doglo sak kwara kjingsho pjök (12) 'li ko jyä tak pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁵ Parkaga lan shäng bor tjok 'li, wloshko llëbo tjlökklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kwangna, kjok 'li, u bäng bäng 'li, kjër 'li, e tjlïya e go wlo.

¹⁶ Kjok 'li tjlïy ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjlïna llëbo tjlökklo 'li go ga beno kësbang anmoyö. Shji jëk shkluk kjrina dwayo äär shkluk kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik.‡ Ga jem kjomo'lëkong ga wop eni bakoe.

* **21:6** Grecia so tjlökwö go ga tjlökwö toklo ko *Alfa*, e ba bäm ïyo, A wleni. † **21:6** Grecia so tjlökwö go ga tjlökwö toklo ko *Omega*, e ba pjirshko, Z wleni. ‡ **21:16** *Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik* 'le 'li, e *kilómetro ktringgwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök kjingsho sak dbäw pjloglo pjök (2,200)* loklo.

¹⁷ Kjër'li tjlina, llëbo tjlina norë wleni ga shtëgro orkwo jyāgloš pjloglo sak dbāw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144).

¹⁸ Kjër'li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kajok'li shäryak dbur sho shöylör go, ga roīgöy wëlle, so batlë sho kjoyoe.

¹⁹ Kajok'li shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bām'li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ágata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go.

²⁰ Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ónice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisolito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisopraso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *amatista* go.

²¹ U bäng bäng kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjarashko kjarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo li wolësowa tjwlö ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësbang jek buk kjok roshko li shäryak dbur sho shöylör go, roīgöy wëlle, so batlë sho kjoyoe.

²² Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Kajok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo ñnor llëm, sök om go eshko kjishko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li sök eshko kjishko bakoe.

²³ Kajok eshko ga dlo kälä shjiy li, mok kälä shjiy li, e woyde llëme. Kajok li ber shjiy, Sbö dbo kälä shjiy li go, Öng li dbo kälä shjiy li go bakoe.

²⁴ Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ëre kjing go li jëk löng iök shjiy li go, ga ba pjlyoga, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo.

²⁵ Dba ga kjok eshko li u bäng bäng lok oojong iyado, ga eshko ga shkë

dret, kjok shjiy iyado.

²⁶ Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo.

²⁷ Ga llëye ber Sbö bokshto ga ä li, e äär eshko llëm, ëye wotjlík owa wleniyo llëm, ëye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng li kjibokwoyo go li, epga äär eshko eröe. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go.

22

Di pjang pjlara, di li, shji ie ber löng së iyado

¹ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so li, tja kong di pina pjlara, di li ioroy ga shji ber löng së iyado Sbö tjok. Di li tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, e löng lishko dwayo,

² ga jer buk irbo kësbang jek buk kjok roshko li tjrëko. Di pjang li kjwo kar kar, kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Lu pjlobi go ga kjor li botjyë pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12), mok kjlarashko kjlarashko botjyë iyado. Kjor li korga, e tjëyoga oblë oblë li dwlomnekklo.

³ Eshko ga ëye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng li sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng lirë iyado.

⁴ Sbö bokkwo ñya lok om go, ga Sbö ko li tak pjang uunkong li bokdo go.

⁵ Eshko ga shkë drete. Iök shjiy woyde lok llëm, dlo woyde lok llëm bakoe. Kajok shjiy laga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga iyado.

Jesús tjwe maling iröng obi

⁶ Eshko ga Sbö parkaga li tjle bor kong ga «Tjlökwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjlúe. Dënashko ga Sbö tjleño ba tjlokwo lagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, llëbo wen dörö li pin ba parkagaga löng li kong wlo» le.

⁷ Eshko ga Jesús tjle bor kong ga «Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Ëye tjlokwo tak pjang kjibokwo ëre go li kolë ga era ber wopjlúe» le.

§ 21:17 Orkwo jyāglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

Kjibokwo pjirzlong

⁸ Tja Juan, llëbo uunkong ëre ñnor, kuror tjarë om go. Llëbo uunkong ëre ñnor, kuror pjir ga tja kjök tonon Sbö parkaga li boksho, ga poshrër'loror.

⁹ Gueniyo tjlë bor kong ga «iKjwe shäryëp llëme! iTja parkaga Sbö kong eröe! iPja, bop pjeyoga Sbö tjlökwo laga li, bop pjeyoga kjibokwo ëre kolaga li, pjäy eni bakoe! iSbö poshrëpdë dey!» le.

¹⁰ Eshko ga tjlë bor kong ga «Tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre go li dbaryo äätoe. E kjishko ga tjlökwo li jnep ber lütshko llëme.

¹¹ Eye löng llëbo owa shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; eye löng llëbo shäryako llëm li shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; eye löng llëbo pjlu shäryë ga pjlu li shärye eni jek këgong; eye iak beno tjeng dboy Sbö kong ga ber eni jek këgong bakoe» le.

¹² Eshko ga Jesús tjlë bor kong ga «iTja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Bor nopga potjwlëkklo tek sör bor tjok, ga kjlara kjlara li potjwlën eshko, llëbo shäryara dö li kjishko.

¹³ Tja so tjlökwo toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe.

¹⁴ »Kjok tjaglën lishko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Eye shwong kwoshkwono beno drëpdre wleni ga ie Sbörë ber wopjlu, kong dbo twe opzrëk kjok eshko wlo, kjor bo li ue wlo bakoe.

¹⁵ Gueniyo nopga owa lira ber löng kjoko. Nopga parkë ybi wleniyo,

nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga llëbo jyäglö poshrëk wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, epga ber löng kjoko erä.

¹⁶ »Tja Jesús, bor parkaga kjok dogo so ichoror, tjlökwo ëre lë bop kong wlo, roy shdöp bor tjlökwo kjragaga löng kës li kong wlo. David tjëyo tjwlö arayo li tja. Dbala ko Dbar Kjoklo li kälä bolo ara, tja so e kjoyoe» le.

¹⁷ Sbö Sëya, Öng boy, e tjlë ba kong ga «iPja tegö!» le.

Eye omkuno ga tjlë ba kong ga «iPja tegö!» le.

Di buk pjlara, di ioroy ga shji wolon llëme. Eye wodogro wleni ga tjwe di li ië ga pjlu, ga tjwlö shiya ërë llëme.

¹⁸ Eye tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre kuk ga kong llëbo lër wëllë, miyde lok wlo. Tja tjlë ba kong ga «Eye kjibokwo ëre kjingsho tjlökwo iono obi ga llëbo owa wen nopga owa kong tak lok kjibokwo ëre go li kjingsho ie Sbörë obi ba kong bakoe.

¹⁹ Tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre go kjrina, tjlë ga kjor jong kjlara Sbö kjokshko, ba bo uoroy ga shji wolono llëme le eni. Eye kjibokwo ëre tjlökwo löno kwara dö ëmdë ga kong dbo twe Sbörë, kjor bo li ue wlo llëme» lër ba kong eni.

²⁰ Tjlökwo ëre laga tjlë ga «Eng, tja tjwe maling iröng obi» le.

Ber eni, Tjlapga Jesús. Pja tegö.

²¹ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga Sbö nopga kjimte ara. Ber eni.

* **22:13** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko *Alfa*, e ba bäm iyo, A wleni. † **22:13** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko *Omega*, e ba pjirshko, Z wleni.